This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

6000317430

CODEX

DIPLOMATICUS FULDENSIS.

HERAUSGEGEBEN

VON

ERNST FRIEDRICH JOHANN DRONKE.

CASSEL,
DRUCK UND VERLAG VON THEODOR FISCHER.
1850.

240. 7.

BIBLIOTHECA · BODLEIANA ·

1. Cartula s. Bonifatii de finibus et terminis fuldensis monasterii. 747, 12. März.

2. Kartula Adalbercti.

In nomine sanctae trinitatis ego Adalberctus et coniux mea Ermensina. caso fragilitatis uel diuina clementia donamus pro animas nostras remedium mereamur aliquod in futurum habere. ad illud monasterium quod domnus Bonifatius archiepiscopus urbis Mogontiae iussit fieri uel edificare in honore sancti saluatoris in loco nuncupante iuxta fluuio quod dicitur Ulta in silua Bochonia hoc est quod dono arealem .I. ad commanendo infra murum ciuitatis Mogontiae ad confinis in duas partes uia publica et in aliis duabus partibus terra dominica. quam arialem ad supra scriptum monasterium pro animae nostrae remedium donamus et donatumque in perpetuum esse uolumus. et si aliquis de heredibus nostris uel qualibet opposita persona qui contra hanc epistolam quam nos sana mente sanoque consilio fieri uel scribere rogauimus infrangere uoluerit. inprimitus iram dei caelestis incurrat. et insuper inferat ad ipsam ecclesiam auri uncias .II. argenti libras .III. coactus exsoluat et sic quod repetit euindicare non ualeat. stipulatione subnixa. Actum Mogontiae ciuitatis publice facta karta VIIII. kal. februarias. anno VIII. domni nostri Hilderichi et Pippino duce. Ego Erlefridus acsi indignus peccator presbiter rogatus ab Adalberto et coniuge sua Irminsuuindae scripsi. Signum Adalberti † Irminsuuindae † Rathato clerico † Adalperdi † Tindoni † Gipioni † Hartgero † Uualthario † Theotmaro † Adalperdo † Uualane. 750, 24. Januar.

3. Epistola s. Bonifacii ad Zachariam papam directa pro priuilegiis.

In nomine domini Ihesu Christi. Reuerentissimo patri et domino dilectissimo. et omni honore uenerando apostolicae sedis infula digne sublimato Zachariae papae Bonifacius exiguus Christi seruus licet ultimus. tamen romanae et apostolicae sedis legatus germanicus deuotissimus. optabilem in Christo inmarcescibilis caritatis salutem. Paternae pietatis uestrae sanctitatem subnixius obsecro ut hunc presbiterum presentium latorem litterarum grato et clementi animo suscipiatis. habet enim secreta quaedam quae soli pietati uestrae profiteri debet. quedam namque uiua uoce dicere habet. quedam autem litteris ostendere debet. de quibusdam uero necessitatibus meis inquirere et interrogare. mihique uestrae paternitatis responsum et consilium ex 751.

---

1. S. traditiones fuld. herausgeg. von Dronke cap. 1.
2. C. 16a, 30. Hd. a. Tr. 1.
3. E. I, 31ab. Bonifacii epist. ed. Würdtwein 86. Othlo 2, 13. Brower antiq. 3, 10. Schann. H. F. 1, 2.

auctoritate beati Petri apostoli ad solatium senectutis meae missum a uobis representare debet. ut his auditis et consideratis si quae sunt quae sanctitati uestrae conplaceant facere deo adiuuante studeam. si quid autem ut timeo displiceat. ex precepto sancti apostolatus uestri indulgentiam promerear. Antecessor etenim uester presul apostolicus uenerandae memoriae Gregorius dum me indignum ordinaret episcopum. obtinui ab eo ut locum meum meae sepulturae preuisum fuldense uidelicet monasterium nondum quidem perfectum. sed cum dei et uestro adiutorio perficiendum in suum specialiter susciperet presidium. beati Petri apostoli presidio muniendum ac romana auctoritate roborandum atque tuendum. quod et fecit. et dato priuilegio sua et beati Petri auctoritate confirmauit. et banni sui uinculo sub testificatione Christi et aecclesiae perpetuo anathemate eos constrinxit. qui de stipendio fratrum uel de decimis et oblationibus fidelium uel ad hospitale pauperum seu ad portam hospitum pertinentibus rebus quicquam distraxerit. Est enim locus ille quem elegi Fulda nomen habens a flumine qui praeterfluit in uasta solitudine Bochoniae in medio nationum predicationis nostrae. in quo loco monasterium construxi domino nostro saluatori Christo et eius genetrici perpetuae uirgini Mariae et sanctissimis apostolis Petro et Paulo. in quo monachos constituimus sub regula sancti Benedicti deo deuote seruientes. Hunc locum per principes et uiros religiosos ditaui prediis et honoribus et per Pippinum et Karlomannum auctoritate firmissima confirmaui. ne de locis uel prediis uel de familia eiusdem aecclesiae quispiam aliquid presumat subtrahere uel auferre. Hunc inquam locum meae requiei preparatum in uestram pater karissime et beati Petri apostoli commendo potestatem. obnixius orans atque deposcens ut dextera protectionis uestrae sit semper munitus atque defensus. Et quicunque eidem loco quicquam boni contulerit aeternae beatitudinis premio remuneretur. qui uero quicquam quod absit subtraxerit. diuinae et uestrae maledictioni subiaceat. et illo uinculo colligetur atque aeternaliter dampnetur. quo dominus noster Ihesus Christus beato Petro apostolo precepit impios ligare super terram. ut in eternum ligati atque dampnati sint. et non inmerito ligandi sunt inimici Christi et aecclesiae. nam ipse sic precepit dicens. Ligatis manibus et pedibus mittantur in tenebras exteriores.

4a. Priuilegium Zachariae papae Bonifatio datum.

751. Zacharias papa Bonifatio episcopo et per eum in monasterio ab eo constructo successim | abbatibus in perpetuum. Quoniam semper sunt concedenda quae rationabilibus congruunt desideriis. opor|tet ut deuotioni conditoris piae constructionis auctoritas in priuilegiis prestandis minime denegetur. | Igitur quia postulasti a nobis quatenus monasterium saluatoris a te constructum in loco qui uocatur Boconia | erga ripam fluminis Ultaha priuilegii sedis apostolicae infulis decoretur. ut sub iuris ditione sanctae nostrae cui | domino auctore deseruimus aecclesiae constitutum. nullius alterius aecclesiae iuris ditionibus submittatur. pro qua re [1]) piis desideriis fauentes. hac nostra auctoritate id quod exposcitur effectui mancipamus. et ideo omnem cuiuslibet aecclesiae sacerdotem in prefato monasterio ditionem quamlibet habere aut auctoritatem preter sedem apostolicam prohibemus. ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus. nec missarum ibidem sollemnitatem quispiam presumat omnimodo [2]) celebrare. ut profecto iuxta id quod subiectum

---

4a. CU. aus dem 10. Jahrh. und bei Eberh. I, 3b. Ferner Bonif. epist. ed. Würdtwein 88. Othlo 2, 16. Dioec. 233, 1. Das Datum, welches Schannat giebt und welches unter dem Briefe bei Würdtwein und in Othlo's Leben sich findet, hat weder die Copialurkunde noch Eberhard am Schlusse dieser Fassung. [1]) Eberh. *idcirco.* [2]) *omnia.*

apostolicae sedi firmitate priuilegii consistit. inconcusse dotatum permaneat. locis et rebus. tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet. quam que [3]) futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pietas uoluerit augere ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personae contradictione firmitate perpetua perfruatur. Constituimus quoque per huius decreti nostri paginam. ut quicunque cuiuslibet aecclesiae presul. uel quacunque dignitate predita persona hanc nostri priuilegii cartam. quam auctoritate principis apostolorum firmamus temerare temptauerit. anathema sit. et iram dei incurrens a cetu sanctorum omnium extorris existat. et nihilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa.

4b.

In nomine domine dei. Ego Zacharias apostolicus papa Bonifacio archiepiscopo salutem et apostolicam benedictionem in Christo. Quoniam semper sunt concedenda et adiuuanda quae rationabilibus congruunt desideriis. oportet ut deuotioni conditoris piae constructionis oraculum in priuilegiis prestandis minime denegetur. Igitur frater karissime quia postulasti a nobis quatenus monasterium domini nostri saluatoris Ihesu Christi a te constructum in loco fuldensi. iuxta ripam fluminis eiusdem nominis. priuilegio sedis apostolicae decoretur. ut sub iuris dicione sanctae nostrae cui deo auctore deseruimus aecclesiae constitutum nullius alterius aecclesiae potestati subditatur. sed sub nostra romana et apostolica auctoritate munitum priuilegio et banno nostro confirmetur. idcirco piis tuis desideriis annuentes. hac nostra auctoritate usi et beati Petri uicaria potestate confisi. id quod exposcimur piae deuotionis effectui mancipamus. Cuiuslibet ergo aecclesiae sacerdotem uel episcopum in fuldensi monasterio dicionem ullam habere aut auctoritatem uel potestatem posse exercere preter sedem apostolicam prohibemus. ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus. nec missarum sollempnitatem ibidem quispiam presumat celebrare. ut profecto iuxta nostram auctoritatem et preceptionem et beati Petri reuerentiam et timorem locus idem apostolicae sedi subiectus inconcusse sicut a bonis et religiosis uiris ditatus est permaneat. locis quoque et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet. quam quae futuris temporibus in ius ipsius monasterii diuina pietas uoluerit augere ex donis et oblationibus fidelium ac decimis aecclesiarum. absque ullius personae contradictione firmitate perpetua perfruatur. Constituimus quoque per huius decreti paginam et per beati Petri apostoli preceptionem sub testificatione Christi et ecclesiae ut nullus hominum de rebus seu fundis uel facultatibus aut decimis uel quibuslibet utilitatibus ad stipendia fratrum pertinentibus. uel ad hospitale pauperum uel ad portam hospitum pertingentibus aliquis subtrahat. uel cuiquam hominum in beneficium concedere audeat. Quicumque ergo hanc priuilegii nostri cartulam. quam auctoritate principis apostolorum firmamus et banni nostri uinculo constringimus. temerare temptauerit. anathema sit et iram dei omnipotentis incurrens a cetu sanctorum omnium extorris fiat. et nichilominus prefati monasterii dignitas a nobis benignissime indulta perpetualiter inuiolata permaneat. apostolica auctoritate subnixa. Quicquid autem idem uenerabile fuldense monasterium siue a regibus siue a ducibus seu a quibuscumque uiris religiosis et deum timentibus pro oblatione in possessionem accepit seu adhuc deo fauente quandoque est accepturum. siue in prediis uel siluis aut nemoribus. pratis. uillis. uiculis. molendinis. siue quibuslibet utilitatibus uolumus et precipimus et beati Petri apostoli precepto confirmamus ut

---

[3]) *quam quas.*

4b. Dasselbe Privilegium in anderer Fassung bei Eberh. I, 32ab.

semper inconuulsum ibi permaneat. et ad augmentum fratrum et ad consolationem pauperum et hospitum et ad reparationem edificiorum et comodationem luminum de die in diem succrescat.

Data pridie NON. NOUEMB. Imperante domino Constantino augusto. Anno XXX. II. imperii eius. Indict. V.

5. Preceptum Pippini regis Bonifatio traditum.

Iuni 752? Pippinus rex Francorum uir inluster. Bonifatio archiepiscopo. et legato germanico ab apostolica sede directo. Quia ueneranda paternitas tua nostram | excellentiam postulauit pro monasterio quod a te nouiter constructum est in solitudine Boconia iuxta fluuium Uuldaha in loco quem beatae memoriae Carlomannus | germanus noster legitima donatione tibi concessit. ut sicut ex auctoritate sancti Petri principis apostolorum pro quo legatione fungeris. priuilegio sanctae sedis apostolicae | sublimatum esse constat. ita etiam nostre auctoritatis praecepto roboretur placuit nobis petitionibus tuis assensum praebere. et ideo hanc nostre praeceptionis | seriem ob honorem dei et uenerationem sancti Petri conscribi iussimus. per quam priuilegium sanctae sedis apostolicae a beato papa Zacharia tibi collatum cum consensu episcoporum | ceterorumque fidelium nostrorum. per omnia roboramus. praecipientes ut nullus sacerdotum in regno nostro diuinitus nobis concesso in praefato monasterio dicionem aliquam sibi uindicet. praeter sedem apostolicam. ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus. nec missarum ibidem sollemnia quisquam celebrare praesumat. sed iuxta id quod subiectum constat apostolicae sedi. firmitate priuilegii inconcusse roboratum permaneat. locis et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet. quam quae futuris temporibus iuri ipsius monasterii diuina pietas augere uoluerit. ex donis et oblationibus decimisque fidelium. absque ullius personae contradictione firmitate perpetua perfruatur. si autem quispiam huic nostre auctoritatis praecepto repugnare uoluerit. sententiam apostolicae districtionis quae in priuilegio expressa est experiatur. et tamen hoc quod ob amorem dei et uenerationem sancti Petri. nostra auctoritate firmauimus stabile permaneat. manu nostra roboratum et tam anuli nostri impressione quam fidelium nostrorum adstipulatione subnixum. Signum ✝ Pippini gloriosissimi regis. ✝ signum Bonifatii archiepiscopi. ✝ signum Burghardi episcopi. ✝ signum Uuillibaldi episcopi. ✝ signum Lul episcopi. ✝ signum Eoban episcopi. ✝ signum Cilimanni episcopi. ✝ Folcremmi presbiteri. ✝ signum Megingozi presbiteri. ✝ signum Throandi prefecti ✝ signum Liutfridi prefecti. ✝ signum Hrunzolfi prefecti. ✝ Hroggonis prefecti. ✝ signum Orentiles. ✝ signum Thacholfi. ✝ signum Uuichingi. In dei nomine Baddilo recognouit et (R und rechts etwas höher S).

Data mense iunio [1]) anno II [2]) regni nostri. Actum Attiniaco palatio publico in dei nomine feliciter amen.

---

5. OU. und ein CU. aus dem 10. Jahrh.; E. I, 74ab; auch bei Othlo 2, 20. Schann. Dioec. 234, 2; Vindic. tab. 3. [1]) Eberh. *Julio.* [2]) Diese Zahl ist mit schwärzerer Dinte gemacht und corrigirt. Ursprünglich stand an der Stelle ein Wort, welches ausradirt ist und von dem man noch den letzten Buchstaben, ein *o*, deutlich erkennt; die davor stehenden Striche sind die letzten Züge eines *m*, so dass das ausradirte Wort *primo* gewesen sein mag. Und dies hat Schannat in seinem Abdruck und in dem Facsimile gegeben. Es bleibt aber zweifelhaft, ob diese Correctur erst nach seiner Zeit gemacht ist; denn schon die Copialurkunde hat: *anno secundo* und auch Eberhard mit Ziffern: *anno II.*

6. Kartula uenditionis Adalprahti de Uuormacinse.

Domino sancto et apostolico patri Bonifatio episcopo ego Adalberctus. constat me 753, 18. Ianuar.
nulli cogentis imperio sed proprio uoluntatis arbitrio uobis uendidisse et ita uendidi uineam unam infra murum ciuitatis Mogontiae publicae quod sunt adfinis de una parte sancti Martyni et de alia parte murus ciuitatis et de tertia parte mei ipsius et de quarta parte uia publica. similiter dono aliam uineam foris murum ciuitatis Mogontiae in uilla nominata Prittonorum quod sunt adfines de una parte sancti Maximini et de alia parte Gundrati et tertia parte Baldrati quarta parte uia publica. et accepi a uobis in pretium iuxta quod mihi conplacuit atque conuenit inter auro et argento libras XV. et VII. uncias et prefatas uineas uobis presentialiter tradidi possidendum. ea ratione ut ab hac die habendi tenendi possidendi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc uendicionis kartam uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. Insuper autem soluentem iuxta poenam seculi auri uncias duas argenti pondera IIII. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. facta uendicio sub die XVIII ianuar. anno primo regni domni Pippini regis. † sign. Adalprahti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Adalprahti † Otacri † Irminsuuindae † Theotheri † Hrihbaldi † Sigibaldi † ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi.

7. Priuilegium Stephani papae Sturmioni abbati concessum.

Stephanus episcopus seruus seruorum dei dilectissimo filio Sturmioni uenerando 753, 25. April.
abbati monasterii sancti saluatoris quod situm est in Boconia super ripam fluminis Fuldae salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam semper sunt concedenda quae rationabilibus congruunt desideriis. oportet ut deuotioni conditoris piae constructionis auctoritas in priuilegiis prestandis non negetur. maxime his locis quae nostrae apostolicae sedi specialiter subiecta sunt. Quapropter decreuimus ut locum tuum fuldense scilicet monasterium quod uenerabilis frater noster Bonifacius archiepiscopus construxit et dedicauit omnibusque bonis ditauit in nostra semper habeamus defensione romana et apostolica auctoritate munitum. tum propter iusticiam. tum propter beatissimi fratris nostri Bonifacii uotiuum desiderium. qui tam te quam ipsum cum fratribus locum in nostra romana commendauit defensione. Igitur quia postulasti a nobis quatinus prefatum monasterium sancti saluatoris priuilegio apostolicae auctoritatis decoretur. ut sub iuris dicione sanctae nostrae cui deo auctore deseruimus aecclesiae constitutum nullius alterius aecclesiae iuris ditionibus summittatur. idcirco piis desideriis fauentes hac nostra auctoritate id quod exposcimur deuoto effectui mancipamus. Et ideo omnem cuiuslibet aecclesiae sacerdotem in prefato monasterio ditionem quamlibet habere preter apostolicam sedem prohibemus. ita ut nisi ab abbate fuerit inuitatus. nec missarum ibidem sollempnia presumat celebrare. locus autem idem simul cum rebus et

---

6. C. 27a, 55. Hd. a. Tr. 2.

7. E. I, 33ab. Brower 3, 8. Schann. D. 235, 3. Vindic. 12. Die Indiction ist falsch; nach den Regierungsjahren Stephan's und Pippin's habe ich die Urkunde in das Jahr 753 gesetzt. Schannat, welcher ein anderes, unvollständiges Datum giebt, setzt sie in das Jahr 769; dies ist aber schon deshalb unrichtig, weil aus dem Inhalte hervorgeht, dass Bonifatius damals noch lebte.

hominibus tam eis quae moderno tempore tenet quam quae futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina uoluerit pietas augere ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personae contradictione firmitate perpetua perfruatur. Precipimus etiam tibi cunctisque tuis successoribus abbatibus eiusdem monasterii per diuini nominis intemerandam reuerentiam et per eam quam nobis et Christo debes obedientiam. ut locum tibi commendatum omni studio et diligentia excolas res et facultates monasterii sub dei timore conserues et nihil ex his quae deo sunt oblata et consecrata cuiquam laico uel clerico in beneficium concedas uel prestes. sed omnia in seruicio dei et edificiis monasterii et consolationibus pauperum et hospitum deuote ac fideliter dispenses. fratres tuos secundum regulam sancti Benedicti dirigas atque prouideas. et curam animarum tibi commissarum semper intendas. Constituimus quoque per huius decreti pagina ut quicumque cuiuslibet dignitatis predita persona hanc nostri priuilegii cartam quam auctoritate principis apostolorum firmauimus temerare temptauerit. anathema sit. et iram dei omnipotentis incurrens a cetu sanctorum omnium extorris existat. et nichilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa.

Data .VII. kal. mai. indictione XII. Stephano papa .II. imperante Pippino .II.

8. Kartula Leidrati comitis.

755, 31. August. Domino magnifico fratri Lulloni episcopo in Christi nomine ego Laidratus comis. fingit mos legum ut iura sunt inter emptorem et uenditorem ut sollempni scriptura firmetur et nec detrahendi nec repetitio conparandi alicui esse uideatur formido. ideo uendidimus tibi intus muro Mogontie ciuitatis publice aream unam. hec sunt adfines de una parte Adalprahti de alia parte Folcholti tertia parte fluuius Rín quarta parte uia communis sicut inter nos conplacuit atque conuenit ut inter auro et argento probatas atque pensantes numero de pretio sancti Bonifatii martyris libras III. dedimus tibi. ita tamen ut hac die habendi donandi uendendi seu commutandi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. et quod fieri non credo si quis ex hoc ullo umquam tempore uoluerit inpulsare aut infestare. nouere [1]) a me uel ab heredibus meis uobis uel heredibus uestris tantum et alterum tantum uel quantum ipsa res meliorata ualere poterit se esse redditurum. stipulatione firmitatis subnixa. facta uendicio sub die II. kal. septembris. anno II. regni domni Pippini regis. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Laidrati comitis qui hanc uendicionem scribere rogauit. † Irminsuuindae † Reginolt † Otacar † Hariberaht abbas † Getto † Uuilliheri † Liubilo.

9. Kartula traditionis Eggiolti de Uuormacinse.

756, 15. Iuni. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt que pro immensis peccatis et debitis offero tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris perspicit sed deuotionem offerentis. ideoque ego Eggioltus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis in futuro ut ueniam aliquam promerire merear dono pro remedium animae fratris

---

8. C. 28a, 46. Hd. a. Tr. 3. [1]) vergl. Nr. 26.
9. C. 17b, 34. Hd. a. Tr. 4.

mei Hiltuuini ad monasterium sancti Bonifatii quod constructum est in pago Grapfeld super fluuium Fulda in pago Uuormacinse in uilla Truhtmaresheim hereditatem meam quam mihi pater meus moriens et fratres mei dereliquerunt id est domibus aedificiis ecclesia .I. accolabus mansis casis terris araturiis campis uineis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus cultum seu incultum mobilibus et immobilibus omnia quae ibidem uisus fui habere excepto .I. uinea et mancipia his nominibus Altolah Adalhilt Geruuig et Berahttraht Adalhart Gotahart Uuolfram Fridulf Hiltiram Uuillileih Otger Ratilo Ratolt. et simili modo dono siluae portionem nostram in loco qui dicitur in pago Nafinsie ad Bibarahu totum et integrum a die presente ad predicto monasterio. iam dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis seu quislibet ulla opposita extranea persona qui contra hanc donationem uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat insuper soluentem ad predicto monasterio auri uncias .V. argenti pondera .X. et quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die XV. iunii. anno .III. regni domini nostri Pippini regis Francorum. ego Uuolframnus manuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. sign. † Eggioltus qui hanc donationis kartam fieri rogauit. † Hatto comes. † Folcbraht † Adalpraht † Uuillipraht † Otachar † Grimbert † Hluduuin † Haduprahl † Gerolt † Ualuram † Flanbert †.

10. Kartula Otacri de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 756, 17. Iuni.
peccatis et debitis offero sceleribus tamen scio aequissimum iudicem plus deuotionem mentis perspicere quam quantitatem muneris. ideoque ego Odacrus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam merear dono ad monasterium sancti saluatoris et sancti Petri quod constructum est in silua Bochonia super ripam fluminis Fulda quod construxit sanctus Bonifatius hoc est quod dono uineam .I. in pago Uuormacinse in uilla Uuacharenheim cui sunt adfines de una parte Raganperdi de alia parte Nordperdi fratris mei. tertia parte Adalperdi et Raganperdi quarta parte Gundperdi et Theotperdi totum et integrum a die presente ad iam dicto monasterio sancti saluatoris et sancti Petri. iam dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita extranea persona qui contra hanc [donationem] uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. et insuper soluentem ad predicto monasterio auri uncias .V. argenti pondus .X. multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio haec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio haec sub die XV. kal. iul. anno .III. regni domni nostri Pippini regis. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi. ac notaui diem et tempus quo supra. sign. † Odagri qui hanc traditionem fieri rogauit. † Nordperdi † Landsuuindae filiae eius † Hariperdi clerici † Hattoni † Raganperdi † Adalperdi.

---

10. C. 17a, 33. Hd. a. Tr. 5.

11a. Kartula Rantulfi de Uuormacinse.

756, 22. Iuli. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmens peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem munei sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Rantulfus sana mente sanoque consil pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium san saluatoris quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus martyr sacro requiescit corpore. hoc est quod do uineam .I. in pago Uuormacinsae in uilla Batenheim haec sunt fines de una parte san Martyni de alia parte sancti Martyni tertia parte uia quarta parte Isangeri totum et integrum die presente supra dictam rem teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uoluerint libera ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si e ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui cont hanc donationem uenire temptauerit. iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctoru excommunis appareat et insuper inferat supra dicto monasterio auri uncias .II. argenti ponde .IIII. coactus exsoluat. facta donatio haec XI kal. aug. anno .III. regni domni imp. Pippini. e Uuolframnus scripsi. † Rantulfi qui hanc traditionem fieri rogauit † Voto comis. † Ada praht † Uuillipraht † Flanpraht † Otacar † Hunpraht.

11b. Kartula Rantulfi de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt que pro inmens peccatis et diuitiis [1]) offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem munei sed deuotionem animi perspicit offerentis ideoque Rantulfus sana mente sanoque consilio p malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquod promerire [merear]. dono ad monasterium san saluatoris et sancti Petri quod domnus Bonifatius construxit ubi ipse domnus requiescit in co pore in Bochonia super fluuio Fulda hoc est quod dono uineam unam in pago Uuormacin in uilla nuncupante Pattenheimo marca quod sunt adfines de una parte sancti Martyni et de al parte sancti Martyni tertia parte uia communis quarta parte Isincramnus totum et integrum a d presente ad iam dicto monasterio sancti saluatoris iam dictam rem habeatis teneatis possideatis u quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si qu uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredib meis uel quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire aut inrumpe uoluerit primitus iram dei omnipotentis et trine magestatis incurrat et ab omni loca sanctoru excommunis appareat et insuper soluentem ad iam dicto monasterio sancti saluatoris auri unci .V. argenti pondera .VII. multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donat ista omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. actum Mogontie ciuita publice facta donatio sub die XI. kalendas aug. anno IIII. regni domni Pippini rege. ego Uuol ramnus magocensis rogatus scribsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Rantulfi q

---

11a. C. 27b. Hd. a. Tr. 6.

11b. C. 12a, 21. Hd. a. Tr. 10. Diese Urkunde ist offenbar nur eine andere Fassung der vorhergehend es bleibt jedoch unentschieden, in welcher von beiden die Jahreszahl verschrieben ist; wenn hier das richtige Ja angegeben ist, so gehört die Schenkung in das Jahr 757, wohin sie auch Schannat gesetzt hat, obschon mit ein Fehler im Datum. [1]) L. *debitis*.

hanc donationem fieri rogauit † sig. Voto comis † sig. Adalbertus † sig. Uuilliberctus † sig. Flanberctus † sig. Otgart † sig. Hunbraht.

12. Kartula traditionis Leidrati comitis de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt que pro inmensis et 756, 23. Iuli.
peccatis et diuitiis [1]) offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Leidratus comes sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti Bonifatii quod constructum est in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi ipse Christi martyr sacro requiescit in corpore. hoc est quod dono uineam .L. in pago Uuormacinse in uilla nuncupante Deinenheim. cui sunt adfines de una parte [2]) et de alia parte tertia parte quarta parte totum et integrum a de presente ad predicto monasterio sancti saluatoris supra dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse quod absit aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donatione uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et trinae maiestatis et ab omni loca sanctorum excommunis appareat insuper autem soluentem ad predicto monasterio auri uncias .V. argenti pondera X. multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. Actum Mogontie ciuitatis publice. facta donatio sub die X. kal. augustas anno .III. regni domni Pippini regis Francorum. Ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. sig. † Leidrati comitis qui hanc kartulam traditionis scribere rogauit † Voto comes. † Otacar † Uuillipertus † Adalpertus † Rantulf † Ratharii.

13. Kartula Nordprahti de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae [pro] inmensis 756, 31. Iuli.
peccatis et diuitiis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Nordpraht sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear. dono ad monasterium sancti saluatoris et sancti Petri quod est constructum in pago Grapfeld super ripam fluminis Fuldae ubi ipse sanctus martyr Bonifatius corpore requiescit. hoc est quod dono uineam unam in pago Uuormacinse in uilla Uuacharenheim. cui sunt ad unum latus uinea Odacri alio latere ipsius Otacri tertio iterum Odacri quarto latere domni regis Pippini totum et integrum a die presente ad supra dicto monasterio sancti saluatoris prenominatam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis seu quislibet opposita persona extranea qui contra hanc donatione uenire aut

---

12. C. 18a, 35. Hd. a. Tr. 7. [1]) L. *debitis*. [2]) Die Lücken sind von dem Abschreiber nicht ausgefüllt.
13. C. 19b, 39. Hd. a. Tr. 9. Schannat hat eine falsche Jahreszahl.

eam inrumpere uoluerit inprimitus iram trinae maiestatis et dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. Insuper haec soluentem iuxta poenam seculi ad iam dicto monasterio auri uncias duas argenti pondera X. multa conponat. et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnexa. facta donatio hec sub die pridiae kal. augustas anno .III. regni domni Pippini regis Francorum. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Nordprahti qui hanc donationem scribere rogauit. † Otacri † Adalprahti † Reginprahti † Hariprahti clerici.

14. Kartula Adalberti de Uuormacinse.

757, 30. Iuli. In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt que pro inmensis peccatis et diuitiis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Adalbertus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear. dono ad monasterium sancti saluatoris et sancti Petri quod est constructum in Bochonia super fluuium Fulda quod sanctus Bonifatius construxit ubi ipse domnus sacro requiescit in corpore hoc est quod dono uineam unam in pago Uuormacinse in uilla nuncupante Uuacharenheim quae est adfinis de una parte Hrodachari de alia parte Liutfridi tertia parte Hariberti clerici quarta parte uia publica. similiter dono uineam unam in ipsa marca Uuacharenheimo. quae est adfinis de una parte sancti Martini de alia parte Hruodhohi tertia parte [1]) quarta parte totum et ad integrum a die presente ad iam dicto monasterio sancti saluatoris supra dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae magestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. et insuper soluentem ad predicto monasterio sancti saluatoris auri uncias .V. argenti pondera .X. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma permaneat stipulatione subnexa. facta donatione sub die .II. kal. augustas. anno IIII. regni domni Pippini regis. ego Uuolfhramnus mogocensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sig. Adalberahti qui hanc donationem fieri rogauit. † sign. Odacri † sign. Ragenberctus † sign. Haimoni † sign. Nordbercti † sign. Uuillisuuindae coniugis suae † sign. Odilprahti † sign. Liutsuuinda † sign. Uuolfprahti.

15. Karta traditionis Otun de Uuormacinse.

In dei nomine ego Ota deo sacrata sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti Bonifatii quod est

---

14. C. 13b, 25. Hd. a. Tr. 8. [1]) Die Lücken sind nicht ausgefüllt.

15. C. 26b. 54. Hd. a. Tr. 16. Schannat hat ein Datum hinzugesetzt, wovon in der Handschrift nichts steht, so dass die Zeit der Schenkung unbekannt bleibt. Die Urkunde steht jedoch mit der folgenden in Verbindung und ich habe sie vorausgestellt, da Ota die Mutter des Ratharius ist.

constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi ipse sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit in corpore. hoc est quod donamus in Pingu marca aream .I. cum casa et aedificia in quibus ego uisus sum habitare. hec sunt adlateres de una parte strata de alio latere Pippini regis tertio latere Hagilgaucii comitis et dono seruum meum nomine Thancrat cum uxore sua et infante uno Ratlind Erchenrat et dono in ipsa marca quicquid proprietatis habeo id est terris uineis pratis siluis totum et integrum. ea scilicet ratione ut ab hac die habendi tenendi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationis kartam uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. insuper autem iuxta poenam seculi inferat auri libram .I. argenti pondera IIII. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. facta traditio in uilla Auromuntio quod est prope [litora] Hreni fluuii. ego Uuinibaldus presente Oda sacrata scripsi. † sign. Ota quae hanc donationem scribere petierunt † Ratharii filii Otun † Hariradi † Heberhardi † Uueleggisu † Gunthramni † Nagalhardi † Ratuuini † Uuilbercti † Hunbercti.

16. Traditio Ratharii et Asperindae de Uuormacinse.

In Christi nomine ego Ratharius et coniux mea Asperin sana mente sanoque consilio *pro* malis peccatis nostris ut in futurum ueniam aliquam promerire mereamur. donamus ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum super fluuium Fulda ubi ipse sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit in corpore id est in marcu Bodobigrinse ultra Hrenum ad Castrionis ariales cum casis uineis terris pratis siluis campis aquis aquarumque decursibus totum et integrum quicquid in supra dicta uilla proprietatis habemus. ea ratione ut ab hac die habendi tenendi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint rectores monasterii sancti Bonifatii liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat insuper autem soluentem iuxta poenam seculi ad predictum monasterium auri unciam unam argenti pondus II. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum in uilla Auromuncio quod est prope litora Hreni fluuii. Ego Uuinibald rogante Rathario et Asperina coniuge sua scripsi. † sign. Hratharii et coniugis eius qui hanc traditionem scribere petierunt. † Aginoni † Hrathadi † Hildani.

17. Kartula traditionis Herimoti de pago Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et diuitiis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris 758, 22. Februar.

16. C. 26a, 53. Hd. a. Tr. 12. *Auch hier hat Schannat ein Datum hinzugesetzt, welches die Handschrift nicht hat. Der Schreiber Winibald kommt nur in diesen beiden Traditionen vor.

17. C. 19a, 37. Hd. a. Tr. 13.

sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Herimot sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti saluatoris et sancti Petri et sancti Bonifatii. ubi ipse domnus corpore requiescit sacro quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda hoc est quod dono in pago Uuormacinse in Teinenheimo marca uineam unam. cui sunt adfines de una parte Ermenfridi de alia parte Deodoni tertia parte Adalulfi quarta parte uia cum muro usque in uiam puplicam totum et integrum a die presente ad supra dicto monasterio sancti Bonifatii predictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse quod absit aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla persona opposita extranea qui contra hanc donatione uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. insuper ad iam dicto monasterio auri uncias .II. argenti pondera .IIII. cum multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat. stipulatione subnexa. actum Mogontie ciuitatis publice sub die VIII. kal. martias anno .V. regni domni Pippini regis Francorum. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Herimoti qui hanc donationem scribere rogauit. † Folcholti † Herirato filio suo. † Irminhilt † Sigimunt † Folchart † Uuillihart † Danghilt † Pachilt † Folmot.

18. Kartula uendicionis Rincholfi et Agiloni de Magontia.

758, 18. Mai. Domino magnifico Uuinoni seruo sancti saluatoris de monasterio quod dicitur Fulda Rincholf. fingit mos legum ut iura sunt inter emptorem et uenditorem sollemni scriptura firmetur ut nec detrahendi nec repetitio conparandi alicui esse uideatur formido. et ideo uendidisse tibi constat et ideo uendidi aream unam cum casa intus murum Mogontie ciuitatis publice. quod sunt adfines de una parte sancti Albani de alia parte uia communis tertia parte Elloni quarta parte uia publica sicut inter nos conplacuit atque conuenit ut inter argento et caballis libras duas et tertiam dimediam. ita tamen ut ab hac die habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus qui contra hanc uendicione temptauerit aut inrumpere uoluerit. inferat ipso Uuinio auri uncias duas argenti pondera .II. coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens uendicio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. facta uendicio sub die XV. kal. iunias anno .V. regni domni Pippini regis. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Rincolfi et Agiloni qui hanc uendicionem scribere rogauerunt † Agiloni † Angilulf †.

19. Kartula Hratharii de Mogontia.

758, 28. Iuli. In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt que pro inmensis peccatis et diuitiis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris

---

18. C. 23b, 47. Hd. a. Tr. 14.
19. C. 24a, 49. Hd. a. Tr. 15.

sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Ratharius sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti saluatoris quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi ipse sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit in corpore. hoc est quod dono uineam unam intus murum Mogontie ciuitatis quod sunt adfines de una parte mei ipsius de alia parte Uualtharii tertia parte uia quarta parte uia publica. totum et integrum a die presente ad iam dicto monasterio supra dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationis kartulam uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit inprimitus [iram] dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. Insuper autem iuxta poenam seculi inferat partibus ipsius monasterii cogente fisco auri uncias duas argenti pondera IIII. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Facta donatio sub die .V. kal. augustas anno .V. regni Pippini regis. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Ratharii qui hanc donationem scribere rogauit. † Uualtharii † Liutsuuindae † Meginsuuindae † Theotmari †.

20. Kartula Ratharii de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt que pro inmensis 758, 31. Juli.
peccatis et diuitiis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Ratharius sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear. dono ad monasterium sancti saluatoris quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda quod domnus Bonifatius construxit. hoc est quod dono uineam .I. intus murum Mogontie ciuitatis. quod sunt adfines de una parte Mahthilde de alia parte murus ciuitatis tertia parte uia communis quarta parte Theotmari totum et integrum a die presente ad predicto monasterio sancti saluatoris supra dictam rem. habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. insuper autem soluentem ad iam dicto monasterio auri uncias duas argenti pondera IIII. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum in ciuitate Mogontie. facta donatio sub die II. kal. augustas anno V. regni domni Pippini regis. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Ratharii qui hanc donationem scribere rogauit. † Uualtharii † Uuillisuuindae † Uuolfprahti † Theotsuuindae † Maginsuuindae † Hariprahti.

---

20. C. 25a, 51. Hd. a. Tr. 22. Schannat hat im Datum eine falsche Jahreszahl und setzt die Urkunde in das Jahr 765.

21. Karta Pippini regis de uilla qui nuncupatur Tininga.

760, Juni. Pippinus rex Francorum uir inluster [1]) | Nihil ut ait apostolus in hunc mundum intulimus nec dubium quin nihil ex eo | quicquam nobiscum auferre poterimus nisi quod ob animae salutis deuota mente locis sanctorum | deo inspirante inpertire uidemur ergo cognoscat magnitudo seu industria uestra quod nos propter nomen domini | uel aeterna retributione donamus a die praesente ad monastirio noncupante Fulda qui est constructus in hono|re sancti saluatoris quem sanctus Bonefatius a nouo construxit opere ubi ipse praeciosus martyr corpore requiescit quin potius promptissima deuotione tradimus uilla qui dicitur Thininga sitam in pago Rezi super fluuio qui uocatur Agira [2]) cum omni integritate quicquid ad ipsa uilla aspicere uel pertinere uidetur id est tam terris mansis cum hominibus conmanentes fnancipiis siluis marcas uel fines campis pratis pascois aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus praesidiis quibuslibet adiaecentiis totum et ad integrum ut diximus a die presente ad ipso monastirio sancti saluatoris ubi ipse praeciosus martyr sanctus Bonefatius corpore requiescit super fluuio Fulda per hanc seriem traditionis pro mercedis nostrae augmentum donamus perpetualiter ad possedendum ita ut ab hac [3]) die rectores ipsius monastirii ipsa uilla qui dicitur Tininga [4]) cum omnibus adiaecentiis uel appendiciis suis ad profectum ipsius ecclesiae eam teneant et possedeant et usque in perpetuum eis proficiat in augmentum Et ut haec auctoritas firmior habeatur uel post tempora [5]) melius conseruetur subter eam firmauimus uel de anulo nostro sigillauimus.

Signum ✝ Pippini gloriosissimo rege

Hitherus in uice Baddilone (R)

Data in mensi iunio anno nono [6]) regni nostri actum Atiniago palatio publico.

22. Traditio Manolti in uilla Gohhusa.

760, 28. Iuli. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet sint parua et exigua quae pro inmensis peccatis meis et vitiis offero tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Manoltus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti saluatoris quod est constructum super fluuium Fulda ubi sanctus Bonifatius requiescit in corpore hoc est quod dono in pago Grapfelde in uilla cuius uocabulum est Gohhusa hereditatem meam quam pater meus mihi moriens dereliquit in areis terris araturiis campis pratis siluis pascuis aquis aquarumque decursibus inculta seu culta mobilia et inmobilia sicut superius diximus totum et integrum a die presente ad iam dictum monasterium sancti saluatoris iam dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid inde facere uolueritis liberam ac firmissimam in

---

21. OU; das Siegel, welches sich rechts von dem Recognitionszeichen befand, fehlt. Tr. 19. Eine offenbar verfälschte Copie steht bei E. II, 7b und eine zweite, mit der Originalurkunde mehr übereinstimmende II. 24b. — [1]) E 1 giebt statt *uir inluster* folgende, später aufgekommene Formel: *cunctis principibus omnibusque regni sui fidelibus salutem et gratiam in Christo.* [2]) E 1 tradimus uillas tres *Logingen. Tiningum. Holzchirchun* sitas in pago *Retie* super fluuium *Egera* et *Danubium* cum etc. E 2 tradimus uillam que dicitur *Otingen* sitam in pago *Recie.* iuxta fluuium qui uocatur *Egira.* [3]) O *abac.* [4]) E 2 *Otinga.* [5]) O *postempora* zusammen, woraus Schannat *per multa tempora* gemacht hat. [6]) Mit Boehmer habe ich die Urkunde in das Jahr 760 gesetzt.

22. P. 498. II, 11a. Tr. 18.

omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis et proheredibus et quaelibet ulla opposita persona extranea quae contra donationem istam uenire tentauerit aut eam infringere uoluerit inprimitus ipsam dei omnipotentis poenam incurrat et ab omni loca sanctorun excommunis appareat et insuper soluat ad iam dictum monasterium sancti saluatoris auri uncias V. argenti pondera X. multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio ista omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. facta donatio sub die V. kalendas augustas anno VII. regnante domno nostro Pippino rege. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Manolti qui hanc donationem fieri rogauit.

23. Kartula Ratharii de Uuormaciuse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt que pro immensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Ratharius sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear hoc est quod dono ad monasterium sancti saluatoris et sancti Bonifatii martyris Christi quod est constructum super fluuium Fulda aream .I. intus muro Mogontiae ciuitatis publicae quae est adfinis de una parte uia publica de alia parte Mahthildae tertia parte mei ipsi quarta parte puteus antiquus totum et integrum a die presente ad iam dicto monasterio supra dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper fisci dicionibus auri uncias V. argenti pondus X. multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio ista omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. facta donatio sub die kal. octubris anno VIII regni domni nostri Pippini regis. ego Uuolframnus mogocensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Hratharii qui hanc donationem fieri rogauit. sign. Heribrahti filii sui. 761, 1. October.

24. Traditio Hahberti et Hruadae.

Dum et nobis fuit pietas et dei uoluntas pro animae nostrae remedio nos bini Hahbertus et coniux mea Hruada a die presente portionem nostram tradimus in manum Styrmes abbatis et in manum Hruadlauge abbatissae in nostram elimosinam carradas duas. in summa sunt mancipia XII. mansoes duas in Geltresheim cum terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus et in Hengistdorpfe terram quantum nobis contigit a die presente pro mercede animae nostrae donamus atque tradimus per manus illorum medietatem ad casam sancti Bonifatii martyris et medietatem ad casam sanctae Mariae quantum nobis genitores nostri dimiserunt et nos ipsi conloborati habemus donamus atque transscribimus et post nostrum amborum 765.

---

23. C. 15a, 28. Hd. a. Tr. 11. Schannat giebt ein falsches Jahr.
24. P. 498. II, 11b. Tr. 20.

discessum quantum conlaborauimus totum et integrum habemus donatum atque transscriptum ad ipsa loca sancta superius denominata. si quis uero quod futurum esse non credo quod si nos ipsi aut ullus de heredibus ac proheredibus nostris aut quaelibet opposita et inmissa persona quae contra hanc donationem et traditionem istam uenire aut inrumpere uoluerit inprimitus iram dei incurrat et a manibus sacerdotum et liminibus ecclesiarum excommunicatus appareat et insuper intulerit fisco sociante solidos CC. multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat sed hec traditio firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. Actum est ad Geltfesheim in uilla publica anno XII. regnante domino nostro Pippino rege Francorum. Sign. Hahberti et Hruadlauge qui hanc traditionis chartam fieri rogarunt. † sign. Altthuringi † sign. Adalolti † sign. Megingozi episcopi † sign. Hrabaningi † sign. Gerbaldi † sign. Hruadharti † sign. Theotuuigi † sign. Rihberti † sign. Shrangolfi (?) † sign. Stahalolfi (?) † sign. Althelmi † sign. Hramuolti † Leibolfi † Nendingi † Uuiganti. ego enim Sadrebaldus scripsi et subscripsi.

25. Kartula Uualurammi.

765, 25. Iuni. In Christi nomine si aliquid de rebus nostris locis sanctorum uel in substantiam pauperum conferimus hoc nobis procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimus. ergo in dei nomine Uualurammus in amorem domini nostri Ihesu Christi et remisionem peccatorum meorum ut ueniam delictis meis consequi merear in futuro dono donatumque in perpetuum esse uolo ad basilicam sancti Bonifacii quae est constructa super fluuium Fulda in pago Lobadunensi in uilla quae dicitur Suuaboheim mansa una et de terra iurnales XXX et in ipsa uilla Suuaboheim uineam unam cui est ab uno latere terra Hartrichi ab alio latere uinea ipsius Uualurammi. et mancipia IIII. his nominibus Rihthrud cum infante suo Sigimunto et Otniuua et Friduuuina. ea scilicet ratione ut dum aduixero sub usu et beneficio tantum ea absque ullo preiudicio uel dominatione aliqua remanente dictae basilicae ea colere debeam. post meum discessum quandoquidem dominus hoc uult fieri supradicta ecclesia uel rectores illius hec omnia teneant atque possideant et liberam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credimus si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc epistolam donationis nostrae infrangere uel inrumpere uoluerit iram dei habeat sed insuper inferat partibus ipsius basilicae auri libras II. argenti pondera II. exsoluat. actum in Loboduna ciuitate publice sub die VII. kal. iulias anno XII. regnante domno Pippino rege † Uualurammi qui hanc donationem fieri rogauit † Uuarino comitis † Gunduuini † Gundprahti † Hartrichi † Tutoni † Gerprahti † Brunichoni † Sigiuuini † Drudprahti † Notbaldi presbiteri qui hanc donationem scripsi.

26. Kartula Leidrati comitis de Pingiu.

765, 28. August. Domino magnifico fratri Lulloni episcopo in Christi nomine ego Leidratus comes fingit mos legum ut iura sunt inter emptorem et uenditorem sollemni scriptura firmetur et non

---

25. C. 76b, 206. Hd. a. Tr. 21.
25. C. 22b, 45. Hd. a. Tr. 23.

detrahendi sed repetio conparandi alicui uideatur esse formido. ideo uendidimus tibi in pago Uuormacinse in loco qui dicitur in castro Pinginsie quod est constructum super fluuium Hrenum et super fluuium Naba id est domibus aedificiis accolabus uineis terris araturiis mancipia his nominibus. Plidolf Thetolf Agilolf Ratulf Hrihgoz Theoto Ota Godalthrud Baldina Ratsuuind Theothard Uuilliheri Hrihuuin Sigipraht Sigiboto Ernust Theotpraht Adalpraht Erlsoend[1]) Leobuuar Gaozolt Theotrud et campis pratis siluis pascuis aquis aquarumque decursibus excultum seu incultum mobilibus seu inmobilibus quod genitor meus et genetrix mea morientes mihi dereliquerunt et quod germana mea mihi tradidit[2]) intus murum castello Pingense uel foris murum seu in ipsa marca et illa mancipia cum omni suppellectili eorum et cum omni integritate sicut nos uisi sumus habere omnia. et similiter dono in alio loco nuncupante in uilla que dicitur Thruhtmaresheim aream unam cum casa cum omni stabilitate. hec sunt adfines de una parte Hildoini[3]) de alia parte sancti Liutgarii tertia parte uia publica quarta parte iterum uia publica. et dono araturia iugera XXV. in ipsa marca Truthmaresheim sicut inter nos conplacuit atque conuenit inter auro et argento de pretio sancti Bonifatii martyris probatas atque pensantes numero libras XXXVII. dedimus tibi. ita tamen ut ab [hac] die habendi tenendi seu commutandi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. et quod fieri non credo si quis ex hoc ullo umquam tempore pulsare uoluerit aut fortasse[4]) euicerit nouerit[5]) a me uel ab heredibus meis uobis uel heredibus uestris tantum et alterum tantum uel quantum ipsa res meliorata ualere poterit se esse redditurum. stipulatione firmitatis subnixa. Actum Mogontie civitatis publice. facta uendicio sub die V. kal. septembris anno XII. regni domni Pippini regis. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Laidratus comis qui hanc uenditionem fieri rogauit † sign. Irminsuuindae germanae eius † Chetoni † Bernharii † Uuilliharii † Liubiloni † Otacri † Rinoaldi †.

27. Kartula Bernharii.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt que pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Bernharius et coniux mea nomine Uualthaid et soror mea Hiltilauc sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear donamus ad monasterium sancti Bonifati quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi ipse sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit in corpore. hoc est quod donamus areas duas intus muro Mogontiae ciuitatis publice quod sunt adfinis de una parte fluuium Hrin de alia parte Isangarte tertia parte Geroaldi quarta parte uia communis. et de alia area hec sunt adfines de una parte Isangartane de alia parte Agilulfi tertia parte sancti Albani quarta parte uia publica et dono uineam unam intus murum Mogontie ciuitatis quod sunt adfinis de una parte murus ciuitatis de alia parte Aginoni tertia parte sancti Martyni quarte parte Berahttrichi. et aliam vineam foris murum Mogontiae ciuitatis quod sunt adfinis de una parte sancti Nigodimi de alia parte uia publica tertia parte

765, 18. December.

---

[1]) *Erlsuind?* [2]) Im Texte concedit und darüber *tradidit.* [3]) Hluduuuini, darüber *hildoini.* [4]) infestare, darüber *fortasse.* [5]) nouere, und *it* über *e.*

27. C. 25b, 52. Hd. a. Tr. 25.

Immoni quarta quarte Irminoni. tertia uinea cui sunt adfines de una parte ipsius sancti Bonifatii de alia parte uia communis tertia parte Isangarte quarta parte sanctae Mariae. de quarta uinea hec sunt adfinis de una parte Uolfholti de alia parte Adololti tertia parte uia publica. de quinta uinea hec sunt adfines de una parte Gundprahti de alia parte Adalsuuinda tertia parte terra araturia. et dono prata in duobus locis foris murum ciuitatis Mogontiae in superiore Merisge et in subteriora. et dono in pago Uuormacinse in uilla Sauuuilenheim id est areis mansis domibus aedificiis accolabus uineis terris araturiis nisi excepto una uinea quem tenet Thanchulfus et mancipia his nominibus Nordolf Madalolf Aolmo Tahncrato Urgolf Adalfrida Ercanhilt Helidin Uuillimunt Liubila nona alia. totum et integrum post nostrum discessum ad iam dicto monasterio sancti Bonifatii supra dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationis [kartulam] uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. Insuper autem soluentem ad iam dicto monasterio sancti Bonifatii auri uncias .II. argenti pondera .IIII. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum Mogonziae ciuitatis publice. facta donatio sub die XV kal. ianuarias anno XII. regni domni Pippini regis. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sig. Bernharii et coniugis suae Uualthaida qui hanc traditionem fieri rogauerunt.

28. Traditio Pippini de Otmuntesstat.

766, Iuli. Pippinus rex Francorum uir inluster et quia monente scriptura ita oporteat unumquemque constanter praeparare quatenus ueniente in conspectu superni iudicis illam merea|tur domini piam uocem audire quem omnes iusti ex bonis actibus erunt gauisi. quapropter nos salubriter ut credimus considerantes qualiter ex terrenis rebus quibus diuina misericordia nobis affluenter in hoc seculo | largire dignata est saltim uel in pauperibus ex hoc tribuere deberemus unde misericordiam ipsius adaepisci ualeamus. idcirco donamus nos pro animae nostrae remedium. uel bone memoriae germano nostro Carolomanno | quondam ad monasterium. Fulda. ubi domnus Bonefacius corpore requiescit uilla aliqua noncupante Autmundisstat [1]) qui ponitur in pago Moinigaugio. [2]) super fluuio Ricchina. cum omnibus terminis uel appendiciis suis. | ut cum omni integritate ad ipso monasterio uel monachis ibidem deseruientibus. seu luminaria ipsius ecclesia procuranda. uel stipendia pauperum ibidem praedicta uilla proficere debeat in aumentum. et ut melius dilectat ipsos | monachus pro nobis uel germano nostro seu subsequentem progeniae nostra die noctuque domini misericordia adtentius depraecare Igitur praedicta uilla. una cum terris domibus aedificiis. accolabus mancipiis saluis [3]) campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus. sicut supra diximus. cum omni integritate quicquid praesenti tempore nostra ibidem uidetur esse possessio pars praedicti monasterii huiusque [4]) rectores habeant teneant

---

28. OU. und eine CU. aus dem 10. Jahrhundert, welche mit *studuimus* schliesst; E. II, 24a mit unerheblichen Abweichungen; Schan. Tr. 27. Mit Boehmer habe ich die Urkunde ins Jahr 766 gesetzt. [1]) E *omenestat*. [2]) E *moynecgowe*. [3]) L. *siluis*. [4]) In O steht *hu eusque* und die beiden Buchstaben *hu* sind durchstrichen; es könnte daher auch *eiusque* geschrieben werden, wie die Copialurkunde liest.

adque possedeant et ad ipsa casa dei in nostra aelymosina uel germano nostro usque in perpetuum absque ullius repetitione debeat esse iure integro confirmata. et ut haec cessio firmior habeatur nos eam subter firmauimus uel de anolo nostro sigillare studuimus: (S) signum ✝ Pippini gloriosissimi regis.

In dei nomine Baddilo recognouit (R)

Datum in mense iulio [5]) anno quinto decimo regni nostri Actum Aurilionis ciuitate publice In dei nomine Hitherius scripsit feliciter.

29. Kartula traditionis Eggiolti de Uuormacinse.

Uenerabili in Christo patri Sturmione abbati. ego Eggiolt cogitans pro remedium 767, 11. Mai.
anime fratris mei Hiltuuini uel pro aeterna retributione propterea dono ac trado traditumque in perpetuum esse uolo a die presente ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi tu presenti tempore abbas preesse uideris. hoc est quod dono in uilla Buchrolare in pago Uuormacinse duas curtiles cum casis cum terris ibidem adiacentibus et uineis seu pratis uel siluis in loco qui dicitur Ascae atque in Uuibileschiricha ad ipsas curtiles aspicientibus id est pratis pascuis aquis aquarumque decursibus sicut superius dixi pro anime Liutuuini donatum esse uolo propterea donationem rogaui scribere ut tu abba Sturmi supra scriptam rem et successores tui habeant teneant possideant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis aut ulla opposita persona extranea qui contra hanc kartolam donationis meae quam propter nomen domini fieri rogaui uel pro reuerentia ipsius loci uenire aut eam infrangere conatus fuerat iram trinae maiestatis incurrat et cum supra scripto sancto illo ante tribunal Christi deducat factiones. insuper autem inferat partibus ipsius monasterii dupla pecunia quantum ista res in se conteneat. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens epistola hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnexa. Actum Uuangiona ciuitate publice sub die V. idus maias anno XIIII. regnante domno nostro Pippino gloriosissimo rege. ✝ sign. Aggioldi qui hanc donationem fieri rogauit ✝ Altoni ✝ Odalfridi ✝ Hruotfridi ✝ Gummundi ✝ Reginfridi ✝ Adalmanni ✝ Nordmanni ✝ ego Hiaelo presbyter et amanuensis hanc kartolam donationis rogante Aggioldo scripsi.

30. Kartula traditionis Hariberti de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt que pro inmensis peccatis et debitis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Hariberctus clericus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquod promerire merear dono ad monas-

---

[5]) E weicht hier auffallend ab und schreibt: datum *.III. id. Februar.*

29. C. 21 b, 43. Hd. a. Tr. 26.

30. C. 12 b, 22. Hd. a. Tr. 24. Schannat hat die Jahreszahl im Datum geändert und XII statt XV geschrieben, weil dieses Jahr zu seiner Zählung nicht passt. Da man aber keinen Grund einsieht, warum das Jahr 15. falsch sein soll, so wird man die Regierungsjahre Pippin's von 752 an zählen müssen.

terio sancti Bonifatii martiris quod est constructum in silua quae dicitur Bochonia super fluuium Fulda ubi ipse sanctus martyr sacro requiescit in corpore hoc est quod dono ad istud monasterium in pago Uuormacinse in uilla cuius uocabulum est Uuacharenheim uinea una et ipsa uinea facta est in illa terra quod mihi Nandharius tradidit pro solidis meis quod sunt adfinis de una parte Uuigharti de alia parte Nordbercti tertia parte Adalperdi quarta parte terra araturia totum et ad integrum a die presente ad iam dicto monasterio sancti Bonifatii. iam dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus uel quislibet ulla opposita persona extranea qui contra cartolam donationis hanc uenire aut eam inrumpere uoluerit primitus iram dei omnipotentis et trinae magestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper soluentem ad iam dicto monasterio sancti Bonifatii auri uncias .V. argenti pondera .X. multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens kartula donationis omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum Mogontie ciuitate publice sub die VIII. kal. octubris anno XV. regni Pippini rege. ego Uuolframnus mogocensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Haribercti clerici qui hanc kartolam donationis fieri rogauit scribere pro anime sue. † sign. Angilulfus. † sign. Adaloltus. † sign. Irminolfus. † sign. Hrothohus.

31. Traditio Folcrati et Agilolfi de Alsacinse.

770, 20. December.

In Christi nomine si aliquid de rebus nostris locis sanctorum uel in substantia pauperum conferimus hoc nobis procul dubio in aeterna beatitudine retribuere confidimus. idcirco in dei nomine Folcradus et Agilolfus in amorem domni nostri Ihesu Christi donamus illam rem quam Irminolfus nobis tradidit in pago Spirinse. hoc est in uilla Fridolfeshaim in Didineshaim in Ginnanhaim in uineis illam medietatem donamus ad sanctum Bonifatium ad monasterium quod dicitur Fulda pro animam ipsius Irminolfi hoc est quod ei legibus conuenit tam terris mansis domibus aedificiis accolabus mancipiis uineis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus omnem medietatem in illis locis superius denominatis trademus atque transfundimus. ea uero ratione ut ab hoc die ipse locus sanctus uel custodes eius haec omnia teneant atque possideant uel quicquid exinde elegerint ad faciendum liberam et firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credimus si nos ipsi quod absit aut aliquis de heredibus nostris uel proheredibus seu qualibet persona calliditate commodus aut cupiditate preuentus contra hanc kartam donationis nostrae quod spontanea uoluntate propter nomen domini decreuimus uenire aut eam infrangere conatus fuerit iram trinae maiestatis incurrat et cum supra scripto sancto Bonifatio ante tribunal Christi deducat rationem. et insuper inferat partibus ipsius monasterii cum cogente fisco auri libras .X. argenti pondera XX. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum Uuangiona ciuitate publicae sub die XIII. kal. ianuarias anno .III. regnante domno nostro Karolo rege. † Folcradus † Agilolfus qui hanc kartam donationis fieri rogauerunt. † Baugolfi comitis † Uuarinharii † Ermberctus episcopus † Gunduuinus † Ulfridus † ego iaelo presbiter et ammanuensis hanc kartam donationis scripsi.

---

31. C. 4a, 5. Hd. a. Tr. 32.

32. Traditio bonorum in Munirihestat et in Haholtesheim.

Dominus ac redemptor noster admonet dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt 770, 28. December.
uobis. idcirco ego in dei nomine Egi et coniux mea Sigihilt donamus pro animae nostrae remedio donatumque in perpetuum esse volumus ad monasterium Fulda in pago Grapfeld constructum ubi uenerabilis uir Styrmi abbas cum turba plurima monachorum praeesse uidetur hoc est in loco nuncupante Munirihestat situm in pago Grapfeld et in Haholtesheim situm in pago Uuerangeuue quicquid ibidem ad nos noscitur peruenisse tam terris domibus aedificiis accolabus mancipiis quorum nomina haec sunt Uuenilo Egilolf Reginolf Otuuin Leobolf Megina Perahthilt Ezźilo cuius ad nos tertia pars pertinet. similiter Ruadbirge Uuonatheri Uuaho Adalger Abbo Managolt Ratuuar Himildrud Egina Liba cum uineis siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et inmobilibus quicquid dici aut nominari potest totum et ad integrum ad praefatum monasterium in elimosinis monachorum ibidem habitantium et liberam ac firmissimam tenendi habendi et quicquid elegeritis faciendi in omnibus habeatis potestatem. Si quis uero quod futurum esse non credimus si aliquis de heredibus nostris et proheredibus contra hanc epistolam donationis nostrae uenire tentauerit aut eam infringere conatus fuerit iram trinae maiestatis incurrat et insuper iuxta poenam seculi inferat partibus ipsius monasterii cum cogente fisco auri libras duas pondera argenti quinque et quod repetit euindicare non ualeat sed donatio nostra firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum sub die quinto kalend. ianuarias anno tertio regnante Karolo gloriosissimo rege Francorum. † sign. Eges qui hanc chartulam fieri rogauit † sign. Styrmi abbatis † sign. Theotperaht † sign. Hahperaht † sign. Rumpraht.

33. Kartula Hagunen Hardnandi Rathati.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 771, 16. Februar.
[peccatis] et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis ideoque ego Haguno et Hartnand et Rathat et Gebahart et Ratheri et Hluduuuin sana mente sanoque consilio pro malis peccatis nostris ut in futurum ueniam aliquam mereamur donamus pro remedium animae Hagunoni ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum super fluuium Fulda in silua Bochonia ubi Sturmi abba fungit officium. hoc est quod donamus in pago Uuormacinse in uilla quae dicitur Zaregauheim uineam .I. cui sunt adfines de una parte Anbercti de alia parte Rimhildis tertia parte sanctae Mariae quarta parte Hradhadi et fratrum suorum. simili modo donamus aliam uineam in Momonheimo uilla et in ipsa marca quod sunt adfinis de una parte Hattoni de alia parte domni regis Karoli tertia parte Hrathadi et fratrum suorum quarta parte Ratolfi et Hrodberti totum et integrum a die presente ad predictum monasterium ut habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam et firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis seu quislibet ulla opposita extranea persona qui contra hanc kartolam donationis uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca

---

32) P. 500. II, 14. Tr. 33.
33) C. 16a, 31. Hd. a. Tr. 28.

sanctorum excommunis appareat. insuper autem soluentem ad iam dicto monasterio sancti Bonifatii auri uncias .II. argenti pondus .X. multa conponat. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. Actum Mogontiae ciuitatis publicae. facta traditio sub die XIIII. kal. martias anno .III. domni Karoli regis Francorum gloriossimi. ego Uuolfhramnus rogatus scribsi ac notaui diem et tempus quo supra. sign. † Hartnandi † Gebaharti † Rathadi † Hratharii † Hluduuini † Hattoni † Maginharii † Flanbercti † Adalbercti † Odagri † Sindolti missis regis.

34. Kartula Baugulfi.

771, 26. Mai. Sacrosancto monasterio cuius uocabulum est Fulda ubi domnus Bonifatius in corpore requiescit ubi Sturmi abba seu rector esse uidetur. Ego enim in dei nomine Baugulfus in amorem domini nostri Ihesu Christi et remisione peccatorum meorum dono ad ipsum monasterium donatumque in perpetuum esse uolo hoc est portionem meam in uilla Ginninheim quicquid proprietatis illic uisus sum habere et dominare totum et integrum quicquid Uuaningus ad beneficium habet id est Ello cum uxore sua et suis infantibus cum mancipiis et uineis et cum omni peculiare sua. ea uero ratione ut rectores supra dicti monasterii cum mansis mancipiis uineis pratis pascuis siluis aquis aquarumue decursibus habeant teneant atque possideant suisque posteris ad possidendum derelinquunt uel quicquid exinde facere uoluerint liberum in omnibus perfruuntur arbitrium. si quis uero quod facturum esse non credat si ego ipse quod absit aut aliquis de heredibus meis seu ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationis [kartulam] uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat insuper etiam fisco cogente inferat auri libras .III. argenti pondus .V. et quod repetit euindicare non ualeat sed ut presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnexa. Actum sub die VII. kal. iunias anno .III. regni domni Karoli regis. † sign. Baugulfi comitis qui hanc donationem fieri rogauit † sign. Irminulfi † sign. Ursoni † sign. Iringi † sign. Uuarinharii † sign. Gunduuini † sign. Hruodbercti † sign. Ratulfi † sign. Hruodnandi † sign. Boboni † sign. Gotaberti clerici ego Geronus acsi indignus presbiter scripsi.

35. Kartula traditionis Lonbercti de pago Uuormacinse.

771, 1. August. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et diuitiis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Lanbertus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam consequi merear dono ad monasterium sancti saluatoris et sancti Petri quod est constructum in silua Bochonia iuxta ripam fluminis Fuldae quod domnus Bonifatius construxit et ubi ipse nunc sacro requiescit in corpore. hoc est quod dono uineam unam in pago Uuormacinse in uilla nuncupata Pattenheim que cingitur his termi-

---

34. C. 15b, 29. Hd. a. Tr. 29.

35. C. 41a, 87. Hd. a. Tr. 30. Sowohl in der Ueberschrift als im Contexte hatte die Handschrift ursprünglich *flonb.*; das *f* ist aber ausradirt und im Texte ist das *o* in *a* verwandelt. Schon Eberhard in seinen Summarien 3, 83 las *Lamberti*.

nibus de una qarte sancti Martyni de alia parte eiusdem tertia parte sancti Liutgarii quarta parte Roccholfi totum et integrum a die presente supra dictam rém habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. insuper autem soluentem iuxta poenam seculi auri uncias .II. argenti pondera .IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio ista sub die kal. augustas anno III. regni domni Karoli regis Francorum. ego Uuolframnus rogatus scripsi. † Ratprahti † Hartprahti † Reginprahti † Hrihbaldi † Adalprahti †.

36. Kartula Fruotuuini de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt que pro inmensis peccatis et debitis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Fruotuuin sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear. dono ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi ipse sanctus martyr corpore requiescit sacro et uir uenerabilis Sturmi abbas pius preesse uidetur pater. hoc est quod dono ad supra dictum monasterium sancti Bonifatii in pago Uuormacinse in uilla cuius uocabula est Patroniuilla seu in ipsa marca uineae .II. quod sunt fines de una parte Flamberci de alia parte Oduuini tertia parte Frauuirata quarta parte sancti Maximini. de alia uinea hoc sunt fines de una parte Grimbercti de alia parte uia publica tertia parte sancti Nazarii quarta parte eiusdem Freuuirata. et dono mancipium unum. nomine Haribert cum omni suppellectile suo. totum et integrum a die presente ad supra dicto monasterio. predictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis seu ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationis kartam uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. insuper iuxta poenam seculi soluentem ad predicto monasterio sancti Bonifatii auri uncias .V. argenti pondera .X. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. Actum Mogontiae ciuitatis publice. facta donatio sub die XV kal. octubris. anno .III. regni domni Karoli regis gloriosissimi Francorum. Ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi ac notaui diem et tempus quo supra. † sign. Fruotuuini qui hanc kartulam donationis fieri rogauit. † Birinani † Baldhrichi † Pliddrudae † Bennoni † Baldhari † Hagiharii † Frauuirata † Anstrati † Sigihelmo † Frauuirata.

771, 17. September.

---

36. C. 22a, 44. Hd. a. Tr. 31.

37. Traditio Burgaradi in Hiruzfeld et Hnutilingen.

772, 17. Januar. Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Burgarad presbyter dono pro animae meae remedio ut ueniam in futuro consequi merear dono per hanc epistolam ad monasterium sancti Bonifatii in pago Grapfeld constructo in loco nuncupante qui dicitur Fulda ubi Styrmi abbas cum turba plurima monachorum praeesse uidetur hoc est in locis nuncupantibus Hiruzfeld seu beogo in marca (?) et Nisartano et in Hnutilingum una hobunne. et in alio loco nuncupante Uuintgraba situm in pago Salageuui quicquid ibidem ad me noscitur peruenisse tam terris domibus aedificiis siluis campis pratis aquis aquarumque decursibus quicquid in hereditatem mihi conuenit ad praefatum monasterium in elimosinis et substantia monachorum ibidem habitantium Christo protegente uolo esse donatum atque firmatum ea scilicet ratione ut dum aduiuo ipsa hereditate sub uestro beneficio tantummodo absque ullo praeiudicio et deminutione aliqua ipsius monasterii per uestram precariam excolere debeam. et post meum discessum quandoque uobis placuerit uos et successores uestri in dei nomine perpetualiter recipiatis possidendum habendi tenendi et quicquid elegeritis faciendi liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si aliquis de heredibus meis aut ulla opposita persona ullo unquam tempore contra hanc epistolam donationis meae fieri decreuerit aut eam infrangere conatus fuerit iuxta poenam seculi inferat partibus ipsius monasterii cum cogente fisco auri libras centum argenti pondo centum esse multandum et quod repetit quisquam euindicare non ualeat sed praesens epistola donationis et deuotionis meae firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum sub die XVI. kalend. februarias anno IIII. regnante Karlo Francorum rege.

38. Kartula traditionis Hrvodolti de pago Uuormacinse.

772, 12. Februar. Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Hrodolt dono pro anime meae remedium ut ueniam in futurum consequi merear donatumque in perpetuum esse uolumus ad monasterium sancti Bonifatii in pago Grapfeld constructo ubi uenerabilis uir Sturmi abba cum turba plurima monachorum pius preesse uideatur hoc est in locis nuncupantibus Truhtmaresheim. Sulziheim. Uuihinheim. quicquid in his locis de alode parentum uel de qualibet adtracto ad nos noscitur peruenisse. tam terris domibus aedificiis accolabus mancipiis. hec sunt nomina mancipiorum. Herolf Hitto Macco Albdrut Uuilligart Arclind. quicquit dici aut nominari potest totum et integrum sicut a nobis moderno tempore possidere uidetur ad prefatum monasterium in substantiam monachorum ibidem habitantium Christo protegente uolo esse donatum atque firmatum. ea scilicet ratione ut dum aduiuo ipsam hereditatem sub uestro beneficio tantummodo absque deminutione aliqua ipsius monasterii per uestram precariam excolere debeam. post meum uero discessum absque ullius iudicis interpellatione uos uel successores uestri cum omni re meliorata perpetualiter accipiatis possidendo habendi tenendi uel quicquid exinde eligeritis faciendi liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si aliquis de heredibus meis uel proheredibus uel quislibet ullo umquam tempore contra hanc epistolam donationis nostrae

---

37. P. 445, I, 1. Tr. 34.
38. C. 23b, 48. Hd. a. Tr. 35.

uenire temptauerit aut eam infrangere conatus fuerit iram trinae maiestatis incurrat et de consortio sanctorum separetur. et insuper iuxta poenam seculi inferat partibus ipsius monasterii cum cogente fisco auri libras X. et argenti pondus .V. et quod repetit uindicare non ualeat sed hec epistola firma et inuiolata permaneat. Acta sub die .II. idus februarias anno IIII. regnante Karolo rege. † sign. Hruodolti qui hanc kartulam donationis scribere rogauit. † Albuuini † Erluuini † Eburharti † Uualtheri † Grimbercti † Gebaharti † Gerharti †.

39. Kartula Odacri de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis ideoque Odagrus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquod promerire merear dono ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum in loco qui dicitur Bochonia super ripam fluminis Fulda ubi ipse sanctus dei requiescit in corpore. hoc est quod donamus ad ipso monasterio sancti Bonifatii in pago Uuormacinse in uilla cuius uocabulum est Uuacharenheim curta dominicato et casa ubi ego manere uidear quod est ad una parte Theotgeri de alia parte uia puplica tertia parte iterum uia publica quarta parte uia publica. et dono hanc in ipsa uilla omnia medietate quem genitor meus et genetrix mea mihi moriens dereliquerunt et ego ipse conparaui aut de qualibet tracto aut de conparato mihi prouenit in areis mansis casis mancipiis uiniis terris araturiis campis pratis siluis pascuis aquis aquarumque decursibus cultum seu incultum mobilibus et inmobilibus omnia quae in ipsa uilla seu in ipsa marca Uuacharenheim uisus fui habere medietate due pratis de conparato infra marca et in alia uilla cuius uocabulum est Sauuuilenheim hereditatem meam quam genitor meus et genetrix mea mihi moriens dereliquerunt in areis mansis casis mancipiis uineis terris araturiis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus cultum seu incultum mobilibus et inmobilibus omnia que ibidem uisus fui habere medietate dua nisi mancipia tertia partem totum et ad integrum. post nostrum uero discessum Odacro et coniuge sua nomine Hrödsuuinda et filia sua Lantsuuinda ad iam dicto monasterio sancti Bonifatii predictam rem teneatis habeatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationis kartam uenire aut inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat ad iam dicto monasterio sancti Bonifatii auri uncias .V. argenti pondus .X. multa conponat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens kartula donationis omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. Actum Mogontia ciuitate publicae sub die VII. kal. martias. anno IIII. regni domni imper. Caroli gloriosissimi regis Francorum. ego Uuolframnus notarius magocensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Odacri qui hanc kartulam donationis fieri rogauit. † sign. Lantsuuinde filia sua † sign. Hattoni comitis † sign. Adalbercti † sign. Hruduuini † sign. Rindolti † sign. Grimberti † sign. Hluduuini † sign. Herimoti † sign. Flambercti † sign. Meginhohi † sign. Vodilbercti † sig. Uualtbercti † sign. Uuelarammi.

772, 23. Februar.

---

39. C. 10b, 19. Hd. a. Tr. 36.

Hec sunt mancipiorum nomina in traditione Otacres. Irmunt Truogo Ermberct Beldrih Theotuuar Gerbald Hruoduuin Hruodlind Hiltimund Uuarburg Uuentil Lantsuuind Uuigthrud Gundplat Hrihuuin Gozdrud Gundrat Giso Uuigbrun Ratolf Brunger Otuuar Uuerdolf Libolf Reginolf Gisa Theotleih Hiltolf Uuanhilt Sara Hilo Hruodin Hrihsuuind Elbrih Hruotthrud Tagasuuind Anduuart Folcgard Suuidburg Betta Stadolf.

40. Kartula traditionis Hartmunti de Uuormacinse.

772, 3. Mai. In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt que pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Hartmunt sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear. dono ad monasterium sancti saluatoris et sancti Bonifatii quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi ipse sanctus martyr Christi Bonifatius corpore requiescit et ubi Sturmi preesse uidetur abbas. hoc est quod dono in pago Uuormancinse in uilla Truthmaresheim id est mansis casis uineis terris araturiis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mancipiis totum et integrum quicquid ibidem proprietatis uisus fui habere a die presente ad supra dicto monasterio supra dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum non esse credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis seu ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire aut eam inrumpere uoluerit. inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et trinae maiestatis. insuper autem iuxta poenam seculi inferat ad predicto monasterio auri uncias .V. argenti pondera .X. et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die V. nonas maias anno IIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra † sign. Hartmunti qui hanc kartulam traditionis scribere rogauit. † sign. Hattoni comitis † Otacri † Sindolti † Hruoduuini † Hluduuini † Uuitharii † Albuuini † Uualtbercti † Grimbercti † Uualuramni †.

41. Praeceptum Caroli de Omenstat.

772, 3. November. Carolus rex Francorum uir illustris et amator ecclesiarum. Cum nos in dei nomine Longario uilla una cum optimatibus uel pontificibus seu illustribus uiris ducibus comitibus ceterisque regni principibus sederemus. ad uniuersorum causas audiendas. rectaque iudicia terminanda. ueniens uir uenerabilis Sturmi abba de monasterio Fuldensi. ubi sanctus Bonifacius martir corpore quiescit. hominem quendam Dagaleichum nomine interpellabat coram rege. quare

---

40. C. 20a, 40. Hd. a. Tr. 38.

41. E. II, 67a. Es ist eine etwas veränderte Fassung der verloren gegangenen Originalurkunde, von welcher Schannat H. F. II, 79, 5 ein Bruchstück aus einer Abschrift mitgetheilt hat. Auffallend ist es, dass der Angeklagte hier einen ganz anderen Namen führt; bei Schannat heisst er *Sinleus*. Aus Schannat's Abdruck habe ich das Datum beigesetzt, welches bei Eberhard fehlt.

illas res in loco qui dicitur Omenstat quem domnus et pater noster Pippinus per suum preceptum ad monasterium sancti Bonifacii donauerat. unâ cum adiacentiis et ad se pertinentibus rebus malo et iniquo studio detineret et ab utilitatibus ęcclesię suę prohiberet. Sed ipse Dagaleih presens stare iubebatur. causamque illatam nullatenus poterat denegare. nec iustam quiuit obtendere rationem propter quid res nominatas habere posset. Statim rege et omnibus qui aderant cogentibus abdicatas cum iuramento ipsas res restituit. et reconsignauit iniuste oblata abbati prefato sanctoque martiri Bonifacio. et proiecta festuca ut mos est promisit se ulterius non intromissurum. Proinde nos talia una cum fidelibus nostris iudicauimus sufficere uadium et obsidem ab ipso Dagalego suscipere. ne se ulterius de bonis sancti Bonifacii intromitteret. Volumus ergo atque iubemus ut dominus Sturmi abbas res sancti Bonifacii a nobis et patre nostro traditas possideat. teneat. et utatur secundum indigentiam monasterii et fratrum suorum nullusque postmodum impediat uel contradicat prefatas res cum omni utilitate sua.

[Actum quod fecit mense nouembrio die III. in anno IIII. regni nostri. Thiotgaudus recognouit et subscripsit.]

42. Traditio Hruodbaldi.

In nomine patris et filii et spirutus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 773, 3. März.
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis ideoque ego Hruodbaldus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum in silua Bochonia hoc est quod donamus in pago Nainse in uilla Hrocchesheim area una cum casa ubi ego intus manere uideor. hec sunt fines de una parte Rotpoten de alia parte Uuitharii tertia parte ipsius sancti Bonifatii quarta parte Hrihboto et dono in ipsa marca terrae araturiae iugera XV. et prata ubi foeni crescere possunt carradae VIII. et dono uineam unam in ipsa uilla. hec sunt fines de una parte sancti Petri de alia parte Hrodpoto tertia parte silue donamus portionem nostram totum et integrum quicquid habemus post nostrum discessum ad iam dicto monasterio sancti Bonifatii supradictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum se excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondera IIII. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio sub die V. nonas martias anno V. regni Karolis. ego Uuolframnus scripsi. † Germunti † Adalharti † Gerbaldi † Albuuini † Rotboldi qui hanc donationem fieri rogauit † Blidthrudae coniuge sua † Uuitharii † Hartfridi † Uualtharii † Hruodingi.

---

42. C. 79b, 212. Hd. a. Tr. 39.

43. Kartula traditionis Adalfrides et coniugis sue Songartae de pago Uuormacinse.

773, 3. Mai. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt que pro inmensis peccatis et diuitiis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Adalfrid et coniux mea Songart sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquas promerire mereamur. donamus pro animas nostras ad monasterium sancti Bonifatii quod es constructum in pago Grapfeld super ripam fluminis Fuldae ubi ipse sanctus dei martyr Bonifatius corpore requiescit sacro et ubi Sturmi abbas fungit officium. hoc est quod donamus ad supra dicto monasterio areas duas intus muro Mogontiae ciuitatis publicae una cum casa. hoc sunt fines de una parte Gundrata de alia parte sancti Martyni tertia pars est quod ego dedi quarta parte uia publica. de altera area quod sunt fines ipsius sancti Bonifatii de alia parte domni regis Karoli. et donamus uineas duas in monte Prittonorum seu in marcu Mogontie portionem nostram id est tertiam partem. et aream unam in uilla Brittanorum. et donamus uineam unam in uilla cuius uocabula est Nubenheim uel in ipsa [marca?] quod sunt fines de una parte Odacri de alia parte Bernharii tertia parte uia publica quarta parte Gaganharti et simili modo donamus mancipia hec nominibus Ratsuuind Agiheri Offa Gerlind Uuillifrid totum et integrum. post nostrum uero discessum amborum supra dictam rem rectores monasterii huius habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum non credo si ego ipse quod absit ad aliquis de heredibus meis seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis [incurrat] et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. insuper autem iuxta poenam seculi infert ad predicto monasterio sancti Bonifatii auri uncias II. argenti pondera V. coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnexa. facta donatio hec sub die V. nonas maias anno V. regni Caroli regis Francorum. † sign. Adalfridi qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Songarta uxoris suae. † Uualarammi † Aggiolto † Rihholto † Harifrido † Ratgiso † Ansbercto † Uuillihario † Adalbercto †.

44. Traditio Neriperahti in Nordheim.

774, 6. März. Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Neriperaht et coniux mea Râtburg per hanc chartulam donationis siue testamentum dono ad sanctum Bonifatium martyrem qui in corpore quiescit in pago Grapfelde siue in monasterio quod dicitur Fulda et ubi Sturmi abbas praeesse uidetur donatumque in perpetuum esse uolumus et promptissima uoluntate confirmamus hoc est in pago Grapfeld et in loco nuncupante Nordheim post obitum nostrum quicquid in hereditatem nobis conuenit. omnia tradidimus ad sanctum Bonifatium cum terris domibus aedificiis siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus cum mancipiis et hanc nomina eorum Hruadaloh Perathilt Waltthrud Gozfrid Adaluuart. sicut superius

---

43. C. 21a, 42. Hd. a. Tr. 40.
44. P. 499. II, 13. Tr. 41.

diximus post obitum nostrum haec omnia tradimus atque transfundimus ita ut habeatis potestatem habendi tenendi commutandi uel quicquid exinde elegeritis liberum arbitrium habeatis stipulatione subnixa. Actum sub die pridiarum martii nonarum anno VI. regnante Carolo rege Francorum. † sign. Neriperahti et coniugis eius qui hanc traditionis chartulam fieri rogauerunt. † Ratburge † Maraholt † Rihperaht † Pirnicho † Reginperaht † Hramperaht † Uuolfmunt † Otrih † Helmerih † Engilrih † Hegilo † Cunirih † Hitiperaht † Albarat † Rimis † Buobo † Hruaduuig † Milo † Germar.

45. Kartula traditionis Otacres et coniugis eius de pago Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis ideoque ego in dei nomine Otacar et coniux mea Hruodsuuind sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear. donamus ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi supra [dictus] martyr Christi Bonifatius corpore requiescit sacro et ubi Sturmi abbas fungit officium hoc est quod donat coniux mea suam dotem quam tradidi illi ante diebus nuptiis id est in pago Uuormacinse in uilla Sauuuilenheim aream unam et uineam .I. et terrae araturiae iugera XLV. simili modo dono iterum in alia uilla Uuaccherenheim aream unam et uineam unam et pratum .I. et dono mancipia hec nominibus his Heimo Uuolfhilt Gerbraht Adalsuuind cum omni suppellectili eorum et integritate totum et integrum post nostrum et filiorum nostrorum discessum supra dictam rem habeatis teneatis possideatis uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem cum illa casa in Sauuilenheim. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donatione uenire aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis et trinae maiestatis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. Insuper autem iuxta poenam seculi cogente fisco ad predicto monasterio inferat auri uncias duas argenti pondera V. et quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio sub die V. nonas maias anno VI. regni domni Karoli regis gloriosissimi. Ego Uuolframnus emanuensis rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Otachari et coniugis suae Hrŏdsuuindae qui hanc kartam donationis scribere rogauerunt. † Uualuramni † Adalbercti † Odilprahti † Geilun † Elisabeth. 774, 3. Mai.

46. Immunitas Karoli regis.

Carolus rex Francorum uir illustris. omnibus fidelibus nostris tam presenti uita degentibus quam futuris. Maximum regni nostri augere credimus munimen. si beneficia oportuna prestantes loca ecclesiarum beniuola deliberatione consulentes. domino protegente stabiliter perdurare concedimus. Igitur cognoscat magnitudo utilitatis uestrę. quomodo nos appeticione uenerabilis uiri Sturmionis abbatis de monasterio Fuldensi ubi preciosus martir Bonifacius requiescit 774, 24. September.

---

45. C. 24b, 50. Hd. a. Tr. 42.
46. E. 1, 76b u. 77a. Dioec. 236, 4, mit Abweichungen.

in pago Graphelt super fluuium ipsius Fuldę. tale beneficium pro reuerentia ipsius sancti uel pro ęterna mercede uisi sumus concessisse. scilicet ut uillas ęcclesię domni Bonifacii. quas moderno tempore aut nostro aut cuiuslibet munere habere uidetur. uel quas deinceps in iure ipsius sancti loci uoluerit diuina pietas amplificare. nullus iudex publicus ad causas audiendas uel fredas [1]) exigendas quoquo tempore presumat ingredi. sed ipse predictus abba et successores sui propter nomen domini sub integrę emunitatis nomine ipsis locis suis ualeant dominari. studentes ut neque uos neque iuniores aut successores uestri aut ulla iudiciaria potestas quoquo tempore in uillas eorum ubicumque regni nostri ipsius ęcclesię aut regia aut priuatorum largitate collatas aut adhuc forsitan collaturas ad audiendas altercationes ingredi. aut fredas exigere. aut mansiones parare. uel fide iussores tollere presumant. sed quicquid exinde de ingenuis aut de seruientibus ceterisque nationibus quę sunt infra agros uel fines uel per terras predictę ęcclesię commanentes aut de freda aut undecumque poterit res sperare ex nostra indulgentia profutura. in luminaribus ęcclesię sancti Bonifatii per manus agentum eorum proficiat in augmentum. Et quod nos propter nomen domini et animę nostrę remedium seu nostra prosequente progenie plena deuotione indulsimus. nec regalis sublimitas nec cuiuslibet iudicum cupiditas refragare uel infringere temptet. sed ut presens traditio nostra tam presentibus quam et futuris temporibus inuiolata deoque adiutore firma permaneat precipimus et omnimodis obtestamur. Et ut hęc emunitas firmior habeatur et per labentia tempora melius conseruetur. de anulo nostro subter sigillauimus.

Signum (M) Karoli gloriosissimi Francorum regis.

[Frado ad uicem Lutherii recognouit.]

Datum VIII. kalendas Octobris. Anno sexto regni eius. [Actum Dura palatio regis feliciter [2]).]

47. Preceptum Karoli regis de electione abbatis.

774, 24. September.

Carolus gratia dei rex Francorum et Longobardorum uir illustris omnibus fidelibus nostris tam presentibus quam et futuris. Oportet enim clementię regali. ut inter ceterorum peticiones sacerdotum debeamus benignum accommodare auditum. ut quod prae timore diuini nominis postulatur. ponatur procul dubio ad effectum. ut fiat mercedis coniunctio. quę pro quiete seruorum dei congrua impetitur petitione. quia fides perfecta non dubitat ad altissimi gratiam pertinere. quod secundum sacrum eloquium precipue domesticis fidei deuota mente impenditur. quia scriptum est, Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. Idcirco agnoscat mansuetudo seu strennuitas uestra. qualiter uenerabilis uir Sturmio abbas de monasterio fuldensi. quod constructum est in pago Graphelt in uasta solitudine Boconię in honore sancti Bonifacii martiris. ubi ipse preciosus domnus et sanctus corpore requiescit. clementiam regni nostri peciit. ut pro mercedis nostrę aucmento uel dei intuitu et diuina altissimi misericordia ad ipsum monasterium superius scriptum talem preberemus benignitatem uel concessionem. ut dum modo ipse Sturmis abbas cum plurima turma monachorum in ipso cenobio sub sancta regula conuersari uidetur. ita et deinceps inantea nostris et futuris temporibus ipsa congregatio sancti Bonifacii secundum ordinem uel regulam sanctam perenniter uiuere et conuersari debeat. ne forte quod absit bonis patrum exemplis collecta et coadunata religiositas fluxa et dissoluta deficiat. vnde invigilandum est super

---

[1]) Darüber von anderer Hand die Glosse: *wetteschetz.* [2]) Die eingeklammerten Sätze in der Schlussschrift sind aus Schannat's Abschrift genommen.

47. E. I, 75b 76a.

hoc. Et ideo expediuit nobis ut pro reuerendi martiris amore hoc concedamus. ut quandocunque ipse abbas de ipso monasterio ex hac luce migrauerit. quod ipsa congregatio ex semet ipsis pastorem uel abbatem secundum dei consensum eligant. qui hoc ouile ad uiam ueritatis perducere sciat. ut in unitatis concordia ueniam consequantur et uitam eternam. vnde nos pro mercedis nostrę aucmento uel stabilitate regni nostri seu procerum nostrorum tardantes non fuimus. ut peticiones sacerdotum uel Sturmionis abbatis necnon et congregationis monachorum sanctissimi martiris Bonifacii hoc uotiue concedere deberemus. Quod ita pro dei intuitu et diuina clementia uisi sumus prestitisse et in omnibus confirmasse ut quamdiu ipsa congregatio sub regula sancta uiuere uel conuersari uidetur et ordinem sanctum inuicem custodiunt et obseruant et nobis fideles apparent. quandocunque ipse abbas de ipso monasterio ex hac luce migrauerit. licentiam habeant fratres pastorem uel abbatem cum dei gratia et nostro consensu ex semet ipsis eligendi qui secundum regulam sanctam ipsos monachos regere et gubernare possit et pro eterna salute uel felicitate patrię seu nostra constantia et uxoris uel prolis dilectione ipsos monachos inmensam dei pietatem largiter implorare constituat. Quod preceptum decreti nostri Christo in omnibus suffragante ut firmior habeatur et domino auxiliante nostris et futuris temporibus melius conseruetur. manus nostrę subscriptionibus subter decreuimus roborare.

Signum (M) gloriosissimi regis Karoli.

Datum Sturmioni abbati .VIII. kal. octobr. anno VI.° regni eiusdem gloriosissimi domni. Actum Dura palatio publico feliciter amen.

48. Traditio Caroli regis.

Carolus rex Francorum et Longobardorum ac patricius Romanorum. Quicquid enim ad loca uenerabilia sanctorum propter nomen domini concedimus uel concedendo firmamus. hoc nobis ad salutem et profectum animę atque ad stabilitatem regni nostri in dei nomine pertinere confidimus. Ideoque notum sit omnium fidelium nostrorum magnitudini. qualiter nos propter nomen domini et animę nostrę salutem donamus atque contradimus ad fuldense monasterium. ubi preciosissimus Christi martir Bonifacius corporaliter requiescit et uenerabilis Sturmio abba turmę monachorum preesse uidetur. donatumque in perpetuum esse uolumus quasdam res proprietatis nostrę. hoc est in pago Wormacense. quem fidelis noster Otakârus per nostrum beneficium uisus est habuisse. id est in Mogontia ciuitate mansos XX. et V. et mancipia LXVI. et XVI. lidos et uineas [1]) ad ipsa beneficia pertinentes. Similiter uero in alio loco infra alueum Reni in loco qui dicitur Lubringouua [2]). In tertio uero loco qui dicitur Nuwenheim quicquid ibidem predictus Otakar habuit. tam terris. agris. quam uineis et hortis. cultis et incultis. In quarto uero loco uidelicet in Guntzinheim sicut ibidem predictus fidelis noster uisus est habuisse. et super fluuium Noraha [3]) pratum unum. Hęc ergo omnia a supradicto loco memorata ad sanctum Fuldense monasterium in honore sancti Bonifacii martiris donamus atque contradimus et in perpetuum indultum esse uolumus. ut ibidem domno annuente nostris et futuris temporibus fratribus deo seruientibus proficiat in aucmentis. quatenus delectet ipsam congregationem pro nobis uxoreque nostra ac prole domni misericordiam attentius exorare. Et ut hęc traditio firmior 774, 13. November.

48. E. II, 27 ab und noch einmal, aber sehr verändert und ohne Datum mit der Randbemerkung *sigillatum est*, fol. 127 b. Tr. 57. Schannat hat die Urkunde in das Jahr 779 gesetzt, weil in seiner Abschrift die Indiction fehlte.
[1]) Eb. 2 *mansos CCtos et mancipia CCCta et uineas C.* [2]) Eb. 2 *infra alueum reni in insula que dicitur Lubrichenouua.* [3]) Eb. 2 *Naha.*

habeatur et per futura tempora melius conseruetur. hanc nostrę preceptionis et auctoritatis cartam iussimus inde conscribi et anuli nostri inpressione signari.

Signum domni (M) Caroli piissimi regis.

Ego Egilbertus cancellarius recognoui. Datum idus Novembr. indict. XII.

49. Kartula Arugusi et coniugis eius Gomahilte de Uuormacinse.

775, 18. April. Dominus autem per euangelium suum admonet dicens. date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Arugis et coniux mea Gomahilt donamus pro animae nostrae remedium donatumque in perpetuum esse uolumus ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda in pago Grapfeld constructum ubi uir uenerabilis Sturmi abba preesse uidetur. hoc est in loco nuncupante Mogontia totum laborem nostrum quicquid ibidem ad presens dinoscitur peruenisse id est seruum istum nomine Liutuuin cum omni labore suo et Heribrahten cum omni labore suo et quicquid postea laborauerint et quicquid deinceps elaborare poterimus per totam uitam nostram quicquid dici aut nominari potest totum et integrum ad prefatum monasterium Christo protegente uolumus esse donatum atque firmatum. ea scilicet ratione ut dum aduiuimus ipsum laborem per uestram precariam excolere debeamus. post nostrum uero discessum uos uel successores uestri cum omni re emeliorata perpetualiter recipiatis fruendo et quicquid exinde eligeritis facere liberam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credimus si aliquis de nostris heredibus uel proheredibus contra hanc epistolam donationis nostrae uenire temptauerit aut eam infrangere conatus fuerit iram trinae maiestatis incurrat et iuxta poenam saeculi inferat partibus ipsius monasterii cum cogente fisco auri pondus V. argenti X. et quod repetit quisquam uindicare non ualeat. sed presens epistola firma et inuiolata permaneat stipulatione subnexa. Actum Mogontia ciuitate publica sub die XIIII kal. maias anno VII. regnante Karlo gloriosissimo rege. † sign. Arugisi qui hanc kartam fieri rogauit † sign. Gomahiltae que hec consensit. † sign. Bernheri † sig. Adalfrit † sign. Frumiheri † sig. Brunicho † sign. Benno † sign. Uuelafrit † sign. Ernust † sign. Hadubuot.

50. Kartula Uuighelmi de Uuormacinse.

775, 6. August. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Uuighelm et coniux mea Fridugart sana mente sanoque consilio pro malis peccatis nostris ut in futuro ueniam aliquam promerire mereamur donamus ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit in corpore. hoc est quod donamus in pago Uuormacinse in uilla que dicitur Batenheim quicquid ibi iure hereditario uisi sumus habere id est aream unam cui est ab uno latere Bernrati ab alio latere strata tertio sancti Petri quarto uia publica. et donamus uineam unam cui est ab uno latere sancti Albani ab alio latere Nandgeri tertio iterum sancti Albani quarto latere Gerbaldi. et donamus ibi aliam uineam cui est ab uno latere Theotholdi ab alio Thancrati tertio sancti Petri. hec omnia

---

49. C. 14a, 26. Hd. a. Tr. 37. Bei Schannat ist im Datum ein Fehler, indem er anno IIII geschrieben hat.
50. C. 18b, 36. Hd. a. Tr. 44.

superius nominata cum domibus aedificiis terris araturiis pratis pascuis siluis aquis aquarumue decursibus donamus a die presente donatumque in perpetuum esse uolumus ita tamen ut ab hac die habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam et firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit. inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondus quatuor coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Acta donatio hec sub die VIII. idus augustas anno VII. regnante domino nostro Karolo glorioso rege. † sign. Uuighelmi qui hanc donationem fieri rogauit † sign. Fridugarda coniugis suae. † sign. Egiberi † Tancrat † Otuuin † Hruotpraht † Heimolf † Erlapraht † Bennoni †.

51. Traditio Caroli regis de monasteriolo Holzkiricha.

Carolus gratia dei rex Francorum et Langobardorum ac patricius Romanorum. Quicquid enim ad loca sanctorum uenerabilium congruenter ob amorem dei concedimus uel confirmamus hoc nobis ad mercedem uel stabilitatem regni nostri prouenire confidimus. ideoque notum sit omnium fidelium nostrorum magnitudini qualiter nos propter nomen domini et animae salutem donamus donatumque in perpetuum esse uolumus ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum in pago Graffelt super fluuium Fulta ubi preciosus domnus Bonefatius martir corpore requiescit et ubi uenerabilis Sturmio abba turmae monachorum praeesse uidetur. hoc est monasteriolum cognominatum Holzkiricha in pago Uualdsassin super fluuium Albstat[1]) quod Troandus a nouo fundamine iure proprietatis suae uisus fuit edificasse in honore gloriosissimae virginis nec non et aliorum sanctorum martyrum et res proprietatis suae ad ipsum locum uisus fuit delegasse et in postmodum manu potestatiua ipsum monasteriolum cum omni integritate appendiciis uel adiacenciis suis quicquid ipse uel alii homines ad predictum monasteriolum delegauerunt nobis tradidit uel in omnibus confirmauit id est terris domibus edificiis mancipiis uineis siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus pecuniis presidiis farinariis adiacenciis appendiciis quicquid dici aut nominari potest totum et integrum sicut diximus quod prefatus Troandus nobis tradidit partibus sancti Bonefatii donauimus tradidimus atque in omnibus concessum esse uolumus ea ratione ut ab hac die ecclesia sancti Bonefatii uel rectores illius ipsum monasteriolum cum omni integritate habeant teneant atque possedeant pro oportunitate ecclesiae libero perfruantur arbitrio qualiter nostris et futuris temporibus ad ipsum sanctum locum proficiat in augmentum et ut melius ipsam congregationem delectet pro nobis uxore etiam et prole nostra domini misericordiam attentius exorare. et ut haec auctoritas firmior habeatur uel per tempora melius conseruetur manu propria subter eam firmauimus et de anolo nostro sigillari iussimus. 775, 3. November.

Signum Caroli gloriosissimi regis.

Rado ad uicem Hitterii recognoui et subscripsi. datum in mense nouembrio anno octauo regni nostri. actum Dura palacio publico feliciter amen[2]).

---

51. Aus Schann. trad. 45; bei Eb. stehen zwei Fassungen, I, 100 und II, 66 von denen die letztere sich an die von Schannat benutzte Abschrift (das Original ist nicht mehr vorhanden) ziemlich genau anschliesst, während die erste interpolirt ist. Nach Böhmer habe ich die Urkunde in das Jahr 775 gesetzt. [1]) Eb. *Albaha*. [2]) In der ersten Abschrift Eberhard's fehlt der Schluss; in der zweiten lautet er: »Sig. C. r. Ego *Ratolfus* cancellarius recognoui. Data .III. die mense Nouenbrio. Actum Dura p. regio feliciter.«

52. Kartula Atun de Uuormacinse.

775, 13. November. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Ata sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear. dono ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit in corpore hoc est quod dono ecclesiam sancti saluatoris in uilla quae dicitur Brizzenheim cum ipsa areola in qua aedificata est et cum illa uinea que est ab uno latere Odacari ab alio latere Ada tertio latere Uuillihath quarto latere uia publica et dono in ipsa marca iugeras XXVI. et mancipias XIII. his nominibus Uuanolf Anshild Uuibrat Leoba Uuiba Ittiso Hruothilt Gisalhilt Hruotlind Rahholf Liba Naholf ita tamen ut post obitum meum supra dicta ecclesia sancti Bonifatii habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit inprimitus iram dei incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondus IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio haec omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. facta donatio haec sub die idus nouembres anno octauo regnante domino nostro Karlo glorioso rege. ego Uuelimanus rogatus hanc kartam donationis scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Adane qui hanc donationem fieri rogauit. † sign. Bobone † sign. Oadane † sign. Hadurichi † sign. Odacri † sign. Hrihbaldi † sign. Oadalbercti † sign. Uuidrat † sign. Zezoni † sign. Bennoni † sign. Theodo † sign. Gundhramni.

53. Kartula traditionis Odacri de pago Uuormacinse.

775, 13. November. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque Odacar sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad ecclesiam sancti saluatoris qui est tradita ad ecclesiam sancti Bonifatii in elimosinam Hruodsuuinde coniugis meae medietatem iugerum duarum in uilla quae dicitur Brizzenheim quod est ab uno latere Ada ab alio latere Odacar tertio latere uia puplica dono trado atque transfundo. ita tamen ut ab die presente custor ecclesie sancti Bonifatii id est Sturmi abbas habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerit liberam et firmissimam in omnibus habeat potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis uel quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit inprimitus iram dei incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondus quattuor coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die idus

---

52. C. 13b, 24. Hd. a. Tr. 50. Ich habe diese Urkunde der folgenden, an demselben Tage ausgefertigten vorausgestellt, da die hier erwähnte Schenkung der Kirche in Brizenheim in jener als schon geschehen angeführt wird.
53. C. 10b, 18. Hd. a. Tr. 49.

nouembres anno octauo regnante domino nostro Caralo glorioso rege. Ego Uuelimannus rogatus hanc kartulam donationis scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † signum Odacri qui hanc kartulam donationis fieri rogauit. † sign. Hruodsuuinde coniugis meae † sign. Geilane † sign. Geilrada † sign. Elisabeth † sign. Lantsuuinde † sign. Hrihbaldi † sign. Vodilperahti † sign. Adane † sign. Hadurichi † sign. Hremmingi.

54. Traditio Ruduchi in Westhus.

In nomine domini nostri Ihesu Christi anno octauo regnante Carolo rege Francorum ego 776, 8. Iuni.
Ruduch trado ad monasterium sancti Bonifatii in uilla quae dicitur Westhus in pago Grapfeld pecuniam meam quicquid fuerit in domibus edificiis et omnem laborem meum totum et integrum et unum puerum nomine Otger cum omni labore suo quicquid habet sicut superius dictum est totum et integrum omnem laborem meum post obitum meum vos et successores uestri perpetualiter possidendi in omnibus habeatis potestatem stipulatione subnixa. Actum in monasterio Fulda in die VIII. mensis iunii. ego Asger recognoui.

55. Kartula Rahhilte de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 776, 7. August.
peccatis et debitis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Rahhilt sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear. dono ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit in corpore super fluuium Fulda hoc est quod dono uineas in Teinenheimo marca quas pater meus iure hereditario mihi moriens dereliquit et legibus ibidem uisa sum habere ita tamen ut a die presente de meo iure in ius et dominationem supra dictae ecclesiae sancti Bonifatii rectores liberam et firmam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit inprimitus iram dei incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondus IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio hec omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. facta donatio haec sub die VII. idus aug. anno octauo regnante domino nostro Karlo glorioso rege. ego Uuelimannus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Rahhilde que hanc donationem fieri rogauit. † sign. Eufemiae † sign. Helmrih † sig. Oadalfrit † Hildradi † sign. Bernoldi † sign. Egilolfi † sign. Helmbercti † sign. Lonoldi † sign. Suuindbercti † sign. Bennoni † sign. Uuolfradi † sign. Irminoldi † sign. Theutoni † sign. Hródbercti † sign. Liudradi † sign. Herimundi † sign. Egilolfi † sign. Glisheri † sign. Uuitheri † sign. Miloni † sign. Angilhelmi † sign. Gundolandi abbati.

---

54. P. 500, II, 15. Tr. 46.
55. C. 14b, 27. Hd. a. Tr. 47.

56. Kartula traditionis Hrahhilta.

Pluribus non est incognitum quantum propter nomen domini ego Rahhilt donaui res meas in pago Uuormacinsae ad ecclesiam sancti Bonifatii id est uineas quas mihi pater meus iure hereditario dereliquid in Teinenheimo marcu ita tamen ut ipsas uineas dum ego aduixero ad usufructuario habere et excolere debeam et annis singulis XII. denarios in censum ad misam sancti Martyni ad supra dictam ecclesiam et post obitum meum cum omni re meliorata quicquid ibidem augmentare aut emendare potuero de meo iure in ius et dominationem supra dictae ecclesiae sancti Bonifatii reuertatur sine ullo preiudicio. † sign. Rahhildae quae hanc precariam fieri rogauit. † Euphemiae † Helmrih † Vodalfrid † Suuinperaht † Hiltrat † Benno † Berahtolt † Liutrat † Egilolf † Irminolt † Helmpraht † Lonolt † Ermonolt †.

57. Traditio Caroli regis supér Hamalumburg.

777, 7. Ianuar. Carolus gratia dei rex Francorum et Langobardorum ac patricius Romanorum. Quicquid enim ob amore domini et oportunitate seruorum dei locis uenerabilibus concedimus hoc nobis ad mercedis augmentum | uel stabilitatem regni nostri pertinere confidimus Quapropter conpertum sit omnium fidelium nostrorum magnitudini. qualiter donamus ad monasterium Fulta quod est in honore beatorum apostolorum Petri et Pauli in pago Graffelt | constructum ubi preciosum corpus Bonefacii martyris requiescit. Quaem uir uenerabilis Sturmio abba in regimine habere uidetur Id sunt res proprietatis nostrae. Hamalumburcc[1]) situm in pago Salecgauio. super fluuio Sala cum | omne integritate uel adiecenciis seu apendiciis suis Achynebach Thyupfbach Harital hoc est quantumcumque in superius nominata loca habere uidemini. Id est tam terris domibus aedificiis acolabus mancipiis uineis siluis | campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mouilibus et inmouilibus omnia et ex omnibus ad prefatum sanctum locum tradidimus perpetualiter ad possidendum. Propterea hanc precepcionem auctoritatis nostrae conscribere iussimus. | ut ab hac die tam memoratus Sturmio abba quamque sui successoris qui fuerint rectoris eiusdem sancti loci predictis rebus ad opus iam dicte aecclesiae habeant teneant adque

---

56. C. 62b, 146 Hd. a. Tr. 47. Die Urkunde enthält eine weitere Bestimmung zu der vorhergehenden.

57. OU. jetzt im Reichsarchive zu München; Tr. 51. Vind. tab. 4. Monum. boica 28, 1. [1]) Hr. Dr. Carl Roth, dem ich eine sehr genaue Abschrift des Originals verdanke, bemerkt zu diesem Worte: »eine unberufene Hand hat das *b* theilweise, *urg* aber ganz weggekratzt und dafür hat eine andere sehr rohe Hand *urcc* ergänzt.« Vielleicht hat man den alten Namen des Orts in die Urkunde bringen wollen; denn Hammelburg hiess früher *Hamulum* castellum, s. Heden's Schenkung an Willibrord vom 19. April 716 bei Martene und Eckhart Franc. orient., auch *Hamala*, und der Name *Hamalumburg* entstand, indem das deutsche Wort für castellum angehängt wurde. Uebrigens muss jene Correctur in der Originalurkunde schon frühzeitig gemacht worden sein; denn sie ist in andere Abschriften übergegangen und hat, durch einen groben Schreibfehler vermehrt, Veranlassung zu einer falschen Urkunde gegeben. Schon bei Eberhard II, 27b und 28a findet sich eine etwas veränderte Fassung dieser Schenkung, in welcher die Namen der drei benachbarten Orte und der Schluss weggelassen sind, statt Hamalumburg aber geschrieben steht: *Hamalo situm in pago Saxoniae.* Diese so veränderte und verfälschte Fassung hat Schannat in den Trad. 43 aus einer andern Abschrift als ächt aufgenommen und glaubt, Karl habe Hameln in Sachsen dem Kloster Fulda geschenkt. Aber von einer solchen Schenkung, wenn sie überhaupt möglich war, ist nicht das Geringste weiter bekannt und jene Urkunde Schannat's ist ganz zu streichen. Allerdings besass Fulda zu Hameln in der Diöcese Minden einige Schenkungen; m. v. die Urkunde des Abts Conrad II von 1191, Dioec. 267, und eine Urkunde des Abts Heinrich VI von 1326, Copiar. 8, 102 im hiesigen Archive; aber diese Güter waren weder bedeutend noch fällt ihre Schenkung in so frühe Zeit.

possedeant et quicquid exinde ad profectum ipsius sancti loci facere elegerint liberum perfruantur arbitrium. Et nullus quislibet de iudiciaria potestate aut qualibet persona predicto Sturmioni abbati neque actoribus aut successoribusque suis de memoratis rebus inquietare uel calumniam generare quouis tempore non presumat sed per nostrum preceptum iure hoc ualeant possedere firmissimum quatenus melius delectet ipsa congregacionem pro nobis uel stabilitate regni nostri etiam uxore et prolis domini misericordia iugiter exorare Et ut haec auctoritas firmior sit manos nostre signaculis subter eam decreuimus roborari et de anolo nostro iussimus sigillare

Signum (M) Caroli gloriosissimi regis Uuigbald ad uicem Radonis (R) (S) [2])

Data septimo idus ianuarias Anno nono et tertio regni nostri actum Haristalio palacio publicae in dei nomine feliciter.

58. Traditio Burgrata de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt que pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis.. ideoque ego Burgrat deo sacrata sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit in corpore. hoc est quod dono in Mogontiorum marca iugeras XX. ita tamen ut dum ego aduixero ad usufructuario excolere debeam et post obitum meum supra dicta ecclesia sancti Bonifatii habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerit liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei et omnium sanctorum incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondus quattuor coactus exsoluat. et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die IIII. kal. maias anno nono regnante domno nostro Karlo glorioso rege. ego Uuelimannus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Burgrata qui hanc donationem fieri rogauit. † sign. Odacri † sign. Theotrichi † sign. Liutuuini † sign. Sigibaldi † sign. Hribbaldi † sign. Adalbercti † sign. Uuillinandi † sign. Herifridi † sign. Sigimanni. 777, 28. April.

59. Karta traditionis Hruodthrudae de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis efferimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Hruodthrud sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit in corpore in Mogontiarum marca quicquid ibi in campis in terris uaturiis in pratis uisus sum in omnibus habere et dono in ipsa marca uineam unam quod est ab uno latere domni regis ab alio Megingozi tertio latere sanctae Mariae et dono in pago Uuor- 777, 28. April.

---

[2]) Das Siegel ist nicht mehr an der Urkunde befestigt, ist aber noch vorhanden.

58. C. 18a, 23. Hd. a. Tr. 53.

59. C. 19a, 38. Hd. a. Tr. 54.

macinse in uilla quae dicitur Tittilesheim Uuillium cum duobus uineis et cum omni uestitu suo sicut nunc uestitus est et Hrvodnandum cum uxore sua et infantibus suis et cum duobus uineis et cum omni uestitu suo sicut uestitus est et aream in qua ego commanere uideor cum sala desuper stabilita dono trado atque transfundo ita tamen ut quamdiu uixero ad usufructuario excolere debeam. et post obitum meum supra dicta ecclesia sancti Bonifatii habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerit liberam et firmissimam in omnibus habeat potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus meis seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit uel eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei et omnium sanctorum incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondera quattuor coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die IIII. kal. mai. anno nono regnante domino nostro Karolo glorioso rege. ego Uuelimannus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Hruodtrude quae hanc donationem fieri rogauit † Otacar † Uuarmunt † Theotrih † Adalpraht † Sigibald † Liutuuin † Uuillinand † Herifrit †.

60. Vestitura traditionis Caroli regis in Hamalunburg.

777, 8. October. Anno tertio regni piissimi regis Caroli mense Octob. VIII. id. Octob. reddita est uestitura traditionis praedicti regis in Hamalunburg Sturmioni abbati per Nidhardum et Heimonem comites et Finnoldum atque Gunthramnum uasallos dominicos coram his testibus Hruodmunt Fastolf Uuerant Uuigant Sigibot Suuidberaht Sigo Harmar Suuidger Elting Egihelm Geruuig Attumar Bruning Engilberaht Leidrat Siginand Adalman Amalberaht Lantfrid Eggiolt et descriptus est atque consignatus idem locus undique his terminis postquam iurauerunt nobiliores terrae illius ut edicerent ueritatem de ipsius fisci quantitate. primum de Sala iuxta Teitenbah in caput suum. de capite Teitenbah in Scaranuirst. de Scaranuirste in caput Staranbah. de capite Staranbah in Scuntra. de Scuntra in Neidichenueld. deinde in thie tiofun gruoba. inde in Binesuirst then uuestaron. inde in Serenuirst. inde in orientale caput Lûtibah. inde in Littibrunnon. inde in obanentig Uuînessol. inde in obanentig Uuînestal. inde in then burguueg. inde in Otitales houbit. deinde in thie michilun buochun. inde in Blenchibrunnon. inde ubar Sala in thaz marchoug. inde in then mattenuueg. inde in thie tiofun clingun. inde in Hunzerbah in Eltingesbrunnon. inde in mittan Echinaberg. inde in Hiltifridesburg. inde in thaz steininahoug. inde in then lintinon seo. inde in thie tiofun clingun unzi themo brunnon. inde in einsol. inde in ein steininazhog. inde in steinfirst. inde in Sala in then elm.

61. Karta uenditionis Immae.

778, 31. März. Domino filio Imma genetrix tua uenditur uendidisse me tibi constat ità et uendidi .i. in pago Alsacinse in locis nominatis in Ehinhaim in Uualabu in Eringinsashaim in Rodashaim et in Strazburga ciuitate quicquid de terra Ualtharii conquesiui .i. cum terris domibus aedificiis accolabus mancipiis uineis siluis casis casalis peculiis pascuis aquis aqua-

60. OU (?), jetzt im Reichsarchive zu München; Buch. 423, sehr incorrect.
61. C. 7b, 13. Hd. a. Tr. 56.

rumque decursibus totum et integrum quicquid habeo conquesitum a die presente tibi tradidi unde accepi a te in pretio atcontra solid. dc. ea ratione ut ab hac die ipsas res superius nominatas habeas teneas atque possideas et tuis posteris ad possidendum derelinquas faciendi quod uoluerint liberam ac firmissimam in dei nomine in omnibus habeatis potestatem. si ego aut heredes mei uel quislibet ulla opposita persona qui contra hanc uenditionem a me factam uenire temptauerit aut irrumpere uoluerit tunc inferat tibi tuisque heredibus dupla repetione auri uncias XX. argenti pondera XV. et nihilominus sed presens uenditio haec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum pridie kalendas apriles. anno X. regni domni Karoli regis. † Imminun quae hanc uenditionem fieri rogauit † Vodalrichi comitis † Ascrichi † Otrichi † Ratberti † Uuiloni † Hattoni † Berahtgario. ego Asaph rogatus scripsi.

62. Kartula Cunibercti.

Dominus ac redemptor noster dei filius ammonet dicens datum elimosina et ecce omnia 779, 10. März.
sunt uobis munda. idcirco ego Cuniberctus in dei nomine pertractans remedium animae meae uel parentum meorum ut ueniam in futuro consequi merear meorum delictorum. dono atque trado ad sanctum Bonifatium et ad monasterium quod nominatur Fulda in silua Bochonia in pago Grapfeld consitum ubi sanctus dei corpore requiescit et ubi uir uenerandus Sturmi abba multitudini monachorum preesse uidetur totam substantiam meam id est in istis locis inferius nominatis Hohdorf Gruoninga Ingiheresheim Feinga Stangbah Uulfinga Adaloltesheim Uuachalinga Bunninga Luutra et in uilla Sauuilenheim in pago Uuormaafelde quicquid in istis locis seu uillis proprietatis habere uisus sum totum et integrum ad supra dictum monasterium manu potestatiua trado. tam terris domibus aedificiis mancipiis uineis pratis pascuis siluis campis aquis aquarumue decursibus mobilibus et inmobilibus quicquid dici uel nominari potest ea scilicet ratione ut per uestram prestationis kartulam supra dictam rem usque obitum uitae meae habere possimus. post obitum meum uos seu successores uestri hanc rem incontradictam tenere fruere possidere firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus proheredibusue meis seu ulla opposita persona qui contra hanc traditionis kartulam uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit iram trinae maiestatis incurrat et ab uniuersis sanctorum ecclesiis excommunicatus appareat. data mense martio .X. die .VII. idus [1]) martias anno XI. regnante Karolo rege gloriosissimo Francorum [2]). † sign. Cunibercti comitis qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Adalboto † Gundhart † Adalbraht † Berahtolt † Rihberaht † Gozbraht † Cazo † Hruodachar † Hufo † Gisalmar † Ercanbold † Sigifrit † Rami † Gerolf † Nordman † Engilhart † Hruodheri † Otram † Matzo † Vro † Berahtrih † Radhad † Gerbraht † Engilheri † Hruodolt † Biricho † Uuolfger † Fridaheri [3]).

---

62. C. 16b 32. Hd. a. und Eb. II, 58b 59a. Tr. 58. [1]) In den Zahlen ist ein Fehler; entweder ist *IX die* oder *VI idus* zu schreiben; Böhmer hat die erste Aenderung vorgezogen und nimmt den 9. März an; Schannat dagegen hat *IIII. idus* geschrieben und die Sache verschlimmert. [2]) Eberhard hat folgenden Zusatz: »*qui et ipse aderat et eandem traditionem suo precepto confirmauit et primus ipse signum testimonii fecit.*« Böhmer Reg. Car. 12, 26 hat diesen Zusatz für richtig gehalten, was ich nicht kann. In spätern Urkunden finden sich ähnliche Zusätze, deren Unächtheit sich jedoch leichter nachweisen lässt; wäre hier der Ort der Ausstellung angegeben, so wäre die Entscheidung nicht schwer. [3]) Eb. giebt nur fünf Zeugen, dagegen folgenden Schluss: *ego humilis Christi seruus Bihelmus feci cartam,* welchen C. nicht kennt.

63. Kartula traditionis Lantsuuinda de Uuormacinse.

779, 30. Mai. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis ideoque ego Lantsuuind sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit in corpore areas duas de una area ab uno latere Geilrad et Elisabeth ab alio latere Ada tertia uia publica quarta parte meum ipsi iug. sancti Bonifatii quam ego dedi. de alia area ab uno latere Ada ab alio latere strata tertia parte sancti Martyni quarta parte ipsa iug. sancti Bonifatii. de tertia area Hruodfrid ab alio latere ab alio strata et aqua tertio latere Geilrat et Elisabeth quarta parte strata. et ipsa in marca iugeras .CC. et uineam .I. ab uno latere Geila ab alio latere Geilrat et Elisabeth tertia parte Ada quarta parte strata. et intus muro aream quam tenet Berahtoloh de duabus partibus strata et de duabus filii Nordbercti. de alia area strata ab alio latere Hiltileih tertia sancti Liutgeri quarta parte sancti Maximini et Hruodingi. de tertia area strata ab alio latere Rathath tertio latere strata quarto strata. et intus muro uineam unam de duas partes muro tertia parte filii Nordbercti quarta parte Heriman in quinta sancti Martini. de alia uinea de uno latere strata de alio latere Geilrad et Elisabeth tertio sancti Albani quarta parte ad Herolfesfeld. et mancipia XXX. Egilger Friduhilt Arnnolt Uuerinhilt Hugileih Anshram Irminger Himmina Hildrat Birnicho Bilihilt Gothold Berahtalah Gerberct Liudolf Grimnium Liobhilt Berahtuuin. ita tamen ut dum aduixerimus ego Geilrat et Elisabeth et Lantsuuind excolere ad usufructuario debeamus et post obitum nostrum supra dicta aecclesia habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod fieri non credo si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondus IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio hec omni tempore firma permaneat. facta donatio hec sub die III. kalendas iunias anno XI. regnante domino nostro Karolo glorioso rege. Ego Uuelimannus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Lantsuuinde que hanc traditionem fieri rogauit. † sign. Elisabeth † sign. Geilrat † sign. Odacri † sign. Uualuramni † sign. Nandgarii † Hrihbaldi † sign. Oadalbercti † sign. Liuduuini † sign. Adalfridi † sign. Aspercti † sign. Uuaningi † sign. Ercanbercti † sign. Sigimanni.

64. Kartula Geilrata et Elisabeth de Mogontia.

779, 29. Iuni. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Geilrat et Elisabeth sana mente sanoque consilio pro malis peccatis nostris ut in futuro ueniam aliquam promerire mereamur. donamus ad

---

63. C. 11b. 20. Hd. a. Fehlt bei Sch.

64. C. 47a, 102. Hd. a. Tr. 59. Die erste Schenkung, welche Elisabeth machte, ist datirt »*sub die .VIIII. kal. iunias anno nono regnante domino nostro Karolo glor. rege.*« Die Urkunde stand auf dem jetzt fehlenden Bl. 48, der Schluss derselben steht Bl. 49a; da aber der Gegenstand der Schenkung in demselben nicht enthalten ist, so habe ich das Bruchstück nicht mitgetheilt.

ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit corpore sacro in Mogontiarum marcu areas tres de duobus areis ab uno latere habet Lantsuuind ab alio latere sancti Bonifatii tertio et IIII. uia communis. de tertia area ab uno latere habet Ata ab alio Lantsuuind tertio latere strata. et in Mogontia uineam .I. ab uno latere habet Geila ab alio latere sancti Albani tertio latere antiqua mura quarto latere uia communis. et aliam uineam foris murum ab uno latere habet Geila ab alio latere Lantsuuind latere tertio sancti Albani quarto latere strata. et in Brezzenheim uineam tertiam ab uno latere habet Geila ab alio latere meum ipsius tertio latere Lantsuuind IIII. parte strata. et dono in Mogontiorum marcu iugera LX. et mancipia XII. Uuigheri Reginbald Uuilliheid Doda Gerlind Hun Hruodolf Lingolf Liobheri Gebarat Guntlind Bilihild ita tamen ut dum aduixerimus ego Geilrat et Elisabeht et Landsuuind habeamus et post obitum nostrum habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondera IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die .III. kalendas iulias anno XI. regnante domino nostro Karlo glorioso rege. ego Uuelimannus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Geilrata qui hanc donationem fieri rogauit. † Elisabeht † Lantsuuind † Otacar † Uualuram † Hribald † Adalpraht † Erchanpraht † Uuaning † Sigiman † Adalfrid †.

65. Kartula Benedicti de Uuormacinse.

Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Benedict dono atque trado in elimosinam meam et matris meae nomine Biligart ut in futurum ueniam aliquam consequi mereamur coram deo unam arialem. de una parte adiacet pars sancti Albani et altera parte Bernheres et in duabus regis platea. et unam uineam de qua una parte adiacet regis platea et altera parte sancti Landbercti et tertia parte sancti Albani et quarta parte sancti Mahsmini. et isti quattuor mancipia his nominibus Friduheri Uuolfhart Vota Imma. hoc est quod trado ad sanctum Bonifatium et ad monasterium quod dicitur Fulda quod est constructum in silua Bochonia iuxta ripam fluminis quod dicitur Fulda et ubi uir uenerabilis Sturmi abbas preesse uidetur. istam traditionem superius nominatam isto modo facio ut arialem et IIII. mancipia in uestram prestariam usque in seculo uiuam cum uestra licentia habeam et uineam superius denominatam uos in presentia habere uolo ad sanctum Bonifatium. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus aut ulla opposita persona qui contra hanc traditionis kartulam uenire temptauerit aut eam infrangere conatus fuerit iram trinae maiestatis incurrat et insuper inferat partibus ipsius monasterii auri libram unam argenti pondera V. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens kartula traditionis firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum sub die nono mensis augusti anno XI. regnante Karlo glorioso rege Francorum. † sign. Benedicti presbiteri. † Otacri † Theotun sororis Benedicti † Adalberti † Theotrichi † Uualurammi † Bennoni † Erharti †. 779, 9. August.

---

65. C. 39a, 83. Hd. a. Tr. 60.

66. Kartula Arndeonis de Mitilesdorf et Stocheim.

779, 1. December. In nomine domini Ihesu Christi anno XI. regnante Carolo rege Francorum ego in dei nomine Arndeo pro intuitu uel pro redemptione animae meae ut ueniam delictorum consequi merear in futuro dono atque trado ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi Sturmi abbas praeesse uidetur post obitum meum quicquid mihi ex iure patris mei in hereditatem conuenit id est in pago Tollifeldum et in uilla nuncupante Mitilesdorf totum et integrum in elimosinam meam et in pago Grapfelde in uilla nuncupante Stocheim quae est iuxta ripam fluminis quod dicitur Streuue una arialis et una hoba quod est XXX iugera terrae araturiae et mancipia quorum nomina hic recensemus Sigimunt Suanahilt Uuigpraht Otuuin Theothilt Vodalpraht Reginuuih Geilrat Zteger haec omnia cum supellectili eorum sicut supra dictum est trado post obitum meum ut uos seu sequaces uestri habendi perenniter fruendi in omnibus habeatis potestatem stipulatione subnixa. Actum in monasterio Fulda die I. mensis decembris. ego Asger rogatus chartulam feci.

67. Kartula Hadaburg atque Huoca.

Ammonente ac dicente filio dei date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis idcirco ego in dei nomine Hadaburg atque Huoca soror mea tradimus pro animae nostrae remedio uel pro abluendis peccatis nostris ad monasterium quod dicitur Fulda ubi uenerabilis uir abbas Sturmi cum plurima turba monachorum praeesse uidetur quicquid proprium habere et possidere uideamur totum et ad integrum tradimus atque transfundimus ad supradictum monasterium ita tamen ut usque ad obitum nostrum per uestram precariam possidere et excolere nobis potestatem tradatis. postquam uero de hoc seculo migrauimus uos et successores uestri quicquid nos proprium possidere uidemur cum omni parte meliorata in uestram potestatem accipiatis. haec sunt nomina mancipiorum quae tradimus Libolf Hruadrih Egino Hruadhart Engilmunt Anamuot Adalhart Theotmar Ato Liutfrid Hadufrid Mierolt Gundlind Erpfgunt Theotgart Totta Theotsuuind Eggihilt Gisahilt Hruadgart Reginlind Uuillisuuind. si quis uero quod futurum esse non credimus si aliquis de nostris amicis hanc traditionem infringere uoluerit iram trinae maiestatis incurrat. insuper inferat partibus ipsius monasterii cum cogente fisco auri libras centum argenti pondo centum. † sign. Geruuig † sign. Ueringoz † sign. Fastolf † sign. Sigiperaht † sign. Uuelant † sign. Uuaning † sign. Suuidmuot.

68. Kartula traditionis Alwalach.

In nomine sanctę et indiuiduae trinitatis. Ego Alwalach dono atque tribuo pro remedio animę meae et pro abluendis peccatis meis ut in futuro gratiam dei consequi merear traditumque

---

66. P. 499, II, 12. Tr. 61.

67. P. 446, I, 2. Tr. 62.

68. Eb. II, 60b u. 61a. Tr. 63. Es ist eine offenbar veränderte und erweiterte Abschrift des Originals. Die Angabe im Datum »presente Karolo rege« halte ich für falsch; dass Karl im Monat Januar irgend eines der Jahre 769—779, in welchen er mit Sturmi zusammen lebte, in Fulda gewesen, kann nicht nachgewiesen werden. Desshalb hat wohl auch Schannat nur den Tag angegeben und alles übrige weggelassen.

in perpetuum esse uolo ad monasterium sancti saluatoris in quo beatissimus Christi martir Bonifacius corporaliter requiescit et ubi uenerabilis abbas Sturmi multitudini monachorum preesse uidetur. hec predia proprietatis meae. hoc est in pago Gozfelt has uillas nominatas Egisleiba. Berhtheim. Bleihfelt. Ronefelt. Isinlieba. Cramfesnesta. in pago uero Werngowa Suabaha. Rodungen. in pago Craffelt Ramungen. in pago Waltsaze uillas nuncupatas Fotingen. Adalhalmestat. in Tubrigowe uillam quae dicitur Tutinge. in regione uero Turingorum in pago Engli uillam Geurichesleiba. et in Helmungowe uillam nuncupatam Gerhelmesbach. et uillam Altgewe in uilla nuncupata Tricasti dimidiam partem aecclesiae quae mihi ibidem in hereditatem conuenit. et in uilla Tuntenfelt. et in uilla Cranaha. et in Auwenheim. et in Rûzore. et in Hiltegeresstete. et in Cherriche. et in Rinechgôwe in uilla quae dicitur Gisenheim. cum mancipiis et omni eorum supellectili. quorum nomina hec sunt. Hamunt. Willibirc. Ratpraht. Helidin. Wolfger. Heiliga. Rudwelf. Frumehilt. Amenolf. Wentelsuuint. Liepger. Ruger. Gerwin. Liopuuin. Rihpolt. Ruthilt. Ruthart. et una puella Bilehilt. et quicquid ibidem in predictis locis ad presens de allodio parentum meorum uel de quolibet predio ad me adtracto ad meam proprietatem dinoscitur peruenire. tam terris domibus aedificiis. quam mancipiis et familiis. siluis. campis. pratis. pascuis. aquis. aquarum decursibus. piscationibus. uenationibus omnibusque utilitatibus quę hominibus super terram conuenit possidere et habere uel uti. totum et integrum sicut a me moderno tempore possessum esse uidetur ad prefatum monasterium sancti Bonifacii martiris ad utilitatem fratrum ibidem deo famulantium donatum et traditum esse uolumus. ea scilicet ratione ut ad uitam meam predicta bona omnia habeam per uestram beneficientiam usufructuario absque omni preiudicio. post mortem uero meam omnia quae enumeraui ad prefatę ęcclesię sancti Bonifatii redeant utilitatem et possessionem. ut fratres et domini nostri semper memores esse mei uelint ut partem habeam in regno dei. et si quis hominum hanc donationem uel traditionem meam irritam fecerit. ęterna excommunicatione ab ęcclesia catholica separatus cum eis in inferno ardeat quorum uermis non moritur et ignis non extinguitur. Facta est hęc tradicio presente Karolo rege in monasterio Fuldensi coram uenerando abbate Sturme et ceteris fratribus sub die XIII. kalendas februarias ad laudem et gloriam domini nostri Ihesu Christi.

69. Traditio Caroli regis de Westera.

Carolus rex Francorum et Longobardorum et patricius Romanorum omnibus fidelibus gratiam. Nichil ut ait apostolus intulimus in hunc mundum nec quicquam ex eo nobiscum auferre poterimus. nisi quę ob animę salutem locis sanctorum deuote deo offerentes promptissima uoluntate impertire uidemur. Ergo cognoscat magnitudo uestra. qualiter nos propter nomen domini et remedium animę nostrę concedimus a presenti die ad monasterium Fuldense. quod est constructum

---

69. Eb. II, 67b mit der Randbemerkung »sigillata fuit,« woraus man auf die Aechtheit der Urkunde schliessen darf. Eine weitere Angabe der Besitzungen und bedeutenden Einkünfte Fulda's in Westera (Vesra) enthält Eberh. summ. 43, 21 meiner Ausgabe.

Ausserdem steht bei Eb. II, 64b noch eine dritte undatirte Schenkung Karl's an Sturmi über »*Clingemburc situm in pago Rinecgowe super fluuium Sulaha;*« die zwei ersten Silben in beiden Namen *Clingemburc* und *Rinecgowe* sind jedoch von jüngerer Hand geschrieben; die ursprüngliche Schrift ist ausgekratzt und nicht mehr zu erkennen. Da die Namen, wie sie jetzt lauten, verfälscht sind, auch von dieser Schenkung nichts weiter bekannt ist, so habe ich die Urkunde nicht aufgenommen.

in honore saluatoris domni nostri Ihesu Christi. ubi sanctus martir Christi Bonifacius requiescit et ubi uenerabilis uir Sturmi abbas congregationi monachorum preesse uidetur. atque donamus locum proprietatis nostrę Westera nuncupatum. in quo loco officinas salis cum singulis patellis et mancipiis ad hoc officium deputatis habundantesque fontes salis habemus. Donamus etiam ipsum forum tributumque seu teloneum ipsius loci sancto Bonifacio martiri. statuentes ut per singulas ebdomadas carrada salis inde detur ad monasterium fuldense. insuper singule curtes singulaque mancipia debitum pensum persoluant reditusque agrorum omnemque constitutionem debiti seruicii statuto tempore reddant. Hęc omnia cum cęteris appendiciis per totum et integrum de nostro iure in ius et proprietatem sancti Bonifacii martiris et fratrum in Fuldensi monasterio deo seruiencium perpetuo damus atque concedimus. Precipimus etiam nostra regali auctoritate ut nullus hominum hanc nostram traditionem a prefato monasterio et a fratrum utilitate remoueat. sed seruiat semper ibi in monimentum nostri.

70. Kartula Prendonis.

780, 30. November. Ego in dei nomine Prendo trado ad monasterium sancti Bonifacii quod dicitur Fulda ubi Paugolf abbas praeesse uidetur quicquid proprium habeam quod est in pago Grapfeld in marcu Hengistorpfe et in Hrannungen post obitum meum quicquid sit in elimosinam meam id est terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mancipiis Gerolf Irmingund Wolfbirin Hruadheri Rihthrud Meno Puozzolf Sinda Moruh Althilt cum omnibus rebus eorum ea scilicet ratione ut post obitum uitae meae praedictus abbas et cuncta congregatio illa totum et quicquid exquisitum et laboratum sit in die mortis meae vos et secutores uestri habendi perpetualiter possidendi in omnibus potestatem habeatis stipulatione subnixa. Actum in monasterio Fulda anno XIII. regnante Carlo rege Francorum die XXX. mensis nouembri. ego Asger chartulam feci. testes traditionis huius † Gundhram † Rihperaht † Egiolf † Hrodin † Reginbald † Nidger † Theotholt † Waldger † Hrunzolf † Engilperaht † Friduperaht † Tabaris † Sigiboto.

71. Kartula Ratboten et Hruodlindae.

781, 4. März. Ego in dei nomine Ratboto et coniux mea Hruodlind tradimus post obitum nostrum ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi Baugolf abba preesse uidetur in uilla nuncupata Hrocchesheim una houastat et unam uineam eo modo determinatam. in una parte sancti Bonifatii uinea et in alia parte sancti Petri in tertia parte Hagunen et in .IIII. parte Hruodliudae. et unam domum ita ut post obitum nostrum supra dictam portionem uos uel successores uestri habendi tenendi perenniter possidendi liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem stipulatione subnixa. actum in monasterio Fulda anno XIII. regnante Karolo gloriosissimo rege die III. mense martio. ego Abraham rogatus scripsi.

---

70. P. 503, II, 23. Tr. 66.
71. C. 35b, 73. Hd. a. Tr. 65.

72. Traditio Caroli regis de campo Unofelt.

Carolus gratia dei rex Francorum et Langobardorum ac patricius Romanorum quicquid enim locis uenerabilibus ob amore domini et oportunita|te seruorum dei beniuola deliberatione concedimus hoc nobis procul dubio ad eternam beatitudinem uel remedium anime nostre pertinere confidimus. Igitur | compertum sit omnium fidelium nostrorum magnitudini qualiter donamus ad monasterium sancti saluatoris. quod est constructum infra uasta Bochonia super | fluuium Fulda ubi corpus sancti Bonefacii quiescit humatum et uir uenerabilis. Baouulfus [1]) in regimine habere uidetur campo qui dicitur Uno|felt cum siluis suis tradimus .perpetualiter ad posedendum propterea hanc auctoritatem nostram conscribere iussimus per quam specialiter | decernimus ordinandum ut nullus quislibet de fidelibus aut successoribus nostris predicto Baouulfo abbate uel successoribus suis de iam | dicto loco inquietare aut contra rationes ordine uel calomniam generare non presumat sed nostris et futuris temporibus ad ipsa casa dei perpetualiter proficiat in augmentis et ut hec auctoritas firmior sit manu nostra subter firmauimus et de anolo nostro siggillare iussimus. 781, December.

Signum (M) Caroli gloriosissimi regis Uuidolaicus ad uicem Radoni (R) [2]).

Data in mensi december anno quarto decimo et octauo regni nostri actum Carisiago palatio.

73. Traditio Caroli regis de Rostorp.

Carolus gratia dei rex Francorum et Langobardorum ac patricius Romanorum [quicquid enim locis uenera]bilibus ob amore domini et oportunitate seruorum dei | beniuola deliberatione concedimus hoc nobis procul dubio ad eterna beatitudine uel remedium anime nostre perti[nere confidimus. Igitur comper]tum sit omnium fidelium no[stror]um magnitudini qualiter | donamus ad monasterium sancti saluatoris quod est constructum infra uaste Boconia super fluuium Ful[da ubi corpus sancti Bonifacii martiris] quiescit umatum et uir uenerabilis Baugulfus in regimine | habere uidetur uilla nostra nuncupante Rostorp quem Huldriodus [1]) ad ipso sancto loco per strumenta [cartarum condonauit] et p[ostea m]issi nostri ad [opus nostrum conquisier]unt uel quantum ipsi | monachi de conlata populi in ipsa uilla per anteriores cartas habuerunt omnia cum in[tegritate] sancto loco concedimus [cum omnibus] campis pratis pascuis | aquis aquarumue decursibus mobilibus et inmobilibus omnia et ex omnibus totum et ad [integrum predicto] loco tradimus perpetu[aliter possidendum] Propterea hanc | auctoritatem nostram conscribere iussimus per quam specialiter decernimus ordinandum [ut nullus] quislibet de fidelibus aut successoribus nostris predicto Baugulfo abbati aut successoribus suis de iam dicta uilla inquietare aut [2]) contra rationis ordinem uel calumniam generare non presumat sed nostris et futuris temporibus ad ipsa casa dei perpetualiter proficiat in augmentis et ut haec auctoritas firmior sit manu proprie subter firmauimus et de anulo nostro siggilare iussimus. 781, December.

Signum (M) Caroli gloriosissimi [3]) regis Uuidolaicus ad uicem Radoni (R) [4]).

Data in mensi december anno quarto decimo et octauo regni nostri Actum Carisiago palatio [5]).

---

72. OU. und Eb. II, 26b mit Abweichungen. Tr. 67. [1]) Eb. *Rabanus.* [2]) Rechts von dem Recognitionszeichen befand sich das Siegel, welches fehlt.

73. OU. u. Eb. II, 28ab. Tr. 68. Die Urkunde ist sehr zerfressen; die Lücken in derselben habe ich aus Eberhard's Abschrift ergänzt und mit Klammern bezeichnet. [1]) Eb. *Hartradus.* [2]) Von junger Hand ist *nec* geschrieben; das ursprüngliche Wort ist nicht erkennbar. [3]) In der U. steht *gloriossimi.* [4]) Rechts von dem Recognitionszeichen war das Siegel, welches fehlt. [5]) Bei Eb. ganz fehlerhaft: *Dat. mense dec. ind. XI. actum Parisiago palatio.*

74. Traditio Caroli regis de Vargalaha.

Carolus dei gratia Francórum et Longobardorum rex et patricius Romanorum. Nouerint omnes nostri Christique fideles. qualiter ob eternam nostri memoriam et parentum nostrorum piam recordationem donamus et contradimus domno nostro saluatori Ihesu Christo sanctoque Bonifacio martiri qui in fuldensi requiescit monasterio terram conceptionis nostrę. hoc est totam conprouinciam circa flumen Unstrut. ipsamque curtem nostram in Vargalaha cum omnibus compertinentiis suis et cum omnibus uillis longe uel prope positis quę ad eam respiciunt. cum omni proprietate sicut nos eam a parentibus nostris in proprietatem accepimus. Precipimus etiam super hoc ne aliquis hominum eadem bona a fuldensi monasterio auferat. sed sint in eterna subsidia fratribus inibi deo militantibus ad memoriam nostre recordationis.

75. Traditio Lulli archiepiscopi de Fargalaha.

In nomine domini. Regnante domno Karlo Francorum et Longobardorum rege ac patricio Romanorum die XXV mensis Septembris die dominica cum idem gloriosissimus rex Carolus curiam haberet ego Lullus dei gratia Moguntinę sedis archiepiscopus tradidi domino meo sancto Bonifacio archiepiscopo et martiri coemptionem prediorum quam coemi in uilla Fargala. quę sita est in pago Thuringię super fluuium Unstruth nuncupatum. ea conditione ut pars mea sit cum domno et patre meo sanctissimo Bonifacio martire et archipontifice in regno dei et ut fratres fuldenses mei perpetuo sint memores. dedique consilium quibusdam fidelibus nostris quatuor uidelicet nobilissimis uiris. Waltoni. Reginoldo. Warmundo. Burchardo. qui predia in confinio eiusdem uillę Fargalaha in proprietate habebant. ut partes suas sancto Bonifacio traderent eumque sui heredem facerent in terris. ut sui coheredes fierent in cęlis. qui et ita fecerunt. et hec traditio coram rege confirmata est.

76. Traditio Caroli regis de Dinenheim et Turenheim.

28. Iuli 782. Carolus dei gratia rex Francorum et Longobardorum ac patricius Romanorum omnibus fidelibus. Quicquid enim locis uenerabilibus ob amorem domini et oportunitatem seruorum eius beniuola liberalitate concedimus hoc nobis procul dubio ad ęternam beatitudinem et remedium animę nostrę pertinere confidimus. Igitur compertum sit omnium fidelium noticię qualiter donamus ad monasterium fuldense quod constructum est in honore sancti saluatoris ubi domnus ac preciosus Christi martir Bonifacius corporaliter requiescit et uenerabilis uir Baugulfus abba regimen fratrum habere uidetur. donatumque in perpetuum esse uolumus hoc est uillam nostram Dinenheim sitam in pago Wormacense super fluuium Rhenum quicquid in ipsa uilla nostra possessio legitima

---

74. Eb. II, 18b. Tr. 69. In der vorliegenden Fassung halte ich die Urkunde für unächt. Auf dieselbe folgt bei Eberhard die relatio priscorum hominum de eadem traditione, in meiner Ausgabe c. 33.

75. Eb. II, 79a. Tr. 70. Auch diese Urkunde halte ich in ihrer gegenwärtigen Fassung für unächt.

76. Eb. II, 65a. Tr. 90. Schannat hat die Urkunde aus einer andern unvollständigen Abschrift, in welcher mit dem Schlusse auch das Datum fehlt, abgedruckt und setzt sie um das Jahr 790. Ich habe sie in das Jahr 782 gesetzt, da Karl Ende Juli dieses Jahres in Hersfeld war und an demselben Tage eine andere Schenkung an das dortige Kloster unterzeichnete.

esse uidetur in presenti tempore totum et integrum ad prefatum locum uolumus esse concessum. Similiter et in alio loco qui situs est in pago Wetereiba cuius uocabulum est Turenheim cum omni integritate sicut ad eandem uillam in presenti tempore uidetur pertinere. totum et ad integrum una cum terris. domibus ędificiis. accolis. mancipiis. uineis. siluis. campis. pratis. pascuis. aquis aquarumue decursibus et incursibus. mobilibus et immobilibus. peculiis. presidiis [1]) quicquid dici aut nominari potest. totum et ad integrum quicquid nostra legitima in presenti tempore est possessio uel dominatio uenerabilibus fratribus monasterii sancti Bonifacii martiris a die presenti in posterum tradimus in dei nomine perpetualiter ad possidendum ea uero ratione. ut ab hac die fratres ipsius monasterii quicquid de rebus prefatis pro utilitate sua ipsiusque monasterii facere libuerit libero in omnibus perfruantur arbitrio. et neque a nobis neque a successoribus nostris seu a quolibet homine uel iudiciaria potestate amodo et deinceps de supradictis rebus inquietari ullo modo debeant. sed domino auxiliante nostris et futuris temporibus in nostram uidelicet elemosinam ad eundem sanctum locum in augmentis proficiat quatinus eo melius delectet eandem congregationem sanctissimi martiris Bonifacii pro nobis et uxore nostra atque prole necnon et pro statu et diuturnitate regni nostri domini misericordiam attentius exorare. Et ut hęc regalis preceptio nostra nostrę uidelicet tradicionis et oblationis et confirmationis meliorem atque firmiorem in postfutura tempora obtineat stabilitatis uigorem manu propria subtus decreuimus roborari et nominis nostri caractere una cum anuli nostri sigillo precepimus insigniri.

Signum Caroli (M) regis Francorum. Ego Wigolt ad uicem Radonis recognoui. Data V. kalendas Augustas. Actum Herfeldensi monasterio.

77. Priuilegium Adriani papae Baugulfo abbati concessum.

In nomine domini. Adrianus episcopus seruus seruorum dei Baugulfo religioso abbati 784, Iuli.
uenerabilis monasterii saluatoris domini nostri Ihesu Christi salutem et apostolicam benedictionem in Christo. Quoniam nouimus concedenda quę rationabilibus desideriis congruunt. oportet ut deuotioni conditoris pię constructionis auctoritatem in priuilegiis prestandis minime denegemus. Igitur quia postulasti a nobis frater karissime quatinus monasterium tuum a sancto Bonifacio constructum et in nomine sancti saluatoris intitulatum. situm in loco qui uocatur Bochonia super ripam fluminis Fuldę priuilegii sedis apostolicę adminiculis decoretur. ut sub iuris dicione sanctę nostrę ęcclesię cui deo auctore deseruimus constitutum nullius alterius ęcclesię iuris dicionibus submittatur. Qua re piis desideriis fauentes hac nostra auctoritate id quod exposcimur effectui mancipamus. et idcirco omnem sacerdotem cuiuslibet ęcclesię uel episcopum in prefato monasterio dicionem quamlibet habere aut auctoritatem preter sedem apostolicam. et episcopum in cuius diocesi idem uenerabile monasterium constructum esse uidetur. cui licentiam tantum concedimus. cum oportunitas consecrandi altaris uel clericorum ordinandorum necessitas ingruerit ab abbate inuitetur. alióquin nec missarum ibidem sollempnia quispiam presumat omnimodo celebrare. ut profecto iuxta quod subiunctum apostolicę sedi firmitate consistit inconcusse permaneat. locis et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet quam quas futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pietas uoluerit augere ex donis et oblationibus fidelium absque ullius personę contradictione firmitate perpetua perfruatur. Proinde precipimus et sub auctoritate beati Petri. sub testificatione Christi et ęcclesię confirmamus ut nullus de rebus uel reditibus quę ad

[1]) L. prediis.
77. Eb. I, 34ab.

stipendium fratrum seu ad hospitale pauperum uel ad portam hospitum pertinent auferre uel in beneficium suscipere audeat. sed magis sicut constituit sanctissimus martyr Christi Bonifacius omnia ordinata et inconuulsa permaneant. tam hęc quę suo tempore quam quę nostro seu futuro tempore idem monasterium ex decimis et fidelium oblationibus in proprietatem susceperit. Constituimus quoque per huius decreti paginam. ut quicunque cuiuslibet ęcclesię presul uel quacunque dignitate predita persona hanc nostri priuilegii cartam quam auctoritate principis apostolorum firmamus temerare temptauerit anathema sit et iram omnipotentis dei incurrens a cętu sanctorum fiat extorris. et nichilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa. amen.

Scriptum per manum Romani notarii atque scriniarii apostolicę sedis mense Iulio. indictione VII. Actum lateranensi palatio. Datum per manum Stephani primiscrinii.

78. Kartula traditionis Nandgeres de Uuormazfeldun.

785, 4. März. Ego itaque in dei nomine Nandheri dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi uenerabilis Baugulf abbas preesse uidetur donatumque in perpetuum esse uolo post obitum meum in uilla nuncupata Sulzanheim et in Gennesheim in pago Uuormazfeld id est quicquid ibidem proprietatis habeam ariales terram araturiam prata aedificia mancipia et hec nomina eorum Iungolf Uuitmar Herolf Liutolt Uuolflind cum omni suppellectili eorum totum et integrum post obitum meum uos uel successores uestri supradictam rem habendi tenendi perenniter possidendi liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem stipulatione subnixa. Actum in monasterio Fulda anno XVII. regnante Karolo gloriosissimo rege Francorum die IIII. mensis martii. ego Abraham rogatus scripsi. † sign. Nandharii † Liutuuini † Uualurammi † Hrihbaldi † Megingozi † Bennoni † Herifridi † Miloni † Sigibaldi †.

79. Kartula traditionis Bernheres de Uuormacinse.

785, 22. März. In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Bernheri plenius pertractaui pro dei timore et pro remedium anime meae ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit in corpore quicquid in Battenheim uilla uisus sum habere cum areis aedificiis uineis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus ita tamen ut post obitum filii mei Uualtheres supra dicta ecclesia habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeat potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei et omnium sanctorum incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias II. argenti pondera IIII. coactus exsoluat et tamen donatio hec omni tempore firma permaneat. facta donatio hec sub die XI kalendas apriles anno XVII. regnante domino nostro Karolo glorioso rege. ego

---

78. C. 43b, 93. Hd. a. Tr. 71.
79. C. 45a, 96. Hd. a. Tr. 72.

Uuelimannus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Bernheres qui hanc donationem fieri rogauit. † Uualtheri presbiter † Uualuram † Uualtheri † Hrvotuuin † Sigifrid † Hremming † Hatto comes † Gebahart † Suuefheri.

80. Kartula traditionis Uualtheres de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 785,22.März. peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Uualtheri presbiter sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse sanctus Bonifatius sacro requiescit corpore hoc est quod dono intus murum Mogontiae ciuitatis hortum meum quod est ab uno latere Hugbaldi ab alio latere Huges tertio latere Hrvodbercti quarto latere strata ita tamen ut a die presente supra dicta ecclesia habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerit liberam in omnibus habeat potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei et omnium sanctorum incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera .IIII. coactus exsoluat et tamen donatio hec omni tempore firma permaneat. facta donatio hec sub die XI. kalendas apriles anno XVII. regnante domno nostro Karlo glorioso rege. ego Uuelimannus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Ualtharii presbiteri qui hanc donationem fieri rogauit. † Uualurammi † Bernheri † Sigifrid † Hiltileih † Hremming † Hrvoduuin † Hatto comis † Gebahart † Theotrih † Adalbraht † Adalfrid.

81. Kartula traditionis Cremhilte de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt que pro inmensis 785,22 März. peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Criemhilt sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse requiescit corpore sacro uineam unam in Mogontiorum marca quod est ab uno latere Hribbaldi ab alio latere Odalberti tertio latere Uten ita tamen ut post obitum meum supradicta ecclesia habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeat potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipsa aut aliquis de heredibus meis qui contra hanc kartulam uenire temptauerit iram dei et omnium sanctorum incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias II. argenti pondera IIII. coactus exsoluat et tamen donatio hec omni tempore firma permaneat. facta donatio hec sub die XI. kalendas apriles anno XVII. regnante domino nostro Karolo glorioso rege. ego Uuelimannus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † Cremhilte † Uualtheres † Uualuram † Sigifrit † Hiltileih † Hremming † Gatto † Hatto comes † Gebahart † Odalpraht † Suuefheri † Adalfrid.

---

80. C. 42a, 89. Hd. a. Tr. 73.
81. C. 45b, 97. Hd. a. Tr. 74.

82. Traditio Huges de pago Alsacia.

785, 19. Iuni. Oportunum est exemplaria [1]) unicuique dum in hac mortali corpore uiuit de futura uita ubi inmortaliter perpetueque uiuere sperat dum licet cogitare. Ideoque ego Huc dono pro anima mea seu pro anima filii mei Hahihconi pro aeterna indulgentia peccatorum nostrorum ad monasterium quod dicitur Fulda quod est constructum in honorem sancti Bonifatii et sancti saluatoris ubi Baugolf abba una cum monachis suis ibidem consistentibus regulariter degere uidentur. donatumque in perpetuum esse uolo hoc est in pago Alsacinse in uillis et in marcis denominatis in Osthaim et in Coneshaim .i. terris domibus edificiis acolabus uineis siluis areolis casis casalis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mancipiis quorum nomina sunt Eburhilt Uuolfgund Ratolt Geruuin Gundheri Ratlind Uuerdolf Hruodrih Uuolfmar Uualahart cum omni eorum suppellectili et sumptu quantumque in ipsa marca iure ad meam pertinet hereditatem quicquid dici uel nominari in supra dictis potest locis totum atque integrum a die presente ad ipsum sanctum locum trado atque transfundo ut ab hac die ipsas res superius denominatas ipsa casa dei uel congregatio eius teneant atque possideant et eorum successoribus Christo propitio derelinquant faciendum quod uoluerint liberam habeant in dei nomine in omnibus potestatem. Si quis uero quod fieri non credo si ego ipse uel heredes mei uel ulla opposita extranea persona qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerint aut inrumpere uoluerint tunc inferant uobis uel uestris successoribus cogente fisco auri libras X. argenti pondera X. coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma sit cum stipulatione subnixa. Actum ad Phadrabunnen publice XIII. kalendas iulias anno XVII. regni domni nostri Karoli regis. † Huges qui hanc donationem seu testamentum fieri rogauit. † Uuidericus † Uuinihardi † Uuiloni † Hericheri † Haimerichi † Oatichoni † Uualdberti † Hruodfridi † Adalbercti † ego Eburhardus qui consensit. et subscripsi Haicho. ego Erhart scripsi.

83. Traditio Huges de Alsacia.

785, 19. Iuni. Oportunum est unicuique dum in hac mortali corpore uiuit de futura uita ubi inmortaliter perpetueque uiuere sperat dum licet cogitare. ideoque ego Huchus dono pro remedium animae meae seu pro animam filii mei Hahichoni ac pro aeterna indulgentia peccatorum nostrorum ad monasterium quod dicitur Fulda quod est [constructum] in honorem sancti Bonifatii et sancti saluatoris in pago qui dicitur Grapfeld ubi in dei nomine Baugulfus abba una cum monachis suis ibidem consistentibus regulariter degere uidentur donatumque in perpetuum esse uolo hoc est in pago Alsacinse in uilla et in marca denominata Osthaim in Choneshaim .i. cum terris domibus aedificiis acolabus mancipiis uineis siluis arealis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus quantumcunque in ipsa marca homini meo Baturico condonaui in beneficium cum omni adiacentia ad ipsum benificium pertinet totum et integrum in ipsa marca Onchysashaim uinea .I. quem ipse in beneficium habuit in loco qui dicitur Rigoltesberg. ea ratione ut ipsa casa et successores eius haec habeant teneant et quicquid exinde facere uoluerint liberam habeant potestatem. Si quis uero quod fieri non credo si ego ipse uel heredes mei uel ulla opposita

---

82. C. 2b, 2. Hd. a. Tr. 75. [1]) Das Wort hat keinen Sinn und ist wohl zu streichen.
83. C. 3a, 3. Hd. a. Pist. 504, II, 27. Tr. 76.

persona extranea qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerint aut inrumpere uoluerint tunc inferant uobis uel uestris successoribus cogente fisco auri libras X. argenti pondera X. coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio omni tempore firma sit cum stipulatione subnixa. Actum ad Phadrebunnen XIII. kalendas iulias anno XVII. regni domni nostri Karoli regis. signum Huges qui hanc donationem seu testamentum fieri rogauit. † Uuiderici † Uuinihardi † Uuiloni † Herigerni † Hamerici † Oatichoni † Uualtberti † Hrohfridi † Adalfridi.

84. Traditio Warini comitis et Friderun.

Carolus dei gratia imperator augustus cunctis principibus regni sui omnibusque fidelibus christianę fidei professoribus gratiam ęternam. Nosse uolumus scientiam industriamque sagacitatis uestrę. qualiter deo opitulante nostris temporibus quendam locum habemus in regno nostro deo quidem amabilem atque placabilem nobis autem omnibus optabilem satis ac patrocinabilem uenerabile uidelicet fuldense monasterium quod sanctissimus Christi martir Bonifacius primitus fundauit sanctoque illud Sturmi abbati plenum sanctissimis ac religiosissimis fratribus commendauit. quodque idem monasterium Zacharias papa banno et priuilegio apostolicaque benedictione muniuit nobisque summopere commendauit. nec minus pater meus Pippinus pro amore et ueneratione preciosi Christi martiris Bonifacii deuotis illud muneribus et oblationibus cumulauit. sed et nos secundum quod dominus suggesserit idem facere deuoteque pro Christi amore et sanctissimi martiris honore donaria nostra offerre ad idem uenerabile monasterium parati sumus. Hortamur igitur felicitatis uestrę sedulitatem ut idem facere prompto animo studeatis. et quicquid deus suggesserit tam ex meo beneficio quam ex uestro proprio offerendi et donandi prefato monasterio licentiam habeatis. Notum autem facimus deuotioni uestrę tam ad excitandas mentes uestras ad simile faciendum quam ad id quod offertur per nos obtinendum et confirmandum. quod fidelis noster Warinus comes et uxor eius Friderun obtulerunt deo et sancto Bonifacio martiri in prefato fuldensi monasterio cui uenerabilis Baugulfus abbas preest. in pago scilicet Moyngôwe locum nuncupatum Biberbah. cuius marca sunt XXX hubę. et quicquid ad eas pertinet tam de comparato quam de comparando. tam cultis quam incultis. campis. pratis. pascuis. domibus. ędificiis. siluis. familiis. accolis. mancipiis CCCtis et XXXta. aquis aquarumque decursibus. piscationibus. uenationibus. molendinis. cum animalibus omnique supellectili. et cum omnibus quę ad usum uel cultum pertinent. Friderun uero coniux eiusdem Warini comitis seorsum obtulit deo et sancto Bonifacio de parte dotis suę in pago Folcfelt in locis nuncupatis Isensheim et Isilingen et Cisolnestat. quicquid ibi ex lege dotis suę iam habere uisa est. totum et ad integrum. prompte ac uoluntarie fratribus sancti Bonifatii dedit ad possidendum et utendum uel quicquid exinde facere uoluerint. ea conditione et tenore. ut eorum semper sint memores in orationibus suis apud deum. Si quis uero quod absit et quod non credimus de heredibus illorum uel de alienis quelibet opposita persona contra hanc donationem ab illis legitime factam et a nobis stabilitam et confirmatam uenire temptauerit. caueat ne iram dei omnipotentis incurrat. et insuper cogente fisco auri uncias

786, 2. September.

---

84. Eb. II, 8ab. Nach der Indiction habe ich die Urkunde in das Jahr 786 gesetzt, obschon sie auch in das Jahr 801 fallen könnte. Der Graf Warinus ist vielleicht derselbe, welcher in der Schenkung Waluram's Nr. 25 als Zeuge genannt wird. Schannat Tr. 64 giebt nur einen Auszug ohne Datum.

.VI. argenti libras .VIII. camerę nostrę inferat. Et ut hec donatio et confirmatio stabilis et inconuulsa permaneat signari hanc cartam anuli nostri impressione nominisque nostri caractere iussimus.

Signum (M) domni Karoli imperatoris. Actum in monasterio Lauresham sub die IIII. nonas Septembres. Indictione VIIII.

85. Traditio Willibaldi episcopi.

786, 8. October. In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Uuillibald concedente gratia diuinę maiestatis episcopus imo et catholicae Christi vernaculus ecclesię iuxta quod testantur diuina oracula. date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco cogitans quomodo aqua ignem extinguit ita elimosinarum largitio resistere queat peccatis. in elimosinam meam et remissionem peccatorum meorum trado ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum super ripam amnis qui dicitur fuldanensis. ubi religiosus et praeclarus Paugolf abbas cum magna monachorum multitudine deo seruire cognitum est. post obitum meum id est in supra dicto loco nouem trado colonias (hoc sunt hobunnae) integras cum omnibus adiacentiis et finibus suis in arialis in terris araturiis in siluis in campis in pratis in pascuis aquis aquarumue decursibus aedificiis molinariis mancipia cum omni supellectili eorum et haec nomina seu numerus eorum. Egiluuart cum coniuge eius et cum uno infante. Adaluuih et duo infantes cum ea. et una femina Tagalind nomine. Irminfrid et coniux eius cum duobus infantulis. Adalhart et uxor eius et quatuor infantes cum eis. Meginhilt cum duobus paruulis. Ruodolf cum uxore sua et tribus infantulis. Gozleih. Frahpald omniumque uiginti octo. et in uilla nuncupata Ibesstat unam coloniam sicut supra dictum est in elimosinam meam trado ad iam dictum monasterium totum et integrum scilicet ut post exitum uitae meae supra dictam rem domino uolente melioratam et inminutam et incontradictam in omnibus rebus uos et secutores uestri habere ulterius. frui perenniter sicut haec praesens traditionis continet chartula cum testium manibus suppositis et signis adhibitis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem cum stipulatione subnixa. Actum in monasterio fuldanensi anno XVIII. regnante Carlo gloriosissimo rege Francorum et Langobardorum atque patricio Romanorum. die VIII. mensis octobris. et ego Asger indignus presbyter rogatus scripsi. † sign. Eburacares comitis † Eggi † Erpes † Ihro † Sitzger † Wahho † Uulfmar † Hurum † Friccheo † Waldmunt † Vogo.

86. Kartula traditionis Geilrada et sororis eius Elisabeth de Uuormacinse.

788, 20. Februar. Dominus ac redemptor noster dei filius ammonet dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Geilrad et soror mea Elisabeth donamus pro remedio animarum nastrarum ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi uenerabilis Paugulf abba preesse uidetur. hoc est quod tradimus in Mogontia ciuitate duas ariales id est houasteti et infra marca Mogontiae tres uineas et XL iugera et hec mancipia quorum nomina huiusmodi sunt Siggo Ratolf Germunt et una ancillam eius Hiltipraht Sceppo Gotalind Hrodgart Rehhilt. hec itaque sic donamus atque transfundimus ut uos ulterius firmissimam habendi possidendi habeatis in omnibus potestatem. Actum in monasterio Fulda sub die X. kalendas martias anno XX regni Karoli gloriosissimi regis Francorum.

---

85. P. 503, II, 25. Tr. 78.
86. C. 40b, 85. Hd. a. Tr. 81.

87. Traditio Mattonis et Megingozi.

Dominus ac redemptor noster dei filius admonet nos dicens date elimosinam et ecce omnia 788,19.April
munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Matto et frater meus Megingoz donamus pro remedio animarum nostrarum et pro abluendis peccatis nostris ut ueniam in futuro consequi mereamur donatumque in perpetuum esse uolumus per hanc epistolam traditionis ad monasterium s. Bonifacii quod dicitur Fulda constructum in pago Grapfeld ubi uenerabilis uir Paugolf abbas cum turba plurima monachorum praeesse uidetur. sicut enim superius dictum est donamus atque tradimus ad praefatum monasterium portionem hereditatis nostrae et quicquid proprium habere uidebamur in locis quorum haec sunt nomina. Einfirst haec est cella nostra iuxta fluuium Sala. et in pago Ascfeld in quinque uillis. in pago Salageuue in uilla quae dicitur Isanhus. in pago Grapfeld in uilla quae dicitur Uuangheim. in pago Uueringauue in uilla quae dicitur Hesinlar. iterum in ipso pago in uilla quae dicitur Tungidi. similiter in uilla quae dicitur Pinuzfeld. similiter in uilla quae dicitur Haholtesheim. similiter in uilla quae dicitur Steti. similiter in uilla quae dicitur Buhhulidi. et in pago Rinahgauue in uilla uocata Gisenheim. in pago Grapfeld in uilla nuncupata Stocheim. similiter in uilla Sulzifeld et in uilla quae dicitur Heripfe. et in uilla dicta Suuollunga. et in uilla nuncupata Theodorpf. et in uilla uocata Hrannunga. et in pago Gozfeld in uilla que uocatur Suuanafeld. similiter in uilla Hanesheim. et in uilla Pleihfeld marcam in siluis iuxta ripam fluminis Moines. in uilla nuncupata Heidia. et in uilla uocata Botolfesstat. in pago Waldsaze in uilla Pirchanafeld. in istis locis omnibus duas partes quicquid Macco pater noster proprium habuit totum et integrum donatum esse uolumus atque firmatum ea scilicet ratione ut dum aduiuimus ipsam portionem sub usu beneficio tantummodo sine deminutione aliqua ipsius monasterii per uestram precariam excolere debeamus. post nostrum uero amborum discessum absque ullius iudicis interpellatione uel contradictione ullius heredis uos et successores uestri cum omni re emeliorata et inexquisita in quibuslibet rebus quicquid postea inuentum fuerit ad supra dictum monasterium in dei nomine habendi tenendi et quicquid exinde elegeritis faciendi liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credimus si aliquis de nostris heredibus et proheredibus ullo umquam tempore contra hanc epistolam donationis nostrae uenire temptauerit aut eam infrangere conatus fuerit. iram trinae maiestatis incurrat et diuinam ultionem super se recipiat. insuper et iuxta poenam seculi inferat partibus ipsius monasterii cum cogente fisco auri libras argenti ponde [1]) et quod repetit quisquam uindicare non ualeat sed presens epistola donationis et deuotionis nostrae omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum in monasterio Fulda dei XIII. kalendas maias anno XX. regnante Karlo rege Francorum et Longobardorum et patricio Romanorum. ego Einhart rogatus scripsi. sign. Mattonis et Megingozi qui hanc traditionem fecerunt. sign. Unuanes comitis. sign. Sigiboti † Votilo † Suuidpraht † Gerbraht † Halabing † Adalbraht † Theoleich † Terbuuin † Pernolt † Iaring † Phenteo † Araheo † Uualahfrid † Meginpraht † Uuighart † Hreitolf. Item uestitionis testes iidem ipsi qui et supra nominati sunt cuncti.

---

87. P. 448, I, 13 und ein Summarium 451, III. Tr. 83. [1]) Es fehlt bei libras und pondo die Zahl.

88. Traditio Mattonis et Iulianae.

In Christi nomine ego itaque ultimus exiguusque dei seruorum famulus Matto sed et ego nuncius fidelis Othelm diligenter deuotus in elimosinam Iulianae dei famulae et abbatissae pro remedio animae suae sicut ipsa mihi manu potestatiua ex iure proprietatis suae in Uuangheimero marcu tradiderat. similiter et ego Matto in supra dicto loco ubi supra dicta Iuliana soror mea totum et integrum s. Bonifacio per manum Othelmes tradiderat ita et ego in uilla eadem portione et ex illa quantitate quantum mihi ibidem adiacet proprietatis sicut aliis testibus perpluribus cognitum est ita et ego Matto supra dicto loco in elimosinam meam et fratris mei Megingozes et eorum quibus debitor sum sicut et illa supra dicta Iuliana soror mea per manum supra dicti Othelmes sic trado quicquid ad meam pertinet proprietatem totum et integrum sic et ille Othelm nos simul trademus sicut supra dictum est in Uuangheimero marcu id est illam ecclesiam et monasteriolum constructum cum illis sanctorum reliquiis et cum omni proprietate id est tam terris silua campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus aedificiis domibus arialis coloniis qualiter et quomodo heredatum a parentibus et a nobis elaboratum aut exquisitum sit peculiari utriusque sexu mobilibus et immobilibus quicquid dici aut nominari queat et haec mancipia quorum haec sunt nomina Uuelato Uuahho Liobgund Bvobila Helidgund Liutman Frahamuot Theotniuui Hruadperaht Fruma Richolf Perahtuuar Theotmuot Altger Snelburg Meginhilt Irminburg Hiltigund Theotmar Trebo Uuintarhilt Aso Oto Uuolfgund Hruadhilt Adalalt Adalolf Appo Lubarizzafiu Manno Mahtgund Horscolf Nefauuin Liutgart Hiltigarti Othilt Asolf Lantger Reginhilt Uuillithrud Perahtsuuind Thiha Uuillihilt Helidulf Rihgund Ellengund Uuigolf Alahuuin Pilimuot Uuerdolf Snello Snelhart Eggeolt Aba Ludiup Hruadulp Gotzperaht Thibolf Adalger Uuiglind Eburhart Helmolf. haec mancipia cum omnibus adiacentiis et suppellectilibus suis totum et integrum a die praesente sic uolumus esse traditum atque firmatum in elimosinam illorum supra scriptorum ea scilicet ratione ut hanc rem ab ulla persona nostrorum coheredum incontradictam et inexquisitam uos et posteri uestri habere frui perenniter firmissimam habeatis potestatem culmo connexam uobis ad uestiendum et ad inducendum et ad roborandum. Actum in monasterio Fulda die X. mensis martii. ego Asger rogatus scripsi et testibus firmati. † sign. Matton † sign. etiam Othelmes qui hanc traditionis chartulam fieri rogauerunt † sign. Frehholfes † sign. Hludumares † sign. Germen † sign. Ratgeiles † sign. Erben † sign. Purghartes † sign. Reginheres † sign. Uuiharoltes † sign. Reginperahtes † sign. Gerhartes † Ratheres † Uuolfleibes † Uuitmares † sign. Erphes.

89. Traditio Voten de pago Alsacinse.

788, 19. April. Oportunum est unicuique dum in hac mortali uita uiuet ubi inmortaliter perpetueque uiuere sperat dum licet cogitare studeat. ego in dei nomine Voto dono pro animae meae remedium seu pro pondere peccatorum meorum dono ad monasterium quod dicitur Fulda quod est in honore sancti saluatoris constructum ubi ipse sanctus Bonifatius corpore requiescit sacro ubi uir

---

88. P. 512, II, 42. Tr. 82. Ich habe diese Urkunde hinter die vorangehende gestellt, obschon sie einige Jahre später fallen muss.

89. C. 6b, 11. Hd. a. Tr. 84.

uenerabilis Baugulfus abba preesse uidetur donatumque in perpetuum esse uolo hoc est in pago Alsacinse in uilla Scaftolfeshaim in Strazburga ciuitate in Tunchinashaim in Uuigfridashaim in Gaganhaim in Hantscohashaim in Ehinhaim in Falahabu in Alabrunnen in Barru in Hunzolfeshaim in Hirtunghaim in Hughilahaim in Niufera et ad Scaca. id est cum terris domibus edificiis mancipiis uineis siluis arealis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus quicquid dici uel nominari potest totum et integrum a die presente trado atque transfundo ea ratione ut a die presente aut si mihi deus legitimum dederit filium liceat ei redimere cum duobus uuerageldis. si hoc non fuerit liberam in omnibus habeant supradictus abbas uel successores eius teneant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inferat cogente fisco auri uncias XV. argenti pondera X. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum ad Scaftolfeshaim publice data XIII. kalendas maias anno XX. regni domni imp. Karoli. † Voten qui hanc donationem fieri rogauit † Theotberti † Uuinihardi † Liutharii † Ratberti † Emichoni †Thrudharii † Ursoni † Odalrichi † Hilticari † Uuitberti † Starcolfi † Nidgarii †.

90. Kartula traditionis Uualurammi.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 786, 25. Mai.
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Uualuramnus et coniux mea Uualtrat una mente sanoque consilio pro malis peccatis nostris ut in futuro ueniam aliquam promerire mereamur donamus ad ecclesiam sancti Bonifatii quae est constructa super fluuium Fulda ubi ipse martyr sanctus Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi Baugulfus abba preesse uidetur. hoc est intus muro ciuitatis Mogontiae aream unam cum casa et cum omni aedificio in qua nos commanere uideamur quod est de tribus partibus strata publica quarta parte Zotani ea uero ratione ut dum ego Uualuramnus et coniux mea Uualtrat et filius noster Hrabanus qui alium superuixerit habeamus. et post obitum nostrum supradicta ecclesia sancti Bonifatii uel custores illius habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris qui contra hanc kartulam donationis uenire temptauerit iram dei et omnium sanctorum incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias II. argenti pondera IIII. coactus exsoluat et tamen donatio haec omni tempore firma et stabilis permaneat. facta donatio haec sub die VIII. kalendas iunias anno XX regnante domno nostro Karolo glorioso rege. † sign. Uualurammi et coniugis eius Uualtrata qui hanc donationem fieri rogauerunt. † Hrabani † Gundrammi † Meginratae † Hattoni comitis † Gebahardi † Uuargeri † Megingozi † Mvotharii † Adalprahti † Adalfridi † ego Uuelimannus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra.

---

90. C. 75b, 204. Hd. a. Tr. 85.

91. Kartula traditionis Uualurammi.

786, 25. Mai. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inme peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem mun sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Uualuramnus et coniux mea Uualt sana mente sanoque consilio pro malis peccatis nostris ut in futurum ueniam aliquam prome mereamur donamus ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse requiescit corpore sacro et ubi Ba gulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod donamus in pago Uuormacinsae in uilla q dicitur Truhtmaresheim quicquid Uualtrat ibi uidetur habere. cum areis terris arat uineis campis siluis aquis aquarumque decursibus ita tamen ut ab hac die presente habendi don uendendi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeatis po tatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proh dibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram incurrat et omnium sanctorum et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera coactus exsoluat. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni temp firma et stabilis permaneat. facta donatio haec sub die VIII. kalendas iunias anno uicesimo gnante domno nostro Carolo glorioso rege. † sig. Uualurammi et coniugis eius Uualtra qui hanc donationem fieri rogauerunt. † Hrabani † Gundrammi † Hattoni comitis † Gel hardi † Uuargeri † Megingozi † Vodalprahti † Mvotharii † Adalfridi †.

92. Kartula traditionis Elisabeth et Geilrata de Uuormaciuse.

786, 31. Mai. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inm peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem mun sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Elisabeth et Geilrat mente sanoque consilio pro remedium animae Lantsuindae ut in futuro ueniam aliquam prome mereatur donamus ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse requiescit cor sacro. hoc est quod donamus in pago Uuormacinse in Gunsanheimu marcu iugera LX et quicquid in ipsa uilla aut in illa marca proprietatis habuit et mancipia II. Asheri Amalb ea uero ratione donamus ad monasterium sancti Bonifatii ut dum ego Elisabeht et Geilrat rimus nobis habemus terram et mancipia et nobis seruiant et post obitum nostrum supra monasterii rectores uel custores illius habendi donandi dominandi uendendi uel quicquid ex facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod non credimus si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris uel quislibet ulla opposita persona contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei o potentis incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera .IIII. coa exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore f et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die pridie kalendas iunias. XX regnante domino nostro Karolo glorioso rege. ego Uuelimannus scripsi. † sign. Elisabe et Geilrata qui hanc donationem fieri rogauerunt † Uualuram † Adalpraht † Megin † Gundram † Sigiman † Remming † Heimo †.

---

91. C. 76a, 205. Hd. a. Tr. 86.
92. C. 46b, 101. Hd. a. Tr. 87.

93. Kartula traditionis Fricconis et Itmuot.

In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Fricco et coniux mea Itmuot ob metum gehennae aeternae et premium uitae aeternae seu pro remedio animae nostrae aut remissione peccatorum nostrorum ut ueniam delictorum atque scelerum nostrorum consequi mereamur in futuro dei gratia nos admonente donamus atque tradimus traditumque in perpetuum esse uolumus ad s. Bonifatium martyrem Christi ad monasterium quod uocatur Fulda ubi uenerabilis et praeclarus [Baugulfus] abbas cum multa turba monachorum deo seruire uidetur quicquid proprietatis habemus ex iure parentum et alio quocunque modo acquisitum in pago Paringe et in uillis istis Sundheim et in Northeim et in Pladungom. similiter et hoc quod in ista Bochonia iuxta ripam fluuii qui uocatur Huna totum et integrum cum terris siluis aedificiis campis pratis aquis aquarumue decursibus et omnibus adiacentiis et mancipia XIIII. quorum nomina haec sunt. Ruodolf Anno Manno Hagastalt Truogo Uualdman Otan Uuillicoma Irmingart Adalgart Peiarin Uuarrat Uuiglind Otgart. cum omni supellectili eorum sic in elimosinam nostram tradimus sicut supra scriptum est ita ut per precationem nostram et per uestrum beneficium nos illam rem usuario modo excolendam tenere permittatis usque obitum uitae nostrae et post obitum nostrum amborum supradictam rem uos et posteri uestri perenniter habere firmissimam habeatis potestatem culmo subnixam. Actum in monasterio Fulda anno XXI regnante Karolo glorioso rege Francorum die XXVII mensis februarii. et ego Asger iussus indignus presbyter scripsi. 789, 27. Februar.

94. Kartula Uuolfbaldi de Mogontia.

In Christi nomine ego Uuolfbald in elimosinam meam ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi uenerabilis Paugulf abbas preesse uidetur trado in Mogontia ciuitate publica unam arialem cum duabus mansis id est cum duabus casis et ex una parte id est occidentali ibi erit pars sancti Martyni similiter ex septemtrionali parte sancti Martyni ab orientali uero plaga uia publica id quod supra scriptum est sic trado ad supra dictum monasterium nisi tamen per uestrum beneficium illud excolere mihi ad nutrimentum tenere permisistis usque ad exitum uitae meae. post obitum meum supradictam rém uos uel sequaces uestri habere ulterius fruere perenniter liberam ac firmissimam habeatis potestatem stipulatione subnixa. Actum in monasterio Fulda anno XXI. regnante prestantissimo atque glorioso Karolo rege Francorum die primo mensis martii. ego indignus Asger presbiter scripsi. † Uuolfbaldi qui hanc donationem fieri rogauit † Theoto comes † Lantfrid † Moring † Fruorit † Reginfrit † Sigiman † Hruodolt † Uto † Hugibald † Theotalah † Gisalpraht †. 789, 1. März

95. Traditio Ratboten.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego in dei nomine Ratboto sana mente sanoque 790, 13. August.

---

93. P. 500, II, 16. Tr. 88.
94. C. 49b, 108. Hd. a. Tr. 89.
95. C. 80a. 213. Hd. a. Tr. 92.

consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse gloriosus martyr sacro requiescit corpore et ubi domnus Baugulfus abba preesse uidetur hoc est quod dono in pago Nauinse in uilla quae dicitur Hrocchesheim .i. aream unam cum omni aedificio quod est ab uno latere Uuimadus episcopus ab alio et tertio Starcharius quarto latere aqua et dono in ipsa marca quicquid ego de uineis terris araturiis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus et dono mancipia IIII. his nominibus Amalbraht Altpraht Fahsuuind Liutheid. ea uero ratione dum ego et coniux mea Hruodlind aduixerimus habemus aut deinceps elaborare poterimus post obitum nostrum reuertatur ad supradicto monasterio. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias duas argenti pondera III coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. facta donatio haec sub die idus augustas anno XII secundo regnante domino nostro Karolo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus a Ratboten scripsi [et] notaui diem et tempus quo supra. † Ratboten qui hanc donationem fieri rogauit † Hattoni comitis † Gebahardi † Uualurammi † Theotrichi † Megingozi † Erbioni † Odalberti † Gernandi † Hartuuini † Gerbaldi †.

96. Kartula Ratboten et Hruodlinda de Uuormacinse.

Ego itaque in dei nomine Ratboto et uxor mea Hruodlind pro redemptione animarum nostrarum ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda tradimus in elimosinam nostram unam arialem et in ea domum aedificatum. et .I. uineam et X. iugera et de pratis ad .III. carradas in Hrocchesheimo marcu hoc quod supra nominaui tradimus ad supradictum monasterium atque uolumus esse perpetuum. ea uidelicet ratione ut post obitum nostrum rém incontradictam et meliorratam uos uel successores uestri possideatis teneatis perpetualiterque fruatis. Actum in publico concilio quod dicitur Pathrafons coram his testibus † Hatto comes † Uualuram † Hugbald † Hadupraht † Hiltbod † Uuarmunt † Beranheri.

97. Traditio Altprahti.

790. Altpraht presbyter traold [l. tradidit] et fratrueles eius id est Albuuin presbyter et Heimbraht quicquid habuerunt in Heimmengeshusum et in Ascfeldon necnon et in Niuuiheim. nomina mancipiorum Albraht Heliduuar Ferting Engiltrud Vodiltrud Ratgoz Folcleih Friduuuiz Folrat Zeizcomo Albhart Albgart Hruodila Hruodolf Egifrid Enstila Heriolf Leibolf Adaluuih Folcmar. anno XXII. Karoli. † signum Uualtbraht presbyteri. Albuuin presbyteri. Heimbraht Hruodpraht Heribraht Gerhart Suuidpraht Hahpraht Meginpraht Alauuih Theothleih Ercanboto Berahtoloh.

---

96. C. 64a, 153. Hd. a. Tr. 93.

97. P. 451. Tr. 94. Entweder ist der Name Altpraht zu Anfang der Urkunde oder der Name Waltbraht unter den Zeugen falsch.

98. Traditio Theotharti et coniugis eius de Strazburg.

Sacrosanctae ecclesiae sancti Bonifatii martyris Christi quae est constructa super fluuium 791, 22. Iuni.
Fulda ubi ipse sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi Baufgolf abba preesse uidetur. nos itaque Theothardus et coniux mea Ebursuuind donamus pro animae nostrae remedium donatumque in perpetuum esse uolumus hoc est infra noua ciuitate arialem nostram cum casa quae in ea stabilita est. ab uno latere habet Baldrud ab altero latere uia communis. ab una fronte habet Gotesman et ab alia fronte terra sancti Petri de monasterio Sundalberti abbatis. totum et integrum a die presente donamus atque transfundemus liberam et firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si nos ipsi uel heredes nostri seu quilibet ulla opposita extranea persona qui contra hanc donationem a nobis factam uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit iram dei incurrat et inferat fisco cogente auri uncias .V. argenti pondera .II. actum in Strazburga ciuitate publica. datum X. kalendas iulias anno XXIII. regni domni Karoli regis. † Theothardi † Ebursuuinda coniugis sua qui hanc donationem fieri rogauerunt. † Hrihcharii † Hruodmunti † Otoni † Theotuuigi † Egilolfi † Thancholfi † Utoni † Asaph qui rogatus scripsit.

99. Kartula traditionis Altfrides et Folratu.

In Christi nomine ego Altfrid et coniux mea Folrat in elimosinam nostram ob desi- 791, 27. Iuli.
derium uitae aeternae et pro remissione peccatorum nostrorum et matris et sororum et filiorum filiarumque et omnium parentum et fratrum atque cognatorum quorum coheredes sumus in aliqua parte tradimus ad monasterium sancti saluatoris ubi sanctus Bonifatius praeclarissimus martyr requiescit et ubi uir uenerandus Paugolf abba cum multa turba monachorum deo seruire uidetur sic tradimus quicquid in Geltresheimero marcu et in Hengisthorpfero marcu proprietatis habemus ad uillam quae uocatur Madibah sicut ibidem ad nos ius proprietatis pertinet extra illum septum id est bifang qui est in Giusungom septum illum foras dimitto. ceterum sicut dictum est totum et integrum tradimus cum terris siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus molinariis aedificiis domibus cum omnibus adiacentiis pecuniae utriusque sexus mancipia quorum haec sunt nomina Liuthram Uuilliger Sigihart Adalbald Uuolfthane Uuaning Adalman Gebauuar Heriman Starcman Uuini Thiotrih Bilihilt Ratulp Uuolfbald Uuillibald Perahtuuar Theotniuui sic tradimus cum omni suppellectili eorum. ea scilicet ratione ut per nostram petitionem et uestrum beneficium nobis concessum sit a uobis frui usque ad diem ultimum uitae nostrae amborum imo et filii nostri Altthuringes ut si quis ex nobis longius uiuat illud habeat usque ad finem uitae suae. postea supradictam rem inexquisitam et incontradictam absque ullo homine uos et successores uestri habere perenniter possidere firmissimam habeatis potestatem culmo connexam. Actum in uilla supradicta Madibah anno XXIII. regnante Karolo rege Francorum die VI. kalendas augusti. et ego Asger rogatus scripsi et cum testibus firmaui † sign. Altfrides et Folratu coniugis meae qui hanc cartam fieri rogauimus † sig. Irmintheo † Hiltibald † Ermperaht † Atto † Heriperaht † Adalman † Geruuines † Paldman † Otacar † Sigiuuart † Rihheri † Geruuintil † Lant-

---

98. C. 2b, 1 und noch einmal mit unbedeutenden Abweichungen 5b, 8. Hd. a. Tr. 95.
99. P. 512, II, 43. Tr. 97.

frides † Sundarolfes † Gerhelm † Glauprahtes † Ratuuiges † Theotm
† Otpold † Uuerinperahtes † Ruadoltes † Patufrides † Eburacar † Ha
† Theotheres † Grimperahtes † Altthuringes † Hegilen † Altmares † Sigol

100. Kartula traditionis Hiltrihi.

791, 12. September. Dominus ac redemptor noster dei filius ammonet dicens date elimosinam et ecce munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Hiltrih pro me et coniuge mea Hruad dono atque trado quicquid in Suuinfurtero marcu ego Hiltrih proprietatis habui excep huoba et quicquid coniux mea Hruadun in Coldleibesheim id est in Folcfeldero proprium habuit et in Spiozesheim et quicquid in Uuinido marcu nos simul habui quicquid in Ascahu absque tribus hobunnis id est in Uueringuuero marcu et ista ma Uuolfgelt Rihhilt Uuidargelt Nordman Herigart Leobniuui Heriggo Fre Suuabin Nending Suuanahilt Glaumunt Gotalind Gotesgis Adalbirg Imma Hou Guotuuiz Gerbald Altthrud Uuolfbero Altbero Adalbero Huohmunt Mah totum et integrum quicquid praenominaui trado ad sanctum Bonifatium pro me et coniuge m scilicet ratione ut dum ego uiuo habeam illud et utar sub uestra precaria. post obitum uero uos uestrique successores ulterius sine ulla contradictione possideatis haecque donationis firma et inuiolabilis permaneat stipulatione sulnixa. actum in monasterio Fulda pridie septembrium anno XXIII. regnante Karlo rege Francorum. ego Einhart scripsi. et qui Ruadun proprium habuit in Uringosteti.

101. Kartula Landfridi.

791, 15. September. In Christi nomine ego Lantfrit ob desiderium uitae aeternae et pro remissione pecc dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris sancto Bonifatio preclarissimo martyr monasterium situm est in Bochonia super fluuium Fulda ubi uenerabilis iocundissi Baugulfus abba cum grandi coetu monachorum deo deuotissime seruire dinoscitur. sicu dictum est trado unam arialem extra murum ciuitatis Mogontiae domibus constructam ficiis quae hoc modo circumquaque terminatur. in una parte iacet pars sancti Clementis e parte sancti Petri tertia parte sancti Teomasti quarta parte Hrenus fluuius et omnia manci excepto X. et unam famulam cum infante quos adhuc foras demitto. omnemque laborem substantiam siue in auro uel in argento aut in quoque metallo seu in qualibet ré quidquid dici uel nominare poterit totum et integrum trado ad supra dicto sancto. ea quippe rati post obitum meum supra dicta res traditum sit atque firmatum in elimosinam meam uobis successoribus uestris fruendum possidendum ulterius perpetualiter incontradictam firmissim habeatis potestatem. culmo conexum. Actum in monasterio Fulda anno XXIII. regnante glorioso rege Francorum die XV. mensis septembris. ego Asger indignus presbiter hanc k feci et testibus firmaui. † sign. Lantfrides qui hanc traditionis kartulam postulando fieri † Uualurammi † Hrabani † Ansprahti † Sigifridi † Gerharti † Fnotten † Fr † Gerprahti † Gerhelmi † Gundrammi † Reginfridi † Theotfridi † Hartuui

---

100. P. 503. II, 24. Tr. 98.

101. C. 35 b, 72 und in zweiter Abschrift 37 b, 79. Hd. a. Tr. 96.

102. Kartula Folcuuini.

Ego in dei nomine Folcuuin pro remedio animae meae ut in futurum ueniam aliquam consequi merear trado ad sanctum Bonifatium XX iurnales in Eburuuinesheimo marcu et unam uineam. ea ratione ut ego illud sub uestra prestaria usque ad obitum meum habeam post obitum uero meum uos uel successores uestri rem supra dictam sine ullius personae contradictione recipiatis ac deinde in posterum perenniter possideatis. Actum in monasterio Fuldae anno XXIII. regnante Karlo gloriosissimo rege Francorum. ego Einhart scripsi. † sig. Gisalhelm † Beldirih † Uuillibald † Folcuuin † Baldhart † Erlolf † Eliolf † Uuigarat † Madalger. 791.

103. Kartula traditionis Altfrides et Folratu.

In Christi nomine ego Altfrid et coniux mea Folrat in elimosinam nostram ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda sancto Bonifatio praeclarissimo martyri ubi uenerandus Paugolf abbas preesse uidetur tradimus in pago Grapfeldero marcu id est in Ramnungero marcu et in Mahdesbahero marcu tertiam partem sicut ibi nobis congruit et item in Hengistorpfero marcu ad illam uillam quae uocatur Giusunga totum et integrum quod mihi Altfride pater meus Altthuring ex iure proprietatis suae in hereditatem reliquerat et omne quod postea fidem exquisitum et elaboratum habemus sic tradimus ad supra dictum sanctum id est tam terris siluis arialis campis pratis pascuis aquis aedificiis omnibus adiacentiis totum et integrum quod ad meam Altfrides et coniugis meae Folratu proprietatem pertinet et haec mancipia Sinding et coniux eius Gerburg. Uuillifrid et uxor eius Hohburg. Otheri Uuiela uxor eius. Gozbold coniux eius Gerflah. Thiothelm et uxor eius Otun. Eleolph Sigimar Heilagthrud Hiltilaug Gerhilt Pilimar Genze Uualtun et filia eius quam comparaui Liobmar Uuillirih Reginhelm Thiotuuin Emita Imma Reginbald Gunza Adallind Hruadbald Meginbirg Sigimunt Thruhtila Uuilliheri Hiltirat Uuanperaht Guli Liutgoz Thiothelm Alaburg Peiari Heriman Bilihilt Fridubirg Frahamot Nandolt Uuolfhart Hunolt Hruadolt Uuitta. haec omnia cum cunctis supellectilibus suis a die presente et deinceps sicut habent ea ratione tradimus hanc rem ut hoc habere et frui possimus usque ad obitum uitae nostrae amborum. post exitum uitae nostrae hanc rem uos et posteri uestri habere perenniter possidere ulterius inexquisitam et incontradictam firmissimam habeatis potestatem culmo connexam. Actum in uilla quae uocatur Gyusunga coram testibus inferius conscriptis anno XXIV. regnante Karolo rege Francorum die V. mensis Iulii. ego Asger scripsi et testibus fixi. † sign. Prezzoltes presbyteri et monachi † sign. Cuniprahtes presbyteri fratris Altfrides qui hoc perficiebat † sign. ipsius Altfrides et coniugis eius Folratu † sign. Adalmannes † Sigimannes † Irminteotes † Adalmannes † Eimperahtes † Hruadmannes † Theotmannes † Sigiuuartes † Uualdmannes † Nanduuiges † Leidrates † Zecchen † Nidprahtes † Sigolahes † Theotprahtes † Nidgotes † Adalhartes. 792, 5. Iuli.

---

102. C. 36b. 75. Hd. a. Tr. 99.
103. P. 513, II, 44. Tr. 100.

104. Kartula traditionis Uuolfbaldi de Mogontia.

792, 18. December. In nomine patris et fili et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque nos in dei nomine et coniux mea Ludabirg donamus ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit corpore et ubi nunc Baugulfus gratia dei abbas preesse uidetur. hoc est quod donamus quicquid simul elaboratum habemus aut deinceps deo auxiliante elaborare possumus et donamus mancipia XIIII. his nominibus Eburolf Imma Gundheid Irminheid Heminat Gimmunt Adalolf Hiltuuar Liutram Engilburg Liutuuih Hiltuuih Thenchilt Hadugart cum omni elaboratu eorum et cum omni integritate sicut supra diximus cum omni elaboratu nostro ita ut post obitum nostrum et filiorum nostrorum supradicti monasterii rectores uel custores illius de supradicta ré habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credimus si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris uel quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera .IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die XV. kalendas ianuarias anno XXV. regnante domno nostro Karolo glorioso rege. Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Uuolfbaldi et coniugis suae qui hanc donationem fieri atque firmare rogauerunt. † Uualurammi † Marcrati † Hiltibaldi † Ercanberti † Uuigrici † Erhardi † Uuolfrodi comitis † Hattoni comitis † Moringi † Herifridi † Folcbercti † Raffoldi †.

105. Kartula Gundprahti.

793, 10. Mai. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Gundberctus sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius gloriosus martyr sacro requiescit corpore ubi nunc domnus Baugulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinse in Bingiorum marcu uineas .VI. de una uinea habet Gundricus in uno latere ab alio latere Bernolt tertio latere Hrenus quarto latere silua. de alia uinea est latere uno Gundricus ab alio Egiberctus tertio latere uia publica quarto latere Suueidingus. de tertia uinea est uno latere Uuitgerus ab alio latere sancti Martyni tertio latere Uuitgerus quarto latere item Gundricus. De quinta uinea est uno latere Gundricus ab alio latere Gozolfus tertio latere Saraberctus quarto latere Otramnus. De sexta uinea est uno latere Gerbaldus ab alio sancti Giuuari tertio latere uia publica. et in ipsa marca dono de silua quicquid mater mea Gundrada mihi moriens dereliquit et similiter dono quicquid ego proprietatis uisus sum habere id est terris ara-

---

104. C. 43a, 91. Hd. a. Tr. 101.
105. C. 39b, 84. Hd. a. Tr. 102.

turiis siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus uineis mobilibus et inmobilibus cultum et incultum ita ut ab hodierno die de supradicta re supradictus abbas uel custores illius habendi domandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus argenti pondera IIII. auri uncias .II. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta donatio hec sub die VI. idus maias anno XXV regnante domino nostro Karolo gloriosissimo rege. Ego Hiltibaldus rogatus a Gundbercto hanc kartulam donationis scripsi † sign. Gundbercti qui hanc kartulam donationis fieri atque firmare rogauit † Uualurammi † Gundrammi † Marcrati † Asbercti † Cristani † Remmingi † Ercanbercti † Hiltibaldi †.

106. Kartula uendicionis Hratulfi et Maghelmi de Uuormacinse.

Sacrosanctae ecclesiae que est constructa in pago Grapfeldae in loco qui dicitur Fulda 793, 25. Iuni.
ubi ipse sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore ubi uenerabilis Baugulf una cum sancta congregatione regulariter degentibus pius preesse uidetur. ego in dei nomine Ratulf et Machelm emptores constat nobis res nostras uobis uendidisse quod et ita fecimus id est in marca et in uilla Elisanheim quantumcunque in ipsa marca uisi sumus possidere totum et integrum tam terris casis casalis arialis campis pratis siluis uineis aquis aquarumque decursibus cum omnibus adiacentiis tam maiorem quam minorem et in Elisinhaimu marcu et Beralfesheim et in illis tribus finibus iurnales XXXVIII. et in Beraheimo marcu et in Elsinheimmo tradimus atque transfundimus a die presente ut supradictus abbas sicut inter nos placuit atque conuenit III. libras dederit. et hec omnia firmiter teneat atque possideat et quicquid exinde facere uoluerit liberam ac firmissimam in omnibus habeat potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc uenditionem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inprimitus iram dei habeat et inferat partibus ipsius monasterii tantum quantum hec kartula continet et auri uncias III. argenti pondera .II. coactus exsoluat. et quod repetit euindicare non ualeat stipulatione conexa. Actum puplico Elsinhaim VII. kalendas iulias anno XXV. regnante domno nostro Karolo gloriosissimo rege. † Vodil † Achioldi † Hruodfridi † Vodilmari † Grimoaldi † Amalberti † Folcrati † Hartprahti † Gauuirichi † ego Vodalrichus presbiter in uici Cauzes scripsi.

107. Kartula traditionis Arahen de Elmaha.

Dominus ac redemptor noster dei filius per euangelium suum ammonet nos dicens date 793, 8. Iuni.
elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idciro ego in dei nomine Araho dono trado atque transfundo ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit

---

106. C. 39a, 82. Hd. a. Tr. 91. Schannat giebt ein falsches Jahr.
107. P. 473, I, 96. Tr. 106.

corpore ubi uir uenerabilis Baugolfus abbas multitudini monachorum pius pastor preesse uidetur traditumque in perpetuum esse uolo in elimosinam meam quicquid proprietatis uisus sum habere in uilla Elmaha quae sita est iuxta fluuium eodem uocabulo nuncupatum totum et integrum cum omnibus adiacentiis suis ut praediximus ad meam proprietatem in terminis uillae praefatae pertinentibus id est areolis aedificiis campis pascuis siluis pratis aquis aquarumque decursibus mancipiis mobilibus et immobilibus quicquid dici et nominari potest. ea scilicet ratione ut ab hodierna die ac deinceps rectores praedicti monasterii quicquid inde facere uoluerint firmissimam et incontradictam in omnibus habeant potestatem. Actum in praefata uilla anno XXVII. regni Karoli inuictissimi regis Francorum die VIII. mensis iunii in presentia testium quorum nomina et signa subscripta sunt. † sign. Arahen qui hanc traditionem fecit † sign. Adalhelmi † Reginfridi † Uuolfberen † Uuigbrahti † Reginheri † Rahtingi † Arfridi † Egilhelmi † Meginbrahti † Iagud † Uuinharii † Huohingi † Haichonis † Uuigharii † Giltingi † Folmoti † Uuanes. Eggi presbyter et monachus et Theoleih aduocatus sancti Bonifacii hanc traditionem atque uestitionem acceperunt. ego Asger indignus presbyter hanc traditionis chartulam iussu Baugolfi abbatis scripsi notauique diem locum et tempus supra scriptum.

108. Kartula traditionis Gundacares.

79[illegible], 30 November

In dei nomine licet sint parua et exigua quae pro meis immensis offero sceleribus tamen scio aequissimum iudicem plus deuotionem mentis quam quantitatem perpendere muneris. idcirco ego Gundacar nutu dei dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium qui corpore in monasterio Fulda requiescit quicquid in uilla Marchhereshusen quae sita est in pago Grapfelde in aedificiis domibus terris siluis campis pratis et unum promerium habeam proprietatis sicut superius dixi totum et integrum supra nominatas res trado ad sanctum Bonifatium uti per illius patrocinium meorum consequi merear delictorum ueniam. ea scilicet ratione ut quod tradideram absque contradictione omnes dies uitae meae possideam. post finem uero dierum meorum uos et successores uestri tenendi habendi fruendique in omnibus firmissimam habeatis potestatem. scripta haec karta traditionis in monasterio Fulda die II. kalendas decembris anno XXVIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. † sign. Gundacares qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit. † sign. Liuuichoni comitis † sign. Sigifridi † Nebi † Adalrammi † Sigifridi † Gisal † Ruodiprahti † Ratfridi † Tagafridi † Roffolti † Gerbrahti † Husuuarti.

109. Kartula Edrammi pro fratre suo Adalharte.

79[illegible], 13 December

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego in dei nomine Ediram dono pro remedium animae Adalharti fratris mei ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse gloriosus martyr sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Baugulfus abba

---

108. P. 508, II, 37. Tr. 121.
109. C. 48a, 104. Hd. a. Tr. 123.

preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinsae in uilla quae dicitur ad montibus et in illa marca uineas .II. de una uinea est ex uno latere sancti Albani ab alio latere Heimbercti tertio latere Rantulfi quarto latere Atun. de alia uinea ex uno latere habet Uuerinheri ex alio latere Racheri tertio latere Otbert quarto latere Ata. ita ut ab hodierno die supra dicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera IIII. coactus exoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die idus decembris anno XXVIII. regnante domino nostro Karolo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Edram qui hanc kartulam donationis fieri rogauit † Eburhardi † Rantulfi † Unrohi † Uualtolfi † Engilheri † Uuolfgisi † Geroldi † Brunichoni † Hartuuini † Uuelimanni † Hruoduuini †.

110. Kartula traditionis Votonis.

Dominus ac redemptor noster dei filius amnonet dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Voto pro remedio animae meae et coniugis meae Rathiltae dono atque trado donatumque firmiter ac perpetualiter esse uolo ad monasterium sancti Bonifacii quod dicitur Fulda ubi ipse corpore requiescit et uenerabilis Baugolf abbas praeesse uidetur. hoc est in locis subter nuncupatis in pago Tullifeld et Grapfeld quicquid terris domibus aedificiis aquis aquarumue decursibus mancipiis ad Reodum in confinio Sundheim. et nomina mancipiorum Azzo Gozila Perahtrat Uuangund Hiltibald Uuolfrit Treuuolf Eburuuin Tota Egilperaht Uuilliburg Folcperaht Adalgoza Hartrat Egiuip Niuuirat Thancmar Thiholf Folcuuart Sundhilt Liuting Suuabin Heriman Suuab Starcpraht Gozpraht Ottruh Grimpraht Herting Liutbrun Hemma Liuiso Leobolf Guololf. et quicquid proprium possidere uidentur et duas partes Meginheres et tertiam partem dimidiam. similiter et Tettae et filiae eius tertiam partem. dimidiam Frehholf Perahtrat iterum Perahtrat Uuuldargoza. et in confinio Uuestheim in uilla antiqua quicquid in campis siluis aquis aquarumue decursibus. et quartam partem thes bifanges ad Uueitahu. quicquid in Sundheim in campis et agris habere proprium uidebatur. et in Nordheim quod acquisiuit Agerhohe et mancipia quae supra memorata sunt et casa in uilla nuncupata Uuisuntaha et quicquid ibi proprium uidetur habere et de grano siue segete siue alicubi sit seruatum et sex examina apium et septimi duas partes. caballos duos et XII. boues cum uaccis. IV. capras cum hircis. porcos XXIX. sicut supra scriptum est omnia ista trado ad monasterium sancti Bonifatii. si quis uero quod futurum non credo de nostris heredibus aut ulla opposita persona contra hanc epistolam donationis meae uenire temptauerit aut infringere conatus fuerit iram trinae maiestatis incurrat et quod uult euindicare non ualeat et insuper iuxta poenam seculi inferat partibus ipsius monasterii cum cogente fisco auri libras tantum argenti pondus et praesens epistola donationis meae firma

796, 23. December.

110. P. 505, II, 30 und 511, II, 41. Tr. 124. Ich habe die zweite Abschrift vorgezogen, da sie vollständiger ist, jedoch einige Worte, welche ausgefallen sind, aus der ersten eingeschaltet.

et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum sub die X. kalendas ianuarii anno XXVIII. regnante Karolo rege Francorum † sign. Adalram † Gerhoh † Vodalheri † Thiotrih † Ratgast † Fruming † Voto † Freido † Reginolt.

111. Kartula traditionis Uuerinburgae.

796,30.Ianuar. Dominus ac redemptor noster salubriter et sancte nos in euangelio ammonet dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego Uuerinburg dono atque trado in elimosinam meam et pro absolutione peccatorum meorum in pago Ascfelde et in uilla eodem nomine Ascfelde quicquid iure proprietatis habeo id est in campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec sunt Elting Geruuart Altperaht Uuielant Suomolf Egirih Uuerinhilt Leobsuuind Otsuuind Albheid Regindrud Liutsuuind Liobuuart Nordman Uuolfsuuind cum omni eorum supellectili totum et integrum quicquid proprietatis habeo absque una areola trado ad sanctum Bonifatium uti ego consequi merear peccatorum meorum apud dominum per ipsius intercessionem ueniam. ea ratione ut ego ipsa quamdiu uiuam hoc incontradictum possideam. post exitum meum de hac uita uos et successores uestri tenendi possidendi fruendi et quicquid uolueritis faciendi liberam firmissimamque aeterna stipulatione subnexam in omnibus habeatis potestatem. Acta haec karta traditionis die tertia kalendas februarii anno XXVIII. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum † sign. Uuerinburgae quae hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Sigiboti † Engilperahti † Liutheres † Manolti † Eggiolti † Uueniloni † Friduuuini † Riotuuini † Theotperahti † Eginoni † Uuerinharti † Folcmari † Theoleiches † Engilheres.

112. Traditio Pettoni presbiteri.

796,16.April. Dominus ac redemptor noster salubriter nos ammonet dicens date elimosinam et omnia munda fiunt uobis. idcirco ego Betto presbiter dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium ista mancipia quorum nomina haec sunt Erluuin Ratgis Rihhart Rihholf Trudheri Uualdheim Uuolfgart cum omni eorum sumptu et suppellectili. ea scilicet ratione ut per uestram prestariam illa ad uitam meam possideam. post obitum uero meum uos uel successores uestri firmissimam in omnibus habeatis potestatem. scripta haec kartula traditionis in monasterio Fuldae die XVI. kalendas maias anno XXVIII. regni gloriosissimi Karoli regis Francorum † Hruodbercti comitis † Zezzo † Friccho † Uuitheri † Uuiduram † Uuarmar † Berahthelm † Landbold † Rato. †.

113. Kartula traditionis Adalharti de Teinenheim.

796, 7. Mai. In Christi nomine ego seruitor et amator dei Adalhartus ob desiderium uitae aeternae et pro remissione peccatorum meorum dono atque trado portionem quam mihi in Teinenheim uilla[1])

---

111. P. 476, I, 104. Tr. 110.

112. C. 63a, 149. Hd. a. Tr. 112.

113. C. 38a, 80 und in zweiter Abschrift 44a, 94. Hd. a. Tr. 113. Die erste Abschrift ist unvollständiger, wesshalb ich die zweite abgedruckt habe. [1]) *A in oppido Tinenheim.*

contigit in pago Uuormacinsae quod est situm prope ripam fluminis Hreni quicquid in ipsa et infra marcam eius habere uisus sum absque tribus uineis et duobus seruis id est terris ruris pratis pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis et ista mancipia Hruodheri et coniux eius Uuilliburg et duo filii eorum Giso et Gundheri. Helfrih et coniux eius. Uualtrih Garaman Berahtram Otmuot Adalmuot Uuillimuot Engilniu Heliduuar cum uno filio eius. Berahtheid Irmingart cum omni eorum suppellectili et sumptu. insuper et ista mancipia Uuillirih Helfrih Berahtuuar Sigimuot Engilmuot Uuolfheid Uuillimar Hiltibirg Adalheid Uuacco Gundila cum filiis suis. Marchrih Eibun cum filiis suis. Gisalhelm Gisa cum filiis suis. Maghelm Ratheid cum filiis suis. Uuolfrit Othilt cum filiis suis. Uuolfger. sicut superius dixi totum et integrum quicquid in illa supra dicta uilla de mobilibus et inmobilibus ex iure proprietatis meae adiacet absque tribus uineis et duobus seruis mancipiis quos superius excerpsi dono atque trado de iure meo in ius domini et sancti Bonifatii qui corpore in monasterio Fuldae requiescit quod est constructum in pago Grapfeld in silua Boehonia super ripam fluminis ipsius Fuldae et ubi uir uenerabilis Baugulfus abba preesse uidetur ut per illius patrocinium uitare infernalia ualeam tormenta et caelestia merear adipiscere gaudia. ea scilicet ratione ut hanc portionem ad uitam meam per uestram prestariam fruendi possidendi augendi meliorandique firmissimam et incontradictam in omnibus habeam potestatem. post finem uero uitae meae uos uel successores uestri tenendi fruendi possidendi in meam elimosinam et in uestram utilitatem firmissimam et ab omni homini incontradictam aeternitatique subnixam in omnibus habeant potestatem. Actum in monasterio Fuldae die nonas maias anno XXVIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. † sign. Adalharti qui hanc kartulam fieri rogauit † Ualurammi † Brunichen † Hadurih † Hroccholf † Bernheri † Thancrat † Ercanpraht † Amanolt † Meginuuart † Eburin † Uuignand † Erhart † Meginhart † Einheri † Starcrat † Erhart † Siggo † Uualdleih † Uurmheri † Uuigrih.

114. Kartula Hiltuuara.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 796, 25. Mai.
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Hiltuuar deo sacrata dono pro remedium animae meae ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse dei ac gloriosus martyr sacro requiescit in corpore et ubi nunc domnus Baugulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinse in uilla quae dicitur Sulzheim partem meam illius ecclesiae et dono in illa marca uineam unam quae est ab uno latere sancti Bonifatii ab alio latere illius ecclesiae tertio latere Ercanbercti quarto latere Folcbercti. et dono seruum unum nomine Liobheri cum elaboratu suo. ita ut ab hodierno die supra dicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias II. argenti pondus IIII. coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat

114. C. 32a, 66. Hd. a. Tr. 114.

stipulatione subnexa. facta kartula donationis sub die VIII kalendas iunias anno XXVIII. regnante domno nostro Karlo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quem supra. † sign. Hiltuuara deo sacrata qui hanc donationem fiere rogauit † Reginsuuind matri suae † Hattoni comitis † Uualuramni † Gundrammi † Gebahardi † Gundbercti † Uuolfhardi † Hiltibaldi † Ercanbercti † Uuigrici † Erhardi † Heri-fridi † Uuenihho †.

115. Kartula traditionis Suolistae.

796, 4. Iuni. Dum unusquisque in hac fragili et caduca mortalis habitet uita opus habet pro transactis terrestribus substantialibus aeternam sibi coelestemque uitam mercari et corporalia lucra in animae vertere usum. idcirco ego Suolista dono atque trado in elimosinam meam et fratris mei Perahtleibes per manum auunculi mei Engilbrahtes traditumque in perpetuum esse uolo quicquid in pago Salageuue id est in Perahtleibeshusom iuxta flumen Scuntra et in uilla Uuintgrabom ipse supradictus germanus meus Perahtleib manu potestatiua mihi tradiderat et nobis ambobus nostri hereditauerunt parentes id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec sunt Sigimunt Gundacar Snallung Albung Sigimar Meginolt Aldolf Uuito Eracar Uualafrid Ratmar Fridurat Folcrat Baldung Adalger Meginhart Unare Gozilo Folcuuin Nordhilt Alphilt Thiotbirg Thiothilt Baldhilt Magin Sindhilt Uuerinniuui Lantuuiz Artuuin Meginuuart Neosta. cum omni eorum suppellectili et sumptu ea scilicet ratione trado haec omnia ut per uestram precariam totum illud possideam ad uitam meam ut habeam unde hoc mortale nutriam corpus et meam uetulam suffulciam senectutem. post obitum uero meum et exitum de hac praesenti uita uos et successores uestri tenendi habendi fruendi possidendi firmam et incontradictam ad utilitatem uestram et in elimosinam meam in omnibus habeatis potestatem. scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno XXVIII. regnante domino Karlo gloriosissimo rege Francorum die II. nonas iunii. signat Engilperath sign. Sigibot sign. Suuidperaht sign. Suuidbot sign. Hruadperaht sign. Adalman sign. Leidrat sign. Gerbraht sign. Eggiolt sign. Amalperath sign. Liutheri sign. Irminperath sign. Theotleih sign. Folcmar sign. Gotahelm sign. Iring sign. Sandarat sign. Rihperaht sign. Friduuuin sign. Theotbald sign. Adalhart.

116. Kartula traditionis Heiiates.

796, 5. Iuni. Licet sint parua et exigua quae pro meis immensis offero peccatis tamen scio aequissimum iudicem plus deuotionem perpendere mentis quam quantitatem muneris. idcirco ego Heiiat cum summa mentis deuotione dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium qui corpore requiescit in monasterio Fulda quod est constructum in pago Grapfelde in silua Bochonia ubi uir uenerabilis atque inluster Baugolfus abbas turbae monachorum pius praeesse uidetur pater quicquid proprietatis habeo in pago Grapfelde in istis subnominatis locis id est in uilla

115. P. 449, I, 14 und ein Summarium 451, I. Tr. 115.
116. P. 507, II, 34. Tr. 116.

Munirihesteti et in uilla Hengistorphe et in uilla Ramnungen et in uilla Salu id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec sunt Heimarih Hruadgart Meginolt Meriuuih Icha Ratan Iring Otulf Encheo cum omni eorum suppellectili et sumptu sicut supra dixi totum et integrum quicquid de mobilibus et immobilibus dici et nominari potest trado ad sanctum Bonifacium in elimosinam meam uti per illius patrocinium infernalia ualeam uitare tormenta et aeterna coelorum adipisci gaudia. ea scilicet ratione ut quod trado per uestram prestariam ad uitam meam possideam et habeam quamdiu in seculo hoc uiuam unde possim humanae fragilitatis sustentare miseriam. post exitum uero meum de hac presenti luce uos et successores uestri tenendi habendi possidendi faciendi firmissimam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. Scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda die nonis mensis iunii anno XXVIII. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum. et hi sunt testes. † sign. Eiiates qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † sign. Truhtleibes † Ascar † Albuuin † Uuolfhart † Pappo † Helpfrih † Ercampald † Uuolftheo † Baldheri † Azzo † Sundrolf † Adalman † Altmar † Hruadman † Sigiman † Hiltibald.

117. Kartula traditionis Burgeonis.

Dominus ac redemptor noster dei filius euangelium suum ammonet nos dicens date elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Burgeo dono trado atque transfundo ad sanctum Bonifacium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Baugolfus abbas multitudini monachorum pius pastor praeesse uidetur traditumque in perpetuum esse uolo in elimosinam meam et patris mei Suuidmoti quicquid ille mihi hereditario iure proprietatis reliquit in illa captura quae super fluuium Elmaha iacet in loco eodem uocabulo nuncupato qui infra terminum uillae quae dicitur Kinzicha situs esse non ignoratur totum et integrum cum omnibus adiacentiis suis id est areolis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus et quicquid in eadem captura ad meam proprietatem ex paterna hereditate pertinere dinoscitur. ea tamen ratione ut quamdiu presentialiter uiuam per beneficium prefati abbatis et successorum eius usufructuario hoc quod tradidi habeam postque obitum meum ipse statim iterum et successores eius firmissimam habeant potestatem quicquid inde facere uoluerint. Actum in uilla Eritale anno domini XXVIII. regni Karoli inuictissimi regis Francorum die XIIII. mensis iulii in presentia testium quorum signa et nomina subscripta uidentur. † sign. Burgeonis qui hanc traditionem fecit † Amalbrahti † Eggiolti † Leidrati † Adalmanni † Gerbrahti † Egihelmi † Iungarati † Uuitrati † Uuerinanti † Hezirati † Eggiharti † Herimoti † Uuentiles † Ruadharii † Uuinimanni † Bettonis † Mareriti † Arfridi † Irminfridi † Uueifheres † Arahen † Giltingi † Uuighelmi † Ruadhelmi † Adalharti † Immonis † Fretharti † Reginharti † Uuanolfi † Attonis † Ginozes † Theotleichi aduocati [et] Uuolfheres qui huius traditionis notituram acceperunt. ego Asger indignus presbyter hanc traditionis kartulam iussu Baugolfi abbatis scripsi notasique diem locum et tempus supra scriptum. 796, 14. Iulii.

---

117. P. 473, I, 97. Tr. 117.

118. Kartula traditionis Rohen.

796, 14. Iuli. Dominus ac redemptor noster dei filius per euangelium suum ammonet nos dice elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Roho dono trad transfundo ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit ubi uir uenerabilis Baugolfus abbas multitudini monachorum pius pastor praeesse uidetu tumque in perpetuum esse uolo in elimosinam meam et patris mei Suuidmoti quicquid il hereditario iure proprietatis reliquit in illa captura quae circa fluuium Elmaha iacet i eodem uocabulo nuncupato qui infra terminum uillae quae dicitur Kinzicha situs esse no ratur totum et integrum cum omnibus adiacentiis suis id est arealis campis siluis pratis aquis aquarumque decursibus et quicquid in eadem captura ad meam proprietatem ex hereditate pertinere dinoscitur. ea tamen ratione ut quamdiu praesentialiter uiuam per bea prefati abbatis et successorum eius usufructuario hoc quod tradidi habeam postque obitum ipse statim iterum et successores eius firmissimam habeant potestatem quicquid inde face luerint. Actum in uilla Eritale anno XXVIII. regni Karoli inuictissimi regis Francorum di mensis iulii in praesentia testium quorum signa et nomina subscripta uidentur. † sign. Roh hanc traditionem fecit † sign. Amalbrahti † Eggiolti † Leidrati † Adalmanni † brahti † Egihelmi † Iungarati † Uuitrati † Uuerinanti † Herirati † Eggil † Herimoti † Uuentiles † Hruadharii † Uuinimanni † Bettonis † Man † Arfridi † Irminfridi † Uueifheres † Arahen † Giltingi † Uuighelmi † A harti † Hruadhelmi † Immonis † Fretharti † Reginharti † Uuanolfi † At † Ginozes † Theotleichi aduocati et Uuolfheres uasalli Baugolfi abbatis qui huius tionis uestituram pariter acceperunt. ego Asger indignus presbyter hanc traditionis kartula Baugolfi abbatis scripsi notauique diem locum et tempus supra scriptum.

119. Kartula traditionis Folconis.

796, 14. Iuli. Dominus ac redemptor noster dei filius per euangelium suum ammonet nos dicen elimosinam et ecce omnia munda fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Folco dono atque transfundo ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro re corpore ubi uir uenerabilis Baugolfus abbas multitudini monachorum pius pastor praeesse u traditumque in perpetuum esse uolo in elimosinam meam [et] patris mei Ruodmoti [1]) quicq mihi hereditario iure proprietatis reliquit in illa captura quae circa fluuium Elmaha iacet i eodem uocabulo nuncupato qui infra terminum uillae quae dicitur Kinzicha situs esse no ratur totum et integrum cum omnibus adiacentiis suis id est arealis campis siluis pratis aquarumque decursibus et quicquid in eadem captura ad meam proprietatem et paternam h tatem pertinere dignoscitur. ea tam ratione ut quamdiu praesentialiter uiuam per beneficium p abbatis et successorum eius usufructuario hoc quod tradidi habeam postque obitum meu statim iterum et successores eius firmissimam habeant potestatem quicquid inde facere uol Actum in uilla Eritale anno XXVIII. regni Karoli inuictissimi regis Francorum die XIIII. m iulii in praesentia testium quorum signa et nomina subscripta uidentur. † sign. Folconis qui

---

118. P. 474, I, 99. Tr. 118.
119. P. 472, I, 95. Tr. 119. [1]) L. *Suuidmoti*.

traditionem fecit † Amalbrahti † Eggiolti † Leidrati † Adalmanni † Ercanbrahti † Egihelmi † Iungarati † Uuitrati † Uerinanti † Herirati † Eggiharti † Herimoti † Uuentiles † Ruadharii † Uuinimanni † Bettonis † Marcriti † Arfridi † Irminfridi † Uueifheres † Arahen † Giltingi † Uuighelmi † Ruodhelmi † Adalharti † Immonis † Fretharti † Reginharti † Uuanolfi † Attonis † Ginozes † Theotleichi aduocati et Uuolfheres uasalli Baugolfi abbatis qui huius traditionis uestituram pariter acceperunt. ego Asger indignus presbyter hanc traditionis kartam iussu Baugolfi abbatis scripsi notauique diem locum et tempus supra scriptum.

120. Kartula traditionis Griuzingi.

In nomine dei patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sint quae pro inmensis peccatis meis et debitis offero tamen pius inspector dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem pensat mentis et non quantum sed ex quanto in illius conferatur sacrificium. idcirco ego Griuzing dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifacius corpore requiescit et ubi uir benignus Baugolf turbae monachorum praeesse uidetur abbas. in pago Grapfelde et in uilla Marchereshusom quicquid proprietatis habere uideo hoc est quatuor hobas in siluis in campis in pratis in pascuis in aquis in aquarum decursibus in molinariis in aedificiis in mancipiis quorum nomina haec sunt Ruodmunt et seruus eius. Theotbirg Ecca Hruadalah Hitta Hruadolf Hruadgoz Tunta Cunimunt. cum omni suppellectili eorum et sicut superius dictum est totum et integrum per hanc kartulam traditionis quicquid in supradicta uilla proprietatis habeo trado ad sanctum Bonifacium ut per illius patrocinium apud piissimum iudicem ueniam consequi meorum merear delictorum. ea scilicet ratione ut ego illud incontradictum ab omni homine habeam ad uitam meam. post obitum uero meum uos et successores uestri eorum quae in supradicta uilla tradidi siue in mobilibus siue in immobilibus quicquid dici et nominari potest nullo contradicente firmissimam in omnibus habeatis potestatem necnon et ego in aliis duabus uillulis duas tradidi hobas in Guogileibu et in Eigesleibu. illas a tempore traditionis in uestra firmiter stare uolo potestate. Acta haec traditionis kartula sub die tertia kalendas septembris anno XXVIII. regnante Karolo gloriosissimo rege Francorum. 796, 30. August.

121. Kartula Halbuualahi.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Halbuualah presbiter dono pro remedium animae Buoboni episcopi ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit in corpore et ubi nunc uir uenerabilis Baugulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod dono infra ciuitate Mogontia aream I. cum omni aedificio quod est ab uno latere Grimoldi ab alio latere similiter tertio et quarto uia publica. ita ut ab hodierno die supradicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi 796, 14. December.

---

120. P. 506, II, 31. Tr. 120.
121. C. 35b, 68. Hd. a. Tr. 126.

dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc kartulam donationis uenire temptauerit uel eam infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loco sanctorum excommunis appareat. insuper hec inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera IIII. coactus exsoluat. et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnexa. facta kartula donationis sub die XVIIII. kalendas ianuarias anno XXVIIII. regnante domno nostro Karolo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi ac notaui diem et tempus quo supra † sign. Halbuualah presbiter qui hanc kartulam donationis fieri atque firmare rogauit † Uualuram † Iburin † Uuigri † Erhart † Hiltibald † Erchanpraht † Eriben † Gundram † Habiho † Uenil † Herifrit † Heribald † Unno.

122. Kartula traditionis Bernachares de Uuormacinse.

Ianuar. In Christi nomine ego Bernachar in elimosinam meam illam partem quam mihi pater meus Eburachar in uilla quae uocatur Uuacharenheim ex iure proprietatis hereditauit parte sancti Martyni ecclesiae quae ibi constructa est in terris siluis campis uineis pascuis quicquid sit totum et integrum quod mihi ex iure pertinet trado manu potestatiua ad monasterium sancti Bonifatii martyris quod dicitur Fulda ubi Baugolf abba uenerabilis preesse uidetur a presente ut nullus de coheredibus meis de hac causa contradicere ualeat sed sicut de supradicta causa in hac karta traditionis continetur ipsi qui supra dicto monasterio presentes sunt et qui futuri habere perenniter firmissimam habeant potestatem. Factum in monasterio Fulda die XX mensis ianuarii et ego Asger indignus presbiter scripsi. † sign. Bernachares qui hanc kartam traditionis fieri cupiuit † sign. Otachar monachi † Prezzolt mon. † Nordalah mon. † Hruodfri presbiter. † Hruodpraht mon. † Ruoduuin mon. † Hatto comes † Gebahart † Uuarg † Megingoz † Adalpraht † Muotheri † Uualuram † Altfrid †.

113. Kartula traditionis Helpfolfi.

Februar. In Christi nomine ob desiderium uitae aeternae et pro remissione peccatorum ut uenia consequi merear in futuro ego itaque Helpfolf trado sancto Bonifatio Christi martyri talem traditionem qualem mihi pater meus Egilolf et frater meus Husuuart tradiderunt sic trado ego Helpfolf quod est in pago Grapfeldum in uilla Stocheim id est tertiam partem patrimonii sicut reliquerat ei id est Egilolfe patri meo eius pater Huntolf. similiter in Uuancheim iure proprietatis suae quod mihi in proprietatem pertinet id est tertiam partem trado ad sancti Bonifatium in elimosinam meam id est in supradictis locis de tali portione sicut supra dictum tam in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus et haec mancipia. Ra

---

122. C. 46a, 99. Hd. a. Tr. 79. Diese und die nächstfolgenden, von Asger ausgefertigten Urkunden, denen kein Jahr angegeben ist, habe ich hier zusammengestellt, da nach dem Jahre 796 Asger nicht mehr Schreiber erscheint. Schannat hat bei den meisten ein Jahr hinzugefügt, welches in der Handschrift oder Pistorius fehlt.

123. P. 502, II, 21. Tr. 111.

aht et coniux eius Uuerinburg filia eorum Uuentila et filius ipsius Uuentilun Liutaht et illum Ratprahten cum omni suppellectili sua quae ad eum pertinet. Otheri ıldger Freido Hemmo Inga Adalrih Icha Adalbirg Uualumaran cum tali portione : Helpfoluan pertinet et Uuitsuind. haec sicut hic continetur scriptum sic traditum esse in perpetuum in elimosinam meam sancto Bonifacio a die presente huic familiae quae nunc deo seruire uidetur et secutoribus habere perenniter ad fruendum incontradictam firmissique habeatis potestatem culmo connexam uobis ad roborandum et uos ad induendum. Actum ıonasterio Fulda die VI. mensis februarii. ego Asger scripsi. testes traditionis huius Sigifrid 'iperaht Adalram Adalfrid Hruading Hruadmar Einhart Erolt Friduhelm arat Erhart Sigimunt Ebur Arn Helmuuart Heimo Albthonar Heriuuart inc Adalrih.

124. Kartula traditionis Egilolfi.

Ego itaque in dei nomine Egilolf in elimonisam meam et filii mei Helpfolfes sancto 6. Februar.
fatio martyri trado hanc partem ex iure proprietatis meae sicut pater meus Huntolf in here-
em reliquit id est in istis locis in pago Tollifeldum in uilla Nordheim tertiam partem.
in Hoitine tertiam partem. et in pago Grapfeldun in uilla Herifatorphe tertiam
m. et in Sulzifelde et in Suuallungom tertiam partem. in Chunithorpfe et in Parg-
fum in Potoluessteti et in Uueterungom similiter tertiam partem. in Sclauis in Heidu
ı Truosnasteti tertiam partem. in pago Gozfeld in uilla Suuanafeldum tertiam. in pago
uui in Scegifeldum tertiam partem. in pago Rinahgeuue in uilla Gisenheim tertiam
m. in his supradictis locis sicut hic scriptum est sic uolo esse traditum ad supradictum
nm tertiam partem in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus
iciis uobis et posteris uestris absque ullius personae contradictione uos et successores uestri
ossidendum et ad fruendum in elimosinam meam ulterius perenniter firmissimam habeatis po-
tem stipula confixum uobis ad roborandum et ad tuendum. Actum in monasterio Fulda die
mensis februarii. ego Asger scripsi. ecce hic testes illius uestitionis qualiter Egilolf tradi-
: sancto Bonifacio in Suuanafeldum † Ato † Liulo † Ato † Alatolf † Uueringer
rolt † Thilo † Ferting † Rihelm † Hahger † Einhart.

Ecce isti testes sunt supra in Uuangheim † Othelm † Germo † Ludumar † Raban
'ero † Erpf † Gundmar † Ortleib † Hunperaht † Uuolfleih † Fridumar
rentil † Lud.

Ecce testes in Heriffu † Starcfrid † Thancrat † Uuigfrid † Tenihart † Adal-
† Heripraht † Vodalhari † Thruadland † Flampraht.

125. Traditio Egilolfi.

In dei nomine ego Egilolf dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium
liam partem haereditatis meae in pago Grapfelde et in uilla Baringe id est in terris

---

124. P. 502, II, 22. Tr. 105.

125. P. 517, II, 59. Diese Schenkung hängt mit der vorhergehenden zusammen; Schannat hat sie mit in eine zusammengeschmolzen.

siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quo nomina haec sunt Fastolf Zeiza cum omni eorum suppellectili et sumptu ea scilicet rat trado haec ut per uestram praestariam illud possideam ad uitam meam post obitum meum uo successores uestri tenendi habendi tenendi in elimosinam meam et ad utilitatem uestram firi et incontradictam in omnibus habeatis potestatem.

126. Kartula traditionis Theotrici.

7. Februar. In dei nomine. licet sint parua et exigua quae pro meis inmensis offero sceleribus ta scio aequissimum iudicem plus deuotionem mentis quam quantitatem perpendere muneris. idcirco Theotricus inspirante dei gratia sana mente deuotaque uoluntate dono atque trado in elimosi meam ad sanctum Bonifatium qui corpore requiescit in pago Grapfelde in silua Bochonia pı ripam fluminis Fuldae ubi uir uenerabilis Paugolfus abbas turbae monachorum pius pra pater dimidiam meam paternalem hereditatem et duas partes de meo elaboratu in loco dicitur Lantfrideshus prope ripam fluminis Fuldae id est in terris siluis campis pı pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec : Nandger Theotuuih Prunhilt cum omni eorum suppellectili et sumptu. ita ut a presente omnia illa in meam elimosinam in uestrum transeant dominium ut firmissimam in omn habeatis potestatem facere de illa re quicquid uobis placuerit nullo quod absit contradice actum in monasterio Fulda die VII. februarii. ego Asger feci.

127. Kartula traditionis Sessae et Uualtun.

29. März. Ego in dei nomine ancilla Christi Sessa et soror mea Uualtun tradimus ad sanc Bonifatium quicquid proprietatis habemus in istis uillis id est in Tagamari et in Perinher steti et in Trossesteti et in duobus Marahesfeldum totum et integrum [in] terris si campis pratis pascuis aquis molinariis aedificiis apium aluearıis. mancipia quorum haec ı nomina Ercanfrid Uualtolf Appo Adalger Notto Reginhart Franco Heimo Alt Eburhart Nandgoz Sindilo Oto Zitcoma Geruuih Gozmar Fridulind Adalg Uuilligart Hruaduuar Helidniu Adalniu Uuillimuot Stillimuot Rihmuot Ot Anshilt Elihilt Paldhilt Meginsuuind. haec omnia cum omni suppellectili eorum s supra dictum est tradimus ad sanctum Bonifatium in elimosinam nostram ea ratione ut per b ficium uestrum qui ibi ad illum sanctum martyrem habitant ego Sessa et soror mea Uualtun is rem ad fruendum habeamus potestatem usque ad obitum uitae nostrae. post exitum uero u nostrae ambarum uos et posteri uestri supradictam rem perenniter possidere firmissimam habe postestatem culmo subnixam. Actum in monasterio Fulda die XXIX mensis martii. ego As indignus presbyter scripsi.

128. Kartula traditionis Landrati.

7. April. Ego itaque Landrat trado in elimosinam meam sancto Bonifatio ad Fuldam totum quic proprietatis habeo in Lurungum et in Sulzidorpfero marcu nisi tamen in Lurungum

---

126. P. 504, II, 26. Tr. 169. Das Datum und der Schluss fehlen bei Pistorius.
127. P. 505, II, 28. Tr. 468.
128. P. 446, I, 8. Tr. 104.

motales id est iugeres et unam arialem. hoc foras demitto in illa silua quae est in Lurungum. ceterum in supradictis locis totum trado cum terris siluis campis pratis pascuis aedificiis omnibus adiacentiis. et haec mancipia Hramuolf Albuuart Uualdrih Bilidrud cum omnibus rebus et aedificiis nisi tamen per uestram precariam illud habeam usque obitum uitae meae. post obitum meum hanc rem uos et sequaces uestri ulterius habere firmissimam habeatis potestatem. Actum in monasterio Fulda die VII. mensis aprilis. ego Asger scripsi. signat Halux † Regino †Sigifrid † Baldung † Uuigrih † Bruni † Nordman † Madalheim † Grifo † Bernger.

129. Traditio Nanduuiges.

Ego Nanduuig in pago Salageuue et in uilla Hnutilingi quicquid proprietatis habeo 9. April.
quatuor mancipia Starcolf Uuillihelm Ratila Nandrih cum omni sumptu eorum trado
ad sanctum Bonifacium et traditum sit post obitum meum uobis in usum. Actum ad Fuldam die
nona mensis aprilis. Asger fecit.

130. Traditio Freibrahtes.

Ego itaque Freibraht trado ad monasterium sancti Bonifatii martyris terram siluam et 1. Mai.
illam marcam sicut est mea iuxta fluuium scammun Fulda in elimosinam meam et coniugis
meae Unruohtu et filii mei Amalheres. ita ut post obitum nostrum trium illi serui dei qui in
supradicto monasterio sunt habere perenniter firmissimam habeatis potestatem culmo subnixam.
Actum in monasterio Fulda die I. mensis maii. ego Asger scripsi.

131. Kartula traditionis Uuuldarniuui.

Licet parua et exigua sunt quae pro immensis delictis meis offero tamen scio aequissimum
iudicem plus deuotionem mentis offerentis aspicere quam quantitatem muneris. idcirco ego in dei
nomine Uuuldarniuui simul cum Ritante cogitans pro remedio animae meae dono atque trado
ad monasterium quod dicitur Fulda ubi preciosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore
quicquid propriae hereditatis sum uisa habere in pago Salageuue in uilla quae dicitur Ostheim
cum terris quam siluis domibus aedificiis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et
immobilibus mancipiis quorum nomina haec sunt Helpfolf Tuoto Nandheri Irminburg
Reginburg Ratburg Albniuui Ratsuuind Merisuuind Tuomila Ratrut Uuigheri
Hussuuart Rihniuui Uuilliprahtt Munigis Geruuald Snellung Liophilt Ueringoz
Adalung Albuuar Vodalniuui Gamanolf Uzzo Sigimar. insuper ego Uuuldarniuui
iterum dono atque trado ad sanctum Bonifatium quicquid proprietatis uisa sum habere in pago

129. P. 447, I, 6.

130. P. 446, I, 5. Tr. 107 mit anderm Datum.

131. P. 459, I, 45. Tr. 138. Eine zweite, abgekürzte Fassung steht ferner bei P. 447, I. 10 mit folgender Unterschrift: Actum in monasterio Fulda *die VII. mensis Iunii.* et ego *Asger* scripsi † sign. Uuuuanes comitis † Suuidperahtes † Sigipotes † Theoleiches † Uuerinoltes † Leidrates † Amalperahtes † Eggeoltes † Hahperahtes † Adalmanes. Endlich findet sich ein Summarium dieser Schenkung P. 451, V.

Grapfelde in uilla quae dicitur Manirihesstate tam terris siluis domibus aedificiis
pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus mancipiis quorum nomina
sunt Reheri cum omni elaboratu suo. Albung similiter. Ratgis Ratolf Leobu
Uualdniui Uuolfmar Hruotmar. unamque ecclesiam cum sumptibus qui infra scripti
id est duae capsae deauratae et una cum margaritis parata et IX. uestimenta altaris. un
argenteum et patena una et sex uelamina casula cum alba III. petiu [pixides?] cum tribu
talibus duo uasa ad ministrandum duo tintinabula una glogga duo scrinia. ea scilicet
ut per uestram precariam ad sustentaculum uitae meae possim habere et post obitum
meliorata non minorata in uestrum dominium transeant. † Uuuldarniui qui hanc tra
kartam fieri rogauit † Hludumari † Egilolfi † Reginheri † Munirichi † Sigi
† Reginbraht † Folcrihi † Hludolfi † Maioni † Paturihi † Folcgeri † Al
† Reginharti † Ortleibi † Sigifridi.

132. Kartula traditionis Adalae.

7. Iunii. Ego itaque Adala in dei nomine in elimosinam meam trado ad sanctum Boni
quicquid proprietatis habeo in Uuestheim in Ascfeldun et in Ascahu totum et integr
est terris siluis campis pratis pascuis aquis domibus aedificiis omnibusque adiacentiis e
mancipia cum omni suppellectili eorum et quicquid ex eis augmentatum fuerit. et haec
mancipiorum Strangolf Adalolt Uuitugauuo Uuilliperaht Paturih Folcs
Mahtlind. ea ratione ut post obitum meum predictam rem melioratam et incontradictam
persona in perpetuum habere uel possidere firmissimam habeatis potestatem uos et succ
uestri ut mercedem habere merear in futuro apud dominum et hoc sit actum coram testibu
positis culmo subnixum. actum in monasterio Fulda die septimo mensis iunii. et ego
feci. † sign. Baugolfes abbatis † Ercanperahtes episcopi † Sigipotes † Leid
† Filudanches † Eggioltes † Thioleiches † Mennisgen † Eginen † Biri
† Uuolfheres.

133. Kartula traditionis Folmuote et Frahunte.

6. August. Ego in dei nomine famula dei Folmuot et soror mea Frahunt donamus in elim
nostram ad monasterium sancti Bonifacii quod dicitur Fulda ubi Paugolf abbas preesse
quicquid proprietatis habemus in pago Tolliueldum in uilla nuncupata Rosthorphe duo
cipia id est Hruadheri Baldhilt et XL. iugera terrae aratae et prata inter ambos sed e
sicut iam supra dictum est totum et integrum id est pecuniae quadrupedis utriusque sexus q
sit extra unam arialem id est houastat post obitum nostrum amborum ea uidelicet ratione
exitum uitae nostrae supra dictam rem incontradictam uos et posteri uestri habendi per
liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. actum in monasterio Fulda die VI.
augusti. ego Asger indignus presbyter rogatus scripsi † Folmuote et sororis eius Fra
quae hanc kartulam fieri rogabant † Herirates † Leibuuartes presbyteri † Rim
† Nortgeres † Genozes † Ratolfes † Helmperahtes † Sandoltes † Fra
† Gernandes † Gozmuntes.

---

132. P. 475, I, 103. Tr. 174.
133. P. 501, II, 20. Tr. 162.

134. Kartula traditionis Botoni.

Ego itaque Boto in elimosinam meam [trado] sancto Bonifatio in uilla quae vocatur Sala per manum Hludes et Hruadheres quicquid ibi proprietatis habeo in terris siluis campis pratis pascuis aedificiis domibus aquis aquarumue decursibus totum et integrum et haec mancipia Habrit Haholt Otmunt Uuilla Ashilt cum omni suppellectili eorum ea ratione ut post obitum meum hanc rem in elimosinam meam inexquisitam et incontradictam uos et posteri uestri habere perenniter firmissimam habeatis potestatem stipulatione connexam. Actum in monasterio Fulda die XX. mensis augusti. ego Asger rogatus scripsi. † Hludheres † Hruadheres. 20. August.

135. Kartula Bernacari de Uuormacinse.

Ego itaque in dei nomine Bernachar in elimosinam meam et patris mei trado ad sanctum Bonifatium in pago Uuormazfeldun in uilla quae uocatur Uuacharenheim totum et integrum quicquid mihi proprietatis ex iure parentum in hereditate contigit id est tam terris siluis campis pratis pascuis aquis domibus aedificiis uineis maioris et minoris quicquid sit et hec mancipia. Hruodolt et coniux eius Gersuuind et eorum filii .IIII. Saluman et uxor eius Berahtlind et una filia eorum Gundrud. Hruodleih Hartalah et coniux eius Fridubirg cum tribus filiis. Gerolah et coniux eius Liutheid cum duobus filiis. haec omnia cum omnibus suppellectilibus suis ea ratione ut ego et mater mea Hiltisuuind per uestrum beneficium habeamus illud usque ad finem uitae nostrae. postea hanc rem uos uel secutores uestri habere perenniter firmissimam habeatis potestatem. actum in monasterio Fulda die .VI. kalendas septembris. ego Asger feci. 27. August.

136. Traditio Mimum.

Ego itaque Mima ancilla Christi trado in elimosinam meam sancto Bonifacio Christi martyri in pago Salageuue in uilla quae uocatur Tulba haec mancipia cum omnibus rebus suis. Adalolf Anthad Ata Fastun Theotlind Alatun Chunirat Erlolf Hiltiburg et filia eius iunior. haec mancipia sic trado ad supra dictum sanctum ea ratione ut per uestrum beneficium ea habeam mihi ad fruendum usque obitum meum. postea uos et sequaces uestri illa habere incontradicta perenniter firmissimam habeatis potestatem. actum in monasterio Fulda die IV. mensis octobris. ego Asger scripsi et testibus confirmaui † sign. Mimum quae hoc fieri uoluit et rogauit † Hruadperahtes † Thancrates † Uualafrides † Neriperahtes † Oten † Hungeres † Uuaren † Muoten † Anulen † Meginoltes † Uualtolfes † Ratfrides. 4. October.

137. Kartula traditionis Hadurichi de Rinahgeuue.

Ego itaque in dei nomine Hadurih ob desiderium uitae aeternae et pro remissione peccatorum meorum dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium sancti saluatoris et 4. October.

---

134. P. 501, II, 18.
135. C. 38b, 81. Hd. a. Tr. 80.
136. P. 446, I, 4. Tr. 108.
137. C. 77a, 207. Hd. a. Tr. 164.

sancto Bonifatio praeclarissimo martyre quod dicitur Fulda ubi uenerandus **Baugolf** ab magna turba monachorum dei seruientium quicquid proprietatis habeo et totum quod mihi ex ad proprietatem pertinet id est in pago Uuormazfeldum et in Rinahgoe in his locis et sicut est in Elimaresbah et in Phuppenheim et in Herifeldum atque in Thorah et in Teinenheim similiter in Mogontia ciuitate publica et in Prezzenheim et in Talah sicut iam dictum est in his locis sic trado supradicto sancto totum et integrum id est terris turiis siluis campis pratis pascuis aquis domibus aedificiis molinariis arialis colonis. et in Mog ciuitate tres ariales. et hec mancipia. Eggiolf Egilmunt Sigibald Alauuis Ber Albuuin Ostarrat Ratbald Uuinimar Nandheri Herimunt Uuillirih Uuielach Libolf Uuatto Freuuimunt Biricho Adalbald Theoto Hiltimunt Hruodger Sigimunt Uuolfhoh Theotsuuind Theotuuar Albsuuind Gebalind Alba Heri Blidrat Moinrat Vodilrat Uuilliburg Vodiluuar Hiltiuuar Uuiglind Thenc Adaluuar Hiltiburg Adalheid Rihpirg Irminburg Sigibirg Uuilliniu Ercan Albgund. quorum numerus est XLVII. hec mancipia cum omnibus rebus et suppellecti eorum et supra dicta loca cum omnibus adiacentiis et terminis et commodiis ita ut ad proprietatem pertinet, sic traditum uolo ad supradictum sanctum locum. ea scilicet ra ut per meam petitionem et per uestrae prestationis kartulam illud habeam ad fruc usque ad obitum uitae meae seu tam diu quantum mihi placitum sit. postea uero hanc rem quisitam et incontradictam in elimosinam meam uos uel secutores uestri ulterius habere per possidere liberam ac firmissimam habeatis potestatem. Actum in monasterio **Fulda** die mensis octobri. sign. Haduriches qui hanc traditionis kartulam fieri rogabat † Zezzo † Fri † Erehanbraht † Irminger † Geruuin † Uuenilo † Benno † Egisheri † Ut leih † Batucho † Hrihhad † Heimrih † Ercanpraht † Uuerdolf † Hadufrid † † Sigimunt † Erhart † Immo † Uuenicho † Voto † Uuolfuuin † Hru † Bernachar † Sigimunt † Uuituram † Uuolfhart † Liutuuin † Ratleih † Ut † Uuillinand † Ratfrit † Hruodolf † Uuolfmar † Siggo † Gerolt † Adal † Reginpraht † Erbeo † ego Asger scripsi et testibus solidaui.

Nomina mancipiorum [1]). Uuillirih Hiltrih Uuolfheri Elbrih Heimrih Albsuuind H Hruodulp Sunnihilt Hrihlind Herulp Uuiglind Herimunt Sigiburg Thancholf Uualdger Fri Uuilliger Gerrat Uuillirat Geithilt Geitlind .III. Uuenilo Unroh Liutsuuind Sigimar Theo Uuiglind Uuilla Erlabald Hiltimunt Ercansuuind Diura Vodilhilt Reginsuuind Uualahheri Bito H bald Hruodleih Ratleih Gundrat Sigibald Adalmunt Alba Hiltuuar .I. Freuuimunt Vodilmar S hilt Enshilt Uunnihilt Uuerinolf Uuanolf Hermunt Liboll Albgund Albheid Rantolf Irminburg A Rihbirg Uuilliburg Vodilfrit Hiltifrit Ercanbald Theotbald Adalbald Leibolf Erlabald Heimrih munt Moinrat Vodalrat Ratsuuind .I. Beranger Albger Uuolfger Reccheo Otger Uuolfmunt Ot Osterlant Uuolfolt Albolt Luzo Germunt Biricho IIII. Theotsuuind Helidin Bito Theotgelt Gun Uuolfgang Ratburg Sigiburg Liutrat Berenrat Ratbald IIII. et aliorum X. Sigibald Adalbald G Libolf Leibolf Rihbirg Irminburg Rantulf Herimunt Heriulb Sunnihilt Uuanolf Uunnihilt Hri Heriuulf Freuuimunt Adiluuar Hiltuuar Adalmart Ratbald Thenchila Ercanrat Erlabald Uuil Liutsuuind Uuillirih Albsuuind Hiltrih Elbrih Uuolfheri Uualdger Heimrih Hruddulf Theo Sigimar Hiltimunt Uuiglind Unroh Moinrat Adilrat Sigimunt Albgund Sigibirg Albuuin Uu Osterlant Selbold Albheid Albold Theotfrit Theotgelt Gundbirg Ratburg Otger Albger Uuol

[1]) Dieses Verzeichniss von Leibeignen folgt in dem Chartularium unmittelbar auf die vorhergehende Urk ich habe es desshalb auch hier stehen lassen, obschon es zu der Urkunde nicht gehört.

Recheo Sigiburg Liutrat Beanrat Liutgis Friduger Gerrat Uuilligoz Helidolf Uualdrat Zeizlind Uuolfmar Nandheri Uuolfmunt Theotsuuind Hihho Helidin Tenca Baldman Gunza Helidin Reginuuind Ercansuuind Tiura Uualahheri Helmbald Hrodleih Ratleih Odilhilt Heimrih Gernolt Odoquimit Uuilliburg Odilfrit Hiltifrit Ercanbald Theotbald Heriger.

138. Kartula Biligarta de Uuormacinse.

Ego itaque Biligart in elimosinam meam trado ad sanctum Bonifatium in pago Uuormazfeldum in uilla Hepphenheim totum et integrum terrae araturiae et prata et III. uineas sicut ad meam pertinet proprietatem ita traditum esse uolo. ea scilicet ratione ut per uestram prestaturis kartulam isti duo filii mei Hartger et Uuigger hanc rem ad fruendum habeant usque ad obitum uitae eorum. post illorum amborum obitum illam rem uos uel secutores uestri habere perenniter firmissimam habeatis potestatem et in hunc censum id est ut per singulos annos pro hor XII. denarios persoluant. Actum ad monasterio Fulta die XX. mensis nouembri. ego Asger scripsi. 20 November.

139. Kartula traditionis Uuilligarta de Uuormacinse.

Ego itaque Uuilligart in elimosinam meam trado ad sanctum Bonifatium in pago Uuormazfeldun in uilla Arahesheim VI. mansos terrae araturiae et unam uineam sicut ad meam pertinet proprietatem ita traditum esse uolo a die presente ita ut uos uel posteri uestri habere perenniter illam rem firmissimam habeatis potestatem. Actum in monasterio Fulda die XX. mensis nouembris. ego Asger scripsi. 20 November.

140. Kartula Baldsuuinda.

Ego itaque Baldsuuind in elimosinam meam trado ad sanctum Bonifatium in pago Uuormazfeldun in uilla Aburuuinesheim IIII. iurnales terrae araturiae et unam uineam sicut ad meam pertinet proprietatem. ita traditum esse uolo a die presente ita ut uos et posteri uestri habere perenniter illam rem firmissimam habeatis potestatem. Actum in monasterio Fulda die XX. mensis nouembri. ego Asger rogatus scripsi. 20 November.

141. Kartula traditionis Altrates de Uuormacinse.

Ego itaque Altrat et coniux mea Ellenburg in pago Uuormazfeldun in uilla Uuacharenheim trademus pro animam filii nostri et in elimosinam nostram sancto Bonifatio 1 December.

---

138. C. 81b, 64. Hd. a. Tr. 109.
139. C. 52a, 115. Hd. a.
140. C. 63b, 152. Hd. a.
141. C. 46a, 98. Hd. a.

martyre duo mancipia id est Berahtsuuind Sigipraht et unam uineam et duas ariales uobis uel successoribus uestris ad fruendum usque in sempiternum. Actum in monasterio Fulda die primo mensis decembri. ego Asger feci.

142. Kartula traditionis Hahbrahtes.

Ego in dei nomine Habbraht trado ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda quicquid proprium habeam in Geltresheim et in Hengistorphe et in Roumfeldum in Machesbach in Gohhesheim extra duas hobunnas totum post obitum meum et haec mancipia Uuillimar Adalmar Uuolfmar Uuonatmar Uuerinfrid Uuoldmanat Tomanah Hiltigund Houalind Sandheri. cum omnibus rebus suis ut uos successoresque uestri post exitum meum habendi ulterius habeatis potestatem stipulatione subnixa. Actum in monasterio Fulda. ego Asger feci.

143. Kartula traditionis Utoni de pago Uuormacinse.

797,16.März. In nomine patris et fili et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Uto dono ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit corpore pro remedium animae Geilsuuinda uxoris meae ut in futurum ueniam promerire mereatur. hoc est quod dono infra ciuitate Mogontia areas .II. cum omni edificio. de uno latere habet Elisabeth ab alio et tertio Suuepheri quarto latere uia. de alia area habet ex uno latere Nandger ab alio Vodilmar tertio latere sancti Martyni quarto latere uia publica. et dono uineam unam infra ipsa ciuitate cui est ab uno latere sancti Albani ab alio et tertio murus ipsius ciuitatis quarto latere uia publica. et dono aliam uineam foris muro ciuitatis non longe ab aecclesia sancti Uictoris quod est ab uno latere Elisabeth ab alio et tertio sancti Martyni quarto latere uia publica. et dono tertiam uineam ad Brettanorum uilla. cui est ab uno latere Buobonis ab alio Elisabeth et Geilrada tertio latere sancti Bonifatii. et dono in ipsa marca Brettanorum terrae araturiae iugera XL. et dono mancipia XI. his nominibus Siggo Ratheri Uuolfthrut ótthrud Hruotgart Germunt Amalheri Uuolfnand Gotalind Uuillihere Uuillirih cum omni elaboratu eorum ita ut ab hodierno die supradicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera .IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens

---

142. P. 506, II, 32.

143. C. 32b, 67 und wiederholt 43b, 93. Hd, a. Die erste Abschrift giebt das Datum *anno VIIII.* und Schannat Tr. 52 setzt daher die Urkunde in das Jahr 777. Aber jene Zahl ist falsch, wie sich aus der zweiten, von mir abgedruckten Abschrift ergiebt; es fehlen nämlich die beiden Zehner. Ausserdem werden in jener Zeit bis 788 die Urkunden im Wormsgau von Welimann ausgefertigt; Hiltibald erscheint als Schreiber erst seit 790.

donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. Facta kartula donationis sub die XVII. kalendas aprilis anno XXVIIII. regnante domno nostro Karolo glorioso rege. Ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Utoni qui hanc kartulam donationis fieri atque firmare rogauit. † Hattoni comitis † Uualurammi † Grimoldi † Hadufridi † Uuillinandi † Ercanberti † Hilbodi † Megingozi † Adalbercti † Marcrati † Adalprahti † Moringi † Engilberti †.

144. Kartula Reginsuuindae de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae [pro] inmensis 797, 25. Mai.
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Reginsuuind dono pro remedium animae meae ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit in corpore et ubi nunc domnus Baugulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinse in uilla quae dicitur Sulzheim tertiam partem ecclesiae illius et dono ibidem aream .I. cum omni aedificio quod est ab uno latere domni regis ab alio latere Liutoni tertio latere Uualtharii quarto latere uia. et dono uineam .I. in ipsa marca quod est duobus lateribus Geuuimanni tertio latere Iburini quarto latere meum. et dono ibidem aliam aream quod est duobus lateribus Geuuimanni tertio latere Uualahi quarto latere uia publica. et dono in illa marca terrae araturiae iugera VIII. et dono seruum unum nomine Uuolfoldum cum mancipiis suis his nominibus Folcolt Herifuns Hrvodbald Stilburg cum omni elaboratu eorum. ita ut ab hodierno die supra dicti monasterii rectores uel custores illius habendi dominandi donandi possidendi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. insuper haec inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera IIII. exactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die VIII. kalendas iunias anno XXVIIII. regnante domno nostro Karlo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Reginsuuindae quae hanc traditionis kartulam fieri rogauit † Hiltuuarae filiae suae consentiente † Hattoni comitis † Uualurammi † Gundrammi † Gebahardi † Gerbercti † Uuolfhardi † Hiltibaldi † Ercanbercti † Uuigrici † Erhardi † Herifridi.

145. Kartula traditionis Iordani de Mogontia.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 797, 24. October.
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Iordan dono pro remedium

144. C. 34a, 70. Hd. a. Tr. 125.
145. C. 49a, 107. Hd. a. Tr. 133.

animae meae ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulta ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit corpore. hoc est quod dono infra ciuitatem Mogontia aream unam cum sala et cum omni aedificio quod est duabus lateribus uia tertio latere domni regis quarto latere ad monasterium quo dicitur Hasareoda ita ut ab hodierno die supra dicti monasterii rectores uel custores illius habendi tenendi possidendi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et tamen donatio haec omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die .VIIII. kalendas nouembris. anno XXX regnante domno nostro Karolo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Iordani qui hanc donationem fieri rogauit † Uuolfboten filii sui † Uualurammi †.

146. Kartula Adalleici de Uuormacinse.

797, 24. October. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis meis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Adalleicus dono ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei martyr ac gloriosus requiescit in corpore et ubi nunc Baugulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod dono in Mogontia ciuitate aream .I. cum casa cui est ex tribus lateribus sancti Martyni quarto latere domni regis. et dono in pago Uuormacinse in Harahesheimo marca. uineam .I. et tefra araturia iugera .II. ita ut ab hodierno die supra dicti monasterii rectores uel custores illius habendi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire temptauerit. iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et tamen donatio hec omni tempore firma permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die VIIII. kalendas nouembres anno XXX regnante domno nostro Karlo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Adalleici qui hanc donationem fieri rogauit † Hattoni comitis † Grimoldi † Hadufridi † Utoni † Uualuramni † Ercanbercti † Uuillinandi † Hiltbodi †.

147. Kartula Nandgarii de Uuormacinse.

797, 21. December. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Nandgarius dono pro remedium animae meae ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei gloriosus martyr requiescit in corpore et ubi nunc domnus Baugolfus abba preesse uidetur hoc est quod dono in pago qui dicitur Scaphlanzgeuui et in ipsa uilla Scaplanzu. aream unam cum omni

146. C. 30b, 61. Hd. a. Tr. 134.
147. C. 30a, 60. Hd. a. Tr. 135.

aedificio et illam hobam quam noster homo Adalhartus habuit quod est tribus lateribus meum quarto latere uia publica. et quicquid ad illa area et ad illa hoba pertinet terris araturiis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et inmobilibus cultum et incultum totum et integrum. et dono in alio loco in pago Uuormacinse in uilla qui dicitur Battenheim et in illa marca dono uineam unam quod est ab uno latere domni regis ab alio latere Hattoni comitis tertio et quarto Adaldrudae. et mancipia XII. his nominibus Biricho Erdbirg Uuillidrud Roccholf Heriburg Uuilliburg Vodo Gundrat Theotpraht Meginpraht Alahhilt Betta cum omni elaboratu eorum ita ut ab hodierno die supradictus abbas et rectores illius monasterii habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc kartulam donationis uenire temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat. sed tamen donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die XV. kalendas ianuarias. anno XXX regnante domno nostro Karolo glorioso rege. Ego Hiltibaldus rogatus a Nandgario hanc kartulam donationis scripsi et notaui diem et tempus quo supra † sign. Nandgarii qui hanc traditionis kartulam fieri atque firmare rogauit † Uualurammi † Gerbercti † Uualtolfi † Uuigrichi † Gundhrammi † Hiltuuini † Adalbaldi † Sigibaldi † Uulfichoni † Erhardi † Gerbercti.

148. Traditio Adalrichi de pago Alsacinse.

Oportunum est unicuique dum in hac mortali corpore uiuit de futura uita ubi inmortaliter perpetueque uiuere sperat dum licet cogitare. ideoque ego Adalrichus dono pro remedium Otoni ad monasterium quod dicitur Fulda quod est in honore sancti Bonifatii et sancti saluatoris constructum in pago Grapfeld ubi Baugulfus abba una cum monachis suis ibidem regulariter degentibus donatumque in perpetuum esse uolo hoc est in pago Alsacinse in uillis denominatis .i. ad Beara in Alabrunnen in Hirtunghaim in Hiuatinghaim et in Beroldashaim .i. tam terris campis pratis siluis arealis uineis casalis casis pascuis aquis aquarumque decursibus quantumcunque supra dictus Voto in ipsa marca conquesiui et quod Vodalrichus comis mihi pro anime sue tradidit totum et integrum a die presente ad ipso sancto loco trado atque transfundo ea ratione ut a die presente ipsa casa dei uel congregatio eius haec omnia teneant atque possideant et quicquid exinde facere uoluerint liberam habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse uel heredes mei uel ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit tunc inferant tobis uel uestris successoribus cogente fisco auri libras .X. argenti pondera .X. coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma sit cum stipulatione subnixa. actum pridie idus februarias anno XXX regni domni nostri Karoli regis. signum † Adalrichi qui hanc donationem fieri rogauit † Uuinihardi † Gauuirichi † Ercanberti † Liutharii † Haioni † Richoldi † Theotolfi † Immoni † Theotrichi †. ego Asaph rogatus scripsi. 796, 12. Februar.

---

148. C. 3b, 4. Hd. a. Tr. 127.

149. Kartula Aten.

798, 21. Februar. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt que pro inmensi peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneri sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Ato sana mente sanoqu consilio pro malis peccatis meis ut in futurum ueniam aliquam promerire merear dono ad mona sterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse gloriosus dei martyr requiescit in corpore ubi nunc domnus Baugulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacins in uilla quae dicitur Talaheim areas .II. cum omni edificio de una area ex uno latere hab Heimo tertio latere Hiltibaldus quarto latere uia. et de alia area habet ex uno latere Imm ab alio latere et tertio Uuolfo quarto latere uia communis. et quicquid ego in illa uilla et in il marca proprietatis uisus sum habere sicut ad illas areas pertinet cum omni integritate id est are aedificiis terris araturiis campis siluis pratis pascuis uineis aquis aquarumque decursibus mobilib et inmobilibus cultum et incultum totum et integrum ita ut ab hodierno die supra dicti monaste rectores uel custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere u luerint in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse a aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra ha donationem uenire temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum exco munis appareat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondus IIII. coac exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio hec omni tempo firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. Facta kartula donationis sub die VIIII kalend martias. anno XXX regnante domno nostro Karlo glorioso rege. ego Hiltibaldus roga [scripsi] ac notaui diem et tempus quo supra. † sign. Atoni qui hanc traditionis kartulam fie rogauit † Hattoni comitis † Berahthohi † Uualurammi † Gundrammi † Thrudgo † Ratbotoni † Hruodfridi † Hadufridi † Herdo † Gerbercti † Uuigrici.

150. Kartula traditionis Burgrata de Uuormacinse.

798, 25. April. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmen peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem mune sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Burgrat deo sacrata do pro remedium animae meae ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse glorio martyr sacro requiescit corpore. hoc est quod dono in Mogontiorum marcu terrae araturiae iuge XX. et dono mancipia .III. his nominibus Haduprahi Sigiburg Heimpraht cum om elaboratu eorum ita ut ab hodierno die supra dicti monasterii rectores uel custores illius haben donandi dominandi uel quicquid exinde facere uolueritis liberam ac firmissimam in omnib habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego aut aliquis de heredib meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uen temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera .IIII. coactus exsoluat et nec quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis p maneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die VII. kalendas maias anno XX

149. C. 30 b, 62. Hd. a. Tr. 128.
150. C. 47 b, 103. Hd. a. Tr. 129.

regnante domino nostro Karolo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra † sign. Burgratae deo sacratae qui hanc kartulam donationis fieri rogauit † Erlindae abbatissae † Uualurammi † Gundrammi † Erchanprahti † Amanoni † Hattoni † Herifridi † Uuigrichi † Gundrammi †.

151. Kartula traditionis Arnuuisi et coniugis suae Gundfridae de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 798, 25. April.
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Arnuuis et coniux mea Gundfrid donamus pariter pro remedium animae nostrae ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit corpore et ubi nunc Baugulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod donamus in pago Uuormacinse in uilla quae dicitur Teinenheim casam .I. et scuria una et donamus in illa marca uineas .V. de una uinea habet ex uno latere sanctus Bonifatius ab alio latere ad Uuizunburg tertio latere sancti Medardi. de alia uinea ex uno latere habet Siggo ab alio latere sancti Maximini tertio latere sancti Bonifatii. de tertia uinea ex uno latere habet Sigileih ab alio Uuolfhart tertio latere sancti Bonifatii. de IIII. uinea ex uno latere ad Uuizunburg ab alio latere Folcbercti tertio latere Heinrichi. de V. uinea est ex uno latere Reginsuuinda ab alio et tertio latere sancti Bonifatii. et inter Uuinolfesheimo marcu et Berahttolfesheimo et Teinenheimo terrae araturiae iugera XV. ita ut ab hodierno die supradicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credimus si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris uel quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit iram dei omnipotentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et super inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die VII. kalendas maias anno XXX regnante domno nostro Carlo glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Arnuuisi et Gundfridae coniugis eius qui hanc kartulam donationis fieri rogauerunt † Starcrati † Uualtolfi † Folcberti † Siggoni † Gattoni Uualtleihi † Hrihhardi † Erhardi † Folcrati † Zeizolfi † Starcrati †.

152. Kartula traditionis Baldsuuiudae de Uuormacinse.

In Christi nomine ego Baldsuuind in elimosinam meam uel pro remisione peccatorum 798, 25. Juli.
meorum uel filiorum meorum ut ueniam delictorum meorum consequi merear in futurum trado ad sanctum Bonifatium ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi uenerabilis Paugulfus abba preesse uidetur quicquid habeo in pago Uuormacinse in uilla nuncupata Habarinesheim die presente post obitum meum id est terram araturiam III. iugera et uineam .I. ea scilicet

151. C. 42a, 90. Hd. a. Tr. 130.
152. C. 37b, 78. Hd. a. Tr. 131.

uestri habere uidere possidere perenniter liberam ac firmissimam habeant po
gnante Karolo XXX rege Francorum. die VIII kalendas augustas. ego Engilg
et testibus firmaui. † sign. Baldsuuindae quae hanc donationis kartulam fie
Uualurammi † Altprahti † Bernharii † Erhartti † Uuillibaldi
† Hattoni †.

153. Kartula traditionis Adalgarta de Uuormacinse.

tem- In dei nomine ego Adalgart cogitans pro remedium animae meae ut i
aliquam promerire merear dono et trado atque transfundo ad monasterium san
constructum est in pago Grafpheld super fluuium Fulda hoc est quod dono in
cinse in uilla Tienenheim uineam unam. ea uidelicet ratione ut post obitu
eiusdem monasterii supra dictam rem habeant teneant uel quicquid exinde facere
ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. facta traditio mense septembri a
XXX gloriosissimi regis Francorum. † sign. Adalgarta quae hanc traditionen
† Hruoduuig † Triulaug † Hunger † Ato † Uuolfhart † Uuig
† Hiltiger † Suuanucho † Sibigo † Hiltigart † Berahtolt † Salu
† Thrudmunt † Asolf † Tanto † Lantfrit † Findolt † Adalolt †
† Gerbraht † Hitto † Liuthilt † Hilticoma † Uuillicoma.

154. Kartula traditionis Uualtheres de Uuormacinse.

Fe- In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt q
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non qu
sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Uualthe
pro remedium animae meae ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda
dei ac gloriosus martyr sacro requiescit corpore et ubi nunc Baugulfus abba
hoc est quod dono infra ciuitate Mogontia uineam unam quod duobus lateribu
tertio latere murus ipsius ciuitatis quarto latere item murus qui dicitur cestrina. i
die supradicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi dominan
quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant p
uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel
quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit i
tentis incurrat et ab omni loca sanctorum excommunis appareat et insuper infera
auri uncias .II. argenti pondera IIII. coactus exsoluat et nec sic quod repetit euin
sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione
kartula donationis sub die IIII. nonas februarias anno XXXI. regnante domno
glorioso rege. ego Hiltibaldus rogatus scripsi et notaui diem et tempus q
Uualtharii presbiteri qui hanc donationem fieri rogauit † Uualurammi † Mar
† Uuiturammi † Erchanberti † Hrvodoldi † Heistolfi presbiteri † U
biteri † Cristani † Hattoni †.

---

153. C. 20 b, 41. Hd. a. Tr. 132.
154. C. 40 b, 86. Hd. a. Tr. 136.

155. Kartula Gerprahti.

In dei nomine. licet parua et exigua sunt quae pro meis inmensis offero sceleribus tamen 799, 22. September.
scio aequissimum iudicem plus deuotionem mentis quam quantitatem perpendere muneris. idcirco ego Gerprahtus sana mente totoque desiderio dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium qui corpore requiescit in pago Grapfelde in monasterio Fulde ubi uir uenerabilis Baugolfus abba summa cum moderatione turbe monachorum pius preesse uidetur abbas quicquid in pago Uuormacinse id est in Teinenheimo marcu proprietatis habeam id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus uineis et tres ariales quarum una media cingitur uia publica et media hereditate sancti Bonifatii et proprietate Zotanes. altera duabus partibus circumdata est hereditate sancti Bonifatii et in duabus uia publica et proprietate Starcheres et tertia undique cingitur hereditate sancti Bonifatii. hocque totum atque integrum dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium uti per eius patrocinium merear infernalia uitare tormenta et aeterna adipiscere gaudia sicque trado ut ab hac die presente in elimosinam meam hec traditio firma et incontradicta transeat in dominium uestrum nullo quod absit contra dicente. scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno XXXI. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum mense septembri die X. kalendas octobris. † sign. Gerprahtes qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Roccholf † Helmrih † Starcrat † Betto † Einheri † Erhart † Altpraht † Odalheri † Erhart † Uurmheri † Batucho † Heriuuin † Uuehtor † Erpho † Engilheri †.

156. Traditio Bilidrudae de Ulfritesheim et de pago Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis 800, 27 Ianuar.
et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego in dei nomine Blidrat deo sacrata sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi domnus Baugulfus abbas preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinse in uilla quae dicitur Ulfritesheim aream unam cum casa cum omni aedificio. ab uno latere habet Burat ab alio latere Uuigheri tertio latere habet Faust quarto latere uia publica. et dono in ipsa marca uineam .I. ab uno latere habet Haguno. similiter dono in ipsa marca iugera XLIII. et dono unum hominem nomine Uualtpraht et quicquid ad illa hoba pertinet id est areis terris pratis pascuis aquarumque decursibus ita ut ab hodierna die supra dicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit. inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et insuper inferat fisci regionibus auri uncias .II. argenti pondera .IIII. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die VI. kalendas februarias anno XXXII. regnante domno nostro Karlo gloriosissimo

---

155. C. 31 a, 63. Hd. a. Tr. 137.
156. C. 41 b, 88. Hd. a. Tr. 139.

rege. ego Theotricus rogatus a Bliddrudae scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sig[illegible] Blidradae quae hanc kartulam donationis fieri atque firmare rogauit. † sign. Burata abbatissa † Uualurammi † Uualtolfi † Einheri † Brunicho † Hroccholfi † Ercanprahtl † Heriprahti † Thancrati †.

157. Kartula traditionis Emhildae abbatissae de monasterio Milize.

800, 3. Februar.

Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce omni[illegible] munda fiunt uobis. idcirco ego Emhilt ancilla Christi memor humanae conditionis quia breuis [illegible] uita hominis super terram de supernis cogitans atque ad aeterna me erigens et ut amplior mi[illegible] portio detur in terra uiuentium huius terrae in qua temporaliter uiuimus partem et portionem [illegible] me pertinentem diuersis uidelicet locis tam de paterno quam de materno et aliunde requisito do[illegible] trado atque concedo pariter cum ceteris sororibus pro remedio animarum nostrarum ad monasteri[illegible] quod dicitur Fulda ubi sanctus et preciosus Bonifatius Christi martyr in corpore quiescit qu[illegible] situm super ripam fluminis ipsius Fuldae in pago Grapfeld constructum est ubi et uenerabilis [illegible] Paugolfus abbas multitudini monachorum preesse uidetur hoc est in locis nuncupatis. Mili[illegible] Hentingi et in tribus Hohheimis in Sulzedorfe et in tribus Iuchisis et in tribus Bercho[illegible] et in Wielantesheim et in Helidungom et in Baringe et Rotemulte Hintifeld Duristod[illegible] Uuidarogeltesstat Dagamari Beinheresstat Trosestat Tingesfleia Strufidorf Nor[illegible] dorf et Siduchesstat Greifesdorf et duo Eichesfeld et Hishereshus Heriolfesst[illegible] Othelmeshus Irminolteshusum Geruuiheshus Uuigfrideshus Uuullinastat Gri[illegible] deostat. in istis locis superius comprehensis una cum domibus edificiis accolabus mancipiis pr[illegible] pascuis siluis campis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus quicquid dici [illegible] nominari potest totum et integrum cum ipso monasterio quod ego ipsa proprio labore constr[illegible] et aedificaui omnia ad integrum sana mente sanoque consilio ut supra diximus donamus tradi[illegible] atque communibus manibus transfundimus ego uidelicet Emhilt et ceterae sorores quarum no[illegible] haec sunt. Leobuuiz Glisnot Triuhilt Masa Uuerinburg Turnuuiz Immina Uuil[illegible] suuind Uualtrat Gotasuuind Leobhilt Folcsuuind Mahthilt Deotrat Eouuig Bili[illegible] Deotburg Engiluuih Tota Heilaguuih Reginuuih Helena. Haec sunt ornamenta eccle[illegible] huius monasterii. id est altare primum auro paratum. cruces tres auro paratae. capsae auratae [illegible] calices argentei IIII. totidem patenae. tres ampullae argenteae. calices cuprini cum patenis tri[illegible] imagines auratae IX. corona una aurea. casulae purpureae duae ceterae diuersi coloris XII. [illegible] maticae II. ceterae albae sex. glokkae IIII. et unum tintinabulum. altarium uestimenta purpurea [illegible] palliola IIII. reliqua uestimenta altarium IX. manicae VI. auro paratae. oraria purpurea IV. fan[illegible] auro argentoque parati VII. cetera purpurata III. manicae purpureae X. ea duntaxat ratione ut [illegible] nos uiuimus per uestrum beneficium usualiter ad nutrimentum et ad utilitatem necessario[illegible] nostrorum omni tempore istius uitae habeamus. post obitum uero nostrum et discessum de [illegible] luce monasterium istud seu congregatio loci istius sub uestro dominio uestroque auxilio et def[illegible] sione seu mundeburde omni tempore secura consistat. si quis uero quod futurum esse non credi[illegible]

---

157. Eb. II, 59b. P. 510, II, 39. Tr. 140. Bei Eberhard ist die Urkunde sehr abgekürzt; ich habe daher aus dem Chartular des Pistorius genommen. In diesem geht die Schenkung der Aebtissin Emhild an [illegible] Kloster Milz vorher, vom 25. März 783; s. auch Eberh. summar. 39, 38. Da aber der Inhalt derselben in der [illegible] liegenden wiederholt wird, so habe ich sie nicht aufgenommen. Was etwa vermisst werden dürfte, ist das [illegible] zeichniss der Zeugen.

si ego ipsa et aliquae de istis sororibus aut aliquis de heredibus et proheredibus nostris aut ulla opposita persona quae contra hanc donationem nostram uenire temptauerit aut eam infringere uoluerit iram trinae maiestatis incurrat et offensam sancti Bonifatii martyris Christi mereatur. insuper inferat iuxta poenam seculi cogente fisco partibus ipsius monasterii aut agentium eorum auri libras duas argenti pondera LX. et quod repetit euindicare non ualeat sed haec traditio firma et inuiolata omni tempore permaneat stipulatione subnixa. Actum uico publico qui dicitur Miliza anno dominicae incarnationis DCCC. et anno regni domini nostri Karoli gloriosissimi regis Francorum XXXII. [1]) sub die tertia mensis februarii presentibus his testibus quorum nomina subter annotauimus. † sign. Emhilte abbatissae et ceterarum sororum quae cum ea pariter communibus manibus traditionem fecerunt quarum nomina superius comprehendimus. † sign. Erpfeoli † Alarichi † Gerberhti † Sigifridi † Uuachoni † Husuuarti † Sinoni † Adalgeri † Fricconi † Frohhelfi † Hunrichi † Heioni † Gerolti † Gerbrahti † Brungeri † Uuolfhelmi † Rises † Erloni † Mahtrati † Arnolti † Liutperahti † Galamanni † Uuerinolti † Euuihi † Egises † Megingozi † Theotrichi † Sigimari † Uuidarolti † Reccheoni fuldaensis ecclesiae diaconi qui hanc traditionis kartulam rogatu Emhiltae abbatissae scripsit et subscripsit. Sed et iste breuiarius ad ornamentum ecclesiae pertinet id est turibula deaurata II. cortinae XII. orciarii IIII. manile unum. conchae IIII. bechin II.

158. Confirmatio Caroli regis.

Carolus dei gratia rex Francorum et Longobardorum ac patricius Romanorum omnibus suis familiaribus Christique fidelibus. Constat nos diuina disponente gratia caeteris supereminere mortalibus. vnde oportet ut cuius precellimus munere eius studeamus modis omnibus uoluntati placere. Quapropter omnium fidelium Christi ac nostrorum pateat sollercię. quia ob amorem diuinę remunerationis elegimus nobis locum quendam in Bochonia situm. congregationem uidelicet sanctissimi martiris Bonifacii in fuldensi monasterio. eo quod religione et diuino plerumque polleat et ęgeat seruicio. cui loco non solum nos ex larga nostrę liberalitatis munificentia regio munere contulimus res proprietatis nostrę. uerum etiam ceteri fideles nostri plurima contulere donaria tam in prediis ac decimis quam in facultatibus et familiis. in quibus ad excitanda corda cęterorum decimus ad exemplum factum cuiusdam famulę Christi Emhildę nostrę quidem secundum carnem cognatę sed secundum deum triumphantis uirtute castitatis et uirginitatis. Quę cum in proprio domate sibi monasterium fecisset. ubi cum multis uirginibus deo seruire decreuit. in loco qui Mileze nuncupatur. cunctaque predia sua eidem loco in id opus attitulasset. ab incursu paganorum Sclauorum uidelicet qui e regione Boemię sepius irruptionem facere et homines deducere solebant p̄..dita. omnia predia sua simul cum ecclesia quam construxerat sancto Bonifacio in fuldensi monasterio contradidit. ipsa non post multum tempus ad innubas in loco Biscoffsheim se contulit. quem locum beata Lieba quondam bene et religiose rexerat et multas ibi deo

[1]) P. hat XXXI.

158. Eb. II, 71 b. Eberhard hat das Datum weggelassen; aus dem Inhalt ergiebt sich, dass die Urkunde nur einige Zeit nach der vorhergehenden ausgestellt ist; da sie jedoch zu derselben gehört, so habe ich sie hier eingereiht. Uebrigens ist die vorliegende Fassung der Urkunde gewiss nicht die ursprüngliche und ächte, wenn ich andererseits nicht im geringsten zu zweifeln ist, dass Abt Baugulf eine solche Bestätigung werde nachgesucht und erhalten haben. Tenzel über die Hennebergischen Zehnten in Reinhart's Sammlung 1, 7 ff. will gezeigt haben, es diese Urkunden über das Kloster Milz von Brower (vergl. dessen Antiquit. 250) untergeschoben sein!

uirgines aggregauerat. Per manus ergo nostrę regalis potentię imperamus omnibus hom cuiuscunque condicionis et personę. ut nullus contra eius donationem et traditionem aliquid uel inuadere presumat. Nam quod ipsa contradidit. nos contradimus et firmamus et p defensione in omnibus et per omnia astabimus tam in protectione prediorum quam in m mancipiorum. Igitur ut omnibus fidelibus tam futuris quam presentibus notum sit et ut in rum nulla incursio uel impedicio de hac liberrima tradicione fiat. placuit clementię nos euidenter hic pronunciemus eiusdem deo dicate uirginis proprietates et familias. quas per nostras deo et sancto Bonifatio contradidit. in fuldensi monasterio et ad seruitium deo milit deputauit. ipsum locum Mileze simul cum prefata ęcclesia et eius decimatione et dote. Hentingen cum omnibus appendiciis suis. in tribus uillis Hocheim dictis quicquid i proprietatis habuit. in Sulzdorfe. in tribus Hochusis. in tribus Berchusis. in Wilantes Helidungen. Baringen. Rotmulte. Hentifelt. Turstolden. Widergeltestat. D maresbach. Beinherestat. Drossestat. Dingesfelt. Strufedorf. Nortdorf. S lohesdorf. Greifesdorf et duo Eichesfelt. Hishereshusen. Herolfestat. Othel husen. Irmenolteshusen. Gerwigeshusen. Wicfrideshusen. Willenestat. Lûche Rothmovne et Witzmovne. Dorrestat. Miresbach. et duo Sezelacha. Leiter Ratolfesdorf. Eibingen. Ebelesfelt. Wazerlosen. Haselaha. Hohstete. Ezelenki

Hęc igitur loca cum omnibus suis appendiciis sancto Bonifatio iuste et legaliter con confirmamus et constabilimus nostra regali munificentia et tam scriptis quam sigillis corrob in eternum seruicium uenerabilium fratrum Fuldensium.

159. Traditio Uualtperahti Albuuini et Heimberahti.

800,22.Mars. Licet sint parua et exigua quae pro inmensis nostris offerimus sceleribus tamen aequissimum iudicem plus deuotionem mentis quam quantitatem perpendere muneris. idcir Uualdiperaht presbyter istique duo mei fratrueles Albuuin presbyter et Heimberah mente deuotaque uoluntate donamus atque tradimus in elimosinam nostram ad sanctum Bo quicquid in loco qui dicitur Hemmingeshus in silua Bochonia iuxta ripam flumi dicitur Sinna proprietatis habemus. similiter quicquid habemus in Ascfeldono marcu et hoc quod ego Uualdperaht acquisiui pretio in uilla Niuuiheim. id est in terr campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus edificiis mancipiis quorum nom sunt Albraht Leobgis Gozperaht Heliduuar Ferting Engilthrud Farolf Adal Vodilthrud Ratgoz Folcleich Friduuuiz Folcrat Zeizcoma Alphart A Hruodila Alphilt Hruodolf Egifrid Enstila Heriolf Benno Hunbald Ra Perahtrat Heimirih Leobolf Adaluuid Folcmar cum omni eorum suppellectili et sicque tradimus integrum et totum quicquid de mobilibus et immobilibus dici et nominari quod in nostra sit hereditaria potestate. ea scilicet ratione ut per uestram praestariam cunc tradimus possideamus ad uitam nostram uti illud ritu usuario ualeamus colere atque a inde acquirere nutrimentum fragilitati nostrae donec in hac presenti uita uiuamus. post uero nostrum atque de hac presenti uita exitum uos et successores uestri illa omnia auct

et inconfradictam in omnibus habeatis potestatem. Scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno XXXII. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum mense martio die XI. kalendas aprilis. † sign. Uualdperaht presbyteri † Albuuini presbyteri † Heimperahti clerici qui hanc traditionis kartulam fieri rogauerunt † Huadperahti † Gerbrahti † Suuidperahti † Suuidboten † Hahperahti † Meginperahti † Alauuites † Gotahelmes † Theotleihes † Ercampoten † Perahtlohes.

160. Kartula Suuanagarta.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego in dei nomine Suuanagart sana mente atque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse pretiosus domnus in corpore requiescit et ubi Baugulfus abba preesse uidetur. hoc est quod dono in Mogontia ciuitate aream unam ab uno latere habet Liutfridus ab alio latere habent filii Liutgisi tertio latere et IIII. est uia. similiter dono uineam unam intus murum Mogontiae ciuitatis ab uno latere habet sanctus Martinus ab alio latere habet Gozza tertio et quarto latere est antiqua mura. similiter dono alias areas duas intus muro Mogontiae ciuitatis pro remedio animarum fratrum meorum Liutgisi et Herimoti de una area ex tribus lateribus habet Liutfridus quarto latere uia publica. de alia area ex III. lateribus habet Liutfridus. ita ut ab hodierno die supradicti monasterii rectores uel custodes illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et illorum fratribus [1]) et tamen donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis ista sub die VIII. kalendas maias anno XXXII. regnante domno nostro Karolo gloriosissimo rege. ego Theotricus a Suuanagarda rogatus scripsi et sign. Suuanagarda quae hanc donationem fieri rogauit † Otheida † Liutfridi † Hroccholfi † Uuigrichi † Nahhulfi † Amanoni † Erboni † Herifridi † Meginfridi † Unnoni. 800, 24. April.

161. Kartula Helmsuuinda et Crapucha.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque nos in dei nomine Helmsuuind et Crapucha donamus pro remedium animarum nostrarum et patris nostri Nordprahtes ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda hoc est quod donamus in pago Uuormacinsae in uilla quae dicitur Luacharenheim illam partem illius ecclesiae quam pater noster nomine Nordpraht nobis in 800, 6. Mai.

---

160. C. 36b, 76. Hd. a. Tr. 142. [1]) Hier fehlt die Bestimmung der Strafe; da die Worte *et illorum fratibus* ohne dieselbe keinen Sinn haben, so hat sie Schannat weggelassen.

161. C. 62a, 144. Hd. a. Tr. 143.

hereditatem dereliquit et quicquid ad illam ecclesiam pertinet in ipsa uilla suprascripta et in S. lenheim terris araturiis aedificiis siluis campis pratis pascuis mancipiis aquis aquarumque sibus mobilibus et immobilibus cultum seu incultum et quicquid in illis suprascriptis uilla illam ecclesiam pertinet de nostra parte ita ut ab hodierno die supradicti monasterii rectores custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint li ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credimus si u aut aliquis de heredibus nostris uel proheredibus seu quislibet ulla opposita [persona] qui hanc kartulam donationis uenire temptauerit aut eam incurrere uoluerint inprimitus iram dei potentis incurrat. et tamen donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulation nixa. facta donatio haec sub die II. nonas maias anno XXXII. regnante domno nostro Hl gloriosissimo rege. ego Theotrichus notarius rogatus ab Helmsuuindae et Crapu scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † Helmsuuindae et Crapuchae qui hanc ka donationis fieri atque firmare rogauerunt † Risalahi † Nordberti † Hattoni comitis † I berti nuntio domni regis † Uuolfradi comitis † Altberti † Adalberti † Ualur † Reginoldi † Uuolfhardi † Gisalhelmi † ego Theotricus rogatus scripsi.

162. Kartula traditionis Hertinges et Vodalprahtes pro Suueifheren de Uuorm

800, 10. Juni. In dei nomine. licet parua sint et exigua quae pro inmensis nostris offeramus sed tamen nil ditius deo est bone uoluntati. ego idcirco Herting et Vodalpraht salus i integra uoluntate donamus atque tradamus in elimosinam Suueifheres ad sanctum Bonifatii corpore requiescit in pago Grapfelde in silua Bochonia in loco qui dicitur Fulda propet fluminis Fuldae ubi uir uenerabilis Baugulfus abba turbe monachorum pius preesse d quicquid in uilla quae dicitur Uuanesheim proprietatis habuit id est in terris siluis campis pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis et mancipia .X. ita ut a die presenti omni integritate sua in uestrum transeat dominium. ut in omnibus liberam ac firmissimam h potestatem nullo quod absit contradicente. facta traditio anno XXXII regnante Karlo gloriosi rege Francorum mense iunio die decimo. et hec sunt testes † Uualuram † Megingoz † molt † Ercanpraht † Herifrit † Cristan † Hatto † Saraboto † Gerheri † Ri † Gebolf † Gerpraht † Erhart † Meginfrid † Heriuuart † Hiltiger † Uual † Fruorit † Arntheo † Titto † Gundpraht † iterum hii sunt testes uestitionis † E † Gerpraht † Ratuualah † Reginhart † Rifuuin † Hugpraht † Hroccholf † Uv † Theganolf † Uualahfrid † Uuilliroc † Eburuuin † Gozpraht. ego Ramuolt pr scripsi et testibus firmaui.

163. Kartula traditionis Ualahfridi.

800, 27. August. Ego in dei nomine Ualahfrid dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum fatium quicquid proprietatis habeo in Uuintgrabono marcu et in Hrannungero m

---

162. C. 46b, 100 und wiederholt 50a, 109. Hd. a. Tr. 144 und 166. In der zweiten Abschr das Datum.

163. P. 449, I, 15 und ein Summarium 452, IX. Tr. 145.

quicquid mihi pater meus et fratres hereditauerunt et proprio elaboratu acquisiui id est in terris siluis campis pratis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec sunt. Uualdger Hruadmunt Uualdgoz Hruadroh Hruoduuart Asolf Votilo Freholf Uuizolf Uuaning Nuono Ratger Gisalheri Balduuig Belding Hiltrun Adalrun Uuolflind Liuta Gozhilt Rathilt Albuuiz Ratolf Onsuuind Reginburg Theotburg Veta Uuillihilt Hruadhilt Alphilt Alpsuuind Egimuot Elimuot cum omni eorum supellectili et sumptu. ea scilicet ratione trado haec omnia ut per uestram precariam illa omnia possideam ad uitam meam et post obitum meum uxor mea Uuilliquoma. et post nostrum amborum discessum filii et filiae nostrae ad uitam illorum suas singuli possideant partes. post omnium uero nostrum de hac presenti uita discessum uos et successores uestri ad utilitatem uestram et in elimosinam nostram cuncta quae tradidi tenendi habendi possidendi firmam et inconuulsam in omnibus habeatis potestatem. Scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno XXXII. regni domni Caroli gloriosissimi regis Francorum mense augusto die VI. kalendas septembris. † sign. Uualahfridi et uxoris eius Uuilliquomum qui hanc kartam traditionis fieri rogauerunt † Hruadprahti † Theoleichi † Amalperahti † Suuidperahti † Sigiuuadi † Leidrahti † Gerbrahti † Alauuih † Suuidpoti † Eggiolti † Ercampoti † Rohingi † Ercamprahti † Sandrati † Friduuuini † Eginoni † Uuerinharti.

164. Kartula Erlungi et Erlolfi.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro innumeris 800, 12 Decembr.
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque nos in dei nomine Erlung et Erlolf donamus uiuiter ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum in loco qui dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit in corpore. et ubi Baugulfus abbas praesse dinoscitur. hoc est quod donamus in pago Uuormacinse in uilla nuncupata Aburinesheim sine ullo marca terrae araturiae iugera XV ita ut ab hodierno die supra dicti monasterii rectores seu custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint firmam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona si contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et insuper inferat fisci dicionibus auri uncias .II. argenti pondera IIII. cosetus soluat et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula donationis sub die XV. kalendas ianuarias anno XXXIII. regnante domno nostro Karolo gloriosissimo rege. ego Theotricus in dei nomine sacerdos rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. † sign. Erlungi et Erlolfi qui hanc kartulam donationis fieri rogauerunt. † Sigiboldi † Othelmi † Anthadi † Hruotbohi † Hartfridi † Iboni † Erhardi † Folradi † Eburhardi †.

---

164. C. 37a, 77, Bd. a. Tr. 154.

165. Traditio Uualtoni et sociorum.

801, 11. März. In dei nomine ego Uualto et socii mei quorum nomina haec sunt id est The
Altolf Otrih Adalrih Perahtger Matto Farolf Meginbald Otto Amanolf Her
Megis Lantolt Lungan damus atque tradimus in elimosinam nostram ad sanctum Bo
capturam hanc quae de uilla Berghohe capta est et haec sunt nomina locorum quibus i
gyrum determinatur. a Tunibach sursum uel sursum Tunibach usque ad Treniches eichi
sursum in Bramfirst deinde in kaltenbahhes haubit deinde in Ruhunbah deinde in des kun
per ambas hagon inde in suuarzahafurt deinde in daz smala eihahi deinde after dero f
Rinacha haubit deinde iterum in Tunibach. sicque tradimus illam ut a tempore instanti e
presenti in nostram elimosinam in uestrum transeat dominium ut illum colatis illiusque ut
habeatis semper uos et successores uestri nullo quod absit contradicente. facta haec traditi
XXXIII. regni domini Caroli gloriosissimi regis Francorum mensis martii die V. idus a
mensis † sig. Egino presbiter † Suuanupraht † Nordman † Haduperaht †
† Gisalfrid † Helmrih. ego Racholfus cancellarius scripsi.

166. Kartula traditionis Sigifridi.

801, 19. März. In dei nomine. licet sint parua et exigua quae pro nostris magnis offerimus faci
tamen scimus aequissimum iudicem plus deuotionem mentis quam quantitatem perpendere m
idcirco ego Sigifrid et duae sorores meae id est Gunza et Leobniui sana mente de
uoluntate donamus atque tradimus donatumque in perpetuum esse uolumus ad sanctum Bo
qui corpore requiescit in monasterio Fulda ubi Baugolfus abbas turbae monachorum
praesse uidetur quicquid in pago Grapfelde et in uilla Salu et in marcu eius de poss
agricultura proprietatis habemus id est in terris siluis campis pratis pascuis aquarumue de
domibus aedificiis mancipiis quae sunt ex mea parte et sororis meae Gunzon quorum
haec sunt Uuolfpraht Hiltigart Amalgart Rihhilind Liobbot Herileih Tag
Adalpern Adala cum uno filio Nandgat cum omni eorum suppellectili et sumptu. ea
ratione tradimus haec omnia in uestram potestatem ut per uestram prestariam ego et
soror mea illa possideamus ad uitam nostram ut habeamus unde possimus in istius u
sustentare et alere infirmitatem imbecillitatis nostrae. post obitum uero nostrum uos et succ
uestri in elimosinam et ad utilitatem uestram tenendi habendi fruendi firmam et incontradi
omnibus habeatis potestatem nullo quod absit contradicente. Scripta haec karta traditi
monasterio Fulda anno XXXIII. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum
martio die XIIII. kalendas aprilis.

167. Kartula traditionis Uuiturammi.

801, 21. April. Licet sint parua et exigua quae pro inmensis meis offero sceleribus tamen sci
simum iudicem plus deuotionem inspicere mentis quam quantitatem perpendere muneris i

---

165. P. 516. II, 52. Tr. 146.
166. P. 507, II, 85. Tr. 147.
167. P. 506, II, 83. Tr. 148.

ego Uuituram deuota sanaque mente pro remedio animae meae cogitans dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium qui corpore requiescit in monasterio Fulda quod constructum est in pago Grapfelde in silua Bochonia ubi uir uenerabilis Baugolf abbas turbae monachorum cum summa moderatione preesse uidetur quicquid in hac die presente in uilla Thorscheim proprietatis habeo id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis atque pecoribus et iumentis quae ibidem habeo et haec mancipia trado. Graunolf Gomosuuind Uuolfhart Hiltidrud Hecka cum omni eorum suppellectili et mapta. ea scilicet ratione trado haec omnia ut per uestram precariam illud possideam ad uitam meam ut habeam unde alam et nutriam fragilitatem humanitatis meae quamdiu in hac presenti uita uiuam. post obitum uero meum atque discessum de hac presenti luce uos et successores uestri in elimosinam meam et utilitatem uestram tenendi habendi fruendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. Scripta haec karta traditionis in monasterio Fulda anno XXXIII. regni domini Karoli gloriosi regis Francorum mense aprilis die XI. kalendas maii. † sign. Uituramm i † Hruadberti comitis † Zezzonis † Uualuram † Moring † Hiltuuig † Uuarman † Reginheri † Gerolt † Batugis † Hruading.

163. Kartula traditionis Edirammi.

Ego in dei nomine Ediram diuino instinctus amore dono atque trado in elymosinam 801. 31. Mai.
meam ad sanctum Bonifatium et ad monasterium quod dicitur Fulda ubi uir uenerabilis Baugolfus abbas preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinse in uilla Longasteshcim et in Hufileibesheim et in Geboldeshusun et in Graolfesheim quicquid proprietatis in supra dictis locis uisus sum habere in terris siluis uineis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et inmobilibus quicquid dici uel nominari potest. et mancipia haec id est Brunger. Adalger. Reginuuih. Hahho. Bilidrud. Hruoduuin. Reginleib. Ratolf. Uuinidolf. Albgoz. Uuolfolt. Irmidrud. Amalleih. Sigileih. Otleih. Hartleih. Helmdrud. Timisuuind. Graolf. Berahtmunt. Helisuuind. Heripraht. Erhart. Gersuuind. Tisibald. Vosuuih. cum filiis suis. Ata. Engilof. ea uero ratione ut haec omnia tantum habeam ad uitam meam. post obitum uero meum supradictus abbas uel successores eius illius rei habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. Si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus uel quislibet ulla opposita persona qui contra hanc kartam traditionis uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit iram caelestis incurrat et sancti Bonifatii et in omni loco sanctorum excommunicatus sit. Insuper adscripto monasterio inferat auri uncias .II. argenti pondus .IIII. coactus exsoluat et tamen quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio haec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula traditionis haec sub die .II. kalendas iunias anno XXXIII. regnante domno nostro Karolo gloriosissimo rege. Ego Ramuoltus iussu Baugulfi scripsi et testibus inferius firmaui. † sign. Ediramni qui hanc kartulam scribere rogauit. † sign. Uualaramni. † sign. Isanberti. † sig. Heimprahti. † sign. Albuuini. † sign. Hunprahti. † sign. Reginolti. † sign. Adaluuini. † sign. Sigifrit. † sign. Egiharti. † sign. Rantolfi. † sign. Erharti. † sign. Batuchoni † sign. Hiltiprahti. † sign. Folcprahti. † sign. Uualtolfi. † sign. Moric. † sign. Hartuuini. † sign. Brunichoni.

---

167. C. 28a, 57. Hd. b. Tr. 150.

169. Kartula Uuolfbaldi.

801, 6. Juni. In Christi nomine licet sint parua et exigua quae pro inmensis meis offero delictis. tamen scio aequissimum iudicem plus deuotionem mentis quam quantitatem perpendere muneris. idcirco ego Uuolfbald deuota sanaque mente dono atque trado in elimosinam meam quicquid proprietatis habeam in marcu Dienenheim [1]) id est .I. arialem cum structuris suis et in VI. locis uineas et duo iugera de terra araturia et in Mogontia duas molinares et hec mancipia Hruodbald Hrihhart Hiltiniu cum prolibus suis id est Hiltilind Gerniu Siginiu Altuuig et coniux eius Irminhilt cum filiis id est Bernfrid [2]) Fartman et coniux eius cum filio Frehchin cum omni eorum suppellectili et sumptu et totum atque integrum quicquid de mobilibus et inmobilibus proprietatis habeam in omni possessione mea trado. ea scilicet ratione ut per uestram precariam illud possideam ad uitam meam. et post obitum meum omnium quae tradidi similiter per uestram prestariam filius meus Lantbald dimidiam partem possideat ad uitam suam tantum ut per singulos [annos] semper ad pascha condictum persoluamus censum id est duas uncias de argento. et dimidia pars statim post exitum meum transeat in ius uestrum. post amborum uero de hac presenti luce discessum omnium quae tradideram cum summa integritate tenendi habendi possidendi fruendi ad utilitatem uestram et elimosinam meam firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem nullo quod absit contradicente. scripta hec kartula traditionis in monasterio Fuldae anno XXXIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. mense iunio die VIII. idus iunias. † sign. Uuolfbald qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Uualurammi † Hrabani † Erchanprahti † Hiltibald † Vogoni † Gundrammi † Lantbaldi † et ego Hrahholf scripsi [3]).

170. Kartula traditionis Hungeri.

801, 21. Juni. Ego in dei nomine Hunger dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium quicquid in pago Salageuue et in uilla Chizziche et in marcu eius proprietatis habeo absque XXII. iugeribus inter prata et terram araturiam et sex oues et duas uaccas cum totidem uitulis ceterum totum atque integrum dono atque trado id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec sunt Prunolf Fridurad Blidrat cum omni eorum suppellectili et sumptu. ea scilicet ratione trado haec ut per uestram precariam illud possideam ad uitam meam. post obitum uero meum de hac praesente luce uos i successores tenendi habendi fruendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. Scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno XXXIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum mense iunio die XI. kalendas iulii. † sign. Suuidperaht † sign. Irmiperaht † sign. Altcarli † sign. Alauuihes † sign. Ercanpot † Ercanpraht † Sigideg † Dinguuin † Heribraht † Ruadhart † Erpfung † Uuigbraht † Heriuuig † Ra heri † Ginoz † Spiligern.

---

169. C. 86a, 74. Hd. a und mit einigen Aenderungen bei Eb. II, 57a. Tr. 151. [1]) E. *in Massenhe* [2]) E. liest so: *Bernfrit. Razman. Eberhilt* cum filiis suis. *Vto* et *Trutman. Herrat. Rihbald. Rudbolt. Rickilt* c filiis suis. *Geila* et *Ruger. Ito* et coniux eius *Frenkin. Citisin* et filii eius atque filiae. hos omnes cum omni e [3]) E. ego *Tacholfus* diaconus humilis frater composui hanc kartam. Ausserdem hat Eberhard im Datum no folgenden Zusatz: *Aderat tunc predictus rex Karolus magnus et gloriosus princeps.*

170. P. 450, I, 16. Tr. 149.

171. Traditio Theotharti pro Adalharte de Alsacinse.

Sacrosanctae ecclesiae sancti Bonifatii quae est constructa super fluuium Fulda ubi ipse 801, 27. Juni.
martyr sacro requiescit corpore ubi in dei nomine Baugolfus abba praesse uidetur. ego itaque Theothardus dono pro remedium Adalharti donatumque in perpetuum esse uolo hoc est infra noua ciuitate Argentoratinse. ariale I. cum casa quae supra ipsam arialem stabilita est. ab uno latere terra sancti Nazarii ab alio latere terra sancti Mauricii ab uno fronte terra sanctae Mariae ab alio fronte terra sancti Stephani † et in marcu Haidulfushaim. ariale .I. ab uno latere terra sanctae Mariae. et terrae aratur ie iurnale .I. ea ratione a die presente trado atque transfundo ut ipsa casa dei uel congregatio illa haec omnia teneant atque possideant et quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse quod absit uel heredes mei seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit tunc inferat uobis cogente fisco auri uncias .V. argenti pondera similiter. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. actum in Strazburga ciuitate publice data V. kalendas iulias anno XXXIII. Caroli regis. † Theotharti qui hanc donationem fieri rogauit † Uuolfberti † Bebahtradi † Hruodolahi † Uuolfhardi † Sigiberti † Sigoni † Hartnodi † ego Adalph rogatus scripsi et testibus firmaui †.

172. Traditio Liutbirgae.

In dei nomine. ego Liutbirg tradidi per manum Adalhelmi ad sanctum Bonifatium 801.
ista mancipia quorum nomina haec sunt Hertgund Hruodicoma Heilagart Tuomolf Thrasamunt Gerlind Alagundi Rihgund ita ut duo ex his habeam per uestram prestariam ad uitam meam ut meos infirmos et uacillantes artus quanto tempore hic uiuam suis sustentent ministeriis. ista alia mancipia deinceps a die presente in uestrum transeant dominium necnon et illi duo post obitum meum similiter faciant. scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno XXXIII. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum.

173. Traditio Adelheres.

In Christi nomine. ego Adelhere pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam 801.
consecrire merear dono atque trado ad ecclesiam sancti saluatoris quae est constructa in pago Grapfelde et ad reliquias sancti Bonifatii martyris omnia quaecumque mihi contingunt in his uillis. uilla Sulzifelt et illam basilicam quae in ipsa uilla constructa est et in uilla quae dicitur Sulfricheshus et in uilla quae uocatur Sala et in Ibistat et in Marchereshuson et in Lurungun et in Uuancheim et in Urahheim et ipsae uillae iam nominatae positae sunt in pago qui dicitur Grapfeld et sicut iam dixi omnia quodcumque mihi in his uillis contingit id est in terris campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus farinariis et omnia mobilia et

171. C. 5a, 7. Hd. a. Tr. 152.
172. P. 518, II, 62. Tr. 153.
173. Schannat trad. 155 giebt diese Urkunde „ex veteri codice," d. h. aus dem Chartular; aber weder in diesem noch bei Pistorius habe ich sie finden können; auch in den Summarien Eberhard's ist sie nicht enthalten.

immobilia mea et mancipia his nominibus.' Friduloh. Zeizolf et uxor eius Ratburg
eorum VII. Germunt et uxor eius Uuillitrud et filii eorum III. Adalolf et uxor eius T
trud. Heruuin et uxor eius Theotgund et filii eorum V. Erferi Ramuolt Berahta Al
Erlind Uuolfhilt. isti sunt testes qui uiderunt et audierunt. † Meginbraht † Eggil
† Adalman † Uuanolf † Betto. facta karta traditionis in monasterio Fulda anno XI
regni domini Karoli regis Francorum. ego Hraholf iussus scripsi.

174. Kartula traditionis Uualurammi de pago Rininse.

802, 22. Mai. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro i
peccatis et debitis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem
sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego in dei nomine Uualuram sana
sanoque consilio pro peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad
terium sancti Bonifatii quod est constructum iuxta fluuium quod dicitur Fulda ubi ipse
dei ac gloriosus martyr requiescit corpore et ubi Baugulfus abba preesse uidetur. hoc e
dono in pago superiori rininsae in uilla nuncupata Hofun ecclesiam cum omni stabil
in reliquiis in capsis seu in crucis in areis in aedificiis pratis omnem conlaboratum illius e
et mancipia XXVI his nominibus. Uuillidrud cum duobus infantibus. Mohha cum
infantibus. Hitta cum .IIII. infantibus. Uuetta cum tribus infantibus. Theotuuin et ux
Rihsuuind cum tribus infantibus. Uuillisuuind cum tribus infantibus. et dono iumen
cum illo uuerenione XXI. et sicut superius iam dixi quicquid ad illam ecclesiam aspicit.
liter dono in uilla nuncupata Oppenheim quicquid ad ipsam supra scriptam ecclesiam
in uineis. et dono areas tres unam intus muro ciuitatis Mogontiae aliam in uilla
Hruodolfesheim tertiam in uilla quae dicitur Teinenheim. de illa area quae int
ciuitatis Mogontiae habet ex uno latere Hruodolt ab alio latere Fruorit tertio latere
Petrus quarto latere uia publica. de alia area quae in Hruodolfesheim iacet habet duo
ribus sanctus Nazarius tertio latere habet Gisalpraht quarto latere est uia publica. de te
quae iacet in Tienenheim habet ex uno latere sanctus Bonifatius ab alio latere Ratuuis
lateribus uia. dono trado atque transfundo de meo iure in ius et dominationem supradict
siae ita ut ab hodierno die supradicta ecclesia uel custores illius habendi donandi d
possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habea
tatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel
dibus seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc kartulam donationis u
eam infrangere uoluerit inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et sancti Bonifatii martyris
et insuper inferat ad ipso supradicto monasterio auri uncias .II. argenti pondera .IIII.
exsoluat et tamen quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni temp
et stabilis permaneat. stipulatione subnixa. facta kartula traditionis haec sub die XI kalend
anno XXXIIII. regnante domno nostro Karolo gloriosissimo imperatore. † sign. Uual
qui hanc traditionis kartulam fieri atque firmare rogauit † Hattoni comitis † Gund
† Hunoldi † Gundharii † Utoni † ego Theotricus rogatus scripsi et notaui
tempus quo supra.

---

174. C. 75a, 203. Hd. a. Tr. 156.

175. Kartula Liutsuuindae et Adalprahti de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 802, 25 Mai.
peccatis et debitis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris
sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego in dei nomine Liutsuuind et Adalpraht
donamus ambo pariter pro remedium animae Bernharii ad monasterium sancti Bonifatii quod
dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit in corpore et ubi Bau-
gulfus abba preesse uidetur. hoc est quod donamus in pago Uuormacinse in uilla nuncupata
Teinenheim aream .I. ex duabus lateribus habet sanctus Albanus ab alio latere sanctus
Bonifatius tertio latere habet Iburin. ea uero ratione ut ab hodierno die supradicti monasterii
rectores uel custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uo-
luerit liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non
credimus si nos ipsi aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita
persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inprimitus iram
dei omnipotentis incurrat et sancti Bonifatii et insuper inferat ad supradicto monasterio auri uncias
.II. argenti pondera IIII. coactus exsoluat et tamen quod repetit euindicare non ualeat sed presens
uentio hec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula traditionis
die VIII. kalendas iunias anno XXXIIII. regnante domno nostro Karolo glorioso rege. † sign.
Liutsuuindae et Adalprahti qui hanc traditionis kartulam fieri rogauerunt. † Adalbercti
Fedilbercti † Altbercti † Otuuini † Marcrati † Hrihhelmi † Uualtharii † Adal-
berti † Asbercti † Heimoni † Erhardi † Engilhelmi †. ego Theotricus rogatus
scripsi et notaui diem et tempus quo supra.

176. Kartula Otmunti de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 802, 26 Mai.
peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris
sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego Otmunt et coniux mea Erinthrut sana
mente sanoque consilio pro malis peccatis nostris ut in futuro ueniam aliquam promerire mereamur
donamus ambo pariter ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac
gloriosus martyr sacro requiescit in corpore et ubi Baugulfus abba preesse uidetur. hoc est
quod donamus aream .I. intus murum ciuitatis Mogontiae cum omni aedificio quod est ab uno
latere sancti Petri ex alio latere sancti Bonifatii tertio et quarto uia publica. similiterque donamus
in pago Uuormacinse in uilla quae dicitur Battenheim uineam .I. ex tribus lateribus habet
sanctus Albanus quarto latere habet Uuillibald filius Adalbaldi. ita ut ab hodierno die
supradicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quic-
quid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero
quod fieri non credimus si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris uel proheredibus seu quislibet
ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit
inprimitus iram dei omnipotentis incurrat et sancti Bonifatii et insuper inferat fisci dicionibus auri
uncias .II. argenti pondera IIII. coactus exsoluat et tamen quod repetit euindicare non ualeat sed

---

175. C. 34a, 69. Hd. a. Tr. 157.
176. C. 35a, 71. Hd. a. und Eb. II, 80b mit unbedeutenden Aenderungen in den Namen. Tr. 158.

presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permanent stipulatione subnixa. facta ha traditionis sub die VII. kalendas iunias anno [1]) XXXIIII. regnante domno nostro Karlo gl rege. † sign Otmundi et coniugis suae Erindrudae qui hanc donationem scribere pe † Cristiani † Uuolfhardi † Herifridi † Uuolfhardi † Amanoni † ego Theotm rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra.

177. Kartula Otuuara de Uuormaciuse.

803, 11. März. Ego in dei nomine Otuuar dono atque trado per manum Beniamines et Me uuartes in elimosinam meam ad ecclesiam sancti saluatoris ubi sanctus martyr Bonifatius requiescit corpore quicquid in Umanesheimoro marcu et in Tulgesheimoro marcu pe tatis habeam id est unam arialem cum aedificiis suis quae habet ex duobus partibus ci publicam uiam in tertia parte habet Uuituram in quarta sanctus Bonifatius. et ad pertinentem hobam et duas uineas. unam in Umanesheim circa quam habet in una Uuigheri in alia Uuolfroh in tertia Hartuuig in quarta sanctus Bonifatius. alia uinea Dulgesheim circa quam habet in una parte sanctus Nazarius in alia sanctus Petrus in Uuolfroh in quarta sanctus Bonifatius. sicque illud trado per manus supra dictorum uiro per uestram prestariam illud maritus meus Vodilmar et filius meus Geruuin habeant ad illorum. ita ut per singulos annos pro hoc reddant censum istum id est denarios VI. p illorum exitum de hoc mundo uos uel successores uestri illam supra dictam rém melior elimosinam meam et ad utilitatem uestram tenendi habendi possidendi firmam et incontradic omnibus habeatis potestatem. scripta hec kartula traditionis in monasterio Fuldae anno II regni domni Karolis gloriosissimi regis Francorum imperii uero eius tertio. mense martio idus. eiusdem mensis. et hii sunt testes † Beniamin † Meginuuart † Uualtolf † El † Erchanpraht † Uuillipraht † Benno † Einheri † Egilheri † Hartuuig †.

178. Traditio Vodalrichi comitis pro se et pro Voton de Alsacia.

803, 1. Mai. Oportunum est unicuique dum in hac uita mortali uiuet de futura uita ubi inm perpetueque uiuere sperat dum licet cogitare studeat. ergo in dei nomine Vodalrichus dono pro remedium animae meae seu pro remedium germani mei Votoni ad monasterium Bonifatii quod est constructum super fluuium Fulda ubi ipse sanctus corpore requiescit ubi uenerabilis Baugulfus [1]) abba preesse uidetur traditumque in perpetuum esse uolo. in pago Alsacinse in uilla quae dicitur Heinhaim id est tam terris campis pratis siluis uineis casis casalis mancipiis quorum nomina sunt Balâfrid Tetta Adalman Ang Hrihhari Berahtlind Gerhart Theotbirg Bita Otuuin Hailrat Gundhari Su hilt Amalhilt Itisburg Baldsuuind Uualahheri Theotlind Ratsuuind Heri

---

[1]) Der Schluss von *anno* an fehlt bei Eberhard; dafür steht die Notiz: *actum Fuldae*, was nicht mi

177. C. 48b, 105 und 54a, 122. Hd. a. Tr. 159. Die erste Abschrift ist unvollständig; sie bricht m Worte *exitum* am Schlusse des Blattes 48b, ab: es fehlen nämlich Bll. 49—52.

178. C. 6a, 10. Hd. a. Tr. 181. [1]) So steht von der ersten Hand geschrieben; eine andere, jed alte Hand hat geändert *Ratgarus*. Schannat hat diesen Namen aufgenommen, aber zugleich im Datum *anno XXXVI.*

Rincholf Salga Uuaglind Hetica Unza Gaganhard Reginhart Hiltinc Uuolflind Berahtrat Adalrat Theganmunt Uuolfheri Herirat. pascuis aquis aquarumque decursibus quantumcunque Voto in ipsa uilla fuit uisus habere aut ego conquesiui de portione sua totum et integrum a die presente trado atque transfundo ea ratione ut ipsa casa dei uel congregatio illa inde facere quicquid uoluerint liberam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse quod absit uel heredes mei seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit tunc inferat uobis uestrisque successoribus cogente fisco auri uncias X. argenti pondera V. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. actum ad Zinzila publice data kalendis maiis anno XXXV. regni domni Karoli regis † Vodalrichi qui hanc donationem fieri rogauit † Beboni † Geroldi † Vdilrichi † Ratberti † cum filiis suis qui consenserunt † Cuniberti † Gauuerichi † Haimrichi † Nidgarii † Hartprahti † Nordolti † Hrihbaldi † Hruoderati † Haioni † ego Asaph rogatus scripsi.

179. Kartula traditionis Theotbaldi.

Sacrosanctae ecclesiae quae est constructa in pago Grapfeld. et est uocabulum ipsius 808, 5. Mai.
monasterii Uulda in honore sancti Bonifacii martiris ubi uir uenerabilis Baugulfus abba preesse
uidetur. Ego itaque in dei nomine Theotbaldus acsi indignus uocatus abba. cogitans pro
remedium animae meae et pro aeterna retributione. et de his testimoniis quae satis terribiliter
scriptura sancta commemorat. et de repromissione quam sanctum euangelium commemorat. de
hiis omnibus peritis notum est ut apud misericordem iudicem ueniam consequi merear. ideo
trado ad ipso sancto loco donatum quod in perpetuum ut permaneat esse uolo. hoc est marcas
duas id est in Dubileshaim. et in Friesenhaim. quicquid in illis duabus marchis uisus sum
habere. excepto quod nepote meo Hugone tradidi mancipiis his nominibus. Liutricum cum
uxore sua Theatrada et infantes eorum. et seruum unum nomine Gozfrid. cum casalis et
aedificiis eorum. id est cum terris casalis aedificiis uineis siluis pratis pascuis aquis aquarumque
decursibus uel omnibus adiacentiis totum et integrum a die presente de meo iure in uestram trado
dominationem. ita ut abba uel rectores illius monasterii habeant teneant atque possideant. uel
quicquid exinde facere uoluerint. liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. Si quis
uero quod fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus uel proheredibus meis. seu quis-
quis ulla opposita persona qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerit. aut eam
infrangere uoluerit inferat prefato monasterio auri uncias .VII. argenti pondera .X. coactus exsoluat
quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore stabilis et firma
maneat stipulatione subnixa. actum publice in Tubilesheim in ipsa uilla .III. nonas maias
anno XXXV. regnante domno nostro Carolo rege. † sign. Theotbaldi abbati qui hanc tradi-
tionem fieri et firmare rogauit. † sign. Uuicharii testis. † sign. Bessonis. † sign. Uuacharii.
† sign. Albrici † sign. Hildi. † sign. Uuacchonis. † sign. Adalaici † sign. Uuolffridi.
† sign. Ratleici. Asaph rogatus scripsi et subscripsi. Quicquid in Dubilesheim marca et
Friesenheim marca uisus fui habere totum et integrum quod Uuacho habuit in beneficio.

179. C. 8a, 14. Hd. b. Tr. 160.

180. Kartula traditionis Lantfrides de Mogontia.

In Christi nomine ego Lantfrit dono atque trado in elimosinam meam ut indulg consequi merear peccatorum meorum in ciuitate opinata quae uocatur Mogontia illum locum id est houastat et omnem aedificium quod ibi constructum est meaeque proprietati locum qui illorum ciuium uel totius uulgarici sermonis dictu nuncupatur ad hrachatom i Hrenis fluuii trado sicut scriptum est supra ad monasterium sancti Bonifatii martyris dicitur Fulda ubi preclarus et uenerandus deo deuotus Baugolf abba cum multa turba monac deo seruire cognitum est. et sic terminatur in qualicumque parte supra dictus curte locus houastat ita ut in una regione tangitur uia regis et in alia tangitur pars sancti Martyni et in parte Gernandes filii Hagunen. illum iam supra dictum locum cum omni fabrica q eo est quod ad meam pertinet proprietatem sic trado ad supradictum monasterium post meum et post obitum fratris mei Theotfrides ut qui ex nobis utrisque alium superuix ille illud habet per uestram prestationem usque ad finem uitae eius. post mortem uero a supra dictam rem uos seu posteri uestri perpetualiter utendum habendum incontradictam firmissimam in omnibus habeatis potestatem. Actum in monasterio Fulda die XX decembri † sign. Lantfridi † Uualurammi † Marcolti † Sigihardi † Sig † Albgeri † Uuignandi † Muotheri † Ercanberahti † Hugi † Tuldheri †.

181. Kartula Hadurichi presbiteri de Uuormacinse.

In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Hadurih indignus presbiter in remis peccatorum meorum. ut ueniam consequi merear in futurum. dono atque trado in elimosinam ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi religiosus et preclarus Paugulfus cum magna congregatione monachorum deo seruire dinoscitur in uilla nuncupata Harahel quicquid proprium habeo id est illam arialem id est houastat et ipsam ecclesiam et omnem aed quod ibi constructum est et terram arandam et uineam colendam et mancipia VI. quorum h nomina Uuinirih Heriman Hiltirat Theotrat Otgart Altfrit. cum omnibus suppelled suis et suae pecuniae totum et integrum quicquid in supra dicta uilla proprietatis habeo trado ad monasterium supra dictum post obitum meum ita ut uos uel sequaces uestri supra rem incontradictam et inexquisitam post exitum uitae meae ulterius habere liberam ac firmi habeatis potestatem stipulatione subnexa. Actum ad monasterium Fulda die XXV mensis dec † sign. Hadurih † Benno † Sigifrit † Gerhelm † Erhart † Hadupraht † Eg † Baldrih † Uolrat † Blidolf † Uualuram.

182. Kartula Hruadhartes et Liobhartes.

In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Hruadhart et frater meus Liobha remissione peccatorum nostrorum in elimosinam nostram seu coniugis meae Hruadhartes Li tradimus ad monasterium sancti Bonifatii martyris quod dicitur Fulda ubi Paugolf ue

---

180. C. 45a, 95. Hd. a. Tr. 103. Das von Schannat angegebene Jahr steht nicht in der Handsch
181. C. 82a, 65. Hd. a. Tr. 163.
182. P. 501, II, 19. Tr. 171.

as preesse uidetur quicquid in ista Bochonia in ripa fluminis quod dicitur Fulda proprium emus id est terris siluis campis pascuis aedificiis pecuniis quadrupedis et quicquid sit ea one ut ego et frater meus Hruadhart et Liobhart usque ad obitum nostrum supradictam rem is ad nutrimentum per beneficium uestrum habere possimus. post mortem nostram uos et secus uestri habere perenniter supradictam rem firmissimam habeatis potestatem. Actum in monaio Fulda die XIX. mensis ianuarii.

183. Kartula traditionis Gundheres.

Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce omnia da fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Gundherus trado ad monasterium sancti Bonifatii l dicitur Fulda ubi uenerabilis uir Paugolf abbas preesse uidetur hoc est quod trado partem m et quae ad me pertinere uidentur in loco nuncupato Baldmunteshus ea scilicet ratione go et filius meus Batto illud dum aduiuimus habeamus et qui alium superuixerit similiter utatur censu disposito ut semper post tres annos amphoram mellis demus. post obitum uero nostrum orum uobis uel successoribus uestris illa causa ut libet incontradicta in omnibus sit potestas. m in monasterio Fulda sub die III. kalendas martias. ego Einhart scripsi. † sign. Gundheres hanc kartam fieri rogauit † sign. Batten filii eius † sign. Fertinges.

184. Kartula traditionis Hartgeres et Hruadmuntes.

Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce omnia da fiunt uobis. idcirco ego in dei nomine Hartger et filius meus Hruadmunt tradimus e donamus quicquid in Baldmunteshusum terrae habuimus excepta una ariale ad monasterium cti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi uir uenerabilis Paugolf abbas cum multa turba monarum preesse uidetur. ea scilicet ratione ut quoad uiuimus illo nobis uti liceat et si alius rum superuixerit e nobis duobus similiter illud sub uestra habeat prestaria. post exitum uero orum firmam et incontradictam habeatis potestatem in omnibus quae tradidimus. actum in asterio Fulda sexto idus martias. ego Einhart scripsi. † sign. Hartgeres et Ruadmuntes eius qui communibus manibus hanc traditionem fecerunt.

185. Kartula traditionis Einharti.

In Christi nomine. ego Einhart et coniux mea Engilfrit donamus atque tradimus ad tum Bonifatium ubi uir uenerabilis Paugolf abbas cum turba plurima monachorum monasterio esse uidetur hoc est quod donamus quicquid in Urithorpfe proprietatis habemus exceptis haftunnis et uno mancipio. quicquid aliud est quod habeo hoc trado ea ratione ut dum ego iuo habeam illud. similiter et coniux mea si illa me superuixerit utatur illico. post obitum uero rum amborum uos et successores uestri res memoratas ulterius perenniter possideatis stipulae subnixa. actum die VIII. idus iunias. ego Einhart scripsi.

---

183. P. 448, I, 12a. Tr. 176.
184. P. 507, II, 36. Tr. 170.
185. P. 448, I, 12b. Tr. 177.

186. Praestaria Baugolfi abbatis.

Non est incognitum multis fidelibus quod Reginhilt et soror eius Gundhilt tradiderun in elimosinam suam ad sanctum Bonifatium quicquid proprium habere uiderentur in pago Grap feldum et in pago Gozfeldum. ideo ego Baugolfus abbas cum consensu fratrum nostrorum omnium praesto tibi Reginhiltu et Gundhiltu ad uitam suam quicquid manu potestatim tradiderunt ad sanctum Bonifatium extra illa loca tria quae nobis in praesenti modo ad seruiendum dimisistis in Tungide et in Pleihfeldum et in Buhhiliden. et contra ista loca tria praestamus tibi Reginhiltu et Gundhiltu de nostris propriis in loco qui appellatur Brahouua ut habeas ad uitam suam cum ceteris locis tibi concessis habendi fruendi non minuendi sed meliorandi fir missimam in omnibus habeatis potestatem in nostram praestariam et post obitum uestrum pos deamus nos et successores nostri. † sign. Baugolfi abbatis qui hanc praestariam fieri iussi † Prezzolti presbyteri † sign. Hruadharti presbyteri † sign. Hruadfridi presbyteri † sig Ortrohi monachi † sign. Gerbrahti diaconi † Nandharii diaconi † sign. Hramuolf presbyteri. facta praestaria tertio kalendas iulias.

187. Kartula traditionis Helpfrates.

In Christi nomine. ego Helpfrat quicquid proprietatis habeo in illa marca quae e super fluuio Fliedina ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fulda ubi uenerabilis Paugo abbas preesse uidetur trado in elimosinam meam et coniugis meae Anshiltae et filiae me Hiltiu totum et integrum id est siluam campum prata pascua aedificia alia confinia quicquid mobile et immobile quadrupediorum septem mancipia cum omnibus rebus suis post obitum nostr id est meum Helpfrates et coniugis meae Anshiltae et filiae meae Hiltiu ut quisquis nobis longius uiuat per precationem supradicti uenerabilis Baugolfes abbatis et cunctae famil sancti Bonifacii habeat illud usque ad exitum uitae suae. post obitum nostrum uos posteri uestri supradicta re frui ulterius sicut placet liberam firmissimamque habeatis potestatem sti latione subnixa. actum in monasterio Fulda die XXVII. mensis augusti.

188. Traditio Acbuten de pago Alsacinse.

Ille bene possidet res suas in seculo qui cum caducis adquirit premia sempiterna. ideo dono Acbuto pro mercedem et stabilitatem meam ad sacrosancto monasterio cuius uocabul est Uulta quod est constructum in honorem sancti Bonifatii martyris ubi uenerabilis Baugolf abba seu custor preesse uidetur. in Leidmareshaim et Luadleicheshaim et in Terhe et Hudamareshaim homines manentes XII. aut amplius et in Heifanhaim ecclesiam .I. cu indominicato et ad ipsa curta pertinent homines XIII. hobas XX. in Uuilare homines XII. uino unde exercere possunt karradas XX. in Uualaheshaim homines VI. in Gunzing ecclesia .I. homines .IIII. in Gunmareshaim homines .II. in Mvorbah homines VI. in Mul huson et in Moringeshaim in Offenbah in Merlunghaim in Gotamareshaim Nuzdorpf homines VIII.

---

186. P. 505, II, 29. Tr. 172.
187. P. 447, I, 11. Tr. 165.
188. C. 7a, 12. Hd. a. Tr. 167.

189. Traditio Bleonsuindae.

In Christi nomine. ego ancilla Christi Bleonsuind talem portionem quę mihi a parentibus meis in pago Iagesgewe in uilla Meitemûln in proprietatem hereditario iure contigit. consentientibus atque simul conlaudantibus fratribus ac sororibus meis uterinis nulloque parentum meorum et affinium contradicente coram testibus idoneis et cognatis meis trado beato Bonifacio martiri qui in fuldensi monasterio corporaliter requiescit. traditumque in perpetuum uolo. et me ipsam ancillam Christi perpetuo permansuram ab hac die et deinceps deuoueo et promitto coram deo et uenerando abbate Baugulfo. atque omnem huius mundi uanam et caducam gloriam cum stipulę huius abiectione depono. et in monasterio sanctimonialium ubi uenerabilis abbatissa Albhilt nomine cum uirginum turba deuote deo seruit. me etiam Christo quamdiu uixero seruituram promitto. Trado ergo sicut predixi deo et sancto Bonifacio martiri meam hereditatem et patrimonium prefatę uillę Meitemulin. cum familia utriusque sexus. cum terris. siluis. pratis. campis. pascuis. domibus. edificiis. hortis. aquis. aquarum decursibus. piscationibus et cum omni rerum utilitatibus ea scilicet ratione ut fratres sanctę fuldensis ecclesię mei semper sint memores.

Facta [1]) est autem hec traditio sub Carolo imperatore. ipso presente et confirmante et anuli sui impressione roborante et precipiente. ut hęc eadem tradicio nullam patiatur iniuriam.

190. Cambium in uilla Herifa.

Ego itaque in dei nomine Paugolf abbas. omnibus fidelibus nostris non habetur incognitum quod ego ab ipsis unam arialem id est houastat cambiaui id est mutaui in uilla quae dicitur Herifa id est Starcfrid et Uuigfrid et Thancrat tradideruntque mihi ad monasterium sancti Bonifacii quod dicitur Fulda illam arialem quae ad proprietatem eorum fuerat id est ex his omnibusque suam partem ad possidendum ad excolendum a die presente ita ut nos nunc et posteri ulterius illam habere frui liberam firmissimamque in omnibus habeamus potestatem stipulatione subnixam.

191. Praestaria Paugolfi abbatis.

Non est incognitum cunctis fidelibus quod Leobataga tradidit ad sanctum Bonifatium elimosinam suam partem hereditatis suae id est ecclesiae suae quod ad eam pertinet terris cultis pascuis mancipiis aedificiis in uilla nuncupante Ascfeld et illam houastat in qua aedificatum est et sedet et haec nomina mancipiorum Hadarih Liutrat Ermanrih Immina cum tali supellectili quam Hadarih habet in uilla Bonlantum et omnia ad se pertinentia. ideo ego Paugolfus abbas cum consensu et uoluntate fratrum nostrorum praestabo tibi Leobatagun uitam tuam has supra dictas res quae manu potestatiua tradidisti ad sanctum Bonifacium super et de nostro sumptu tria mancipia id est Adalrat Theotuuic Hruotrad cum supellectili eorum has res supra scriptas habendi fruendi non minuendi sed meliorandi firmissimam in omnibus habeatis potestatem per nostram praestariam et post obitum tuum possideamus nos

189. Eb. II, 75a. Tr. 168. [1]) Schannat hat diesen Zusatz, wohl nicht mit Unrecht, weggelassen.
190. P. 501, II, 17. Tr. 173.
191. P. 476, I, 105. Tr. 175.

hoc ipsum et successores nostri. † Paugolfi abbatis † Hramuolti presbyteri † Amale presbyteri † Gerberti diaconi † Uuolfboten presbyteri † Megingozi monachi † Theganheri monachi. item hi testes. Engilperaht Adalman Freibraht Siginand Eggio Manolt Amalperaht Gerperaht Leidrat Liutheri Sandrat Theotbald Theolei et annis singulis tibi ad uitam tuam de nostris causis donetur una situla mellis plena et porcu unus qui assumitur pro pretio anni.

192. Traditio Leidrati.

Ego Leidrat in supradicto pago [Salageuue] uel uilla [Hnutilingi] totum trado quicqu proprietatis habeo et tria mancipia Hartperaht Helmsuuind Hruadflat et traditum post obitum meum ad sanctum Bonifacium in elimosinam meam.

193. Traditio Rohingi.

Ego Rohing in pago Ueringeuue et in uilla Muotuuinesheim et in silua Bocho iuxta alueum fluminis Sinna totum quicquid proprietatis habeo trado ad sanctum Bonifacium haec mancipia Perahtsuuind Meginhart cum omnibus rebus suis traditumque sit post obit in elimosinam meam.

194. Traditio Engilberti.

Ego itaque Engilbertus et uxor mea Rosmuot non immemores facinorum nostror tradimus ad sanctum Bonifacium in elimosinam nostram mancipia quinque ut aliquam delicto nostrorum ueniam consequi mereamur. et haec nomina mancipiorum Friduhart Otgart Albla Uuilligart Regingart. haec traditio facta est in uillula Uuilaresfelde intra basilica. hi testes traditionis. † sign. Engilberti qui haec tradidit † sign. Mattoni clerici † sign. E canberti clerici † sign. Sigiboti † sign. Leidrati † sign. Hruadheri † sign. Altth ringi † sign. Folcmari † sign. Irpfingi.

195. Traditio Lantfrides.

Ego Lantfrid pro salute animae dedi in ecclesiam beati Bonifacii martyris omne pa monium meum et omnem hereditatem meam quicquid mihi iure dimisit pater meus et quicquid acquisiui post obitum eius id est mancipia XIIII. quorum nomina sunt haec. Uuerdheri et u eius nomine Adalbirin et filii eorum his nominibus Uualtheri Baldheri Leobbirin Hrua birin. Uuilliperaht et uxor eius Uuingdeo et filii eorum Regindeo Arndeo Ostarhi Liuto. et Reginolf et uxor eius Liubila. et domus mea et omnia quaecunque habere pot

---

192. P. 447, I, 7.
193. P. 447, I, 8.
194. P. 447, I, 9.
195. P. 450, I, 17 und ein Summarium 452, X. Tr. 448. Ich habe diese und die nächstfolgenden Schenkungen hier eingereiht, da sie in die Zeiten Baugolf's oder Ratgar's fallen müssen.

in mobilibus et immobilibus et terram quam habui in uico nuncupato Adalfrideshusum cum campo et silua et prato et pascuis et in alio uico qui situs est iuxta Tulbam cum campo et silua et prato et pascuis et omnia in omnibus quaecunque habere potui in Salageuue firma permaneant ad ecclesiam sancti Bonifacii supra scripti martyris.

196. Traditio Buten.

In dei nomine. ego itaque Buto quicquid mater patris mei Ichen illi in Hnutilingero marcu hereditauit dimidiam partem de illo trado in elimosinam patris mei ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifacius in corpore quiescit. † sign. Buten qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit † Burguuarti † Uualtolfi † Duoto † Alttuom † Rihnunt † Ebarolf † Meginolt † Gabo † Heio † Reginuuart † Reginheri † Eburhart † Hunolt † Uuortuuin † signat Rathad rogatus.

197. Kartula traditionis Ernustes et Uuartrunu.

Licet sint parua et exigua quae pro inmensis meis offero sceleribus tamen scio aequissimum iudicem plus deuotionem perpendere mentis quam quantitatem muneris. idcirco ego Ernust coniux mea Uuartrun donamus atque tradimus in elimosinam nostram ad sanctum Bonifatium quicquid in pago Grapfeld in uilla Streuu nobis ex parentali iure hereditauerunt patres nostri id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis mansionibus quorum nomina haec sunt. Uuolfhilt Erpfheri Uuielrat Uuerant Uuirunt Biricho Reanrat Ota Imma Richolf Theotuuih Iungolf Otger Ratsuuind Theotsuuind Dunifrid Hruadperaht Uuolfgis Uuolfbirg Mathuuin Brunhart cum omni suppellectili eorum et sumptu et omne quicquid dici et nominari potest de mobilibus et immobilibus de mancipiis et animalibus et omnem elaboratum nostrum quicquid deinceps elaborauimus totum et integrum tradimus ad sanctum Bonifatium praeter unum seruum casatum quem cum omni domo in extra traditionem omittimus. ea scilicet causa ut quod tradimus per uestram praestariam possideamus ad uitam nostram et si alius ex nobis alium superuixerit illud habeat ad uitam suam. post nostrum uero amborum obitum uos uel successores uestri tenendi habendi firmam et inconuulsam in omnibus habeatis potestatem. et hi sunt testes. † sign. Ernustes et coniugis eius Uuartrunu qui hanc traditionem fecerunt. † sign. Liuuichen comitis † sign. Gundheres † sign. Regingeres † sign. Purgoltes † Huomen † Hruadinges † Hahmuntes † Marcuuines † Folctages † Haholtes † Heuuinoltes † Lantprahtes † Erpfgeres.

198. Kartula Siggoni.

In dei nomine. ego Siggo pro remedio animae meae cogitans ideo trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi ipse martyr sanctus Bonifatius corpore requiescit id est

---

196. P. 451, I, 18.
197. P. 511, II. 40. Tr. 122.
198. C. 64b, 160. Hd. a. Tr. 77. Das von Schannat angegebene Jahr kennt die Handschrift nicht.

in marcu Teinenheim in campis uineis et in Talaheimo marcu .III. agros. in Uuineshe .III. agros. in Hruodolfesheimoro marcu et in Bvosunesheimòro marcu pratum carradas ut sicut supradictum est quicquid iure proprietatis habere uisus sum ad supra monasterium trado et haec nomina mancipiorum Anthad Gunduuin Uualaman Uu Uuolfger Hrehhilt Frenchin Mettina Gundhilt Sigipraht Thietbirg Gel Theothilt Uumilind Hruodlind. et haec sunt termina uinearum. et in alia parte Embricho. et in alia uinea iuxta habet sanctus Bonifatius et in alia parte habet Theotr in tertia uinea iuxta habet Uuito et Uuerinheri et in alia parte habet Arnuuis. et quartam uineam habet Richolf et in alia parte habet Recheo. et iuxta quintam uineam Meginhart episcopus et in alia parte habet Helmrih. et iuxta VI.tam uineam habet G et in alia parte habet Uuillolf. iuxta septimam uineam habet Hartrat et in alia parte Richolf. et prope octauam uineam habet Uualdleih et in alia parte habet Ratuuin. e nona uinea habet Rihboto episcopus et iuxta X. uineam habet Rihboto episcopus et parte habet Uuinihelm. et iuxta undecimam uineam habet Uualdleih et in alia parte Freido episcopus. † Siggo qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit. † Uualtolf † G frid † Hruodolf † Erhart † Altpraht † Hribhad † Heriuuart † Erhart † U leih † Batucho †.

199. Traditio Freuuiprahti.

In dei nomine. ego Freuuipraht dono et trado in elimosinam Trudhilte ad s Bonifatium unam uineam ea ratione ut filia eius Bliddrud ad uitam eius habeat in uilla gesheim et singulis annis unum denarium reddat. et isti sunt testes. † Freuuipraht † Ei † Benno † Zierolf † Muotheri † Heriuuart † Erhart † Batucho † † Uuigrih † Unuuan † Gozpraht.

200. Traditio Blidmota.

In dei nomine. ego Blidmot cogitans pro remedio animae meae ideo trado i sinam meam ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda unam uineam in Paten marcu quam mihi tradidit Folmuot. † Blidmot qui hanc kartulam traditionis fieri † Uuignand † Vogo † Uuegalenzo † Ermonolt † Bernger † Heitung † A † Brunicho †.

201. Traditio Liutprahti.

In dei nomine. ego Liutpraht dono et trado in elimosinam patris mei Uue ad sanctum Bonifatium unam uineam dimidium iugeris. ea ratione ut a die presente uos potestatem. isti sunt testes † Liutpraht † Starcrat † Hartrat † Erhart † Ba † Rihhad † Otacar † Uuighart † Einheri † Benno † Ratolf † Altpraht uilla Teinenheim.

---

199. C. 64a, 154. Hd. a.
200. C. 64a, 155. Hd. a.
201. C. 64a, 156. Hd. a.

202. Traditio Lioboldi.

Ego in dei nomine Liobold dono atque trado ad sanctum Bonifatium matyrem Christi quicquid elaboraui in isto fragili seculo. id est psalterium lectionarium euangelium antiphonarium gregorialis omelie de plurimorum sanctorum dictis calicem et patenam. de pecoribus caballos II. boues II. porcos XX. oues XX. ea scilicet ratione ut hec habeam ad uitam meam post obitum uero meum uos uel successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. † Liobolti presbiteri qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Ercanboti † Otprahti † Uuotani † Uuolfheri † Natto † Uuasmvot † Hruotmuot †.

203. Traditio Amanolti de Uuormacinse.

Ego in dei nomine Amanolt trado ad monasterium sancti Bonifatii pro animam fratris mei Hadubaldi quicquid in Teinenheimo marcu ex iure hereditatis eius pars contigit hoc est terris uineis quicquid habuerat et uolo esse ex moderno tempore factum et propriatum ut habeatis potestatem tenendi possidendi sine ulla contradictione † Amanolt † Herirat † Roccolf † Uualtolf † Erchanpraht † Gundheri † Racholf.

204. Kartula Gozprahti.

Ego itaque Gozpraht trado in elimosinam meam et pro remedio animae meae ad sanctum Bonifatium ad monasterium Fulda quicquid in marcu Teinenheim paterno hereditatis de pratis contigit et unam uineam ut deinceps habeant alumni sancti Bonifatii in ré supradicta habendi uendi firmissimam potestatem. † Raccholf † Roccholf † Starcrat † Uualdleih † Batucho † Siggo † Sigimunt † Hruodolt † Ercanpraht † Uuolfheri †.

205. Kartula concambitionis inter Nordalaho et Rohingo.

Placuit itaque atque conuenit inter misso sancti Bonifatii Nordalaho et Rohingo et Emhildae ut inter se concambiarent quod et ita fecerunt. dedit Rohingus et Emhilt Nordalaho misso sancti Bonifatii in Mogontiorum marca iugera V. et e contra dedit illis Nordalahus aream illam foris muro Mogontiae ciuitatis in qua illa casa Rohingi constructa est. ea uero ratione ut de utraque parte habendi donandi uendendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibus habeant potestatem. † Rohingi et Emhiltae qui hanc concambiationem fieri rogauerunt † Hattoni comitis † Uualurammi † Gebahardi † Uuargeri † Megingozi † Vodilprahti † Altfridi † Muotharii †.

---

202. C. 64a, 157. Hd. a. Tr. 191.
203. C. 64b, 158. Hd. a.
204. C. 64b, 159. Hd. a.
205. C. 63b, 151. Hd. a. Tr. 429.

206. Confirmatio Karoli regis de Baugolfesmunster.

Ego Karolus diuina praeordinante clementia Romanorum aduocatus et Francorum et Longobardorum rex. notum fieri uolo omnibus fidelibus christianis qualiter uir uenerabilis Baugulfus abbas fuldensis monasterii adiens clementiam nostram cępit rogare. ut nostra permissione et auxilio liceret sibi ędificare quoddam monasterium in proprietate fuldensis monasterii. uolens ibi aliquos fratres aggregare regulariter uiuentes. nos uero uidentes pium sancti uiri uotum annuimus. necnon et quedam subsidia nostrę proprietatis adiacentia pro dei amore et sancti Bonifacii martiris honore contulimus. at ille cepit ędificare monasterium locumque fundare sacrę religioni aptum. nomen imponens ei de nomine suo Baugolfesmunster. Precipimus ergo omnibus nostri regni cultoribus. ut nullus ei sit molestus et quę fidelis ille homo in honore et nomine domini congessit nullus audeat dissipare. Dedimus etiam eodem tempore beato Bonifacio in Fulda has nostrę proprietatis uillas. hoc est. Seleheim. Salchenmunster. Flieden. Frikenhusen cum omnibus appendiciis suis in perpetuam proprietatem. ut fratres deo seruientes inde sustententur.

207. Kartula traditionis Purgharti et Freuuirata.

803 5. Iuni. Ego in dei nomine Purghart et coniux mea Freuuirat donamus atque tradimus elimosinam nostram ad sanctum Bonifacium in pago Grapfelde in Munirihstetono marcu in ui Atihusom quicquid proprietatis habemus id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aqu rumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec sunt. Thruodolf Uuahb Uuolfmar Einhilt Uuigrih Asa cum duobus filiis Uto Heimolf cum omni eorum suppe lectili et sumptu ea scilicet ratione ut per uestram praestariam illa omnia ambo possideamus uitam nostram ut sit nobis unde possimus sustentare fragilitatem nostram quamdiu in hac prese uita uiuamus postque obitum nostrum atque amborum de hac umbratili uita discessum uos successores uestri tenendi habendi possidendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis pote tatem nullo quod absit contradicente. scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda an XXXV. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum mense iunio die nonis eiusde mensis. † sign. Purgharti et coniugis eius Freuuirata † sign. Eraperaht † sign. Sigima † sign. Hiltibald † sign. Prunger † sign. Erdpraht † sign. Uuerinolt † sign. Suuar man † sign. Ruadmunt † sign. Theoleih † sign. Altfrid † sign. Ruadperaht † sig Toto † sign. Amalperaht † sign. Herman † sign. Sturmi † sign. Theotrih † sig Erpheol † sign. Eggeolt † sign. Liutheri.

208. Traditio Uualten de Alsacinse.

803, 1. Iuli. Sacrosanctae ecclesiae sancti Bonifatii quae est constructa super fluuium Fulda ubi ip sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore ubi Ratgarius abba preesse uidetur. eg itaque Uualto dono pro animae meae remedium ad ipsum sanctum locum donatumque in per

---

206. Eb. I, 101b. Es ist ein Auszug aus andern Urkunden; von den am Schlusse erwähnten Schenkungen ist nichts weiter bekannt.

207. P. 518, II, 63. Tr. 161.

208. C. 5b, 9. Hd. a. Tr. 193.

petuum esse uolo. hoc est in pago Alsacinse in marcu seu in uilla quae dicitur Hanschoashaim terrae araturiae iurnales VI. et uineae ad siclos XXX totum et integrum a die presente trado atque transfundo ut ipsa casa dei uel congregatio illa haec omnia teneant atque possideant et quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse quod absit uel heredes mei seu quislibet ulla opposita extranea persona qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit tunc inferat uobis uestrisque successoribus cogente fisco auri uncias .II. argenti pondus .I. et quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. actum in illo betabure publice data kalendis iuliis anno XXXV. [1]) regni nostri Karoli regis. † Uualtoni qui hanc donationem fieri rogauit. † Gauuerichi † Muotharii † Trudharii † Eriboni † Meginberti † Chundi † Reginoldi † Haburichi † Grimoldi † Uualdrati † Fruotharii † Fridurati † ego Asaph rogatus scripsi et testibus firmaui †.

209. Kartula traditionis Gundrammi de Mogontia.

Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce omnia 803, 7. Iuli.
munda fiunt uobis. idcirco ego Gundramnus in dei nomine pro remedio animae meae pro aliquantis peccatis meis trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda quod est constructum in pago Grapfeld super ripam ipsius fluminis Fuldae ubi pretiosus Bonifatius corpore requiescit et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum preesse uidetur. hoc est in locis nuncupatis in ciuitate Mogontia ariola una quae ab oriente parte habet uiam publicam ab occidente eandem uiam ab aquilone ipsam uiam ab austro ariolam Helfrichi et heredum eius. huius ariolae tertiam partem trado et extra ciuitatem in ipsius urbis marca ad austrum XII iugera et in altera parte ad aquilonem unum pratum X. karradas de foeno adferentem. et in uilla Teisenheim IIII. uineas et quicquid in illa marca proprium habere uideor. omnia quae in pago Uuormacinse fiunt. quicquid ergo in his locis supra nominatis moderno tempore proprium possidere uideor totum et integrum de iure meo in ius domini et sancti Bonifatii trado transfundo atque in perpetuum esse uolo cum terris domibus aedificiis uineis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus. ea scilicet ratione ut dum ego aduixero hanc rem per uestrum beneficium usufructuario excolere atque meliorare debeam. post meum uero de hac luce discessum uos uel successores uestri supradictam rem accipere possidere uel quicquid exinde elegerint facere firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel ulla opposita persona qui contra hanc kartulam traditionis uenire uoluerit aut eam infrangere temptauerit inprimis iram dei incurrat et insuper inferat partibus ipsius monasterii auri libras X. argenti pondera C. et quod repetit perficere non ualeat. sed haec traditio firma et inuiolata omni tempore permaneat. Acta karta in conuentu regali in urbe Mogontia. mense iulio die VII. eiusdem mensis. anno XXXV. [1]) regnante domno Karolo gloriosissimo rege Francorum. anno ex quo imperator creatus est III. isti sunt testes qui propriis manibus signa fecerunt.

---

[1]) In der Handschrift steht XXXII; Schannat hat dies in XXXVI geändert; da es aber wahrscheinlicher ist, dass der Verbindungsstrich zwischen den Einern ausgelassen worden, so habe ich V statt II geschrieben.

209. C. 57a, 133. Hd. a. Tr. 183. [1]) Die Handschrift hat XXXVI; Schannat hat diese Zahl beibehalten und dagegen das Jahr der Kaiserkrönung in IIII. geändert. Aber gerade dieses ist richtig und das Regierungsjahr ist falsch; der hier erwähnte Reichsconvent zu Mainz fällt in das Jahr 803.

† sign. Gundrammi qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Uualah † Ezzilo † Liutfr
† Paugo † Maghelm † Hruodolf † Hiltibald † Erhart † Erbeo † Heliduu
† Ermanolt † Hruodolf † Sunzo. ego Aladramnus scripsi.

210. Kartula traditionis Atun.

803, 11. Iuli. In dei nomine ego Ata pro remedio animae meae dono atque trado quicquid iure proprietatis mihi contingit in Mogontia ciuitate id est aedificium una cum casa ad monasterium sancti saluatoris ubi Bonifatius sanctus corpore quiescit et uir uenerabilis Ratgarius abba multitudini preesse monachorum uidetur pastor et haec nomina mancipiorum. Herirat Baldarat Ortunie Folcuuin Matta. ea scilicet ratione ut post obitum meum uos uel successores uestri habere fruere possidere firmissimam in omnibus habeatis potestatem. acta karta traditionis in conuentu regali in urbe Mogontia mense iulio die V. idus eiusdem mensis. anno XXXV. [1]) regnante domno Karolo gloriosissimo rege Francorum. anno tertio quo caesar ordinatus est. et isti sunt testes traditionis † Ata ancilla dei quae hanc kartam traditionis fieri rogauit. † Maghelm † Theothohi † Folcgeri † Engilbaldi † Uualtheri † Buozrichi † Hruodolf † Uuignandi † Vogoni † Herauuanni †.

211. Kartula traditionis Altmannes et Reginhilte.

803, 24. September. Ego in dei nomine Altman et soror mea Reginhilt diuino admoniti inspiraculo pro futurum nostris animabus cogitare remedium ideo sano consilio summaque mentis deuotione decreuimus de nostra propria hereditate in pago Salageuue in uilla Hnutilingon donare atque tradere in elimosinam nostram ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sancti martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et uir uenerabilis Ratgarius abbas turbae monachorum pius preest pater quicquid ibidem proprietatis habemus absque una hoba id est in terris silua campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec sunt. Albhilt Albsuuind Bilihilt Ruadmar Fricceo Ruadgelt Uuallod Libher cum omni eorum suppellectili et sumptu sicque tradimus traditumque in perpetuum esse uolumus in elimosinam nostram ad supradictum locum ea scilicet ratione ut per uestram precariam cum illa possideamus ad uitam nostram ut habeamus unde sustentare possimus fragilitatem humanitatis nostrae quamdiu in hac presenti uita uiuamus postque amborum exitum atque de hac luce discessum illa cuncta aucta atque meliorata uos. et successores uestri in elimosinam nostram et in utilitatem uestram tenendi habendi possidendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. scripta haec karta traditionis in monasterio Fulda iubente Ratgero abbate anno XXXI regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum imperii eius tertio mense septembri VI kalendas octobris † sign. Altmannes et sororis eius Reginhilte qui hanc kartam traditionis fieri rogauerunt † Uuigboto † Rihperaht † Boto † Uuillicomo † Ercanbald † Emazzo † Ginoz † Uuerolbraht † Meginhart † Bicco † Uuilliperaht † Uuielperaht † Nidgern † Uuinid † Sigiperaht.

---

210. C. 65b, 162. Hd. a. Tr. 188. [1]) Auch hier giebt die Handschrift XXXVI.; die Worte *anno tertio q. c. o. est* hat Schannat weggelassen.

211. P. 456, I, 35. Tr. 178.

212. Kartula traditionis Uualdfridi de Uuormacinse.

Ego in dei nomine Uualdfrid trado ad sanctum Bonifatium i. uineas in tribus locis et de una uinea in occidentali parte iacet uinea sancti Albani martyris et ab aquilone habet Leobsuuind mea cognata. ea ratione ut post obitum meum uos uel successores uestri illas tres uineas non contradictas sed melioratas firmiter teneatis atque possideatis. acta kartula in uilla Teinenheim mense septembri die VI. kalendas mensis eiusdem. anno XXXV. regni domni Karoli gloriosi regis Francorum. et de anno in annum censum soluas id est autumni tempore ante missam sancti Martini quattuor denarios aut unam sigilam plenam de uino reddas. † isti sunt testes. Uualtfrid † Hadarih † Uualtolf † Siggo † Starcrat † Eburhelm † Uualdleih † Erhart † Batucho † Heriuuin † Gatto † Folcpraht † Altpraht †. 803, 26. September.

213. Kartula traditionis Ercanbaldi de Teinenheim.

Ego in dei nomine Ercanbald tradidi ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fuldae sacro requiescit corpore uineas meas et unius ariolae partem quae ad me pertinet et quicquid in Tienenheimo marcu proprietatis habere uideor. totum trado traditumque in perpetuum esse uolo. ea scilicet ratione ut dum uixero per uestrum beneficium illud excolere atque meliorare debeam. post obitum uero meum ac de hac luce discessum uos uel successores uestri illa superius comprehensa sine ulla contradictione recipiant et ut hec traditio firmior permaneat censum istum singulis annis persoluam id est IIII. denarios ad misam sancti Martyni. Acta traditio anno XXXV. regni domni Karoli sincerissimi imperatoris mense octobrio nono die eiusdem mensis in uilla publica quae Tienenheim dicitur coram his testibus quorum nomina subter scripta sunt. ego Teccheo cancellarius scripsi rogatus. † Erchanbald † Hugbald † Starcrat † Folcrat Zeizolf † Uualtleih † Erhart † Batucho † Folcpraht † Rihhat † Altpraht † Uuolfroh †. 803, 9. October.

214. Traditio Abun et Haduprahti et Elbrichi.

Ego in dei nomine Aba ancilla dei et frater meus Haduprahtet filius sororis meae Albrih donamus atque tradamus in elimosinam nostram ad monasterium sancti saluatoris ubi sanctus Bonifatius sacro requiescit corpore et uir uenerabilis Ratgerus abba preesse uidetur tradimque in perpetuum esse uolumus. hoc est in Botbarta ciuitate et in loco in Leia quicquid proprietatis habemus i. in uineis terris pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mancipiis. et hec nomina mancipiorum Theothart Iduuin Theotuin Engilthrud. ea scilicet ratione ut uos uel successores uestri illam supradictam rém absque mancipia fruere possidere firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. illa mancipia in uestram habemus prestariam. facta kartula traditionis in uilla Otmuntesstat mense octobri die VII. kalendas nouembres anno XXXVI. regnante domno Karolo gloriosissimo rege Francorum. † Aba † Hadupraht † Albrih qui hanc donationem fieri rogauerunt † Uuolfhart † Hruodolf † Ermanolt † Albhart † Suuarzaloh † Otacar † Uuignand † Eburacar † Hruotpraht † Vogo † Blidger † Hiltiger † Hruodolf. 803, 26. October.

---

212. C. 56a, 129. Hd. a. Tr. 179.
213. C. 53b, 120. Hd. a. Tr. 180.
214. C. 80b, 214. Hd. a. Tr. 195.

215. Kartula traditionis Uualdmanni et Uuihmuntae.

804, 6. Mai. Licet sint parua et exigua quae pro grauibus peccatis nostris offerimus tamen scimus aequi mam iudicem plus deuotionem mentis quam quantitatem perpendere muneris. idcirco ego Uualdm et coniux mea Uuihmunt sano consilio deuotaque mente donamus atque tradimus in elimosi nostram ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sacrosanctus martyr Bonifa requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas summa cum moderatione agr monachorum pius preest pastor quicquid Uuolfmunt filiae suae Uuihmuntu coniugi mea pago Paringe in uilla Ostheim hereditauerat et quicquid mihi pater meus Eizo et mater Theotlind de agricultura terra in alia uilla quae antiquo uocabulo appellatur Puotritesstreu nunc uero dicitur Uuolfoltesstreuua hereditauerunt et unum cassatum seruum ibidem qui dic Thincperaht cum omni suppellectili sua et sumptu et in alia supradicta uilla haec manc Isanhart Rusto et coniux eius Adalrat cum filiis suis et cum omni eorum possessione. sic tradimus haec omnia traditaque in perpetuum esse uolumus ut per uestram prestariam illa cu possideamus ad uitam nostram ut habeamus unde possimus sustentare et alere infirmitatem fr litatis nostrae donec moramur in incolatu huius mundi postque amborum obitum atque de presenti uita exitum cuncta illa aucta atque meliorata in elimosinam nostram et ad utilita uestram uos et successores uestri tenendi habendi possidendi fruendi firmam et incontradictan omnibus habeatis potestatem nullo quod absit contradicente. scripta haec kartula traditionis monasterio Fulda anno XXXVI. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum me maio die II. nonis eiusdem mensis.

216. Traditio Gundhiltae.

804, 10. Iuni. In dei nomine ego Gundhilt pro remedium animae meae cogitans trado ad monaster sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi ipse martyr sanctus Bonifatius corpore requiescit sa in Teinenheimo marcu uineam unam iuxta quam habet Rihboto episcopus et in alia p habet Ansuer abbas et unum agrum in illa marca id est in Teinenheim et duos agros Uuinesheimo marcu. Acta traditio ista in uico publico Teinenheim mense iunio X regnante Karolo imperatore anno XXXVI. † Gundhilt qui hanc kartulam traditionis rogauit † Uualtolf † Gisalfrid † Siggo † Hruodolf † Erhart † Erhart † Alt raht † Rihhat † Heriuuart † Uualtleih † Batucho † Heriuuin † Uualtheri.

217. Kartula traditionis Gisalfridi de Uuormacinse.

801, 10. Iuni. In dei nomine ego Gisalfrid pro remedio animae meae cogitans ideo trado ad mona rium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi ipse martyr Bonifatius corpore requiescit sa uineas in VII. locis ubi Hrihheri seruus noster terminalem habet in alia parte Hrvodpr comis habet. alia uinea terminum iuxta partem Hruodhelmi. tertia uinea iuxta terminum Sigg et Hratolfi serui nostri. et iuxta quartam uineam habet Rantolf. iuxta quintam habet au

---

215. P. 520, II, 70. Tr. 182.
216. C. 63a, 148. Hd. a. Tr. 189.
217. C. 55a, 126. Hd. a. Tr. 190.

sancti Bonifatii. iuxta VI. uineam habet Hruodpraht comis. sic trado ut firma sit traditio mea et nullus heredum uel proheredum meorum inrumpere uel audeat temptare. Acta ista kartula in uico publico Teinenheim mense iunio die X. regnante Karlo imperatore XXXVI. † Gisalfrid qui hanc kartulam fieri rogauit † Uualtolf † Siggo † Hruodolf † Erhart † Erhart † Altpraht † Hrihhad † Heriuuart † Uualtleih † Batvocho † ego Otfridus rogatus scripsi.

218. Kartula Gauuimanni de Uuormacinse.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis 804, 23. Iuni.
peccatis et debitis offerimus. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis ideoque in dei nomine ego Gauuiman dono pro remedium animae meae ad monasterium sancti Bonifatii ubi ipse sanctus dei gloriosus martyr corpore requiescit sacro et ubi Ratgarius abba preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinsae in uilla nuncupata Sulzheim aream .I. de ipsa area habet ex uno latere Engila ab alio sanctus Bonifatius tertio latere domni imperatoris quarto latere est uia publica. et dono in ipsa marca de terra araturia iurnales XVI. et uineam .I. de ipsa uinea habet ex uno latere Leidrat ab alio latere Iburin tertio latere sanctus Bonifatius quarto latere habet Immo. dono atque transfundo de meo iure in ius et dominationem supra dicti monasterii ita ut ab hodierno die supra dicti monasterii rectores uel custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid de supradicta ré facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse quod absit aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc kartulam donationis uenire aut eam inrumpere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et sancti Bonifatii et tamen quod repetit euindicare non ualeat sed presens donatio haec omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. Facta kartula donationis sub die VIIII. kalendas iulias anno XXXVI. regnante domno nostro Karolo serenissimo imperatore. Actum in Sulzheim coram testibus inferius scriptis. † Gauuimanni qui hanc kartulam donationis fieri atque firmare rogauit. † Reginsuuindae matris suae † Engilradae filie eius consentientis † Irminradae filiae eius consentientis † Hiltuuara sorore eius † Berahtrichi † Gundharii nepote suo † Folcberahti † Uualtharii † Immoni † Uuitbercti † ego Theotrichus rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra.

219. Kartula traditionis Gerharti et Ippini.

Ego in dei nomine Gerhart ut et frater meus Ippin ut aeternam mereatur accipere 804, 4. Iuli.
requiem in elimosinam eius dono atque trado in uillis subter nominatis donatumque in perpetuum esse uolo ad sanctum Bonifatium uenerabilem Christi martyrem honorifice in monasterio Fulda sepultum in pago Grapfelde super ripam fluminis eiusdem nominis Fuldae. hoc est in Geltresheimono marcu et Brinseggesuuang in antiqua uilla quicquid nos utrosque iure hereditatis conuenit sed et in Grasatelle et in Eibingono marcu id est in Bunahu et in Tasu et in Ebilihfeldono marcu id est in Bratingum in Hengesfelde et in Sentinabach et in Wazerlosum quicquid solum Ippinem constat. totum et integrum sicut iam supra dictum est

218. C. 59b, 138. Hd. a. Tr. 192.
219. P. 516, II, 56. Tr. 184.

tam terris quam siluis pratis arialibus pascuis aquis aquarumque decursibus ad supradictum monasterium trado ubi uir honorabilis Ratger abbas maximae multitudini monachorum pius pastor preesse dignoscitur. sed ut haec traditio firmior habeatur testibus eam uolo presentibus confirmare. † sign. Gerharti qui hanc traditionem fecit † sign. Asger † sign. Otrih † sign. Albgar † sign. Haholt † sign. Sigiman † sign. Altfrid † sign. Sundrolf † sign. Uuerinolt † sign. Atto † sign. Haguno † sign. Lantger † sign. Altolf † sign. Uuagpraht † sign. Heidanrih † sign. Hatto † sign. Altthuring † sign. Lantuuart † sign. Belas † sign. Baldhart † sign. Bernfrid. Acta haec traditio in uilla publica Geltresheim anno ab incarnatione domini DCCCIIII. [1]) regnante domino Karolo pio imperatore XXXVI. quarto nonas iulii feria secunda IIII. die mensis Iulii. et ego [2]) notaui diem tempus et annum.

220. Traditio Gerharti.

Notum sit omnibus fidelibus nostris quod ego Gerhart quicquid de propria mea hereditate in subter nominatis uillulis habeam id est in Suuinfurtin et in Eitrungesbach et Geltheresheim et in Grasatellin et in Ebalihbechin. totum atque integrum illud tradi coram testibus in manum amici mei Hramuolfi ut ille hoc cum omni integritate pro salute remedio animae meae tradat ad sanctum Bonifatium ut ibi in illa congregatione sancta mea aeternam mereatur esse memoria. et isti sunt testes ipsius traditionis. Albuuin Uuolfgrim Uuolfhetan Heriger Ratuuin Engilbald Nidger Reginheri Hatto Theotbald Ercanhart Sarauuart Suuarzaloh Folcger Engilscalc.

221. Traditio Hramuolfi.

Ego in dei nomine Hramuolf dono atque trado traditumque in perpetuum esse uolo sanctum Bonifatium quicquid mihi Gerhart de sua propria hereditate in istis subter nominatis uillulis tradiderat id est in Suuinfurtin et in Eitrungesbah et in Geltheresheim et Grasatellin et in Ebalihbechin cum omni integritate trado sicut ipse mihi tradiderat id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis et de omnibus rebus quicquid dici et nominari potest ita ut a die presente cuncta transeant in uestrum dominium nullo quod absit contradicente. et isti sunt testes illius traditionis. Albuuin Uuolfgrim Uuolfhetan Heriger Ratuuin Engilbald Nidger Reginheri Hatto Theotbald Ercanhart Sarauuart Suuarzaloh Folcger Engilscalc.

222. Kartula traditionis Reginprahti de Uuormacinse.

804, 21. August. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem munerum

[1]) Pistorius hat DCCCII. [2]) Der Name fehlt bei Pistorius.

220. P. 517, II, 57. Tr. 185.
221. P. 517, II, 58. Tr. 186.
222. C. 56b, 131. Hd. a. Tr. 194.

l deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Reginpraht sana mente
oque consilio pro peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear dono ad eccle-
n sancti Bonifatii ubi ipse gloriosus dei martyr. corpore requiescit sacro et ubi Ratger miseri-
dia dei abbas preesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinse in uilla Uuacha-
heim aream unam cum casa et horrea. de ipsa area habet ex uno latere sanctus Martynus
alio latere et tertio uia publica quarto latere est aqua. et in ipsa marca uiniolas in VII. locis
le terra araturia iugera XL. et silua in duabus locis. et dono aliam aream iacentem intus muro
gontiae ciuitatis. de ipsa area habet ex uno latere Uuillihart ab alio latere habet Uuolafrid
o latere habet Odalfrit quarto latere uia publica. ea uero ratione trado atque transfundo de
iure in ius et dominationem supradictae ecclesiae ita ut ab hodierno die supradicta ecclesia
custores illius habendi donandi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint
am ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego
aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra
kartulam uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et
ti Bonifatii martyris Christi et ab illa sancta congregatione alienus sit et tamen quod repetit
dicare non ualeat sed presens donatio hec omni tempore firma et stabilis permaneat. facta
la traditionis sub die XII. kalendas septembres anno XXXVI. regnante domno nostro Karolo
nissimo imperatore. Actum ad Ingulenheim coram testibus inferius scriptis. † Reginprahti
hanc kartulam traditionis fieri atque firmare rogauit † Odalprahti † Hadubaldi † Adal-
ini † Edrammi † Liutrati † Rantulfi † Reginprahti † Heriuuigi † Erboni
Udulfi † Megingozi † Rantulfi † Hiltiprahti † Hiltibaldi † ego enim Theo-
ras rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra.

223. Kartula traditionis Bunzen.

In dei nomine ego Bunzo dono atque trado pro remedium animae meae et coniugis 26. September 804?
e Helispun ad monasterium sancti saluatoris ubi sanctus Bonifatius corpore sacro quiescit et
uenerabilis Ratgarius abbas preesse multitudini monachorum uidetur. hoc est quicquid pro-
tatis habeo in uilla Chizichi et in marca eiusdem uillae cum terris pratis pascuis aquis
rumue decursibus domibus aedificiis mancipiis et omnia ut diximus praeter unam arialem et
n huobam et unum ambitum quem nos bifang appellamus hoc est in loco qui dicitur Maz-
trinaberg et haec nomina mancipiorum Adalbald Franco Uuillimar Uuitmar Uualt-
i Liutmar Totta Uuillirat Gotalind Mahaldrud Reginniui. ea scilicet ratione ut
et sequaces uestri supradictam rem habere possidere firmam et inexquisitam et incontradictam
ant potestatem in omnibus. Acta kartula traditionis in monasterio Fulda mense septembri
VI. kalendas octobris anno XXXVI. regnante domino Karolo gloriosissimo rege Francorum
ertio [1]) quo caesar ordinatus est. † signum Bunzen qui hanc kartam traditionis fieri rogauit.

---

223. P. 455, I, 31. Tr. 187. [1]) In einem der beiden angegebenen Jahre ist ein Fehler; nach dem Jahre Kaiserkrönung würde die Urkunde 803 fallen.

224. Kartula traditionis Fastburga de Uuormacinse.

804, 20. November. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro in peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem u sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque ego in dei nomine Fastburg deo sacrat pro remedium animae meae et pro remedium animae filii mei Otberti ad ecclesiam sancti fatii quae est constructa in loco qui dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr u requiescit sacro et ubi Ratgarius abbas preesse uidetur. hoc est quod dono infra muro c Mogontiae areas duas cum domibus. de una area habet ex duobus lateribus sanctus M tertio latere habet Asolf quarto latere est Hrenus. de alia area habet ex uno latere s Martynus ab alio latere sancta Maria tertio latere sanctus Bonifatius quarto latere Renus. e uineam unam infra ipsa ciuitate. ex duobus lateribus est uia publica tertio latere habet E munt quarto latere sanctus Nazarius. dono trado atque transfundo de meo iure in ius et nationem supra dictae ecclesiae ita ut ab hodierno die supra dicta ecclesia uel custores habendi tenendi dominandi possidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firm in omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego ipsa quod a aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contr kartulam donationis uenire aut eam infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et Bonifatii et tamen quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio haec omni firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. Facta kartula donationis haec sub die .II. k decembres anno XXXVII. regnante domno nostro Karolo serenissimo imperatore. Ac Brumheim in pago Nitinsae coram testibus inferius scriptis. † Fastburgae deo quae hanc kartulam donationis fieri atque firmare rogauit † Theothardi † Thrutgozi † bercti † Suindgeri † Theodoldi † Theothohi † Gisalbercti † Uuitberti † uuini † Berngeri † Hattoni † Geberadi † Helmberti † ego Theotricus scripsi et notaui diem et tempus quo supra.

225. Traditio Adalberti filii Crosoni de Alsacia.

805, 1. April. Oportunum est unicuique dum in hac mortali corpore uiuit de futura uita ubi in perpetueque uiuere sperat dum liceat cogitare studeat. ego in dei nomine Adalberctu Crosoni dono res meas ad monasterium quod dicitur Fulda quod est in honorem sancti constructum ubi ipse martyr sanctus in corpore requiescit et uenerabilis Ratgarius abba uidetur. dono ad ipsum sanctum locum donatumque in perpetuum esse uolo. hoc est Mortingia super fluuium Hrenum in marcu seu in uilla quae dicitur Eorogohaim. illam hobam quam Hrodhericus tenet et in censum tenet et quicquid ad ipsa hoba totum et integrum a die presente trado atque transfundo ea ratione ut ipsa casa dei uel gatio illa hec omnia teneant atque possideant et quicquid exinde facere uoluerint li omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo si ego ipse aut de heredibus meis seu quislibet ulla opposita persona extranea qui contra hanc donationem factam uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit tunc inferant uobis uestrisque succe cogente fisco auri uncias .III. argenti pondus et nihilominus sed presens donatio ha tempore firma et inuiolata permaneat stipulatione subnixa. Actum ad Scaftolfeshaim i

---

224. C. 61 b, 143. Hd. a. Tr. 197.
225. C. 4 b, 6. Hd. a. Tr. 196.

a publicae data kalendis aprilis anno XXXVII. regni domni Karoli regis anno V. imperii. dalberti qui hanc traditionem fieri rogauit † Ribbaldi † Uffoni † Eburoldi † Marc- † Hiltibaldi † Hildicari † Nordolti † Adalberti. ego Asaph rogatus scripsi et ns confirmaui superius.

226. Kartula traditionis Gundacares et Regingundae.

In dei nomine ego Gundacar et coniux mea Regingund donamus atque tradimus ad 806, 17 Ianuar.
sterium quod dicitur Fulda ubi pretioso corpore sanctus martyr Bonifatius requiescit et ubi nerabilis Ratgarius abbas turbae monachorum pius preest pastor quicquid proprietatis nus in pago Grapfelt in uilla Salu absque tribus iugeris id est in terris siluis campis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomina haec sunt. ieri et coniux eius Freuuihilt. Gundheri et coniux eius Theotbirg. Liutheri et x eius Ebursuuind. cum omni eorum suppellectili et sumptu ita tradimus ut in perpetuum traditio in nostram elimosinam firma atque stabilis fiat nullo quod absit contradicente. et hi testes. sign. Gundacares et coniugis eius Regingundae qui hanc kartam traditionis fieri erunt. † sign. Francolti † sign. Tagafridi † sign. Gotafridi † sign. Hahheri † sign. ifridi † sign. Sigiharti † Uuidarolti † Hiltiperahti † Prungeri † Hiltuuini ungi. acta traditio in monasterio saluatoris quod dicitur Fulda sub die XVI. kalendas anno XXXVIII. regnante Karolo rege.

227. Kartula Ercanbaldi de Uuormacinse.

In dei nomine ego Erchanbaldus per dei misericordiam admonitus de aeterna proprie 806, 27. Februar.
are salute placuit mihi pro sanitate anime meae de mea hereditate aliquid ad sanctis locis re. ideo dono atque trado traditumque in perpetuum esse uolo ad monasterium sancti salua- quod dicitur Fulda ubi pretioso corpore sanctus martyr Bonifatius requiescit et ubi uir uene- s Ratgarius abba turbe monachorum pius preesse [uidetur] pastor in Sauuilenheimo u unam coloniam et in ea tres uineas et unam cistellam et quicquid in ea est de auro uel to et ibidem unum dô cassatum seruum cum omni elaboratu suo. hec omnia trado in elimo- meam ad supra dictum locum. ita ut a die presente firmiter atque iugiter uestro subiecta dominio nullo quod absit contradicente. scripta autem haec kartula traditionis in monasterio de anno XXXVIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum mense februario die alendas martias. isti sunt testes. † Uuitrati † Adalprahti † Adalharti † Erharti ruodolti † Rantulfi † Geralahi † Uualdgeri † Albuuini † Uuargeri † He- ozi † Uualdprahti † Burgharti † Grimolti.

228. Traditio Hruoduuigi et Uuilliprahti de Uuormacinse.

Dominus ac redemptor noster ammonet dicens qui in minimo fidelis est et in maiori fidelis 806, 9. März.
nos itaque in dei nomine Binin et Hruoduuig et Uuilliprahi donamus atque tradamus imosinam Uualtolfes sicut ille adhuc uiuens nobis commendauit ad monasterium sancti salua-

---

226. P. 515, II, 50. Tr. 198.
227. C. 60b, 141. Hd. a. Tr. 199.
228. C. 58b, 137. Hd. a. Tr. 200.

toris quod dicitur Fulda [et] situm est in silua Bochonia ubi electus martyr Bonifatius cum pretioso requiescit et ubi uir uenerabilis Ratgarius donum dei abbas congregationi ac multitudini monachorum preesse pius uidetur pastor. hoc est in Umesheimo marcu arialem unam et alia partem suae proprietatis id est terris pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus ac uineis mancipiis nominibus prenotatis. Benno et uxor eius Nerisuuind cum filiis suis. Magin et uxor eius Megindrud cum filiis suis. Ummilo cum filiis suis. Uuerolf Heriger Fold Uuigbald Genno. omnium mancipiorum XVIII. ea scilicet ratione ut uos uestrique successores habeant et quicquid uultis facere firmissimam nullo quod absit contradicente in omnibus habeatis potestatem. illam uero rem quam tradamus alienas partes circumiacent. hoc est in una parte sanctus Mahsmannus et in altera parte habet Adalhart et tertia pars communis est uia et pars exiuit in agrum. uineis circumflectis alienis partibus hoc est ex una parte unius uineae Uuerin et in alia parte habet Uuilliprahtt et duas partes in uiam et in agrum protendunt in tertia uinea ex una parte habet sanctus Nazarius et in alia sanctus Stephanus et omnia supra diximus. et in quarta uinea in una parte sanctus Firminus et in alia Uuilliprahtt et duas partes in uiam et in agrum extendunt. et in quinta uinea in una parte habet Binin et Alpheid et duas partes sicut iam diximus unam uineam tradamus hoc est in Teinesheim marcu. scripta kartula traditionis in monasterio Fuldae mense martio die autem VII. idus anno XXXVIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. isti sunt testes tradi Bines et Hruoduuiges qui hanc kartulam traditionis fieri rogauerunt † Megin † Einheri † Nandheri † Ercanprahti † Amanolti † Uuehtur † Starcrati † G † Siggoni † Hrihhadi †.

Supradictus Uuilliprahtus malo conatu ipsam supradictam rem auferre studuit uolente atque iustitia dictante coram prefectis nuntiisque imperatoris Uuerine et Unfri uim cogatur tradidit quod debuit et isti sunt testes de illa traditione. † Uuilliprahti tionem hanc fecit † Hadarih † Brunicho † Haguno † Ato † Gisalfrid † Hr † Buobo † Eburhelm † Meginuuart † Einheri †.

229. Kartula traditionis Megingozes pro Hertinge de Uuormacinse.

806, 24. April. Ego in dei nomine Megingoz dono atque trado in elimosinam Hertinges tra in perpetuum esse uolo quicquid ille adhuc uiuens mihi tradidit ad tradendum ad mon sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas preesse uidetur hoc est in uilla Truhtmaresheim id est duas colonias et ad eas pertinentes uineas quae ibidem proprietatis habuerat et unum seruum nomine Uuitolt et filium eius Uui cum omni elaboratu eorum. ea tantum ratione dono atque trado supradictam rém [ut] successores uestri nullo quod absit contra dicente in omnibus habeatis potestatem. facta traditionis in monasterio Fuldae mense aprili die uero VIII. kalendas maias. anno XI regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt testes † Megingozi traditionem fecerat † Vodilprahti † Hadarichi † Gundrammi † Uuigrichi † prahti † Hrantuuigi † Gerprahti † Reginolti † Leidrati † Ercanprahti † manni † Vodilprahti † Crieholfi † Immoni † Sigfridi † Erluuini † Fo † Adalharti † Berahtrichi † Hruodolfi † Erharti.

---

229. C. 54b, 128. Hd. a. Tr. 202.

230. Kartula traditionis Hruadburgae.

Ego in dei nomine Hruadburg dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium 806, Mai.
sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi pretioso corpore sanctus martyr Bonifatius requiescit et ubi uir uenerabilis Hratgarius abbas turbae monachorum pius preest pastor trraditumque in perpetuum esse uolo hoc est quod trado quicquid propriae hereditatis habui in loco qui dicitur Geltresheim et in pago Grapfeld id est terris pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis. et haec sunt nomina illorum. Sigiperaht et filius eius cum omni sumptu eius. ita ut a die praesente absque ulla contradictione in uestra iugiter permaneant potestate. Facta haec karta traditionis in monasterio Fulda mense maio die uero kal. iunii anno XXXVIII. regni Karoli gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt testes. † sign. Ruadburgae quae hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Hagunoni sign. Attoni sign. Sundarolfi sign. Baldmanni sign. Theotmanni sign. Meginperahti sign. Herimanni sign. Rendingi sign. Orentil sign. Babo sign. Belaz sign. Hegilo sign. Uuarmuot sign. Rohinges sign. Haduprahtes.

231. Kartula traditionis Rihhardi.

Ego in dei nomine Rihhart dono atque trado traditumque in elimosinam meam in per- 806, 8. Juni
petuum esse uolo ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi pretioso corpore sanctus martyr Bonifatius requiescit. hoc est quod trado in loco qui dicitur Chinziha de terra araturia XL. iugera ita ut a die et tempore praesenti in uestro firmiter permaneant dominio nullo quod absit contradicente. Scripta haec karta traditionis anno XXXVIII. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum mense iunio die VI. idus eiusdem mensis. et isti sunt testes. † Rihharti qui hanc kartam traditionis fieri rogauit. † Uurmheri † Uuerinhari † Eginonis † Remuingi † Meginperahti † Uuolfheren † Hruadalaches † Uuonatheres † sign. Brahti.

232. Kartula traditionis Nidgeri et Theotbaldi.

In nomine domini dei nostri ego Nidger et filius meus Theotbaldus donamus atque 806, 9. Juni.
tradimus ad monasterium sancti saluatoris quod constructum in pago Grapfeld constat quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore quiescit ubi et uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum preesse uidetur hoc est duas huobas in pago Salageuui in uilla longa quae dicitur Huintgraba in marca ipsius uillae et mancipia sex his nominibus Hruadolf Theotlint Ratufrid Uuilliburg Rihperaht Uuihlaug. ea scilicet ratione ut dum filia mea Gisalhilt uixerit per uestrum beneficium seu praestationem habere possit si ipsa in sancto proposito perseuerserit. post eius uero obitum uos et successores uestri hanc rem percipiatis et deinceps possideatis sine ulla contradictione. si quis uero hanc traditionem frangere uoluerit iram dei incurrat et tamen eam frangere non possit. sed haec traditio firma et inuiolata omni tempore permaneat. et qui eam frangere conatus fuerit inferat fisco auri libras tres et argenti pondera quinque. acta

230. Pist. 514, II, 48. Tr. 201.
231. P. 458, I, 42. Tr. 203.
232. P. 452, I, 20 und ein Summarium 451. VI. Tr. 204.

traditio anno XXXVIII. regnante Karolo imperatore piissimo mense iunii die eiusdem mensis sono stipulatione subnixa coram his testibus et manumissoribus quorum nomina et signa infra scripta sunt. † sign. Nidgeri et filii eius Theotbaldi qui hanc traditionem fecerunt † sign. Theotleiches † sign. Uurmheres † sign. Uuihingi † sign. Uuerinolti † sign. Egiluuarti † sign. Arnharti † sign. Hugperahti.

233. Traditio Folmoti.

806, 11. Juni. Ego in dei nomine Folmot dono atque trado traditumque in perpetuum in elimosinam meam esse uolo ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi pretioso corpore sanctus martyr Bonifatius requiescit et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas turbae monachorum pius praeest pastor hoc est quod trado in loco qui dicitur Chinzicha XXX. iugera de terra araturia ita ut a die praesente absque ulla contradictione in uestro iugiter permaneant dominio. scripta haec karta traditionis in monasterio Fulda anno XXXVIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum mense iunio die tertio idus eiusdem mensis. et isti sunt testes † Folmoti qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Reginfridi † Uuolfheren † Uuigperahti † Adalhelm † Giltinges † Gerharti † Rihhardi † Uuonadheri.

234. Traditio Sinperahti.

Ego in dei nomine Sinperaht dono atque trado in uilla Fliedinu in loco qui dicitur Suuabreod iuxta ripam eiusdem fluminis Fliedina quicquid proprietatis habeo id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis et unum mancipium Hunsuuind. ea scilicet ratione ut per uestram precariam illud possideam ad uitam meam et post me filius meus usque ad finem uitae suae. post obitum uero nostrum atque discessum de hac praesente luce uos et successores uestri tenendi habendi fruendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. † sign. Sindperaht qui hanc kartam traditionis fieri rogauit † Heio † Hugirat † Helpfrat † Uualdger † Eburolf † Herirat † Dauid.

235. Traditio Heioni.

Ego in dei nomine Heio et coniux mea . . . donamus atque tradimus in elimosinam nostram ad sanctum Bonifatium in uilla Fliedinu unam arialem cum sua structura et ad illam pertinentem hobam ea scilicet ratione ut per uestram praestationem illa possideamus ad uitam nostram post obitum uero nostrum uos uel successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem nullo quod absit contradicente.

236. Kartula traditionis Ratprahti.

In nomine domini licet sint parua quae pro tantis offero delictis tamen aequissimus iudex non quantitatem muneris sed deuotionem pensat mentis. idcirco ego Ratpraht pro me et coniuge

233. P. 462, I, 57. Tr. 205.
234. P. 460, I, 50. Tr. 208.
235. P. 458, I, 21.
236. P. 453, I, 22.

mea et pro uniuersis liberis meis dono atque trado in elimosinam nostram quicquid in loco qui dicitur Suuabriot super ripam fluminis Fliedina proprietatis habeo ad sanctum Bonifatium id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis ea scilicet ratione ut ego illud per uestram precariam ad uitam meam possideam et si quis de liberis meis illud uult post obitum meum tantum unus in hoc seruitium possidere quo ego illius per uestram praestariam ad uitam meam possideam et utar. post nostrum uero amborum de hac uita discessum uos et successores uestri tenendi possidendi fruendi firmissimam in omnibus habeatis potestatem. † sign. Ratprahti qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † sign. Heio † sign. Hugirat † sign. Helpfrat † sign. Heio † sign. Ernust † sign. Herirat † sign. Rihperaht † sign. Nandger † sign. Sindperaht † sign. Reginperat † sign. Neristein.

237. Kartula traditionis Sindperahti et Uuasahiltu.

Ego in dei nomine Sindperaht et coniux mea Uuasahilt donamus atque tradimus in elimosinam nostram quicquid proprietatis habemus ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifatius corpore sacro requiescit et uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum pius pastor praeesse uidetur traditumque in perpetuum esse uolumus hoc est in Fliedinero marcu et in uilla Suuabriod et in pago Salageuue id est terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis pecuniis mobilibus et immobilibus et quicquid nominari potest. et haec nomina mancipiorum Porano Adalperaht Helidgart Alazeiz Hunsuuind cum omni sumptu et suppellectili eorum. ea uero ratione ista omnia tradimus ut per uestram precariam ad uitam nostram nos et filii nostri et filii eorum hoc possideamus. post obitum uero nostrum et filiorum nostrorum et filiorum illorum uos uel secutores uestri firmam et incontradictam possidendi fruendi nullo quod absit contradicente habeatis potestatem. facta karta traditionis in uilla Suuabriod mense nouembri die IX. kalendas decembris anno XXXIX. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt testes huius traditionis † sign. Sindperathi et coniugis suae Uuasahiltu qui hanc kartam traditionis fieri rogauerunt † Rahtbrati † sign. Reginprahti † sign. Perngeri † sign. Huntolfi † sign. Regingeri † sign. Gerharti † sign. Uualdrichi † sign. Hugirati † sign. Hungeri † sign. Hartuuini † sign. Managolti † sign. Perenharti † sign. Uuerinharti † sign. Massoni † sign. Salumani † sign. Gebauuini † sign. Rami † sign. Hadubaldi † sign. Iringi † sign. Hinadangi † sign. Uuasugeri † sign. Rihprahti † sign. Suuabperahti. 806, 23 November.

238. Kartula traditionis Reginperahti et Perahthiltu.

Ego in dei nomine Reginperaht et coniux mea Perahthilt donamus atque tradimus in elimosinam nostram quicquid proprietatis habemus ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifatius corpore sacro requiescit et uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum pius pastor [preesse] uidetur traditumque in perpetuum esse uolumus hoc est in Fliedinero marcu et uilla Suuabriod et in pago Salageuue id est terris siluis cam- 806, 23 November.

237. P. 453, I, 23. Tr. 209.
238. P. 462, I, 56. Tr. 210.

is pratis pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis mancipiis pecuniis mobilibus
immobilibus et quicquid nominari potest. et haec nomina mancipiorum Adalolf Germar Othilt
ihfrid Franco cum omni sumptu et suppellectili eorum ea uero ratione ista omnia tradimus ut
er uestram precariam ad uitam nostram nos et filii nostri et filii eorum haec possideamus. post
bitum uero nostrum et filiorum nostrorum et filiorum illorum uos et secutores uestri firmam et
contradictam possidendi fruendi nullo quod absit contradicente habeatis potestatem. facta karta
aditionis in uilla Suuabriod mense nouembri die uero nono kalendas decembris anno XXXIX. regni
omini Karoli gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt testes huius traditionis † Reginperahti
coniugis eius Perahthiltu qui hanc kartam traditionis fieri rogauerunt † Ratperathi
Reginperahti † Berngeri † Regingeri † Gerharti † Huntolfi † Uualtrihi † Hugirahti
Hungeri † Hartuuini † Managolti † Perinharti † Uuerinharti † Massoni † Sa-
mannni † Gebauuini † Rami † Hadubaldi † Iringi † Hinadangi † Uuasugheri
Ridperathi † Suuabperahti.

239. Kartula traditionis Ratperahti et Uuillicomum.

Ego in dei nomine Ratperaht et coniux mea Uuillicoma donamus atque tradimus
imosinam nostram quicquid proprietatis habemus ad monasterium sancti saluatoris quod dici
alda ubi sanctus martyr Bonifatius corpore sacro requiescit et uir uenerabilis Ratgarius abb
ultitudini monachorum pius pastor [preesse] uidetur traditumque in perpetuum esse uolumus h
t in Fliedinero marcu et in uilla Suuabriod et in pago Salageuue id est terris silu
mpis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis ea uero ratione ista omni
adimus ut per uestram praestariam ad uitam nostram nos et filii nostri et filii eorum hoc possi-
amus. post obitum uero nostrum et filiorum nostrorum et filiorum illorum uos et secutores uestri
mam et incontradictam possidendi et fruendi nullo quod absit contradicente habeatis potestatem.
cta karta traditionis in uilla Suuabriod mense nouembri die uero nono kalendas decembri
no XXXIX. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt testes huius trad
onis. † sign. Ratperahti et coniugis eius Uuillicomum qui hanc traditionis kartam fieri r
uerunt. † Ratperahti et Reginperahti † Perngeri † Regingeri † Gerharti † Hun
olfi † Uualtrichi † Hugirati † Hungeri † Hartuuini † Managolti † Pernhart
Uuerinharti † Massoni † Rami † Salumanni † Gebauuini † Hadubaldi † Iring
Hinadanc † Uuasugeri † Rihprati † Suuabprahti.

240. Traditio Rihperahti et Reginperahti.

In dei nomine ego Rihperaht et Reginperaht una cum matre nostra Abarhiltu
onamus atque tradimus in elimosinam nostram quicquid proprietatis habemus in uilla Fliedinu
loco qui dicitur Suuabareod iuxta ripam fluminis eiusdem Fliedinu id est in terris silui
mpis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum nomin
ec sunt Franco Frumirat cum omni eorum suppellectili et sumptu. totum et integrum sic tradi
us absque eo quod ego Reginperaht extra traditionem unam hobam et ad eam pertinentem aris-

239. P. 463, I, 60. Tr. 212.
240. P. 458, I, 41. Tr. 211.

lem cum integra aedificii structura omittam et meam partem de pecoribus. ceterum totum et integrum simul cum fratre et cum matre mea trado traditumque in perpetuum esse uolo ea scilicet ratione ut per uestram precariam totum quod tradidimus ego possideam ad uitam meam et post obitum meum tantum partem meam possideat filius meus ad uitam suam. post omnium uero nostrum exitum de hac praesenti luce uos et successores uestri tenendi habendi fruendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. † sign. Reginperaht qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Heio † Uualdger † Eborolf † Hugirat † Helpfrat † Herirat † Dauid.

241. Traditio Hruadunne.

Ego in dei nomine Hruadun dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium 807.
sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore requiescit et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum pius pastor [preesse] uidetur hoc est in Flidinero marcu et in pago Salageuue id est terris siluis pratis campis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis ea ratione ut post obitum meum uos et successores uestri firmam et incontradictam in illa terra habeatis potestatem. facta karta traditionis in monasterio Fulda anno XXXIX. regni domini Karoli regis Francorum. et isti sunt testes. † sign. Hruadunne quae hanc kartam traditionis fieri rogauit † Ratperahti † Hugirati † Sindperahti † Reginperahti † Dauid † Herirati † Mahtingi † Haholfi † Hinadanc † Rames † Hartuini † Uuasugeri † Nantgisi † Hadubaldi.

242. Traditio Uuahsunte.

In dei nomine ego Uuahsunt et Erbeo filius meus donamus atque tradimus in elimosi- 807, 12. September.
nam nostram quicquid proprietatis habemus in Hnutilingero marcu donatum traditumque in perpetuum esse uolumus ea ratione ut uos sequacesque uestri firmam et incontradictam habeatis potestatem. hoc tradimus ad sanctum Bonifatium qui in monasterio quod dicitur Fulda corpore sacro requiescit. facta karta traditionis in monasterio Fulda mense septembri die uero secundo idus septembris anno XXXIX. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt testes. Nanduuig Fruming Helpfrid Ercanbald Asmunt Hagining Bihco Sahsinc Uuielpraht Suuidger Thurinbraht.

243. Traditio Hradolti.

Ego in dei nomine Hradolt dono atque trado in elimosinam meam quicquid proprietatis 807, 14. September.
habui in Hnutilingero marcu donatum traditumque in perpetuum esse uolo ea ratione ut uos sequacesque uestri firmam et incontradictam habeatis potestatem. hoc trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore sacro requiescit. facta karta in mona-

241. P. 458, I, 40. Tr. 213.
242. P. 461, I, 52. Tr. 206.
243. P. 460, I, 46. Tr. 207.

sterio Fulda mense septembri die uero XVIII. kalendas octobris anno XXXIX. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt testes. Nanduuig Boto Asmund Hagrain Uuillicomo Suuidger Blidger Bernung Meginhart Othelm Rigibraht Uuigberaht Uuillibraht Hruadperaht Hraban Sindung Radolt Arndeo Emez Ratbuto Theodeloh Madalperaht Helmfrid.

244. Kartula Vodilprahti.

808, 17. Mai. In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque in dei nomine ego Vodilpraht sana mente sanoque consilio pro malis peccatis meis ut in futuro ueniam aliquam promerire merear. dono ad ecclesiam sancti Bonifatii martyris Christi quae est constructa in Bochonia in loco qui dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit corpore et ubi Ratger abba praesse uidetur. hoc est quod dono in pago Uuormacinsae in uilla quae dicitur Hehhideshe aream unam. de ipsa area pertinet ex uno latere ad sanctam Mariam in campo ab alio latere ha sanctus Albanus tertio latere habet Imma quarto latere est uia publica. ea uero ratione d trado atque transfundo de meo iure in ius et dominationem supra dictae ecclesiae ita ut ab hodierno die supra dicta ecclesia uel rectores illius habeant teneant atque possideant uel quicq exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero q fieri non credo si ego ipse aut aliquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla posita persona qui contra hanc kartulam donationis uenire aut eam infrangere uoluerit iram omnipotentis incurrat et sancti Bonifatii et quod repetit euindicare non ualeat sed presens dona hec omni tempore firma et stabilis permaneat cum stipulatione subnixa. facta kartula donatio haec sub die XVI. kalendas iunias anno XLmo regnante domino nostro Karolo serenissimo imperatore. † Odilbercti qui hanc kartulam donationis fieri atque firmare rogauit † Adalber filio eius † Erchanbercti † Altberti † Adalberti † Flambert † Sigimanni † gifridi † Reginbercti † Reginfridi † ego Theotricus rogatus scripsi et notaui tempus et testes quo supra cuncte ac firme.

245. Kartula traditionis Arthrabanes.

808. Ego in dei nomine Arthraban trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fu sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudinem regit monachorum pago Grapfelde in uilla Munirichessteti dimidiam partem totius proprietatis meae in are in campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus mancip quorum nomina haec sunt Herimunt Balduuin Altmunt Liutmunt Adalrat Adalbu cum omni suppellectili eorum ea scilicet ratione ut per beneficium supradicti abbatis ea quae didi tantum ad uitam meam possideam et post obitum meum iterum absque ulla contradictione suam successorumque eius uniuersa aucta et meliorata redeant potestatem. acta kartula anno regni domini Karoli gloriosissimi regis Francorum coram his testibus † sign. Arthrabane

---

244. C. 60b, 140. Hd. a. Tr. 214.
245. P. 525, II, 86. Tr 215.

qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † sign. Gerolti † sign. Hagunonis † sign. Suuarsalches † sign. Attonis † sign. Azonis † sign. Baldheres † sign. Hludumari † sign. Gerperahti † sign. Theotperahti † sign. Altcarli † sign. Gundfridi † sign. Thruthleibi † Uualdmunti † sign. Egilolfi † Edilingi † sign. Lolen † sign. Altrichi † sign. Perahtheres † sign. Hahuuarti † sign. Drahuuines † sign. Nidharti.

246. Kartula Fruoriti et Gebahardi pro Berahtsuuinda.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. licet parua et exigua sunt quae pro inmensis peccatis et debitis offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi perspicit offerentis. ideoque nos in dei nomine Fruorit et Gebahart donamus pro remedium animae Berahtradae ad ecclesiam sancti Bonifatii quae est constructa in illa Bochonia in loco qui dicitur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr sacro requiescit corpore et ubi Ratgarius abba preesse uidetur. hoc est quod donamus mancipia VIII. his nominibus Regindrud Uuillibirg Uuillimar Uuillisuuind Liutger Hruodsuuind Hiltigun Gundila cum omni elaboratu eorum ita ut ab hodierno die supradicta ecclesia uel rectores eius habeant teneant atque possideant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam omnibus habeant potestatem. si quis uero quod fieri non credimus si nos ipsi quod absit aut ullus de heredibus nostris uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc istam donationis uenire aut eam infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et sancti Bonifatii et tamen quod repetit euindicare non ualeat. sed presens donatio haec omni tempore firma stabilis permaneat cum stipulatione subnixa. facta kartula donationis haec sub die VIIII. kalendas Januarias anno XLmo II. regnante domno nostro Karolo serenissimo imperatore. actum in Moguntia ciuitate coram testibus inferius scriptis. † Fruoridi et Gebahardi qui hanc kartulam donationis fieri atque firmare rogauerunt † Ratfridi † Gerrichi † Hiltibaldi † Berahtmai † Cetoni † Herrichi † Hattoni † Vdalfridi † Uuigbercti † Heriuuini † ego enim Theotricus presbiter rogatus scripsi et notaui diem et tempus quo supra. 809, 14. December.

247. Praeceptum Karoli de decimis Ratgario abbati concessum.

Carolus gratia dei rex Francorum et Langobardorum ac patricius Romanorum. quicquid omnibus locis uenerabilibus concedimus uel confirmamus ob amorem domini et oportunitatem seruorum dei. hoc nobis procul dubio ad aeternam | beatitudinem uel remedium animae nostrae pertinere confidimus. Igitur conperiat omnium fidelium nostrorum magnitudo seu utilitas. qualiter nos ad petitionem uenerabilis uiri Ratgarii abbati. de monasterio Uulda. ubi ipse preciosus dom|nus Bonefatius in corpore requiescit. quod est constructum infra uasta Bochonia. tale pro reuerentia eius sancti praeceptum uisi fuimus concessisse. ut de uillis aecclesiae domni Bonefatii. seruis illius et colonis in illis manentibus | quas moderno tempore habere uidetur. uel quae deinceps in ius ipsius sancti loci diuina pietas uoluerit amplificare. habeat praedictus abbas successoresque 810, 22. April.

245. C. 57b, 134. Hd a. Tr. 217.

247. OU., Eb. I, 79a und wiederholt 102 a, mit unbedeutenden Abweichungen. Schannat H. F. II, 88, 9 giebt die Urkunde aus einer alten Abschrift, mit anderm Eingang und verändertem und unvollständigem Datum.

eius potestatem decimas accipiendas. propter aedificia perficienda | uel restauranda. lumina eclesiarum renouanda. et ut nobis fidelibusque nostris. pauperibus quoque et peregrinis. susceptionis usus necessarios possint praebere. secundum id quod sancte regulae propositum mandatum iubet. monachos in susceptione hospitum pauperumque omni hora semper esse p hanc uero praeceptionem nostram superius intimatam ad ipso loco sancto concedimus atq perpetuum indultam esse uolumus ut ibidem domino adnuente nostris et futuris temp proficiat in augmentis. quatenus ipsam congregationem pro nobis uxoreque nostra. etiam a domini misericordiam adtentius deprecari delectet. et ut haec auctoritas firmior habeatur manu subter firmauimus et de anulo nostro sigillare iussimus.

Signum (M) Caroli gloriosissimi regis. ego Heldebertus recognoui a

Data X kalendas maias anno Christo propitio imperii nostri XLII in Francia. atque XL in Italia indictione secunda. actum Aquisgrani in dei nomine feliciter amen.

248. Praeceptum Karoli de decimis.

In nomine patris omnipotentis et filii et spiritus sancti. Carolus serenissimus a a deo coronatus magnus pacificus imperator Romanorum gubernans imperium. qui et per m diam dei rex Francorum et Longobardorum. omnibus fidelibus nostris presentibus et futuris sit. quia uir uenerabilis Ratgerius abbas monasterii quod uocatur Fulda ostendit serenitati obtutibus auctoritatem domni recolendę memorię genitoris nostri Pippini regis. in qua co tur qualiter petente sancto Bonifacio archiepiscopo et martire Christi priuilegium fuldensis sterii a Zacharia sanctę sedis apostolicę presule datum sua etiam auctoritate roboraret. ita u episcoporum ius sibi aliquod in eo uendicaret. sed liceret eidem monasterio eiusque re locis et rebus. tam eis quas eo tempore teneret quam quas futuris temporibus iure ipsius sterii diuina largitas augere uoluisset ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque personę contradictione firmitate perpetua perfrui. Questus est igitur nobis memoratus abba dam episcoporum orientalium his auctoritatibus contentionis studio contradicere. et in monasterio subiectis atque inde constructis omnique studio procuratis potestatem sibi u earum tantum rerum quę a fidelibus diuinis offeruntur altaribus. suggessitque serenitati n honorata apostolica sede paternam quoque auctoritatem nostra nihilominus preceptione fir cuius precibus ob honorem sedis apostolicę et paternę uenerationis amorem libentissime a has celsitudinis nostrę litteras precepimus fieri. quibus et sedis apostolicę et genitoris nostri mamus decretum. ut supradictum monasterium rectoresque illius locis et rebus quas nunc vel deinceps deo donante habituri sunt ex donis et oblationibus decimisque fidelium absq personę contradictione firma stabilitate perfruantur. ita tamen ut decimę ad ęcclesias. quas priis locis et uillis possident. a seruis suis tantum et colonis persoluantur. quia susceptio h et peregrinorum semper apud eos indesinenter habetur. Si autem quispiam huic nostrę s tatis precepto repugnare uoluerit. sententiam apostolicę districtionis quę in priuilegiis exp

---

[1]) Rechts davon befand sich das Siegel, welches herausgeschnitten ist. [2]) Die letzten Zahlen nicht mehr lesbar. Die Indiction ist unrichtig.

248. Eb. I, 77b. Ich habe diese Urkunde von der vorangehenden wegen des verwandten Inh trennen mögen, obschon sie an eine andere Stelle gehört. Die vorliegende Fassung halte ich übrigens die ächte.

[illegible]r. Et ut hoc quod ob amorem dei et uenerationem sancti Petri reuerentiamque paternam [illegible]auctoritate firmauimus stabile permaneat. manu nostra roboratum et anuli nostri impressione [illegible]atum esse uolumus.

Signum Karoli gloriosissimi imperatoris.

Ego Svavivs in vice domni Erchenbaldi cancellarii subscripsi.

249. Kartula traditionis Theotharti et Alpharti.

In Christi nomine ego Theothart et frater meus Alphart donamus atque tradimus in [illegible]osinam patris nostri Theotriches ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi [illegible]ctus Bonifatius martyr corpore requiescit et uir uenerabilis Hratgarius abbas pius pastor [illegible]achorum uidetur traditumque in perpetuum esse uolumus hoc est in loco qui suo nomine [illegible]cupatur Theotricheshus et in pago Grapfelde situs est super ripam fluminis Huna id [illegible]unam arialem et tres hobas cum terris pratis pascuis aquis aquarumue decursibus. ea uero [illegible]ne ut a die praesente uos et successores uestri habendi possidendi et quicquid exinde faciendi [illegible] et incontradictam habeatis potestatem. facta karta traditionis in monasterio Fulda mensis [illegible] tertio nonas eiusdem mensis anno XLII. regni domni Karoli regis Francorum. et isti sunt [illegible]lius traditionis. † sign. Theotharti et Alpharti qui hanc kartulam traditionis fieri roga- [illegible] † sign. Uuolfolti † Erpfmari † Uuolfgeri † Lantperahti † Richolti † Ein- [illegible] † Meginharti † Comanni † Voten † Engilharti † Heien † Comano. 810, 3. August.

250. Traditio Ratfridi et Adalgarta.

In Christi nomine ego Ratfrid et Adalgart soror mea ob desiderium uitae aeternae ac remisione peccatorum nostrorum donamus atque tradamus unam uineam in uilla Teinenheim [illegible] habet in uno latere uineam regis et in alio latere sancti saluatoris et in tertio sancti Boni- [illegible] in quarto latere campum uacuum. tradimus ad reliquias sancti saluatoris et ad sanctum Boni- [illegible]. ea ratione ut per singulos annos IIII. denarios ad misam sancti Bonifatii pro censum red- [illegible] et post obitum nostrum amborum absque contradictam habeatis uos uel successores uestri [illegible]statem. acta kartula traditionis in uilla Teinenheim anno XLmo. III. domni Karoli glorio- [illegible]mi regis Francorum XV. kalendas martias. † Ratfrid † Adalgart † Siggo † Altpe- [illegible]t † Erchanpraht † Erhart † Rihhart † Batucho † Hruodnand † Anthad [illegible]atuuin † Osrih † Uuigrat † Hruodolf. 811, 15. Februar.

251. Kartula Uuolfrohi et coniugis eius de Uuormacinse.

In Christi nomine ego Uuolfroh et Adalgart coniux mea ob desiderium uitae aeternae [illegible]go remisione peccatorum nostrorum donamus atque trademus ad reliquias sancti saluatoris et 811, 19. Februar.

---

249. P. 515, II, 49. Tr. 216.
250. C. 63a, 150. Hd a. Tr. 220.
251. C. 52a, 116. IId a. Tr. 221.

ad monasterium illius quod est situm in pago Grapfeld super fluuium Fulda quicquid pro
et hereditatis uisi sumus habere id est in marcu Teinenheim absque una uinea et duo
hoc est in aedificiis in mansis terris campis pratis pascuis mobilibus et immobilibus aquis
que decursibus et ultra Renum in marcu Buosanheimoro pratas ad X karradas et duas
in marcu Teinenheim et quicquid proprium habere uisi sumus absque mancipiis ut in
habeatis potestatem fruendi possidendi absque ullius contradictione. Acta est ista traditio
Teinenheim anno XLIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. XI. kalendas
† Uuolfroh † Adalgart † Otacar † Siggo † Rihhat † Hruodnand † Anthat
canpraht † Altpraht † Altpraht † Batucho † Osrih † Ratfrid † Hruodolf.

252. Kartula traditionis Berahtsuuindae et Uuolfhartes de Teinenheim.

811, 5 März. In dei nomine ego Berahtsuuind et Uuolfhart frater meus tradimus ad re
sancti Bonifatii et ad sanctum Bonifatium unam uineam in pago Uuormacinse in uilla
nenheim pro remedio anime mariti mei Heimen et meae. ea scilicet ratione ut per
prestariam ego ipsa Berahtsuuind habendi fruendi augendi habeam potestatem ad uita
et post obitum meum Erlolf et Roccholf filii mei per uestram prestariam habeant et po
ad uitam illorum illam uineam. ea ratione ut per singulos annos uobis censum dent id est
unum pro uinea ad missam sancti Bonifatii. post obitum uero illorum uos uel successores
firmam et incontradictam eam uineam habendi possidendi habeatis potestatem. facta kartu
tionis anno XLmo III. Karoli gloriosissimi regis Francorum III. nonas martias in ciuita
gontia. † Berahtsuuindae et Uuolfhartes qui hanc kartulam traditionis fieri ro
† Uuolfhart † Hadurih † Hruodolf † Buobo † Adalpraht † Lorenzo †
† Erachar † Hruodbold † Hahho † Folcrat.

253. Kartula altera traditionis Berahtsuuindae de Uuormacinse.

811, 5. März. In dei nomine ego Berahtsuuind pro remedio anime meae et Uuolfhartes
ad reliquias sancti Bonifatii et ad sanctum Bonifatium mancipia V. in pago Uuormacinse
Mogontia et unam uineam et hec nomina mancipiorum Hruodpraht Irminsuuind
suuind Ratsuuind Hrvodhart. et illa uinea habet in una parte sanctus Bonifatius
parte Arnger tertia strata in quarta murus urbis. † sign. Berahtsuuind quae hanc
traditionis fieri rogauit. facta kartula III. nonas martias anno XLmo III. regni Karoli glo
regis Francorum. † Hadurih † Buobo † Adalpraht † Lorenzo † Uuolfhart †
† Hahho † Erachar † Hruodbold † Hiudolf.

254. Traditio Folcgeres.

811, 27. März. In dei nomine ego Folcger dono atque trado pro remedio et salute animae meae
proprietatis habeo in uilla nuncupata Iuzenheim in comitatu Uuigbaldes et in pago

252. C. 54b, 154. Hd a. Tr. 223.
253. C. 55a, 125. Hd a. Tr. 222.
254. P. 479, I, 114. Tr. 224.

gauno ad sanctum Bonifatium traditumque in perpetuum esse uolo et unum mancipium cuius nomen est Suuabhilt in eodem loco. ita igitur haec omnia trado ut ex hoc die et deinceps in sancti Bonifatii et familiae eius perseuerent dominio nullo quod absit contradicente. facta karta traditionis in monasterio Fulda sexto kalendas Aprilis die palmarum anno XLIII. regni Karoli gloriosissimi regis Francorum. † Brunes cancellarii qui hanc kartulam traditionis rogatus scripsit et testibus subter firmauit † Uuago † Hiltiuuig † Albuuin † Eburhart † Eggiolt † Theoleih † Ecco † Suuidger † Egiluuart † Reginheri † Fruming † Uurmheri † Uuolfboto † Uualting.

255. Traditio Gozperahtes.

In nomine domini ego Gozperaht in elimosinam meam dono atque trado ad sanctum Bonifatium X. iugera ex mea propria hereditate in superiore uilla quae nuncupatur Hlurunga in Grapfeldono marcu ut ex hoc et deinceps possidendi fruendi firmam et incontradictam habeatis potestatem. facta karta traditionis anno XLIII. Karoli gloriosissimi regis Francorum septimo idus aprilis die X. mensis eiusdem. † sign. Gozperahtes qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit Arnuuis † Brunicho † Hugibald † Ernust. 811, 7. oder 10 April.

256. Traditio Atten et Hagunen.

In Christi nomine licet sint parua et exigua quae pro nostris immensis offerimus delictis 811, 8. Mai.
tamen novimus aequissimum iudicem plus deuotionem mentis quam quantitatem perpendere muneris. Quarco ego Atto et frater meus Haguno sana mente sanoque consilio donamus atque tradimus in elimosinam nostram traditumque in perpetuum esse uolumus ad sanctum Bonifatium de illa captura quam habemus in silua Bochonia circa flumen quod dicitur Fliedina duas partes id est meridianam partem eiusdem fluminis et occidentalem cum omni integritate ita ut a die praesente in proprium usum illam rem colatis atque augeatis in nostram futuram elimosinam et in uestram futuram utilitatem. scripta haec karta traditionis in monasterio Fulda anno XLIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum mense maio die VIII. idus eiusdem mensis. hi sunt testes. Atto † Haguno † Uuasmot † Pernolt † Englinger † Erlabald † Rihbald † Otrih Madalich † Padanolf † Nidolf † Folcmar.

257. Traditio Gunden.

Ego in dei nomine Gundo dono atque trado in elimosinam meam perpetuam ad sanctum 811, 19. Mai.
Bonifatium in pago Grapfelde in loco qui dicitur Ortheresbusa omnem meam possessionem in iumentis et pecoribus et haec mancipia Hugimunt Duamhilt Uuarmunt Uuillicoma Zitcoma Herilind cum omni eorum suppellectili et sumptu sicque trado omnia ut a die praesente cuncta illa in uestrum longaeuum transeant dominium nullo quod absit contradicente. scripta haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno XLIII. regni domini Karoli gloriosissimi regis

255. P. 520, II, 66. Tr. 225.
256. P. 463, I, 59. Tr. 226.
257. P. 515, II, 51. Tr. 227.

Francorum mense maio die XIV. kalendas eiusdem mensis. † sign. Gunden qui hanc ka traditionis fieri rogauit † sign. Uuegalenzen † Hugibaldi † Frichen.

258. Traditio Irminperahtes.

811, 5. Iuni. In nomine domini ego Irminperaht trado ad sanctum Bonifatium unam arialem in nirichessteti in pago Grapfelde et isti sunt testes qui subter notantur. facta kartula tionis in monasterio Fulda anno XLIII. regni Karoli gloriosissimi regis Francorum nonis in die eiusdem mensis. † sign. Irminperahtes qui hanc traditionem fecit † Reginroc † Liut † Landarat † Gerperaht † Eggiolt † Nahhad † Uuenito † Theotrih.

259. Traditio Hruadperahti.

811, 29. Iuni. In dei nomine ego Hruadperaht trado ad sanctum Bonifatium de mea propria here unam arialem in pago Salageuue in uilla nuncupata Tulba pro remedio animae meae me que propinquorum XXX. in longitudine uirgas et duos pedes a parte septentrionali eccles occasum habentem a media ecclesia quae ibi construitur parte occidentali XXVI. uirgas. in oc XVI. uirgas de petra quae est contra mediam partem fluminis. de fonte unde illud procedit XI in latitudine sursum et deorsum XXX. et duas uirgas. atque in perpetuum traditum esse u hoc die et deinceps. si quis uero de heredibus et proheredibus meis seu aliqua potens p hanc kartam traditionis infringere tentaverit quod futurum non credo iram dei non effugi contra iustitiam contendit. facta karta traditionis anno XLIII. regni Karoli gloriosissimi regis corum tertio kalendas iulii. † sign. Hruadperahti qui hanc kartulam fieri rogauit † Ri † Uuenilo † Manolt † Amalperaht † Eggiolt † Gerbraht † Ratheri † Sand † Suuarzman † Uuolfboto † Germo † Uuegalenzo † Lantrat.

260. Traditio Leidrates.

811, 26. Iuli. In dei nomine ego Leidrat dono atque trado ad sanctum Bonifatium et ad reliquia traditumque in perpetuum esse uolo quicquid ex propria hereditate mihi contingit in Hnutil heimero marcu et in uilla nuncupata Hnutilinga hoc est domibus aedificiis siluis terris pascuis aquis aquarumque decursibus. facta karta traditionis anno XLIII. regni Karoli glorio regis Francorum mense iulio VII. kalendas augusti praesente domino abbate et testibus notatis. † sign. Leidrates qui hanc kartam traditionis fieri rogauit † Suuidbotes † Ger tes † Gotahelm † Irminbraht † Egino † Uuinid † Adaluuart † Ercanbald † G uuig † Asmunt.

---

258. P. 520, II, 67. Tr. 228.
259. P. 458, I, 43. Tr. 229.
260. P. 461, I, 51. Tr. 230.

261. Praeceptum Karoli regis de propriso Bennit comitis.

Carolus serenissimus augustus a deo coronatus magnus pacificus imperator romanum 811, 1. December.
gubernans imperium qui et per misericordiam dei rex Francorum et Langobardorum omnibus fidelibus nostris presentibus et futuris notum sit quia Bennit [1]) fidelis noster innotuit serenitati nostrae eo quod pater illius Amalungus dum ceteri Saxones parentes illius contra nos infideliter egissent praefatus Amalungus mallens fidem suam seruare quam cum ceteris infidelibus perseuerare relinquens locum natiuitatis suae ueniens ad nos et dum in nostro esset obsequio uenit ad uillam cuius est uocabulum Uuluisangar [2]) quam tum temporis Franci et Saxones inhabitare uidebantur cupiens ibi cum eis manere sed minime potuit. tunc pergens ad locum qui dicitur Uualdisbecchi inter Uiseraha et Fuldaha [3]) proprisit sibi partem quendam de silua quae uocatur Bocchonia quam moriens dereliquit filio suo Bennit qui ad nostram accedens clementiam postulavit celsitudini nostrae ut nostrae auctoritatis praeceptum circa eum confirmare deberemus quatenus ipse quoad uiueret absque ullius preiudicio tenere et possidere quieto ordine deberet post mortem uero suam ad fuldense monasterium quod construxit sanctus Bonifatius transiret. cuius petitionem denegare nolimus sed ita concessisse atque in omnibus confirmasse cognoscite. precipientes ergo iubemus ut nullus fidelium nostrorum presentium scilicet et futurorum prefatum Bennit uel heredes illius de illo propriso quod in lingua eorum dicitur biuanc expoliare aut inquietare ullo modo presumatis sed habeat sicut diximus ei per hoc nostrum preceptum ipsam terram quantumcunque pater illius habuit et ei in hereditate demisit tenere atque possidere ut prescriptum est. et ut hec auctoritas firmior habeatur uel per tempora melius conseruetur de anulo nostro subter sigillare iussimus.

Suauius ad uicem Ercanbaldi recognoui.

Data kal. Decembr. anno XI. Christo propitio imperii nostri et XLIIII. regni in Francia atque XXXVII in Italia. actum Aquisgrani palatio regio in dei nomine feliciter amen.

262. Traditio Mettihhoni et Reginperahti.

Ego in dei nomine Mettihho et frater meus Reginperaht donamus atque tradimus in 811.
hosinam nostram et patris et matris nostri ad monasterium sancti saluatoris ubi sanctus Bonifatius requiescit et uir uenerabilis Ratgarius abbas praeesse uidetur hoc est quod tradimus in illa Langenthorpfe et in pago Salageuue id est XX. iugera. ea uero ratione ut a die praesente nos uel secutores uestri firmam et incontradictam habeatis potestatem. facta karta traditionis in monasterio Fulda anno XLIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. isti sunt testes. Mettiho et Reginbraht qui hanc traditionem fecerunt † Gerberaht † Manolt † Liutheri † Eggiolt † Thiotuuig † Voto † Amalperaht † Irminperaht.

---

261. Ich gebe diese Urkunde nach dem Abdrucke Schannat's trad. 239, da die von ihm benutzte alte Copie nicht mehr vorhanden ist. Die Abschrift Eberhard's II, 9b ist abgekürzt und ohne Datum. Andere Abdrücke weist Böhmer nach. Uebrigens hat Brower antiq. 217, was Schannat entgangen ist, die Copie Eberhard's vor Augen gehabt, die der von dem obigen Texte allein abweichende Schluss zeigt. »*Hec ergo que descripta sunt banno et precepto nostro ad fuldense monasterium pertinere comprobamus et confirmamus. hoc est quicquid inter Wiseram et Fuldam predictus comes Bennit habere uisus est. duas leugas scilicet in longum et duas in latum et sex in circuitu.*« [1]) Eb. *Bennit comes.* [2]) *fulges anger.* [3]) *waldesbeche inter wisaram et fuldam.*

261. P. 454, I, 25. Tr. 231.

263. Traditio Nahhandi.

811. Ego in dei nomine Nahhand trado ad sanctum Bonifatium III. iugera in uilla Obas feld et in pago Ascfeldun. ea ratione trado ut a die praesenti redeat in uestrum domini facta traditio in monasterio Fulda anno XLIII. regni domini Karoli gloriosissimi regis Francor isti sunt testes Nahhand Reginroc Amalperaht Liutheri Sandrati Ercamper Irminbraht Gerbraht Eggiolt Uuenito Theotrih.

264. Traditio Arnuuisi et coniugis eius de Uuormacinse.

812, 13. Mai. In Christi nomine ego Arnuuis et coniux mea Gundfrid tradimus ad sanctum Bonifat et ad reliquias illius VI. mancipia. hec sunt nomina eorum Ferlind [1]) Liutbirg Ercanl Ratlind Geila Albhart. [2]) ea uero ratione ut per singulos annos censum soluant ad mis sancti Bonifatii. hoc est IIII. denarios in caera. facta kartula in uilla quae dicitur Teincnh anno XLIIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum III. idus maias. cum stipulat subnixa. † Arnuuisi et coniugis eius [3]) qui hanc kartulam traditionis fieri rogauerunt † Si † Starcrat † Hartrat † Altpraht † Hrihhat † Zeizolf † Einheri † Gatto † Sa rat † Otacar † Anthat † Hruodnand † Meginhart † Batucho † ego Ing iussus scripsi.

265. Traditio Gerbrahti et Manolti.

812, 5. Iuni. Ego in dei nomine Gerbraht et Manolt diuino admoniti amore donamus atque tradi traditumque in perpetuum esse uolumus ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas tu monachorum pius praeest pastor hoc est quod donamus id est quicquid proprietatis habemu illa captura in loco qui dicitur Elmaha sicque tradimus hanc rem ut firmiter atque fideliter a praesente in uestro maneat dominio nullo quod absit contradicente. scripta haec karta traditi in monasterio Fulda anno XLIIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum mense i die nonas eiusdem mensis. et hi sunt testes † sign. Gerberahti et Manolti qui hanc ka traditionis fieri rogauerunt † Amalberahti † Eggiolti † Gerberahti † Theotuuigi † canperahti † Sandrahti † Liutheres.

266. Traditio Reginfridi.

812, 24. Iuni. Ego in dei nomine Reginfrid dono atque trado in elimosinam meam ad monaste sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius requiescit in corpore et uir honora

---

263. P. 477, I, 107.

264. C. 52b, 118 Hda und wiederholt 55b, 128. Diese zweite Abschrift (B), in welcher der Consens hat Schannat trad. 232 mitgetheilt. [1]) B. *Ferahtlind.* [2]) *Rihhat.* [3]) *Gundfridae.*

265. P. 457, I, 39. Tr. 233.

266. P. 454, I, 26 und ein Summarium 452, XL. Tr. 234. In dem Summarium stehen die Zeugen, w hier fehlen. † sign. *Meticho Reginbraht Manolt Liutheri Eggiolt Oto Amalbraht Irminbraht.* vergl. die Urk Nr. 262, welche bei Pistorius unmittelbar vorhergeht.

atgarius abbas pius pastor praeesse uidetur. hoc est in loco Sceipbach iuxta ripam fluminis
nia et in pago eodem nomine Sinnahgeuue id est unam capturam cum terris pratis campis
is aquis aquarumue decursibus mancipiis. et haec nomina illorum Heriunig Altrat Herimuot
rahtniuui cum duobus filiis Perahtlind cum omni sumptu eorum. ea ratione ista trado ut
die praesente redeant in uestrum dominium. facta karta traditionis in monasterio Fulda mense
io die VIII. kalendas iulias anno XLIIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. et
i sunt testes. † sign. Reginfridi qui hanc kartam traditionis fieri rogauit.

267. Traditio Engilperahti.

Ego in dei nomine Engilperaht dono atque trado per manum Rohinges traditumque 812, 14. Iuli.
perpetuum esse uolo in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium in pago Salageuue in uilla
thorphe duas hobas et unam arialem absque his quae nuper tradideram et cuncta ibidem quae
proprietatis meae portioni contingunt dono atque trado per manum Rohinges ut supra dixi.
id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus et partem structurae
mihi et meo communis est patri et mancipiorum quae subter nominabimus tertiam quae me
gat partem id est Adalburg Otperaht Uuolfa Reginburg Salaram Reginhilt
cum tertia parte elaboratus illorum sicque trado haec omnia ut a die praesente ad longaeuam
utilitatem uobis subiecta sint et mea per hoc coram domino maneat merces aeterna. scripta
kartula traditionis in monasterio Fulda anno XLIIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis
orum mense iulio pridie idus mensis eiusdem. et isti sunt testes huius traditionis. † sign.
hinges † sign. Gotatheo † sign. Theotmanni † sign. Adolfi † sign. Adalhelmi
gn. Liutmari † sign. Albgeri † sign. Rohgisi † Eggihartus † Gunzonis † Fric-
i † Altrichi.

268. Kartula traditionis Ruben de Uuormacinse.

In Christi nomine ego Rubo diuino instinctus amore dono atque trado traditumque in 812, 1. August.
tuum esse uolo ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Boni-
s sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas turbe monachorum pius
st pastor quicquid proprietatis habeam in pago Uuormacinse et in uilla Muomanheim
st in terris campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus aedificiis uineis mancipiis quo-
haec sunt nomina Meio Leobgart Meginhart cum omni eorum suppellectili et sumptu.
ne trado hec omnia ut a die presenti nullo quod absit contradicente uestro subiaceant dominio
eam perpetuam elimosinam et in uestram longeuam utilitatem. scripta haec kartula traditionis in
sterio Fulde anno XLIIII. regni domni Karolis gloriosissimi regis Francorum die prima
is augusti. ego Rahholf scripsi. † Ruben qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Liut-
i † Uuerdant † Sturmi † Folcrat † Friduhelm † Libicho † Hugibald † Hruoding
rieco † Gebolf † Uuerinolf † Gunzo † Heimirih † Folmuot † Egino † Ercanfrid
malrih † Amalger † Uuitrih †.

---

267. P. 455, I, 29. Tr. 235.
268. C. 51a, 111. Hd. a. Tr. 236.

269. Traditio Engilrihi.

812, 12. August. Ego in dei nomine Engilrih dono atque trado in elimosinam meam ad mona sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifatius corpore sacro requiescit a uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum pius pastor uidetur hoc est quod tra subter nominatis pagis et uillulis id est in pago Baringe et in uilla Ostheim Sundh Uuestheim et Espiu et quicquid proprietatis habeo in illa captura quae est iuxta fluuim uocatur Huna et iuxta Hlutra et ipsam capturam nominamus Theotricheshus et Engilrid similiter in pago Tullifeldon trado id est in uilla Uuestheim et Sundheim et Miti dorf traditumque in perpetuum esse uolo sicque in supradictis uillulis totum et integrum cum terris siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis. et nomina illorum Lantheri Alauuih Liutfrid Samuuih Gerolf Theotperaht Ne Libthrud Zitolf Albolf Leobuuàr cum omni eorum suppellectili et sumptu. ea scilicet ra ista trado ut a die praesente nullo quod absit contradicente redeat in uestrum dominium po obitum meum uos et successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potes facta kartula traditionis in monasterio Fulda mense augusto die uero pridie idus diei ei mensis anno XXXXIIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. isti sunt testes d traditione † sign. Engilrichi qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Liutprahti † U honi † Fridurichi † Friesoni † Siguuarti † Uualtheres † Gerprahti † Erp † Helmdioni † Altmundi † Heliperahti † Folcuuarti † Ratrochi † Sigitagi † lanti † Helmprahti † Geruuigi † Hruadgasti † Bichoni † Theotharti.

Item testes de uilla Uuestheim. † Liutpraht † Uuahhoni † Uuattoni † Theot † Helidperahti † Liubichoni † Thuringes † Bodololti.

Item testes de uilla Sundheim † Sulboni † Gundacares † Folcgeri † Pr † Heriperahti † Uuisparahti † Theotharti † Heioni † Uuillihadi. Item de Su † Theotharti † Aben † Gundperahti † Heriuuarti † Nerben † Nantgeri † T † Heien † Uuerinperaht † Heriuuarti.

Item testes de uilla Mitilesheim † Hartrati † Otanes † Gundperahti † N † Nandgeri † Uuerinperahti † Geitoni † Heioni † Theotharti.

Item † Thiotharti † Friesoni † Heioni † Bodololti † Liobharti † Helm † Herimari † Uuolfharti † Liutperahti † Ascriches † Hruodolti.

270. Concambitio inter Ratgario abbate et Richolfo episcopo.

812, 15. August. In nomine patris et fili et spiritus sancti. placuit atque conuenit inter domnum Rich archiepiscopum et inter Ratgarium abbatem cum consensu fratrum ut inter se concambiar rent quod ita et fecerunt. et dedit domnus Richolfus archiepiscopus Ratgario abbati de sancti Martini in pago Uuetarebensae de illo bifingo in Slierofero marcu suam leg partem et quicquid ad illum bifangum pertinet terris araturiis campis siluis pratis pascuis aquarumue decursibus cum omni integritate. et econtra recepit domnus Richulfus archie a Ratgario abbate de causa sancti Bonifatii in pago Uuetarebinsae in uilla quae

---

269. P. 519, II, 64. Tr. 237.
270. C. 65 a, 161. Hd. a. Tr. 238.

Leohe quicquid ibidem antea Richulfus archiepiscopus habuit per beneficium Ratgarii abbatis in areis aedificiis terris araturiis molinis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus cum omni integritate ita tamen ut ab hodierno die quicquid de ambobus partibus facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. facta kartula concambitionis haec sub die XVIII. kalendas septembres. anno XLIIII. regnante domno nostro Karolo serenissimo imperatore. Actum ad sanctum Bonifatium coram testibus inferius scriptis. † Riculfi episcopi qui hanc kartulam concambitionis fieri atque firmare precepit. † Haistulfi presbiteri † Amaluuini diaconi † Uuolmari subdiaconi † Ibo † Uto † Altgoz † Hruotger † Gozpraht † Nordpraht † Frumolt † Germo † Heriuuin † Hruodhart † Gundram † Uuenito † Iageri † Ratgis † Marcrat † Theotmar † Heriuuart † Habo † Irminboto † Folcger † ego Theotricus ex iussione domni Richolfi archiepiscopi scripsi.

271. Traditio Ueringeres.

Ego in dei nomine Ueringer dono et trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium est in loco Lihtolfesbah et in pago Salageuue id est unius capturae tertiam partem. ratione ut uos firmam et incontradictam habeatis potestatem. facta karta traditionis in monasterio Fulda anno XLIIII. regni domni Karoli gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt † sign. Ueringeres qui hanc kartam traditionis fieri rogauit † Suuidboti † Otoheri † Ermingi † Germen † Purgen. 812.

272. Traditio Uuarmuote.

In dei nomine ego Uuarmuot ancilla dei trado ad monasterium quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore quiescit in pago Ascfeld in uilla quae dicitur Bonlant quicquid ibidem proprietatis habere uideor hoc est domibus aedificiis terris pratis pascuis quicquid dici uel nominari potest. ea scilicet ratione ut dum ego uixero per uestrum beneficium habere possim post obitum uero meum uos et successores uestri rem supra scriptam accipere habere et quicquid inde facere elegeritis habeatis potestatem. facta karta in uilla Hamalunburg anno XLV. regni domni Karoli imperatoris secundo kalendas nouembres. ego Inguis rogatus scripsi † Uuarmote quae hanc traditionem fecit † Reginroc † Eggiolt † Crispo † Theoleih † Rihhart † Sindacar † Uuagpraht † Hruadbero † Amalger † Uuighelm † Gebolf † Gerhuig † Irminger † Coufman † Amalpraht † Othelm. mancipia quae tradidit ita nominantur Starcheri Theotolf Unaltheri Gerbirg Theota. 812, 31. October.

273. Traditio Hruadmunti.

Ego itaque in dei nomine Hruadmunt pro remedio animae Hruodperahti dono atque tradio in elimosinam illius dimidiam partem terrae araturiae et prata et unam arialem et unam 812, 3. November.

271. P. 455, I, 28. Tr. 240.
272. P. 478, I, 112. Tr. 255.
273. P. 457, I, 36. Tr. 256.

domum in qua mansit Lilpi seruus illius in uilla quae dicitur Scuntra trado ad sanctum B fatium ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi uenerabilis Ratgarius a multitudini monachorum pius praeest pastor ad uestram utilitatem et illius elimosinam ea m ut a die praesente uos et successores uestri habendi possidendi colendique firmissimam in o teneatis potestatem. acta karta traditionis mense nouembri die III. eiusdem mensis regnante serenissimo ac gloriosissimo imperatore Karolo anno XLV. et ego Hruadolf cancl scripsi et coram testibus subscriptis confirmaui † Helmperaht † Uuitrih † Euad † Heriperaht † Otuuin † Egilolt † Tiurbald † Uueringer † Urminolf † M heri † Dahhol † Starcheri † Adalhelm.

274. Traditio Brungeres.

812. 13. December. Ego itaque in dei nomine Brunger pro remedio animarum Uuihmota et Burgi dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius martyr requiescit corpore sacro et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini mona pius praeest pastor unum clericum nomine Regimunt quem ipsa Uuihmot mihi coram subter nominatis manu potestatiua tradidit et unam capsam. ea ratione ut per uestrum be quamdiu in hac presenti uita uixero illum clericum et illam capsam habere possim. pos quoque de hac luce discessum uos et successores uestri habendi possidendi firmam et i dictam in omnibus teneatis potestatem. acta traditio mense decembri idibus eiusdem mensi quoque serenissimi ac gloriosissimi imperatoris Karoli anno XLV. et ego Hruodolf c rius scripsi et subscripsi. † sign. Brungeres qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit qui praesentes fuerant ubi illi praedicta femina tradidit † sign. Salamanni † sign. † sign. Theotmari † sign. Uuerinperahti † sign. Zizen † sign. Herimuoti Uuolfmunti † sign. Reginfridi † sign. Sigimundi † sign. Reginheres † sig prahti † sign. Buoblini † sign. Friduhelmi.

275. Traditio Sigirammes.

812, 15. December. Ego in dei nomine Sigiram dono atque trado ad monasterium quod dicitur F preciosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore quicquid pater meus Salura mater mea Umma propriae hereditatis uisi sunt habere excepto uno prato in pago Gra in loco qui dicitur Munirichesstat in orientali parte Grapfeldono burgi ea uidelicet r a die presente uos uel successores uestri firmam et incontradictam habeatis potestatem. fac in monasterio Fulda XVIII. kalendas ianuarias regni serenissimi imperatoris Karoli an † sign. Sigirammes qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit † Hruadharti presbyteri Haduriches † sign. Grimoltes † sign. Cancures † sign. Ernustes † sign. Ha † sign. Luoten † sign. Heriboten † sign. Arnhelmes.

---

274. P. 518, II, 61. Tr. 257.

275. P. 522, II, 75. Schannat trad. 260 sagt »collat. cum cod. mss.« und giebt aus demselben d welches bei Pistorius fehlt. In welchem Copiarium die Urkunde steht, habe ich nicht ermitteln können.

276. Traditio Hremuolti.

Ego in dei nomine Hremuolt dono atque trado ad sanctum Bonifatium quinque iugera in elimosinam Suuarzalohes in pago Grapfelde in loco qui dicitur Grimaha presentibus his testibus. † Baben † Ernustes † Brunichen † Burgolfes † Hagunen † Magolfes † Uuasmotes.

277. Traditio Gozzolti pro Rahfolte et Berahtsuuinda.

In dei nomine ego Gozolt pro salute et remedio animarum Rahfolti et Berahtsunda dono atque trado in elimosinam eorum ad monasterium quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius Christi martyr requiescit corpore sacro et ubi uir uenerabilis Ratgarius abba multitudini monachorum pius praeesse uidetur pater unam ancillam nomine Reginhilt cum elaboratu suas quam ipsi mihi coram testibus communis manibus tradiderunt. ea dumtaxat ratione ut a die presenti uos uel successores uestri habendi possidendi firmam et incontradictam in omnibus potestatis potestatem. acta traditio mense decembri XVII. kalendas ianuarias regni quoque ac serenissimi imperatoris Karoli anno XLV. † Hruodolfi cancellarii fuldensis qui hanc kartulam traditionis rogatu Gozolti scripsi et coram adstantibus subscriptis testibus confirmaui † Gozolti qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit † Helfrichi † Folcgeri † Brunichen † Ernusti † Hadolfi † Uuitrichi † Uueltrichi † Reginolti † Mahtolfi † Sigibaldi † Ermanolti †. 812, 16. December.

278. Traditio Libun.

Ego in dei nomine Liba dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium sancti salvatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius requiescit et uir uenerabilis Ratgarius abbas eius pastor uidetur hoc est in uilla Uuintgrabon et in pago Salageuue id est unam arialem et iuratum ea ratione ut firmam a die praesente habeatis potestatem. et isti sunt testes † Libun † Ratperahti † Hugirati † Sindprahti † Reginperahti † Dauid † Herirati † Mahtingi † Haholfi † Hinadanches † Rames † Hartuuini † Uuasugen † Nantisi † Hadobaldi. acta karta mense decembri anno XLV. regni serenissimi imperatoris Karoli. 812, December.

279. Kartula traditionis Immun de Uuormacinse.

Ego in dei nomine Imma cogitans pro remedium anime meae ut in futuro ueniam aliquam promerire merear de peccatis meis trado ad sanctum Bonifatium et ad reliquias eius mancipia .III. ea uero ratione ut ego ipse dum in hoc seculo sum in usu habeam potestatem. post obitum uero meum ut per singulos annos censum persoluant ad ipsum monasterium ad missam sancti Bonifatii hoc est unusquisque IIII. denarios in cera per singulos annos soluant. et quicquid elabo- 813, 11. Ianuar.

276. P. 522, II, 76.
277. C. 78b, 211. Hd. a. Tr. 258.
288. P. 454, I, 27. Tr. 261 »collato cum cod. mss.«, aus welchem das Datum hinzugefügt ist.
279. C. 51b, 113. Hd. a. Tr. 241.

rare potuerint et nunc habent elaboratum ad ipsius ecclesiam perueniat. et hec nomina mancipiorum Ortuuin Ratuuin Fridurat. et hec kartula firma et stabilis permaneat omni tempore stipulatione subnixa. Acta kartula in monasterio quod dicitur Fisgibah sub Liutfrido comiti .III idus ianuarias anno XLV. regni domini nostri Karoli imperatoris. † Imma qui hanc kartulam fieri rogauit † Liutfrid comes † Milo † Gisalpraht † Burgalah † Ramuuolt † Theotman † Huomo † Rimistein † Ermanolt † Hugibald † Hruodheri † ego Reginprahtus rogatus scripsi.

280. Traditio Eggiheres et coniugis eius de Mogontia.

813, 15. Ianuar. In dei nomine Eggiheri et coniux mea Uuolfsuuind donamus atque trademus ad ecclesiam sancti martyris Christi Bonifatii quae est constructa in silua Bochonia super fluuium qui uocatur Fulda ubi ipse sanctus dei corpore requiescit sacro et ubi Ratgarius abbas pius presens uidetur. hoc est quod donamus mancipia tres his nominibus Gerolt Adalgart Germunt et dimedietatem laborum nostrorum quicquid inantea deo adiuuante laborare potuerimus. hoc est in auro in argento uestimentis in peculio in utensiliis in uino uel quicquid nominari potest de nostro iure in ius et dominationem supra dicte ecclesiae uel rectores illius habeant teneant possideant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam et firmissimam in omnibus habeant potestatem faciendi. si quis uero quod fieri non credimus si ego ipse aut aliquis de heredibus nostris uel proheredibus nostris seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc donationem uenire temptauerit illud quod repetit non uindicet et insuper contra cui litem intulerit una cum distringente fisco auri libra una coactus exsoluat et sua repetio nullum obtineat effectum. sed presens donatio ista nostri uel bonorum hominum manibus roborata firma et stabilis permaneat. Actum in Mogontia ciuitate ad basilicam sancti Albani martyris XVIII. kalendas februarias anno XLV. regnante domino nostro Karolo serenissimo imperatore. † Eggiheri † Uuolfsuuind qui hanc donationem fieri atque firmare rogauimus † Marcrat † Erhart † Hatto † Hruodolf † Arnuuis † Hauraslt † Irminger † Gerbrant † Eggihart † Burgolf † Frumolt † Irminbold †.

281. Kartula Ratfridi et Adalgarte et Eleobe de Teinenheim.

813, 25 Ianuar. In dei nomine ego Ratfrid et Adalgart et Eleob tractauimus pro remedium animae nostre ut ueniam mereamur in futuro idcirco tradimus .I. uineam in uilla quae dicitur Teinenheim et in ipsa marca quae continet ex uno latere sancti Medardi ex alio latere sancti Bonifati ex tertio regis IIII. uia publica. ea uero ratione ut dum in hoc seculo sumus in usu habemus per uestram prestariam. post obitum nostrum ad uos perueniat. et hec kartula traditionis firma et stabilis permaneat omni tempore stipulatione subnixa. facta karta in uilla Teinenheim VIII. kalendas februarias anno XLmo V. domni Karoli regis Francorum. † Ratfrit et Adalgart et Eoleob qui hanc traditionem fieri rogauerunt † Osrih † Hruodolf † Erhart † Uuignand † Arnuuit † Lantrat † Sunzo † Folcuuart † Irminger † Utto † Batucho † Hiltrih † ego Reginpraht rogatus scripsi.

---

280. C. 53b, 121. Hd. a. Tr. 242.
281. C. 55b, 127. Hd. a. Tr. 243.

282. Kartula traditionis Hartrati.

In dei nomine ego Hartrat cogitans pro remedium anime meae ut ueniam in futurum merear pro peccatis meis idcirco trado ad sanctum Bonifatium et ad reliquias illius quicquid mihi pater meus dereliquit nomine Sandrat in uilla quae dicitur Teinenheim extra unam arialem et unam domum extra mancipia hoc est quod trado uineis terris araturiis et in marcu quae dicitur Ulfritesheim et in marcu quae dicitur Geminesheim quicquid ibidem uisus sum habere proprietatis meae in ipsis supradictis uillis. hoc est terris pratis uineis. ea uero ratione ut ego ipse Hartrat per singulos annos censum soluam hoc est V. solidos ad missam sancti Martyni usque ad obitum uitae meae post discessum uero meum uos uel successores uestri potestatem habeant tenendi habendi fruendi uel quicquid exinde facere uoluerint et hec kartula traditionis firma et stabilis permaneat omni tempore cum stipulatione subnixa. acta kartula in uilla Teinenheim VII. kalendas februarias anno XLV. domni Karoli regis Francorum. † sign. Hartrat qui hanc traditionem fieri rogauit † Hracheri † Starorat † Anthad † Siggo † Uualdheih † Erhart † Hribhat † Hruodnand † Erhart † Batucho † Sunzo † Uuignand † Folchart † Vogo † Ermanolt † ego Reginpraht rogatus scripsi. 813, 26. Ianuar.

283. Kartula Adalsuuinda de Uuormacinse.

In dei nomine ego Adalsuuind cogitans pro remedium anime meae ut in futuro ueniam merear de peccatis meis idcirco trado atque transfundo de meo iure in ius uestrum hoc quod trado mancipia XIIII. et hec sunt nomina Adalman Ratheid Uuerinleih Heimo Hatuuin Theotuuin Gotaheid Adalheid Ratger Rohing Adaling Irminger Theotbirg Asbirg. et in uilla quae dicitur Roghesheim quicquid mihi pater meus in hereditatem dimisit et in ipsa marcu hoc est mansis domibus aedificiis terris pratis siluis aquis aquaque decursibus mobilibus et inmobilibus quicquid dici uel nominari potest. et in Trutmaresheimoro marcu uineam .I. cui adiacet ex una parte pars sancti Petri ex duabus sancti Bonifatii. ea uero ratione ut ego ipsa Adalsuuind in usu habeam potestatem usque ad obitum uitae meae et per singulos annos in censum tribuam .II. denarios ad missam sancti Bonifatii. Acta uero karta in uilla quae dicitur Uuacharenheim cum stipulatione subnixa VI. kalendas mensis februarii anno XLV. domni Karoli regis Francorum. † Adalsuuind qui hanc kartam fieri rogauit. † Erhapraht † Reginolt † Adalpraht † Uuigrih † Salih † Uuitheri † Hunpraht † Hiltipraht † Hartpraht † Hasso † Uuagheri † Gundheri † Erhart † Reginpraht † Hruodolf † Batucho † Vogo † Ortheri † Uuitheri † Adalpraht † Hanno † Grimo † Heitung † ego Reginprahtus rogatus scripsi. 813, 27. Ianuar.

284. Kartula traditionis Liuuichen de Uuormacinse.

In Christi nomine ego Liuuicho diuino instinctus amore dono atque trado traditumque perpetuum esse uolo ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda et ad reliquias ipsius 813, 30. Ianuar.

---

282. C. 58b, 136. Hd. a. Tr. 244.
283. C. 51a, 112. Hd. a. Tr. 245.
284. C. 53a, 119. Hd. a. Tr. 246.

ubi sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius al turbe monachorum pius preesse uidetur pastor quicquid proprietatis habeam in uilla Teinenh et in ipsa marca et in Harahesheimo marcu in pago Uuormacinse hoc est uineis te totum et integrum. et in villa quae dicitur Eggistat quicquid ibidem uisus sum habere in p Nitahgeuue hoc est unam arialem terris pratis siluis mancipiis quorum nomina hec sunt l rahtgart Uuigpraht Hiltiburg Ratburg cum omni eorum suppellectili et sumptu sic trado hec omnia ut a die presente nullo quod absit contra dicente uestro subiaceant dominic meam perpetuam elimosinam et in uestram longeuam utilitatem. scripta haec kartula traditioni uilla quae dicitur Marahabergun. anno XLV. regni domni Karoli gloriosissimi regis F corum III. kalendas mensis februarii. † Liuuichoni qui hanc kartulam traditionis fieri rog † Sindgoz † Hatto † Hruodolf † Hruodolf † Sunzo † Heitung † Ermanolt † Vc † Brunicho † Uuegalenzo † Arnuuis † Lantrat † Ernust † Otgrim † Babo † Gu † Friccho † Hiltrih † Libfrid † Otrat † Uuanolt † Erluuin † Hartfrit † Cit † Otfrit † Altolf † Theodolt † ego Reginpraht rogatus scripsi.

285. Kartula traditionis Utten de Uuormacinse.

813, 8. Februar. In dei nomine ego Utto cogitans pro remedium anime matris meae trado ad sanc Bonifatium et ad reliquias ipsius I. uineam in uilla Teinenheim et in ipsa marca V. iurn de terra araturia et duo mancipia quorum hec sunt nomina Hrihger Ota. ea uero ration ipsam uineam et V. iurnales de terra araturia a die presenti uos uel successores uestri potest habeant habendi donandi et hec kartula traditionis firma et stabilis permaneat omni tempore st latione subnixa. Acta kartula in uilla quae dicitur Altheim VI. idus mensis februarii anno X regni domni Karoli regis Francorum. † Uttoni qui hanc traditionem fieri rogauit † Heit † Batucho † Irminger † Helfrih † Gerprant † Arnuuis † Ermanolt † Bruni † Hugbald †.

286. Traditio Hahhoni.

813, 26 April. Omnibus non habetur incognitum qualiter ego Hahho pro remedio animae uenera matronae Uuihmota VII. mancipia ad sanctum Bonifatium tradidi id est seruum nomine Uilli et uxorem eius Rahtrud cum filiis eorum et cum omni suppellectili eorum traditumque in pe tuum esse uolo. ea uidelicet ratione ut dum ipsa supra dicta femina reuixerit per uestrum be cium ea mancipia habere permittatur. post obitum uero illius uos et successores uestri ea ha possidere uendere uel quicquid ex eis elegeritis facere in omnibus ditionem habere possitis. traditionis kartula anno XLV. regnante serenissimo ac gloriosissimo Karolo rege Franco mense aprili sexto kalendas maias.

287. Traditio Uurmheres.

813, 2. Mai. Ego itaque in dei nomine Uurmheri dono atque trado ad monasterium quod di Fulda ubi gloriosus martyr Bonifatius corpore sacro requiescit et ubi Ratgarius uenera

285. C. 52a, 114. IId. a. Tr. 247.
286. P. 519, II, 65. Tr. 248.
287. P. 456, I, 33. Tr. 249.

abbas pius uidetur multitudini monachorum praeesse pater in elimosinam Huochun et Blihtruda quicquid proprietatis habuerunt in illa participatione mancipiorum quae Hadaburg ad sanctum Bonifatium tradidit. ea scilicet ratione ut a die presente et deinceps uos et successores uestri firmissimam et incontradictam possidendi fruendi uendendi et quicquid exinde elegeritis facere in omnibus habeatis potestatem. scripta kartula traditionis in monasterio Fulda mense maio VI. nonas eiusdem mensis anno regni serenissimi ac gloriosissimi imperatoris Karoli XLV. et isti sunt testes traditionis. † sign. Uurmheres qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Reginfrides † Hiltigeri † Uuilliharti † Uueltrih † Heitung † Erlolf † Suuidger † Herimar † Otgrim † Hugibald † Sunzen † Ernusti † Uuitrichi.

288. Traditio Atten.

In dei nomine ego Atto pro salute et redemptione animae meae trado ad monasterium 813. 9. Mai.
sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius requiescit corpore et ubi Ratgarius abbas monachis probatur praeesse pastor quicquid in illa mensura proprietatis habeo in uilla Oppahu in Geltaresheimoro marcu in pago Grapfelde trado traditumque in perpetuum esse uolo in elimosinam meam et ad utilitatem uestram et de meo iure in uestrum ius et dominatum. ea ratione ut a die praesente et deinceps ista karta traditionis stabilis et firma et inuiolabilis permaneat. acta karta anno regni serenissimi imperatoris Karoli XLV. mense maio septimo die eiusdem mensis † sign. Atten qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit † sign. Hagunen † sign. Rihbold † Rihperahti † sign. Engilger † sign. Erlabold † sign. Inicho † sign. Sigimar † sign. Hunolti † sign. Eginen † sign. Sunzen † sign. Hiltiger † sign. Heitunges.

289. Traditio Engilprahtes.

In dei nomine ego Engilberaht cogitans pro remedio et salute animae meae dono atque 812, 9. Iuni?
tradio ad sanctum Bonifatium qui requiescit in monasterio quod dicitur Fulda et ubi Ratgarius abbas turbae monachorum praeesse uidetur in pago Salageuue in uilla Urthorphe et in terminis eiusdem uillae duas huobas et tres ariales et res ad easdem pertinentes hoc est mancipia cum omni eorum sumptu terris campis siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus totum et integrum ex mea propria hereditate trado ut supra dixi traditumque in perpetuum esse uolo ut a die praesente haec omnia quae trado nullo quod absit contradicente uestrae subiaceant potestati. et haec nomina mancipiorum Sigimar et coniux eius Gerhilt. Druading Altperat et coniux eius Sitima. Egilbern Freiburg Ellinhart Ellinburg Uuerinhart Helinlind Theotpraht. facta karta traditionis anno XLV. regni Karoli gloriosissimi regis Francorum quinto idus iunii XI. [1]) die mensis eiusdem. † sign. Engilprahtes qui hanc kartam traditionis fieri rogauit † Ratpraht † Lantpraht † Altrih † Helpfrih † Salucho † Theotfrid † Eiiat † Uuarmunt † Ginand. Bizun scripsi.

---

288. P. 517, II, 60. Tr. 250.

289. P. 454, I, 24. Tr. 251. [1]) Es ist entweder *tertio idus* oder *VIIII. die* zu verbessern. Doch könnte ich der Name des Monats verschrieben und *Julii* statt *Junii* zu lesen sein.

haec kartula firma et stabilis permaneat cum stipulatione subnixa. facta kartula in Mog
ciuitate III. idus iunias anno XLmo.V. regni domni Karoli imperatoris. † Folcharti
traditionem fieri rogauit † Sigiharti † Erharti † Hruodolf † Uuegalenzo †
tung † Helfrih † Otgrim † Ernust † Brunicho † Egilhart † Germo † Uuol
† Gebolf † Folcmot † Babo † Starcfrit † Arnhelm †. ego Inguis rogatus
Uuolfhardo †.

291. Traditio Lantolti.

813, 24. Iuni? In dei nomine ego Lantolt pro remedio animae meae dono atque trado in eli
meam ad sanctum Bonifatium ubi Ratgarius abbas monachis praeest pater quicquid pro
habere visus sum in terris et in siluis hoc est in pago Salageuue et in marcu Tulbu e
ut a die praesente uos et successores uestri in meam elimosinam et ad utilitatem uestra
habendi possidendi firmam et inuiolatam in omnibus habeatis potestatem. Acta karta an
regni serenissimi ac gloriosissimi Karoli regis Francorum mense iunio octauo kalendas
mensis scripta in monasterio Fulda. ego Hruodolf cancellarius a Lantolte rogatus
† sign. Lantolti qui hanc kartam traditionis fieri rogauit † sign. Ases † sign. Nor
† Otrichi † Uuegelenzen † Egilharti † Uuolfboten † Heitungi † Eginea
geri † Uueltrichi † Starcfridi † Gerhelmi † Engilperahti.

292. Traditio Sigihartes et Gotethances.

813, 28. Iuni. In dei nomine ego Sigihart et filius meus Gotethanc donamus atque tra
sanctum Bonifatium ex nostra propria hereditate in pago Grapfelde in Uuestheimero
in uilla nuncupata Uuesthus duo huoba serui et mancipia haec quorum ista sunt nomina
et coniux eius Irminhilt cum omni eorum supellectili et sumptu absque aedificiis. Vo
Ostuuind Reginfrid Reginmar ita ut supra dixi totum et integrum trado absque il
aedificio traditumque in perpetuum esse uolo ut a die praesente haec omnia quae trad
quod absit contradicente in uestram redeant potestatem. facta kartula traditionis anno XL
Karoli gloriosissimi regis Francorum quarto kalendas iulias. ego Brun scripsi et testib
firmaui † sign. Sigihartes et Gotethances qui hanc kartam traditionis fieri r
† Amalger † Germo † Brunicho † Hugibald † Helpfrih † Ernust † Uuelt

293. Traditio Folcolti.

813, 6. October. Ego itaque in dei nomine Folcolt pro remedio animae meae fratrisque mei Ha
dono atque trado ad monasterium quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius Christi martyr

---

290. C. 57 a, 132. Hd. a.
291. P. 457, I, 37. Tr. 253.
292. P. 521, II, 71. Tr. 252.
293. P. 461, I, 53. Tr. 254.

corpore sacro et Ratgarius abbas multitudinem regit monachorum eam partem quam mihi et fratribus meis pater noster illius bifanges qui est iuxta flumen Scuftru in hereditatem dimisit in elimosinam meam fratrumque meorum trado traditumque in perpetuum esse uolo. ea ratione ut a die praesente uos et successores uestri hanc praescriptam rem tenendi habendi possidendi eiendique firmam et incontradictam in omnibus teneatis potestatem. acta karta mense octobri secundo nonas eiusdem mensis anno regni serenissimi ac gloriosissimi imperatoris Karoli XLV. ego Hruadolf cancellarius scripsi et coram testibus confirmaui. † sign. Folcolti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Eginen † Hruadperen † Arnhelmi † Amalgeri † Gebolfi † Egilharti † Uttoni † Irmingeri † Boten † Germen † Adalleibi † Guatoni.

294. Traditio Gotedeoni.

Ego in dei nomine Gotedeo dono trado quicquid mihi Gotehelmo tradiderat ad sanctum 813.
Bonifatium hoc est quod trado in Uestheimero marcu et in pago Paringe id est unam arialem et IX iugera ea ratione ista trado ut a die praesente redeant in uestrum dominium. isti sunt testes. Gotedeo, qui hanc traditionem fecit. † Theothart † Rohing † Hruadperaht † Slaugart † Gernharto † Throant † Amanolt † Haholt † Eburhart † Gerfrid. anno XLV. regente serenissimo Karolo rege Francorum.

295. Traditio Adalperahti.

Ego in dei nomine Adalperaht dono atque trado per manum Prungeres in elimosinam Marcuizu et patris mei Geroltes ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore requiescit et uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum eius pastor videtur hoc est quod trado XIII. mancipia traditumque in perpetuum esse uolo. et haec nomina mancipiorum Hruaduuart Heriuuart Astolf Geruuin Sigur Muotlaug Thangbrg Nerihilt Uuillicoma Uuillihilt Meginhilt Theotlind et filius eius. cum omni peculiaritu eorum ea scilicet ratione haec mancipia trado ut post obitum Marcuuizu in uestrum redeant dominium et ita seruiant sicut praestationis kartula continet. facta kartula in monasterio Fulda anno XXI. regni domini Caroli regis Francorum.

296. Traditio Burcswindae.

Domnus ac redemptor noster dei filius admonet dicens. date elemosinam et ecce omnia munda sunt uobis. idcirco ego Burcswind in dei nomine dono atque trado ad monasterium quod

294. P. 522, II, 74 ohne Datum. Tr. 259.

295. P. 516, II, 55. Tr. 298. Schannat hat das Datum weggelassen, wahrscheinlich desshalb, weil ein Fehler darin enthalten ist. Da dieser jedoch nicht zu verbessern ist, so habe ich die Urkunde an das Ende der Regierungszeit Carl's gesetzt.

296. Eb. II, 31 ab. Schannat tradit. 289 giebt die Urkunde, wie er sagt, ex autographo, welches jetzt aber nicht mehr vorhanden ist. Dass es das Original gewesen, möchte ich bezweifeln, theils weil der Schluss mit den Zeugen u. s. f. fehlt, theils wegen der abweichenden Formen der Eigennamen. Schannat setzt ferner die Urkunde gegen das Ende der Zeit Ratgar's; wenn jedoch der Zusatz Eberhard's richtig ist, so gehört sie offenbar in eine frühere Zeit, wesshalb ich sie hier eingereiht habe.

Megenhilt. Gundrat. Bertolf. Rapraht. Egilolf. Ditolf. Brunich. Liephilt. Die
Berhtfrid. Lantrat. Ratfrit. Erluwin. Eribo. Arnrich. Bernrich. Heidenrih.
Ratdrud Geltrat. Willirat. Riggo. Richolf. Rateloh. Baldolf. Heresuint. An
Suentilo. Meginolt. Amenolf. Ratolf. Irmingart. Rantwic. Ratdrut. Lip
Waltrat. Adelo. Baldewin. Anna. Waltrat. Liutheri. Susanna. Megenheri. U
Berthilt. Uunna. Wolfrat. Zeiza. Otfrit. Ditsuind. Hiltrut. Otswina. Adel
Faraburc. Bertheiht. Ditmunt. Hamunt. Uuolfrich. Ruderat. Adalrih. Ra
Wolfgis. Rutgis. Otbrat. Edelhilt. Lipheri. Farthilt. Dancrat. Gerlip. B
Willihilt. Bitolf. Sinpraht. Regenbraht. Tello. Westrat. Libolf. Liutgis.
hilt. Hiltiburc. Gerlip. Heriger. Mahtgunt. Wanbraht. Lipman. Frehholt.
Rudolf. Bliger. Frohilt. Gerhilt. Hiltrud. Waltrut. Lipwâr. Bertgis. Un
Hergis. Ebergis. Liphilt. Gebehilt. Liplint. Dagamunt. Ratrud cum VII.
Alpwin. Gerbraht. Hiltimunt. Ratrut. Heilwar. Adalwar. Tagamunt. Ha
Mutbraht. Berhta. Anna. Uunna. Waltdrud. Meginhere. Sigirat. cum omni su
et suppellectili eorum ac sumptu. ea scilicet ratione ut per singulos annos in festo sancti
censum dent vir VII. mulier V. denarios. Si quis uero quod futurum non credimus con
traditionem uenire temptauerit et eam infringere uoluerit. iram et uindictam trinę maiestatis
et a sanctorum omnium consortio excommunicetur et ęternę gehenne incendio perpetu
luiturus deputetur.

Signum Karoli regis inuictissimi.

Ego Karolus hanc traditionem firmaui.

297. Traditio Fertinges.

814, 17. Februar.

Ego in dei nomine Ferting pro remedio animae meae dono atque trado in el
meam ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius requiesci
sacro et ubi uenerabilis Ratgarius abbas multitudini praeest monachorum in pago Sal
et in marcu Salagauuono partem capturae meae de illis arboribus quae nuncupantur
duas uirgas usque ad locum ubi illud distinctum habeo. ea ratione ut a die presente uos e
sores uestri habendi possidendi firmam et incontradictam in omnibus tenentis

gloriosissimi regis Francorum. scripta a Hrudolfo clerico † sign. Fertinges qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Batten † Baldmunti † Madalgeri † Unruoh † Uddinheres † Gunzen † Fricchen † Engilperahti † Bernolti † Sinduuines † Hatperahti † Massoni † Creftingi † Asperahti † Uuolphrati † Otmunti † Teotolfes † Hruadolti † Uuilliheres † Hruadheres † Helperahti † Bernmari † Hartgeri † Gundheres † Helingeri † Harperahti.

298. Traditio Azzen et Egilhartes.

Ego itaque in dei nomine Azzo pro remedio animae Gamalperahti dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus ac pretiosus Christi martyr sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum praeesse uidetur in pago Grapfelde in uilla Munirichesstat tria iugera terrae araturiae. similiter et ego Egilhart in elimosinam Eginen ad praedictum monasterium et in pago superius comprehenso in eadem quoque uilla trado X. iugera saltus. ea scilicet ratione ut a die praesente uos et successores uestri pro salute animarum in quarum elimosinam illud tradimus habendi possidendi colendique firmam et incontradictam in omnibus teneatis potestatem. acta traditionis kartula mense februario undecimo kalendas martias anno primo imperii Hludouuici serenissimi ac gloriosissimi regis Francorum scripta a Hruodolfo clerico. † sign. Azzen et Egilhartes qui hanc traditionis kartulam fieri rogabant. † sign. Baben † sign. Burgolfes † sign. Fricchen † sign. Uuitziehi † sign. Uualahfrides † sign. Gunzen † sign. Fricchen † sign. Rohinges. 814, 19 Februar.

299. Traditio Uuerinolti et Halbthuringi.

Ego itaque in dei nomine Uuerinolt et Halbthuring donamus atque tradimus in elimosinam nostram ad monasterium quod dicitur Fulda ubi beatus ac preciosus Christi martyr sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum praeesse uidetur in pago Hasageuue in marcu Eugiheimono in uilla Hunperateshusun duas hobas seruiles et in Bunahu talem septum qualem ibi habuimus et mancipia quorum nomina haec sunt Ratmunt Ruadwar Hohwin Uulfila Uuinibald cum omni eorum supellectili atque laboratu. ea scilicet ratione ut a die presente uos et successores uestri huius rei superius comprehensae firmam habendi possidendi colendique in omnibus teneatis potestatem. acta traditionis karta mense februario sub die VI. kalendas martias anno primo imperii Hludouici gloriosissimi regis Francorum scripta a Hruodolfo clerico † sign. Uuerinolti † Halbthuringi qui hanc kartulam traditionis fieri rogabant † sign. Hruodolfi † Seggi † sign. Otacares † sign. Ercanbaldi † sign. Nidmari † sign. Burgolfi † sign. Uuigfridi † sign. Mannen † sign. Gerriches † sign. Lantwartes † sign. Aeifinges. 814, 21. Februar.

---

298. P. 521, II, 72. Tr. 264.
299. P. 522, II, 77. Tr. 265.

300. Traditio Meginperahti.

811, 28. Mai. Ego itaque in dei nomine Meginperaht pro remedio animarum Burguiza et Suuidburga dono ac trado ad monasterium Fulda ubi beatus ac preciosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore ubi etiam uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum praeesse uidetur. quae uero trado in pago Salageuue esse noscuntur in loco qui dicitur Seuntra in illo septo duas hobas unam in silua et alteram in terra et unam areolam in elimosinam supradictarum animarum et ad uestram utilitatem. ea ratione ut a die praesente uos et successores uestri huius rei superius nominatae habendi possidendi colendique firmam et incontradictam in omnibus teneatis potestatem. facta karta mense martio sub die quinto kalendas aprilis anno I. imperii Ludouuici gloriosissimi regis Francorum. ego Hruodolf rogatus scripsi † Meginperahti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Uuerinharti † Sigimunti † Uuichari † Irminfridi † Ascrichf † Helpfrichi † Ernusti † Friccheo † Babo † Gunzo.

301. Traditio Reginolti.

811, 7 October. Ego itaque in dei nomine Reginolt pro remedio animae meae dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus ac preciosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum praeest uidetur quicquid mihi parentes mei Uurecheo et Uualthrat iure hereditario reliquerunt in pago Grapfeld in marcu Birchinafeldono in ipsis geminis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus totum et integrum in uestrum transfundo dominium. ea duntaxat ratione ut a die praesente uos et successores uestri praefatae rei habendi possidendi colendique absque ulla contradictione firmam in omnibus habeatis potestatem. acta traditionis kartula mense octobri sub die septimo eiusdem mensis anno primo imperii Hludouici gloriosissimi regis Francorum scripta a Hruodolfo scolastico et coram testibus firmata. † sign. Reginolti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † sign. Bruniges † sign. Gundperahti † sign. Amalgerf † sign. Egilhalf † sign. Starcfridi † sign. Eginen † sign. Geruuigi † sign. Engilperahti † Folmoti † Suuidgeri † Reginolti † Reginperahti † Heriboten.

302. Traditio Arndeoni.

811, 9. November. Ego in dei nomine Arndeon pro salute et remedio animae meae dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus ac preciosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini praeest monachorum in pago Tollifelde et in uilla Theodorfe. sed et in pago Baringe et in uilla Sundheim quicquid proprietatis habeo id est terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus et unum seruum nomine Leibolf cum omnibus quae habet. ea uidelicet ratione ut a die praesente uos et successores uestri praefatae rei firmam habendi possidendi

---

300. P. 464, I, 65. Tr. 266.
301. P. 524, II, 84. Tr. 267.
302. P. 524, II, 83. Tr. 268.

colendique absque ulla contradictione in omnibus teneatis potestatem. acta traditionis kartula mense nouembri sub die V. idus eiusdem mensis anno primo imperii Hludouici gloriosissimi regis Francorum. et ego Hruodolf cancellarius coram testibus scripsi et subscripsi † sign. Arndeon qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † sign. Brungeri comitis † sign. Altperahti † sign. Ortheres † sign. Fridurriches † sign. Otrichi † sign. Eintrati † sign. Perahtgozi † sign. Sigiperahti † sign. Uuigrichi † sign. Suuidgeri † sign. Engilperahti † sign. Reginolti † Huochingi.

303. Traditio Liutperahti.

Ego itaque in dei nomine Liutperaht pro remedio animae meae trado ad monasterium Fulda ubi beatus Christi martyr Bonifatius corpore requiescit et Hratgarius abbas multitudini praeest monachorum hoc est in pago Ueueringeuua in uilla Ascahu XXX. iugera et unam areolam in longitudine XVII. et in latitudine IIII. uirgarum. ea ratione ut per uestram praestationis [illegible] ad uitam meam illud habere possim. post meum quoque de hac luce discessum uos et successores uestri praedictae rei habendi possidendi colendique firmam in omnibus habeatis potestatem. acta haec traditio in mense nouembri sub die XIIII. kalendas decembres anno primo imperii [illegible]louici gloriosissimi regis Francorum. et ego Hruodolf iussus scripsi. † sign. Liutperahti [illegible] traditionis kartulam fieri rogauit. † Sigiperahti † Irmingeri † Fricken † Uuig[illegible] † Eburrati † Hugirat † Huachingi † Perahtgozi † Madalgeri. 814, 15. November.

304. Traditio Sigirammi.

Ego itaque in dei nomine Sigiram pro remedio animae Adalrammi trado ad monasterium Fuldae ubi beatus Bonifatius sacro requiescit corpore et uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini praeest monachorum hoc est in pago Grapfelde in marcu Munirichesteti partem [illegible]m pratorum et tria iugera terrae araturiae. ea ratione ut a die praesente uos et successores [illegible]stri praedictae rei habendi possidendi colendique firmam in omnibus habeatis potestatem. acta [illegible]ditionis kartula mense nouembri sub die VIIII. kalendas decembres anno primo imperii Hludo[illegible]iei gloriosissimi regis Francorum. † sign. Sigirammi qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit † sign. Uuerinolti † sign. Irmingeri † sign. Uuasmati † sign. Suuidgeri † sign. [illegible]ricchen † Sindacares † sign. Huachinges † sign. Reginolti † sign. Eburrat † sign. Lentriches † Sigiharti † sign. Eburacares † sign. Uuinimannes. ego Hruo[illegible]olf iussus scripsi. 814, 22. November.

305. Kartula Adalberti.

In Christi nomine Adalberctus sana mente sanoque consilio pro peccatis meis ut in [illegible]ro uenium aliquam promerire merear. trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda [illegible] sanctus Bonifatius corpore requiescit et ubi Ratgarius abbas una cum turba monachorum 815, 4. Ianuar.

303. P. 479, I, 117. Tr. 269.
304. P. 521, II, 73. Tr. 270.
305. C. 60a, 139. Hd. a. Tr. 262, wo sie unrichtig unter dem Jahre 814 steht.

† Liutolf † Uuasmuot † Uuillihart † Uualtheri †.

306. Traditio Bernharti et Emhiltae.

815. 22. Februar. Ego in dei nomine Bernhart et coniux mea Emhilt donamus tradimusque ad
terium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus ac preciosus Christi martyr sancto
fatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini mon
pio moderamine praesse uidetur. trado in pago Grapfelde in marcu Rannungero hoc
trado decem iugera et unum caballum et boues tres. domum unam et aream unam et pa
XX porcos. ea dumtaxat ratione ut post obitum nostrum uos et successores uestri in
habeatis potestatem. tota et integra possessio nostra in uestrum transfundetur dominium.
ditionis karta anno II. regnante gloriosissimo imperatore Hludouico octauo kalendas
ego Hemmo hanc traditionis kartulam rogatus scripsi. † signum Bernharti et con
Emhiltae qui hanc traditionis kartam fieri rogauerunt. † Bernharti † sign. Theo
† sign. Uualafrides † sign. Eburharti † sign. Aholfi † sign. Siggen † sign.
baldi † sign. Uuiganti † sign. Mattonis † sign. Folcperahti † sign. Bli
† Uualamunti.

307. Traditio Hruadingi.

815, 3. März. Ego itaque in dei nomine Hruading pro remedio animae meae trado unum iu
est in pago Salageuue in uilla Chizziche ad monasterium Fulda ubi beatus Bonifatius
requiescit et uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini praeest monachorum ea ratione
praesente uos et successores uestri praedictae rei habendi fruendi colendi firmam in
habeatis potestatem. acta karta traditionis mense martio quinto nonas eiusdem mensis
imperii Hludouuichi gloriosissimi regis Francorum. † sign. Hruadingi qui hanc
traditionis fieri rogauit † Egilharti † Steinolfi † Brunichen † Fricchen †
harti † Erausti † Sindrati. sign. Hruodolfi cancellarii qui hanc kartam
rogatus scripsit.

---

306. P. 523, II, 82. Tr. 272.
307. P. 463, I, 61. Tr. 273.

308. Traditio Otrami.

Ego in dei nomine Otram trado ad reliquias sancti Bonifatii quicquid proprietatis habeo 815, 15 März.
domibus in agris mobilibus et immobilibus pro remedio animae meae hoc est in pago Sala-
nue in marcu Chirizichheimero ad Stracfrideshuson, idus martias anno II. regnante
mino nostro Hludouico facta est haec kartula. ego Hemmo rogatus scripsi. † Otram
Reitgeri † Boten † Germen † Hagunen † Hruadberen † Amalgeri † Starc-
di † Helpfrichi † Nidharti † Fricchen † Brunichen † Ernusti.

309. Traditio Libae.

In dei nomine ego Liba trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium quicquid pro- 815, 1. April.
tatis in elaboratu meo uisa sum habere praeter duos boues totum et integrum. id sunt oues
aque. porci XX. boues et uaccae XXXVIII. duo caballi omniaque uestimenta mea. ea ratione
quamdiu uiuam illa per beneficium habeam postque obitum meum absque ulla contradictione
ant ad sanctum Bonifatium. facta traditionis karta in monasterio Fulda kalendis aprilis anno
regnante domino Illudouuico glorioso rege Francorum. et isti sunt testes huius traditionis.
olt Reginfrid Adalhelm Geilo Meginperaht Folco Ascrich Betto Nuoring
art Bernhart. ego Inguis rogatus scripsi.

310. Traditio Asolfi.

Ego in dei nomine Asolf dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur 815, 7. Mai.
da ubi beatus ac preciosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uenera-
s Ratgaidus abbas multitudini monachorum preesse uidetur. hoc est quod trado V. mancipia
nas hobas unam in campis et alteram in siluis. et haec sunt nomina mancipiorum Gundolf
ngolf Reginger Vodilburg Adaluuih et hoc in pago Grapfelde in uilla Rannungu
in ipsa marca. ea duntaxat ratione ut post obitum meum et de hac luce discessum et coniugis
ae in uestrum transfundo dominium firmam et incontradictam praefatae rei in omnibus habeatis
estatem uos et successores uestri. acta traditionis kartula anno secundo regnante domino nostro
udouuico gloriosissimo rege nonis maii. ego Hemmo monachus scripsi. † sign. Asolfi
hanc traditionis kartulam scribere rogauit † sign. Ercanbaldi † sign. Reginbaldi † sign.
ginharti † sign. Brunhardi † sign. Gerolti † sign. Harites † sign. Hiltibrandes
ign. Otuuiui † sign. Hattonis † sign. Uuiganti † sign. Uualahfridi † sign. Blid-
nni † sign. Iladumari † sign. Uuiolanti.

311. Traditio Erluuines.

In dei nomine Erluuin pro remedio animae meae dono atque trado ad monasterium sancti 815, 4 Juni.
atoris quod dicitur Fulda ubi beatus ac preciosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit

---

308. P. 461, I, 64. Tr. 274.
309. P. 465, I, 67. Tr. 275.
310. P. 523, II, 81. Tr. 276.
311. P. 524, II, 85. Tr. 277.

corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas praeesse uidetur in pago Grapfelde in uilla Grazzestat et in ipsa marca hoc est quod trado unam capturam in siluis ea duntaxat ratione ut a praesente die uos uel successores uestri praefatae rei firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. † sign. Erluuines qui hanc traditionem fecit. † sign. Theoleiches † sign. Ruadolfes † sign. Uuelfhartes † sign. Uuerinoltes † sign. Ludheres † sign. Ruadperen † sign. Otgrimes † Engilperahtes † sign. Irmingeres † sign. Uuigriches † sign. Geruuiger. anno II. regnante domino nostro Hludouico gloriosissimo rege Francorum sub die II. nonas iunias. ego Hemmo rogatus hanc traditionis kartam scripsi.

312. Traditio Meginperahti.

815, 6. Iuni. Ego in dei nomine Meginperaht pro remedio animae meae dono atque trado ad monasterium quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore quiescit et ubi dominus Ratgarius abbas praeesse uidetur hoc est quod trado in campis et in siluis pratis pascuis aquis aquarum decursibus et quicquid mihi parentes mei reliquerunt sicut supra nominatum est extra unam ariolam et tria iugera hoc est in pago Salageuue et in uilla Hohheim totum et integrum in uestro transfundo dominium ea duntaxat ratione ut a die praesente uos et successores uestri firmam incontradictam in omnibus habeatis potestatem praefatae rei. acta traditionis karta anno II. regnante domino nostro Ludouico sub VIII. idus iunias. ego Hemmo rogatus scripsi. † Meginprat qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Theoleiches † Unnides † Folcmari † Hunolt † Beldingt † Eltingi † Uuerinolti † Erlungi † Regingeri † Ratheres † Purgolf † Meginperahti.

313. Traditio Uualahfridi.

815, Iuli. Ego in dei nomine Uualafrid pro remedio et salute animae meae et Voten quicquid mihi tradidit Gerbraht dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus ac preciosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi Ratgarius abbas preesse uidetur hoc est quod trado in pago Salageuue ad Arinebrunnen quartam partem unius capturae et in uilla quae dicitur Langendorpf de pratis mensuram quartae dimidiae iurnalis ea duntaxat ratione ut a praesente die uos et successores uestri firmissimam in omnibus habeatis potestatem. anno II. regnante domino nostro Hludouuico XVIII. [1]) kalendas augusti. ego Hemmo rogatus scripsi. † Uualahfridi † Engilgeri † Sindacari † Otrammi † Blidolf † Hruadleiches † Sigimanni † Theothelmi.

314. Traditio Friduberahti.

815, 12. November. Ego in dei nomine Friduberaht dono atque trado pro remedio animae meae et in eleemosinam patris mei Fricken ad monasterium quod dicitur Fulda ubi pretiosus Christi martyr Bonifatius corpore requiescit et ubi uir uenerabilis Hratgarius abbas multitudini monachorum praeesse

---

312. P. 466, I, 71. Tr. 278.
313. P. 464, I, 68. Tr. 279. [1]) Diese Zahl ist offenbar unrichtig.
314. P. 479, I. 113. Tr. 280.

uidetur hoc est quod trado unam areolam et tres hobas cum siluis et campis id est in pago Ascfelde et in antiqua uilla Ascfelde ea uidelicet ratione ut a die praesente uos firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. † Friduberahti qui hanc kartam fieri rogauit † Suuarzmannes † Ercanfrides † Uuarmotes † Hruadinges † Uolmotes † Heien † Hruadleiches. facta est haec traditio regnante domino nostro Ludouicó glorioso rege Francorum anno II. sub die II. idus mensis nouembris. ego Libheri clericus hanc traditionis kartam rogatus scripsi.

315. Traditio Uualdperahti.

In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Uualdperaht dono atque trado partem hereditatis meae filio meo Isanpraht id est unam houestat cum omnibus adiacentiis tam in siluis quam in campis. post obitum tamen meum suae hereditatis partem haberet ea uidelicet ratione habendi fruendi in omnibus habeat potestatem. † sign. Uualdperahti qui hanc traditionem fecit. † Mahtperahti † Irpfingi † Frichen † Hruadperahti † Sigiboldi † Otorahti † Grundprahti † Erharti † Gundheres † Herimari † Irminolfi † Adalolti † Uuitugouuen. haec traditio facta est anno regnante domno Hludouico secundo sub die XVIII. kalendas decembris. 815, 14. November.

316. Traditio Sibigeltes.

Ego in dei nomine Sibigelt dono atque trado in elimosinam heredum meorum atque mei ut dominus nobis uitam aeternam tribuat ad monasterium quod dicitur Fulda ubi Christi martyr Bonifatius requiescit in corpore hoc est quicquid propriae terrae uisus sum habere in pago Salageuue in uilla uocata Urdorpf. ea uidelicet ratione ut a presente die uos firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. acta haec traditio regnante domino nostro Ludouico glorioso Francorum anno secundo. sign. Sibigeltes qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit sign. Theoleiches † sign. Huochinges † sign. Liutmares † sign. Egiluuartes sign. Folmotes † sign. Eiioni † sign. Suuidgeres. 815.

317. Traditio Irminolfes.

In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Irminolf dono atque trado ad sanctum Bonifatium quicquid mihi Erming manu potestatiua tradidit tradendum ad sanctum Bonifatium his locis hoc est in pago Salageuue et in uilla uocata Uuintgraba duas areas et unam piscatoriam ipsa uilla inter duas areas iuxta flumen quod dicitur Sala. et in alio loco qui dicitur Scuntra iugera in ambitu Erminges id est in holzmarcu ea uidelicet ratione ut a die praesente uos et successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. † sign. Irminolfes qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Erminges † Arnuuiges † Engilprahtes † Uuasotes † Ernustes † Burgolfes † Oten. facta haec traditio quarto idus februarias regnante domino nostro Hludouuico gloriosissimo rege Francorum anno III. ego Libherius scripsi. 816, 10. Februar.

315. P. 464, I, 66.
316. P. 466, I, 72. Tr. 281.
317. P. 463, I, 62 und ein Summarium 451, VIII, Tr. 282.

318. Traditio Berahtrichi de Rinahgeune.

816, 28. Februar. Ego in dei nomine Perahtrih dono atque trado quicquid proprie hereditatis uisus sum habere ad monasterium sancti saluatoris ubi Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore in pago Uuormazfelde in uilla quae dicitur Teinenheim id est una arialis et XIIII. iugera insuper hec quicquid dici uel nominari potest tam uineis quam mancipiis pratis. ea uidelicet ratione ego Iburin uolo hanc traditionem firmam et incontradictam presentibus his testibus fieri cum traditione mea quicquid Perahtrih filius meus manu potestatiua tradidit ad sanctum Bonifatium. ea dumtaxat ratione ut a die presente uos uel successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. † sign. Iburini qui hanc traditionem cum filio suo Berahtricho fieri rogauit. † Hrahholfi † Hartfridi † Uualtheres † Uuolfganges † Haduriches † Uuillihelmes † Heitunges † Ermanolti † Brunicho † Sigibald † Meginrat † Magolfi †. facta hec traditio II. kalendas martias anno III. regnante domno nostro Hludouuicho gloriosissimo rege Francorum. ego Libheri rogatus scripsi.

319. Traditio Engilperahti.

816, 24. März. In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Engilperaht dono atque trado in elimosinam Adalperahti ad monasterium quod dicitur Fulda ubi pretiosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore hoc est quod trado quicquid propriae hereditatis uisus sum habere de uno ambacto in loco qui dicitur Lihtolfesbah et in alio loco qui dicitur Ascfeld unam huobam in uilla Bonlant. ea uidelicet ratione ut nullus heredum et proheredum meorum hanc traditionis kartam infringere possit uosque et uestri successores firmam et incontradictam habeatis potestatem. † sign. Engilperahti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † Uuihingi † Uuasmoti † Brunichen † Meginrati † Thiotolfi † Lantheres † Uualdmoti † Hruaduuini † Hochingi. facta haec traditio anno III. regnante domino nostro Hludouuico gloriosissimo rege Francorum sub die nona kalendas aprilis.

320. Kartula traditionis Herimoti de Uuormacinse.

816, 8. April. Ego in dei nomine Herimot dono atque trado ad sanctum Bonifatium in elimosinam pro mei Remuinges hoc est in pago Uuormazfelde et in uilla uocata Truhmaresheim hoc est quod trado iugera X. de pratis ad duabus karradas et de uineis quod ad XX. siclis sunt ea uidelicet ratione ut a die presente uos uel successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. † Herimotes qui hanc traditionem fieri rogauit † Haduriches † Megingozes † Babo † Gerubin † Ernust † Erhart † Burgolf † Magolf † Brunicho † Egispraht. facta hec traditio VI. idus apriles anno III. regnante Hludouuicho rege Francorum. ego Libheri rogatus scripsi.

---

318. C. 78b, 210. Hd. a. Tr. 283.
319. P. 465, I, 68. Tr. 284.
320. C. 56a, 130. Hd. a. Tr. 286.

321. Traditio Gozperahti.

Ego in dei nomine Gozperaht et filius meus Baldro donamus atque tradimus ad monasterium sancti saluatoris ubi sanctus Bonifatius corpore in sepulcro quiescit et uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum preesse uidetur id est duo mancipia Uuerinthrud et Arolf ea ratione ut in illis habeant potestatem. isti sunt testes † Gozperaht † Baldroh † Suuidger † Sturmi † Beringer † Hruadolf † Ermanolt. facta karta anno III. regnante domino nostro Hludouuico rege Francorum mense octubrio.

322. Praeceptum immunitatis Hludouuici imperatoris et de licentia abbatis eligendi.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi Hludouuicus diuina ordinante 816, 2. Mai.
prouidentia imperator augustus Cum petitionibus seruorum dei iustis et rationabilibus diuini cultus amore fauemus superna nos gratia muniri non diffidimus idcirco | notum sit omnium fidelium nostrorum tam praesentium quam et futurorum industriae quia uir uenerabilis Ratgarius abbas ex monasterio sancti Bonefacii martiris quod est situm in loco qui dicitur Fulda in pago Buchfeld ad nostram adiens praesentiam obsecrauit ut ipsum et praedictum monasterium cum omnibus ibidem deo famulan|tibus et cum rebus uel hominibus moderno tempore praefato monasterio iuste et legaliter subiectis sicut cetera monasteria infra imperium a [1]) nobis diuinitus conlata sub nostra subsistunt defensione et inmunitatis tuitione ita et ipsum sanctum locum [2]) sub nostra constitueremus similiter tuitione atque inmunitatis defensione | Cuius petitioni libenter eum accomodare placuit et hoc nostrae auctoritatis praeceptum ob amorem dei et uenerationem sancti Bonefacii martyris tranquillitatemque fratrum ibidem consistentium fieri iussimus per quod decernimus atque iubemus ut nullus iudex publicus uel quislibet ex iudiciaria potestate | in ecclesias aut loca uel agros seu reliquas possessiones praedicti monasterii quas moderno tempore iuste rationabiliter infra dicionem imperii nostri memoratum tenet uel possidet monasterium uel in ea quae deinceps in iure ipsius sancti loci uoluerit diuina pietas augeri ad causas audiendas uel freda exirenda [3]) aut man|siones uel paratas faciendas aut fideiussores tollendos aut homines ipsius monasterii tam ingenuos quam et seruos super terram ipsius conmanentes [4]) iniuste distringendos nec ullas redibitiones aut inlicitas occasiones requirendas nostris et futuris temporibus ingredi audeat uel ea quae supra memorata sunt penitus exigere praesumat sed liceat memorato abbati suisque successoribus res predicti monasterii sub inmunitatis nostrae defensione quieto ordine possidere et quicquid de praedictis rebus ius fisci exigere poterat totum nos pro aeterna remuneratione praefato monasterio concessimus ut in alimonia pauperum et stipendia monachorum ibidem deo famulantium perenniter proficiat in augmentis Et quandoquidem diuina ordinatione supradictus abba uel successores eius de ac [5]) luce migrauerint quamdiu ipsi monachi inter se tales inuenire potuerint qui ipsos monachos secundum regulam regere ualeant per hanc

---

321. P. 516, II, 53. Tr. 285 „coll. cum cod. mss.", woher wahrscheinlich das Datum genommen ist; bei Kohlt es.

322. Diese Urkunde ist in einer doppelten Ausfertigung vorhanden; A, welche ich abgedruckt habe, enthält 10 Zeilen, B 13 Zeilen Context, mit kleinerer Schrift, deren Charakter im Allgemeinen derselbe ist, obschon einige Buchstaben anders gebildet sind als in A. Die wohl erhaltenen Siegel sind verschieden. Die wenigen Abweichungen von B sind angegeben. Ferner bei Eb. I, 81 ab, dessen Abweichungen ich nicht aufgeführt habe. Abgedruckt H. F. II, 87, 12. [1]) *a* fehlt in B. [2]) *locum sanctum.* [3]) *exigenda.* [4]) *commanentes.* [5]) *hac.*

nostram auctoritatem et consensum [6]) licentiam habeant elegendi [7]) abbates quatenus ipsos m nachos qui ibidem deo famulantur pro nobis coniuge proleque nostra atque stabilitate totius impe nostri a deo nobis concessi eiusque misericordiam per inmensum conseruandi iugiter domin exorare delectet. Haec uero auctoritas ut inconuulsam obtineat firmitatem et a fidelibus nostr uerius credatur et diligentius conseruetur manu propria subter firmauimus et anuli nostri impre sione [8]) signari iussimus.

Signum (M) Hludouuici serenissimi imperatoris. Durandus diaconus ad uice Helisachar recognoui et [9]) (R) (S)

Data sexto nonas maias Anno Christo propitio tertio imperii domni Hludouuici piissi augusti indictione VIIII. Actum Aquisgrani palatio regio in dei nomine feliciter amen.

323. Conuentio inter Wolfgerum episcopum et Ratgarium abbatem confirmata a Ludouuico imperatore.

846, 2. Mai. Notum sit omnibus Christi fidelibus. qualiter secundo Wolfger episcopus et Ratgari abbas cum clericis suis et populis conuentum fecerunt in loco qui dicitur | Rezzibach nuntiis gloriosissimi imperatoris Ludowici. ut pristina discordia quę suadente diabolo inter versabatur. ad ueram concordiam et caritatem conuerteretur. | Quod ita deo propicio fece Dedit igitur Wolfgerus episcopus cum consilio fratrum suorum suprascripto abbati sicut ei ui fuerat de decimatione sua. sicut ipse abbas cum fratribus | suis ab eo postulauit. In primis ecclesiam quę est constructa in villa vocata Mechimunil [1]). ipsam uillam et alias duas. quar uocabula sunt. Ruchesheim. et | Wargesówe. ad Elrebach [2]) eandem villam ubi eccle est. ad monasterium quod uocatur Holzchircha. et uillas quinque cum ipso monasterio. et nomina earum [3]). Nuwenbrunno. Helbingestat. Gundichenhusun. et in Alderehe ipsius abbatis serui. Similiter ad Stetin. ipsius serui. In uilla quę dicitur Munrichestat. q constat ex suis propriis aratris. acceptis seruorum suorum bonis. Simili modo in uilla voc Romulde [5]) ad Bunaha ubi ecclesia edificata est. Similiter ad Tulba ubi noua ecclesia ordina est. ad monasterium quod dicitur Ratesdorf. cum ipso monasterio .VII. uillas. et hęc uocabu earum. Duę Taftaha. Treisfelt. Grunzenbach [6]). Geismare. Borsaha. in villa qu

---

[6]) *concessum.* [7]) *eligendi.* [8]) *inpress.* [9]) *et* fehlt.

323. Die Urkunde, aus welcher der Abdruck entnommen ist, gehört der Schrift nach in das 11. Jahrhundert; das daran befindliche Siegel weicht von den beiden Siegeln der vorangehenden Urkunde ab. Copirt sie bei Eb. II, 120b und abgedruckt in H. F. II, 86. 11, ex veteri membrana, wie Schannat sagt. Die eigentl Uebereinkunft zwischen Bischof Wolfger von Würzburg und Abt Ratgar, welche dieser Bestätigungsurkunde Grunde liegt, steht bei P. 561; II, 207, Eb. II, 118b (mit der Bemerkung »sigillata est,«) und Buch. 439 und folgenden Eingang. »In nomine domini nostri I. Ch. notum sit omnibus deo fidelibus qualiter *Uuolger* episcopus *Ratgarius* abba uterque cum suis clericis conuentum fecerunt in loco qui dicitur *Rezzibah* sub die VI. kal. A anno II. (bei Eb. fehlt das Jahr) d. Hlud. glor. regis ut pristinam cet. Das Exemplar in der Buch. hat fo Zeugen. † sign. *Uuolfgeri* episc. † *Egilulfi* presb. † *Albricki* presb. † *Uuigolf* presb. † *Heriman* presb. † *Ha* presb. † *Humbraht* diac. † *Orentil* diac. † *Ratgarii* abb. † *Hruodhart* presb. † *Ruofrit* presb. † *Tuoto* † *Abraham* presb. † *Othbraht* presb. † *Iuncman* presb. † *Thiotleih* laic. *Sanderat* laic. † *Geraloh* laic. † laic. † *Slindinc* † *Uuenatmar.* Ich habe aus diesen verschiedenen Abschriften die bedeutenderen Abweichungen den Eigennamen angegeben. [1]) E P B *Mechitamunil.* [2]) P B *Erlabah.* [3]) Es fehlt der Name der ersten Vill E und B *Mulinhus* oder *Mulnhusen;* bei P. verschrieben *Nunishus.* [4]) E *Albtrutcheim;* P und B ohne die Präposition *in;* E 2 *Mabeltrichchim* mit dem Zusatze »et decimatio secus cursum *Lizeilbah.*« [5]) P *multi.* [6]) B *Griuzzinabah;* P *Gruzzilabah.*

uocatur Soresdorf. ipsius abbatis serui. Similiter ad Kincihe. ipsius serui. Ad cellam quę uocatur Hunifelt[7]) et cum eadem cella .VI. villas et hęc uocabula earum. Rosbach. tria Haselaha. Huniham[8]). Ad Sundheim ubi ecclesia constructa est. Ad Fleidene[9]) serui eius. Similiter ad Kinciche[10]) serui eius. Lutra. Arnebrunno[11]). Breitenbach. Ad Rore serui eius. Dieterichcshusun. Frisenhusun. Hemmingeshusen et Treisbach. mecnon et in omnibus villis et biuangis et noualibus quę capta et possessa sunt. ex his duabus hęreditis quas Pippinus et Karolus sancto Bonifatio et Sturmi abbati ad manus tradiderunt. hoc est Bramuirst. Salzuorst et per totam Bochoniam. Illud quoque conplacuit firmiterque sanciti est. quatinus omnibus in locis ad sanctum Bonifacium intra parrochiam suam pertinentibus. de decimis. de ęcclesiis. de territoriis. de noualibus vel villis. de clericorum et ministrorum prediis et beneficiis. de lidis. tridganis. liberis. colonis. sclauis et quicquid huiusmodi est. absque omni contradictione abbati decimę ab apostolicis pontificibus concessę et ab imperatoribus et ab antiquis regibus confirmatę permaneant. nec episcopus vel ipsius clerici vllam in his exigendi exercęant iurium potestatem. Preterea confirmatum est. vt si a successoribus utriusque sopitę discordię aliquid emerserit. ad audientiam imperatoris illo tempore monarchiam gubernantis deferatur. quo iudicante terminetur. Predictę conuentioni interfuerunt Meginboldus et Truandus legati Ludevvici imperatoris gloriosissimi missi a laterę ipsius. qui vicaria potestate eiusdem predictam conuentionem tam ipsi quam predicti episcopus et abbas eandem conuentionem confirmauerunt et firmatam ad presentiam eiusdem Ludevvici piisimi imperatoris ipsis presentibus detulerunt. Ego Ludewicus Romanorum imperator et semper augustus petentibus utrisque predicto episcopo atque ex consensu et uoluntate principum imperii hanc conventionem ratam haberi decreui. et in posterum sine controuersia permaneat. sigillo anuli nostri confirmaui. Signum domni Ludewici (M) pii et invictissimi imperatoris Romanorum. Signum Egilolfi. †. Signum Albe- †. Signum Orentili. †. Signum Otperti. †. Signum Gerlahi. †. Signum Rutfridi. Signum Hunberti. †. Signum Alberici. †. Signum Meginboldi. †. Signum Truandi. †. .VI. non. Mai. anno deo propicio .III°. imperii domini Ludewici imperatoris. Actum Aquisgrani in palatio regio. (S.)

324. Concambium inter Ludewicum imperatorem et Ratgarium abbatem.

Nouerint Christi fideles quod ego Ratgerius abbas fuldensis ęcclesię concambium utile et oportunum nostrę ęcclesię iniui cum Ludewico imperatore augusto. Dedi ei locum circa Genum situm longe remotum a nobis. Ibistat nuncupatum. quem pater eius Carolus tradiderat illi. et recepi ab eo cum consilio fratrum nostrorum tres uillicationes. unam in Vahche. altera in Geisaha. terciam in Spanelo. Preterea supplici prece obtinui ab eo. ut preceptum illum faceret super easdem commutationes. et confirmaret eas nostro monasterio. ne ullus in posterum nobis aliquam uel controuersiam uel iniuriam iniuste irrogaret. de his bonis tam iuste et tam humanitaliter ad nos respicientibus. Quod et fecit et sigillo suę imperialis dignitatis cartam inde conscriptam insigniri precepit.

---

[7]) B *Huniofeld.* [8]) P B *Hunichum.* [9]) E *Fliedini* P *Fledinin* B *Fliedinu.* [10]) B *Kinzzihkin.* [11]) P B [illegible]

[illegible] Eb. I, 117 b. Tr. 287.

325 a. Concambium inter Ludouuicum imperatorem et monachos fuldensis mon

817, 4. August. . . . . iustum esse constat ut regalis atque imperialis potestas his t
atque defensionem exhibeat . . . . . | (1 Z.)
. . . . . ad effectum perducat quorum fideli famulatu
deuotionis obsequia demonstratur Idcirco notum fieri uolumus omnium fideliu nostrorum
. . . . . [nuncu] patum Bing
hābentem iuxta estimationem plus minus mansos LXXXVII. sitos in pago Uuetereiba
modum eosdem mansos Burchardus in bene | (3 Z.)
. . . . . .
et appendiciis suis uel quantumcumque ad eosdem mansos moderno tempore iuste et rati
aspicere uidetur totum et ad integrum fuldens. . . . . | (4 Z.)
. . . . . .
sunt. Horaheim et Stetdi habentes inter utrasque plus minus mansos XXXVIII cum
salem faciendum quantumcumque eorum portio ibidem est et cum silua | (5 Z.)
. . . . . .
qui dicitur Helisa mansellos duos cum uineis in quibus potest colligi de uino carrad
molindim unum Nos itaque mansos in praedictis locis quantumcum | (6 Z.)
. . . . . .
molendinis exitibus et . . . . . adiacentiis et appendiciis suis quemadm
. . . per cartulam traditionis delegauimus. Praecipien | (7 Z.)
. . . . . .
tem liberali manu concessimus inquietudinem facere uel undecumque calumniam ingerere
sed liceat nostris et futuris ac perpetuis temporibus prae | (8 Z.)
. . . . . .
omnibus potiantur arbitrio Et ut haec auctoritas praeceptionis nostrae per futura tem
labilem atque inconuulsam obtineat firmitatem | (8 Z.)

. . . . . uicem Helisachar recognoui et (R)
. . . . . im palacio regio in dei nomine feliciter amen.

325 b.

Ludewicus diuina prouidentia rex Francorum et Romanorum imperator augustus
Christi suisque fidelibus. Cum iustum esse constet ut regalis atque imperialis po
tuitionem atque defensionem exhibeat per quorum necessitates dominus postulari compre

---

324 a. Diese Originalurkunde dient als Umschlag zu folgendem Buche: »Psalmi vespertini — Georgio Arnold — sumptibus Io. Eliae HöfflingBambergae. Litteris W. E. Felseckeri 1663.« kl. fol. Es sich, dass Schannat trad. 299 Anm. Unrecht hat, wenn er behauptet, die Vernichtung dieser Urkunde »crasso illo ignorantiae aevo, quando Trithemius etiam in vicina Hersfeldensi abbatia canes venatic tibus hinc inde discurrere vidit.« Was noch lesbar ist, habe ich mitgetheilt; die Lücken wird man stens aus der wie gewöhnlich veränderten Abschrift Eberhard's ergänzen können.

325 b. Eb. II, 238 b, mit der Randbemerkung: sigillata fuit. Tr. 299.

minus equitatis ordo uidetur exigere ut his eadem potentia libentius aurem comodet et eorum iones ad affectum perducat. quorum fideli famulatu manifesta deuotionis obsequia demon- ur. Idcirco notum fieri uolumus omnium fidelium nostrorum prudentię presentium scilicet et orum qualiter suggerentibus atque petentibus dilectissimis fratribus nostris fuldensis monasterii hic loçum proprietatis nostrę Bingenheim [1]) nuncupatum. habentem iuxta estimationem minus mansos C.LXXX.VII. sitos in pago Wetereiba. quemadmodum eosdem mansos Bur- dus comes in beneficio habuit. cum domibus edificiis. terris cultis et incultis. uineis. siluis. nis. pratis. aquis aquarum decursibus. molendinis. exitibus et reditibus. uel omnibus adiacentiis pendiciis. et quantumcunque ad eosdem mansos moderno tempore iuste et rationabiliter per- uidetur. totum et ad integrum fuldensibus fratribus in honore sancti Bonifacii dedimus in etuam proprietatem. eo pacto ut nostri sint memores apud deum. Sed et illi nobis de rebus dederunt iuxta fiscum nostrum Franchonfurt quasdam proprietates in uillis quarum uoca- sunt Horheim et Stetine. habentes inter utrasque mansos XXXVIIII. cum fonte ad salem um. quantumcumque eorum portio ibidem est. et cum silua communi. quę omnia sunt in Nithehgou super fluuium Nita. necnon et iuxta Bingam uineam unam. ubi potest colligi ad duas carradas et ultra Renum in loco qui dicitur Helise mansellos duos cum uineis. ibus potest colligi uinum ad sex carradas. Nos itaque mansos in predictis locis quantum- e eorum possessio moderno tempore est totum et ad integrum cum domibus edificiis. terris cultis et incultis. uineis. pratis. siluis. pascuis. aquis aquarum decursibus molendinis. exitibus us cum omnibus appendiciis et adiacentiis suis. quemadmodum nos eis ad perfruendum alem traditionis tradidimus. ita stabile esse uolumus. Precipimus ergo ut nullus hominum s. fidelibus nostris fuldensis monasterii fratribus de rebus prescriptis quas eis de nostro in eorum proprietatem libera manu concessimus aliquam iniuriam facere presumat. sed nostris et futuris temporibus predicta bona eos quieto ordine tenere et possidere et in suę bilitatis et utilitatis libitum deriuare et nihil umquam aliud nisi ad communem utilitatem inde ere. Et ut hęc nostrę preceptionis et traditionis auctoritas per futura tempora inuiolabilem est firmitatem hanc cartam inde conscribi et anulo nostro signari iussimus.

Signum Ludowici imperatoris augusti et pii.

Datum II. [2]) non. aug. indictione X.

Actum Inglinheim palatio.

326. Traditio Vodilrichi.

Ego in dei nomine Vodilrichus dono atque trado in elimosinam sororis meae Attun 817.
onasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifacius corpore prae- requiescit et uir uenerabilis Ratgarius abbas praeesse monachorum pius pastor uidetur quod trado tantum mancipia et haec nomina illorum Gerfrit Uuillihilt Muothelm bert Helubrant Engildrut Albuuin Hruodhilt Bangarat Leobhilt Hiltirun eri Gerlaug Eburuuin Hiltisuuind Uuanburg Hiltiburg Gundhram Suabolf

[1]) Darüber von späterer Hand: *et echecila*, was Schannat in den Text aufgenommen hat. Das Original hat jedoch diesen Zusatz nicht an; auch spricht gegen ihn der Singular locum — nuncupatum. [2]) Schannat V.

P. 561, II, 208. Tr. 268.

Macho Theotolf Theoting Thrudmund Herisugind Rathilt Uuihdiu Hruadfri Reginolf Dancharat Theotlind Boti. ea uero ratione ut per uestram praestariam illa uitam meam possideam. post obitum deo uolente meum uos uel uestri secutores illa meliora atque multiplicata habendi fruendi habeatis nullo contradicente potestatem. acta karta traditionis in monasterio Fulda anno IV. regni domini Hludouuichi gloriosissimi regis Francorum. † sign. Ezzilo † sign. Uuihing † sign. Uualtgoz † sign. Merboto † sign. Amalrih † sign. Freholf † sign. Marcolt † sign. Altroh † sign. Arnuuis † sign. Gebo † sign. Liuni † sign. Uuerdant † sign. Adalhoh † sign. Hitto † sign. Gerbraht † sign. Erchanbr † sign. Hunrih.

327. Traditio Gerboten.

Ego in dei nomine Gerboto dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris qui dicitur Fulda ubi beatus ac preciosus Christi martyr sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Ratgarius abbas multitudini monachorum preesse uidetur hoc est quod trado X. iugera in campo et Friderat et filiam eius et unam aream. ea duntaxat ratione ut uos et successores uestri praesente die in omnibus habeatis potestatem. facta traditionis karta pridie kalendas aprilis. † Gerboten qui hanc traditionem fecit † Germen † Egilharti † Botonis † Hugibaldi † Gebranti † Engilperahti † Suuidgeri † Helpfrichi † Haidungi.

328. Kartula traditionis Nandheres de Teinenheim.

Ego in dei nomine Nandheri trado in elimosinam meam ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifatius corpore requiescit et ubi uir Ratgarius abbas uenerabilis pastor multitudini monachorum uidetur [preesse] traditumque in perpetuum esse hoc est in loco Teinenheim et in pago Uuormacinse id est uineas et unam partem ar et istis testibus firmaui. † Gerolt † Theothart † Biricho † Adalhoh † Ratpraht † Cu praht † Adalolf † Geginheri † Albrat. et iterum testes uestitionis † Blidger † Ratpr † Helmrih † Heffrih † Eburhelm † Siggo † Uualdleih † Erhart † Altpraht † Fe praht † Amanolt † Rihhart †.

329. Traditio Muotheri.

In Christi nomine ego Muotheri dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bo fatium qui in monasterio Fulda corpore quiescit ubi Ratgarius abbas turbae monachorum pastor uidetur in uilla Huntesfeld et in Ascfeldono marcu duo mancipia Leobrat Le muot. in ea uero ratione ut ab hac die praesente uos et successores uestri liberam ac firmissim in omnibus habeatis potestatem. et isti sunt testes. Muotheri Suuitbot Hruadperaht A peraht Gerbraht Eggiolt Rohing Liutheri Uuenilo Uuenito Uueringer Uu Reginfrid Sandrat Theotpraht Egilolf Friduuuin Rihhart Rathelm Selfm Reginboto Nandheri Hartrat.

---

327. P. 456, I, 34. Tr. 291.
328. C. 52b, 117. Hd. a. Tr. 290.
329. P. 477, I, 108. Tr. 292.

330. * Traditio Sindrohi Friduuuini et Folcmari.

Ego in dei nomine Sindroh Friduuuin et Folcmar pro remedio et salute animarum trarum donamus atque tradimus ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus ifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Hratgarius abbas preesse uidetur hoc quod tradimus quatuor mancipia. Egilolf cum sua hoba extra aream et cum toto elaboratu et Gereloh. Ata cum filio et cum elaboratu suo et dimidiam partem quicquid proprietatis idroh habuit extra unam aream et extra duorum seruorum huobas in pago Ascfeld et in uilla et in ipsa marca. ea duntaxat ratione ut a praesente die uos et successores uestri firmam in omnibus habeatis potestatem. † Friduuuini et Folcmari qui hanc traditionem runt. † Gerbrat † Egino † Conduperaht † Uuolfboto † Egino † Germo † Utto. Reginrat † Ermanolt † Heriboto † Hruadgeri.

331. Traditio Bernes.

In Christi nomine ego Bern dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium sancti atoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore requiescit et uir uenerabilis Ratgarius s turbae monachorum pius pastor uidetur in uilla Scuntru et in marcu Uuintgrabone quid proprietatis habeo in ea uero ratione ut a die praesente uos successoresque uestri libe- firmissimam in omnibus habeatis potestatem. † sign. Bernes qui hanc traditionis kartam rogauit. † Suuitbot † Hruodperaht † Amalbraht † Gerbraht † Eggiolt † Rohing Liutheri † Uuenilo † Uualafrid † Reginfrid † Sandrat † Theotperaht † Egilolf.

332. Traditio Ercanperahti.

Ego in dei nomine Ercanperaht dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium ti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius requiescit et uir uenerabilis Ratgarius s uidetur hoc est quod trado in Kizzehero marcu unius capturae partem meam quae mihi m contingit et unam partem unius loci quem nominamus fahstat. et hoc traditum sit nullo radicente. isti sunt testes. Ercanperaht Reginrot Amalperaht Liutheri Irmin- aht Eggiolt Gerperaht Nahhad Sandarat.

333. Traditio Lustrate.

Ego itaque in dei nomine Lustrat cogitans pro redemptione animae meae ut et in futurum m meorum ueniam consequi merear dono atque trado ad sanctum Bonifatium uenerabilem martyrem fuldanensi monasterio quiescentem ubi uenerabilis uir Ratgarius abbas deo rnante multitudini monachorum pius pastor preesse uidetur tria mancipia iure hereditario

---

330. P. 478, I, 109. Tr. 293.
331. P. 460, I, 49 und ein Summarium 452, XII. Tr. 294.
332. P. 455, I, 30. Tr. 296.
333. P. 459, I, 44. Tr. 297.

paternaque donatione accepta et materna sicut iam dictum est in elimosinam meam ad supra ecclesiam trado ea quidem dispositione ut et ego illis usquedum huius uitae curricula per sustentationem per uestram precariam fruar. haec nomina eorum Thancolf Folrat Attu obitum ergo meum supradicti martyris custos illa supradicta mancipia habendi uel possidendi incontradictam in omnibus habeat potestatem. sed ut traditio haec firmior habeatur fideliu monio eam firmare uel manumissoribus studui. † sign. Lustrate qui hanc traditionem potestatiua fecit. † Amalperaht † Eggiolt † Liutheri † Theotuuig † Uuera † Egino † Uurmheri † Neribraht † Theoleih † Burgeo.

334. Traditio Mahtolfi.

In dei nomine ego Mahtolf dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifatius corpore sacro requiescit et mirabilis Ratgarius abbas monachorum turbae pius pastor uidetur traditumque in perpetuum uolo hoc est in loco Hlutahu et in pago Salageuue id est dimidiam partem hereditatis in siluis et terris ea ratione ut uos firmam habeatis potestatem. facta karta traditionis in sterio Fulda. † sign. Mahtolfi qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit. † Rat † Anuloni † Glauperahti † Mahtrati † Meginharti † Hartperahti † Asg

335. Kartula Edrammi et Uualtrata.

Ego in dei nomine Edram et coniux mea Uualtrat donamus atque tradamus in sinam nostram ad sanctum Bonifatium et ad monasterium quod dicitur Fulda ubi uenerabi garius abbas praesse uidetur. hoc est quod tradamus quicquid proprietatis habere uide uilla nuncupata Longastesheim id est terris domibus aedificiis campis siluis pratis pascu uineis aquarumque decursibus totum et integrum. id est ariolas .III. in parte australi sanctam Mariam ad occidentem partem Adalpraht ad orientem uia publica et aqua. et u uolfesheim unam hobam cum mancipiis XII. Hruoduuin Reginleib cum filiis suis bald Vosuuih cum filiis suis. Ata Engilolf. † Ediram et Uualtrat qui hanc do fieri rogauerunt. † Heimpraht † Albuuin † Bliduuin † Reginolt † Isanpraht hoff † Hunpraht † Adaluuin † Sigifrid † Eggihart † Rantolf † Eg † Erhart † Batucho †.

336. Traditio Theotgeres.

In dei nomine ego Theotgero trado Ratgario abbati aceeptionem ab eo unius et unius scuti addita lancea propriam ancillam meam nomine Uuanburg et iterum pro et salute animae meae et coniugis meae liberorumque meorum trado ad sanctum Bonifatium

oratum supradictae ancillae id est Uuanburg ita ut nihil eorum quae possidet omnino exceptum quo. † sign. Brunoni monachi cancellarii qui hanc kartulam traditionis rogatus scripsi et ibus subter firmaui † sign. Theotgeres qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit. † Frielm † Reginhart † Dauid † Hugibald † Ernust † Herimar † Suuidger Reginolt.

337. Kartula Albsuuinda de Uuormacinse.

In dei nomine ego Albsuuind cogitans pro remedium anime meae ideo trado in meam osinam ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda uineam unam et unam hobastat in gontia ciuitate quam mihi mater mea tradidit quae iacent a muro ciuitatis usque in publicam inter ecclesiam Scottorum et monasterium quod dicitur antiquum. ea ratione ut haec karta sit. † Albsuuindae qui hanc kartam fieri rogauit † Beranger † Ermonolt † Uuegaso † Heitung † Brunicho † Otgrim † Arnuuis † Reginfrit † Inguheri †.

338. Kartula Uuolfgeri et Albgeri.

Dominus ac redemptor noster dei filius per euangelium suum admonet dicens date elimo- ecce uobis omnia munda fiunt. ideo ego Uuolfger et Albheid pro redemptione anime tradamus atque donamus ad sanctum Bonifatium unam arialem et domum in uilla quae Oppenheim in pago Uuormazfeldae et octo partes uineas. in una parte habet sanctus rius in III. parte habet Uuolfheid ab austro ab occidente sanctus Nazarius et octaua pars it in ualle quae uocatur Theonesturt. isti sunt testes. † Hadurih † Eburhelm † Starc- † Hrihhat † Siggo † Uualtleih † Batucho † Heruuin † Erhart † Ualtheri.

339. Traditio Hiltiboldi.

Ego in dei nomine Hiltibald dono atque trado ad sanctum Bonifatium martyrem Christi dimi- partem unius capturae in silua Bochonia ab occidentali parte Fliedinu ea uidelicet ratione die praesente uos et successores uestri firmam habeatis potestatem. † sign. Hiltiboldi qui traditionis kartam fieri rogauit et Gerbaldi filii eius † Hiltiboldi † Sindgeri † Pur- † Masso † Folcperahti † Geruuini † Helidperahti † Ernusti.

340. Traditio Hruadalohi.

Ego in dei nomine Hruadaloh dono atque trado traditumque in perpetuum esse uolo ad Bonifatium in elimosinam meam et patris mei et matris quicquid mihi hereditauerunt

337. C. 62 b, 145. Hd. a. Schannat trad. 560 hat die Schenkung um das Jahr 920 gesetzt, weil in dem log unter dem Jahre 936 eine *Albsuuind laica* aufgeführt wird; aber dies braucht ja nicht dieselbe Person zu sein.

338. C. 62 b, 147. Hd. a. Tr. 271. Das Datum, welches Schannat hinzugefügt hat, steht nicht in der chrift.

339. P. 456, I, 32. Diese und die folgenden Urkunden bis zum Jahre 818 fehlen fast sämmtlich bei mat; ich habe sie hier eingereiht, da sie im Cartular und bei Pistorius zwischen Urkunden aus der Zeit r's und aus noch früherer Zeit stehen.

340. P. 457, I, 38.

parentes prope transitum fluuii Chinzicha in loco qui dicitur Egihelmeshus id est in siluis campis pratis pascuis aquis. aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis nomina haec sunt. Maghelm Theotheri Uuillirih Vodilfrit cum omni eorum supp et sumptu sicque trado ut haec traditio firma et incontradicta ab ulla humana persona perenniter ut nullus eam ualeat per uim aut per fraudem aliquando irrumpere. isti sunt Arfrid Reginger Managrat Uuanbernhelm Hludhart Hrenuing Ercanfrid Gisalfrid Uuinirate Altrat Hruadbero Amalger Arnhelm Starcfrid Otram Reginfrid Hagund.

341. Traditio Ratfridi et Rosmote.

Dominus ac redemptor noster dei filius admonet dicens date elimosinam et ecce munda sunt uobis. idcirco ego Ratfrid et uxor mea Rosmot in dei nomine damus pro nostrae remedio donatumque in perpetuum esse uolumus per hanc kartam traditionis nos monasterium quod dicitur Fulda quicquid ibidem in uilla marca Cunticha et Ohemess praesens de alode parentum et qualibet ex causa ad me noscitur peruenisse tam terris aedificiis duo mancipia haec Herimot Helpfrih et ariales cum domibus et aedificiis hobas tres de pratis karradas quinque pascuis campis siluis aquis aquarumue decursibus dici aut numerari potest totum et ad integrum ad praefatum monasterium Fulda in el nostram uolo esse ad sanctum Bonifatium donatum atque firmatum. † sign. Ratfridi eius Rosmote qui hanc kartam traditionis fieri rogauerunt. † Hruadheri † Bernhar † Heidenrih † Voto † Herifrid † Thuring † Einhart † Helmfrid † Rihbald † Notger † Mahtuuini † Nending † Heriuuart † Uualtger.

342. Traditio Uuitmari.

In dei nomine ego Uuitmar mediam partem hereditatis meae in uilla Haholf trado ad sanctum Bonifatium in elimosinam meam et coniugis meae id est in terris sil pratis pascuis aquis. ea uidelicet causa ut per uestram precariam illud filius meus Liut sideat usque ad obitum uitae suae. post obitum uero eius uos et successores uestri in el meam et ad utilitatem uestram firmissimam in omnibus habeatis potestatem.

343. Traditio Uuerinharti.

In dei nomine ego Uuerinhart et Uualtrat tradimus ad sanctum Bonifa iugerum sex uirgarum latum XXX longum ita ut ex hac die uestrae subiaceat potestati choni † Leidrati † Hattoni † Berngeri † Hruadmoti † Angarideo † Uuarg nigeri † Hruadperahti.

---

341. P. 460, I, 47. Diese Urkunde steht Tr. 365, aber unter dem Jahre 824.
342. P. 460, I, 48.
343. P. 462, I, 55.

344. Traditio Hadaburge.

In dei nomine ego Hadapurg ancilla dei cogitans pro remedio et salute animae meae atque trado ad reliquias sancti saluatoris et sancti Bonifatii martyris ipsius quiescentis in sterio Fulda quicquid habeo ex propria hereditate in pago Salageuue et in ipsa marca et mitate Hamalunburg et in uilla nuncupata Thiofbach hoc est domibus aedificiis pratis is aquis aquarumue decursibus arialis necnon et totum elaboratum meum et haec nomina ipiorum Otgis Otbirg Thiotbirg Ratbirg Ratburg Rihburg Thiotsuuind Uuil- r Rihmuot Reginperaht Egibraht Perahthrud Oticha Cunibraht Rihbraht hrud Altuuin Theotuuin Meginliub Thiotmunt Heisthilt Eburhart Uuillithrud. i sunt testes. † sign. Hadaburge quae hanc kartam traditionis fieri rogauit † Theotuuig hart † Uuenilo † Uuerinhart † Uurmheri † Uuolfboto † Egilhart † Nendicho ltrih † Uuighelm † Altman † Gebauuin † Gerbraht et item Gerbraht † Huto ibung † Hruaduuin. Brun monachus cancellarius hanc kartulam scripsit et superscripsit.

345. Traditio Hruadmotes.

Ego in dei nomine Hruadmunt dono atque trado ad sanctum Bonifatium quicquid mihi manu potestatiua tradidit ad sanctum Bonifatium tradendum in elimosinam suam hoc pago Salageuue in uilla quae dicitur Tulba unam arialem ea uidelicet ratione ut a die te uos et secutores uestri firmam et incontradictam habeatis potestatem. † Ruadmotes qui traditionem fecit. † Uuolfharti † Brunichen † Helpfrichi † Hruodolfi † Asolfi uadolfi † Uuagheres † Thruanti † Eginen † Folcgeri † Irmingeri † Reginperahti.

346. Traditio Mahtgeri et Riholti.

In dei nomine Mahtger et Riholt donamus atque tradimus ad sanctum Bonifatium in ainam Arnolti in pago Salageuue in terminis uillae quae dicitur [1] . . . . . V. iugera. ro ratione tradimus ut a die praesente uos et successores uestri firmam habeatis potestatem. i sunt testes qui hoc audierunt et uiderunt. † sign. Friduuuin Altduring Eginot Otbrahti iolt Buricho Eliuuin Theotfrid Hruodfrid Arnhelm Eburmunt Nendicho.

347. Traditio Ratolfi.

Ego in dei nomine Ratolf dono atque trado traditumque in perpetuum esse uolo ad um Bonifatium in elimosinam Ilirun quondam coniugis meae in pago Ascfeldom et in eiusdem nominis unum pratum quod a die praesente uestro fiat dominio subiectum tam

---

344. P. 462, I, 58. Tr. 218 unter dem Jahre 811.
345. P. 465, I, 69. Tr. 343.
346. P. 475, I, 100. [1] Der Name fehlt.
347. P. 478, I, 110.

firmiter ut nullus contradicere ualeat. et isti sunt testes huius traditionis Ratolfi qui hanc traditionis fieri rogauit. † Amalberhti † Eggiolti † Suuarzmanni † Amanolti brahti † Hruadprahti † Theotrichi † Uuarolfi † Ermanolti † Otuuini.

348. Traditio Engilperahti.

Ego in dei nomine Engilperaht dono atque trado ad sanctum Bonifatium quinqu de araturia terra hoc est quod trado in Ascfeldom marca ea ratione ut a die praes et successores uestri firmam accipiendi habendi habeatis potestatem. † Engilperahti q traditionis kartulam fieri rogauit † sign. Ernusti † sign. Uuasmoti † sign. Th † sign. Hludumari † sign. Asiloni † sign. Libuuini.

349. Traditio Reginperahti.

In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Reginperaht dono atque trado ad Bonifatium martyrem Christi XXX. iugera in elimosinam Prossen et Hruadun quae mihi tradita fuerunt hoc est in pago Uuerangeuue in uilla Grasetelli. ea uidelicet ut a die praesente uos et successores uestri incontradictam ab omni persona habeatis po † Reginbrahti qui hanc traditionem fecit † Berichen † Uuerdantes † Vodalriches † † Brunuuartes † Germen † Eginen † Buoben † Amalgeres † Matichen † hriches. Libheri scripsit.

350. Traditio Sigimunti.

In dei nomine ego Sigimunt pro remedio et salute animae filii mei defunc uuiges X. iugera ex mea propria hereditate dono atque trado ad sanctum Bonifatium Muotinesheim in Uuerangeuuono marcu ita ut ex hac die et deinceps firmiter et i diete uestrae subiaceant potestati. † Dranonis [Brunonis?] monachi qui hanc kartam u rogatus scripsi et testibus subter firmaui. † sig. Sigimunti qui hanc kartulam traditioni † Uto † Tuoto † Hugibold † Heitung † Otgrim † Ernust † Egino † † Herimar † Hiltiger.

351. Traditio Hruadgozi.

Ego itaque in dei nomine Hruadgoz tibi fratri meo Megingoze manu p dono tradoque quicquid paterna haereditate atque iure proprietatis mihi contingit in u compitis nuncupata Tungide hoc est tam terris quam siluis campis pratis pascuis aq busque quicquid dici sicut iam dictum est et nominari potest. quam enim traditionem

---

348. P. 478, I, 111.

349. P. 479, I, 115.

350. P. 479, I, 116. Schannat trad. 530 setzt die Urkunde um das Jahr 889, indem er sie mit kung eines andern Sigimunt verbindet und beide Donatoren für eine und dieselbe Person hält.

351. P. 480, I, 118.

nabor testibus confirmare ne iterum sit necesse tandem traditionem nouis renouare subscriptio-
ns. † Hruadgozi qui hanc traditionem fecit † Ribperaht † Burguuart † Hraban
Bozo † Nanduuin † Ortuuin † Geoperaht † Theotperaht † Uuitger † Utto
Bburharti † Reginuuart † Sigifrid † Brozo † Altman † Uueris † Graman
Catto † Liuto † Reginperaht † Meginheri † Otgis † Suuidgero † Bernger
Egibraht † Megingoz † Beongoz † Otperaht † Ratperaht † Uuatto † Ecco
Mennisco † Elphilt cum filiis suis.

352. Traditio Adalmanni.

In dei nomine ego Adalman dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Boni-
am in marcu Geltresheim XXX iugera. XV iam stirpata et ad arandum in planitiemque
pi parata et alia XV adhuc siluis occupata. ita scilicet ut per uestram praestariam illa quae
ad arandum parata possideam ad uitam meam alia uero nemoribus adhuc sita a die praesenti
estram transeant dominium postque obitum meum cum omni integritate omnium simul liberam
nnibus habeatis potestatem.

353. Traditio Gerleibes.

In dei nomine ego Gerleib dono atque trado ad sanctum Bonifatium quicquid mihi Saxo
meus tradendum ob salutem ipsius animae et patris eius Gerleibes in Zuisgenfaccho
arialis terris siluis aquis pratis et totum quod pertinet ad illa loca in illis supradictis uillis
uisgenfacchon in Fahhonoro marcu positis. † sign. Gerleibes qui hoc tradidit.
trih † Herolt † Reginuuart † Erlicho † Sigibald † Haguno † Hiltrih † Theoto.

354. Traditio Vodalheres.

In dei nomine ego Vodalheri in Herifathorpfe extra uetera prata et extra tres laboraturas
e quas nos dicimus thriurothe trado in elimosinam meam sancto Bonifatio tres uirgas houa-
in latum et dimidiam partem quicquid ibidem mihi contingit et in Hoitine Izzenheim
genhusum quicquid Gerratu in partem euenit in boreali plaga supra dictae uillulae sic
traditumque in perpetuum esse uolo mihi et matri meae ad retributionem aeternam. actum
onasterio Fulda die XXVI. mensis martii.

355. Traditio Perahtolfi.

Ego in dei nomine Perahtolf una cum socio meo nomine Otleih et cum uxore eius
ne Aharhilt donamus omnia quae habemus ad ecclesiam beati Bonifatii martyris pro salute

---

352. P. 516, II, 54.
353. P. 520, II, 69.
354. P. 522, II, 78.
355. P. 523, II, 79.

animae nostrae et quicquid deinceps elaborare poterimus seu in agris seu alia pecunia, hodie tradimus terram quam habemus in uico nuncupato Geltheresheim cum campis pratis aquis et in omnibus finibus eiusdem uici. similiter inter seruos et ancillas XII. et pa et inter boues et uaccas capita XXVII. et caballos duos et domus nostras et quod in habemus in immobilibus et mobilibus omnia in omnibus damus ad ecclesiam supra scri Bonifatii.

356. Traditio Maruuizi.

Maruuiz tradidit Prungero mancipia XIII. quorum nomina haec sunt. Ru Heriuuart Altolf Sigur Geruuin Thaneburg Uuilliquema Uuillihilt Me Muotlaug Nerihild Theotlind Eburuuin ea. ratione ut ille rursum ea ad sanct fatium in elimosinam illius traderet. et haec traditio coram testibus infra nominatis Liuicho comite. Husuuart Adalfrid Erpfperaht Ruadi Liutperaht Folcmar Uualtheri Herman Megingoz Uerinperaht Uuolfolt Lantperaht Theot Snelmuot Herolt Uuasgo Alphart Fumo Gundperaht Haduperaht Engil Uuilliboto Theothart Burghart Sullo.

357. Traditio Harpfae.

Haec mancipia tradidit Harpfa. Uuolfmunt Suuidperaht Ruadger Engilrih Theotrih Ercantheo Ruadperaht Uuan Theoleih Uuigger Leobsun Friduuin Leobman Horscolf Uuillolf Vodalhilt Baldsuuind Be Uuillifrid Reginhart. similiter in istis uillulis subter nominatis Ostheim Uuestheim Elspa extra unam arialem.

358. Traditio Randolfi de Uuormacinse.

In dei nomine ego Randolf mea quae laboraui trado pro animam meam ad sancti Bonifatii et post obitum meum Uuolfhah filius meus seruus uester habeat illud licentiam. id est de uineis .II. iugera et IIII. iugera ad arandum et duas ariolas in qui mus ego et filius meus et de pratis ut crescere queunt karradas VII.

359. Traditio Ercanrati.

Ego in dei nomine Ercanrat trado ad sanctum Bonifatium mancipia X. his Theotbirg et Uuillicoma cum filiis eorum VIII. ea ratione ut per singulos annos nata mancipia reddant ad sanctum de cera .IIII. denarios usque dum uiuant et postea † Otacar † Eburachar † Gerhart † Hruodhart † Milo † Adalhart † Rind hart † Uuillimah † Irling.

---

356. P. 525, II, 87.
357. P. 525, II, 88.
358—376. C. 65b ff. 168—181. Hd. a.

360. Nomina traditorum quorundam de Tienenheim.

Hec sunt nomina uirorum qui suas uineas tradiderunt in Dienenheim ad sanctum Bonifatium id est Betto Einhart Uuolfhart Irminger et de istis uineis debent ad sanctum Bonifatium tres partes et quarta pars ad Ascalp hereditatem.

361. Perahtrati.

Ego in dei nomine Berahtrat trado ad sanctum Bonifatium mancipia VIII. his nominibus Meginrud Uuillisuuind Gundila Liutger Uuillimar Hiltram Hruodsuuind Uuilliberg. ea ratione ut hec habeam ad uitam meam. post discessum meum filius meus hec habeat similiter ad suam uitam in istum censum ut per singulos annos soluat denarios .IIII. post obitum eorum rectores monasterii sancti Bonifatii firmam in omnibus habeant potestatem. isti sunt testes. Uuigrih iudex † Erhart † Amalfrid † Liudolt † Gebahart † Gerheri † Herifrit Hatto † Uuolfmar † Fruirat † Uuaning † Anspraht † Enhart † Uuillung Ratolf † Gundulbert.

362. Adalbirge Vodalbirge Gersuuinde et ceterarum.

Adalbirg Vodalbirg Gersuuind Meginburg Herisuuind. hec sunt nomina [illegible] † Otacar † Hadurih † Gisalurît † Hruodolf † Liutfrit † Siggo † Theot- [illegible] † Erhart † Rubo † Lantpraht † Theotram † Madalger.

363. Hiltun.

Hiltun tradidit omnem elaboratum siue adquisitum tam de pecodibus quam de utensilibus siue de uariis suppellectilibus seu de ministeriis ecclesiasticis .i. cruces et capsellas et altaris ornamenta et uestes sacerdotalias et libros et unum puerum nomine Theoting.

364. Ercanbaldi.

Ercanbald tradidit in Sauuilenheimero marcu unam coloniam et in ea tres uineas et unam cistellam et quicquid in ea est de auro et argento et unum casatum seruum cum omni elaboratu suo et per singulos annos debet ad censum donare duos denarios.

365. Folcrichi.

Folcrih tradidit in Crufthero marcu iugera duo.

366. De nauigio ad Dienenheim.

Isti sunt testes de illo naute et de illo debito ad Dienenheim et de illa statera. † Hruodpraht comes † Zezzo † Uualuram † Hadurih † Fricco † Iburin † Buobo † Bernheri † Uuituram † Uuarman † Hruoding † Brunicho † Uualdolf † Hrocholf † Ercanpraht † Siggo † Starcrat † Vodilheri † Erbio † Liuicho † Morino † Folcpraht. isti habent hereditatem in Dienenheim.

367. Megingozi.

Megingoz qui hec tradidit ad sanctum Bonifatium † Vodalpraht † Ha
† Gundram † Uuigrih † Ercanpraht † Rantuuig † Gerpraht † Reginolf † L
† Ercanpraht † Geuuiman † Vodalpraht † Crieholf † Immo † Sigifrit † E
† Folcrat † Adalpraht.

368. Uuilligarte.

Uuilligart tradidit in Arahesheim ad sanctum Bonifatium uineam unam c
VIIII. et uult illud habere in censum id est ut annos singulos solueret denarios .IIII. quam

369. Bettonis.

Betto tradidit mancipia VII. ad sanctum Bonifatium his nominibus. Erluuis
Rihholf Rihhart Thrudheri Uualtheid Uuolfgart.

370. Otacari.

Tradidit Otacar in Brenghesheim iurnales XL de pratis carradas VII. et in
stetiu marcu iurnales XIII. de pratis ad unam karradam.

371. Freigisi.

Tradidit Freigis in Brunningesheim iurnales XXX de pratis ad VI. carra

372. Otacari.

Tradidit Otacar de Clingon in uilla quae dicitur Berahtgisesheim mans
suppellectili eorum. de pratis ad karradas VII.

373. Anthades.

Tradidit Anthat in marcu Eggenheim mansa .I. iurnales VII.

374. Altmunti.

Tradidit Altmunt in Bruningesheim iurnales .X. et prata in locis V. istam
habent franci homines diuisam inter se id est Reginpraht et Hruodpraht.

375. Isanprahti.

Tradidit Isanpraht in uilla quae dicitur Caltebah mancipia .IIII.

376. Reginprahti.

Tradidit Reginpraht ad Flaritesheim mancipia .II.

377. Traditio Gerolti.

Ego igitur in dei nomine Gerolt trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium Christi martyrem duo iugera excultae terrae et unam capturam in circuitu illorum iugerum sitam hoc est in pago Rinahgeuue et in terminis Thornheimono. ea scilicet ratione ut a die presenti in dominatu et possessione monachorum qui in monasterio Fulda sub patrocinio predicti martyris domino die noctuque deseruiunt absque ulla contradictione perpetualiter permaneat et ut per intercessionem prefati martyris et oratione dei seruorum in predicto loco degentium beatitudinem regni caelestis percipere merear. Acta est haec traditionis kartula anno .V. imperii Hludouici gloriosissimi regis Francorum mense februario die .VI. eiusdem mensis et coram his testibus subscriptis firmata est. † Gerolt † Buobo † Hiltibald † Hartrat † Uuolfo † Hadurih † Perahtrih † Franco † Uualuram † Hiltiger † Heriuuin † Puuuo † Eburhelm † Irlicho † Uuaning † sign. Hruodolfi qui hanc traditionis kartulam scripsit et consignatis satium nominibus firmauit. 818, 6. Februar.

378. Kartula Einheres.

Ego in dei nomine Einheri et frater meus Benno donamus atque tradamus in elimosinam Theotilun ad sanctum Bonifatium VIII. mancipias et hec nomina illorum Nana Elphilt Petsuuind Vodilhilt Pauglind Hiltuuin Alahgund Uuolfger. ea uero ratione ut singulis annis censum reddant ad ecclesiam sancti Bonifatii i. IIII. denarios siue in cera pretium IIII. denariorum et si unum annum uel duos annos censum inpediant ad missam duplum restituant et si tres annos censum neglegant tribuendi plenum seruitium et debitum seruitutis sancti remedi incurrant. simili modo filii eorum per censum uiuant et ista kartula firma permaneat. facta in uilla Teinenheim anno V. regni domni Hludouuichi gloriosissimi regis Francorum. die uero idus martias. et isti sunt testes. Einheri † Benno † Starcrat † Hartrat † Altpraht † Hrihhad † Erhart † Batucho † Otacar † Uuighart † Liutperaht † Ratolf † Uuighing † Ermanolt †. 818, 15. März.

379. Kartula traditionis Gerthrudae.

In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Gerthrud cogitans pro remedio animae meae dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda constructum in pago Grapfeld super ripam fluminis ipsius Fuldae ubi pretiosus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Eigil abbas multitudini monachorum praeesse uidetur quicquid proprietatis uisa sum habere in uilla Rosdorf quae sita est in pago Grapfeld absque una dimidia areola legali terris domibus aedificiis siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus mancipiis quorum nomina haec sunt. Uuarolf Uuillisuuind Gundilt Megina Theotniuui Engilburg Helmlind Reginger Uuillicoma Nandheri Adalrih Uuolfung Madalhild Erpfolf Leobniuui Uuilliniuui Helpfung Mahthilt Tancolf Hiltifrid Helidgund Rantolf Perahtgis Theotburg Scerpfolf Helmolf Ratger Gundheri Alphilt Uuolfart Runhilt Otsuuind Uuolago Theganolf 819, 18. Februar.

---

376. C. 78a, 209. Hd. a. Tr. 300.
378. C. 58a, 135. Hd. a. Tr. 301.
379. P. 529, II, 103. Tr. 302.

Hadolf Graholf Ratuuin Ferahuuin Nandharto Gundloug cum omni supell eorum. et in Thuringia in uilla Teitilebu dimidiam terrae partem et totum aedificium n et illas ariolas quae ad ipsa aedificia et ad illam curtem pertinent et duas mansas uestitas omnibus suis substantiis. haec omnia trado atque transfundo de iure meo in ius domini s sancti Bonifatii martyris Christi traditaque in perpetuum esse uolo. ea duntaxat ratione ut sanctis monialibus feminis ibidem habitare ac deo seruire liceat et ut ego quamdiu in hoc se uiuam usufructuario habeam per uestrum beneficium. post obitum quoque meum si aliqua c fuerit hoc honore hoc fiat. sin autem ille abbas monasterii Fuldae praeuideat hoc et sicu uideatur sic faciat. Acta traditionis kartula in monasterio magno Fulda duodecimo kale martii indictione III. [1]) sub die XVIII. februarii anno VI. regnante domino nostro Hludouc gloriosissimo imperatore coram his testibus. † Gerthrudae quae hanc traditionis kartulam fa rogauit. † Hiltiger † Friduhelm † Uuotan † Sturmi † Eggiperaht † Abraham † I molt † Rihmar † Theotmar † Otto † Nordmar † Folcmar † Amalrih † Engi † Ratmar † Nordiu † Hunrih † Ercanrih † Biricho † Gundhart † Hartalah † golf † Frehholf † Alpuuin † Starcfrid † Otperaht † Arnhelm † Arndeo † Blid † Heriman † Perahtrih † Stinding.

380. Kartula traditionis Rihharti.

819, 31. März. In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Rihhart et coniux mea Uuentilmut tantes pro salute et remedio animae nostrae ut in futuro ueniam peccatorum nostrorum adi mereamur donamus atque tradimus ad monasterium quod uocatur Fulda ubi beatus Bonif Christi martyr sacro requiescit corpore et uir uenerabilis Eigil abbas multitudini monach praeesse uidetur res proprietatis nostrae in pago Tullifelde et in uilla quae nuncupatur Uu gereshus quae sita est super ripam fluminis Ulstra quicquid in praedicta uilla proprie habemus totum et integrum ad praefatum locum manu potestatiua concedimus hoc est in t siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis quorum sunt nomina Burguuart Adalmuot. ea ratione ut per uestram praestationis kartulam ea tradimus ad uitam nostram habere liceat. post obitum uero nostrum uos et successores u firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. facta est haec traditionis kartula m martio pridie kalendas aprilis anno sexto imperii Hludouuici generosissimi regis Franco † sign. Rihharti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Hruodolfi qui hanc ka scripsit. † sign. Ecco † sign. Reginperaht † sign. Uuolfger † Sigipraht † El † Auaran † Uuentilger † Reginuuart † Egilmunt † Theoto † Helmgoz † Er theo † Ruadperaht † Erpfolah † Adaluuart † Adalger † Hadupraht † Nid † Adalhart † Ratheri.

381. Traditio Ercangeri.

819, 9. April. In dei nomine. ego Ercanger pro remedio et salute animae meae dono atque trad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius sacro requiescit corpo

---

[1]) Es ist zu verbessern XII.

380. P. 530, II, 105. Tr. 303.

381. P. 480, I, 119. Tr. 304.

ubi uir uenerabilis Eigil abbas praeesse uidetur hoc est quod trado in Uueringeuue et in uilla Hesinlare et in ipsa marca aream unam et unam hobunnam. ea duntaxat ratione ut a praesente die uos uel successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. facta haec traditio anno VI. regnante Ludouico gloriosissimo rege Francorum sub die V. idus aprilis. acta et scripta in loco qui dicitur Fulda. ego Hemmo rogatus scripsi. † Ercangeri qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit. † Huoti † Ingelt † Hramuolt † Perahtheri † Hruodolf † Hugibraht † Uuerinolt † Uualtheri † Hartelah.

382. Kartula ingenuitatis Albuuiniden.

Dilectissimo meo Albuuino ego in dei nomine Erlolf plenius pertractaui pro dei timore et 819,25.April.
[illegible] remedium animae Berahtsuuindae genetricae meae quae ipsa té mihi tradidit ad relaxandum [illegible]enuum quod ita et feci ut ab die presente ingenuus sis et ingenuus permaneas et nulli heredum [illegible] proheredum meorum nullo umquam tempore nullam debeas facere seruitutem nisi tantum ut [illegible] singulis denarios ad aes IIII. de cera ad ecclesiam sancti Bonifatii quae est constructa in [illegible]ehonia ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr corpore requiescit et ubi Eigil abba preesse [illegible]r ad festiuitatem sancti Bonifatii illam caeram dare facias et exinde si neglegens uisus aut [illegible] fueris cum solido uno emendare studeas et cui dono ad confirmandam ingenuitatem ipsius [illegible]id peculiare habes ut inantea elaborare potueris concessum habeas mundburd uel defensio- [illegible] ipsam ecclesiam in omnibus habeas. si quis uero quod fieri non credo si ego ipse ut absit [illegible]liquis de heredibus meis uel proheredibus seu quislibet ulla opposita persona qui contra hanc [illegible]lam ingenuitatis uenire aut eam infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et sancti [illegible]ifatii et insuper inferat ad ipsam ecclesiam auri uncias duas argenti pondera .IIII. coactus [illegible]oluat et tamen quod repetit euindicare non ualeat sed presens ingenuitas haec omni tempore [illegible] et stabilis permaneat stipulatione subnixa. facta kartula ingenuitatis haec sub die VII. ka- [illegible]das maias anno VI. domno nostro Hludouuico serenissimo imperatore. actum in Mogontia [illegible] portico ecclesiae sancti Martini maiore coram testibus inferior scriptis. † sign. Erlolfi qui [illegible]c kartulam ingenuitatis fieri atque firmare rogauit. † Uuolfharti † Fruoriti † Uualtharii [illegible] Sigibaldi † Theotfridi † Erboni † Gerbercti † Hattoni † Guotrochi † Heri- [illegible]idi † Erharti † Thruodolfi †. ego enim Starcharius subdiaconus rogatus scripsi et [illegible]taui diem et tempus quo supra.

383. Traditio Engilsuuindae.

Dominus ac redemptor noster non quantitatem muneris sed deuotionem aspicit offerentis. 819, 4. Mai.
[illegible]eo ego in dei nomine Engilsuuind pro remedio et salute animae meae dono ad sanctum Boni- [illegible]tium martyrem Christi qui in monasterio sancti saluatoris quod dicitur Fulda sacro requiescit [illegible]orpore et ubi uir uenerabilis fuldanensis Eigil abbas praeesse uidetur hoc est quod trado in pago [illegible]rapfelde et in uilla Nordheim et in ipsa marca duas partes quicquid proprietatis uisa sum [illegible]bere in terris pratis pascuis siluis aquis aquarumue decursibus et aream unam ea duntaxat [illegible]tione ut post obitum meum uos et successores uestri firmam et incontradictam in omnibus

382. C. 67 a, 182. Hd. a. Tr. 305.
383. P. 528, II, 97. Tr. 306.

habeatis potestatem. facta haec traditio anno VI. regnante domino nostro Hludouuico gloriosi simo rege Francorum sub die quarto nonas maii. ego Berinhoh scripsi in uice Hemmoni facta et scripta in loco qui dicitur Nordheim. † sign. Styrmi † Engilhad † Egilo, † Hiltiger † Asi † Reginhart † Auerhelm † Auaruuan † Magolf † Uualthe, † Ermanolt † Ercanrih † Benno.

384. Traditio Albleihes.

819, 5. Mai. Dominus ac redemptor noster ammonet nos dicens date elimosinam et ecce omnia mun fiunt uobis. ideo ego Albleih [1]) pro remedio et salute animae meae dono atque trado ad mona terium sancti saluatoris quod dicitur Fulda et ad ipsum martyrem Christi sanctum Bonifatium ibidem sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis fuldanensis abbas Eigil multitudini monac rum praeesse uidetur hoc est quod trado in pago Salageuue et in uilla quae dicitur Tulba, in ipsa marca XXVI. iugera et aream domus porcos octo equos II. mancipia quatuor quor nomina sunt haec. Gerhart Sigiheri Auleib Anstrat. ea scilicet ratione ut post tum meum uos et successores uestri firmam et incontradictam in omnibus potestatem hab facta haec traditio anno VI. regnante Ludouico domino imperatore sub die III. nonas maii. in loco Rotmulti. ego Bernhoh scripsi. † sign. Albleihes qui hanc kartam fieri rog † sign. Amalperahti † sign. Egilharti † sign. Germen † sign. Uueltinges † Folcuuines † Arnhelmes † sign. Haduperahti † sign. Ruadperahti † sign. Ruadbo

385. Traditio Hebonis.

819, 23. Mai. Ego in dei nomine Hebo trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium VI. iug in pago Grapfelde et in terminis Gehhesheimono ea ratione ut a die praesente possess ipsius et successores eorum firmam in omnibus habeant potestatem. facta traditionis kartula a VI. Hludouuici regis Francorum mense maio die XXIII. eiusdem mensis. † sign. Hebo qui hanc traditionis kartulam fieri uoluit et rogauit.

386. Traditio Albrati.

819, 23. Mai. Ego in dei nomine Albrat trado in elimosinam meam Altmunti ad sanctum Bonifati XII. iugera in pago Grapfelde et in terminis Ostheimono ea ratione ut a die praes possessores ipsius monasterii uel successores eorum firmam in omnibus habeant potestatem. f traditionis kartula anno VI. Hludouuici piissimi regis Francorum mense maio die XXIII. eius mensis. † sign. Albrati qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit.

---

384. P. 467, I, 76. Tr. 307. [1]) Eberhard summ. 5, 81 und Schannat, wahrscheinlich aus einem Copia schreiben *Albrih*.

385. P. 528, II, 98. Tr. 310.

386. P. 528, II, 100. Tr. 309.

387. Traditio Benedictae.

Ego in dei nomine Benedicta pro remedio et salute animae meae dono atque trado ad 819, 29. Mai.
monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Eigil abbas praeesse uidetur hoc est quod trado L iugera ariolam unam domum unam aream unam et quicquid in pratis pascuis aquis aquarumue decursibus atque mancipiis. et haec nomina mancipiorum. Rihger Albuuin Himiltrud Thanguuih Fridugart Rihhilt Vodilburg Theotgoz Otheri. ea duntaxat ratione ut ad tempus et ad usum uitae meae supra dictam rem id est sola illa mancipia uestro praestario habeam et post discessum uitae meae supra dicta res absque ulla contradictione perpetuo iure in uestram redeat potestatem atque successorum uestrorum. acta kartula traditionis anno VI. [1]) regnante Hludouuico gloriosissimo imperatore Francorum quarto kalendas iunii. † Ermenfridi comitis † Ruadperahti comitis Haponis † Ratuuigi † Tuotonis † Uuolfharti † Regiboti † Uuignandi † Vonnis † Hruadolfi † Utonis † Ruodolfi. ego Hemo rogatus scripsi.

388. Traditio Reginolti.

Licet sint parua et exigua quae pro immensis peccatis meis offero tamen scio omnipo- 819, 4. November.
tens plus deuotionem mentis inspicere quam quantitatem muneris offerentis. idcirco ego in dei nomine Reginolt dono atque trado pro aeterna remuneratione et ut in futuro uitam aeternam consequi merear ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Eigil abbas multitudini monachorum praeesse uidetur et quod situm est in pago Grapfeld iuxta ripam eiusdem fluminis Fuldae hoc est quod trado et in perpetuum traditum esse uolo quicquid proprietatis uisus sum habere tam terris cum siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis pecoribus in pago Grapfeld in uilla Nordheim et Lengisfeld et Stocheim et Sulzifeld et Erpfe. in pago Folcfeld in uilla Isanesheim. in pago Gozfeld in uilla Bleihfeld. in pago Weringeuue iuxta flumen quod dicitur Sinna. et haec mancipia cum omni possessione eorum Wanzo Babo Liutburg Adalniu Vodalniu Alachilt Uuineo Hadugrim duo Sigihere Siobrat Reonhilt Theothrud Gundarat Recheri Lantuuig Theotrat Hunduuig Ratling Fareman Taragun Ruadunnae duae. Tuota Uualtun Herimuot Fritun Adaluuih Otuuih Batucho Ratfrid Uuirtun Ecca Mahtfrid Reginhilt Frahamot Thiotgart Morbraht Uuerinhart Bernhart Heriperaht et duo pueri Himilthrud Hillihere duae [1]) Amalthrud Mohtsuuind. facta haec traditio in conuentu publico in uilla Landheim coram comite et iudicibus suis. Popo comes. Adalfrid Galaman Liutperaht Friduhelm Offo Helmrih Theotmar Einrat Ortheri Alphart Uuerinmunt Gundbraht Vodilheri Uuotan Sturmi Fridurih Gozperaht Grimolt Brunman Engilger Hiltiger Vodalheri Altung Irminger Herimuot Elli Otrih. hucusque traditionis. nunc restitionis. Liutperaht Galaman Offo Ortheri Fridurih Hiltiger Vodalheri Hilger Uuotan Brun Friduhelm Sturmi Reginperaht. anno domni nostri Ihesu Christi

---

387. P. 466, I, 74. Tr. 311. [1]) Bei P. steht IV; aber im Mai 817 war Eigil noch nicht Abt. Ich habe hier Schannat's Aenderung aufgenommen, obschon auch eine andere vorgenommen werden könnte.

388. P. 531, II, 106. Tr. 313. [1]) puellae?

DCCCXIX. indictione XII. regni uero serenissimi imperatoris Hludouuici VI. mense nou feria quarta eiusdem mensis. Reccheo presbiter scripsit hanc traditionis kartam.

389. Traditio Albharti.

819, 23. November. In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Albhart trado ad monasterium sancti salu quod uocatur Fulda ubi electus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et uir ue bilis Eigil abbas multitudini monachorum praeesse cognoscitur in pago Grapfelde et i minis uillarum Uuestheim et Elispa XIII. hobas et curtem cum pomerio ac domo et c aedificiis in elimosinam Theotharti fratris mei et Uuolcanthrude ea ratione ut a die sente uos uel successores uestri praefatae rei firmam et incontradictam habendi possidendi c dique in omnibus habeatis potestatem. facta traditionis karta anno VI. imperii Hludouici g sissimi regis Francorum mense nouembri die uero XXIII. eiusdem mensis. † sign. Albhart hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Popponi comitis † sign. Uuotani † Theodolti † sign. Matonis † sign. Suuarzalohi † sign. Friccheonis † Regi † sign. Isanharti † sign. Einuuigi.

390. Traditio Ludowici imperatoris.

820, 26. Iuli. In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi Ludowicus diuina ordi prouidentia imperator augustus. Si liberalitatis nostrę munere de beneficiis a deo nobis co locis deo dicatis aliquid conferimus. id nobis et ad mortalem uitam fideliter transigendam e ęternam perpetualiter obtinendam profuturum liquido credimus. Idcirco notum sit omnium fid nostrorum tam presentium quam et futurorum sollercię. quia nos m̄ et diuina aspiratione puncti et celestis patrię amore succensi libuit ob animę nostrę salutem ad monasterium s Bonifacii martiris in Fulda ubi ipse preciosissimus Christi athleta corporaliter requiescit qua res proprietatis nostrę sollempni donatione conferre. id est uillam quę est in pago Kunin suntere quę dicitur Massenheim. hanc uero uillam cum omnibus ad se legaliter aspicie uel pertinentibus cum mancipiis. domibus. ędificiis. terris. uineis. pratis. siluis. pascuis. aquis. rumque decursibus. molendinis. mobilibus et immobilibus. cultis et incultis. quesitis et inquir per totum et integrum quantumcunque nostri iuris atque proprietatis ibidem continetur per nostrę auctoritatis donationem memorato monasterio ad stipendia fratrum ibidem deo milita et ad subsidia pauperum ac receptiones hospitum uel cunctas eiusdem congregationis neces consolandas ob emolumentum animę nostrę perpetualiter contradimus atque ęternaliter habe delegamus. ita uidelicet ut quicquid de ipsis rebus rectores et ministri supra memorati mona disponere atque ordinare uel statuere uoluerint. libero in omnibus perfruantur arbitrio prete solum quod nunquam de fuldensi monasterio commutent. uel uendant. uel cuiquam laico in b cium concedant. De adiacentibus locis Dinenheim et Abenheim quę pater meus pię me Karolus eidem uenerabili monasterio ab amorem sancti Bonifacii martiris contradidit similite tuimus atque precipimus ut numquam ab eodem fuldensi monasterio alienentur. Et ut hęc largi

---

389. P. 528, II, 99. Tr. 312.
390. Eb. II, 32ab. Tr. 314, zum Theil abweichend.

re auctoritas per curricula annorum inuiolabilem atque inconuulsam obtineat firmitatem. manu ria subter firmauimus et anuli nostri inpressione signiri iussimus.

Signum (M) Ludowici serenissimi imperatoris.

Durandus diaconus cancell. recogn.

Dat. VII. kal. aug. indictione XII. Actum Ingilenheim palacio publico. anno dom. DCCC.XX.

391. Traditio Hramuolfi.

Ego in dei nomine Hramuolf pro remedio animae meae dono atque trado ad monaste- 820, 23. September.
i sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir rabilis Eigil abbas multitudini monachorum praeesse uidetur hoc est quod trado in pago ldsaze et in pago Uueringeuue duas capturas pertinentes ad uallem Hrichuntal et gram hereditatem quam uideor habere in uilla Himminestat et ad ipsam marcam pertinentem est in terris areolis siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus ea duntaxat ratione ut mesente die totum et integrum in uestrum redeat dominium et uos et successores uestri firmam ncontradictam in omnibus habeatis potestatem. † sign. Hramuolfi qui hanc kartam fieri mit † Hulis † Theodhad † Tunolt † Hunperaht † Theotrih † Haholf † Uuarolf leginhart † Folcolt † Uuanbald † Genefus † Liutram † Theoto † Ercanbald lartger † Heribraht † Uuago. facta est traditionis kartula anno VII. regnante Ludouico issimo rege Francorum sub die IX. kalendas octobris in loco Holzchyricha. ego mhoh in uice Hemmonis scripsi rogatus et iussus.

392. Traditio Reifinges.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Reifing et coniux mea 820, 10. October.
lillind donamus atque tradimus pro remedio et salute animae nostrae ad monasterium sancti atoris quod dicitur Fulda et ad reliquias sancti Bonifatii ibidem requiescentis hoc est quod o in pago Salageuue in uilla Urdorpf et Chinzicha et Adalfrideshuson et in marca um uillarum quicquid proprietatis uisi sumus habere terris pratis pascuis aquis aquarumque rsibus areolis aedificiis mobilibus et immobilibus et haec nomina mancipiorum Otperaht albald Irmingoz Betto Reginburg Sigiburg Uuillirat et haec omnia cum filiis et ribus domibus et cum omnibus utensilibus ea duntaxat ratione ut ego Vodillind ad uitam m teneam et post obitum meum uos uel successores uestri firmam in omnibus habeatis potes- m. † sign. Reifinges qui hanc cum coniuge sua kartulam traditionis fieri rogauit. † sign. alperahti † sign. Iringi † sign. Folcmari † sign. Uuerinharti † sign. Leobsunes gn. Eginonis † sign. Uuahhilen † sign. Uuitrichi † sign. Eginonis † sign. Engil- ti † sign. Burgo. acta traditio haec sexto idus octobris in loco qui dicitur Tulba anno VII. nante domno Ludouico gloriosissimo rege Francorum. Eigili abbate iubente ego Hemmo hanc itionis kartam scripsi.

---

391. P. 480, I, 120. Tr. 317.
392. P. 467, I, 75. Tr. 315.

393. Traditio Helmrihi.

821, 24. Mai. Ego in dei nomine Helmrih dono atque trado in elimosinam fratris mei Eng
et Engilhades sicut ipsi mihi tradiderunt ad sanctum Bonifatium tradendum qui in
Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Eigil abbas multitudinem regit m
hoc est quod trado quartam partem Treisbaches ea ratione scilicet ut a die praesen
et incontradictam huius traditionis abbas supradicti monasterii habeat potestatem suisq
possidendum perpetualiter relinquat. facta traditio anno octauo domini nostri Hludouici
simi ac piissimi regis Francorum sub die nono kal. iunias coram his testibus. Poppo con
frid Galaman Liutperaht Friduhelm Offo Helmrih Theotmar Einrat Orth
hart Uuerinmunt Gundperaht Vadalheri Uuotan Sturmi Fridurih Go
Grimolt Brunman Engilger Hiltiger Altung Irminger Herimuot Elli Ot

394. Traditio Uuolfmunti.

821, 21. Iuni. Ego itaque in dei nomine Uuolfmunt trado in elimosinam Ruadrata a
Bonifatium Christi martyrem qui in monasterio Fulda sacro requiescit, corpore ubi uir
Eigil abbas multitudini praeest monachorum XI. mancipia in pago Grapfeld quorum
haec sunt. Gozperaht et uxor eius Liobuuiz cum filiis suis. Suuabolf. Uuilla
suis. ea ratione ut quamdiu praefata Ruadrata uixerit eadem mancipia per beneficium
abbatis habeat atque possideat post obitum quoque eius absque ulla contradictione a
supra dicti monasterii reuertantur. facta karta traditionis anno octauo regni Hludouici i
mense iunio die uero XI. kalendas iulias. isti sunt testes. Biricho Herimot E
Theotmar Benno.

395. Kartula traditionis Uualtrata.

821, 10. November. In Christi nomine ego Uualtrat relicta Adriani sana mente sanoque corpore
sanctum Bonifatium quicquid proprietatis habere uisa sum in his locis campis siluis pra
uineis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis id est in castello Pinge in pa
macinse et in alio castello nomine Bôtbarta et in Bruom et in Speien in occide
Hreni fluminis et in pago qui dicitur inferior Lognahi in Feldum. in Uuilare i
behhiu. in Stetim. et unum bifang in litore Huuilinu in marcu uillarum Stetim e
et haec mancipia cum omni elaboratu suo uel adquisito. Egilolf et uxor eius Adal
filiis suis. Alblóg cum filio. Meginburg cum filiis suis. Theotheri et uxor eius E
cum filiis suis. Theotun cum filio eius. Adalbirg. Otgis. Folrat. Bilidrud
Uuelarát. Engilger. Ebarhilt cum filio eius. Illa cum tribus filiis. Isangart
Heribirg cum tribus filiis. duo filii Hiltiburge. Hruadheri. Milrat. haec omnia
conprehensa potestatiua manu cum consensu et licentia Votoni comitis tradidi ad sanct
fatium traditumque in perpetuum esse uolo. ea scilicet ratione ut post obitum meum p
ad prefatum sanctum meliorata redeat cum omni integritate elaboratus mei et deinceps

---

393. P. 532, II, 108. Tr. 318.
394. P. 529, II, 101. Tr. 319.
395. C. 28b, 58. Hd. b. Tr. 320.

equas indomitas VI. Facta traditio haec in uilla Truhtmareshêm anno regni Hludouuici peratoris VIII. indictione XIIII. IIII. idus nouembres die dominico coram his testibus. † Hiltiahtis. † Heimbraht. Perahtalah. Rantolf. Uualtheri. Benno. Onolf. Helmarih. olfhroc. Heriuuin. Helmbraht. Galaman. Libhart. Uuinifrid. Godolt. érhart. Theotmar cancellarius rogatus a Uualtratu huius traditionis kartam scripsi. Census m huius traditionis debet esse per singulos annos ad missam sancti Bonifatii solidus unus de nto et si inde neglegens fuerit cum duplici emendet.

396. Kartula traditionis Altfridi.

Notum sit omnibus fidelibus nostris tam praesentibus quam et futuris quod ego Altfrid 822, 24. Mai. so admonitus instinctu trado ad sanctum Bonifatium Christi martyrem res proprietatis meae in monasterio sancti saluatoris quod dicitur Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis il abbas multitudini praeest monachorum hoc est in pago Grapfeld et in uilla uocabulo muisunga quae sita est in finibus Hramnungero et Mahesbahero quicquid moderno re proprietatis habeo in terris domibus aedificiis siluis campis pratis pascuis aquis aqua- decursibus seu incursibus cum omni integritate trado ad praedictum martyrem Christi. sed cipia XXXII. quorum haec sunt nomina. Uuillifrid. Uualtun Hunolt Ruadolt Theot- Ruadger Uuolfger Gerburg Uuolfhart Gozbold Adallind Thrudila Uuolf- Otbold Emita Albhart Gundrat Uuilla Reginger Adalgrim Thiotuuin Fri- uind Folcsuuind Gunza Gerflat Thiotrud Heliduuar Reginbold Ruodbold inbirg Liobmar. haec igitur cuncta quae supra notaui trado ut iam dixi ad praefatum tum Bonifatium Christi martyrem ea quidem ratione ut a die praesente praedictus abbas et essores eius firmam et incontradictam in omnibus habeant potestatem. Facta est igitur haec tionis karta anno dominicae incarnationis DCCCXXII. indictione XV. regni uero domini Hludo- i gloriosissimi regis Francorum anno octauo [1]) mense maio die XXIIII. mensis eiusdem. scripta onasterio Fulda a Hruodolfo indigno subdiacono in uice Altthuringi presbyteri. nomina que testium haec sunt. Hatto Blionung Heidanrih Ercanperaht Gerentil Uuahho peraht Ostorolt Liuthart Lantperaht Ruodolf Adalhart.

397. Kartula traditionis Altfridi.

Notum sit omnibus fidelibus nostris quod ego Altfrid diuina admonente gratia pro remedio alute animae meae dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi us requiescit corpore Christi martyr Bonifatius et ubi uenerabilis Eigil abbas multitudini achorum praeesse uidetur hoc est quod trado in pago Grapfeld et in uilla Madibah in ltresheimero marcu et in Hengistesdorfero marcu quicquid proprietatis uisus sum re in terris siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus aedificiis

---

396. P. 530, II, 104. Tr. 316. [1]) Da das Jahr 822 mit der Indiction stimmt, so muss das Regierungsjahr htig sein. Schannat dagegen hat dieses für unrichtig gehalten und geschrieben DCCCXXI; aber dann musste ich die Indictionszahl ändern, was er nicht gethan hat.

397. P. 531, II, 107. Tr. 308.

mancipiis et haec nomina mancipiorum Heriman Ratfrid Uuillihelm Heriman Adalba Liuthram Thiothelm Anthelm Guotheri Ratulpuuini. uxor eius Bilihilt Hiltibi Zitleich. uxor eius Tama Rihsuuind Fridubirg Adalsuuind Altheri Ratsuui Guli. uxor eius Gerhilt Otenzer Perahilt Uuilliheri Brunman Sigimar Uuilliri Heilagthrud Ruadan Otan Uuillihelm Bilimes. ea scilicet ratione ut a praesente di uos et successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. Facta aute haec traditio anno [1]) Hludouici regis Francorum gloriosissimi sub die IX. kalendas iunias i monasterio Fulda. ego Hemmo in uice Altthuringes iussus scripsi † sign. Altfrid qui ha kartulam traditionis fieri rogauit. † Ato presbyter. Haguno Orentil Theotleih Altma Remming Gerbold Nordman Nandung Ercanperaht Uuagperaht Rahhart Asalo Uuiduh Sundarmuot Stahalolf Heriperaht Ermanolt Gernand Madalrih Perah ger Uuolfboto.

398. Traditio Trudhiltae.

822. Ego in dei nomine Trudhilt deo sacrata trado ad monasterium sancti saluatoris q dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi Eigil abbas multitudini nachorum praeesse uidetur hoc est quod trado propter remedium animae meae et sororis nomine Suuidmot id est mancipia VII. his nominibus. Uuitbern Isingrim Uuieda Uu nela Uuicuuas Ratmar Leobuuini cum omni suppellectili eorum et quicquid ego uisa habere uel in antea acquirere possum ab omni integritate ad supra dictum monasterium trado. uidelicet ratione ut dum ego uiuo in hoc seculo usufructuario per uestrum beneficium hab post obitum uero meum uos et successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habe potestatem. facta kartula traditionis sexto [1]) nonas augusti anno IX. regnante domino nostro Hl douico piissimo imperatore. † sign. Thrudhilt quae hanc kartulam fieri rogauit. † si Brunger † sign. Uualtheri † sign. Embrico † sign. Heridegan † sign. Egilm † sign. Reginperaht † sign. Engilhart † sign. Elli.

399. Traditio Engilthrudae et Vosburgae.

In dei nomine Engilthrud et Vosburg donamus atque tradimus in elimosinam nostr ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifatius sacro requies corpore et uir uenerabilis Eigil abbas monachorum pius pastor praeesse uidetur hoc est qu tradimus in uilla Gruonbah in pago Gozfelde [1]) id est in terris pratis pascuis siluis aq aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis numero XII. ea uero ratione ut post obit nostrum uos et secutores uestri firmam et incontradictam in omnibus his rebus habeatis potestat facta kartula traditionis in monasterio Fulda. et isti sunt testes. † sign. Engilthrudae Vosburgae quae hanc kartulam traditionis fieri rogauerunt. † sign. Emichonis † si

---

[1]) Die Zahl fehlt bei P.; Schannat hat ohne weiteres die Zahl VI. eingeschoben. Da die Schenkung u der vorhergehenden zusammenhängt und die Urkunde an demselben Tage, 24. Mai, ebenfalls in Fulda ausgefertigt so habe ich sie hier eingereiht.

398. P. 527, II, 96. Tr. 321. [1]) Diese Zahl ist offenbar falsch, da im August die Nonen auf den fünft fallen. Wahrscheinlich liegt aber der Fehler in dem Namen des Monats, welcher verschrieben sein mag. Denn Anfang des August war Abt Eigil schon todt; er starb entweder den 15. oder den 18. Juni.

399. P. 529, II, 102. Tr. 322. [1]) Eb. summ. 39, 97 *Graphelden;* Sch. *Ueueringeuue.*

lhesis † sign. Gerhohi † sign. Rodolfi † sign. Uuerin † sign. Folcgeri † sign. Paturici † sign. Moratahi † sign. Isanperahti † sign. Uualahes.

400. Traditio Ermperahti.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Ermperaht pro retributione 822, 28. October.
uae aeternae dono ad monasterium quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius Christi martyr sacro requiescit corpore et uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest monachorum imo etiam promptissima deuotione trado in pago Grapfeld in terminis Haholfesbahhono quicquid ego et uxor mea Uualtrat iuste et legaliter a parentibus dimissum moderno tempore proprietatis habemus. ea scilicet ratione ut a die praesente praedictus abbas eiusque succescores perpetualiter habendi fruendi et quicquid exinde elegerint faciendi liberam ac firmam in omnibus habeant potestatem. facta traditio in monasterio Fulda anno dominicae incarnationis DCCCXXII. indictione XV. regni uero domini Hludouici imperatoris anno IX. mense octobri die V. kalendas nouembris coram testibus. Pato Teino Uuilliperaht Theothoh Gozmar Magolf Eggihart. Hadolfus indignus subdiaconus iussu domini Hrabani abbatis et rogatu Ermperahti scripsit.

401. Traditio Iringes.

Ego in dei nomine Iring pro remedio et salute animae meae dono atque trado ad mo- 822, 25. December.
nasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus Christi martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini monachorum praeesse uidetur hoc est quod trado in pago Grapfeld in uilla Chizzinge et in ipsa marca et in uilla Lullubach in ipsa marca quicquid proprietatis uisus sum habere in siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus aedificiis mancipiis quorum haec sunt nomina. Hiltrih Hunihilt Ginoz Meribrun Thancmar Uuerinthrud Amalung Suuidleib Sigimar Hildalfrid Altrih Scohilt. ea scilicet ratione ut post obitum meum praedictus abbas uel successores eius firmam et incontradictam in omnibus habeant potestatem. facta haec traditionis kartula anno IX. regnante gloriosissimo Francorum rege Hludouico sub die octauo kalendas ianuarias in loco qui dicitur Fulda. † sign. Iringes qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit. † Ercanperaht † Liutheri † Amalperaht † Ruadfrid † Theotfrid † Suuabberath † Uuelling † Suuabger † Reginheri † Hunrih † Reginolt † Asso † Biricho † Uuonat † Gerperaht † Ruadmuot. isti sunt testes uestitionis. Hungbraht Sigibot Ercanbot Churphing Egino Ortleib Theotrih Helpfrih Hunolt Eggipraht Asmunt Uuardeo Hatger Suuabperaht Birnicho Ruodheri Ercanperaht Amalperaht Uuinid Fruming Hildiperaht Thuringbraht Ludperaht Adaluuart Meginuuart Madalperaht Albung Hatmunt Folcuuart Gotahelm Alauuih Uuaning Hiltiger Buotrit.

402. Traditio Regingundae.

Ego in dei nomine Regingund dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod 822, 26. December.
dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Hrabanus

400. P. 532, II, 111. Tr. 323.
401. P. 533, II, 112. Tr. 324.
402. P. 532, II, 110. Tr. 325.

403. Karta Uuigirichi.

822, 29. December.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi. ego Uuigrih cogitans pro animae meae ut in futuro ueniam consequi merear dono ad sanctum Bonifatium qui in m Fulda sacro requiescit corpore. ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini preest m rum. immo etiam prumptissima deuotione trado in ciuitate Mogontia quae sita es uurmacense duas areas quarum ad occidentalem plagam possessio est sancti Petri. ad m sancti Nazarii et Landberti. ob oriente et austro est uia publica. sed et alias duas q orientem est uia ad occidentem proprium sancti Petri ad aquilonem sancti Martini. ad uero meum est proprium. necnon et quintam aream cuius ad occidentem et austrum habe Albanus ad orientem sanctus Martinus ad aquilonem proprium regis est. et in terminis m censium prata quarum ab una parte habet Abarhilt. ab altera Rihhelm. tertia uero ab alta strata usque ad Hrenum. haec itaque omnia cum domibus et aedificiis omnibus centiis suis trado ad predictum locum in elimosinam meam et coniugis meae Libs filiique mei Hrabangarii ad utilitatem monachorum ibidem deo famulantium. ea ratione mihi et uxori meae predictae per beneficium predicti abbatis ad tempus uitae nostrae lic et post obitum nostrum cum omni augmentatione ad rectores prefati monasterii redeat. ditio in monasterio Fulda anno dominicae incarnationis DCCCXXII. indictione XV. r Hludouuichi imperatoris anno VIIII. mense decembri die IIII. kalendarum ianuariar ab Hruodolfo indigno subdiacono.

404. Kartula traditionis Ercanperahti.

823, 4. Februar.

In nomine domini et saluatoris nostri Ihesu Christi. ego Ercanperaht ob d uitae aeternae ut in futuro ueniam peccatorum meorum consequi merear dono ad reliq Bonifatii qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hraban monachorum praeesse uidetur immo promptissima deuotione trado res proprietatis me Grapfelde in terminis uillae Kizziche duarum salinarum superioris scilicet et inferio quae ad me iuste et legaliter pertinet et iuxta inferiorem pontem [1]) ubi uicinius habeo de pratis in latitudine et longitudine quanta ipsa constat latitudo et iuxta sepem Uuillih

i Bonifatii tres uirgas in latitudine cum sua longitudine agrorum arabilium ad areas ea ratione die praesente praedictus abbas eiusque successores rerum supra dictarum firmam et incontra- n in omnibus habeant potestatem. facta est igitur haec traditio in monasterio Fulda anno X. Hludouici imperatoris mense februario die IV. mensis eiusdem coram subscriptis testibus. n. Ercanperahti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † sign. Gunnonis † sign. nis † sign. Sturmi † sign. Gerprahti † Eggi † Gerperahti † Gundacari uodolfi † Theotmari † Hadumari † Allingeri. Hruodolfus indignus subdia- iussus scripsit.

405. Kartula traditionis Iringi.

Ego in dei nomine Iring dono atque trado in elimosinam meam ad monasterium sancti oris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore sacro requiescit et uir uenerabilis anus abbas praeesse multitudini monachorum pius pastor uidetur hoc est quod trado tradi- e in perpetuum esse uolo in uilla Uuintgrabon et in pago Salageuue quicquid ibidem etatis uisus sum habere id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decur- domibus aedificiis mancipiis. et nomina mancipiorum haec sunt Hruadolf et uxor eius urg Hiltheri et uxor eius Hruadlaug Abarhilt et filii eius Ruadhilt Grimuuart duuart cum omni eorum suppellectili et sumptu. ea uero ratione ista omnia de iure meo um dominium trado atque transfundo ut per uestram precariam ad uitam meam hoc pos- nullo contradicente. post obitum uero meum uos et uestri successores firmam et incontra- nullo quod absit contradicente in omnibus habeatis potestatem. facta karta traditionis in Caragoltesbah mense ianuario die VII. februarii [1]) anno X. regni domini Ludouici glo- imi regis Francorum. et isti sunt testes qui hanc traditionem uiderunt signis praenotatis. gi qui hanc traditionem fieri rogauit et ita uoluit. † Egino comitis † Gerhart † Hartman buuin † Hupraht † Ercanperaht † Thioleih † Amalpraht † Deuuit † Rohing ndicho † Ratboto † Friduuin † Folcmar † Egino † Engilperaht † Nahhad adperaht † Nandheri † Uuolfgoz † Samuel † Glauperaht † Sandrat † Uue- art † Folcheri † Selimuot † Othelm. Aladran presbiter hanc traditionem scripsit.

406. Traditio Uuillun.

In nomine domini et saluatoris nostri Ihesu Christi. ego Uuilla pro intuitu aeternae retri- 822, 15. Fe- nis dono ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir bruar. abilis Hrabanus abba multitudini monachorum preesse uidetur. immo promta deuotione in ciuitate Mogontia quae sita est in pago uuormacinse .I. aream cum casa et tria ipia. Ratberthum scilicet Liobsuuinda et Madalbertum. et omnia quae in presenti abeo uel quae deinceps mihi dei gratia largire dignabitur. ea uero ratione ut mihi rés easdem per beneficium prefati abbatis ad uitam meam habere. post obitum uero meum ad rectores dicti monasterii cum omni integritate transeat. Actum in ciuitate Mogontia anno .X. regni

---

405. P. 467, I, 77. Tr. 332. [1]) In dem Datum ist ein Fehler. Schannat hat hinter die Zahl VII. das *idus* eingeschoben, womit die Schwierigkeit nicht gehoben, sondern eher vermehrt ist. Ich glaube vielmehr, as Wort *kalendas* ausgefallen ist, und die Urkunde wäre dann den 26. Januar 824 ausgestellt.

406. C. 68a, 185. Hd. a. Tr. 333.

Hludouuichi imperatoris mense februario die XV mensis eiusdem. † signum Erharti. † s
Uuigrichi † sig. Ratulfi † sig. Uualtharii † Bennonis † sig. Altprahti † sig. F
brahti. Hruodolfus indignus subdiaconus iussus scripsi.

407. Traditio Bernuuasi.

823,15.März. Ego itaque in dei nomine Bernuuas trado ad sanctum Bonifatium qui in mona
Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas monachorum turbae
praeest pastor duas hobas terrae arabilis in pago Salageuue in uilla Ostheim ipsius in
uillae et mancipia duo his nominibus Adalbold et Reginsuuind. ea scilicet ratione
beneficium supradicti abbatis Hrabani mihi et coniugi meae Geruuizu eandem rem ad
nostram possidere liceat et post obitum nostrum in illius et successorum eius absque ulla c
dictione redeat potestatem. facta traditio in monasterio Fulda anno X. regni Ludouuici glorios
imperatoris mense martio in idibus eiusdem mensis die dominico in media quadragesima. Th
mar indignus subdiaconus iussus scripsit. † Amo † Ruadperaht † Expimar[1]) † Ort
† Uuolfboto † Sigiuuart † Albuuin † Manno † Assuuin † Herirat † Eggi † l
dolf[2]) † Heriolt † Hadumar.

408. Traditio Lantuuini.

823,29.März. In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi. ego Lantuuin trado ad sa
Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus
monachis preesse uidetur quicquid terrae arabilis et in siluis in terminis uillae Ostheim pr
tatis uisus sum habere et unam areolam in longitudine XXIIII. uirgas in latitudine VII.
habentem in uilla quae nuncupatur Tulba in pago Salageuue ea scilicet ratione ut
praesente praedictus abbas eiusque successores firmam et incontradictam in omnibus habeant
tatem. facta traditio in monasterio Fulda anno X. imperii Ludouuici mense martio die
kalendas aprilis. Theotmar indignus subdiaconus iussus scripsit. † signum Lantuuini qui
traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Popponis comitis.

409. Traditio Lustrata et Sahsinna.

823,14.April. Ego itaque in dei nomine ancilla Christi Lustrat et soror mea Sahsinna pro
sione peccatorum nostrorum donamus traditumque in perpetuum esse uolumus ad monast
sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi requiescit sanctus Bonifatius Christi martyr pretioso c
ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas praeesse uidetur quicquid proprietatis habemus i
Eschinabach id sunt mancipia cum supellectili eorum quorum nomina haec sunt. Tha
Atta Perahtuuih Adaluuih Ellenrat Eburrat Atta Reginburg Rahhilt Perah

---

407. P. 469, I, 83 und ein Summarium 451, VII. Tr. 334. [1]) und [2]) Im Summarium sind die Na
angegeben: *Ertmar, Heuadolf.*

408. P. 469, I, 82. Tr. 335.

409. P. 469, I, 85. Tr. 336.

scilicet ratione ut per uestram prestariam possimus habere usque ad obitum uitae nostrae. post
tem uero amborum uos et successores uestri firmam et incontradictam accipiendi habendi fruendi
omnibus habeatis potestatem. facta haec traditio in uilla Hamalunburg anno X. Ludouici
nissimi imperatoris mense aprili die XIIII. eiusdem mensis coram his testibus. † sign. Lus-
ta et Sahsinna quae hanc traditionis kartam fieri rogauerunt. † sign. Hrabani abbatis
erbeloti monachi et praepositi † Hemmoni diaconi † Adalmanni † Assoni † Heri-
ti † Hildilbeorati † Hunrichi † Gramanni † Reginolti † Hartalahi. Hemmo
onus scripsit.

410. Traditio Uuigbrahti.

Ego itaque in dei nomine Uuigbraht in elimosynam meam dono atque trado ad mo- 823, 14. April.
rium sancti Bonifatii martyris Christi ubi Hrabanus abbas praeesse uidetur talem partem in
fonte ubi nascetur sal qualis mihi contingit in eodem fonte qui est in terminis Chizzihhei-
o in pago Salageuue ea scilicet ratione ut a die presente uos et successores uestri acci-
i habendi fruendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. facta haec traditio
nasteriolo Brachauu anno X. Ludouici imperatoris mense aprili die XIIII. eiusdem mensis.
n. Uuigbrahti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Folrati † sign. Albharti
n. Altmanni † sign. Eginonis † sign. Baturichi † sign. Harimoti † sign. Ercan-
hi † sign. Birichonis † sign. Ortleibi.

411. Traditio Uuitgeri.

In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Uuitger trado ad sanctum Bonifatium in mo- 823, 2. Mai.
rio Fulda corpore quiescentem ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest
achorum omnem proprietatem meam in pratis et unum iugerum [1]) in uilla Sundheim quae
est in pago Tullifelde ea ratione ut a die praesente praedictus abbas eiusque successores
n praedictarum firmam et incontradictam in omnibus obtineant potestatem. facta traditio in
nsterio Fulda anno X. regni Hludouici imperatoris mense maio secunda die mensis coram
estibus. † signum Uuitgeri tradentis † Fridubelmi † sign. Grimolti † Lantolti † sign.
inolti † Herirati † Uuaningi † Heriolti. Hruodolfus scripsit.

412. Traditio Gotahelmes.

Ego in dei nomine Gotahelm trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium qui in 823, 11 Mai.
nsterio Fulda corpore requiescit ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini monachorum
esse uidetur meam partem in illo superiore salso fonte qui ebullire uidetur in terminis uillae
dicitur Chizzicha in pago Salageuue iuxta ripam fluminis Sala. similiter et unius
rae meam partem trado quae in litore meridiano ipsius supradicti fluminis constat et in fine

410. P. 470, I, 86. Tr. 337.
411. P. 543, II, 147 und 148, zwei Abschriften, welche in einzelnen Ausdrücken von einander abweichen.
nat trad. 338 hat die zweite Abschrift (B) gegeben. [1]) B setzt hinzu *curtiferum*.
412. P. 469, I, 84. Tr. 339.

superius nominatae uillae ea scilicet ratione ut ab hac die praesente in dominio atque in pote sit supradicti martyris Christi Bonifatii et in ipsius superius nominati abbatis ut quicquid ex facere elegerit faciat absque ullius personae contradictione. facta est haec traditio in monas Fulda quinto idus maias anno X. regni domini Ludouici gloriosissimi imperatoris. ego Asc indignus monachus hanc traditionis kartulam scripsi. isti sunt testes huius traditionis. † s Gotahelmes qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit.

413. Traditio Amalperahti.

823, 6. Iuni. In nomine dei et saluatoris nostri Ihesu Christi. ego Amalperaht cognomento Fu trado in uilla Hengisthorpf quae est in pago Salageuue unam aream habentem in latitu uirgas XXIIII. et in longitudine XXXV. cum omni aedificio et unam bizumam cuius longi XXX. uirgarum est latitudo uero XV. et duo loca molendina et iugera V. in elimosinam ad ctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir u rabilis Hrabanus abbas multitudinem regit monachorum ea ratione ut quamdiu uixero liceat per praestationem praedicti abbatis ad sustentaculum uitae meae possidere. post obitum meum atque de hac luce discessum rectores memorati monasterii habeant teneant atque possi et firmissima potestate perfruantur. Actum in monasterio Fulda anno X. regnante Ludouico peratore mense iunio die VI. mensis eiusdem coram subscriptis testibus. † sign. Raginhi † sign. Brunichen † sign. Gunnen † sign. Sundarharii † Albuuarti † Rihbra † Tuotim † Hrabrahti † Husuuarti † Theotbaldi † Gundharii † Anen † B tonis † Geruuini. Ruodolfus indignus [subdiaconus] subscripsi.

414. Traditio Uuigboti.

823, 9. Iuni. In dei nomine ego Uuigbot trado in terminis uillae Hnutilinga quae est in p Salageuue iugera LX. in elimosinam meam et Muomum et Rihbercti ad sanctum Bonifa qui in monasterio Fulda corpore requiescit ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini pr monachorum. ea ratione ut a die praesente praedictus abbas eiusque successores firmam et in tradictam in omnibus habeant potestatem. actum in monasterio Fulda anno X. regnante Hludo imperatore mense iunio die nono eiusdem mensis coram subscriptis testibus. † sign. Uuig † sign. Ratolti † sign. Hruadmunti † sign. Hratboten † sign. Burgen † sign. Ut folti † sign. Iungrati. Ruodolfus indignus subscripsi subdiaconus.

415. Traditio Folchrammi.

823, 9. Iuni. In dei nomine ego Folchram trado in terminis uillae Sundheim quae est in Bari partem capturae illius talem qualem mihi pater meus iure hereditauit in elimosinam me sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda requiescit cui uir uenerabilis Hrabanus a

---

413. P. 468, I, 79. Tr. 340.
414. P. 468, I. 80. Tr. 341.
415. P. 536, II, 126. Tr. 342.

esse uidetur ea ratione ut a die praesente rectores memorati monasterii firmam in omnibus tineant potestatem. actum in monasterio Fulda anno decimo regnante Hludouico imperatore ae iunio die VIIII. eiusdem mensis coram istis testibus. † sign. Folchrammi † sign. Uuo-ni † sign. Ginozes † sign. Ualtharii † sign. Ellengeri. Hrudolfus indignus sub-conus scripsit et subscripsit.

416. Traditio Hruadmunti.

In dei nomine ego Hruadmunt trado in uilla Tulba quae est in pago Salageuue ad 823, 9. Iuni.
identem ecclesiae agrum .L. uirgarum longum et XIII. latum in elimosinam meam ad sanctum ifatium qui in monasterio Fulda corpore requiescit ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas esse uidetur ea ratione ut a die praesente rectores eiusdem monasterii firmam obtineant potes-m quicquid exinde elegerint faciendi. Actum in monasterio Fulda anno X. regnante Hludouico eratore mense iunio die nono eiusdem mensis coram istis testibus. † sign. Ruadmunt † sign. olfolt † sign. Iungrat † sign. Uuigbot † sign. Ratolt † sign. Ratboto † sign. rgeo. Ruodolfus subdiaconus scripsi.

417. Kartula ingenuitatis Frumigisi.

Dilectissimo meo Frumigiso. ego in dei nomine Ata plenius pertractaui pro dei timore et 823, 29. Iuni.
remedio animae meae ut ab iugo seruitutis té laxare uoluero ingenuum quod et ita feci ut ab die presente ingenuus sis et ingenuus permaneas et nulli heredum ac proheredum meorum o umquam tempore nisi tantum annis singulis denarios IIII. de cera ad ecclesiam sancti Boni- quae est constructa in silua quae dicitur Buochonia ubi ipse sanctus dei ac gloriosus tyr sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Hrabanus abba preesse uidetur et ad iuitatem sancti Bonifatii dare studeas et si exinde neglegens uisus fueris cum uno solido resti- et cui dono ad confirmandam ingenuitatem ipsius quicquid peculiare habes aut deinceps ela-ire potueris concessum habeas mundburt uel defensionem ad ipsam ecclesiam in omnibus eas. si quis uero quod fieri non credo si ego ipsa quod absit aut aliquis de heredibus meis proheredibus meis seu quislibet ulla opposita persona qui [contra] hanc kartulam ingenuitatis ire aut eam infrangere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et sancti Bonifatii et insuper rat ad ipsam supra dictam ecclesiam auri uncias .II. argenti libras .IIII. coactus exsoluat et en quod repetit euindicare non ualeat sed presens ingenuitatis [kartula] hec omni tempore a et stabilis permaneat cum stipulatione subnixa. facta kartula ingenuitatis haec sub die III. ndas iulias anno X. regni domni Hludouuichi serenissimi imperatoris. Actum in Mogontia ate in capella sancti Bonifatii coram testibus inferius scriptis. † Atun quae hanc kartulam nuitatis fieri atque firmare rogauit. † Salichi † Fruoridi † Otrammi † Hartuuini 'hruodulfi † Folcbercti † Gundrammi † Uuigrichi † Ratgeri † Ratulfi † Sigi-nni † Reginfridi † Altmanni † Scapfleichi † ego Starcharius subdiaconus tus scripsi et notaui diem et tempus quo supra.

---

416. P. 468, I, 81. Tr. 344.
417. C. 67b, 183. Hd. a. Tr. 345.

418. Traditio Hruadun.

823, 4. August. In dei nomine ego Hruadun trado ad sanctum Bonifatium qui in monaste requiescit ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas monachorum pastor esse dignoscitur tra in perpetuum esse uolo in uilla Sala quae est in pago Grapfeld unam hobam et mas his nominibus Albhart Luithilt Theotbirg Erpfuuar Sigiuuar Sigilind Uu ea ratione ut per beneficium praedicti abbatis eadem mihi liceat possidere quamdiu prae uixero et post meum discessum ipse et successores eius habeant teneant et perpetualiter po in elimosinam meam et utilitatem monachorum ibidem deo seruientium. actum in uilla richesstat anno X. regni Illudouici imperatoris mense augusto die quarta coram testibus. † sign. Hludolfi † sign. Hludomari † sign. Dinguuini † sign. Folcrichi Ottonis † sign. Hemmonis † sign. Uuatmari † sign. Cunimunti † sign. Otgeri Leobgeri † sign. Uuolfi † sign. Hahicho † sign. Sigiharti † sign. Reginheri Baturichi. Hruodolf indignus subdiaconus scripsit.

419. Traditio Uuuldarniuui.

823, 4. August. Ego in dei nomine Uuuldarniuui dono atque trado ad monasterium sancti quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Hr abbas multitudinem regit monachorum traditumque in perpetuum esse uolo omnem e meum et insuper memet ipsum ut quicquid deinceps laborauero uel acquisiero ad eum cuius me mancipaui seruitio et mancipia sex quorum nomina haec sunt Nortmunt Albthrud Lustrat Libthrud Amalthrud. et omnia quae in praesenti die propri uideor trado ad supra dictum sanctum dei ea ratione ut nepti meae quae uocatur Uu liceat unum ex mancipiis Libthrud nomine quamdiu uixerit in beneficio possidere. e alterum mancipium uocabulo Amalthrud Ruadsuuindu nepti meae eadem conuentione suam liceat possidere. caetera autem ego ad sustentaculum uitae meae per praestationis ad dies meos permittar habere post obitum uero meum et illarum quas praedixi neptium absque ulla contradictione uel diminutione ad rectores praefati monasterii reuertantur. uilla Munirichesstat anno X. regni Hludouici imperatoris mense augusto die IIII. co scriptis testibus. † sign. Hludolfi † sign. Hludumari † sign. Dinguuini † sig richi † sign. Ottonis † sign. Hemmonis † sign. Uuatmari † sign. Otgeri † sig † sign. Hrodolfi † sign. Cunimunti † sign. Leobgeri † sign. Haicho † sign. Si † sign. Regingeri † sign. Baturichi. Hruodolfus indignus subdiaconus scripsi.

420. Traditio Otfrides.

823, 4. September. In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego Otfrid trado ad sanctum Bonifatium Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus multitudinem regit monachorum traditumque in perpetuum esse uolo quicquid proprietatis

---

418. P. 534, II, 118. Tr. 346.
419. P. 533, II, 113. Tr. 347.
420. P. 541, II, 142. Tr. 348.

ibus uillis hoc est in Altenstetin et in Grezzistat quae sunt in pago Grapfeld una cum is domibus aedificiis mancipiis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobi- s et immobilibus uel quicquid dici aut nominari potest trado ad sanctum Bonifatium. nomina m mancipiorum haec sunt Thancrih Rihthrud Ilina et filii eius III. Hruadmar et uxor Erilind. Uuitmar Uuolfhart Meginlind Brunihilt cum filio uno. Liubucha cum tribus. Liutmar Hartmar Mirliub Uuuldarrih cum omni eorum supellectili et sumptu. igitur omnia ut praedixi quae iuste et legaliter infra terminos memoratarum uillarum ad m possessionem pertinent cum omni integritate trado coram testibus ad supra dictum sanctum ea ratione ut per beneficium praedicti abbatis mihi liceat easdem res possidere quamdiu uixero d usus meos non minuendo sed augendo excolere. post obitum uero meum tam ipse quam essores eius in elimosinam meam et ad seruitium seruorum dei habendi tenendi ac possidendi m et inuiolatam in omnibus obtineant potestatem. Facta traditio in monasterio Fulda anno X. i gloriosissimi Hludouuici imperatoris mense septembri die septimo kalendas octobris coram criptis testibus. † sign. Otfrides qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Sturmi uerinolti † Friduhelmi † Hruadmari † Ercanrichi † Herimoti † Birichonis eginolti † Abraham † Theotfridi † Hruadfridi † Hruadmunti † Megingozi erprahti † Eggi † Herirati † Hruadolfi † Nordperahti † Bebozi † Alba- hi. Hruodolf indignus subdiaconus iussus scripsit. isti uestitionem uiderunt. † Rohing olt † Hruadmar † Gundacar † Suidger † Gisalhart † Leidrat † Hiltigrim olt † Gernand † Uuilliperaht † Helpfant † Partuh † Gerhoh † Egilhart.

421. Kartula Uuillirammi et Engilprahti.

Ego in dei nomine Uuilliram et Engilpraht pro remedio animae nostrae tradimus ad 823, 7. October. tum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uenerabilis Hrabanus preesse uidetur seruum nomine Liutolfum. ea scilicet ratione ut a presente die uobis uel essoribus uestris IIII. denarios in cera persoluat. facta haec traditio anno X. regni Hludouuici osi regis sub die nonas octobris coram his testibus. † Hiltibald † Hartfrit † Hruod- g † Erhart † Batucho † Uuillipraht † Morolt † Gatto † Herirat † Uuilli- d † Hruodhart † Albrat † Gunzo † Otacar.

422. Traditio Asgeri et Hadugeri.

Si aliquid de facultatibus nostris a deo nobis concessis locis sanctorum concedimus pro 823, 26. November. nos procul dubio in aeterna beatitudine mercedem recepturos esse confidimus. idcirco nos er scilicet et Haduger tradimus ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio a sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest mona- um traditumque in perpetuum esse uolumus in uilla Geltheresheim quae est in pago pfelde aedificium nostrum et iugera XL. et cuncta quae in ipsa et in omnibus finibus eius et legaliter ad nos pertinere uidentur tradimus in elimosinam nostram ad supra dictum sanctum

---

421. C. 67b, 184. Hd. a. Tr. 349.
422. P. 536, II, 125. Tr. 350.

dei ea ratione ut per beneficium praefati abbatis non uterque nostrum sed Haduger easdem r ad tempus uitae suae possideat. post obitum uero eius rectores supra dicti monasterii firmam incontradictam perpetualiter in omnibus earundem rerum obtineant potestatem. Actum in uil Geltheresheim anno X. regni domini Hludouuici imperatoris mense nouembri die XXVI. Hrud dolfus indignus subdiaconus iussus scripsit. † sign. Asgeri et Hadugeri qui hanc traditioni kartam fieri rogauerunt. † sign. Hagunonis † Rahhanti † sign. Gerbaldi † sign. Peraht geri † sign. Belaz † sign. Engilprahti † sign. Adaluuigi † sign. Reginmunti † sign Bernharti † sign. Engilgeri.

423. Traditio Trudhildae.

824, 8. Ianuar. In dei nomine ego Trudhilt trado ad sanctum Bonifatium unum seruum nomine Erca bald in pago Gozfelde manentem ea ratione ut per beneficium Hrabani abbatis mihi li eundem seruum ad uitam meam possidere et post obitum meum in illius et successorum eius omni elaboratu suo transeat potestatem. Facta traditio in uilla Nordheim anno X. regni H douuici imperatoris mense ianuario die octauo eiusdem mensis. Hruodolfus indignus subdiac scripsit. † sign. Gozperahti † sign. Uuerinolti † sign. Sturmi † sign. Friduh † sign. Herimoti † sign. Sigibrahti † sign. Abraham † sign. Ellenharti † Magolfi † sign. Gundharti † sign. Theotmari † sign. Hruodmari † sign. Eggiprahti

424. Traditio Blidhildae.

824, 8. Ianuar. In dei nomine ego Blidhilt trado ad sanctum Bonifatium ancillam meam nomine Fre chin in pago Grapfelde ea ratione ut per beneficium Hrabani abbatis mihi liceat eandem uitam meam possidere post obitum uero meum in illius uel successorum eius cum omni ac sitione sua transeat dominium. Actum in uilla Nordheim anno X. regni Hludouuici imperat mense ianuario die VIII. eiusdem mensis. Hruodolfus indignus subdiaconus scripsit. † si Gozpraht † sign. Sturmi † sign. Uuerinolt † sign. Friduhelm † sign. Herimu † sign. Sigipraht † sign. Abraham † sign. Ellenhart † sign. Magolf † sign. Gun hart † sign. Theotmar † sign. Hruadmar.

425. Traditio Inguhildae.

824, 8. Ianuar. In dei nomine ego Inguhilt trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sa requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas monachorum turbae praeest pastor d hobas terrae arabilis in pago Grapfeld in terminis uillae Ostheim et mancipia quatuor nominibus Eburhilt Triuhilt Liutrih Adalheri ea conditione ut a die praesente praedic abbas eiusque successores firmam et incontradictam eorum quae tradidi in omnibus habeant po tatem. Facta traditio in uilla Nordheim anno X. regni Hludouuici imperatoris mense ianu

---

423. P. 535, II, 121. Tr. 327.
424. P. 535, II, 119. Tr. 328.
425. P. 534, II, 117. Tr. 329.

die octauo eiusdem mensis. Hruodolfus indignus subdiaconus scripsit. † sign. Gozperahti † sign. Sturmi † sign. Uuerinolti † sign. Friduhelmi † sign. Herimoti † sign. Sigiperahti † sign. Abraham † sign. Ellenharti † sign. Magolfi † sign. Gundharti † sign. Theotmari † sign. Ruodmari † sign. Eggibrahti † Ueltingi.

426. Traditio Uuiggeri.

In dei nomine ego Uuigger trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda corpore requiescit et ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas esse uidetur in pago Tullifelde in uilla Sundheim unum pratum ea ratione ut a die praesente ipse et eius successores firmam et inconuidictam in omnibus habeatis potestatem. Actum in uilla Sundheim anno X. regni Hludouuici imperatoris mense ianuario die VIIII. eiusdem mensis. Hruodolfus indignus subdiaconus scripsit. † sign. Uuiggeri qui hanc traditionem fecit. † sign. Einrati † sign. Sturmi † Uuerinolti † Friduhelmi † Herimoti † Abraham † Magolfi † Gundharti † Theotmari. 824, 9. Ianuar.

427. Traditio Ratroches et Deuites.

Ego in dei nomine Ratroc et Deuit donamus atque tradimus in elimosinam nostram ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius corpore sacro requiescit et uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini monachorum pius pastor uidetur hoc est quod tradimus in Kizichero marcu quicquid ibidem proprietatis habemus id est terris pratis pascuis silis aquis aquarumue decursibus ea ratione ut a die praesente uos in omnibus habeatis potestatem. Facta karta traditionis in uilla Iuzenheim anno X. regni domini Hludouuici gloriosissimi regis Francorum. et isti sunt testes. † Ratroches et Deuites qui hanc kartam traditionis in perpetuum esse uoluerunt. † Starcmanni † Iringi † Othelmi † Folcheri † Folcmari Emichen † Irminbaldi † Heriolti † Freuuiperahti † Eburolfi † Liutmari † Othelmi.

428. Traditio Theotgeri.

Ego in dei nomine Theotger trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda requiescit corpore sacro ubi Hrabanus abbas praeesse cognoscitur hoc est quod trado unum iugerum [1]) in pago Tullifeld in uilla Uueithaha ea ratione ut a die praesente in uestrum uideant dominium. Facta traditio in monasterio Fulda anno XI. regni Hludouuici imperatoris mense februario idibus eiusdem mensis coram his testibus. † sign. Theotgeri qui hoc tradidit. Hugprahti † sign. Blidgeri † Theotrichi † sign. Nandheri † Buobonis † Adolfi Edolti † Herirati † Hadumari † Nordprahti † Gerprahti. Ascrichus [2]) iussus scripsit. 824, 13. Februar.

426. P. 535, II, 123. Tr. 330.
427. P. 468, I, 78. Tr. 351.
428. P. 537, II, 130. Tr. 352 »collato cum cod. mss.« [1]) Schannat schreibt: *iugera centum et mancipia XXI.* Auch Eberhard summ. 39, 129 hat *centum iugera cum mancipiis XX.* [2]) P. *Aschus.* Sch. *Asger.*

429. Kartula traditionis Uualtrata et Uoten de Botbarton.

824, 15. Februar. In Christi nomine. si aliquid de rebus nostris locis sanctorum uel in substantia pauperu conferimus procul dubio nobis in aeterna beatitudine remunerari confidimus. nos itaque in dei nomin Uualtrat et Voto tradidissemus res nostras ad ecclesiam sancti Bonifatii ubi ipse sanctus d corpore requiescit. ubi uir uenerabilis gratia dei Hrabanus abba atque custos presente tempo preesse uidetur. hoc est quod donamus in pago uuormacinse in castello Pingua. et in al castello nomine Bootbarta et in Prioni et in Spegen. et in occidentali litore Hreni flumin et in pago qui dicitur inferior Loganahi in Feldum in Uuilare in Barnbehhiu in Stetin et unum bifang in litore Uuilinu in marcu uillarum Stetim et Feldum. et quicquid nos istis locis uisi sumus habere totum et integrum ibidem donamus campis uineis pratis terris aratu siluis pascuis aquis aquarumque decursibus. et similiter donamus haec mancipia his nominib Egilolf et uxor eius Adalhilt cum filiis suis. Alblaug cum filio. Meginburg cum fi suis. Theotheri et uxor eius Ratsuuind cum filiis suis. Theotun cum filio eius. Adalbi Otgis Folrat Bilidrud cum filiis. Uuelarat Engilger Ebarhilt cum filio eius. Illa c tribus filiis. Isangart cum filiis. Heribirc cum tribus filiis. duo fili Hildiburge. Hruodh Miilrat. haec omnia superius scripta et dum ego Uualtrat aduixero habeam teneam a possideam. et post meum quoque discessum omnes res melioratas absque ullius contradiction uestram redeant potestatem. si quis uero quod fieri non credimus si nos ipsi quod absit aut quis de heredibus uel proheredibus nostris seu qualibet opposita persona qui contra hanc kart traditionis temptauerit aut eam inrumpere uoluerit iram dei omnipotentis incurrat et insuper in ad ipsam ecclesiam cogente fisco auri uncias III. argenti pondera V. coactus exsoluat. et q repetit euindicare non ualeat. sed presens traditio haec omni tempore firma et inuiolata perma stipulatione subnixa. facta traditio haec in uilla Becchilenheim sub XV. kalendas martias a XI. regni domni nostri Hludouuici gloriosi imperatoris. † Uualtrata et Votonis qui h kartulam traditionis fieri rogauerunt. † Albrichi comitis † Frumolti † Badurichi † Erca berti † Hunberti † Adaluuini † Engilhelmi † Ermberti † Rathadi † Otber † Adalberti. ego Hruadhart hanc kartam traditionis scripsi.

430. Traditio Nidgozi.

834, 16. Februar. Ego in dei nomine Nidgoz trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sac requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest monachorum traditumq in perpetuum esse uolo ob remedium animae Husuuarti quicquid proprietatis habeo in uilla qu uocatur Thurpfilin iuxta ripam fluminis Moin in regione Sclauorum ea conditione ut a d praesente tam praedictus abbas quam successores eius in elimosinam Husuuartes et in ipsor utilitatem habeant teneant atque possideant suisque posteris perpetuó possidendum relinquant absq ulla contradictione uel impedimento aliorum. Actum in monasterio Fulda anno XI. regni Hlud uuici imperatoris mense februario die XVI. eiusdem mensis coram istis testibus. † sign. Nidgo qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit. † sign. Albolti † sign. Bernolfi † Ermin † Massonis † Herirati † Nandgisi † Gerperahti † Nordprahti † Hadumari. Hru dolf indignus subdiaconus iussus scripsit.

---

429. C. 68b, 188. Hd. b. Tr. 3
430. P. 536, II, 124. Tr. 353.

431. Kartula Iburini pro Rathere de Rinahgouue.

Ego in dei nomine Iburin trado in elimosinam Ratheres quicquid proprietatis habuit 824, 21. Februar.
in terminis uillae Thornheim ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fuldae [requiescit] ubi
Hrabanus abba preesse uidetur i. exceptis mancipiis in agris et pratis aedificiis areis quicquid
ici uel nominari potest ea scilicet ratione ut a die presente supradictus abbas uel successores
ius haec omnia teneant atque possideant et quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissi-
mam in omnibus habeant potestatem. facta traditio VIIII. kalendas martias anno XI. Hluduuici.
coram his testibus † Iburin † Hiltibald † Heriuuig † Erhart † Suuidger † Hruod-
uig † Egisheri † Unarg † Uuolfhelm † Bernheri † Uuihgung † Folcrih † Hilti-
rid † Uuitger † Uuillibald † Hruoding † Batucho † Uualtheri † Ernust
† Batucho † Geruuin † Uuisurih † Asprant † Eggihart † Eburhelm. isti fuerunt
testitionem † Franco † Uuitger † Gundhelm † Uualah † Liutram † Gundacar
† Bernhart † Uuasogo † Uuadheri.

432. Traditio Engillindae.

Ego in dei nomine Engillind dono atque trado pro remedio animae meae ad sanctum 824, 15. April.
Bonifatium martyrem Christi cuncta quae possideo in Craffa iuxta Fuldam et [1]) mancipia duo
quorum haec sunt nomina. Perahtlind Vohthilt ea uidelicet ratione ut per beneficium uestrum
possideam usque ad obitum uitae meae et post obitum meum in uestram transeant potestatem.
Facta haec traditio in monasterio quod dicitur Ratesdorf anno ab incarnatione domini DCCCXXIIII. [2])
regni uero serenissimi imperatoris Hludouuici anno XI. mensis aprilis sub die XVII. kalendas maias
praesentibus his testibus. † sign. Ginozes † sign. Brunichonis † sign. Gerperahti † sign.
Ellingeri † sign. Reginolti † sign. Herirati † Reginharti † Gundalahi † sign.
Herimoti † sign. Nebi † sign. Herigelti † sign. Nordprahti.

433. Traditio Otmari.

Ego in dei nomine Otmar trado ad monasterium sancti Bonifatii quod est constructum in 824, 17. April.
pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas pius preesse uidetur pater
huius est in pago Tullifeld quod trado in marcu Sundheim iugera XL. ea ratione ut ab hac die
rectores fuldensis ecclesiae habeant teneant possideant et quicquid exinde facere uoluerint liberam
ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. facta traditio XV. kalendas maias anno XI. regni
Hludouuici imperatoris coram his testibus. † sign. Otmari qui hanc traditionis kartulam fieri
iussuit † Ezzilonis † Galamanni † sign. Herimanni † Uurmheri † Geperahti
† Uuolfmunti † Uuasgonis † Albharti † Heriolti † Ellingeri † Asalahi † Fru-
holti. ego Ascrichus iussus scripsi.

---

431. C. 68b, 187. Hd. a. Tr. 354.

432. P. 533, II, 114. Tr. 358, coll. cod. mss. [1]) Die Worte: *cuncta — et* fehlen bei P; vergl. jedoch
nach Eberhard summ. 39, 109. *Craffa* hat Schannat gewiss falsch gelesen. [2]) P. hat DCCCXXV.

433. P. 548, II, 164. Tr. 357.

434. Traditio Hruodingi.

824, 8. Mai. Ego in dei nomine Hruoding trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fuld corpore requiescit ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas monachis praeesse uidetur traditumque i perpetuum esse uolo quicquid proprietatis habeo in Uuolfeshart quae est in pago Grapfel cum mancipiis XX. [1]) ea scilicet ratione ut praedictus abbas et successores illius ab hac die deinceps habendi ac possidendi firmam et incontradictam in omnibus obtineant potestatem. Actu in monasterio Fulda anno XI. regni Hludouuici imperatoris mense maio die VIII. coram inf nominatis testibus. † sign. Hruodingi traditoris † sign. Nordperahti testis † sign. Egg testis † sign. Heriolti testis † Herirati testis. Hruodolfus scripsit.

435. Kartula traditionis Ermanolti.

824, 5. Iuni. Ego in dei nomine Ermanolt trado in elimosinam meam ad monasterium sancti Boni quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda. ubi uir uenerabilis Hrabanus a turbae monachorum regulariter degentium pius preesse uidetur. hoc est quod trado in pago Um macinse in uillam Omunheim uineam unam et mancipia II. ea uidelicet ratione ut a die sente ex mea potestate in supradicti abbatis et sucessorum eius redeat dominium et qui exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. facta tradit monasterio Fuldae anno XI. regni Hludouuichi imperatoris mense iunio eiusdem m nonas. † Ermanolti qui hanc traditionem fieri rogauit. † Gunduuini † Uuihingi † Gu harti † Magolfi † Teino † Theotger † Theothoh † Heriuuart † Gunno † Hu mot † Asso. ego Ascrichus iussus scripsi.

436. Traditio Hruadhelmi.

824, 5. Iuni. In dei nomine ego Hruadhelm trado in elimosinam meam ad monasterium sancti B fatii quod dicitur Fulda ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas turbae monachorum pius prae uidetur pastor in pago Hasageuue in Heilingero marcu iugera duo et in pago Grapfe in Lurungero marcu quinquaginta iugera et mancipia X. ea uidelicet ratione ut a die prese in potestatem supradicti martyris Christi ipsiusque monasterii abbatis redeant ac deinceps per niter in eius dominio permaneant. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XI. re Hludouuici piissimi imperatoris nonis iunii coram his testibus. † sign. Hruadhelmi qui h traditionis kartam fieri rogauit † sign. Antolfi † Rathelmi † Gotafridi † Leibol † Adalboldi † Ratroc. ego Ascrih indignus ostiarius scripsi et testibus confirmaui.

437. Traditio Zituuarti.

824, 5. Iuni. Ego in dei nomine Zituuart trado ad sanctum Bonifatium ubi Hrabanus abbas pre uidetur II. iugera in pago Hasageuue in Heilingero marcu ea ratione ut a die prace

---

434. P. 537, II, 128. Tr. 356, coll. cum cod. mss. [1]) Die Worte *cum mancipiis XX.* fehlen bei P; a auch Eberh. summ. 39, 127 führt sie an.

435. C. 68a, 186. Hd. a. Tr. 360.

436. P. 537, II, 129. Tr. 362 coll. cum cod. mss.

437. P. 538, II, 132. Tr. 368.

redeant in praedicti abbatis potestatem. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XI regni Hludouuici imperatoris nonis iunii coram his testibus. † sign. Zituuarti qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Antolfi † Rathelmi † Gotafridi † Leibolfi † Adalboldi † Ratrog. ego Ascrih iussus scripsi.

438. Traditio Folcrati.

Ego in dei nomine Folcrat trado in elimosinam meam ad monasterium sancti Bonifatii 824, 5. Iuni.
quod dicitur Fulda ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas turbae monachorum pius praeesse uidetur
ter in pago Hasageuue in Heilingo marcu iugera LV. ea scilicet ratione ut a die presente
potestatem supradicti martyris Christi ipsiusque monasterii abbatis redeat ac deinceps perenniter
eius dominio permaneat. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XI. regni Hludouuici
simi imperatoris nonis iuniis coram his testibus. † sign. Antolfi † sign. Rathelmi † Gota-
idi † Leibolfi † Adalboldi † Ratroc † Folcrati qui hanc traditionis kartam scribere
uit. ego Ascrichus indignus ostiarius hanc kartulam traditionis iussus scripsi et testibus
rmaui.

439. Traditio Egilharti.

Ego in dei nomine Egilhart trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro 824, 5. Iuni.
ecit in corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas pius praeesse uidetur pastor iugera duo
pago Grapfeld in marcu Gerincsheimo ea uidelicet ratione ut a die praesente in potes-
tem supradicti martyris Christi ipsiusque monasterii abbatis redeat ac deinceps perenniter in eius
minio permaneat. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XI. regni Hludouuici piissimi
peratoris nonis iuniis coram his testibus. † sign. Egilharti qui hanc traditionis kartam fieri
uit † sign. Herimoti † sign. Engilharti † sign. Uuoatani † sign. Hruadfridi † sign.
riduarti † Reginharti † sign. Abraham † sign. Uuonati † sign. Frehholfi † Hruad-
ari. ego Ascrih indignus ostiarius hanc traditionis kartulam iussus scripsi et testibus confirmaui.

440. Traditio Hruadfridi.

In dei nomine ego Hruadfrid trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda 824, 5. Iuni.
cro requiescit in corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudinem regit monachorum
gera CLII. in Iusicho marcu in pago Grapfeld ea uidelicet ratione ut a die presente in
testatem supradicti martyris Christi ipsiusque monasterii abbatis redeat ac deinceps perenniter
eius dominio permaneat. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XI. regni Hludouuici
simi imperatoris nonis iuniis coram his testibus. † sign. Hruadfridi qui hanc traditionis kartam
i rogauit † sign. Frehholfi † sign. Ramuolfi † Perahtgeri † sign. Liutfridi † Erpf-
hi † Ercanfridi. ego Ascrichus indignus ostiarius hanc traditionis kartulam iussus scripsi
testibus confirmaui.

438. P. 539, II, 136. Tr. 367.
439. P. 539, II, 135. Tr. 366.
440. P. 540, II, 140. Tr. 364.

441. Traditio Hahgeri.

824, 5. Iuni. In dei nomine ego Hahger trado in elimosinam meam ad monasterium sancti B quod dicitur Fulda ubi Hrabanus abbas pius praeesse uidetur pastor hoc est quod trado i Tullifeld in uilla Uestheim in ipsa marca quicquid proprietatis habeo id est terris siluis pascuis aquis aquarumue decursibus quicquid dici et nominari potest ea uidelicet ratione die praesente in potestatem supradicti martyris Christi ipsiusque monasterii abbatis red deinceps in eius dominio permaneat. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XI. Hludouuici piissimi imperatoris nonis iuniis coram his testibus. † sign. Hahgeri qui hanc tionis kartam fieri rogauit † sign. Herimoti † Engilharti † sign. Uuoatani † Freh † Hruadfridi † Uuonati † Friduharti † Reginharti † Abraham † Hruadmar Ascrichus indignus ostiarius hanc traditionis kartulam iussus scripsi et testibus confirmau

442. Traditio Eburolfi.

824, 5. Iuni. Ego in dei nomine Eburolf trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudinem regit monachorum i Tullifeld in uilla Uuestheim iugera LXXV. ea scilicet ratione ut a [die] praesente ex nostra po in supradicti abbatis et successorum eius redeat dominium. facta haec traditio in monasterio anno XI. regni Hludouuici serenissimi imperatoris nonis iuniis coram his testibus. † sign. Ebu qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † sign. Frehholfi † sign. Perahtgeri † Liut † Ramuuolfi † Erpfrohi † Ercanfridi. ego Ascrichus indignus ostiarius hanc traditionis scripsi et testibus confirmaui.

443. Traditio Brungeri.

Isti sunt testes qui uiderunt quod Brunger tradidit unum seruum ad sanctum Boni nomine Libolf. † sign. Theotleihi † Ercanperahti † Sigibotonis † Amalpe † Hruadfridi † Theotfridi † Leobsunes † Hunolti † Rachanti † Nendicl † Hruadhelmi † Reginbotonis. Ascrichus scripsit.

444. Traditio Ruaduiuh.

824, 18. Iuni. In dei nomine ego Ruadniuh trado ad sanctum Bonifatium VII. mancipia in Salageuue quorum nomina haec sunt Sigibold Meginhilt Reginbold Cuni Rodoman Macholf Adalfrid cum omni supellectili eorum ea ratione ut ea quamdiu per beneficium Hrabani abbatis monasterii sancti Bonifatii habeam post obitum quoque cuncta absque ulla contradictione redeant ad sanctum Bonifatium. facta est haec traditio in mo

---

441. P. 542, II, 144. Tr. 361.
442. P. 542, II, 145. Tr. 363.
443. P. 542, II, 146; vergl. Eb. summ. 39, 144.
444. P. 470, I, 87. Tr. 369.

riolo quod dicitur Mattencella anno XI. regni Hludouici piissimi regis Francorum decimo quarto kalendas iulii coram his testibus. † Ercanberahti † Amalperahti † Friduuini † Eginonis † Iringi † Uuerinharti † Adalharti † Folcmari † Nandharii † Folcuuini † Uuisanti † Eltingi † Althelmi † Deuit. † Theotmar indignus subdiaconus scripsi hanc kartam traditionis.

445. Traditio Eggisuuind.

In dei nomine ego Eggisuuind trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda 824, 18. Iuni.
ro requiescit corpore ubi Hrabanus abbas uir uenerabilis multitudinem regit monachorum quic-
d proprietatis habeo in uilla quae dicitur Matolfeshus quae sita est in pago Salageuue
l est domibus aedificiis curtis ariolis terris pomeriis agris campis pratis pascuis siluis aquis
arumue decursibus et mancipia V. his nominibus Thancolt Batahilt Herimar Uuilligis
alolf et unius pueri communis duae partes nomine Ruadhelm cum omni suppellectili eorum
tamen ratione ut illa mancipia et LX. iugera cum una ariola usufructuario tantum per beneficium
adicti abbatis habeam ad uitam meam. caetera uero quae tradidi exceptis his ab hodierno die
t cuncta et integra in potestatem sancti Bonifatii martyris Christi et iam supra nominati
is necnon et illa quae ad uitam meam per suum beneficium habeam post obitum meum
t in suum dominium. facta est haec traditio in monasteriolo quod dicitur Mattencella
XI. regni Hludouuici piissimi regis Francorum XIIII. kalendas iulii coram his testibus. † Er-
erahti † Amalperahti † Friduuuini † Eginonis † Iringi † Uuerinharti † Adal-
i † Folcmari † Nandharii † Folcuuini † Uuisanti † Eltingi † Althelmi † Deuit.
otmar indignus subdiaconus hanc traditionis kartulam rogatus scripsit.

446. Traditio Uuerinharti et Rihuuarti.

Ego in dei nomine Uuerinhart et patruelis meus Rihuuart donamus atque tradimus 824. 18. Iuni.
elimosinam nostram et pro debito quinque librarum fratris mei et patris eius Richartes ad
nasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus martyr Bonifatius corpore sacro
quiescit et uir uenerabilis Hrabanus abbas turbae monachorum pius pastor uidetur hoc est quod
adimus et in perpetuum esse uolumus in uilla Karagoltesbach in pago Ascfeldum X.
gera ea tradimus ratione ut a die presente uos firmam et liberam habeatis in illa re potestatem.
ta karta traditionis et debiti in uilla Karagoltesbach mense iunio die uero XIIII. kalendas
i in octaua pentecostes anno XI. regnante domino Illudouico imperatore gloriosissimo rege
ancorum. isti sunt testes traditionis. † Uuerinharti et Rihuuarti qui hanc kartulam tradi-
is fieri rogauerunt. † Ercanperaht † Friduuuin † Folcmar † Nandheri † Amal-
raht † Deuit † Elting † Egino † item Egino † Folcuuin † Irinus † Ercanbot
Wendilo. item testes qui uestitionem uiderunt † Uuerinharti † Rihuuarti qui in hanc
titionem consenserunt et uoluerunt. † Uualtun † Folcpraht † Othelm † Perahtrat
Sigiperaht † Stinding. Aladram presbyter scripsit.

---

445. P. 470, I, 88. Tr. 371.
446. P. 471, I, 89. Tr. 370.

447. Traditio Uuarmunti.

824, 18. Iunii. In dei nomine ego Uuarmunt et mater mea Ellensuuind donamus et tradimus elimosinam nostram et patris mei Liutheres ad monasterium sancti Bonifatii quod dicitur Fu ubi sanctus martyr Bonifatius corpore sacro requiescit et uir uenerabilis Hrabanus abbas mul tudini monachorum pius pastor praeesse uidetur hoc est quod tradimus et in perpetuum es uolumus in uilla Karagoltesbach et in pago Ascfeldum quicquid ibidem proprietatis habe uisi sumus id est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mancipiis arialis et nomina mancipiorum haec sunt Uuenito Leobuuini. ea uero ratione ita tradimus a die praesente uos firmam et incontradictam in omnibus nullo contradicente habeatis potestate facta kartula traditionis in monasterio Sala mense iunio decimo quarto kalendas iulii in octa pentecostes anno XI. regni domini Hludouuici gloriosissimi regis Francorum. isti sunt testes tr ditionis. † signum Uuarmunti qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit. † Friduuuin † E canperaht † Nandheri † Adaluuig † Folcmari † Egino † Folcnand † Othe † Folcuuin † Althelm † Theotfrid † Ruadfrid † Gotafrid. item testes qui uestitio uiderunt. † Uuarmunti qui in hanc uestitionem consensit † Sindicho † Ebanolt † Folch † Fruming † Reginheri † Uuerinhart † Uuigilo † Nordaloh † Ruadipe † Anthad † Manolt † Othelm. Aladram presbyter rogatus scripsit.

448. Traditio Baldrihi.

In dei nomine Baldrih Eggirih et Batto donamus atque tradimus ad sanctum B fatium portionem unius uineae in longitudine uirgae XX. in latitudine uirgae IX. traditumque perpetuum esse uolumus hoc est in uilla Mahtolfeshus in pago Salageuue. ea uero rati tradimus ut a die praesente uos et posteri uestri firmam habeatis potestatem. et isti sunt te qui hoc audierunt et uiderunt giuueridam. id est Amalperaht Siginand Pernuuig p byter Immo Baldrih Batto Eggirih Fugal Liutmar Nordpraht Uuerinpraht Uui lant Nendicho Erbeo. Aladram presbyter scripsit.

449. Traditio Theotharti.

824, Iuli. In dei nomine ego Theothart trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium m cipia IIII. id est uxorem Altrati cum tribus filiis et cum omni substantia sua id est Alach Albuuart ea ratione ut a die praesente de mea potestate in uestram redeat dominium abs ullius personae contradictione in hunc modum ut mihi Hrabanus abbas donet duas libras argento et tertiam dimidiam quod et ita iam fecit. facta traditio in monasterio Fulda anno regni Hludouuici imperatoris mense iulio XVIII [1]) kalendas augusti. † sign. Theotharti qui h traditionem fecit † sign. Fricchonis † sign. Liutharti † sign. Prehholfi † sign. Hartalo † sign. Albharti † sign. Faholfi † sign. Uuonati † sign. Regingeri † sign. Helpfrid † Magolfi † Gerprahti † Uualtheri † Theothehi. ego Ascricus iussus scripsi.

---

447. P. 471, I, 91. Tr. 359.

448. P. 471, I, 90.

449. P. 517, II, 163. Tr. 372. [1]) Die Zahl ist falsch; es kann höchstens XVII. heissen, und dann wi es der 16. Juli.

450. Traditio Friesonis.

Ego in dei nomine Frieso trado ad sanctum Bonifatium in elimosinam meam et Cuni- 824, 13. Iuli.
ıhti tria iugera in uilla quae dicitur Frisenhus quae est constructa in pago Grapfeld ea
one ut a die praesente eius dominationi perpetualiter subiaceant. actum in monasterio Fulda
o XI. regni Hludouuici imperatoris XV. kalendas augusti coram his testibus. † sign. Friesonis
hanc kartam fecit † Uualahes † Eginonis † sign. Nendingi † sign. Heriolti † sign.
ginheri † sign. Ellingeri † sign. Snelharti. Theotmar scripsit.

451. Traditio Hahhonis et Adalprahti.

Ego in dei nomine Hahho comes et Adalpraht tradimus in elimosinam Hiltiburgae 824, 31. August.
quid illa nobis manu potestatiua tradidit tradendum ad monasterium sancti Bonifatii quod
tur Fulda ubi ipse sanctus dei ac gloriosus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi
venerabilis Hrabanus abbas multitudini monachorum regulariter degentium pius praeesse uidetur
r hoc est quod tradimus in Sundheimo marcu et in Nordheimo quicquid supra dictae
hiburgae Bald illic hereditauit in pago Paringe mansas quinquaginta tres cum XVI. man-
s et unam domum cum congrua structura et haec sunt nomina mancipiorum. Hruadleih
hilt Leobuuih Leobnod Meiol Irmingart Theotgart Uuerinburg Tagauuart
hilt Liutburg Uuerdpraht Adalhart Uualtolf Theotburg. ea scilicet ratione ut
omnia Hiltiburg habeat ad suam uitam et post obitum illius supra dictus abbas uel suc-
res illius perpetualiter possidendi firmam et incontradictam in omnibus habeant potestatem.
est haec traditio in monasterio Fulda anno XI. regni Hludouuici imperatoris mense augusto
ndo kalendas septembres coram his testibus. † sign. Hahhonis et Adalprahti qui hanc
itionem fecerunt. † Meginbaldi † Uuolfolti † Ercanrichi † Reginharii † Erma-
ti † Germoni † Uuilliprahti † Hadumari. ego Ascrichus iussus scripsi.

452. Traditio Reonolfi.

Ego in dei nomine Reonolf trado ad sanctum Bonifatium in pago Grapfeldun in uilla 824, August.
husum seruum unum cum sua hoba cuius nomen est Uualthrud et alium nomine Hrua-
t ea uidelicet ratione ut hos habeam ad meam uitam. post obitum quoque meum ecclesiae
res sancti Bonifatii tenendo fruendo firmam in omnibus habeant potestatem. facta traditio in
sterio Fulda anno XI. regni Hludouuici imperatoris mense augusto coram his testibus.
n. Reonolfi qui hanc traditionis kartam fieri rogauit † sign. Gunduuini † Uuihingi
misteini † Ercanrichi † Burgolfi. ego Ascrichus iussus scripsi.

---

450. P. 535, II, 122. Tr. 375.
451. P. 539, II, 137. Tr. 374.
452. P. 538, II, 131. Tr. 373.

453. Traditio Berahartes et Hadaburgae.

824, 22. October. In Christi nomine nos itaque ego Berahart et coniux mea Hadaburg communib manibus tradimus unam capturam in elimosinam nostram ad sanctum Bonifatium qui in monaste Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini monachorum prees uidetur in pago Grapfelde in marcu Mareesfeldes in meridiano litore fluminis quod dic Hasalaha et in utroque litore Marcbahhes qui mediam interfluit uillam unam traditumque perpetuum esse uolumus ea scilicet ratione ut a die praesente dominatui subiaceat supra d abbatis in utilitatem illius successorumque eius et in nostram perpetuam elimosinam. actum monasterio quod nuncupatur Rora mense octobri XI. kalendas nouembres anno XI. regni Hlu uici piissimi imperatoris coram his testibus. † sign. Berahartes et coniugis eius Hadaburg qui hanc traditionem fecerunt. † sign. Uuidarolt † Herimoti † Assen † Gerhohes † si Erpfen † Ruadfrides † Theotfrides † Reginheres † Adalharti. et ipsi testes sunt ue tionis huius traditionis quae supra dicto abbati in eodem die ab ipsis traditoribus facta Theotmar indignus subdiaconus hanc traditionis kartam iussus scripsit.

454. Traditio Hiltiburgae.

824, 9. December. Ego in dei nomine Hiltiburg ut aeternam salutem consequi merear trado ad reli sancti Bonifatii martyris qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uener Hrabanus abbas conuentui coenobitarum praeesse uidetur quicquid in tribus uillis Sundh scilicet Nordheim et Streuuia quae sunt in pago Tullifeld proprietatis iuste et leg moderno tempore possidere uideor una cum domibus terris aedificiis mancipiis campis siluis p pascuis aquis aquarumque decursibus et quicquid de mobilibus siue immobilibus dici aut nom potest. mancipiorum autem haec sunt nomina Suuabperaht Liobsuuind Atta Reginu Franco Adaluuiz Theotger Gerhoh Gerrih Tetta Burguuih Engilperaht Be uuart Sindperaht Hiltrat Gerrat Otfrid Sigiburg Rumhilt Meginburg. haec qui omnia quae praemisi de iure meo in ius domini et sancti Bonifatii in elimosinam meam trado at transfundo ea ratione ut quamdiu uixero in hac presenti uita per beneficium rectoris supra d monasterii sub censu illa possideam et post obitum meum cum omni integritate et augmento i ipse et successores eius habeant teneant atque possideant suisque posteris perpetualiter posside relinquant. actum publice in uilla Nordheim anno XI. regnante domino Hludouico rege Franco mense decembri die IX. coram subscriptis testibus. † sign. Hiltiburga quae hanc traditio fecit. † sign. Gozperahti † Adalprahti † Morboldi † Altbrahti † Egilold † Hah † Reginolt † Helmolti † Gundbrahti † Lantolti † Nizo † Albolfi. Hrudolfus scri

455. Traditio Germunti.

825, 17. Februar. In Christi nomine ego Germunt dono atque trado omnem proprietatem meam ad sanct Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus ab

---

453. P. 538, II, 133. Tr. 376.
454. P. 540, II, 139. Tr. 377.
455. C. 70b, 193. Hd. c. P. 495, II, 3 und wiederholt 542, II, 143, wo die Namen der Mancipien Tr. 378.

ıkitudinem regit monachorum. in pago Grapfelde in uilla quae dicitur Mareesfeld. et in ı marca id est in siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus pecoribus et man-ıis quorum nomina haec sunt. Berefrid Otmunt Rvotbald Hunolt Uualahheri Hunrat ltimuot Leobmuot Holomot Rosmot Theotulf Adalniuui Rihhelm Herimar idiniuui Goteuuin Herisuuind cum omni supellectili eorum. ea tamen ratione ut ad ıı meam ipsas res usufructuario possideam. post obitum uero meum cuncta quae tradidi absque ı contradictione in potestatem supradicti abbatis redeant aucta et meliorata non minorata. Actum o dominicae incarnationis DCCCXXV. indictione tertia .XIII. kalendas martias. anno XII. regni douuici piisimi regis. † sign. Germunti qui hanc traditionem fecit. † sign. Beraharti Jualtolfi † Herimoti † Uuahhoni † Reginharti † Folcgeri † Hratgasti † Isan-ti † Lantfridi † Heitoni † Herimari † Adalharti † Assonis † Reginheri Ellingeri † Eburharti † Altmanni. Thiotmar scripsit. Attamar. Gundolf. llimvot. Thiotuuin. Sigiman.

456. Restitutio bonorum in conuentu publico sub Poppone comite.

Anno ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi DCCCXXV. regni autem serenissimi 825, 20. Februar.
ıratoris Hludouuici XII. mense februario decimo kalendas martii factus est publicus conuentus ıpponis comitis et totius comitatus eius in terminis uillae quae dicitur Geismari factaque est ıitio magna in eodem conuentu de terminis monasterii quod nuncupatur Hunafeld et ıuis in illo placito repertus fuerat aliquid sibi infra terminos eiusdem monasterii aut ad pro-tatem uindicare aut iniuste retinere hoc secundum legem ipsorum coram supra nominato comite ıuni conuentu restituit atque legatis Hrabani monasterii sancti Bonifatii abbatis reddidit et ıessi sunt ibi qui in eisdem finibus hereditates habere uoluerunt quia per beneficium praeuiso-ı monasterii sancti Bonifatii usque ad hanc diem ea quae habere uidebantur possiderent ac ıceps habere debuissent atque uoluissent ut sine damno restituerent quod iniuste tenuerunt. isti ı qui dimiserunt atque restituerunt quicquid in finibus illis habuerunt. Otto uidelicet excepto . . . Helmgoz praeter . . . . . Engilrih excepto . . . . . Gerung excepto . . . . . Gozrih ıter . . . . . coram his testibus. Poppo comes Galaman Offo Liutpraht Nidhart durih Friduhelm Ortheri Hiltiger Uualtger Arndeo Hugideo Grimolt Einrat ırinmunti Uuenilo Hahho Uuan Helmot Reginolt Voto Prun Prunman Artheri ıatan Geboroh Nordalah Vogo Hruadgart. alii testes qui illam reuestitionem uiderunt ım coram missis Popponis comitis Liutprante uidelicet et Geborohe. Berauuin Gote-ı Erpfuuin Altolf Amanolf Otacar Iungman Arnolt Ramolf Uuulfrih Herimuot aman Gerbald Hlungan. Theotmar indignus subdiaconus iussus scripsi.

457. Traditio Beraharti et Hadaburge.

Si aliquid de terrenis facultatibus nostris beneuola deliberatione ad loca conferimus san- 825, 18. März.
ım procul dubio inde nos in aeterna beatitudine remunerandos fore confidimus. idcirco ego

---

456. P. 544, II, 150. Diocc. 237, 5. Noch im sechszehnten Jahrhundert hielten die Aebte von Fulda ag in jener Gegend, auf der Lüntzlinden zwischen Geisa und Rasdorf.

457. P. 543, II, 149. Tr. 379.

Berahart et coniux mea Hadaburg tradimus in elimosinam nostram ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini coenobitarum pius praeest pastor hoc est in pago Grapfelde in uilla Marahesfelde et in illa marca quae ad illam pertinet uillam quicquid proprietatis habemus communibus manibus tradimus id est in areis et aedificiis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus siluis cum omnibus adiacentiis ad nostram proprietatem pertinentibus ea tamen ratione ut ea quae tradimus per beneficium supra nominati abbatis ad uitam nostram meliorando et augendo usufructuario habeamus post nostrum quoque de hac luce discessum ipse in omnibus absque ulla contradictione habeat potestatem suisque posteris ad possidendum perpetualiter relinquat. acta uero traditio iam dicto in uico Marahesfelde XV. kalendas aprilis anno XII. regni Hludouuici piissimi regis Francorum coram testibus inferius nominatis. † sign. Beraharti et coniugis eius Hadaburge qui hanc traditionem fecerunt. † sign. Uuidarolti † Attonis † Eburharti † Isanharti † Theotharti † Albuuini † Heitonis † Folcgeri † Ratgasti † Arnolti † Altmanni † Adalharti † Reginolfi † Starcolfi † Germunti † Gerhohi. istique sunt testes uestitionis quae illis praesentibus in eodem die facta est. Theotmar indignus subdiaconus iussus scripsi.

458. Traditio Sigilougae.

825,15.April. Non habetur incognitum qualiter ego indigna ancilla dei Sigiloug pro remedio animae meae et parentum meorum ad sanctum Bonifatium martyrem Christi particulam quandam in elimosinam meam tradidi hoc est in pago Grapfelde in uillis nominatis Rosdorf et Uulfricheshus VII. hobas cum his mancipiis Theotpraht et uxor eius Uuonathilt Theothilt Lantrat Otheri Albuuin Theotmuot Reginmot Ruadmot Ratuuar Adaluuar Eliso Ratgund Ratgart Altheri Otuuin Nidgoz Ratmot Liubilo Albolt Liobuuar Buozolt ea scilicet ratione ut post obitum meum uos uel successores uestri firmam et incontradictam ab omni persona accipiendi fruendi in omnibus habeatis potestatem. † Sigilougae quae hanc traditionis kartam fieri rogauit. † Ginoz † Brunicho † Gerhraht † Ellinger † Reginolt † Herirat † Reginhart † Gundalah † Herimot † Nebi † Herigel † Nordpraht. acta haec traditio ad monasterium quod dicitur Ratesdorf anno ab incarnatione domini DCCCXXV. regni uero serenissimi imperatoris Hludouici anno XII. [1]) mense aprili sub die XVII. kalendas maii.

459. Kartula traditionis Theotacari de Tienenheim.

825,20.April. In dei nomine ego Theotacar trado in elimosinam meam in Tienenheimero marcu duo iugera ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore. ubi uir uenerabilis Hrabanus abba multitudini coenobitarum pius preest pastor traditaque in perpetuum esse uolo. ea tamen ratione ut illa quae trado in dominium et in usum supradicti abbatis necnon et familiae sancti Bonifatii a moderno tempore redeant ac deinceps permaneant. et ut mihi econtra quicquid pater meus Ato in Talaheimoro marcu tradiderat in elimosinam suam ad sanctum

---

458. P. 535, II, 120. Tr. 394. [1]) Bei Pistorius steht XI; Schannat hat dieses Regierungsjahr beibehalten dagegen das Jahr n. Ch. geändert in DCCCXXIIII.

459. C. 69b, 189. Hd. b. Tr. 880.

ifatium per beneficium iam nominati abbatis ad uitam meam habere liceat. postque obitum meum nam iterum absque ulla contradictione redeant potestatem. Actum in uilla Eigratesheim conuentu publico anno XII. regni serenissimi regis Francorum Hludouuici mense aprili XII. ndas maias coram his testibus. † Gundramni † Hagonis Rinolti Otprahti Emichonis tharii Liutfridi Erharti Uuattonis Erharti Batuchonis Uuigharti Hugibaldi rgolfi. Theotmar indignus subdiaconus hanc traditionis kartulam iussus scripsit. Coram testibus restituit Theotacar quicquid de traditione iniuste possidebat Aden patris sui. ndram Haguno Rinolt Otpraht Emicho Ratheri Liutfrit Erhart Uuatto Erhart ucho Uuighart Hugibald Purgolf.

460. Traditio Sinperahti.

In nomine domini ego Sinperaht dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum fatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas itudinem regit monachorum in marcu Grapfeldono bifang unum qui contingit iuxta fluuium licitur Hlutaha in utroque litore eiusdem fluminis traditumque in perpetuum esse uolo et a mancipium nomine Snelmot ea ratione ut a die praesente quae tradidi redeant in dominium Bonifatii et supradicti abbatis et in perpetuum in illa potestate permaneant nullo contradi- actum in monasterio Fulda anno XII. [1]) regni Hludouuici imperatoris gloriosi pridie nonas coram testibus subscriptis. † sign. Sindprahti qui hanc traditionem fecit. † Hagunonis agilger † Ellingeri † Geruuihes † Assonis † Uuonati † Reginheri † Gunda- † Gerbrahti † Heriolti. Theotmar indignus subdiaconus hanc traditionis kartam us scripsit. 825. 6. Iuli.

461. Traditio Gotehrammi.

Ego in dei nomine Gotchram trado ad sanctum Bonifatium quicquid ego et Sigirham patrui mei in uilla quae dicitur Sala in pago Grapfeld proprietatis habemus id est terrae riae iugera XV. exceptis duabus legitimis areis ea uidelicet ratione ut a die presente cuncta in nostram trado elimosinam ad supradictum pertineant sanctum. acta est haec traditio in sterio Fulda anno XII. Illudouuici regni piissimi imperatoris Francorum IV. nonas augusti. 825, 2. August.

462. Traditio Egilmari et Meginolti.

In nomine domini nostri Ihesu Christi. ego itaque Egilmar et Meginolt tradimus in sinam nostram ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi sanctus Bonifatius re requiescit et uir uenerabilis Hrabanus abbas praeesse uidetur in uilla Bibarahu quicquid etatis habemus in illa captura quae capturae cohaeret sancti Bonifatii ea ratione ut a die 825, 10. September.

---

460. P. 547, II, 162. Tr. 381. [1]) Die Zahl fehlt bei P.; Schannat hat sie ergänzt.

461. P. 534, II, 115 u. 545, II, 153. Tr. 382 coll. cum cod. mss. Die Zahl der iugera fehlt bei P. an Stellen; aber auch Eberh. summ. 39, 110 giebt sie an.

462. P. 534, II, 116 und in abweichender Fassung 545, II, 154. Tr. 383.

praesente ad praefatum pertineat locum quicquid nos in illa tradimus captura. acta est traditio in monasterio Fulda anno XII. regni Hludouuici piissimi regis Francorum quarto septembres coram testibus subscriptis. † sign. Egilmari et Meginolti qui hanc traditio fecerunt. † sign. Hagunonis † sign. Uuasgonis † sign. Leitingi † sign. Elling † sign. Theotrichi † sign. Heriperanti † sign. Rantuuigi † sign. Hartuuigi † Nandharii † sign. Hruadharti. Theotmar indignus subdiaconus hanc traditionis kartam scrip

463. Traditio Orintil.

825, 22. September. Ego in dei nomine Orintil pro remedio animae meae et coniugis meae Francsuuin dono atque trado ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius s requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini monachorum praeesse uid hoc est quod trado in pago Grapfeld in uilla Uuithtungun et in ipsa marca aream unam L uirgis longam et unius uirgae latam cum adiacentibus sibi duabus hobis et locis pascualibu utensilibus. et in illa captura quae est ad Embrichenhusen talem partem ad praedictum lo trado qualis mihi iure hereditario contigit. et etiam XXX. caballos indomitos trado et tria cipia quorum haec sunt nomina. Uuigimar cum uxore sua Aralinda et filia eorum Baldsu ea scilicet ratione ut post obitum meum et uxoris meae Francsuuindae ex integro praedicta re stipendium praedicti redeat loci. facta est haec traditio anno XII. regnante gloriosissimo Franco imperatore Hludouuico X. kalendas octobris in loco qui dicitur Fulda coram his testibus. † Orintil qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit. † sign. Belsonis † sign. Rahhanti † Salamani † Hungeri † Germonis † Ellingeri † Theotmanni † Erpfonis † Uu brahtis. isti sunt testes uestitionis † Orintil † Belso † Otgrim † Berahtolt † Be † Erlolf † Gerimunt † Sigimar † Uuolfmar † Hruadman † Albrih † Mahtu † Hartuuin † Liuto † Eburacar † Egilhart † Hunrat † Uuolfrat † Eggib † Unlaz † Sigiman † Uuerin † Sinheri † Folcpraht.

464. Kartula Helmriches et Helpfriches filii eius.

825, October. Ego in dei nomine Helmrih et Helpfrih donamus atque tradimus in elimosinam nos ad monasterium sancti Bonifatii et ad reliquias sancti Bonifatii quod constructum est in Grapfeld ubi domnus Hrabanus abba preesse uidetur hoc est quod trado in pago Nitahge in uilla Petrina unam ariolam et unum pomerium et XVI. iugera. et in pago Uuormaci in uilla Teinenheim .I. ariolam et unam uineam ad karradam .I. et ad Thuringoheim iu IIII. ea scilicet ratione ut a die presente in dominium redeant sancti Bonifatii et supradicti ab uel successorum eius. facta est haec traditio in uilla Teinenheim anno XII. regni Hludo piissimi imperatoris mense octobri. † Helmrichi et Helprichi qui hanc traditionem fece † Uuilliram † Hruodmuot † Hruoduuig † Batucho † Gatto † Uuighart † Liob † Thiotger † Otacar † Hruoduuin † Thiotacar † ego Ascrichus iussus scripsi.

---

[1]) In der zweiten Fassung lautet der Schluss: et ego *Ascricus* iussus scripsi.

463. P. 540, II, 138. Tr. 384.

464. C. 69b, 190. Hd. a. Tr. 385.

465. Traditio Popponi comitis.

Si aliquid de terreno beneuola deliberatione ad loca sanctorum conferimus elaboratum 826, 1. Februar.
pro hac iterum remuneratione aliquam aeternae hereditatis partem nobis donari non diffidimus qua
spe exhortatus ego Poppo comes trado ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in coenobio
Fulda ubi uenerabilis uir Hrabanus abbas esse dignoscitur sacro pausat in corpore atque in eli-
mosinam meam dono capturam unam in silua Bochonia comprehensam iuxta fluuium qui dicitur
Lutraha quod est in pago Grapfeld totum et integrum quicquid in ambitu illius capturae pro-
prietatis uisus sum habere in campis et siluis ariolis aedificiis pratis pascuis aquis aquarumue
decursibus pecoribus ac mancipiis quorum haec sunt nomina Uuolfmunt Citger Berolf Ruad-
munt Bernger Musgo Sito Thragabold Uuottizo Lantburg Tiurhilt Sconea Uuald-
ger cum omni supellectili eorum. ea scilicet ratione ut ex hac die praesente in potestatem redeat
sancti Bonifatii et supradicti abbatis successorumque eius ac perpetualiter in illo permaneat domi-
nio nemine contradicente. Facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XIII. Hludouuici
regni imperatoris Francorum kalendis februarii coram his testibus. † sign. Popponi comitis qui
hanc fecit traditionem. † sign. Adalfridi † sign. Arnes † sign. Galamanni † sign. Fric-
cheoni † sign. Uuotani † sign. Theotheri † sign. Albharti † sign. Uagasti † sign.
Assonis † sign. Romanni † sign. Erpf † sign. Hiltuuigi † sign. Uuargeri † sign. Hah-
mi † sign. Gerhohi † sign. Assonis † sign. Morichonis † sign. Hruadfridi † sign.
Theotfridi. Theotmar indignus subdiaconus hanc traditionis kartulam scripsit. item testes uesti-
tis Adalfrid Friccheo Thiotheri Albhart Erpf Hiltuuig Hruadfrid Theotfrid.

466. Traditio Germunti.

Anno dominicae incarnationis DCCCXXVI. indictione IIII. [1]) XIII. kalendas martii tradidit 826, 17. Februar.
Germunt in uilla [2]) quae dicitur Mareesfeld omnem possessionem suam et tres ancillas [3]) suas
quarum nomina haec sunt. Reginniu Rihniu Sigirat. ea conditione ut censum persoluerent ad
ecclesiam sancti Bonifatii per singulos annos et ab alia seruitute excusabiles fierent. idciro ego
Hrabanus abbas cum consilio et consensu fratrum nostrorum praedictam rem confirmo decernens
ut lege tabularia per singulos annos unaquaeque de uobis duos denarios argenti in missa sancti
Bonifatii aut tantum de cera ualentem censum reddatis ad ecclesiam sancti Michaelis quae est in
loco qui dicitur Rore constructa sub regimine monasterii sancti Bonifatii et ab alia seruitute
liberae sitis omni tempore uitae uestrae. res uero quascunque acquisieritis uel elaboraueritis in
isto spatio uitae uestrae ad praedictum monasterium post obitum uestrum redeant in climosinam
eius qui uos sub huius census persolutione sancto Bonifatio tradidit. † sign. Hrabani abbatis qui
hanc kartam scribere iussit. † Abraham presbyteri † sign. Helmbaldi presbyteri † sign. Folc-
heri presbyteri † Artheri presbyteri † sign. Hattonis diaconi † sign. Hartrati diaconi
† sign. Beraharti † Ualtolfi † Herimoti † Uuachonis † Reginharti † Ratgarti
† Isanharti † Lantfridi. Actum in monasterio Fulda anno XIII. regni Hludouuici piissimi
regis. Theotmar indignus monachus iussus scripsi.

---

465. P. 538, II, 134. Tr. 386.

466. P. 541, II, 141. Tr. 391 coll. cum cod. mss. [1]) P. hat DCCCXXV. indictione III, und am Schlusse heißt das Actum, so dass die Urkunde an demselben Tage des Jahres 825 ausgefertigt wäre, wie Nr. 455, was auch wahrscheinlicher ist. [2]) P. *uillam*. [3]) P. *filias*.

467. Traditio Germunti.

826.22.März. Ego itaque in dei nomine Germunt presbyter dono atque trado pro remedio anima in pago Grapfeld in loco qui dicitur Hruadhelmeshusen qui situs est in termini quae nuncupatur Streuua unam arialem et XI. iugera terrae arabilis. similiter in loco qui no Calbaha trado tertiam partem unius capturae. necnon et in pago Salageuue in locis nominatis id est Chinzihu cruogu nonam partem capturae unius et in Uzzunaha capturae sextam partem. ita quoque in locis his et in illis tribus capturis tales partes quale rius enumeraui et quales contra partes sororum mearum Batahiltae uidelicet ac Uualal habeo tollendas dono trado atque transfundo de iure meo in ius domini et sancti Bonifatii n Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abb nachorum turbae pracesse cognoscitur in terris siluis agris extirpatis campis pratis pascuis c aedificiis arialis mancipiis quorum nomina haec sunt. Uuolfbald Snellacar et frat Gundacar. Hruadacar Herimar Engilmar Theotheri Uueniprahi Uuerol uuolf et mater eius Theota. Megina et filia eius Leobhilt. Meginsuuind cum omni supellectili et sumptu ea tamen ratione ut ego eandem causam per beneficium supra n abbatis ad uitam meam usufructuario habeam postque obitum meum cuncta quae tradidi in tatem eiusdem abbatis uel successorum eius absque ulla contradictione redeant et in meam sinam in illorum permaneant dominio. actum in monasterio Fulda undecimo kalendas aprilis martio anno XIII. regnante Hludouuico glorioso imperatore coram his testibus. † sign. Ge presbyteri qui hanc fecit traditionem. † sign. Iungerati † sign. Altrati † sign. Hrei † Ernusti † Heriprahti † Peraharti † Albarichi † Heriolti † Theotmar i subdiaconus hanc traditionis kartam iussus scripsit.

468. Traditio Peraharti.

826,22.März. In Christi nomine ego Perahart trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifat in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini coenobitarum quicquid habeo proprietatis in terminis Uuolfheimero in pago Grapfeld aedificiis terris siluis aquis aquarumque decursibus pascuis pratis cum omnibus adiacen quae ad meam pertinent proprietatem ea scilicet ratione ut mihi liceat eandem causam a meam per beneficium praedicti abbatis habere post meum quoque de hac luce discessum it utilitatem supra nominati abbatis uel successorum eius absque ulla contradictione redeat p que in illorum permaneat dominio. Actum in monasterio Fulda anno XIII. regni Ill gloriosi imperatoris XI. kalendas aprilis mense martio coram his testibus. † sign. Per qui hanc fecit traditionem. Germunti presbyteri † Iungarati † Altrati † Hre † Ernusti † Heriprahti † Albarichi † Heriolti. Theotmar indignus sub scripsit.

---

467. P. 544, II, 151. Tr. 387.
468. P. 544, II, 152. Tr. 388.

469. Traditio Stralhelmi.

Ego in dei nomine Stralhelm trado ad sanctum Bonifatium in elimosinam meam in uilla 826, 14. April.
agifeld XIII. iugera cum anariutu ea ratione ut deinceps in potestatem redeat sancti Bonifatii.
ta traditio in monasterio Fulda anno XIII. regni Hludouuici piissimi imperatoris decimo octauo
ndas maii coram his testibus. ✝ Stralhelmi tradentis ✝ Uuotani ✝ Altonis ✝. ego
crichus scripsi.

470. Traditio Uuigboti.

Ego in dei nomine Uuigbot trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium in pago 826, 1. August.
lifeldum in uilla Urazahu iugerum unum ea ratione ut a die praesente in potestatem
it sancti Bonifatii absque ullius contradictione. Facta traditio anno XIII. regni Hludouuici
ratoris mense augusto II. nonas eiusdem mensis coram his testibus. ✝ sign. Uuigboti
oris ✝ Ioseph ✝ Batto ✝ Patger ✝ Ribhart ✝ Iuzo ✝ Suuindhart ✝ Adolph.
Ascrichus scripsi.

471. Traditio capturae ad suuarzesmuore.

1. Isti tradiderunt illam capturam ad suuarzesmuore. Ualto et accepit quatuor
es et unum gladium. Farolf sibi et fratribus suis unum gladium et unum pallium laneum.
Iriche unum gladium et pallium laneum. Matto unum gladium. Herimuot unum bouem
llam capturam nunc acquirit. Erphung unum gladium. Altolf unam uaccam. Otrih qui
capturam circumduxit accepit unum caballum et unum pallium et unum gladium et unum
em. isti tradiderunt et nihil acceperunt. Tagapraht Reginpraht Teoro Erpuuart
ahtger Uuolfacar. isti coeperunt illam capturam inprimitus ad suuarzesmuore nostri serui
odger Eigolt de Iazahu.

2. Anno ab incarnatione domini octingentesimo XXVII. et regni Hludouuici imperatoris
factus est conuentus publicus in loco qui dicitur suuarzesmuor et Hrabanus abbas fuit
et Poppo comes et maiores natu de comitatu eius quorum nomina sunt Liutpraht Uuida-
Uuotan Gundacar Herimot Friduhelm Nidhart Ortheri Otto Alspraht Einrat
olt Ratger coram quibus Herimot et Berahart dixerunt se in illa captura aliquam
e portiunculam sed tamen eorum acquisitio ita difinita est et pacata ut dominus Hrabanus
illis duos boues et duo pallia lanea et linea duos gladios daret et illi negauerunt et
auerunt coram suprascriptis nobilibus uiris quod ulterius in illa captura nullam commu-
m habeant.

Coram his uero testibus datum fuit quod dominus Hrabanus abbas promisit et negatum et
ma ab Herimote et Beraharte et Munihelme et Attamanne et Nidgere et Lun-
id est Gatto monachus Altolf monachus ✝ Uuotan ✝ Amanolf ✝ Iungman ✝ Otto
arg ✝ Hiltiman ✝ Bernuuin ✝ Hahmunt ✝ Albuuart ✝ Erpuuin ✝ Gozrih

---

469. P. 546, II, 157. Tr. 389.
470. P. 560, II, 204. Tr. 390.
471. P. 552, II, 179 u. 545, II, 156. Tr. 393. Die beiden Urkunden gehören zusammen, wesshalb sie auch
at bereits verbunden hat. Ich habe sie jedoch umgestellt, wie es ihr Inhalt erforderte.

† Meginhart † Engilrih † Farolf † Goteram † Otacar † Friduger †
† Ramuolf † Uuirunt † Oti.

472. Traditio Einrati et Benedictae.

827, 7. April. Ego in dei nomine Einrat et coniux mea Benedicta donamus in elimosinam ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudinem regit, monachorum atque tradimus unam capturam in terra Sundheim comprehensam et quicquid in eadem captura uel loco qui dicitur Sulzaha habere id est in arialis aedificiis domibus campis pratis pascuis siluis aquis aquarumque mancipiis quorum nomina haec sunt Theganbald Uuolfmar Altmar Ratlind corum supellectili et sumptu ea tamen ratione ut liceat nobis eandem rem per beneficium dicti abbatis ad uitam nostram habere. post obitum uero amborum in omnibus habeat suisque posteris perpetualiter possidendum derelinquat. Acta traditio in monasterio Fu XIIII. regni Illudouuici imperatoris piissimi septimo idus aprilis feria tertia coram † sign. Einrati et coniugis eius Benedictae qui hanc traditionem fecerunt. † Fri

473. Traditio Hrihharti et Altburgae.

827, 3. Mai. Ego in dei nomine Hrihhart et coniux mea Altburg communi manu tradimus Bonifatium in monasterio Fulda sacro requiescentem corpore ubi uir uenerabilis Hra multitudini praeest monachorum hoc est quod tradimus in pago Tullifeld in Uues marcu et in uilla Uueitahu CXXXIIII. iugera terrae araturae et areolam unam cum aedificata et mancipia duo quorum nomina sunt Sahsin et Hruodolt porcos X. de capita unum caballum. ea uero ratione ista tradimus ut per beneficium supradicti nobis ad uitam nostram haec habere. post obitum quoque nostrum amborum aucta haec omnia redeant in potestatem sancti Bonifatii absque ullius contradictione. Facu kartula anno XIIII. regni Illudouuici piissimi imperatoris in uilla Sundheim mense nonas eiusdem mensis coram his testibus. † Rihharti et coniugis eius Altburgae traditionem fecerunt. † Uuotan † Ginoz † Einhart † Voto † Herimot † Nordpraht † Eburmunt † Theorolf † Erlmunt † Uuarmunt. ego A indignus subdiaconus hanc traditionis kartam iussus scripsi.

474. Traditio Uuidarolti.

827, 27. Mai. In nomine domini et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Uuidarolt dono elimosinam meam et coniugis meae ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda corpore et ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudinem regit monachorum hoc Grapfeldun in uilla antiqua quae dicitur Iuchisa CXXX. iugera et partem meam

---

472. P. 546, II, 158. Tr. 395.
473. P. 546, II, 159. Tr. 396.
474. P. 546, II, 160. Tr. 397.

qua tradidit Germunt suam partem. ea ratione ista trado ut a die praesente supradicta de iure
o in ius et dominationem redeant sancti Bonifatii absque ulla contradicente persona. Facta
ditio in monasterio Fulda anno XIIII. regnante Hludouuico rege piissimo Francorum sexto kalen-
s iunii mense maio. † Uuidarolti traditoris † Reginuuarti † Maginharii † Hrihuuarti.
o Ascrichus iussus scripsi.

475. Traditio Eiati.

Ego in dei nomine Eiat trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium qui in monas- 827, 11. August.
o Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest mo-
horum traditumque in perpetuum esse uolo quicquid in pago Grapfelde moderno tempore
prietatis habeo in agris et siluis areis domibus aedificiis campis pratis pascuis aquis aquarumue
ursibus mobilibus et immobilibus totum et integrum exceptis mancipiis duobus. reliquorum autem
e trado haec sunt nomina Icha Bilihilt Othilt Bernhilt Otolf Theothilt Ratun Er-
it Raitant Heririh Leobpraht Hruodbraht Nuoring Tetta et tres filios meos
adultum Hruodoltum Uuidaroltum et filiam meam Gundhiltam ea ratione ut filii
dicti et filia mea quamdiu uixerint nulla ui seruitutis constringantur nisi quod singuli annis
alis V. denarios aut ex lino uel cera quantitatem eiusdem pretii ad sanctum Bonifatium red-
t. reliquorum autem omnium quae tradidi tam praedictus abbas quam successores post obitum
firmam et incontradictam in omnibus habeant potestatem. Actum publice in uilla Muni-
hesstat anno XIIII. regnante Hludouuico gloriosissimo imperatore mense augusto die XI.
subscriptis testibus. † sign. Eiati qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. † Hludomari
Albuuini † Eggileibi † Folchrichi † Hludolfi † Gundharii † Regingeri
Huigbrahti † Albharti † Sibicho † Helpfrih † Ratheri † Gozbrahti † Regin-
t † Fridurih † Uuolftheo. Hruodolfus iussus scripsit.

476. Traditio Helmuuarti.

In dei nomine ego Helmuuart trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro 826, 2. Ianuar.
iescit corpore ubi Hrabanus abbas turbam pie regit monachorum in pago qui dicitur Grap-
l in uilla Ostheim dimidiam partem unius capturae quae est in loco qui dicitur Uuerines-
nno et inter Ostheim et Sundheim unam seruilem huobam et duo pueri id est Hadu-
ht et Hugolf. ea uero ratione haec trado ut a die praesente in potestatem redeant sancti
ifatii absque ullius contradictione. Facta traditio in monasterio Fulda anno XIIII. regni
louuici mense ianuario quarto nonas eiusdem mensis coram his testibus. † Helmuuart qui
traditionem fecit. † Uuasgo † Uualah † Embrico † Helmtheo † Libger † Sullo.
Ascricus iussus scripsi.

477. Priuilegium Gregorii papae Rabano abbati datum.

Gregorius papa seruus seruorum dei Rhabano religioso abbati monasterii domini 828, 1. April.
toris. et per té in eodem uenerabili monasterio successoribusque tuis | abbatibus in perpetuum.

---

475. P. 547, II, 161. Tr. 398.
476. P. 545, II, 155. Tr. 392.
477. CU. aus dem 11. Jahrh.; mit Abweichungen bei Eb. I, 4a und 36a; H. F. II, 115, 15. Schannat

Quoniam sunt semper concedenda quae rationabilibus congruunt desideriis. oportet ut deuotion conditoris piae constructionis | auctoritas in priuilegiis praestandis minime denegetur. Igitur qui postulasti a nobis quatinus monasterium saluatoris a sancto Bonifatio archiepiscopo | constructum in loco quod dicitur Boconia erga ripam fluminis Uulda priuilegii sedis apostolicae amminiculi decoretur. ut sub iuris dicione sanctae nostrae cui deo auctore deseruimus ecclesiae constitutum nullius alterius ecclesiae iuris dicionibus submittatur. Pro qua ré [1]) piis desideriis fauentes hác nostra auctoritate id quod exposcitur effectui mancipamus. Et ideo omnem cuiuslibet ecclesi sacerdotem in praefato monasterio dicionem quamlibet habere aut auctoritatem praeter sedem apo stolicam et episcopum in cuius diocesi uenerabile monasterium constructum esse uidetur. c licentiam concedimus tantum cum oportunitas consecrandi altaris fuerit [2]) prohibemus. ita ut ni ab abbate monasterii fuerit inuitatus. nec missarum ibidem sollempnitatem quispiam praesum omnimodo celebrare. ut profecto iuxta quod subiectum apostolicae sedi firmitate priuilegii consi inconcusse dotatum permaneat. locis et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possi quam quae futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pietas uoluerit augere. ex donis oblationibus decimisque fidelium absque ullius personae contradictione firmitate perpetua p fruatur [3]). Constituimus quoque per huius decreti nostri paginam ut quicumque cuiuslibet eccle uel quacumque dignitate praedita persona hanc nostri priuilegii kartam quam auctoritate princ apostolorum firmamus temerare temptauerit anathema sit. et iram dei incurrens a coetu sancto extorris existat. et nihilominus praefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiol permaneat. apostolica auctoritate subnixa.

Valete in Christo uestrae religionis memores.

[Datum kal. april. Indictione VI. [4])]

478. Traditio Irminun.

828, 3. October. In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Irmina trado ad sanctum Bonifatium uine unam in terminis Auarinesheim. similiter ego et filius meus Theotfrid communis mani tradimus partes nostras aedificii huius quod constructum est super illam ariolam sancti Bonif quam in Magontia ciuitate per beneficium Hrabani abbatis habemus. ea uero ratione ut illud ae ficium ad uitam nostram habeamus per beneficium supradicti abbatis. uinea uero illa a die prese in potestatem redeat sancti Bonifatii. facta est haec traditio in uilla Tienenheim. anno XV. reg Hludouuici piissimi imperatoris. V. nonas octobres. feria VII. coram his testibus. † sign. Irmin et filii eius Theotfridi qui hanc traditionem fecerunt. † sign. Helpfrichi † sig Batuchon

---

setzt die Bulle »circa 835;« ich habe das Datum angenommen, welches sich in der zweiten Abschrift Eberhar findet, während die erste so wie die Copialurkunde ohne Datum sind. Gregor IV. war Papst von 827—844. [1]) der Urkunde steht dahinter *res*, woraus Schannat *restris* gemacht hat. Bei Eb. 1 und 2 fehlt das Wort, wessh ich es weggelassen habe. [2]) Die Worte *et episcopum* bis *fuerit* hat Schannat ausgelassen. [3]) Eb. 2 schiebt folge Stelle ein: *Precipiendo etiam precipimus sub testificatione Christi et totius ecclesiae et ex auctoritate beati P apostoli confirmamus. ut nullus umquam hominum de rebus et reditibus quae ad stipendia fratrum seu ad hosp pauperum uel ad portam hospitum pertinent auferre uel in beneficium sibi usurpare presumat. sed magis sicut c stituit beatissimus Christi martyr qui in eodem monasterio quod ipse construxit corporaliter requiescit. omnia e nata et inconuulsa permaneant. tam haec quae suo tempore quam quae nostro seu futuro tempore idem mon terium ex decimis et oblationibus fidelium in proprietatem susceperit.* [4]) Dieses Datum hat Eb. 2, wogegen *Valete* fehlt.

478. C. 70a, 191. Hd. a. Tr. 399.

† sig. Bennonis † sig. Egilbrahti † sig. Uuigharti † sig. Gerbrahti † sig. Egges † sig. Folcnandi † Hertingi † Theothohi † Uuillibaldi † Hruadharti. Theotmar iussus scripsit.

479. Traditio Berni Nidharti et Frumolti.

In nomine domini ego Bern trado ad sanctum Bonifatium in uilla Rosdorf quae est in pago Tullifelde quatuor mancipia quorum nomina haec sunt Bliduar Blidilo Uuenilo Uuillicumo ea ratione ut a die praesente et deinceps potestati praedicti martyris perpetualiter subiciantur. similiter autem et nos Nidhart uidelicet et Frumolt tradimus in elimosinam nostram in marcu Baringensium unius comprehensionis uterque partem suam ita ut ab hac die iuri ac dominationi memorati martyris firmiter ac perpetualiter subiaceat. actum in ecclesia fuldensi anno XVI. regnante Hludouuico gloriosissimo imperatore mense iunio die IIII. coram subscriptis testibus. † sign. Berni tradentis † sign. Nidharti tradentis † sign. Frumolti tradentis † sign. Friueonis testis † sign. Utonis testis † sign. Engilbrahti testis † sign. Moris testis † Ennanno testis † Uuindhelmi testis † Friduhelmi testis. 829, 4 Iuni.

480. Traditio Gisalhiltae.

Ego in dei nomine Gisalhilt sanctimonialis trado ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini monachorum praeesse uidetur atque in elimosinam meam transfundo quicquid proprietatis uisa sum habere in uilla quae dicitur Langendorf quae constructa est in pago Salageuue in terris arialis aedificiis cum pratis pascuis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus rebus et quatuor mancipia quorum haec sunt nomina Ratger Othelm Albolt Hruadni cum omni supellectili eorum. ea tamen ratione ut haec omnia ad uitam meam per beneficium supradicti abbatis usufructuario habeam postque obitum meum in illius iterum et successorum eius redeant potestatem nullo contradicente. facta est haec traditio in Hamalunburg anno imperii Hludouici gloriosi regis Francorum XVII. mense martio VII. idus eiusdem mensis coram testibus infra scriptis. † sign. Gisalhiltae quae hanc fecit traditionem. † sign. Siginandi † sign. Reginolti † sign. Eginonis † sign. Iringi † sign. Eggiharti † Eginonis † Ruadhohi † sign. Eliuuini † sign. Freanberti † sign. Nendichonis † sign. Iuzonis † sign. Ellengeri † Theotfridi † Leidrati. Theotmar indignus diaconus iussus scripsit. 830, 9. Mart.

481. Traditio Trudhiltae.

Ego in dei nomine Thrudhilt sanctimonialis trado ad sanctum Bonifatium in elimosinam meam in uilla Sulzifeld quatuor mancipia quorum haec sunt nomina Ruadhilt Bernuuas Gernuuig Uuerinheri cum omni supellectili eorum ea ratione ut post obitum meum in domi- 830, 22. Iuli.

---

479. P. 548, II, 165. Tr. 400.
480. P. 471, I, 92. Tr. 401.
481. P. 548, II, 166. Tr. 403.

nium redeant sancti Bonifatii perpetuoque in eius permaneant potestate nullo contradicente. a traditio in Tullifelde zi demo seuue anno XVII. imperii Hludouuici caesaris XI. kalen augusti feria sexta praesente Hrabano abbate et his testibus. † sign. Thrudhiltae sanctimoni quae hanc fecit traditionem. † Herimoti testis † Uuan testis † Friduhelm testis † Eng harti testis † Eburmunti testis † Nandharii testis † Albarichi testis † Meginbal testis † Adaluuini testis. Theotmar scripsit.

482. Traditio Uuanes.

830, 22. Iuli. In nomine domini ego Uuan trado ad reliquias sancti Bonifatii qui in monasterio Fu sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudinem regit monachorum l est quod trado in pago Tullifelde in uilla Sundheim pomerium unum et de terra arabili iug VIII. in terminis eiusdem uillae ea tamen ratione ut ab hodierno die in elimosinam meam sanctum Bonifatium redeat et absque ulla contradictione in suo permaneat dominio. acta trad anno XVII. regni Hludouuici gloriosissimi regis Francorum XI. kalendas augusti feria sexta co his testibus. † sign. Uuanes qui hanc fecit traditionem. † Uuotani testis † Ginozes te † Engilmar testis † Uuanes testis † Ratolti testis † Goterammi testis † Altbra testis † Zazanis testis † Ratgarii testis † Votonis testis † Styrmi testis † Abrah testis † Uuolfharii testis † Lantheri testis † Egilmari testis † Remuingi testis † Si fridi testis † Baldungi testis † Einrati testis † Erharti testis † Engilharti te Theotmarus indignus diaconus iussus scripsit.

483. Concambium inter Rabanum abbatem et Marquardum prumiensis monasterii abbatem.

831, 1. Mai. Nichil sibi quispiam boni .... et minuendum quod sibi a deo postmodum succede aucmentum. Ideoque conplacuit atque conuenit inter uenerabilem uirum Rabanum abbatem monasterio fuldensi. ubi sanctus Bonifacius corporaliter quiescit. necnon et alium quendam abbe Marquardum Brumiensis monasterii. ut alterutrum de possessionibus et mancipiis suis inter congruam oportunitatem facere deberent. quod ita et fecerunt. Dedit igitur Rabanus abbas cum consensu fratrum Marquardo abbati in uilla Sualbach quę est in pago Logenahe et ceteris locis ad eandem possessionem pertinentibus necnon et in uilla Vrsela quę sita es pago Nitahgowe de possessionibus sancti Bonifacii martiris id est mansos XLV. et unam hu in marca illius uillę quę uocatur Suntilingen cum mancipiis totidem. quę quondam nobiles Appo scilicet et Suiker ad ipsum fuldense monasterium dicuntur tradidisse. Similiter au in recompensatione illa prefatus Marquardus abbas dedit e contra Rabano abbati et fuldensi nasterio. quod habuit ex traditione Lantsuindę matronę uiduę scilicet Agilberti comitis in l nuncupato Alahstat qui est in pago Hassorum. hoc est mansos XLV. cum totidem manci

---

482. P. 548, II, 167. Tr. 402.

483. Eb. II, 129a, Tr. 404. In dem Actum ist ein Fehler; Ludwig der Fromme war den 1. Mai 831 in Prüm. Ich halte die Worte *atque presente* und das *sign. d. Ludowici* für Zusätze des Abschreibers. Letztere hat schon Schannat weggelassen und mit Recht.

roque has duas cartas ex utraque parte conscriptas inter se fieri et firmari fecerunt. ut uterque od ab altero accepit ab hodierno die habeat teneat atque possideat. uel quicquid exinde ad opus nasterii sui facere uoluerit liberam in omnibus habeat potestatem. Et si quis de successoribus um has commutationes irritas facere uoluerit. ipsas possessiones et mancipia quę dedit amittat uod repetit euindicare non ualeat. Sint ergo presentes commutationes inter eos et eorum succores firmę et stabiles perpetuoque permaneant indiuisibiles astipulatione regum et principum umque ueridicorum descriptione subnixa.

Actum publice in monasterio Prumie. anno ab incarnatione dominica DCCC.XXX.I. ctione VIIII. regnante et mediante atque presente domno Ludewico serenissimo imperatore. regni eius XVIII. mense maio prima die mensis. Ego Marquardus abbas hanc commutatio- a me factam describi iussi pariterque manu mea propria hoc signo subscripsi. †.

Sign. domni Ludowici serenissimi imperatoris. Sign. Rabani abbatis. †. Sign. Waltii comitis. †. Sign. Eberwardi prepositi. †. Sign. Ermengandi camerarii. †.

484. Traditio Ludowici imperatoris.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi Ludowicus diuina ordinante 831, 8. Iuni.
entia imperator augustus cunctis fidelibus gratiam et salutem. Imperialis celsitudinis moris liter sibi famulantes donis multiplicibus atque honoribus ingentibus honorare ac sublimare. le nos secundum morem parentum nostrorum. regum uidelicet predecessorum nostrorum. celsitudini nostrę Rabanum fidelem nostrum abbatem fuldensis monasterii de quibusdam proprietatis nostrę honorare atque in eius potestatem liberalitatis gratia conferre. Idcirco rit experientia atque sollertia omnium fidelium nostrorum tam presentium quam et futurorum. concessimus eidem fideli nostro abbati fuldensi Rabano in proprium quasdam res sitas in Wormacense. uillam quę Alahesheim nuncupatur. et mansos decem. cum terris. uineis. s. aquarum decursibus. pascuis. siluis. cultis et incultis. et cum omnibus mancipiis utriusque s. et ecclesiam loci illius cum decimis et ceteris ęcclesię utilitatibus simul ei concedimus eo e et conditione ut post mortem nostram omnis hęc utilitas et prediorum illius proprietas ad nsem redeat ęcclesiam. simulque p̃pli cum omni posteritate prolis suę ad idem monasterium seruicium in sempiternum exhibeant. Hanc igitur traditionem et regalis nostrę auctoritatis rmationem et bonorum istorum conscriptionem conferimus sancto martiri Bonifacio et abbatibus atribus uenerabilis monasterii fuldensis ęcclesię ad eternam commemorationem mei meorumque atum. regum predecessorum nostrorum.

Et ut hęc nostrę donationis auctoritas inuiolabilem obtineat firmitatem manu propria r eam firmauimus et firmando precipimus. ut hęc eadem traditio a nullo hominum uiolari . quam et anuli nostri inpressione insigniri iussimus et in librario fuldensis monasterii in iternum conseruari uolumus.

(M) Signum Ludowici serenissimi imperatoris.

Ego Irmingerius cancellarius recognoui.

Datum VI. idus iunias. indictione VIIII. Actum Ingleneheim palatio regio feliciter.

---

483. Eb. II, 37a mit der Randbemerkung »sigill. est.« Von Schannat nicht aufgenommen.

485. Traditio Asbrahti.

833, 8. September. In dei nomine ego Asbraht trado ad sanctum Bonifatium martyrem Christi quicquid pe[illegible] prietatis habeo in uilla Hlutru in agris siluis areis domibus aedificiis pratis pascuis aquis aqu[illegible] rumue decursibus ea scilicet ratione ut et rector monasterii quo praefatus martyr sacro requies[illegible] corpore uenerabilis uir Hrabanus tam ipse quam successores eius firmissimam post obitum me[illegible] in omnibus habeant potestatem. facta est haec traditio anno XX. imperii Hludouuici piissimi re[illegible] Francorum mense septembri octaua die mensis eiusdem coram his testibus. † Asbrahti tradito[illegible] † Uuituberni † Beringeri † Albarichi † Hruadharti † Uuaningi † Adaluui[illegible] † Bebonis † Gerrati † Uuolarati. item testes uestitionis. Ascrih Hruaduuin Hrua[illegible] hart Megino Uuitubern Liuthart Uuilliheri Erluuin. Theotmarus indignus diaco[illegible] haec iussus scripsit.

486. Immunitas Hludouuici regis.

834, 5. Februar. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Hludouuicus diuina fauente gratia rex Co[illegible] nos diuina dispensante gratia ceteris mortalibus supereminere unde oportet ut cuius praecel[illegible] munere eius studeamus modis omnibus | parere uoluntati Quapropter conperiat industria [illegible] utilitas omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet et futurorum quia uir uenerabilis Hra[illegible] nus abba ex monasterio quod dicitur Fulda quod est situm in pago Grapfelt constructu[illegible] honore sancti Bonefacii martyris Christi ubi idem | gloriosus martyr corpore quiescit A[illegible] excellentiam culminis nostri obtulit nobis quandam auctoritatem inmunitatis domni et ge[illegible] nostri Hludouuici praestantissimi imperatoris in qua continebatur qualiter idem prae[illegible] simus princeps praefatum monasterium cum monachis ibidem | domino militantibus et [illegible] rebus uel hominibus ad se iuste pertinentibus uel aspicientibus sub sua constituisset de[illegible] sione et inmunitatis tuitione Obsecrauit namque praescriptus abba ut similiter ipsum mona[illegible] rium cum monachis ibidem deo famulantibus et cum rebus et hominibus sibi legaliter pertinen|ti[illegible] sub nostra constitueremus defensione et paternae auctoritati nostram quoque iungeremus auc[illegible] tatem Cuius petitionem quia iustam immo rationabilem esse iudicauimus libenter accomod[illegible] mus et beneficium quod nobis postulauit deuoto animo adsensum praebuimus et ideo hanc au[illegible] ritatem | propter diuinum amorem et uenerationem ipsius sancti loci tranquillitatemque fratr[illegible] ibidem consistentium circa ipsum monasterium fieri decreuimus per quam in futurum sancci[illegible] atque praecipientes iubemus ut nullus iudex publicus uel quilibet ex iudiciaria potestate in eccle[illegible] uillas loca uel agros seu reliquas possessiones quas moderno tempore iuste et rationabiliter i[illegible] regnum diuinitus nobis commissum praefatum tenet et possidet monasterium uel quae deinceps [illegible] iure ipsius sancti loci uoluerit diuina pietas augeri ad causas iudiciario more audiendas uel fr[illegible] undecumque exigenda aut mansiones uel paratas faciendas aut fideiussores tollendos aut homi[illegible] ipsius monasterii tam ingenuos quam et seruos super terram ipsius conmanentes distringendos [illegible] ullas redibitiones aut inlicitas occasiones requirendas nostris futurisque temporibus ingredi au[illegible] uel ea quae supra memorata sunt penitus exigere praesumat sed liceat memorato abbati sui[illegible]

---

485. P. 549, II, 168. Tr. 406.

486. OU. und bis auf wenige, ganz unbedeutende Abweichungen gleichlautend bei Eb. I, 83 a f. A[illegible] H. F. II, 114, 14. Facsimile und Siegel Vindic. tab. 5. Den Immunitätsbrief Ludwig's des Frommen, welchen L[illegible] der Deutsche anführt, siehe unter Nr. 322.

cessoribus res praedicti monasterii cum omnibus sibi subiectis sub inmunitatis nostrae defensione ieto ordine possidere et nostro fideliter parere imperio Et quicquid de praedictis rebus ius i exigere poterat totum nos pro aeterna remuneratione praefato monasterio et monachis ibidem seruientibus concessimus ut ibidem perpetuo proficiat in augmentis Et quandoquidem diuina ntione supradictus abba uel successores eius de hac luce migrauerint quamdiu ipsi monachi se tales inuenire potuerint qui ipsam congregationem secundum regulam pii patris Benedicti re ualeant per hanc nostram auctoritatem et consensum licentiam habeant elegendi abbates quas melius et liberius delectet eis pro nobis atque stabilitate regni nostri domini misericordiam atius exorare Haec uero auctoritas ut pleniorem in dei nomine obtineat firmitatem manu ria subter firmauimus et anuli nostri inpressione signari iussimus.

Signum (M) Hludouuici gloriosissimi regis Adalleodus diaconus ad uicem maldi recognoui et (R) (S).

Data non. febr. anno Christo propitio primo regni domni Hludouuici regis in orientali cia indictione XII Actum Franconofurt palatio regio in dei nomine feliciter amen.

487. Kartula traditionis Gunthramni comitis.

Si aliquid de facultatibus nostris locis sanctorum ad stipendia monachorum uel in alimenta 834, 30. August.
pia deuotione conferimus hoc nos procul dubio in aeterna beatitudine recepturos esse us. idcirco ego in dei nomine Gunthramnus comes trado pro remedio anime meae ad Bonifatium qui in monasterio quod uocatur Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uene- Hrabanus abbas multitudini praeest monachorum. quicquid proprietatis habeo in uillula bulo Hóua quae est in pago Rinense sita in terminis Gotalohono. ea ratione ut a die senti tam praedictus abbas quam successores eius omnium quae in praefato loco hactenus idere uisus sum firmam et incontradictam perpetualiter optineant potestatem. Haec traditio est anno XXI. regnante Hludouuico gloriosissimo mense augusto III. kalendas septembres subscriptis testibus. † sign. Gunthramni comitis qui hanc traditionem fecit et kartulam rogauit. sig. Hiltibaldi. † sig. Heriuuigi. † sig. Uuagheri. † sig. Helmrichi. † sig. no. † sig. Uuillibaldi. † sig. Batucho. sig. Uuigharti. † sig. Hugibaldi. † sig. lfbaldi. sig. Hluduuin † sig. Uuerinheri. † sig. Gundrichi † sig. Liuthram. Uualah. sig. Ratperahti sig. Folcharti. sig. Hruoduuigi. sig. Hruoduuini. Hruofus indignus presbiter iussus scripsit.

488. Traditio Arnhelmi.

Ego in dei nomine Arnhelm dono atque trado ad monasterium quod dicitur Fulda ubi 835, 12. Mai.
us et piissimus Bonifatius sacro corpore requiescit et uir uenerabilis Rabanus abbas pius r praeesse multitudini monachorum uidetur quicquid mihi Ruotboto et coniux eius Ratlind

---

487. C. 82a, 217. Hd. c. Tr. 407. Dieselbe Schenkung ist wiederholt in einer spätern Urkunde, acta karta in monasterio *Fulda* anno XXIII. regnante Hludouuico glor. imp. mense iulio III. kal. augusti, unterzeichnet von denselben Zeugen; C. 50b, 110. Tr. 412. Da sie mit der obigen übereinstimmt, so habe ich sie aufgenommen.

488. P. 466, I, 73. Tr. 408, collat. cum cod. mss.

manu potestatiua communibus manibus tradiderunt ad praedictum martyrem tradendum hoc e quicquid in Uuighartesheim proprietatis habere uidebantur et in finibus eius tam terris qua siluis campis pratis domibus aedificiis mancipiis pecoribus pascuis aquis aquarumue decursib et mancipiorum nomina sunt haec. Ruodolf Uto Seliub Heribold Thiorolf Suabbra ea uidelicet dispositione ut per beneficium praedicti abbatis atque successorum eius res praedict ad uitam nostram possimus habere et post obitum nostrum rectores memorati monasterii nul persona contradicente liberam in omnibus accipiendi tenendi habeant potestatem. facta est ha traditio in praedicto monasterio anno XXII. regni Hludouuici imperatoris mense maio quarto id mensis eiusdem praesentibus his testibus. † sign. Arnhelmi qui hanc traditionis kartam fi rogauit. † sign. Hunnonis † Altrati † Ercanfridi † Irminfridi † Ruodberon † Vogonis † Hunolti † Otacari † Uuigberti † Megingozi † Eggirici † Ellon † Ruodmunti. Lubharius iussus scripsi.

489. Praeceptum Hludouuici imperatoris de teloneo.

836, 4. Februar. In nomine domini dei et saluatoris Ihesu Christi Hludouuicus diuina repropitiante mentia imperator augustus. cum petitionibus seruorum dei rationabilibus quas maiestatis nd auribus | insinuauerint diuini cultus amore fauemus illius misericordiam nobis propensius co andam omnino confidimus. Quapropter notum esse uolumus cunctis fidelibus sanctae dei eccl et nostris praesentibus scilicet et futuris quia Rabanus uenerabilis | abba monasterii sancti B facii martyris quod dicitur Fulda directis ad nos quibusdam fratrum suorum in eodem mona degentium nostrae notescere studuit maiestati monachos sibi conmissos et in eodem mon domino militantes maximam | uestimentorum pati penuriam neque prorsus consequi ualere u tante multitudini sufficientiam uestium procurare possit. ac per hoc cunctorum pariter suam nostrae mansuetudini patefaciens necessitatem humiliter suppli|care non distulit ut ob diui amorem considerantes eorum necessitates aliasque praeualidas indigentias licentiam eis trib dignaremur per imperium nobis diuinitus conlatum suos negotiatores dirigere eorumque neg absque | telonei uel alius cuiuslibet exactionis persolutione strenuae exercere quorum adium uestimentorum inopiam subleuare et quascumque necessitates conpetenti ordine subplere ualeren Quorum petitionibus ob diuinum honorem et eiusdem sancti Christi martyris reuerentiam au fauoris accommodantes hanc auctoritatis nostrae conscriptionem eius fieri ac dari iussimus quam decernimus atque sanccimus ut liceat eis per imperium nobis celitus conmissum suos ne tiatores quaquauersum dirigere eorumque negotium pro uiribus exercere et nullus iudex publ uel quispiam ex iuditiaria potestate eis teloneum aut ullam quoquo modo reddibitionem quae aut exigere praesumat sed liceat eis absque cuiuslibet exactione aut detentione negociandi g tam terreno quam nauigio huc illucque discurrere et cum saluatione de loco ad locum ire u quibuscumque locis prout necessitas postulauerit commorari quatenus eorum negocio uariae eo dem seruorum Christi necessitates fulciri queant hisque subleuatos et in Christi milicia iu persistentes pro nobis coniuge proleque nostra ac totius imperii a deo nobis conmissi [1]) adte

489. OU. Eb. I, 97b, mit wenigen und unbedeutenden Abweichungen; jedoch fehlt der Schluss mit Unterschrift des Notars und mit dem Datum. H. F. II, 116, 16. [1]) Schannat vermuthet, es fehle *salute*. Wenn jedoch die Urkunde vom Jahre 816 vergleicht, so ist es wahrscheinlicher, dass zwischen *ac* und *totius* das *stabilitate* ausgefallen ist.

omini misericordiam exorare delectet. Et ut haec auctoritas nostra inuiolabilem et inconuulsam tineat firmitatem et a fidelibus nostris uerius cerciusque credatur de anulo nostro subter eam imus sigillare.

Hirminmarus notarius ad uicem Hugonis recognoui et (R) (S)

Data II non. febr. anno Christo propitio XXIII imperii domni Hludouuici piissimi augusti lictione XIIII Actum Aquisgrani palatio regio In dei nomine feliciter amen.

490. Traditio Theotmari.

Legimus in euangelio dominum dicentem date elimosinam et ecce omnia munda sunt 836, 15. Mai.
bis. idcirco ego in dei nomine Theotmar cogitans pro remedio parentum meorum dono atque do in elimosinam Recheonis fratris mei ceterorumque parentum meorum ad monasterium d dicitur Fulda ubi sanctus ac pretiosus Christi martyr Bonifatius sacro corpore requiescit et religiosus Hrabanus abbas sacrae multitudini monachorum pius pastor moderno tempore praeie dinoscitur hoc est quod trado in loco qui dicitur Meginherihus ubi Uueitaha in Ulstra nat quicquid ibi proprietatis uisus sum habere tam terris quam siluis domibus aedificiis et omnibus adiacentiis illuc pertinentibus ea uidelicet dispositione ut a praesente die praedictus ministrique eius accipiendi tenendi liberam ac firmam nulla persona quod absit contradicente ibus habeant potestatem. facta est autem traditio in praefato monasterio anno XXIII. Hlui piissimi imperatoris qui annus dominicae incarnationis est DCCCXXXVI. indictione XIIII. maio idibus eiusdem mensis praesente abbate et omni coetu monachorum necnon et his testibus. † sign. Thiotmari qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit. † sign. Uualtrici Botonis † Isi † sig. Irphingi † Herigeri † sign. Hartrati † Uuitrati † Liutrati Adalheri † Nidgeri † Uuentilgeri † Heistolfi † Meginheri † Eltingi † Ruodberti Suabgasti † Nendingi † Egilmunti † Adalgeri † Folcolti † Rihhardi qui huius ditionis uestitionem rogante Thiotmaro fecit praesentibus supra scriptis testibus. Lubherus m domini Hrabani abbatis scripsit.

491. Traditio Uuielratae.

Ego in dei nomine Uuielrat trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium qui in 836, 28. Iuni.
nasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest nobitarum traditumque in perpetuum esse uolo quicquid proprietatis uisus sum habere in terris uillae quae dicitur Ostheim quae sita est in pago Grapfelde hoc est terris siluis areis ificiis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus et mancipia duo rum nomina haec sunt . . . . ea scilicet ratione ut hoc quod tradidi per beneficium praefati atis usufructuario ad uitam meam meliorando possideam postque obitum meum absque ulla radictione ipse praedictus abbas et successores eius in omnibus habeant potestatem. facta est traditio in loco supra dicto anno XXIII. regni Hludouuici piissimi regis Francorum quarto ndas iulii coram his testibus † sign. Uuielratae quae tradidit haec. † Friduhelmi † Styrmi ngilmari † Gerungi † Adalgeri † Gotahelmi † Gunduuini † Helmdeo † Fremi † Uuitterp † Uualahi † Liutpranti. Theotmarus indignus presbyter haec iussus scripsit.

---

490. P. 558, II, 184. Tr. 409.
491. P. 551, II, 177. Tr. 410.

492. Traditio Gerlinde et Irmintrude.

836, 28. Iuni. In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi nos itaque duae sorores Gerlin uidelicet et Irmindrud tradimus ad sanctum Bonifatium in elimosinam nostram qui in monasteri Fulda pretiosus Christi martyr sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multi tudinem regit monachorum traditumque in perpetuum esse uolumus quicquid proprietatis uiss sumus habere in uilla Sundheim et in terminis eiusdem uillae hoc est in areis aedificiis camp siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus et unam capellam cum duabus capsis et reliq ornatu et mancipia VIIII. cum omni elaboratu eorum et sumptu quorum nomina haec sunt . . . . . ea tamen ratione ut nobis liceat hoc quod tradimus ad uitam amborum usufructuario tene per beneficium praefati abbatis postque obitum amborum ipse iterum uel successores eius firm et incontradictam in omnibus habeant potestatem. actum in loco supra dicto anno XXIII. re Hludouuici piissimi regis Francorum quarto kalendas iulii coram his testibus. † sign. Gerlin et Irmintrude quae hanc traditionem fecerunt. † Friduhelmi † Styrmi † Uualahi † Rita † Erbeonis † Uuillihades † Vogasti † Uuisbrahti † Luof † Eburrati † Arthra † Bernharti † Bermari † Gundbrahti † Heribrahti. Theotmarus indignus pres haec iussus scripsit notauitque tempus supra dictum.

493. Traditio Vodilhilte.

836, 20. August. Ego in dei nomine Vodilhilt dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bo tium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabili banus abbas multitudini praeest monachorum hoc est quod trado in pago Grapfeld tria manc quorum haec sunt nomina Meginbraht Albsuuind Uuolfolt et unam ecclesiam cum k suo et unam hobam in Nordheimero marcu ea ratione ut quamdiu uixero eandem rem beneficio praedicti abbatis possideam post obitum uero meum cum omni integritate ad recto memorati monasterii reuertatur. facta est haec traditio anno XXIII. imperii [Hludouuici] gloriosi regis Francorum XIII. kalendas septembris coram his testibus. † Vodilhilte traditoris † Engil † Altprahti † Uuolfolti † Herimo † Adalbrahti † Eiharti † Styrmi † Hacho † Uu † Abram † Antoni † Reginolti † Riharti † Rohingi. Theotmarus indignus diac iussus scripsit.

494. Traditio Isanharti.

837, 31. Mai. Ego in dei nomine Isanhart dono atque trado in elimosinam meam atque matris m Ratfridae ad monasterium quod dicitur Fulda ubi precioso corpore requiescit sanctus Bonif Christi martyr ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas praeesse uidetur traditumque in perpetuum uolo in uilla quae dicitur Metichenfeld id est domibus caeterisque aedificiis campis pratis cuis siluis aquis aquarumue decursibus et mancipia quorum haec sunt nomina Rihbald Uu hilt Uuigbald Madalhilt Reginolt Meginrih Tuota Buoto Thancrat Mutila U limunt Uuolfbirin. ea scilicet ratione ut per uestram praestariam illud totum atque inte

---

492. P. 551, II, 178. Tr. 411.
493. P. 549, II, 169. Tr. 413.
494. P. 481, I, 122. Tr. 414.

eadem ad uitam meam et mater mea mecum usufructuario. post obitum uero nostrum atque ipsorum de hac luce uos et successores uestri tenendi atque fruendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. facta est haec traditionis kartula in monasterio Fulda mense maio in kalendas iunii anno XXIIII. Hludouici serenissimi imperatoris coram his testibus. ✝ sign. Isanirti qui hanc kartulam traditionis fieri rogauit. ✝ Liutbald ✝ Meginheri ✝ Heriman Irminolf ✝ Griuzing ✝ Halabing ✝ Engilhoh ✝ Bernger ✝ Thiotleich ✝ Cualtolf Iburhart ✝ Sigiman ✝ Cuigbraht ✝ Cualtrid. Gerolfus iussus scripsit.

495. Traditio Albrati.

In nomine domini et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Albrat dono atque trado in elimosinam meam et Cuerinhiltae uxoris meae ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur ubi sanctus Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas praeuidetur hoc est quod trado in pago Salageuue unam capturam in Buochonia infra terminos fluminum id est Fliedina et Dulba in Chizzichero marcu necnon et illam partem mihi iure constat illius siluae ad Hurdorpf totum et integrum trado traditumque in perpetuum esse uolo ita ut a die praesente in proprium usum per supra nominatas colatis atque augendam nostram futuram elimosinam et in uestram profuturam utilitatem. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XXIIII. regni Hludouici gloriosissimi regis Francorum mense iunio XXIIII. eiusdem mensis. ✝ sign. Albrati qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. ✝ Ezzilo ✝ Vobih ✝ Sigihart ✝ Elbirih ✝ Bruni ✝ Erpfrat ✝ Lantolt ✝ Cuidarolt ✝ Nending. Gerolfus indignus diaconus iussus scripsit. 837, 24. Iun.

496. Traditio Otuuini.

In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Otuuin dono atque trado in elimosinam meam filii mei Madaluuini ad sanctum Bonifatium martyrem Christi XV. iugera in uilla quae appellatur Hramnunga hoc est in pago Salageuue ea uidelicet ratione ut a die praesente uos et successores uestri incontradictam ab omni persona habeatis potestatem. actum in monasterio Fulda anno XXIIII. regni Hludouuici piissimi regis mense iunio XXIIII. die eiusdem mensis ✝ sign. Otuuini qui hanc traditionem fecit. ego Gerolfus rogatus scripsi. 837 24. Iun.

497. Traditio Habchoni.

In nomine domini ego Hahcho dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudinem regit monachorum in marcu Grapfeldono bifang unum qui contingit iuxta Cuentilenhusun traditumque in perpetuum esse uolo ea ratione ut a die praesente redeat in dominium sancti Bonifatii et supradicti abbatis et in perpetuum in illa potestate permaneat nullo 837. c. Iul.

---

495. P. 481, I, 123. Tr. 415.
496. P. 482, I, 124. Tr. 416.
497. P. 552, II, 180. Tr. 417.

contradicente. actum in monasterio Fulda anno XXIIII. Hludouuici gloriosi imperatoris
nonas iulii coram testibus subscriptis † sign. Hachoni qui hanc traditionem fecit. † Fridul
† Geberoh † Sturmi † Altbrahti † Eggi † Uuitger † Uuago † Lantfrid † Nebi

498. Traditio Uuldarniuui.

837, 6 Iuli Ego in dei nomine Uuldarnhiu cogitans pro salute et remedio animae meae
futuro ueniam peccatorum meorum adipisci mercar dono atque trado ad monasterium quod d
Fulda ubi precioso corpore sanctus martyr Bonifatius requiescit et uir uenerabilis Hrabanus
multitudini monachorum praeest res et proprietates meas in pago Grapfelde et in uilla M
richesstat quicquid uisa sum habere in praedicta uilla totum et integrum ad praefatum
manu potestatiua concedo hoc est in terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decur
et duo mancipia quorum nomina haec sunt Adalger Otheri. ea ratione ut per uestrum b
cium hoc quod tradidi usufructuario ad uitam meam habere liceat. post obitum uero meum u
successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. facta est haec
tionis kartula mense iulio pridie nonas eiusdem mensis anno XXIIII. imperii gloriosissimi
douuici regis Francorum coram his testibus. † sign. Uuldarniuui quae hanc traditionis kar
fieri rogauit. † Herimuot † Meginbrahti † Adalbraht † Eggibraht † Uerinolt †
tant † Gerolfi indigni diaconi qui hanc kartulam scripsit.

499. Traditio Ercanbrahti.

837, 12. August. Ego in dei nomine Ercanbraht trado atque dono in elimosinam meam ad sanctum
nifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uener
Hrabanus abbas multitudini praeest monachorum hoc est quod trado in pago Grapfelde
terminos uillae quae dicitur Munirichesstat quicquid ibidem moderno tempore propriae t
uisus sum habere ea scilicet ratione ut ab hodierno die rector et abbas monasterii sancti
fatii in omnibus firmissimam teneat potestatem quicquid inde facere uoluerit nullo contradi
facta est haec traditio anno XXIIII. imperii [Hludouici] gloriosissimi regis Francorum secundo
augusti coram his testibus. † sign. Ercanbrahti traditoris † sign. Hruodolfi † Hruod
† Billungi † Folcrihi † Thiotrichi † Otbrahti † Engilbrahti † Uuerianti † E
leibi † Eboni † Hruodbrahti † Folcbrahti † Herimoti † Eginoni † Gerrati † E
munti. Theotmarus indignus diaconus iussus scripsit.

500. Traditio Rihbaldi.

837, 12. August. Ego in dei nomine Rihbald dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum B
tium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis
banus abbas multitudini praeest monachorum hoc est quod trado in pago Grapfelde infr

---

498. P. 552, II, 181. Tr. 418.
499. P. 549, II, 171. Tr. 422.
500. P. 550, II, 172. Tr. 421.

os uillae quae dicitur Altheim quicquid ibi moderno tempore propriae terrae uisus sum ha-
: ea scilicet ratione ut ab hodierno die rector et abbas monasterii sancti Bonifatii in omnibus
issimam teneat potestatem quicquid inde facere uoluerit nullo contradicente. facta est haec tra-
: [anno] XXIIII. imperii [Hludouuici] gloriosissimi regis Francorum secundo idus augusti
m his testibus † sign. Rihbaldi traditoris † Ercanbrahti † Hruodolfi † Hruodingi
illungi † Folcrihi † Thiotrichi † Othrahti † Engilbrahti † Uuerianti † Eggi-
i † Eboni † Hruodbrahti † Folcbrahti † Herimoti † Eginoni † Gerrati † Eburmunti.

501. Traditio Elisbun.

Ego in dei nomine Elisba dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium 837, 12. August.
yrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus
s multitudini praeest monachorum hoc est quod trado in pago Grapfelde totum elaboratum
n quem hodierno die uisa sum habere ea ratione ut quamdiu uixero eandem rem ex bene-
abbatis possideam post obitum uero meum cum omni integritate ad rectores memorati mona-
reuertatur. facta est haec traditio anno XXIIII. imperii [Hludouuici] gloriosissimi regis Fran-
n secundo idus augusti coram his testibus. † sign. Elisbun tradentis † Hruodolfi † Er-
brahti † Hruodingi † Billungi † Folchrihi † Theotrichi † Otbrahti † Engil-
hti † Uuerianti † Eggileibi † Eboni † Hruodbrahti † Folcbrahti † Herimoti
ginoni † Gerrati † Eburmunti. Theotmarus indignus diaconus iussus scripsit.

502. Traditio Burgrati comitis.

Ego in dei nomine Burgrat comes dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum 837, 13. August.
atium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore et ubi uenerabilis
anus abbas multitudini praeest monachorum hoc est quod trado in pago Grapfeld in silua
honia uillam quae dicitur Motten cum omnibus suis attinentiis et infra terminos uillae
dicitur Sala quindecim mancipia quorum nomina haec sunt. Uolfbald Reginuuar Uuil-
ma Heribirgi Ermenlind Hertuuin Baldheri Liutrad cum duobus filiis Godebold
uf. Otuin Meginger Tiota Liobsuuind Amaltruhd. ea scilicet ratione ut quamdiu
o eandem rem ex beneficio praedicti abbatis possideam post obitum uero meum cum integri-
d rectores memorati monasterii reuertatur. facta est haec traditio anno XXIIII. imperii Hlu-
ci gloriosissimi regis Francorum idibus augusti coram his testibus. † sign. Burgrati comitis
zzoni † Herimoti † Apponi † Eggibrahti † Eggiolfi † Hruodbrahti † Folc-
ti † Eburmunti † Gerrati † Amalbrahti † Reginolti † Hroingi † Rihharti
buuini † Ercangeri. Theotmarus indignus diaconus iussus scripsit.

503. Traditio Fruochangeri et Hruodun.

Ego in dei nomine Fruochanger et uxor mea Ruoda tradimus in elimosinam nostram 837, 15 August.
nctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir

---

501. P. 550, II, 173. Tr. 419.

502. P. 550, II, 174. Tr. 420 collat. cum cod. mss. Ich habe diese Urkunde aus Schannat genommen, mit ach Eberh. summ. 89, 168 stimmt.

503. P. 549, II, 170. Tr. 424.

uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest monachorum hoc est quod tradimus in pago Gr felde infra terminos uillae quae dicitur Maheśfeld quicquid ibidem proprietatis uisi st habere in areis aedificiis agris pratis siluis pascuis aquis aquarumue decursibus ea scilicet ra ut ab hodierno die rector et abbas monasterii sancti Bonifatii in omnibus firmissimam teneat p tatem quicquid inde facere uoluerit nullo contradicente. facta est haec traditio anno XXIIII. perii [Hludouuici] gloriosissimi regis Francorum XVIII kalendas septembris coram his test † sign. Fruochangeri et coniugis eius Hruodun qui hanc traditionem fecerunt. † sign. I darolti † Eburharti † Altmanni † Ratgasti † Sol † Albirichi † Epphonis † Hru brahti † Egiolfi † Folcbrahti † Rantuuigi † Hruodolfi † Riharti † Gerrati † El munti † Rohingi † Amalbrahti † Ercangeri.

504. Traditio Hiltiburgae.

837, 21. August. In nomine domini Ihesu Christi ego Hiltiburg cogitans pro remedio animae meae atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio I sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest coenobitarum ditumque in perpetuum esse uolo quicquid proprietatis uisa sum habere in duabus uillis ho in Atihuson et in Salu quod sunt XX. hobae domus una cum reliquo aedificio cum pratis arealis farinariis aquis aquarumque decursibus mancipiis quorum haec sunt nomina. Sigirih tigund Hebinolt Adaluuart Uuillirat Hahicho Uuarrat Otpraht Sigihart Rat Reginolt Tagabraht Uualo Uuilla Huno Randrud Leobmar Heillind Rigip Uuitmar Gerniuui Citolf Rihmuot Hruadolt Harit Geilrat Perahtlind Fru Rihmuot Irminhilt Sindpraht Eiotolf cum omni supellectili eorum et sumptu. ea t ratione haec dono atque trado quatenus liceat mihi iterum per beneficium praefati abbatis us ctuario illa possidere et non minorare sed meliorare. post obitum quoque meum ipse successor eius in cunctis firmissimam obtineant potestatem nullo contradicente. facta est traditio in uilla anno XXIIII. regni Hludouuici piissimi regis Francorum duodecimo kalendas septembris cora testibus. † sign. Hiltiburgae quae hanc traditionem fecit. † Sindolti † Alonis † Alt † Reginharti † Folcrammi † Franconis † Madalprahti † Amalrichi † Egil † Hramuolti † B'uohozo † Hruadharti † Erpfalahi. Theotmarus indignus dia hanc traditionis kartam iussus ac rogatus scripsit.

505. Traditio Adaluuigi.

837, 30. August. Ego in dei nomine Adaluuig dono atque trado traditumque in perpetuum esse uo sanctum Bonifatium martyrem Christi ubi uir honorabilis Hrabanus abbas multitudinem regit nachorum in elimosinam Gundhiltae quondam coniugis meae in Ascfeldono marcu XX. i ea ratione ut a die praesente uestro fiant dominio subiecta tam firmiter ut nullus contra ualeat. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XXIIII. regni Hludouuici imperatoris kalendas septembris. † sign. Adaluuigi qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit.

---

504. P. 550, II, 176. Tr. 423.
505. P. 482, I, 126. Tr. 425.

506. Concambium inter Hrabanum abbatem et Hruodolfum et Albrichum laicos.

Notum sit omnibus quomodo conuenit inter Hrabanum abbatem et Hruodolfum et Albrichum laicos ut concambirent proprietates inter se id est dedit praedictus abbas illis in pago Grapfelde in Hrosdorpfero marcu in uilla Orentileshus quicquid ibi habuit terrae aratu- 837, 26. September.
ne et illi laici econtra dederunt praedicto abbati in terminis supradictis totam siluam ad illos pertinentem scilicet ea conuentione commutationis ut utriusque possessores omni tempore fruentur. facta concambitio in monasterio Fulda anno XXIIII. regnante Hludouuico gloriosissimo rege Francorum mense septembri quarto kalendas octobris coram his testibus. † sign. Hrabani abbatis qui hanc commutationis kartam fieri iussit. † sign. Ruodolfi et Albrichi qui hanc commutationis kartam fieri rogauerunt. † Hattoni praepositi † Salumari presbyteri † Eginheri presbyteri † Theotmari presbyteri † Ascrichi presbyteri † Ercanbrahti diaconi † Unleiti diaconi † Ginoz † Bernhelm † Hruoding † Nordalah † Liobalah † Tital † Gerhart † Egino † Suuarzalah † Heriger † Helmbraht † Gatto † Reginheri † Otbaht † Bernhart † Frumolt † Nandger † Herinand † Ercanhart. Gerolf indignus monachus scripsit.

507. Traditio Sigibaldi.

Ego in dei nomine Sigibald trado in elimosinam Asis quondam comitis quod ille mihi 837, 17 October.
potestatiua tradidit tradendum ad monasterium quod est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi ipse sanctus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et uir uenerabilis Hrabanus abbas turbae monachorum regulariter degentium pius praeesse uidetur pater hoc est quod do in uillis his nominatis Gimundi Sezalacha Untrangeuui Uualaburi Helidberga Mancheim Helidunga Asiseshus Herigolteshus quicquid in illis locis proprietatis meae fuit habere id est domibus aedificiisque caeteris terris siluis pratis pascuis aquis aquarumue cursibus mobilibus et immobilibus quicquid dici et nominari potest et mancipia quorum haec sunt nomina . . . . . ea scilicet ratione ut mater eius nomine Theotrat cuncta superius comprehensa ad uitam suam usufructuario possideat quamdiu in hac uita praesenti uiuat. post illam uero eius et de huius umbratilis uitae discessu uos et successores uestri tenendi habendi uidendi firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. facta est haec traditio in uilla quae dicitur Zimbra anno XXIIII. domini Hludouuici gloriosissimi regis Francorum sub die XVI. kalendas nouembris coram his testibus. † sign. Thaholfi † Langbarti † Liutbrandi † Uuolfhadi † Mahalolti † Altmunti † Egilmunti † Isalgrim † Butiho † Nidri † Uuaningi † Amalungi. Gerolfus diaconus iussus scripsit.

508. Traditio Benedictae.

Dum unusquisque in hac peregrinationis miseria necesse habet tractandum qualiter ad 837.
uitam perennem peruenire possit quamobrem ego in dei nomine Benedicta non coacta sed spontanea uoluntate propter spem uitae aeternae dono atque trado ad monasterium Fulda ubi

---

506. P. 552, II, 182. Tr. 426.
507. P. 553, II, 183. Tr. 427.
508. P. 482, I, 125. Tr. 428.

preciosus Christi martyr Bonifatius sacro quiescit corpore et uir honorabilis Hrabanus abbas mu titudini monachorum pius pastor esse dignoscitur quicquid hodierna die proprietatis uisa sum habe tam in mancipiis pecoribus quam in caeteris rebus necessariis. et mancipiorum nomina haec su Dalger et uxor eius Uuilliburg Friduburg Adalburg Rihburg Geila Uuinifri Elilant Uuonatheri Emmezrat Egihilt Mandhilt Frumihilt Hruodloug Nandhe Uuerinheri Suuidbrahti Meginheri Sindhilt Hadaburg Ellinburg Otburg Leob hilt Merisuuind Salucho Haduger Liobsuuind Hiltimuot Lantrih Diusia Thiot hilt Gerburg Tuothilt Eggolf Holzman Gotaniuui Thiotfrid Bernfrid Uuillihe Uualdburg Mahtfrid Hruodloug Meonat Einuuig Rantuuig Brunicho Ratgum Ratniuui Gerniuui Hruodung Hadaburg Liuthart Friduart Uuolfbirg Amalhe de elaboratu meo sunt haec. boues XXXIX. porci LXXII. oues XX. mappae IIII. manutergia du plumacia VI. opertoria II. pallia linea VI. puluilli XIIII. lectisternia VI. pallia sedilia II. crux un caldarii VI. ea uidelicet dispositione ut ea per beneficium praedicti abbatis ad sustentandam hu nam fragilitatem quamdiu uixero in hoc carceris tabernaculo possim habere. et post disces meum emendata atque emeliorata rectores praedicti monasterii in omnibus accipiendi fruendi h ant potestatem. facta est haec traditio anno XXIIII. Hludouuici imperatoris. † sign. Benedi quae hanc kartulam traditionis fieri postulauit. † sign. Hessi comitis † Stindingi † Fr uuini † Folcmanni † Leidrati † Altduoni † Grimdeonis † Hruodmunti † uuigi † Uualtrici † Arnhelmi † Emichonis † Hruodfridi † Theotfridi † Ercam † Hruodharti † Eliuuini † Nendichonis † Irminolti † Eburmunti. Lubhar iussus scripsit.

509. Traditio Liutbaldi.

838, 28. Ianuar. In dei nomine ego Liutbald pro remedio et salute animae meae dono atque trado monasterium quod dicitur Fulda ubi beatus Bonifatius Christi martyr sacro requiescit corpor ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas praeesse uidetur hoc est quod trado in Salageuue e uilla quae dicitur Scuntra III. hobas et quinque mancipia quorum haec sunt nomina Cotg Uuolfbald Uualger Adalrath Otila ea uidelicet dispositione ut ea per beneficium prae abbatis ad uitam meam licitum sit possidere post meum quoque de hac luce discessum uo successores uestri praedictam rem habendi possidendi colendique firmam in omnibus habeatis po tatem. facta est haec traditio in uilla iam supra nominata anno XXV. Hludouuici serenis imperatoris quinto kalendas februarii. † sign. Liutbaldi qui hanc traditionis kartulam fieri rog † sign. Heriman † Meginheri † Irminolfi † Bernolt † Sigo † Nendicho † Rum † Altolfi † Taholfi † Meginfrid † Irinhart † Halabinus † Atalo † Engilh † Iungrat † Egilolt † Uualtolf † Ercanbald † Eburhart † Uuolafrid † The leih. Gerolfus indignus diaconus scripsit.

510. Traditio Altmari Berolfi et Reginharti.

838, 10. Februar. Uirorum quamplurium notum esse constat industriae quomodo Aladram nobis tradidit h ditatem suam Altmaro scilicet Berolfo et Reginharto ut eam in elimosinam eius ad sanc

509. P. 483, I, 127. Tr. 430.
510. P. 554, II, 185. Tr. 431.

nifatium traderemus. idcirco nos qui communibus manibus eandem traditionem suscepimus tra-
ms eam ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio quod dicitur Fulda sacro
uiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas turbae monachorum regulariter degentium
s praeesse uidetur pater hoc est quod tradimus in Grapfelde in Uuetarungo marcu in uilla
e dicitur Steinaha quicquid ibidem proprietatis tenebat atque possidebat nobisque tradiderat
m et integrum quod iuste et legaliter ad eum pertinebat hoc est domibus aedificiis mancipiis
pis siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus quicquid dici
nominari potest cum omni integritate tradimus ad praedictum locum. nomina mancipiorum uero
sunt Sigiberi Amanolf Uuerdberi Lantfrid Ostag Cuniburg Hiltiburg Perahtd. ea scilicet ratione cuncta superius comprehensa tradimus ad praedictum martyrem ut a die
sente rectores supradicti monasterii haec omnia teneant possideant et quicquid exinde facere
erint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. facta est haec traditio in monas-
Fulda quarto idus februarii anno XXV. regni domini Hludouuici serenissimi imperatoris.
ign. Altmari † Berolfi † Reginharti qui hanc traditionem fecerunt et kartam fieri
hant. † Meginbraht † Geruuart † Franco † Gozbraht † Broi † Uuergast
ngman † Rihbald † Altman † Eggihart † Madalbraht † Gundfrid † Sara-
lo † Uualtbraht † Altrat † Helpfrih † Hruodhart † Bebo † Hruadhart
lcbrat † Ercanger † Albuuin † Adaluuin † Marcolt. Gerolfus indignus
ms haec iussus scripsit.

511. Traditio Thiotmari.

Ego in dei nomine Thiotmar trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium areolam 838, 5. April.
a partem siluae ad illam pertinentem in Hengisgero marcu. facta traditio anno XXV. regni
ouuici nonis aprilis. † sign. Thiotmari traditoris † Herimuot † Friduhelm † Altthu-
; † Arnhelm † Altrat † Otacar † Graman † Irminolf † Rihhart † Ercanger
nding † Thiotrih.

512. Traditio Uualtbrahti.

In dei nomine ego Uualtpraht pro remedio et salute animae meae dono atque trado ad 838, 15. Mai.
um Bonifatium qui in monasterio Fulda pretioso requiescit corpore ubi Hrabanus abbas uir
rabilis uitae multitudinem regit monachorum traditumque in perpetuum esse uolo in pago
pfeld in uilla quae uocatur Stetihaha huobam unam ea scilicet ratione ut ab hodierna
ic deinceps in dominium redeat rectorum monasterii sancti Bonifatii ut quicquid inde facere
nt firmissimam habeant potestatem nullo contradicente. facta est haect raditionis kartula in mo-
rio Fulda anno XXV. imperii Hludouuici piissimi regis Francorum mense maio die XV.
lem mensis coram his testibus. † sign. Uualtprahti qui hanc traditionis kartulam fieri ro-
. † sign. Ratolfi comitis † Hrabani filii eius † Hadageri † Hitti † Frumolti
uolfungi. Gerolf presbyter scripsit.

---

511. P. 554, II, 186. Tr. 432.
512. P. 557, II, 195. Tr. 433.

513. Restitutio capturae in Chinzichero marcu.

838, 14. Iuni u. 10. Iuli. Anno dominicae incarnationis DCCCXXXVIII. indictione prima mense iunio iulii facta est contentio Gozboldi et Hrabani abbatis coram imperatore Hludoui Hludouico et Carolo necnon et principibus eius in palatio apud Niomagum oppidur captura quam Folco et fratres eius Biurgo et Hroo tradiderunt ad sanctum B Gozboldus conuictus karta traditionis et testibus idoneis hoc est Eggiharto Burgoı Mechone Lintgario Hisinfrido Ruadhoo Meginolto Ercanfrido Haltrat imperatoris coactus quod iniuste per fraudem de eadem traditione abstulit coram his tes archiepiscopo Otgario archiepiscopo Radolto episcopo Helmgaudo episcopo scopo Theotgrimo episcopo et Baturato episcopo Adalberto comite Hel Albrico comite item alio Albrico comite Popone comite Gebauuino comite harto similiter comite palatii Hattone comite Madalgero comite Gebaharto gario comite et innumerabilibus uasallis dominicis.

Item eodem anno mense iulio sexto idus eiusdem mensis coram Hesse cor publico in pago Salageuue in uilla quae uocatur Karagoltesbah Freibı Gozbaldi cum uadio restituit Leidrato aduocato domini Rabani praecipiente cor iudicantibus hoc ita iustum fieri et huius causae Otacar fideiussor extitit totum e quid praefatus Gozbaldus et fratres eius de potestate sancti Bonifatii iniuste abstu zichero marcu de captura quam Folco et fratres eius Biurgo et Hroo trac ctum Bonifatium praesentibus his testibus Hesse comite Ercanbraht Friduut Nandheri Radboto Samuel Sinelicho Marcolt Samanolt Otacar Hruodbrah gilbraht Othelm Adaluuig Folcheri Theotrih Nahhad Sigibraht Eggiolt ding Adalman Thingbraht Otbraht Buobo Eggihart Hruadbraht Folcolt Gri Folcmar Uuenito Batarih Adalger. item testes uestitionis † sign. Freibrathi et Ot qui hanc uestitionem fecerunt. Friduuuin Altthuring Folcheri Adalman Leidrat Hı helm Sigimunt Hanno Reming Reginfrid Hruodhoh Burgo Uuerinhart Irmin Hruodhart Gerhart Hatto Gebauuin Arnhelm Suuabbraht Hartuuin Ans Starcfrid Hruodbero Elting Sibicho Engilhart Altraht Ercanfrid Folcrat.

514. Traditio Hiltiburgae.

838, 29. Iuli. Licet parua et exigua sint quae pro immensis peccatis meis offero tamen scio aequiss iudicem plus deuotionem mentis donantis quam quantitatem muneris inspicere. quam ob rem e dei nomine Hiltiburg cogitans pro salute animae meae ac parentum meorum ut in futuro n uitam aeternam dono atque trado ad monasterium Fulda quod constructum est in pago Gra in silua Buchonia iuxta ripam fluminis Fuldae ubi sanctus ac pretiosus martyr Bonifatius requiescit corpore et uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini monachorum pius pastor uidetur traditumque in perpetuum esse uolo quicquid in pago iam nominato moderno tempor prietatis habeo in uilla quae dicitur Uuetarunga in agris siluis areis domibus aedificiis c

---

513. P. 474, I, 98; von Eberh. summ. 5, 111 ganz widersinnig excerpirt. Tr. 434. Die ange Schenkung ist aus dem Iahre 796; vergl. 117. 118. 119.

514. P. 555, II, 190. Tr. 435.

pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus quicquid dici et nominari potest de omni elaboratu meo totum et integrum trado cum mancipiis quorum nomina haec sunt ..... ea scilicet ratione ut quamdiu in hac peregrinationis miseria deo uolente detinear per beneficium praedicti abbatis atque successorum eius ad usum uitae meae licitum sit habere post discessum uero meum rectores memorati monasterii nulla contradicente persona accipiendi fruendi in omnibus habeant potestatem. facta est haec traditio anno XXV. regni Hludouici imperatoris mense iulio quarto kalendas augusti coram his testibus † sign. Hiltiburgae quae hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Friduhelmi † Sturmi † Reggi † Theotmar † Hruodbraht † Albrih † Helindeo † Sumo † Saul † Rihuuart † Ratger † Hartfrid. Gerolf indignus presbyter iussus scripsit.

515. Traditio Uuiderolti.

Ego in dei nomine Uuiderolt dono atque trado in elimosinam Arnolti filii mei ad 838, 30. Iuli.
sanctum Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini praeest monachorum hoc est quod trado in pago Grapfelde in uillis subter nominatis quicquid praefatus filius meus propriae hereditatis uisus fuit habere atque possidere in Hirzahesfeldono marcu et in Dahhadorphero marcu id est domibus aedificiisque caeteris omnibus, campis siluis pratis pascuis capturis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus mancipiis necnon et tales agros quales ei Lubicho in uilla Iuhhison dereliquit. mancipiorum autem nomina haec sunt Strinzo Otmar Adalhelm Leobarat Hagano Uuilimunt Gundbaig Fastolf Adalman Meginhart Iungman Uuielrat Danglind Adalburg Ratheid Hiuuirat Rathuuind Uuilligart. ea uidelicet ratione ut a die praesente praedictus abbas eiusque successores firmam et incontradictam in omnibus obtineant potestatem. Facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XXV. regni domini Hludouici imperatoris mense iulio tertio kalendas augusti coram fratribus nostris et testibus subscriptis. † sign. Uuiderolti qui hanc kartam traditionis fieri rogauit. † Thancmari † Altmunt † Uuiggo † Otuuin † Asbraht † Marcolt † Rihuuart † Uuaggo. Gerolf indignus diaconus scripsit.

516. Kartula Hrabani abbatis.

Ego in dei nomine Hrabanus abbas concedo uobis ancillis s. Bonifatii Leoberatu et filiae suae Uuielratu sicut Uuidaroltus nos rogauit qui uos ad s. Bonifatium in elimosinam suam tradidit ut aliud seruitium non faciatis sic ut unum denarium utraque ad censum per singulos annos donetis ad Rore in missa s. Bonifatii. ea tamen ratione hunc uobis concedimus censum ut posteritas uestra absque omni contradictione seruile opus faciat et seruilem conditionem nullo modo contradicant. † sign. Hrabani abbatis qui haec concessit et scribere iussit. † sign. Recheonis presbyteri † sign. Hartráti presbyteri † sign. Engilbrahti presbyteri † Gerolfi presbyteri † Hruadbrahti presbyteri † Saluchonis diaconi † Fridurichi monachi † Otruin monachi † Theotmari presbyteri qui haec iussus a praefato abbate scripsit.

---

515. P. 554, II, 188. Tr. 436.

516. P. 555, II, 189. Tr. 457. Ich habe die Urkunde hier eingereiht, da sie mit der vorhergehenden zusammenhängt.

Lobahilt Hiltigund Adalgunt Uuolfniuui Adalmunt Ualtrat cum omn[illegible] eorum. ea scilicet ratione haec omnia supra memorata tradimus ut Albuuiz quamdiu [illegible] liter uiuat usufructuario per beneficium praedicti abbatis memoratas res possideat cens[illegible] reddat. post obitum uero eius absque omni diminutione et sine ulla contradicente persec[illegible] tatem s. Bonifatii iterum cuncta redeant perpetuoque permaneant. facta est haec tra[illegible] sterio Fulda anno XXV. domini Hludouici serenissimi imperatoris mense augusto ter[illegible] septembris. ✝ sign. Uuidarolti ✝ Altmanni qui hanc traditionem fecerunt.

Isti sunt testes uestitionis. Uuolfhelm Elis Eburhart Albolt Unno Di[illegible] uuin Altgast Berchart Erlefrid Freibraht Irminbraht Nerolf Ratgast [illegible] Adaltag Adalrih Thiotbraht Geginhart Foleger Liuthart Humbraht A[illegible] braht Marcuuart Eggihart Nanduuih Reginhart Heriman Anno Hruodi[illegible] munt Hruoding Frieso Gundbold Hreitger Ettig Fastman Ecco F[illegible] Thiothart Albuuin Hahmunt Isanfrid.

518. Traditio Uuidarolti.

888, 30. August.

Ego in dei nomine Uuidarolt trado in elimosinam Perahtgarta quic[illegible] manu potestatiua tradidit tradendum ad monasterium s. Bonifatii quod dicitur Fulda [illegible] ctus dei ac gloriosus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et ubi uir uenerabil[illegible] abbas multitudini monachorum regulariter degentium pius praeesse uidetur pater [illegible] quod illa propriae hereditatis uisa fuit habere in uilla Marahesfeld in pago Grapfe[illegible] siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus ex integ[illegible] scilicet ratione ut haec omnia Perahtgart habeat ad suam uitam et post obitum [illegible] dictus abbas et successores eius perpetualiter possidendi firmam et incontradictam [illegible] tatem. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XXV. domini Hludouici [illegible] mense augusto tertio kalendas septembris. ✝ sign. Uuidarolti qui hanc traditionis [illegible] rogauit. Isti sunt testes uestitionis. Uuolfhelm Elis Eburhart (u. s. w. wie in [illegible] gehenden Urkunde).

519. Traditio Fruohangeri et coniugis eius Hruadun.

Ego in dei nomine Fruohanger et coniux mea Hruada communi manu tradimus ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas turbae monachorum pius praeesse uidetur pater hoc est quod tradimus in pago Grapfelde in uilla Marahesfeld dimidiam partem totius proprietatis nostrae in siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus rebus et immobilibus ea scilicet ratione ista omnia tradimus ut per beneficium supradicti abbatis liceat nobis usufructuario tradita habere ad diem nostram post obitum quoque nostrum amborum supradicta cuncta redeant in potestatem s. Bonifatii absque ullius contradictione. facta traditio anno XXV. regni domini Hludouici imperatoris in monasterio Fulda mense augusto tertio kalendas septembris coram his testibus ✝ sign. Fruohangeri et coniugis eius Hruadun qui hanc traditionem fecerunt. Isti sunt testes uestitionis Uuolfhelm Elis Eburhart (u. s. w. dieselben Zeugen wie in den beiden vorhergehenden Urkunden.) 838, 30. August.

520. Traditio Theotrata Euuiches et Uuitderbes.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Theotrat et Euuih et Uuitderbes diuino admoniti instinctu donamus atque tradimus communibus manibus in elimosinam Asi- s. Bonifatium Christi martyrem qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir bilis Hrabanus abbas multitudini praeest monachorum totum et integrum quod proprietatis uisus fuit in pago Grapfelde et in pago Gozfelde et in uillulis subter nominatis. in idburg aream unam et huobam unam et totius siluae ad ipsam marcam pertinentis partem unam est quartae partis tertiam partem. et in Hettilebaro marcu unam aream et huobas duas. et Helidingero marcu areas duas et siluae similiter quartae partis tertiam partem. et in Unrungeuueno marcu illius siluae quartae partis tertiam partem. et in Sezzilahono marcu areas duas huobas quatuor et de silua quartae partis tertiam partem. et in Uualaburino marcu areas duas. et in Gubrahtestat aream unam. ad Herigelteshuson huobas tres. in Eburieshuson medietatem totius capturae. in Gimundinero marcu quartam partem illius capturae. Uuangheim aream unam. ad Aseshuson totum quod ibi iuste et legaliter possidebat id est terris domibus aedificiisque ceteris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus mancipiis cum omni supellectili eorum quorum nomina haec sunt. Uuolfgoz et uxor eius cum filiis duobus. Leidrat et uxor eius cum filiis tribus. Liutger et uxor eius cum filiis quatuor. Frumolt et uxor eius cum filiis duobus. Hruodolf et uxor eius cum filiis tribus. Gelo et uxor eius cum filiis tribus. Thiotolf et uxor eius cum filiis tribus. Strago et uxor eius cum filio uno. Framan Huoz Maraholt Gerhart Liobniu Thancolf Erecas Ratgelt Sigiuuin Truogo Gisalfrid Uuillirat Franco Neosta. boues VIII. uaccae XVII. porci LXXVII. ea scilicet ratione haec omnia supra comprehensa tradimus ut ego Theotrat quamdiu uixero in hac praesenti uita per beneficium rectoris praefati monasterii illa possideam et post obitum meum cum omni integritate et augmento idem ipse et successores eius habeant atque possideant suisque posteris perpetualiter possidenda relinquant. Facta haec traditionis kartula in monasterio Fulda anno XXV. regni domini Hludouici gloriosissimi regis Francorum sexto nonas 838, 2. October.

---

519. P. 556, II, 193. Tr. 439.
520. P. 557, II, 194. Tr. 440.

octobris subscriptis testibus. † sign. Theotrata Euiches Uuitderbes qui hanc kartam tr ditionis fieri rogauerunt † sig. Uuidarolti † Theotbaldi † Alauuitu † Herimot † Ge baroh † Abraham † Erluuin † Liutbraht † Reginhart † alter Reginhart † Megin frid † Zital † Gisalmar † Uualtolf † Uualolf † Regingoz.

Testes iterum uestitionis eiusdem traditionis quam Theotrat et Euuich et Uuitder fecerunt quam suscepit ab eis Heistolf presbyter monachus et cum eo Uuidarolt et Herimo nuncii uidelicet s. Bonifatii atque Hrabani abbatis. Thiotbald Voto Berengoz Erluuin Irin Gundacar Thrutbraht Adalrich Malolt Reginhart Otuuin Meginfrid Zital Uual olf Erlman Meginolf Otacar Uuigbald Gisalmar Uualtolf Herimuot Marcuua Uualtger Irmbraht Ratbraht Uuolfmunt.

521. Traditio Grimbolti.

838, 28. October. Ego in dei nomine Grimbolt dono atque trado ad monasterium quod dicitur Fulda martyr Christi Bonifatius sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudi regit monachorum totum quod propriae hereditatis uisus sum habere in uilla quae dicitur Bonl excepta una areola et una huoba id est arealis terris campis pratis pascuis aquis aquarum cursibus ea uero ratione ut a die praesente uestro fiant dominio subiecta tam firmiter ut n contradicere ualeat. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XXV. regni Hludouici peratoris quinto kalendas nouembris. † sign. Grimdeoni qui hanc traditionem fecit † He † Hruodheri † Althoh † Hahgrim † Hanno † Uuiboto † Stephan † Helmolf.

522. Traditio Otprahti.

838, 4. November. In nomine domini ego Otpraht dono atque trado in elimosinam Ercanberti patris m ad s. Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hraban abbas multitudinem regit monachorum traditumque in perpetuum esse uolo in pago Grapfel in Nordheimero marcu et in Théodorphero marcu huobas ea ratione ut a die praesente r deant in dominium s. Bonifatii praefati abbatis atque in perpetuum in illa potestate permane nullo contradicente. facta est haec traditio in monasterio Fulda anno XXV. Hludouici imperator mense nouembri secundo nonas eiusdem mensis coram his testibus. † sign. Otprahti qui ha traditionis kartam fieri rogauit. † Elis † Engilmar † Gerung † Meginfrid † Sigifri † Strangolf † Egino. Gerolfus scripsit.

523. Praeceptum Hludouuici imperatoris de concambio inter Hrabanum abbatem et Helmericum.

839, 17. Februar. In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi Hludouuicus diuina repropitia clementia imperator augustus. si petitionibus seruorum dei quas nostris auribus insinuaue

521. P. 475, I, 101. Tr. 442.
522. P. 554, II, 187. Tr. 441.
523. OU. Eb. II, 119a, aber nicht vollständig. Tr. 443.

benter annuerimus et eas cum | dei auxilio ad effectum perduci fecerimus non solum regiam et
nperialem exercemus consuetudinem uerum etiam hoc nobis procul dubio tam ad statum terreni
gni corroborandum quam ad aeternae uitae beatitudinem capessendam profuturum esse confidimus.
circo notum | fieri uolumus omnibus fidelibus sanctae dei ecclesiae nostrisque praesentibus et
turis quia uir uenerabilis Rabban abba petiit celsitudinem nostram eo quod pro amborum par-
m oportunitate quasdam res iuris nostri quas Helmericus uassallus noster beneficiario munere
sidet | commutare uoluisset. Cuius petitioniquia non inutilis nec inrationabilis nobis esse uide-
ur libenter adsensum praebuimus, et praecepimus Pepponi uassallo nostro ut cum missis
edicti uenerabilis Rabban abbatis adhibitis etiam aliis pluribus hominibus in eadem uici|nia
manentibus perspiceret easdem res petitas earumque qualitatem et quantitatem hinc et inde
genter inspiceret et consideraret et inbreuiatam ad nostram deferret notitiam quod ita et fecit
ulque nobis retulit quod ambabus partibus huiuscemodi commutatio utilis et | profectuosa esse
uisset et ideo nostra decreuit uoluntas ut ita fieret. Dedit igitur praedictus uenerabilis Rabban
a de rebus monasterii sui uocabulo Uulda praedicto Helmerico ad partem beneficii sui
que nostri in ducatu Alamanniae in uilla uocatam Steinheim hobas quatuor et unam ad
marstat tresque homines ibidem manentes ac mancipia numero sedecim quae Teotmar
olftrud Hruotland Hruotmar Engilgart Liutmar Ehemarhilt Patarih Holda
otmar Anulo Deinka Hildifrid Uuolftrud et Guntbald nominantur. Quarum rerum
cipiorum merito dedit praedictus Helmericus uassallus noster per nostram iussionem saepe-
enerabili Rabban abbati ad partem iam fati monasterii sui de rebus iuris nostri quas ipse
eneficiario possidere cognoscitur in uilla quae dicitur Zimbra hobas decim desertas unde
per hac commutatione hoc nostrae auctoritatis praeceptum fieri iussimus per quod praecipimus
e iubemus ut quicquid pars iuste et rationabiliter alteri contulit parti deinceps per hanc nostram
toritatem iure firmissimo teneat atque possideat et quicquid exinde facere uoluerit libero in
ibus potiatur arbitrio faciendi. Et ut haec nostrae auctoritatis praeceptio inuiolabilis ualeat
seuerare de anulo nostro subter eam iussimus sigillare.[1])

Bartholomeus notarius ad uicem Hugonis recognoui et (R) (S)

Data XIII. kalendas marcias anno Christo propitio XXVI. imperii domni Hludouuici piis-
augusti indictione secunda actum Franconofurd palatio regio in dei nomine feliciter amen.

524. Praeceptum Hludouuici imperatoris de uillis Geismara et Borsaha.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi. Ludewicus diuina propiciante 839. 27. Februar.
ientia Romanorum imperator augustus. Si locis deo dicatis ubi Christi milicia a uiris religiosis
cetur quicpiam muneris conferimus. et imperialis munificentiae morem exequimur et diuinum
hoc nobis fauorem facilius conciliandum confidimus. Idcirco notum esse uolumus cunctis fide-
s sanctę dei ęcclesię filiis tam presentibus quam futuris. quia Rabanus uenerabilis abbas
ensis monasterii fratresque eius cenobii nostram adeuntes clementiam retulerat quod filius
er Ludowicus quasdam res nostrę proprietatis duas scilicet uillas ex beneficio Bopponis
itis infra Bokoniam quarum uocabula sunt Geismara et Borsaa. cum terminis suis et
ibus ad se pertinentibus memorato monasterio per suam tradidisset conscriptionem. sed quia

---

[1]) dahinter folgen fünf tironische Noten, dann die Worte *dictauit et*, endlich sechs tironische Noten.
524. Eb. II, 125a. Tr. 444.

eandem traditionem inutilem et irrationabilem perspexerat eo quod filius noster isdem
indebitam potestatem id faciendi sibi usurpasset. saniori consilio pertractantes easdem
liberalitatis munere ad idem monasterium delegandas esse maluerunt. et ut pars eius
sterii eisdem rebus firmius uti potuisset. quasdam res iuris ipsius monasterii predic
comiti tradere probauerunt. quę res in pago Graphelt site in uillis quę Geltershein
Stocheim. Hagenowa. Ernustesheim et Strewe appellatę sunt esse noscuntur
rerum summa ducenti mansi esse creduntur. Petierunt ergo prefatus abbas cum fratr
suoque monasterio memoratas res iuris nostri eo quod illis competentes essent imperiali
largiremur. Nos autem diuino intuitu eorum precibus annuentes non tam earumdem
nobis contulerunt amore quam ob animę nostrę emolumentum atque eternę retributionis
concessimus eiusdem monasterii fratribus domino deuote famulantibus prefatas uillas
id est Geismara et Borsaha. cum terminis suis et omnibus appenditiis et utilit
domibus. terris. familiis. ędificiis. cultis et incultis. pratis. siluis. pascuis. aquis. aquar
sibus. curtilibus. molendinis. piscationibus. uenationibus quoque quę in eisdem siluis esse
cum omni iure et proprietate. ueluti illic prefatus Boppo comes hactenus iure benefic
disse dinoscitur. Proinde nostrę auctoritatis apices inde fieri decreuimus. per quas
atque iubemus. ut predictę duę uillę cum omnibus rebus ad se pertinentibus in usus fr
Bonifacii martiris succedant ipsique eas perpetualiter possideant. sed et insuper sup
monasterii Bopponi comiti contraditę post mortem eius ad usus monasterii redeant
possideant fratres et nostri semper sint memores. Et ut hęc nostrę concessionis aucto
labilem et inconuulsam obtinere ualeat firmitatem. manu propria subtus eam firmauim
nostri inpressione iussimus insigniri.

Signum Ludowici imperatoris. (M)

Ego Irmingerus cancellarius recognoui.

Datum .III. kalendas marcias Indictione II. Actum Franconfurt.

525. Traditio Ratfridae.

839, 17. Iuli. Ego in dei nomine Ratfrid dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum
martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore et uir uenerabilis
abbas multitudinem regit monachorum traditumque in perpetuum esse uolo in pago S
in Scundra marcu quicquid hodierna die proprietatis uisa sum habere id est areis do
ficiisque caeteris campis pratis pascuis siluis aquis aquarumue decursibus mobilibus q
et nominari potest cum omni elaboratu meo et mancipia quorum haec sunt nomina
Madalhilt Uuigbald Rihbald Reginolt Meginrih Meginfrid Tuota Thanc
Uuillimunt Sigibirn Hiltiloug Otrih Irminsuind. ea duntaxat ratione haec om
morata trado ut a praesente die uos et successores uestri firmam et incontradictam
habeatis potestatem. facta est haec traditionis kartula in monasterio Fulda anno XXVI
gloriosissimi imperatoris sub die XVI. kalendas augusti coram his testibus. † sign. Ratfr
hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sign. Meginheri † Heriman † Ruatgoz †
† Sigo † Uualah † Beringer † Halabing. Gerolfus indignus presbyter

525. P. 483, I, 128. Tr. 445.

526. Praeceptum Ludowici imperatoris pro confirmatione privilegii.

In nomine dei et saluatoris nostri Ihesu Christi. Ludewicus diuina propiciante gratia 840. 6. Mai.
erator augustus. Cum peticionibus seruorum dei iustis et rationabilibus diuini cultus honore
mus. superna nos gratia remunerari confidimus. Et ideo notum sit omnium fidelium nostrorum
presentium quam et futurorum industriae. quod uir uenerabilis Rabanus abbas ex monasterio
l situm est super fluuium qui dicitur Fulda in pago qui dicitur Graphelt nostram adiens pre-
iam obtulit nobis unum preceptum piissimi genitoris nostri Karoli imperatoris et alterum
ę memorię Pippini regis aui nostri in quibus uterque eorum priuilegium fuldensis monasterii
scharia sanctę sedis apostolicę sancto Bonifatio datum sua auctoritate roborauit precipiens
ullus episcoporum ius sibi aliquod in eodem monasterio uendicaret sed liceret eidem monasterio
que rectoribus locis et rebus tam eis quas eo tempore possideret quam quas futuris temporibus
ipsius monasterii diuina largitas augere uoluisset ex donis et oblationibus decimisque fidelium
ne ullius personę contradictione firmitate perpetua frueretur. Supplicauit igitur clementię nostrę
oratus abbas ut paternę atque auitę auctoritati nostram quoque preceptionem iungeremus eorum-
donationem nostra quoque donatione et largitate firmaremus. cuius peticioni benigne fauentes
aternam atque auitam benignitatem imitantes per hos nostrę auctoritatis apices precipimus. ut
s episcoporum uel quislibet ex iudiciaria potestate in predictum monasterium uel in res ad id
et legaliter pertinentes ius sibi aliquod uendicare presumat. sed liceat ei rectoribusque illius
et rebus quas uel nunc possident uel domino largiente possessuri sunt ex donis et oblationibus
nisque fidelium absque ullius personę contradictione firma perfrui stabilitate ita tamen ut decimę
ecclesias quas in propriis locis et uillis possident a seruis suis tantum et colonis persoluantur
susceptio hospitum pauperum et peregrinorum semper apud eos indesinenter habetur. Si autem
iam huic nostrę auctoritatis precepto repugnare uoluerit sententiam apostolicę districtionis quę
riuilegiis expressa est experiatur. et tamen hoc quod ob amorem dei et uenerationem sancti
reuerentiamque paternam et auitam nostra auctoritate firmauimus stabile permaneat manu
a roboratum et anuli nostri impressione signatum.

Signum Ludowici inuictissimi imperatoris.

Data .II. non. mai. anno XX°VII° regni eius. Actum in Salzb. curia regia. feliciter amen.

527. Traditio Ludowici imperatoris.

In nomine domini et saluatoris nostri Ihesu Christi. Ludewicus gratia dei Romanorum
rator augustus omnibus suis familiaribus et totius regni fidelibus. Quia nostrę prouidentię esse
us non solum regni gubernacula sed etiam sanctę ęcclesię moderamina procurare et maxime
sti fidelium necessitatibus deuote inseruire. idcirco ea que pro dei honore et ęternę uitę amore
ecclesias ac monasteria seruorum dei agimus silentio obtegere non audemus ne ignorantia
edentium ab inportunis quibuslibet infidelibus forte quod absit infringatur et quod nos deo et

---

526. Eb. I, 82a. Ludwig der Fromme war allerdings den 6. Mai 840 zu Salz; s. Böhmer's Regesten; aber
ommt es, dass Hraban erst so spät einen Immunitätsbrief sich von Ludwig hat ertheilen lassen?

527. Eb. II, 69. Dioec. p. 109. Das Jahr, in welches die Schenkung fällt, ist nicht bekannt. Die Gebeine
. Venantius wurden von Hraban im Jahre 836 in das von ihm gegründete Kloster auf dem Johannisberge
agen.

munificentia facultatem ut ex nostrae auctoritatis preceptione scriberet et mitteret ubicunque
uellet propter predictum negotium sanctarum reliquiarum postulationemque tam ab apostol
a cęteris fidelibus. Vnde cum labor tantę sedulitatis eius non esset inanis. nuper audium
corpus sancti Venantii martiris de longinquis terrarum partibus acquisisset et in eccles
Iohannis Baptistę honorificentissime collocasset. cuius merita martiris in fuldensi ęcclesia
ficatione miraculorum facta sunt longe lateque celeberrima. accurrunt enim infirmi et
demoniosi et liberantur. paralitici et curantur. ceci et illuminantur. et ex omnimoda
genus humanum per gratiam domini nostri Ihesu Christi ope et intercessione sancti Venanti
Cuius facti fama nos ex diuina compunctione commoniti gratias agimus deo et sancto
Venantio qui nostris temporibus in nostris terrarum partibus uisitare dignatus est plebes
ex diuersis necessitatibus et angustiis miseris mortalibus dignatur subuenire. Proinde
peticione predicti secretalis nostri Rabani abbatis offerimus nos deo et sancto Bonifatio
martiri Venantio in prefato sancti Iohannis Baptistę monasterio quasdam res proprieta
hoc est uillam Vrespringen nuncupatam cum omnibus uillulis et uiculis immo
appendiciis et pertinentiis suis. id est terris. agris. pratis. siluis. campis. pascuis. curtis
domibus. familiis. aquis. hortis. pomeriis. cultis et incultis. mobilibus et inmobilibus.
reditibus. uiis et inuiis. et cum omnibus terminis et finibus suis. totum et integrum tra
donamus traditumque in perpetuum esse uolumus prefato loco pro animę nostrę rem
memorię genitoris nostri Karoli imperatoris et omnium parentum nostrorum. hoc ce
statuentes ut nostri commemoratio inter fratres fuldensis monasterii eo attentius et freq
quo nostris oblationibus idem fratres sustentari uidentur. Placuit ergo idem donariu
cum nostrę imperialis dignitatis preceptione munire et sigillo nostrę maiestatis insignir
preceptione nostręque auctoritatis indictione decernimus ut nullus hominum hoc nostru
atque donarium irritum facere presumat neque aliquis iudex seu quelibet persona prefat
colonis eius aliquam iniuriam seu uiolentiam inferre presumat. Data idus mai. Fuldę.

528. Traditio Ludowici imperatoris.

Ludowicus diuina ordinante prouidentia Romanorum imperator augustus. S
tales mutua beneficiorum collatio gratiam atque amicitiam conciliare solet quanto m
quod in sanctorum et iam cum Christo regnantium martyrum in cęlis honorem quisl

et intercessores fieri. Beati sunt qui hoc deuota mente compleuerint. Quapropter notum fieri uolumus omnium fidelium nostrorum presentium scilicet et futurorum sollercię qualiter nos suggerente uiro uenerabili Rabano abbate uillam proprietatis nostrę uocabulo Mulenheim sitam in pago Sualefelt iuxta fluuium Altmule. quam nos cum alio predio nostro id est cum cella quę Solę uocatur ad fuldensem ęcclesiam pertinentem et Altheim uilla quadam in nostra immunitate habuimus. eo quod locus uenationis antiquorum regum antecessorum nostrorum fuerit. sancto Bonifatio martiri in ius et possessionem sempiternam tradidimus ea uidelicet lege et condicione ut locus ille sempiterna protectione et regulari gubernatione a fuldensi monasterio muniatur. cuius traditionis cartam anuli nostri inpressione munimus et nominis nostri conscripto caractere confirmamus.

529. Traditio Adalberti.

In nomine patris et filii et spiritus sancti. ego Adalbertus humilis Christi seruus omnibus Christi fidelibus salutem. licet parua sint et exigua quę pro immensis peccatis et debitis meis offero. tamen pius dominus noster Ihesus Christus non quantitatem muneris sed deuotionem animi spectat offerentis. ideoque ego Adalbertus uerus Christi seruulus sana mente sanoque consilio pro peccatis meis ut in futuro mercedem cum Christo inueniam dono atque trado ad monasterium sancti Bonifacii martiris super reliquias eius ubi ipse preciosus Christi martir corporaliter requiescit et ubi uenerabilis Rabanus abbas uenerandę congregationi fratrum preesse uidetur. uidelicet in pago qui dicitur Kunigeshundera in uilla nuncupata Waldaffa aream unam. de ipsa area exit habundanter uia publica sumpta. et ipsa area habundanter intrat in aquam ubi ipsa uilla Waldaffa plurimum ualet. in tercio latere eiusdem areę habet dominus imperator quod reliquum est uillae. in ea uero ratione et conditione dono et trado meam proprietatem in ius et dominium sancti Bonifacii et fratrum qui in fuldensi monasterio deo deseruiunt ut mei sint memores apud deum ut particeps esse merear eternorum gaudiorum. et talem ego conditionem facio ut ab hodierno die supradicta beati Bonifacii ęcclesia et rectores illius habeant teneant possideant patrimonium meum in predicta uilla Waldaffa et quicquid inde facere uoluerint liberam habeant potestatem. Donamus autem et in oppido Cobelenze nuncupato quod latine Confluentia dicitur eo quod Mosella fluuius Renum ibi influat sex regales mansos cum uinea ad sex carradas uini cum omnibus quę ad hec pertinent et cum LXVI. mancipiis utriusque sexus. Hęc et cetera quę possidemus in substantia in pecunia in ędificiis in iumentis in pecoribus et in omni apotheca mea trado et confirmo deo omnipotenti et beato martiri Bonifacio et dominis fratribus in perpetuam proprietatem ab hodierno tempore et deinceps. Si quis uero posthac quod fieri non credo. si uel ego ipse quod absit aut aliquis de heredibus meis uel quelibet ulla opposita persona contra hanc traditionem uenire temptauerit aut eam infringere et cassare uoluerit. iram dei omnipotentis incurrens ab omni ęcclesia catholica excommunicatus erit et tamen quod repetit impetrare non ualebit sed presens donatio et cartae huius consriptio omni tempore firma et stabilis permaneat cum astipulatione testium qui subscripti sunt per ordinem. Signum Adalberti qui hanc donationem fecit.†. Signum Egilberti.†. Signum Ratolfi.†. Signum Tutonis.†. Signum Manegoldi.†. Signum Salmanni.†. Signum Raffoldi.†. Signum Wipoti.†. Signum Franconis.†. Facta est haec traditio temporibus Ludewici imperatoris sub die VI. idus augusti in ipsa supradicta uilla Waldaffa. Ego Starchardus subdiaconus feci hanc cartulam.

---

529. Eb. II, 61 b. Tr. 447.

530. Traditio Dietheri et Egilniu.

Cunctis fidelibus liquet quia mundi istius facultates ad defectum cum ipso mundo magis ac magis inclinantur et hoc solum stabile esse creditur quod ad precium redemptionis animę suę unusquisque in thesauro cęlesti collocauit. propterea ego Dietheri et coniux mea Egilniu pro absolutione peccatorum nostrorum et pro ęternę retributionis augmento donamus traditumque in perpetuum esse uolumus ad monasterium sancti Bonifacii Fuldae coram Rabano abbate cunctisque fratribus predium nostrum quod situm est in pago Altgewe in meridiana Spera quicquid ibi proprietatis habuimus cum domibus. ędificiis. terris. pratis. siluis. campis. aquis. mancipiis. eo tenore ut fratres monasterii nostri in perpetuum sint memores. facta est tradicio sub imperatore Ludowico qui et confirmauit eam.

531. Traditio Benedictae.

841, 22. Februar. Si aliquid de facultatibus nostris beneuola deliberatione ad loca sanctorum pro remedio animae nostrae conferimus aeternae beatitudinis remunerationem nos procul dubio inde acceptum esse speramus. idcirco ego in dei nomine Benedicta dono atque trado in elimosinam meam ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis [Hrabanus] abbas multitudini praeest monachorum quicquid proprietatis hodierna die in terminis uillae quae dicitur Chizzichi uisa sum habere quae est in pago Salageuue praeter unam areolam et iugerum unum et duas uirgas de pratis hoc est quod trado in areolis aedificiis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus pecoribus iumentis mobilibus rebus et immobilibus mancipiis quorum nomina haec sunt. Uuonatmar Gerlind Himminuilla Theotbald Intaniuui Gozbald Uuenilo Blidhilt Vodalrat Alahuuar Hruoduuar Perahtun Hruadgis Otburg Irminolf Sigibald Theotuuih Theotgund cum omni eorum supellectili et sumptu. ea tamen ratione praescriptas possessiones in elimosinam meam ad praefatum Christi martyrem trado atque transfundo ut liceat mihi eas per beneficium praedicti uenerabilis abbatis ad uitam meam usufructuario habere augere emeliorare postque obitum meum atque de hac luce discessum tam iste praefatus abbas quam successores eius in omnibus habeant potestatem suisque posteris perpetuo possidenda relinquant absque ullius contradictione. facta est haec traditio in eadem uilla id est in Chizziche anno primo regnante iuniore Ludouuico rege in orientali Francia octauo kalendas martias coram testibus quorum nomina et signa infra annotata sunt. † sign. Benedictae quae hanc traditionis kartam fieri rogauit. † sig. Ercanberti † sig. Utonis † sig. Adeluuarti † sig. Eginonis † sig. Meginuuarti † sig. Hruadharti † sig. Otprahti † sig. Uuardeonis † sig. Antgeri † Suuabrahti † Adalhelmi † Uuaningi † Hunprahti † Ratingi † Uuitgeri † Gunduuigi † Alauuihi † Uuilliprahti † Hungeri † Albuuini † Ercanolfi † Egiluuarti. Theotmarus indignus diaconus hanc traditionis kartam rogatus et iussus scripsit.

---

530. Eb. II, 30b. Tr. 455.
531. P. 481, I, 121. Tr. 449.

532. Traditio Rantprahti et Scafhiltae.

Si aliquid de aeternis facultatibus nostris beneuola deliberatione ad loca conferimus san- 841, 2. April.
rum procul dubio inde nos in aeterna beatitudine remunerandos fore confidimus. idcirco ego
ıtpraht et coniux mea Scafhilt tradimus in elimosinam nostram ad sanctum Bonifatium
ia monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hrabanus abbas multitudini
ıobitarum pius praeest pastor hoc est in pago Salageuue in uilla quae dicitur Nutilinga
ı illa marca quae ad illam uillam pertinet quicquid proprietatis habemus communibus manibus
imus id est in areis et aedificiis campis pratis aquis aquarumque decursibus et decem capturas
omnibus adiacentiis ad nostram proprietatem pertinentibus et mancipium unum nomine Irmin-
; et quicquid dici et nominari potest ex mobilibus et immobilibus ea uidelicet ratione ut a die
ıente in potestatem supradicti martyris Christi ipsiusque monasterii abbatis redeat ac deinceps
ıniter in eius dominio permaneat. Acta est haec traditio in supra iam dicto uico Nutilinga
o nonas aprilis anno II. Ludharii piissimi imperatoris Francorum coram testibus inferius
ıatis. † sign. Rantprahti et coniugis eius Scafhiltae qui hanc traditionem fecerunt.
ıichingi † Stindingi † Frumolti † Uuitolti † Marcolti † Ratolti † Ratfridi
ımolti † Berolti † Altcarli † Mantoni † Ascrihi † Arahoni † Adalharti
ıillibrahti † Uualtoni † Uuardeoni † Erpfrungi † Nandprahti † Suabprahti
ıhprahti † Theotharti † Otmunti † Herimannes † Rihmunti † Uuarmunti
ıoduuigi † Bernuuigi † Balduuigi † Erpharii † Rimigozi. Gerolf indignus
yter scripsit.

533. Traditio Engilharti.

Ego in dei nomine Engilhart trado atque dono in elimosinam meam ad sanctum Boni- 841, 2. April.
ı martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis
ıanus abbas multitudini praeest monachorum hoc est quod trado in pago Salageuue infra
ıos uillae quae dicitur Nutilinga quicquid ibidem moderno tempore uisus sum habere hoc
reis aedificiis pratis campis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus
ilicet ratione ut ab hodierna die rector supradicti monasterii in omnibus firmissimam teneat
ıatem quicquid inde facere uoluerit nullo contradicente. facta est haec traditio anno secundo
harii gloriosissimi regis Francorum quarto nonas aprilis coram his testibus. † sign. Engil-
i traditoris † Uuichingi † Stindingi † Frumolti † Uuitolti † Ratolti † Mar-
i † Rumolti † Berolti † Altcarli † Mantoni † Ascrih † Arahoni † Adalharti
ıeotharti † Uuillibrahti † Nandrahti † Suabprahti † Hahprahti † Otmunti.
ıolfus indignus presbyter rogatus scripsit et subscripsit.

534. Karta Gundhramni.

Si aliquid de facultatibus nostris locis sanctorum beniuola deliberatione conferimus procul 841, 20. Mai.
nobis hoc ad aeternam beatitudinem promerendam firmum confidimus esse solacium. Hac

---

532. P. 483, I, 129. Tr. 450.
533. P. 484, I, 130. Tr. 451.
534. C. 80b, 215. Hd. b. Tr. 452.

igitur fide et deuotione ego Gunthram cum coniuge mea Otthruda trado de rebus
diuinitus collatis sancto Bonifatio martyri qui in monasterio quod uocatur Fuldaha sacro
corpore ubi Hrabanus uenerabilis abbas multitudini monachorum preesse uidetur quicquid
tempore iuste et legaliter proprietatis habeo in locis infra nominatis et in terminis eorum
in Rorbah et in Votenbah. in ciuitate Mogontia. et in Tienenheim atque Oppen
Simera quoque et in Chira. in Uuentilesheim et in marca Buggenheimono
integrum de iure meo in ius et dominationem sancti Bonifatii trado atque transfundo in
meam atque parentum meorum quicquid ut dixi in memoratis locis proprium posside
domibus aedificiis uinetis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus
inmobilibus mancipiis utriusque sexus quorum ista sunt nomina. Eggihart et uxor
suuind cum manso. Eio cum uxore sua et manso. Hrodaman cum uxore et infanti
et manso. Asolf cum uno mancipio et manso. Engilberaht cum manso. Uuolfgis
cum uxore et manso. Ratperaht et uxor eius cum infante uno et manso. Starcel
eius cum infantibus IIII. et manso. Leobsuuind cum uno infante et manso. Theotrat
infante et manso. Herisuuind cum infante uno et manso. Blidgart cum infanti
manso. Ratbirg cum infantibus duobus et manso. Theotfrit cum uxore et mans
dicta cum infantibus duobus. Egisuualah et uxor eius. Glismot cum infantibus
beraht. Bazmunt et uxor eius cum infantibus VII. et manso. Camerari cum infan
manso. Uuuinidin cum infantibus V. et manso. Ercanrat cum infantibus IIII. Uua
infantibus IIII. Uuielant cum infantibus tribus. Neriperaht et uxor eius cum infan
area. Adalheid cum infantibus IIII. Leobman et uxor eius cum mancipiis duob
Uuillirat et uxor eius cum infantibus duobus et area. Baldhart cum area. Il
uxor eius cum mansa et uineto. Data. Goffo. ea uidelicet condicione haec omn
per merita et intercessionem sancti martyris Bonifatii apud diuinam clementiam salute
nostrarum consequi mereamur et ut nulli clericorum uel laicorum aliquando res ipsae
in beneficium prestentur. sed ad locum quo prefatus martyr corpore quiescit perpetu
et fratribus ibidem manentibus ac deo seruientibus ad necessaria humanae uitae proc
ciant in augmentis. et ut nos quamdiu uixerimus per cartam prestationis ad sustentacul
uitae usufructuario possideamus soluentes inde censum per singulos annos missis rect
monasterii IIII. denarios in festiuitate sancti Remigii confessoris ne uideamur eas ex
iure beneficario possidere. post obitum uero nostrum cum omni augmento et melior
ctores prefati monasterii sine ulla contradictione reuertantur. Si uero euenerit quod
quod absit uel aliquis ex heredibus nostris aut externis hanc traditionem inmutare
facere temptauerit non eius preualeat audacia sed cogente rationis ordine legem s
quod sunt XV. solidi eidem domui dei compellatur et quod repetere conatur eui
ualeat] sed haec presens traditionis kartula omni tempore firma et stabilis perm
tione subnixa. Actum publice in loco qui uocatur Rorbah anno dominicae
DCCCXLI. indictione IIII. regni uero Hlutharii imperatoris anno. II. mense maio.
iunias coram testibus quorum nomina infra notata sunt. sig. Gunthrammi e
Otthrudae qui hanc traditionis kartulam fieri rogauerunt. † Rinolti. † Marcra
harii. † Engilberti. † Adalungi. † Liuthrammi. † Meginharii. † Benso
tiberti. † Fruotheri. † Berahtolti. † Saluchonis. † Reginharii. † Th
† Hugibaldi. † Helmuuini. † Haduberti. † Lantberti. † Starcharii. †
† Hugbrahti. † Tingerati. † Helichonis. † Uuinerati. † Uuigharii. †
† Albharii. † Feroinis. † Hruodberti. † Hulberti. † Gerolti. †
† Uuaningi. † Helmrichi. † Gisalhelmi. † Nantharii. † Albrichi. †

† Batuchonis. † Lantolti. Ego Hruodolfus indignus presbiter iussus scripsi et notaui diem et tempus quod supra.

535. Precaria Gundhrammi.

In dei nomine ego Hrabanus gratia dei abbas cum consensu et uoluntate fratrum nos- 841, 20. Mai
trorum presto tibi per hanc prestariam fideli nostro Gunthrammo et coniugi tuae Otthrudae quicquid de proprietate tua manu potestatiua in locis subter nominatis hoc est in Rorbah. et in Votenbah. et in Magontia. et in Tienenheim atque Oppenheim. ad Hruna quoque et Chira. et in Uuentilesheim et in Buggenheimono marcu. et in ceteris locis quos karta traditionis tuae continet ad sanctum Bonifatium in elymosinam tuam atque parentum tuorum tradidisti. id est. in arcis domibus aedificiis. campis. siluis. pratis. pascuis. aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus mancipiis utriusque sexus atque aetatis ut habeatis ea usu fructuario ad sustentaculum fragilitatis humanae ad uitam uestram. insuper et de nostro addendo uobis prestamus quicquid in tribus locis hoc est in Sauuuilenheim. et Sulzheim. et in Spirahgeuue possidere uidemur. ut similiter ea habeatis per nostrum beneficium ad uitam uestram. post obitum uestrum atque de hac uita discessum nos uel successores nostri omnia meliorata recipiamus ea conditione sicut deprecatus es ut ipsae res nulli laico uel clerico in beneficium prestentur. sed ad ipsum locum ubi sanctus Bonifatius corpore requiescit perpetuo deseruiant. et fratribus ibidem commantibus ac deo deseruientibus ad necessaria humanae uitae prouidenda proficiant. et ut cognoscatur in futurum non ex iure proprio sed ex beneficio nostro uos ipsas res possidere. uolumus ut denarium inde missis nostris per annos singulos reddatis IIII. uidelicet denarios in festiuitate sancti Remigii confessoris. et ut haec karta praestaria non sit necesse per singulos annos renouari sed ipsa per se firma omni tempore uitae uestrae uobis permaneat. nominibus nostris atque testium qui hanc traditionem uiderant subter signauimus. facta est haec traditio et kartae istius conscriptio anno domin. incarn. DCCCXLI. mense maio. XIII kalendas iunias coram his testibus. sig. Irabani abbatis qui hanc prestariam fieri iussit. sig. Salumari presb. sig. Hruodberti presbit. sig. Suntgisi presbit. sig. Saluchonis diaconi. sig. Hermanni subdiac. † Buononis monachi † Huttonis mon. † Rinolti. † Marcrati. (u. s. f. dieselben Zeugen welche in der vorhergehenden Urkunde genannt sind.) Ego Asgarius indignus diaconus iussus scripsi et notaui diem et tempus quod supra.

536. Immunitas Hlotharii imperatoris.

In nomine domini nostri Ihesu Christi dei aeterni Hlotharius diuina ordinante proui- 841, 31. Iuli.
dentia imperator augustus Cum petitionibus seruorum dei iustis et rationabilibus diuini cultus amore ducemus superna nos gratia muniri non diffidimus. idcirco notum sit omnium | fidelium nostrorum tam praesentium quam et futurorum industriae quia uir uenerabilis Rabanus abba ex monasterio sancti Bonefacii martyris quod est situm in loco qui dicitur Fulda in pago Grapfeld obtulit serenitati nostrae optutibus domini recolendae memoriae genitoris nostri Hludouuici augusti auctoritatem in qua conti|nebatur qualiter ipsum monasterium cum monachis ibidem famulantibus deo et

535. C. 81b, 216. Hd. b. Tr. 453.
536. OU. Eb. I, 84b. H. F. II. 132, 18.

rebus atque hominibus ad illud pertinentibus sub sua receperit tuitione atque immunitatis defension rogante uiro uenerabili Ratgario ipsius monasterii abbati Unde memoratus Rabanus nostra deprecatus est clementiam ut paternum | sequentes exemplum excellentiae nostrae immunitatem er iam dictum sacrae religionis locum fieri iuberemus atque genitoris nostri decretum serenitatis nostra confirmaremus apicibus Cuius petitioni libenter aurem accommodare placuit et hoc nostrae auctoritatis praeceptum ob amorem dei et uenerationem | sancti Bonefacii martyris tranquillitatemque fratrum ibidem consistentium fieri iussimus per quod precipimus atque iubemus ut nullus iudex publicus uel quislibet ex iudiciaria potestate in ecclesias aut loca uel agros seu reliquas possessiones praedicti monasterii quas moderno tempore iuste et ratio|nabiliter infra dicionem imperii nostri memoratum tenet uel possidet monasterium uel in ea quae deinceps in iure ipsius sancti loci uoluerit diuina pietas augeri ad causas audiendas uel freda exigenda aut mansiones uel paratas faciendas au fideiussores tollendos aut homines ipsius monasterii tam ingenuos quam et seruos super terram ipsi commanentes iniuste distringendos nec ullas redibitiones aut inlicitas occasiones requirendas nostris futuris temporibus ingredi audeat uel ea quae supra memorata sunt penitus exigere presumat sed lice memorato abbati suisque successoribus res praedicti monasterii sub immunitatis nostrae defensio quieto ordine possidere et quicquid de predictis rebus ius fisci nostri exigere poterat totum aeterna remuneratione praefato monasterio concessimus ut in alimonia pauperum et stipendia m chorum ibidem deo famulantium perenniter proficiat in augmentis Et quando quidem diuina uocat supradictus abba uel successores eius ab hac luce migrauerint quamdiu ipsi monachi tales inter inuenire potuerint qui ipsos monachos secundum regulam regere ualeant per hanc nostram auctor tatem et consensum licentiam habeant eligendi abbates Quatenus ipsos monachos qui ibidem d famulantur pro nobis coniuge proleque nostra atque stabilitate totius imperii nostri a deo nob concessi eiusque misericordiam per inmensum conseruandi iugiter dominum exorare delectet Ha uero auctoritas ut inconuulsam obtineat firmitatem et a fidelibus nostris uerius credatur et diliger tius conseruetur manu propria subter firmauimus et anuli nostri inpressione signari iussimus.

Signum (M) Hlotharii serenissimi augusti

Remigius notarius ad uicem Agilmari recognoui et (R S)

Data II kald. august. anno Christo propitio imperii domni Hlotharii pii imperatoris Italia XXII. et in Francia II. indictione IIII. Actum Aquisgrani palatio regio in dei nomi feliciter amen.

537. Praeceptum Hlotharii imperatoris.

841, 20. August. In nomine domini nostri Ihesu Christi dei aeterni Hlotharius diuina ordinante prouident imperator augustus. Si illius amore cuius munere ceteris mortalibus praelati sumus loca diui cultui consecrata | congruis munificentiae nostrae beneficiis ad diuinum cultum uberius exsequend sustollimus dignę retributionis praemio nos a domino remunerari fideliter credimus. Itaque omni fidelium sanctae dei ecclesiae ac nostrorum tam praesentium quam et futurorum industriae not esse uolumus | quia uir uenerabilis Rabanus et abba monasterii quod nuncupatur Uulda ostend serenitatis nostrae optutibus auctoritatem domni recolende memoriae genitoris nostri Hludouui augusti in qua continebatur qualiter uillam cuius est uocabulum Salzhunga in finibus Turi giae | super fluuium Uuisara sitam eidem cęnobio tradiderit et in usibus fratrum ibidem

537. OU. Eb. II, 42b. Tr. 454. Vind. tab. 5. Von der in der Urkunde erwähnten Schenkung Lud des Frommen ist sonst nichts weiter bekannt.

mulantium per praeceptum suum confirmauerit perenniter mansuram sub ea integritate quemad-
odum Sigifredus uassallus ipsius iure beneficiario illam dinoscitur habuisse. Unde memoratus |
ba nostram petiit pietatem ut memorabile patris nostri donum munificentiae nostrae confirmaremus
icibus et sicut ab illo fuerat sanccitum sic quoque nostra fieret auctoritate roboratum ut per la-
ntia tempora absque alicuius contradictione ecclesiae suae utilitatibus deseruiret. Cuius precibus
diuini cultus amorem et sapientiae suae reuerentiam libentissime adnuentes has celsitudinis
strae litteras praecepimus fieri quibus genitoris nostri confirmamus decretum ut sicut in eo con-
tur nostris seu successorum nostrorum temporibus ratum ac stabile maneat nullusque de iam
a uilla aliquam memorato monasterio praesumat inferre controuersiam sed cum omnibus ad se
e et legaliter pertinentibus scilicet cum domibus ceterisque edificiis terris cultis et incultis siluis
is pascuis aquis aquarumue decursibus molendinis exitibus et regressibus necnon et mancipiis
usque sexus et etatis ad eam aspicientibus in potestate praefati monasterii ac dominatione con-
at sicut in patris nostri promulgatum habetur auctoritate et monachi illic deo famulantes dum
eam usibus absque cuiuspiam rectractatione uel inquietudine ministrare cognouerint propensius
e alacrius pro nobis coniuge proleque nostra uel stabilitate totius imperii a deo nobis commissi
ipotentis inplorent clementiam. Et ut haec nostrae corroborationis auctoritas nostris ac succes-
nostrorum temporibus inuiolabilem uigorem obtineat manu propria subter eam firmauimus et
nostri inpressione assignari iussimus.

Signum (M) Hlotharii serenissimi augusti;

Eichardus notarius ad uicem Agilmari recognoui et (R S)

Data XIII kalendas septimbres anno Christo propitio imperii domni Hlotharii piissimi
sti. in Italia XXII. et in Francia II. indictione IIII. Actum Mogontia ciuitate in dei nomine
iter amen.

538. Kartula Lantgozi de Rinihgeuue.

Ego in dei nomine Lantgoz rogatus pro remedium anime Herirati trado istum seruum
inc Botin ad monasterium sancti saluatoris quod dicitur Fulda cum omnibus suis possessio-
s que uidetur habere et in futuro possit elaborare. ✝ Herauuan ✝ Hruodolf ✝ Reginhoh
uuanager ✝ Hugibald ✝ Hrihhelm ✝ Erhart ✝ sig. Lantgozi qui hanc kartulam
tionis fieri rogauit.

539.

Notitia traditionis Muotanae qualiter illa pro aeterna retributione elaboratum suum tra-
: quicquid habuit hoc est inter uaccas et boues XXIIII. porcos LXV. oues XXXIII. bettiu III.
illi V. sedalare III. mappae II. manutergia I. bechin I. peluis I. lilahan I. coopertorium I. prae-
ibus his testibus. Eggihart Engilhart Meginolt Herodhoh Rathoh Haguno Uualt-
n Burgio Zuadhart.

540.

Notitia traditionis Hruodboten qualiter ille pro aeterna retributione elaboratum suum omne
idit hoc est porcos LX. uaccas VI. oues XII. apiastros XL. Harimuot Fridahelm Altthuring
hbelm Altrat Otacar Graman Irminolf Rihhart Ercanger Thiotrih Nending.

---

538. C. 78a. 208. Hd. a.
539. 540. P. 472, I, 93 u. 94.

trado haec ut per uestrum beneficium quamdiu in hac praesenti uita uixero illa possideam. post obitum uero meum uos et successores uestri tenendi habendi fruendi in elimosinam meam et utilitatem uestram firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. facta est haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno III. Hludouuici regis orientalium Francorum mense aprili septimo idus eiusdem mensis. † sig. Rocholfi qui hanc traditionem fecit. † sig. Mattoni † Friduhelmi † sig. Thiotrichi † Rihharti † sig. Uuaningi. Gerolf indignus presbyter scripsit.

545. Traditio Eggisuuindae.

In nomine domini ego Eggisuuind dono ad s. Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro 842, 14. Mai.
requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudini coenobitarum praeesse uidetur atque
in elimosinam meam trado quicquid proprietatis habeo in uilla quae dicitur Matolfeshus quae
sita est in pago Salageuue cuncta quae ibidem et in uilla supra nominata iure proprietatis uisa
sum possidere in areolis aedificiis agris siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus manci-
piis mobilibus et immobilibus quicquid dici et nominari potest. mancipiorum autem nomina haec
sunt. Batahilt Uuilligis Meginfrid Otsuuind Hiltisuuind Frideuuart Uuolfhart
Adalleih Ratheri Hruodhelm Uuiela Amalthrud. ea quoque ratione ut cuncta quae
supra memorata sunt per beneficium praefati abbatis et successorum eius quamdiu uixero liceat
mihi habere et usibus meis deseruire post obitum uero meum rectores fuldensis coenobii cum in-
tegritate et augmentatione habeant atque possideant suisque posteris perpetualiter possidenda relin-
quant. facta est haec traditionis karta in monasterio Fulda anno III. Ludouici regis orientalium
Francorum mense maio die autem II. idus eiusdem mensis. † Eggisuuindae quae hanc tradi-
tionem ad s. Bonifatium fecit. † Thiotbrahti † Hruodfridi † Thiotfridi † Alttuomi
† Arnhelmi † Phentioni † Uuerianti † Gramanni † Haridoni † Uualtrihi.
Uuolfleoz indignus diaconus ad uicem Gerolfi presbyteri scripsit.

546. Traditio Haganoni.

Ego in dei nomine Hagano trado in elimosinam meam ad monasterium s. Bonifatii quod 842, 14. Mai.
est constructum in pago Grapfeld super fluuium Fulda ubi uir uenerabilis Hatto abbas turbae
monachorum regulariter degentium praeesse uidetur pater hoc est quod trado in pago Salageuue
in uilla quae uocatur Tulba uineam unam ea uidelicet ratione ut a die praesente ex mea potes-
tate in supra dicti abbatis et successorum eius redeat dominium et quicquid exinde facere uoluerint
liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. facta est haec traditionis karta in monas-
terio Fulda anno III. Ludouici regis orientalium Francorum mense maio die autem II. idus
eiusdem mensis. † sig. Haganoni qui hanc traditionem ad s. Bonifatium fecit. † Thiotbrahti
† Hruodfridi † Thiotfridi † Alttuomi † Arnhelmi † Phentioni † Uuerianti
† Gramanni † Haridoni † Uualtrihi. Uuolfleoz indignus diaconus ad uicem Gerolfi
presbyteri scripsit.

545. P. 485, I, 134. Tr. 461.
546. P. 485, I, 135. Tr. 460.

547. Traditio Uuigbaldi et Perahttulpae.

842, 13. October. Dominus ac redemptor noster admonet nos clementer dicens date elimosinam et ecce omnia munda sunt uobis. idcirco ego Uuigbald et coniux mea Perahttulp cogitantes pro remedio animarum nostrarum damus atque tradimus ad monasterium quod dicitur Fulda ubi preciosus martyr Bonifatius sacro requiescit corpore et uir uenerabilis Hatto abbas multitudini monachorum pius praeesse pater dignoscitur hoc est quod tradimus in pago Salageuue in uilla quae uocatur Uridorf et in altera uilla quae nominatur Nutilinga et in terminis earum totum et integrum quod proprietatis uisi sumus habere absque auro et argento id est in areis domibus aedificiisque ceteris campis siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus ac mancipiis quorum nomina haec sunt Reginfrid Muotfrid Liobsuuind Folcsuuind Altrih Gunduuin Aba Fridurat Uulfniu Iuneman Hiltifrid Brunhart Liobsuuind Baldheri Ruodheid Meginuuart Frahniu Uuolfbero Reginuuih Otuuin Fridumunt Otger Muotliob Uulfbirg Ruodolah Albniu Regindrud Meginolt cum omni supellectili eorum et sumptu ea uidelicet ratione ut cuncta superius comprehensa per beneficium praefati abbatis et successorum eius habere nobis liceat ad sustentaculum humanae uitae quamdiu in hac praesenti uita uiuamus. post obitum quoque amborum atque de hac luce discessum abbas et successores eius firmam et incontradictam in omnibus habeant potestatem. facta est haec traditionis karta in monasterio Fulda mense octobri tertio idus eiusdem mensis anno III. imperii Ludouici regis orientalium Francorum. ✝ signum Uuigbaldi et Perahttulpae uxoris eius qui hanc traditionem fecerunt coram his testibus.[1])

548. Traditio Erluuini.

842, 17. November. Ego itaque in dei nomine Erluuin trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudini praeest monachorum traditumque in perpetuum esse uolo ob remedium animae Theotrata quicquid illa proprietatis uisa est habere in uilla quae uocatur Fritirihot et in Uuangheimero marcu in pago Grapfeld id est areis terris domibus aedificiisque caeteris campis siluis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus. ea uidelicet ratione cuncta superius comprehensa trado ad praedictum martyrem ut a die praesente rectores praefati monasterii haec omnia teneant possideant et quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. facta est haec traditionis kartula in monasterio Fulda anno dominicae incarnationis DCCCXLII. anno III. Hludouici regis orientalium Francorum mense nouembri decimo quinto kalendas decembris coram his testibus. ✝ sign. Erluuini qui hanc traditionis kartam fecit ✝ Thruanti ✝ Erolti ✝ Marcuuarti ✝ Albolti ✝ Nidgeri ✝ Lantfridi ✝ Uuomari ✝ Uuigrammi ✝ Eggiolti ✝ Heimoti ✝ Herimanni ✝ Uuilligozi ✝ Nerbingi Gerolfus indignus presbyter scripsit.

---

547. P. 484, I, 132. Tr. 462. [1]) Die Zeugen fehlen.
548. P. 558, II, 198. Tr. 463.

549. Traditio Hagunonis.

Ego in dei nomine Haguno trado in elimosinam meam terram proprietatis meae id est XL. iugera et quatuor mancipia ad s. Bonifatium cuius sacratissimum corpus in monasterio Fulda requiescit ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudini monachorum praeesse uidetur hoc est inter Horobachorum marcum et Lembirbachorum marcum in pago Grapfelde. mancipiorum nomina haec sunt . . . . ea scilicet ratione quae supra memorata sunt trado ut quamdiu praesentialiter in hoc seculo uiuam per beneficium praefati abbatis usufructuario illa possideam postque obitum meum atque de hac luce discessum ipse atque successores eius firmam et incontradictam in omnibus obtineant potestatem. facta est haec traditionis kartula in monasterio Fulda anno dominicae incarnationis DCCCXLII. anno tertio Hludouici regis orientalium Francorum mense nouembri decimo quinto kalendas decembris coram his testibus. ✝ sig. Hagunonis qui hanc traditionem fecit ✝ Albuuini ✝ Grundprahti ✝ Unchadi ✝ Uuergoni ✝ Hartuuigi ✝ Snaringi ✝ Beratharii ✝ Regingeri ✝ Hiltigeri ✝ Heririchi ✝ Nerbingi ✝ Uuilligozi. Gerolfus indignus presbyter scripsit. 842. 17. November.

550. Traditio Eggibrahti et Niuuirat.

Ego in dei nomine Eggibraht et coniux mea Niuuirat donamus atque tradimus in elimosinam nostram ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas praeesse uidetur hoc est quod tradimus in pago Salageuue in uilla quae uocatur Nutilinga quicquid proprietatis uisi sumus habere id est areis domibus aedificiisque ceteris campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus et mancipia duo quorum nomina haec sunt Altmuot et . . ea scilicet ratione ut per uestram praestariam hoc quod tradimus possideamus ad uitam nostram ut inde habeamus nutrimentum quanto tempore in hac praesenti uita uiuamus. post obitum uero nostrum atque discessum de hac uita uos et successores uestri firmam et incontradictam in omnibus habeatis potestatem. scripta est haec traditionis karta in monasterio Fulda anno tertio imperii Hludouici regis orientalium Francorum secundo kal. decembr. ✝ sign. Eggibrahti et uxoris eius Niuuirat qui hanc traditionem fecerunt. isti sunt testes uestitionis. ✝ sig. Adaluuarti ✝ sig. Meginuuarti ✝ sig. Egiluuarti ✝ sig. Geburti ✝ sig. Alauuichi ✝ sig. Berolti ✝ sig. Reginbrahti ✝ sig. Frumolti ✝ sig. Ratolti ✝ sig. Uuitolti ✝ sig. Marcolti ✝ sig. Ratfridi ✝ sig. Altcarli ✝ sig. Buggoni ✝ sig. Uuihingi ✝ sig. Snaringi ✝ sig. Manolti ✝ sig. Uuartheoni ✝ sig. Lutbrahti ✝ sig. Uualtmundi ✝ sig. Romolti ✝ sig. Rantbrahti. Gerolf scripsit. 842. 30. November.

551. Traditio Gerlahi.

Ego in dei nomine Gerlah trado in elimosinam Irmingeri unam ancillam ad s. Bonifatium martyrem Christi nomine Rihburg cum filiis suis ea scilicet ratione ut aliud seruitiun. 843. März.

---

549. P. 559, II. 199. Tr. 464.
550. P. 484, I. 131. Tr. 465.
551. P. 498, II, 9. Tr. 466.

non faciat nisi ut per singulos annos quinque denarios siue pretium eorum in cera persoluat ecclesiam s. Bonifatii. facta est autem haec traditionis kartula in monasterio Fulda anno Hludouici regis orientalium Francorum sub die II. non. martii. sig. Gerlahi qui hanc kar traditionis fieri rogauit. † sig. Egiolt † sig. Suuidger † sig. Biotuit † sig. Riheri † Theotheri † sig. Gundfrid † sig. Theottag † sign. Hunhart. VI. kal. iulias.

552. Praeceptum Hludouuici regis.

844,28.October. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Hludouuicus diuina fauente gratia rex enim ea quae fideles regni nostri pro eorum oportuni | tatibus inter se commutauerint nostris c firmamus aedictis regiam exercemus consuetudinem et hoc in postmodum iure firmissimo mansur esse uolumus Ideirco nouerit omnium fidelium | nostrorum tam praesentium quam et futurorum dustria quia uir uenerabilis Hatto abbas ex monasterio sancti Bonefacii ubi preclarissimus mar corpore requiescit humatus nec non et quidam | uir inluster comis Hessi atque fideles no dixerunt nobis eo quod pro ambarum partium oportunitate de quibusdam rebus et mancipiis nup rimam commutationem fecissent dedit igitur | memoratus abbas ex ratione monasterii sui eid Hessi comitis ad partem regis tenendum in duabus uillis Bleihueld et Gruonbah nuncup atque in terminis earum hobas uiginti quattuor | et mancipia quadraginta his nominibus. Gozm Geruuart. Reginhilt. Perahthilt. Hruoding. Heito. Mahfrid. ótleib. Heidolf. Reg uuar. Sandolf. Gundhart. Hadeluug. Albun. Adalmar. Reginolf. Theotsuui Odalbirg. Gerleib. Leobman. Theotleib. Hruodrih. Suuárlind. Pliddrud. Uu libirg. Reginuuar. Uuolfbirin. Gundleih. Bernuuig. Uualtrud. Hadubraht. Si burg. Leobman. Otrat. Theotmunt. Uuerinheri. Liobun. Gozmar. Gisalolf. Uuolfi Et e contra in conpensatione huius rei dedit praefatus Hesi comis eidem abbati ad partem mo sterii sui in futurum tenendum de rebus beneficii sui quod proprietas regis erat in duabus u quae uocantur Quirnaha. et Espinaueld. et in terminis earum hobas uiginti quattuor et m cipia quadraginta quorum haec sunt nomina. Hato. Albrih. Zeizhilt. Adalger. Sigiuua Othilt. Uuallo. Uuerinburg. Regindrud. Engilburg. Uuerinbraht. Heririh. Rant Helmuuar. ótrih. Gozuuin. Heriolt. Zeizhilt. Liutger. Sigiflát. Regindrud. He leih. Uuigbraht. Herisuind. Perahthilt. Uuieldrud. Uuillimunt. Meginolt. Eoli Oto. Ratsuuind. Rihbraht. Uuinit. Gotescalc. Heribraht. Perahtgund. Uuar Bernhart. Cunibraht. Frumiheri. Unde et duas commutationes pari tenore conscriptas nibusque bonorum hominum roboratas ad relegendum nobis ostenderunt sed pro integra firmi ac securitatis studio petierunt celsitudinem nostram ut easdem commutationes per nostrum mans tudinis praeceptum confirmare deberemus Quorum petitionem denegare noluimus sed sicut uni que fidelium nostrorum iuste petentium ita nos illis concessisse atque in omnibus confirmasse nium fidelium nostrorum cognoscat magnitudo Praecipientes ergo iubemes ut quicquid pars iust rationabiliter alteri contulit parti per hanc deinceps nostram auctoritatem iure firmissimo ter atque possideat ea uidelicet ratione ut res quas Hatto abba dedit in nostra dominatione in futu permaneant et res quas Hessi comis dedit memorato abbati ad suum monasterium consistant ut haec auctoritas concessionis nostrae firmior habeatur et per futura tempora uerius credatur gentiusque conseruetur de anulo nostro subter eam iussimus sigillari.

---

552. OU.; bei Eb. II, 117a nicht vollständig. Tr. 469. Nach Böhmer habe ich die Urkunde in das 814 gesetzt, jedoch stimmt die Indiction nicht.

Comeatus notarius ad uicem Radleici recognoui et (R)[1])
Data V kalendas nouembres anno Christo propitio XII. regni domni Hludouuici regis orientali Francia indictione VIII. actum Reganesburg ciuitate in dei nomine feliciter amen.

553. Traditio Sessae et Hruodhiltae.

Licet parua et exigua sint quae pro immensis peccatorum ponderibus ad consequendam 845. 28. Februar
ıtiam diuinae misericordiae offerimus tamen aequissimum iudicem scimus non quantitatem mu-
um sed deuotionem offerentium intueri. ideirco ego Sessa et mater mea Hruodhilt tradimus
) et sancto martyri eius Bonifatio qui in monasterio Fulda precioso corpore quiescit ubi uir
erabilis Hatto abbas monachorum in coenobio pie conuersantium uenerandus rector et mode-
or esse uidetur id est in prouincia Grapfelde in uillis hoc modo nominatis Hoheim Cuest-
sen Geruuineshusen quicquid proprietatis moderno tempore uisae sumus habere in areis
ıibus aedificiis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus et mancipiis quorum haec
t nomina Cuigfrid Cuolfrid Engilbraht Eburmunt Reginboto Altmunt Cuilli-
t Filuliub Ruomrat Reginhilt Cuillihilt Thuringer Cuilla Ruotfrid Ruodhilt
dalhilt Cuillimuot Ruodgart cum omni eorum supellectili et sumptu ea scilicet ratione
a die praesente in potestatem et dominationem sancti dei martyris ac memorati abbatis uel suc-
cessorum eius integre cedat. Actum publice in uilla Hohheim anno VI. domini Hludouici
enissimi regis orientalium Francorum II. kalendas martii coram testibus istis. sign. Sessae et
ris eius Hruodhiltae[1]) quae hanc kartam traditionis fieri rogauerunt. sig. Asolti sig. Er-
is sig. Herimuoti sig. Luitboten sig. Fridurati † Cuidarolti † Guntbrahti sig.
ginharti diaconi qui kartam traditionis iussus scripsit.

554. Commutatio bonorum inter Ludouuicum regem et Hattonem abbatem.

Ludouuicus divina favente gratia rex cunctis fidelibus suis. Si enim ea quę fideles 845. 16. Juli.
ni nostri pro eorum oportunitatibus nobiscum commutauerint nostris confirmauerimus edictis.
iam exercebimus consuetudinem et hoc in postmodum mansurum esse uolumus. Ideirco nouerit
nium nostrorum tam futurorum quam praesentium scita sollertia. quia nos concessimus ad mo-
terium sancti Bonifacii ubi uenerabilis abbas Hatto preesse uidetur ad proprium quasdam res
prietatis nostrę. quę sunt in Buchonia. quas Hartwicus uasallus noster per nostrum bene-
ım habuit in Eitrahafeldon marcha. omnia et ex omnibus quicquid illud est quod Hart-
cus habuit tam in mansis quam in mancipiis utriusque sexus et etatis. tam in siluis quam in
is cultis et incultis. totum et integrum ad sanctum Bonifacium martirem perpetualiter tenendum
ıa proprietate concessimus et de nostro iure in ius et dominationem eiusdem fuldensis mona-
ii tradidimus ea uidelicet ratione. quia memorabilis Hatto abbas tradidit nobis una cum con-
su fratrum in eodem monasterio degentium in recompensatione earundem rerum ad proprium
is in futurum tempus possidendum de rebus monasterii sui in tribus uillulis quę nuncupantur

---

[1]) Rechts davon befand sich das Siegel, welches fehlt.

553. P. 487, I, 139. Tr. 467. [1]) P hat hier *Reginhiltae.*

554. Eb. II, 11 a. Schannat trad. 470 giebt die von Hatto über den Tausch ausgefertigte Urkunde und nach dem Original, welches nicht mehr vorhanden ist.

Zutilinga et Willihereshusen et Tunnaha. omnia et cum omnibus que illic sunt et quid in prescriptis marchis et uillis ad easdem commutationes pertinere uidetur preter unum tilem et in Mechitamulinero marcha de terra curtilem unum. cętera omnia in mansis domibus ędificiis mancipiis utriusque sexus et etatis. agris. cultis et incultis. siluis campis p pascuis. aquis aquarum decursibus. totum et integrum idem predium nobis ad proprium leg tradidit ac reconsignauit. Propterea nos ipsos apices serenitatis nostrę circa ipsum monaste fieri iussimus. per quos decernimus atque sanctimus. ut quicquid nos ad predictum monaste condonauimus. ita deinceps per nostram auctoritatem iure firmissimo rectores et ministri s Bonifacii pleniter possideant. et res illas quas ipse Hatto denominatus abbas in recompensat harum rerum nobiscum commutauit in nostra potestate et dominatione consistere faciant usqu diem mortis nostrę et postea simul utrumque possideant. et exinde perpetualiter nostri memo fratres deuote ac studiose faciant. et ex his nostris oblationibus uictum et uestitum et in commemorationis nostrę sibi caritatem faciant. Et ut hęc auctoritas donationis atque confirmati firmior habeatur et per futura tempora a cunctis fidelibus sanctę dei ęcclesię uerius credatur a diligentius conseruetur manu propria nostra subtus kartulam firmauimus et annuli nostri im sione insigniri iussimus.

Signum domni Ludowici regis.

Data XV. kalendas augusti indictione VIII. Actum Franchonofurth palatio regio citer in Christo. [1])

555. Traditio Pfentonis.

849,27.März.

Ego in dei nomine Pfenzo trado traditumque in perpetuum esse uolo de iure m potestatem et dominationem s. Bonifatii martyris Christi qui in monasterio quod uocatur sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudinem regit monachorum et integrum quicquid moderno tempore iuste et legaliter proprietatis teneo in pago Uueringe et in uilla Altendorf quae sita est in marcu Gruonbahero cum domibus aedificiis campi uis aquis aquarumque decursibus et mancipiis quorum haec sunt nomina. Muotheri Hruot Hartuuin Folcrih Gozheri Ermunt Bruning Otrih Uuinibald Reginfrid Hr niuui Totdel Reginniuui Uuerinburg Herimuot Ota Berahtheid Meginlind Alb Uuillicoma Ratburg Uuilliheid Zeizniuui Ellinrat Liobsuuind Adalhilt Uu hilt Glismuot. ea scilicet conditione ut ego quamdiu uixero beneficium praefati abbatis uel cessorum eius ad sustentaculum humanae uitae easdem res usufructuario possideam. post ol uero meum rectores praefati coenobii cum integritate et augmentatione habeant atque possi suisque posteris perpetualiter possidenda relinquant et ut nulli clericorum et laicorum aliqu res ipsae quas tradidi in beneficium praestentur sed ad locum quo praefatus martyr corpore escit perpetuo deseruiant et fratribus ibidem manentibus ac deo seruientibus ad necessaria hum uitae procuranda proficiant in augmentis. Actum publice in uilla Altendorf anno VIIII. reg Hludouuico gloriosissimo rege Francorum VI. kalendas aprilis coram his testibus. signum P tonis qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. ✝ sig. Leidrati aduocati nostri ✝ Alt Liudo Ratbald Runing Thancolf Althoh Voto Pirnicho Uualtger Reginuart U rih Eigilrat Egino Prunicho Alttag. Meginhart indignus acoluthus scripsit.

---

[1]) Bei Schannat ist das Datum vollständiger. »Actum Franconofurt pal. reg. sub die XV. kal. aug Christo propitio XIII. regni domni Hludouuici glor. regis in orientali Francia indict. VIIII. in dei nomine fel. 555. P. 486, I, 136. Tr. 471.

556. Praeceptum Ludowici regis.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Ludowicus diuina fauente gratia rex Lutolfo 819, 27. Ianuar.
'istano et Hessoni comitibus ceterisque suis fidelibus gratiam et salutem in Christo. Notum
uobis cunctisque Christi deuotis tam futuris quam presentibus quia nos pro ęternę mercedis
mento concessimus cuidam fideli clerico oratori et confessori nostro Rudolfo uidelicet monacho
preest scolaribus in monasterio sancti Bonifacii Fulde colonos qui agros prefati monasterii
nt et ad regiam curiam censum persoluere debent. ut omnem iusticiam quę nobis legitime ab
debetur et uniuersa debita ad partes nostras pertinentia ad ministerium memorati fratris Ru-
fi persoluant. Propterea enim hos apices serenitatis nostrę ei conscribi iussimus quos etiam
ra regali preceptione confirmauimus per quos decernimus atque iubemus. ut nec uos nec ullus
tus noster seu comes uel aduocatus quisquam in regno nostro colonos prefati Rudolfi uel
essorum eius scolasticorum sanctę ęcclesię sollicitet aut inquietet uel steoram ab eis aut ali-
l debitum ad nos pertinens exigat aut ad iudicia publica eos ire compellat. Nullus igitur
refati sumus aut iudex publicus aut aliquis iudiciarię potestatis eosdem colonos nostro fideli
co concessos conturbare aut constringere audeat uel presumat. Sed liceat illi et successo-
i suis colonos suos quieto ordine possidere. siue absque ullo proprietatis iure terram
m tantum possidentes sint seu proprię hereditatis agros deo et sanctis eius traditos usu fru-
rio ut fieri moris est in beneficio tenentes sint. Teneat igitur ex nostrae auctoritatis precepto
i Rudolfus ceterique scolastici sanctę fuldensis ęcclesię omnem utilitatem quę nobis debebatur
lonis prefatę ęcclesię quatenus eo melius delectet eos omni tempore pro nobis et coniuge
a ac prole domni misericordiam attentius exorare. Et ut hęc auctoritas nostre concessionis
mationis firmior habeatur et per futura tempora uerius credatur diligentiusque conseruetur. de
i nostro hanc conscriptionem iussimus sigillari.

Signum domni Ludowici regis.

Ego Chunratus notarius recognoui.

Datum VI. kalendas februarii indictione XII. Actum Fuldae monasterio.

557. Priuilegium Leonis papae.

In nomine domini Leo episcopus seruus seruorum dei Hattoni religioso abbati uenera- 850, 22. Mai.
monasterii domini nostri Ihesu Christi saluatoris et redemptoris omnium cunctisque successo
abbatibus eiusdem monasterii in perpetuum salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam
edenda sunt semper quę rationabilibus congruunt desideriis. oportet ut deuotioni conditoris
:onstructionis auctoritas in priuilegiis prestandis minime denegetur. Igitur quia postulasti a
i quatenus monasterium saluatoris a sancto Bonifatio archiepiscopo constructum in loco qui
ir Bochonia iuxta ripam fluminis Fultaha situm in quo ipse gloriosissimus Christi martyr Bo-
us corporaliter requiescit priuilegii sedis apostolicę amminiculis decoretur ut sub iuris dicione
ę nostrę ęcclesię cui deo auctore deseruimus constitutum nullius alterius ęcclesię iuris dicio-

---

556. Eb. II, 30a mit der Randbemerkung »sigill. fuit.« H. F. I, pag. 56.

557. Dieses Privilegium Leo's IV. findet sich zweimal bei Eberhard, I 4b und 37a. Ich gebe die zweite rift, weil sie vollständiger ist und weil in ihr das hospitale pauperum erwähnt wird, bei dessen Dotirung sich auf das bannum Leonis papae beruft; s. die Urkunde v. 852. Diocc. 237, 6.

nibus submittatur. pro qua re piis fauentes desideriis hac nostra auctoritate id quod exposcimus effectui mancipamus. Et ideo omnem sacerdotem cuiuslibet ęcclesię in praefato monasterio fuldensi ęcclesię dicionem quamlibet habere uel auctoritatem preter sedem apostolicam. et episcopum in cuius diocesi idem uenerabile monasterium constructum esse uidetur. cui licentiam concedimus tantum cum oportunitas consecrandi altaris fuerit. prohibemus ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollempnitatem quispiam presumat omnino celebrare. ut profectо iuxta id quod subiectum apostolicę sedi firmitate consistit inconcusse dotatum permaneat locis et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet quam quas futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pietas augere uoluerit ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personę contradictione firmitate perpetua perfruatur. Proinde precipimus sub testificatione Christi et ęcclesię et auctoritate beati Petri apostoli confirmamus ut nullus hominum de rebus et reditibus seu de familiis quę ad stipendia fratrum uel ad hospitale pauperum necnon ad portam hospitum pertinent auferre uel in beneficium suscipere presumat. sed magis sicut constituit beatissimus Christi martir Bonifatius qui in eodem feliciter pausat monasterio omnia regulariter ordinata sint. quę etiam deo propicio inconuulsa permaneant tam hęc quę suo tempore quam quę nostro uel futuro tempore idem monasterium ex decimis et oblationibus fidelium in proprietatem suscepit. Constituimus quoque per huius decreti nostri paginam ut quicunque cuiuslibet ęcclesię presul uel quacunque dignitate predita persona haec nostri priuilegii kartam quam auctoritate principis apostolorum firmamus temptauerit temerare anathema sit et iram dei omnipotentis incurrens a cęta omnium sanctorum extorris existat et nihilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa.

Scriptum per manum Benedicti notarii [atque scriniarii sanctę romanę ęcclesię] mense maio [XI. kal. iunii.] indictione XIII. [1])

558. Praeceptum Hlotharii imperatoris.

850. 1 Iul. In nomine domini nostri Ihesu Christi dei aeterni. Hlotharius diuina ordinante prouidentia imperator augustus. si rationabilibus precibus seruorum dei libenter clementiae nostrae aurem accomodamus misericordiam | diuinam nobis excellentius propitiandam minime diffidimus omnium fidelium nostrorum animos in nostris obsequiis promptiores efficimus. Quapropter omnium fidelium sanctae dei ecclesiae ac nostrorum praesentium uidelicet | et futurorum magnitudo comperiat. quia Hatto uenerabilis abba monasterii beati martyris Bonefacii quod Fulda nuncupatur dum nos et dilectissimus germanus noster Hludouuicus pariter Coloniae essemus et de rebus necessariis tractaremus directis fratribus suis optutibus nostris representari fecit auctoritatem domni genitoris nostri Hludouuici piissimi augusti in qua continebatur quod monachi sibi commissi et ad iam dicto | monasterio Christo seruientes maximam sustinerent indumentorum inopiam neque omnino adhipisci ualere unde ablatam monachorum ibi degentium abundantiam uestium prouidere possit | ac propterea supradictorum monachorum suamque indigentiam mansuetudini nostrae innotescens humiliter supplicauit. ut pro dei amore illorum intuentes necessitates potestatem eis concederemus per uniuersum regnum diuino nutu nobis commissum negotiatores proprios destinare et sua negotia

---

[1]) Die eingeklammerten Worte sind aus dem Datum der ersten Abschrift aufgenommen; in demselben ist aber die Indiction verschrieben, nämlich IIII.

558. OU. Eb. I, 99a. H. F. II, 133, 19.

que telonei uel cuiuslibet persolutionis reditum libere exercere. ut hoc adiumento uestium indi-
tatem releuare aliasque necessitates conuenienti ratione supplere possent. Quorum iustis piis-
precibus pro amore dei et praefati martyris honorem aurem facile perspicientes hanc seriem
nitudinis nostrae fieri eisque tribuere iussimus per quam statuimus omnimodisque decernimus
liceat eis per omne regnum nostrum suos negotiatores ubicumque uoluerint transmittere et
oria negotia prout melius potuerint exercere nullusque iudex publicus aut quislibet iudiciariae
statis eis teloneum aut aliquam redibitionem quaerere praesumat sed liceat illis sine alicuius
tione gratia negotiandi tam per terram quam etiam nauibus huc illucque discurrere et cum
ationem de loco ad locum ire uel prout necessitas fuerit commorari quatenus eorum uariae
tiationibus seruorum Christi necessitates sustentari queant et taliter ut in Christi seruitio in-
enter perseuerantes pro nobis ac germani nostri Hludouuici seu coniugum uel prole nostra
otius regni diuinitus nobis conlati adtentius eos exorare delectet diuinam misericordiam Et ut
nostrae confirmationis auctoritas rata ac stabilis per futura maneat tempora de anulo nostro
er iussimus sigillare.

Hruodmundus notarius ad uicem Hilduini recognoui et (R S)

Data kal. iul. Anno Christo propitio imperii domni Hlotharii pii imperatoris. in Italia
XI et in Francia XI indictione XIII. Actum Coloniae ciuitate in dei nomine feliciter amen.

559. Traditio Gozmari.

Ego in dei nomine Gozmar trado et dono s. Bonifatio qui in monasterio Fulda sacro 850
iescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudini monachorum pius pastor praeesse
oscitur traditumque in perpetuum esse uolo quicquid proprietatis habeo in prouincia quam
si inhabitant in locis et uillis quae uocantur Affeltra Gilihha Buohloha Fiormenni
oufi hagini Mehilina et quicquid proprietatis habeo in supra dictis uillis et in cunctis
inis earum totum et integrum trado ad supra dictum sanctum dei in terris domibus aedificiis
cipiis siluis campis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus rebus exquisitis et exquirendis
tum et integrum sicut a me moderno tempore possessum est ita a rectoribus praefati mona-
i liberaliter in perpetuum possideatur. nomina quoque mancipiorum inserere placuit cum omni
m elaboratu et supellectili. ista sunt nomina. Ualto et uxor eius Helidgund cum filiis
Theothart et uxor eius Rihbirg cum filiis suis. Adheri cum filiis suis. Ualtbur.
nbald. Hunbald et uxor eius Uuizzirat cum filiis suis. Hahger et uxor eius Perahta.
ginleib et uxor eius Fagalind cum filiis suis. Adalgelt et uxor eius Hruoduuar cum
suis. Uuillirih et uxor eius Nihburg cum filiis suis. Starcrat et uxor eius Adal-
ind. Hruodheri et uxor eius Goza cum filiis suis. Milo et uxor eius Suuind cum filiis
Ratsuuind cum filiis suis. Megilo. ea conditione nimirum ut cuncta quae supra memorata
per beneficium praefati abbatis et successorum eius quamdiu uixero liceat mihi easdem res
re et usibus meis deseruire. post obitum uero meum rectores fuldensis coenobii cum integri-
et augmentatione habeant atque possideant suisque posteris perpetualiter possidenda relinquant.
a est haec traditio in loco qui dicitur Affeltra anno dominicae incarnationis DCCCL. indi-
e XIII. regni uero Hludouici gloriosissimi regis orientalium Francorum anno X. coram his
ous. Gozmar qui hanc traditionis kartam fieri rogauit. Tettih Uuonamar Uuarmuot

---

559. P. 486, I, 137. Tr. 472.

Marcuuart Heriger Adalolf Liutheri Buobo Theotger Herirat Hadabald Ut
braht Gerrat Hunratheri Eruuin Nendrih Gerbraht Thiotbraht Hahgrim A
uuin Betto Anolf Ritant Uuarmunt Eigilbraht Altuuin Gerleib Eigilgoz Ac
Albtag Hruodo Berngoz Berahtram Helinger Albuuin Hiltuuart Batagelt I
Eggimunt Sigiuuart Gundhart Hruodleib Uuolfgrim Thancrat. Uuolflec
dignus diaconus iussus scripsit.

560. Restitutio siluae.

850. Anno dominicae incarnationis DCCCL. factus est conuentus in Lutaraha Mat
praesidente in quo Hruodolt comprehensionem siluae quam iniuste comprehendit Fricco
uocato Hattonis abbatis reddidit in praesentia testium quorum haec sunt nomina. Matto F
Seggi Altbraht Adalbraht Uualah Nending Hruoding Emmo Tagabraht G
heri Liobman.

561. Traditio Uuanbaldi.

851, 6. April. Ego in dei nomine Uuanbald et uxor mea Burgunt tradimus atque donamus i
mosinam nostram ad s. Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir
rabilis Hatto abbas monachis praeesse uidetur in pago Salageuue et in uicis duobus qua
nuncupantur nominibus Uridorf et in illa marca quicquid proprietatis habemus et in Adalfri
husun in Salageuuono marcu in aedificiis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumqu
cursibus et mancipiis quorum haec sunt nomina. Reginbald Uuolfuind Thiotuuart Ra
Frenkin Hadaburg Sigileib Berethniui. ea uidelicet ratione ut quamdiu uixerimus
illud per praestariam supradicti abbatis possideamus post obitum uero nostrum auctum et r
ratum ad rectores memorati monasterii reuertatur. Acta traditionis kartula mense aprili die
eiusdem mensis anno XII. regnante Ludouuico gloriosissimo rege Francorum et hoc
factum est coram his testibus. Bathari Egino Hruodhart Happo Nanduuig Uuig
Toto Berahtger Iuzo Sigiman Uualtbraht Einuig Lantolt Nerbing Gozb
Thuotmar Ingumar Adalbraht Eigiluuart Recheri.

562. Traditio Rihbrahti.

852. Ego in dei nomine Rihbraht trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in mona
Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudini monachorum
pastor praeesse uidetur traditumque in perpetuum esse uolo quicquid in Iuchisono et in K
hano marcu proprietatis uisus sum habere in terris campis siluis pratis pascuis aquis aquaru
decursibus mobilibus et immobilibus cum una dimidia captura circa flumen Elmaha et t
mancipiis quorum haec sunt nomina Gozolt Berta Liobsuuind. ea scilicet ratione ut qua
uixero praedicta omnia ad usum humanum per beneficium praefati abbatis possideam et pos

560. P. 559, II, 202. Tr. 473.
561. P. 485, I, 133. Tr. 475.
562. P. 495, II, 2 und wiederholt 496, 6b. Tr. 474.

cessum meum de hac luce ad rectores praedicti monasterii cuncta reuertantur. Facta est haec traditionis kartula anno dominicae incarnationis DCCCLII. regnante Ludouico gloriosissimo rege orientalium Francorum coram his testibus. sig. Rihbrahti qui hanc traditionis kartulam fieri rogauit. sig. Thiotdolti ✝ Uuidarolti ✝ Adalolti ✝ Herimuot ✝ Hartuuig ✝ Adaltag ✝ Adalman ✝ Fastman ✝ Folcgeri ✝ Ato ✝ Freibraht ✝ Fridubraht ✝ Uuarmunt ✝ Neirolf ✝ Gouuolf ✝ Nandrat ✝ Helmgoz ✝ Einrat ✝ Altgast ✝ Ecco ✝ Reitger ✝ Harit ✝ Arndeo ✝ Adalbraht.

563. Traditio Apponis.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Appo et uxor mea nomine Fruohna tradimus ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudinem monachorum regere uidetur in pago Grapfeld et in uico Rodahusun et in Ostheim quicquid proprietatis habere uisi sumus in elimosinam nostram et in omnibus finibus eius in campis siluis pratis aquis aquarumque decursibus aedificiis et mancipiis his nominibus nuncupatis Gundhart et uxor eius Liutsuuind Horstuuin Uualtrat Adalgis Uuillihilt Bernfrid Ratfrid Hadubraht Citburg Thiotila Suabpraht Adalburg Ascheri Lantuuin Hruadloug Ruotfrit Hamunt ea uidelicet ratione ut quamdiu uixerimus totum illud per praestariam supradicti abbatis possideamus post obitum uero nostrum auctum et melioratum ad rectores memorati monasterii reuertatur. Acta traditionis kartula sexto kalendas martii anno XVI. regnante Hludouico gloriosissimo rege Francorum coram his testibus. ✝ sig. Uuidarolti ✝ Herimoti ✝ Altprahti ✝ Fridurati ✝ Uuilliboten ✝ Recconi ✝ Theotuuigi ✝ Elli ✝ Suuidgeri ✝ Hungeri ✝ Uuigfridi ✝ Lantfridi ✝ Hruodgeri ✝ Adalfridi ✝ Albuuini ✝ Nidharti ✝ Suuarzalahi. Hermannus indignus diaconus iussus scripsit. 855, 24. Februar.

564. Traditio Recconis.

Diuina instigante clementia ego Recco cogitans pro remedio et salute animae meae trado in elimosinam meam et matris meae Babae omniumque amicorum meorum ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio quod dicitur Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudini monachorum sub regula sancti patris Benedicti militantium pius pater praeesse cernitur id est in prouincia Salagouensium in uilla quae dicitur Urthorpf duas partes unius areae quae iuste et legaliter ad me pertinent et quicquid in finibus illis proprietatis uisus sum habere in campis pratis siluis pascuis aquis aquarumque decursibus ita uidelicet ut a die praesente supra dictus abbas uel successores eius libero perfruantur arbitrio et quicquid inde agere eligunt libera potestate faciant nullo contradicente. Facta est haec traditio in monasterio Fulda anno regni domni Ludouici orientalium Francorum regis XVI. mense iunio die XVI. eiusdem mensis coram testibus istis. ✝ sig. Recconis qui hanc traditionis kartam scribere rogauit. ✝ Heriuuarti presbyteri et monachi ✝ sig. Votoni clerici. ✝ sig. Meginharti diaconi qui hanc traditionem iussus scripsit. 855, 16 Iuni.

---

563 P. 559, II, 200. Tr. 478.
564. P. 487, I, 138. Tr. 479.

565. Concambium inter Hattonem abbatem et Sigihardum comitem.

856, 2. Ianuar. Iustum est ut ratum et stabile permaneat quod bona fide contractum est et firma teneatur quod pars parti legitima donatione contulerit. Placuit igitur atque conuenit rabilem uirum Hattonem abbatem fuldensis monasterii ubi sanctus martir Bonifa quiescit et illustrem uirum Sigihardum comitem. ut pro communi compendio quas siones rerum suarum inter se iure concambii commutarent. quod et ita fecerunt non tantadarum rerum utilitate prouocati quam preteritorum beneficiorum que inter se sepe lerant recordatione illecti. Prius namque Sigihardus comes ab Hattone abbate beneficium suum apud Hengesfelt quod ad spatium uite suę si uellet habere solum consensit sed etiam regi Ludowico persuasit ut illud partibus sancti Bonifac fuldensis monasterii contiguum erat regio munere conferret. Propterea Sigihardus promptiorem effecit ut de rebus suis bona queque et locis conuenientia abbati donaret Dedit igitur uir clarissimus Sigihardus comes uiro uenerabili Hattoni abbati et fati monasterii in pago Wingarteiba quicquid proprietatis habuit in duabus uillis Liubegheim et Mensingenheim. cum terminis et omnibus adiacentiis suis ad legaliter pertinentibus una cum mancipiis terris domibus campis siluis pratis pascuis aqu decursibus mobilibus et immobilibus et quicquid eo tempore in ipsis locis proprietas contrario autem in recompensatione illa dedit prefatus abbas Hatto cum consilio fratr de rebus sancti Bonifacii predicto Sigihardo comiti sicut postulauit in pago Che in duabus uillis. id est in Rotaha et in Westheim. et in Mulahgowe in u Alahdorf quicquid in eis et in omnibus adiacentiis earum proprietatis habuit eccles in edificiis in mancipiis terris siluis pratis pascuis aquis piscationibus et omnibus util et integrum sicut eatenus idem Sigihardus comes easdem res in beneficio prefati a et per manum aduocati sui Gundalahi tradidit ei proprietatis iure perpetuo possid hoc duas kartas amborum conscriptas propter stabilem commutationis firmitatem m decreuerunt. ut uterque quod ab altero accepit habeat teneat atque possideat su iure perpetuo possidendum relinquat et quicquid inde facere uoluerit libero atque fir fruatur arbitrio. Actum publice in monasterio fuldensi anno XVII. regni Ludowici regis II. die mensis ianuarii coram ipso rege et cunctis principibus presentibusque id

Signum Ludowici gloriosissimi regis.

✝ signum Hattonis abbatis. ✝ signum Gerharti comitis. ✝ signum Sigih. ✝ signum Gundalahi aduocati.

566. Traditio Ludowici regis.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis Ludowicus diuina fauente gratia re omnibus fidelibus sancte dei ecclesie nostrisque familiaribus presentibus scilicet quidam abbas uocabulo Hatto uir religiosus et spiritualis uite homo de fuldensi m speciali deuotione semper ac libenter innitimur propter beatissimi martiris Bonifatii m qui in prefata requiescit ecclesia serenitatem nostram adiens innotuit auribus nostris dam res iuris nostri rebus ipsius ecclesie coniaceret ac per hoc celsitudinem nostram

565. Eb. II. 130a. Tr. 476.
566. E . II, 12a. Tr. 477.

illud predium nostrum ad prefatum fuldense monasterium conferre decreuissemus. Cuius peti-
ni ob diuinum amorem et uenerationem eiusdem supradicti abbatis aurem pietatis nostrę acco-
dantes et assensum prebentes quicquid Sigihardus comes in uilla Heitungesfelden nun-
ata beneficii a nobis habuit cum duobus locis uocabulo Roggunstat et Hûcheleheim et
it nunc ad eadem loca dinoscitur de terra arabili pertinere ubicunque in heitungesfeldo
cha iaceat totum illud et integrum sancto Bonifatio tradimus cum mancipiis et territoriis et
dem siluam in qua Roggunstat sita est ut his omnibus fratres monasterii nunc et in per-
ium feliciter et quiete utantur et consolentur. Hoc itaque sancto Bonifacio et monachis illis
in fuldensi monasterio deo deseruiunt utenda concedimus cum omni integritate in elimosinam
ini et piissimi genitoris nostri. Hec inquam omnia sollempni more tradimus et confirmamus
ipientesque iubemus ut quicquid de prefatis rebus rectores fuldensis ęcclesię ab hodierno die
resenti tempore ad utilitatem ipsius loci et seruorum dei qui ibidem deo sanctoque Bonifatio
lantur facere uoluerint liberam in dei nomine potestatem habeant eo tenore et conditione ut
hoc eos melius pro nobis et coniuge proleque nostra et stabilitate regni a deo nobis commissi
nam clementiam attentius exorare conueniat. Et ut hęc auctoritas donationis et confirmationis
rę per curricula annorum inuiolabilem atque inconuulsam obtineat firmitatem manu propria
ra hanc kartulam firmauimus et annuli nostri impressione atque nominis nostri caractere de-
pto adsignari precepimus. Quicunque ergo hanc nostram preceptionem et imperialis auctoritatis
firmationem irritam fecerit ex sententia Zacharię papę excommunicandus erit.

Signum domni Ludowici. Ego Reginbertus cancellarius recognoui.

Data pridie idus februarii. Actum Forcheim feliciter.

567. Traditio Altbrahti.

Ego in dei nomine Altbraht et mater mea Ualtdrud cogitantes pro salute et remedio
narum nostrarum tradimus deo et s. Bonifatio martyri eius qui in monasterio Fulda sacro re-
scit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas multitudini monachorum praeesse uidetur in
tincia Grapfeld in uilla Helmrihesson quicquid proprietatis habemus in areis campis
is pascuis siluis aquis aquarumque decursibus ea scilicet ratione ut a die praesente in domi-
onem s. martyris et praedicti abbatis et successorum eius redeat nulla contradicente persona.
nm publice in uilla Helmricheshusen coram testibus istis. sig. Altprahti et matris eius
hanc traditionem fecerunt. ✝ Egilmari ✝ Herimuoti ✝ Gerhohi ✝ Uuarmunti
Uuagen ✝ Uuargeri ✝ Uuerdolfi ✝ Voles ✝ Liutheri ✝ Uualtger ✝ Ruodhohi
Herben ✝ Manolti ✝ Adalolfi ✝ Nordgeri ✝ Nandgeri ✝ Albuuini ✝ Adalungi
Huntprahti. signum Meginharti diaconi qui hanc kartam iussus scripsit.

568. Traditio Reginharti.

In dei nomine ego Reginhart et Albuuiz coniux mea tradimus ad s. Bonifatium mar-
m Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Hatto abbas

---

567. P. 487, I. 140. Tr. 483.
568. P. 496, II, 5. Tr. 481.

pio praeest gregi monachorum sub regula s. Benedicti deo militantium quicquid proprietatis mus in Iuchiserono marcu et in uilla Niunbrunni in areis pratis pascuis aquis aquai decursibus mobilibus et immobilibus mancipiis necnon et omni elaboratu excepto auro et a uestimentoque ea uidelicet ratione ut uterque nostrum quamdiu uiuat iam memoratam tradi et illud quod nobis praedictus abbas in supra memoratis uillis praestitit per beneficium illi ulla contradictione possideat post obitum uero nostrum rectores praefati monasterii utraque ficia aucta atque meliorata sine ullius personae contradictione suscipiant et quicquid inde uoluerint liberam in omnibus habeant potestatem. Facta est haec traditio coram testibus signatis. † Uuidarolt † Nerolf † Gauolf † Adaltag † Folcger † Adalman † Ra † Fastman † Thiotbraht † Freibraht † Rihibraht † Altgast † Ecco † † Thiothart † Reitger † Hilting † Hagano indignus iussus scripsit.

569. Traditio Albuuini.

Ego Albuuin et duo filii mei Albuuin et Racholf donamus ad s. Bonifatium qu proprietatis habere uisi sumus in Lutturu marcu in campis siluis pratis areis aedificiis aquarumue decursibus coram his testibus quorum nomina haec sunt † Hatto abbas Ei presbyter Uuernheri Uuitger Gerbraht Starcman Sibigelt item Gerbraht O Meginfrid Engilheri Engilhart Friduuin Seuuolf Snello Gundacar item Frid Goteram.

570. Traditio Suuarzalahi.

In nomine domini et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Suuarzalah trado in elimo meam ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio quod uocatur Fulda sacro requ corpore et uir uenerabilis Hatto abbas multitudinem regit monachorum hoc est quod trado capturam in pago Grapfelde et in marcu Sundheimono traditumque in perpetuum esse ita ut a die praesente rectores praefati monasterii nulla contradicente persona tenendi fruend sidendi in omnibus habeant potestatem. Actum publice in monasterio Fuldaha coram his te † sig. Mattoni † sig. Thiothari † sig. Hahchoni † sig. Meginfridi † sig. Thiot † sig. Rechoni † sig. Asalachi † sig. Tenoni † sign. Theotbrahti † sig. Geral † sign. Tenchcili † sig. Gundhari † sig. Hruodolti † sig. Hruoduuini † sig. E baldi. Uuolfleoz indignus diaconus scripsit.

571. Traditio Zazen.

857,10.April. In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Zazo trado in elimosinam meam ad sa Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro quiescit corpore ubi uir nob laudabilis Theoto abbas multitudinem pie et iuste degentium regit monachorum hoc est i uincia Tullifeld in Hoitino marcu in uilla quae dicitur Uuolfmunteshus aream un

---

569. P. 497, II, 8. Tr. 482.
570. P. 559, II, 201. Tr. 480.
571. P. 560, II, 203. Tr. 485.

duas hobas ea uidelicet ratione ut quamdiu uiuam per beneficium memorati abbatis et successorum eius usu fructuario possideam post obitum uero meum in dominationem s. martyris et praefati abbatis et successorum eius redeat nulla contradicente persona. Facta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLVII. regno uero domini Hludouuici regis XVIII.[1]) quarto idus aprilis coram testibus in praesenti notatis. ✝ sig. Zazen qui hanc traditionem fecit. ✝ Herimuot ✝ Erlo ✝ Heimo ✝ Deno ✝ Egino ✝ Hunger ✝ Elli ✝ Asito ✝ Albrih ✝ Adalrham ✝ Uuilliboto ✝ Liutolf ✝ Nordloh ✝ sig. Meginharti diaconi qui haec iussus scripsit.

572. Traditio Christani comitis.

Quicunque hominum pro amico suo aliquid spoponderit et in suam fidem acceperit in quacunque sit re iustum et congruum reor fore hoc perficiendo explere si apud homines infamiam et coram deo uult periculum declinare. quam ergo infamiam apud homines et hoc periculum coram summo deo ego Christan cupiens deuitare trado deo et s. Bonifatio martyri eius qui in monasterio super ripam fluminis quod dicitur Fulda fundato precioso corpore quiescit ubi uenerabilis Theoto abbas multitudini fuldensium monachorum pie ibi domino nostro Ihesu Christo militantium rectissima norma spiritalis uitae praeest de illa etiam hereditate quam Uuaho meae fidei tradendo commendauit ut duorum electionem habere potuissem ut aut inde loca sanctorum honorarem seu etiam de propria pecunia redimerem hoc est quod trado in prouincia Grapfeldorum in uilla quae Iuchisa uocatur et in terminis eius quicquid ibi de proprio iure in ius et dominationem meam tradidit in domibus aedificiis areis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus quicquid dici uel nominari potest ea uidelicet ratione ut a die praesente in ius et dominationem sancti martyris Bonifatii et memorati abbatis uel successorum eius perpetualiter pertineat. Facta est haec traditio publice in uilla Iuchisa anno ab incarnatione domini DCCCLVII. regni uero domini Hludouuici gloriosissimi regis orientalium Francorum XVIII. mense iunio quinto kalendas iulii coram testibus istis. signum Christani comitis qui hanc traditionem perpetrauit. ✝ sig. Thiotonis abbatis ✝ Hesses comitis ✝ Burgharti comitis ✝ Otuuini ✝ Friconis ✝ Adalolti ✝ Uuargasti ✝ Heimen ✝ Uuahes ✝ Altmares ✝ Reginen ✝ Nidhartes ✝ Otrammes ✝ Thiotoltes ✝ Altprahtes ✝ Egoltes ✝ Albriches ✝ Matten ✝ Eben ✝ Uualtmannes ✝ Ruodhelmes ✝ Folrates ✝ Uualtprahtes ✝ Erlen ✝ Regges ✝ Hagunen. signum Meginharti presbyteri qui hanc kartam iussus scripsit. 857, 27. Iuni.

573. Traditio Altmuntes.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Altmunt trado in elimosinam Einharti quicquid mihi manu potestatiua commendauit et tradidit deo et sancto Bonifatio qui in monasterio Fulda sacro corpore sancte et uenerande quiescit ubi uir uenerabilis Theoto abbas sanctissimis et honestissimis monachis praeesse dinoscitur hoc est in prouincia Tullifelde in uilla Uuestheim et in finibus eiusdem uillae aream unam et de culta terra X. agros et mancipia quorum 858, 17. Iuni.

---

[1]) P hat XVII.

572. P. 562, II, 210. Tr. 486.

573. P. 563, II, 211. Tr. 487.

quaedam mea quaedam uero meorum propinquorum et mea communia quorum haec sunt no Otgis Otger Libolf Uuillifrid Theotburg cum omni eorum supellectili quantum ad pertinent ea uidelicet conditione ut a die praesente in ius et dominationem pertineant nulla co dicente persona. Actum publice in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCL' mense iunio XVII. die eiusdem mensis anno regni domini piissimi regis Hludouuici XVI coram testibus istis. sig. Altmuntes qui hanc traditionem rogatus perfecit. † Ephen † H leibes † Eccen † Sigiuuartes † † Uuarmuntes † Nordes † Herimuotes † Za † Hruodoltes † Siggen † Nebes † Uuigfrides. sig. Meginharti presbyteri qui l kartam iussus scripsit.

574. Priuilegium Benedicti papae.

Benedictus [episcopus seruus seruorum dei Theotoni religioso abbati uenera monasterii domini saluatoris et per te in eodem uenerabili monasterio successoribusque tuis al tibus in perpetuum amen. Quoniam semper sunt concedenda quae rationabilibus congruunt d deriis oportet ut deuotioni conditoris piae constructionis auctoritas in priuilegiis prestandis mi denegetur. Igitur quia postulasti a nobis quatenus monasterium saluatoris a sancto Bonifatio a episcopo constructum in loco qui uocatur Boconia erga ripam fluminis Uoldaha priui sedis apostolicae amminiculis decoretur ut sub iuris dicione sanctae nostrae cui deo auctore seruimus ecclesiae constitutum nullius alterius ecclesiae iuris dicionibus submittatur. Pro qu piis desideriis fauentes hac nostra auctoritate id quod exposcitur effectui mancipamus. Et omnem cuiuslibet ecclesiae sacerdotem in praefato monasterio dicionem quamlibet habere aut ctoritatem praeter sedem apostolicam. et episcopum in cuius diocesi idem uenerabile monaste constructum esse uidetur cui licentiam concedimus tantum cum oportunitas consecrandi al fuerit prohibemus ita ut nisi [ab] abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem soll nitatem quispiam praesumat omnimodo celebrare. ut profecto iuxta id quod subiectum apostol sedi firmitate priuilegii consistit inconcusse dotatum permaneat locis et rebus tam eis quas mod tempore tenet uel possidet quam quae futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pi uoluerit augere ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personae contradicti firmitate perpetua perfruatur. Constituimus quoque per huius decreti nostri paginam ut quicum cuiuslibet ecclesiae praesul uel quacumque dignitate praedita persona hanc nostram priuil kartam quam auctoritate principis apostolorum firmamus temerare temptauerit anathema sit et i dei incurrens a coetu omnium sanctorum extorris existat. et nihilominus praefati monasterii gnitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa. Scrip per manum Zachariae notarii et scrinarii sanctae romanae ecclesiae in mense octobrio i ctione sexta. Actum X. kalendas nouembrias per manum Theotfolcti secundicerii sanctae s apostolicae imperante domno piissimo principe augusto Lhudouuico a deo coronato magno cifico imperatore anno nono indictione sexta amen [1]).

---

[1]) P hat XVIII.

574. CU. aus dem 11. Jahrhundert; Eb. I, 5b. II. F. II, 134, 20. [1]) Das Datum ist unrichtig. Di diction und das Regierungsjahr Ludwig's weisen auf das Jahr 858; aber der Papst Benedict III. war schon April dieses Jahres gestorben. Daher hat Schannat an beiden Stellen *ind. quinta* geschrieben und die Worte *nono* weggelassen.

575. Priuilegium Nicolai papae.

Nicolaus episcopus seruus seruorum dei Theotoni religioso abbati uenerabilis mona- 859, 12. Iuni.
sterii domini saluatoris et per té in eodem uenerabili monasterio successoribusque tuis abbatibus imperpetuum. Quoniam semper sunt concedenda quae rationabilibus congruunt desideriis oportet ut deuotioni conditoris piae constructionis auctoritas in priuilegiis prestandis minime denegetur. Igitur quia postulasti a nobis quatenus monasterium saluatoris a sancto Bonifatio archiepiscopo constructum in loco qui uocatur Boconia erga ripam fluminis Fuldaha priuilegii sedis apostolicae amminiculis decoretur. ut sub iuris dicione sanctae nostrae cui deo auctore deseruimus ecclesiae constitutum nullius alterius ecclesiae iuris dicionibus submittatur. Pro qua ré piis desideriis fauentes hac nostra auctoritate id quod exposcitur effectui mancipamus et ideo omnem cuiuslibet ecclesiae sacerdotem in praefato monasterio dicionem quamlibet habere [aut] auctoritatem praeter sedem apostolicam et episcopum in cuius diocesi idem uenerabile monasterium constructum esse uidetur cui licentiam dedimus tantum cum oportunitas consecrandi altaris fuerit prohibemus ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollempnitatem quispiam praesumat omnino celebrare ut profecto iuxta id quod subiectum apostolicae sedi firmitate priuilegii consistit inconcusse dotatum permaneat locis et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet tam quae futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pietas uoluerit augere ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personae contradictione firmitate perpetua perfruatur. Ceterum uero hoc deliberantes decernimus ut congruis temporibus nostrae sollicitudini ecclesiastica intimetur. qualiter religio monastica regulari habitu dirigatur concordiaque conuenienti ecclesiastico studio mancipetur. ne forte quod absit sub huius priuilegii obtentu animus gressusque sectitudinis uestrae a norma iustitiae aliquo modo retorqueatur. Constituimus quoque per huius decreti nostri paginam ut quicumque cuiuslibet ecclesiae praesul uel quacumque dignitate praedita persona hanc nostri priuilegii kartam quam auctoritate principis apostolorum firmamus temerare temptauerit anathema sit et iram dei incurrens a coetu omnium sanctorum extorris existat. et nihilominus praefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa. Scriptum per manum Petri notarii et scrinarii sanctae romanae ecclesiae in mense iunio indictione septima. Bene ualete.

Datum .II. idus iunias per manum Tiberii primicerii sanctae sedis apostolicae imperante domno piissimo principe augusto Lhudouuico a deo coronato magno pacifico imperatore anno decimo. et patricius anno decimo indictione septima amen [1]).

576. Traditio Engilbrahti.

Ego in dei nomine Engilbraht et coniux mea tradimus ad s. Bonifatium martyrem Christi 859, Iuni.
qui in monasterio Fulda sacro quiescit corpore ubi Theoto abbas multitudinem regit monachorum hoc est in regione Salageuono in uilla Bonlanto quicquid ibidem uisi sumus habere in areis aedificiis pomeriis aquis aquarumque decursibus et omnibus legitime accidentibus et mancipiis XII.

---

575. CU. des 11. Jahrhunderts; Eb. I, 6a und eine zweite abweichende Fassung I, 38a. H. F. II, 135, 21.
1) Eb. 2 hat folgenden Schluss: Scriptum per manum *Benedicti* notarii sanctae romanae ecclesiae capellarii atque scriniarii. mense maio XV. kal. iunias. indictione VII.
576. P. 489, I, 146. Tr. 488.

quorum haec sunt nomina Sundarheri Hugimunt Ortpraht Hartpraht Uuosago Bahtu Freibirg Reginger Uualtger Adalhart Hehith Hiltimar ea uidelicet ratione ut quamdiu uiuamus usufructuario possideamus post obitum uero nostrum ad praedictum martyrem et memoratum abbatem uel successores eius cum omni integritate reuertantur. Acta est haec traditio in monasterio Fulda anno incarnationis domini DCCCLIX. mense iunio coram testibus istis. signum Engilbrahti et uxoris eius qui hanc traditionem fecerunt. † Grindeo † Altuom † Ratolf † Reginhart † Sigibraht † Uuenito † Uuighelm † Othelm † Ratuuin † Sigibraht † Heriger † Hartrat † Folcrat † Murtuuin † Hartuuin † Uuolfgis † Liuthelm † Uuenilo † Uuagheri † Liuthelm † Hahpraht † Vodilbraht † Sigibraht † Liobsun † Ercanbraht † Huoching † Boto † Adalger † Uuagolf † Fruming.

577. Traditio Erpholes comitis.

Haec est traditio comitis Erpholes in Sonesdorfe in Herfiu in Berchohe in Erpfolesstetin in zuuisgen Marahesfeldun in Iuhhisomthrun in Rore in Hentinge in Fistersdorfe in Asifelde in Uualabure in Helidungom in Altunsteti in Botelfestat in Greifesdorf in zuuisgen Eichesfeldum in Sulzithorfe in Marchereshusun in Othelmeshusum in Birchinafelde. Ad sanctum Kilianum in Quirnahu et in Bleichfeldum in Thuringia in Tungide in Suuabohusum in Zimbrom in Gutorne in Lubah in Thurnilohum in Uuanenreodum in Brustlohum in Saxahu in Tonnahu quicquid in Thuringia habet et in Grapfeldum. Hi sunt testes. Ruodhart Eggihart Sigifrid Uuahho Gundacar Otacar Tagolf Isanperath Uuerinolt Saluman Nahho Rihperaht Gerrih Nordperaht Erdperaht Heio Arnolt Teneolt Friducho Theotrih Gerolt Uuerinolt Herman Uuiderolt Ratperaht Uualtolf Hahger Nithhacer Ato.

578. Traditio Tacholfi comitis.

In nomine et honore sanctę et indiuiduę trinitatis. Notum sit omnibus Christi fidelibus qualiter domnus Tacgolfus comes de Boemia audiens famam uenerabilissimi loci fuldensis conuentus et quia reges et principes facerent sibi memoriam in monasterio sancti saluatoris et intercessorem sanctissimum Christi martirem Bonifacium uenit et ipse cum summa cordis ac martiris deuotione adorare in domo domini ut inueniret gratiam in conspectu tremendi iudicis. Considerans quoque quod dominus ait ne appareas in conspectu meo uacuus. tactusque diuino ardore intrinsecus obtulit deo et sancto Bonifacio regionem suam. quandam uidelicet prouinciolam sitam iuxta Boemiam Sarôwe nuncupatam. quę suę proprietatis et iuris erat. cum omnibus uillulis et compertinentiis suis eo tenore ut plenam fraternitatem tam uiuens quam moriens haberet et sepulturę locum post finem uitę suę in monasterio obtineret. Fecit etiam talem condicionem ut omnis reditus prefatę oblationis in usus fratrum cederet et nullus hominum eandem oblationem ab hac conditione amouere seu permutare posset. amen.

---

577. P. 523, II, 80. (Eb. summ. 39, 81.) Tr. 489. Mit Schannat habe ich diese Schenkung hier eingereiht, da in dem necrologium fuld. unter dem Jahre 860 in *Erpho comes* eingetragen ist. In der von mir benutzten Handschrift ist der Namen *Erpholt* geschrieben, womit die Form bei Pistorius mehr übereinstimmt.

578. Eb. II, 161a. Brower antiquit. fuld. p. 256.

Facta est autem haec tradicio sub Karolo glorioso imperatore qui et stabiliuit et confirmit eam et anulo suo insigniri precepit kartam inde conscriptam anno dominicę incarnationis CC. I°. indictione Xa. [1])

579. Traditio Reginbaldi.

Ego in dei nomine Reginbald trado in elimosinam meam meorumque propinquorum deo 862 7 Mai.
s. Bonifatio martyri eius qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis
ioto abbas multitudinem regit monachorum hoc est quod trado in prouincia Grapfelde in
Iuchisa et in terminis eius quicquid proprietatis uisus sum habere in areis campis pratis
is aquarumque decursibus ea uidelicet ratione ut a die praesente ad praedictum martyrem et
oratum abbatem successoresque eius cum omni integritate pertineat. Facta est haec traditio
onasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXII. mense maio secundo nonas eius-
mensis coram testibus istis. sig. Reginbaldi qui hanc traditionem fecit. ÷ Adalolt
argast ÷ Uuolfhelm ÷ Helmgoz ÷ Ruodger ÷ Meginhart.

580. Traditio Gerrihhes.

Ego in dei nomine Gerrih trado deo et s. Bonifatio martyri eius qui in monasterio 863, 16 Mai.
sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudinem regit monachorum
est in pago Grapfeld in uilla Marchereshusun et in terminis eius quicquid proprietatis
s sum habere ea uidelicet ratione ut a die praesente in potestate et dominatione memorati s.
yris et praefati abbatis uel successorum eius sine ullius personae contradictione consistat.
est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXIII. regni uero
ni Hludouici piissimi regis orientalium Francorum XXIII. mense maio XVI. die eiusdem
sis indictione XI. [1]) coram testibus istis. signum Gerrihhes qui hanc traditionem fecit.
ualdman ÷ Reginger ÷ Gerhoh ÷ Vodalger ÷ Baldman ÷ Cualdman ÷ Othold
l Othok (?) ÷ Egizo ÷ Thiotrih ÷ Rihheri ÷ Albuuart ÷ Albolt ÷ Ruoding
atbald ÷ Adalbald ÷ Albhart ÷ Gozbraht ÷ Eburheri.

581. Traditio Bruninges.

Ego in dei nomine Bruning trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio 861 27 Mai.
la sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudinem monachorum regere

---

[1]) Ich habe die Schlussschrift wiedergegeben, wie sie ursprünglich im cod. Eberh. niedergeschrieben war
rie sie noch steht im Copiarium 3, einer im 14. Jahrhundert gemachten Abschrift des Codex; auch Brower las
ch so. Von einer ganz jungen Hand aber sind folgende Veränderungen gemacht worden: . . . sub *Ludewico*
ge qui — anno dom. inc. *DCCCLXI°*, auf welchen Grund hin, habe ich nicht ermitteln können. In das Jahr 801
allerdings die Schenkung nicht wohl fallen; in dem Necrologium nämlich wird nur ein Thacolf (oder Tahholf)
erwähnt und dessen Todestag ist der 1. September 873. An der Schenkung selbst ist nicht zu zweifeln, denn
ich II. bestätigt sie in einer Urkunde von 1012.

579. P. 565, II, 219 Tr. 490.

580. P. 564, II, 214. [1]) P hat XIV.

581. P. 488, I, 141. Tr. 491.

uidetur hoc est quicquid Lelia manu potestatiua in prouincia Salagoe in uilla Urdorph et in terminis eius meae fidei commendauit deo et s. Bonifatio ad tradendum in areis agris cultis atque incultis et omnibus legitime adiacentiis ea uidelicet ratione ut a die praesente in dominio et potestate martyris praedicti et memorati abbatis uel successorum eius sine ulla controuersia consistat. Actum in monasterio Fulda anno incarnationis domini DCCCLXIII. mense maio sexto kalendas iunii coram testibus istis. signum Bruninges qui hanc traditionem fecit † Thiotrih † Hunger Eburhart Billung Unuuan Ruoding Othart Altger Harit.

582. Traditio Unuuanes Billunges et Baldunges.

863, 15. Iuni. In nomine domini et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Unuuan et Billung una cum Baldunge tradimus ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudinem regit monachorum hoc est in regione Grapfelde in finibus Uueterungono et Rugiheimono in captura quae dicitur Steinah quicquid nobis Rihhilt iure hereditario dereliquit ea uidelicet ratione ut a die praesente in dominio et potestate s. Bonifatii martyris et praefati abbatis uel successorum eius consistat. Facta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXIII. regni uero domni Hludouuici piissimi regis XXIII. mense iunio XV. die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Unuuanes Billunges et Baldunges qui hanc traditionem fecerunt. † Thiotrih † Hunger † Eburhart † Hruoding † Othart † Altger † Harit.

583. Traditio Brunichonis et Uerinburgae.

863, 6. September. Ego in dei nomine Brunicho et coniux mea Uuerinburg communi tradimus manu s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Theoto abbas multitudini monachorum pius pastor praeesse dinoscitur hoc est quod tradimus quicquid in Herphethorpfono marcu et in Starcfrideshusen proprietatis habemus mancipiis siluis campis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus. haec sunt nomina mancipiorum Ellinhart Altbraht Brunhart Otger Rihuuin Marcolf Rihholt Rihhart Albolt Otfrid Ratfrid Berahthelm Otuuih Leobuuiz Hugisuuin Sindrah Reginsuind Adalsuind Ercanloug Otuuih Adaluuiz et filius eius. ea uidelicet ratione ut quamdiu uiuimus per beneficium supra dicti abbatis usufructuario possideamus post obitum quoque amborum nostrum supra dicta cuncta redeant in potestatem s. Bonifatii absque ullius contradictione. Facta est haec traditio anno XXIII.[1]) domini Hludouici orientalium Francorum regis mense septembri sexto die eiusdem mensis. isti sunt testes Engimar Gerhoh Eggi Oftrolt Geboroh Remuing Uuan Adalram Gotaram Salaram Uuigfrid Hitiboto Gertag Uuolfbraht Gerhart Offo Folcbraht Altbraht Uuerinmunt Meginrat

---

582. P. 564, II, 215. Tr. 492.
583. P. 563, II, 213. Tr. 496. [1]) Schannat hat XXIIII. geschrieben.

584. Traditio Rihbaldes et Engilgeres.

Ego in dei nomine Rihbald et Engilger tradimus ad s. Bonifatium martyrem Christi 863, 14. September.
in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudinem
t monachorum hoc est quod tradimus in illa captura quae dicitur Rotibah quae iacet in con-
us Grapfeldono et Salageuono quicquid proprietatis uisi sumus habere in areis campis
is pascuis siluis aquis aquarumque decursibus totum et integrum ea scilicet ratione ut a die
sente ad praedictum martyrem et memoratum abbatem uel successores eius cum omni integri-
consistat. Acta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXIII.
ie septembri XIIII. die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Rihbaldes et Engil-
es qui hanc traditionem fecerunt † Ellinger † Haguno † Liobger † Nandgoz † Suin-
iht † Uuago † Heriman † Hahmunt † Benno.

585. Traditio Halabinges et Leobguntae.

In dei nomine ego Halabing et uxor mea Leobgunt tradimus deo et s. Bonifatio martyri 863, 2. December.
qui in monasterio Fulda sacro quiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas piorum
gationem regit monachorum hoc est quod tradimus in prouincia Salagoe in uilla quae
Scuntra duas quidem areas unam cum aedificiis et alteram aedificio priuatam. insuper
de terra culta XXX. iugera cum pratis ad nos in eadem uilla pertinentibus et mancipia quin-
integra quorum nomina haec sunt Sigileih Kristana Ashilt Uuolfbirn Gernand
m uero dimidium quod nominatur Adalbur ea uidelicet lege ut quamdiu uiuamus usufru-
io hoc quod tradimus possideamus post obitum uero nostrum ad praedictum martyrem et re-
s memorati monasterii cum omni integritate auctum et melioratum cedat et seruiat. Acta est
traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione dominica DCCCLXIII. regni uero domni
douici regis XXIII. mense decembri IV. nonas eiusdem mensis coram testibus. † sig. Ha-
nges et Leobguntae qui hanc traditionem fecerunt † sig. domni Thiotonis abbatis † sig.
lfridi presb. † Reginbrahti monachi † Egiluuarti monachi † Meginharti presb.
onachi Thacholf Atulo Eburhart Hunger Bernung Heio Uunileib Uuerinbraht
rcher Folcbraht Halabing Uualtolf Adalhelm Uuillibraht Ebracar Eribo
;infrid Uualahfrid Richolt Cunibraht Uuerbraht Hruodolt Uuagheri Hruo-
t Reginolt Lagoz.

586. Traditio Uuolfboten.

In nomine domini ego Uuolfboto trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in mona- 863, 13. December.
o Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudinem regit mona-
m mancipia quatuor quae mihi Ioppo manu potestatiua tradendo commendauit supra dicto
yri ad tradendum Siuorobinne uidelicet et eius filiam cum duobus liberis ea scilicet ratione
die praesente ad s. Bonifatium et memoratum abbatem sine ullius personae contradictione

---

584. P. 565, II, 220. Tr. 493.
585. P. 488, I, 143. Tr. 494.
586. P. 488, I, 142. Tr. 495.

cedant et seruiant. Facta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione do DCCCLXIII. regni uero domini Hludouici piissimi regis XXIII. mense decembri in idibus dem mensis coram testibus. † sig. Uuolfboten qui hanc traditionem fecit † sig. domini tonis abbatis † Adalfridi presbyteri Uuolfharti presb. Meginharti presb. Reginb monachi Arfridi Leipuuarti Starcfridi Arnolti Liubisi Miloni Badanolfi pres

587. Traditio Altcarli.

861. Ego in dei nomine Altcarl trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio sacro requiescit corpore ubi uenerabilis Thioto abbas multitudinem regit monachorum h quod trado in prouincia Grapfelde in finibus Hohheimono in eadem uilla Hoheim qu proprietatis uisus sum habere in areis agris pratis aquis aquarumque decursibus mobilibus mobilibus et mancipiis quorum haec sunt nomina Uuelung Uuillibirg Meginhart Ba Otheri cum omni eorum supellectili ea uidelicet ratione ut a die praesente ad praedictum tyrem et memoratum abbatem uel successores eius cum omni integritate reuertatur. Acta es traditio in uilla quae dicitur Kizzicha anno ab incarnatione domini DCCCLXIIII. regni ue mini Hludouici piissimi regis orientalium Francorum . . . . . coram testibus istis. s Altcarli qui hanc traditionem fecit. nomina testium. Othelm Frohing Eburhart Bernhelm Erkanger Heristalt Gisalram Gozheri Ruoding Ratfrid Haholt boeno Hraban Huohhing Hadumar.

588. Traditio Reginhartes.

865, 20. December. Ego in dei nomine Reginhart trado pro fratribus meis Rihbaldo uidelicet et s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir u bilis Thioto abbas multitudini monachorum praeest hoc est quod trado in prouincia Gra in finibus Geltereshcimono in uilla Suuinuurt de terra culta atque arabili agros Ll uidelicet ratione ut a die praesente ad praedictum martyrem et memoratum abbatem uel s sores eius cum omni integritate pertineat. Facta est haec traditio in praedicto monasteri ab incarnatione domini DCCCLXV. regni uero domini Hludouici regis orientalium Fran XXVI. mense decembri XX. die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Reginhart hanc traditionem fecit. † Fridurih † Friduuuin † Uuihdeo † Helidmunt † Buc Uuago † Ruodger. sign. Reginharti presbyteri qui haec scripsit.

589. Traditio Nordmanni.

866, 25. Februar. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Nordman trado deo et sancto Bc martyri eius qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto multitudini monachorum praeesse uidetur hoc est quod trado in prouincia Grapfeldono i

---

587. P. 564, II, 217. Tr. 497.
588. P. 489, I, 144 und 566, II, 221. Tr. 498.
589. P. 565, II, 218. Tr. 499.

Hishereshusun Herolfesteti et Adalolfesleiba in finibus earundem uillarum quicquid mihi quondam dominus meus Hessi comes manu potestatiua meae fidei tradendo commendauit ad tradendum s. martyri id est quicquid proprietatis in praedictis locis habuit atque possedit totum et integrum quicquid nominari potest in areis aedificiis campis pratis pascuis siluis aquis aquarumque decursibus et mancipiis quorum haec sunt nomina. Nanduuig et uxor eius. Iring et uxor eius cum filiis duobus. Heimo et uxor eius cum filio. Uuoltuuin et uxor eius. Uuagolf et uxor eius cum duobus filiis. Uuielant et filius eius. Uuerinleih et uxor eius cum duobus filiis. Uuarolf et uxor eius cum filia. Uuolfrat et uxor eius cum IIII. filiis. Sintbraht et uxor eius. Adalmunt et uxor eius. Uualtger Hrohing Heidanrih Sigiuuin Irmina Marethrud cum filiis duobus. Thiotlind cum filiis tribus. Skierhilt cum filiis tribus. Gotahelm et uxor eius. Otniuui cum filiis duobus. Frohilt Frenekin Hadumar. cum omni eorum sumptu et supellectili ea uidelicet ratione ut omnia quae supra scripta sunt a tempore praesenti ad praedictum martyrem et memoratum abbatem et successores eius cum omni integritate reuertantur. Acta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXVI. regni uero domini Hludouici piissimi regis orientalium Francorum XXVI. mense februario quinto kalendas martii coram testibus. signum Nordmanni qui hanc traditionem fecit. sig. Burgharti comitis ✝ Christan ✝ Beinger ✝ Ercanbald ✝ Sigibraht ✝ Eigiluuart ✝ Cunibraht ✝ Ruadmunt ✝ Nandheri ✝ Sibicho ✝ Ercanbraht ✝ Haholt ✝ Uuinfrid ✝ Adolt ✝ Sigifrid ✝ Uuerinfrid ✝ Adalolt. Isti sunt qui uestitionem uiderunt et audierunt. ✝ Lantheri ✝ Uuargast ✝ Uuigbald ✝ Hahgrim ✝ Hatto ✝ Thiotger ✝ Uualto ✝ Heimolf ✝ Gozhelm ✝ Hemming ✝ Hemmot ✝ Gerbraht ✝ Mahtger ✝ Ernicho ✝ Haholt. de Hishereshusen testes uestitionis Uuargast Habgrim Voch Ercanbrot Eburolf Burgolf Hemininer Brunger Iungman Friguebo Meginbraht Egimoigo Baidrih Alholt Amalger Alholt Einhart Rihheri Gerfrid Rabanolt Madalrih Riholf Inkrih Sigibraht Norman Folcrih Folcger Sandolf Albrih Thiotbraht. testes de Adalolfesleibu Richolt Ruotger Regino Brunhart Hahbraht Marcolt Uuolgrim Bernhelm Engilbraht Ratheri. signum Meginharti presbyteri qui hanc kartam traditionis iussus scripsit.

590. Traditio Folcbrahtes.

In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Folcbraht trado deo et sancto Bonifatio martyri eius in elimosinam meam meorumque propinquorum maximeque pro salute domini mei Theotonis quicquid in Tullifeld in finibus Sundheimono proprietatis uisus sum habere in areis campis et siluis ea uidelicet conditione ut a die praesente ad seruitium praedicti martyris integre pertineat. Acta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXVI. mense iulio XV. die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Folcbrahtes qui hanc traditionem fecit. ✝ Hartrohes ✝ Ruodunges ✝ Hungeres ✝ Orthartes ✝ Brunger ✝ Albrih ✝ Uuago.

---

590. P. 567. H. 225. Tr. 500.

591. Traditio Hahinges.

866, 23. October. Ego in dei nomine Hahing trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudinem regit monachorum quicquid proprietatis uisus sum habere in uilla Rohingeshus quae sita est in silua Bochonia in areis domibus campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus ea scilicet ratione ut ego et uxor mea quamdiu uiuam usufructuario possideam post obitum uero nostrum ad praedictum martyrem et memoratum abbatem uel successores eius reuertatur. Facta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXVI. mense octobri XXIII. die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Hahinges qui hanc traditionem fecit. † Engilmar † Salaman † Sigibraht † Himmi † Helmrih † Gerhart † Ascrih † Hiltiboto † Gerhoh † Uuario † Adalolt † Berehtmar † Arnrih † Ortolt † Amanolt † Hahbraht † Engilger † Remuing.

592. Traditio Fridurihes.

867, 3. Ianuar. Ego in dei nomine Fridurih trado pro Folcgero ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudinem regit monachorum hoc est quod trado in prouincia Salagoe in uilla Kizziche et in finibus eius XXXV iugera ea uidelicet ratione ut a die praesente ad supra dictum martyrem et memoratum abbatem uel successores eius sine ullius personae cóntradictione integre cedat. Facta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXVII. regni uero domini Hludouici regis XXVII. mense ianuario tertio die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Friduriches qui hanc traditionem fecit † Friduuini † Gerlah † Uuago † Helidmunt † Buobo † Ruodger. signum Meginbrahti presbyteri qui haec scripsit.

593. Traditio Siginandi.

867, 15. Mai. In nomine domini dei aeterni ego Siginand trado in elimosinam meam meorumque parentum atque propinquorum ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro quiescit corpore ubi largus uir Thioto abbas multitudini monachorum pius pastor praeest hoc est quod trado in finibus Salagoeno unam capturam quae contigua est cella illa quae uocatur Lihtolfes cum dominicali aliisque aedificiis areis campis atque omnibus legitime pertinentibus illuc ea scilicet ratione ut ab hac die ad prefatum martyrem et iam dictum abbatem et successores eius pertineat. Acta est traditio in monasterio [Fulda] anno ab incarnatione domini DCCCLXVII. mense maio XV. die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Siginandi qui hanc traditionem fecit. † Lantpraht † Gundicho † Uuagbrant † Thiotman. Meginhart peccator scripsit.

---

591. P. 566, II, 223. Tr. 501.
592. P. 566, II, 222. Tr. 502.
593. P. 489, I, 145. Tr. 507.

594. Traditio Mennisgen et Adalhartes.

Ego in dei nomine Mennisgo et Adalhart cogitantes pro remedio et salute animae 567, 20 Mai.
nostrae quomodo in hac peregrinatione acquirere possimus ut hereditatem perpetuam quam dominus sibi seruientibus per apostolum suum promisit dicens quod oculus non uidet nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit quae praeparauit deus his qui diligunt eum. et iterum ipse dicit date elimosynam et ecce omnia munda fiunt uobis. ideirco tradimus ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uenerabilis Thioto abbas multitudini monachorum praeesse uidetur hoc est quod tradimus in prouincia Grapfeld in captura quae quondam dicitur Aten fuisse et sita est in finibus Sundhemono quicquid ibi proprietatis uisi sumus habere in campis et siluis omnibusque legitime adiacentibus ea scilicet ratione ut a die praesente ad praedictum martyrem et memoratum abbatem uel successores eius sine ullius personae contradictione integre pertineat. Acta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXVII. regni uero domini Hludouici regis orientalium Francorum XXVII. mense maio XX. die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Mennisgen et Adalhartes qui hanc traditionem fecerunt. ✝ Bernacar ✝ Siguuart ✝ Thiotbraht ✝ Brunger.

595. Traditio Betilen.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Betilo cogitans pro remedio et salute 567, 20 Mai.
animae meae trado in elimosinam meam ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerandus Thioto abbas et magister monachorum esse dignoscitur hoc est quod trado in prouincia Grapfelde in finibus Uuetarungono in uilla namque quae dicitur Aschaha LXXX. agros propriae hereditatis ea uero ratione ut a die praesente ad praescriptum martyrem et praedictum abbatem uel successores eius integre cedat. Acta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXVII. reg niuero Hludouici piissimi regis XXVII. mense maio XX. die eiusdem mensis coram testibus istis. signum Betilen qui hanc traditionem fecit. ✝ Siginandes ✝ Lantprat ✝ Gundicho ✝ Uuagbrant ✝ Thiotman ✝ Meginhart presbyter scripsit.

596. Traditio Adalolti.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Adalolt cogitans pro remedio et salute 567, 23. Iuli.
animae meae trado in elimosinam meam ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uenerandus Thioto abbas multitudini monachorum ibidem deo famulantium rectissima norma regularis disciplinae praeesse uidetur hoc est quod trado in prouincia Grapfelde in finibus uillae quae uocatur Rotmulti unius capturae partem iacentem inter montes qui a quibusdam similes a quibusdam uero Steinberg et Bernberg uocantur illam scilicet partem quae iuste et legaliter ad me pertinere uidebatur ea scilicet ratione ut a die prae-

---

594. P. 566, II, 221. Tr. 503.
595. P. 567, II, 226. Tr. 504.
596. P. 567, II, 227. Tr. 505.

sente ad praedictum martyrem et memoratum abbatem uel successores eius sine ullo contradictione pertineat. Acta est haec traditio in monasterio Fulda anno ab incarnatione DCCCLXVII. regni uero domini Ludouici piissimi regis orientalium Francorum XXVII. decimo kalendas augusti coram testibus istis. signum Adalolti qui hanc traditionem Uuargasti † Thiodolti † Ruodin † Ruotger † Hatto † Arindeo † Otg † Ribbraht † Hahger † Harit † Menniago † Adalbraht † Uuilligo Meginhartī qui haec iussus scripsit.

597. Traditio Cunihiltae.

597. 30 August. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Cunihilt trado deo et sancto martyri eius qui in monasterio Fulda sacro quiescit corpore ubi uir uenerabilis Th multitudini monachorum praeesse uidetur hoc est quod trado in prouincia Grapfeld Uuolfriheshusono in uilla nuncupata Hohireod quicquid mater mea Ualtrat tatiua mihi tradidit in areis domibus aedificiis campis pratis siluis aquis aquarumque et omnibus legitime adiacentiis et mancipiis ad eundem locum pertinentibus cum omn boratu et supellectili ea scilicet ratione ut a die praesente praedicto martyri et mon uel successoribus eius fratribusque illic deo famulantibus perpetualiter seruiat nulla u persona. Acta est haec traditio in uilla Hohireod quae a quibusdam Ualtrat anno ab incarnatione domini DCCCLXVII. regno uero domini Ludouici regis ori corum XXVII. mense augusto tertio kalendas septembris coram testibus inferius scr Cunihiltae quae hanc traditionem fecit. Eggihart Uuargast Adalolt Thiotol Erlo Sigimar Albrih Ortleib Erdberaht Ruodberaht Uuigfrid Ratprat Hadumar Euuih Tagolf Egilolf Vogo Remming Salaman Fredant. isti qui uiderunt et audierunt quod Cunihilt potestatiua manu Thiotonem abbatem uestiui ditatis quam in Hohireode possidebat et haec mancipia in quibus uestiuit Ruodbrat hilt filia eius.

Isti sunt testes traditionis prioris quam Cunihilt ad s. Bonifatium ad Ualtr fecit quam uestitionem aduocatus noster et frater noster Thiotbraht possederunt. sig helm presbyter Eling presbyter Eggihart comes Uuargast Adalolt Gerhol Lantrih Lantfrid Thiotheri Thiodolt Altman Huozi Birnicho Regino raht Hiltiuuin Engilhart Albhart Erbo Hatto Gauuuolf Thiotger Gerh Brunman Heimbraht Ortheri Ortleib Ruodolt Hruotgast Sigiloh Thiothar Erhart Frehant Herimuot Ualahram Hiltuuin Adaluuart Ualtbraht

598. Traditio Egilharti.

597. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Egilhart trado ad s. Bonifatium Christi qui in monasterio Fulda sacro pausat corpore ubi uir uenerabilis largus atq Thioto abbas cum summa caritate atque suauitate multitudinem monachorum reget

---

597. P. 568, II, 228. Tr. 506.
598. P. 495, II, 4 und 587, III, 42. Tr. 508.

est quod trado in prouincia Grapfeldono in finibus iuchisono quicquid ibi proprietatis uisus sum habere in areis aedificiis campis pratis pascuis siluis aquis aquarumque decursibus et omnibus legitime adiacentiis et mancipiis quorum haec sunt nomina Gotauuin Salucho Unuuan Nending Uunisuuind. ea scilicet ratione haec omnia trado ut quamdiu uiuam usufructuario possideam. post obitum uero meum omnia quae supra memorata sunt et meliorata deo donante ad praedictum martyrem et memoratum abbatem et successores eius cum omni integritate reuertantur. Acta est haec traditio in monasterio Rore anno ab incarnatione dominica DCCCLXVII. regni uero Ludouici pissimi regis XXVII. coram testibus istis. ✝ Adalolt ✝ Suidboto ✝ Zazo ✝ Herimuot ✝ Ruodung ✝ Alamar ✝ Truago ✝ Uuicking ✝ Adalman ✝ Nerolf ✝ Uuernolt ✝ Fridurih ✝ Folcbraht ✝ Reginhart ✝ Adalolt [Ortrih Ato Arindeo Ibbo Isanbraht Theotbald Starcolf Uuighart Fastman Vodilger Nerolf Adalman Isanhart Reginhart Adaltag Albigast Freibraht Fridibraht Uuitago Uuiking Uualah Uuagbraht Uuolrat.][1])

599. Traditio Adalhunes.

Ego in dei nomine Adalhun trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi Thioto abbas pius monachus praeesse uidetur hoc est in duobus locis Reodon uidelicet et Grimesrode LX. agros ea uidelicet ratione ut ad uitam meam possideam post obitum uero meum ad praedictum martyrem et praefatum abbatem uel successores eius cum omni integritate reuertantur. Actum publice in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini DCCCLXVIII. regni uero domini Ludouuici pissimi regis XXVIII. mense aprili I. kalendas maii coram testibus istis. signum Adalhunes qui hanc traditionem fecit.

600. Traditio Uuargasti.

Ego in dei nomine Uuargast trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas monachorum turbam non modicam regit hoc est quod trado in prouincia Tullifelde in Uuestheimono marcu in una captura quid proprietatis habui ea uidelicet ratione ut a die praesente ad s. Bonifatium pertineat. Acta haec traditionis karta in monasterio Fulda anno ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi CCLXVIII. mense augusto octauo kalendas septembres coram istis testibus. signum Uuuarsti qui hanc traditionem fecit. ✝ Albrih ✝ Sundarolt ✝ Adalfrid.

601. Traditio Recconi Uuerinfridi Haholti et Huomen.

Notum sit omnibus fidelibus nostris quod nos quatuor germani Recco uidelicet Uuerinfrid Haholt et Huomo aequo animo parique consilio manu communi tradimus tibi Ruotgere

---

[1]) Die eineklammerten Namen setzt die zweite Niederschrift bei P hinzu.

599. P. 569, II, 231. Tr. 510.

600. P. 568, II, 229. Tr. 509.

601. P. 568, II, 230.

in fidei tuae manum quicquid proprietatis uisi sumus habere in pago Grapfelde
dicitur Uualdbaringi ita ut si Adalfridum germanum nostrum superuixeris
diem obitus sui praedictum locum ad s. Bonifatium martyrem Christi tradas in elimo
nostrorumque propinquorum tam uiuentium quam et defunctorum ea uidelicet ratione
ratum et stabile permaneat ad priuatum seruitium praedicti martyris et fratrum illic
tium et ut nullius clerici aut laici uel alicuius personae beneficium unquam fiat
factum sit nos iure haereditario accipiamus praedictum locum uel successores nostri
est haec traditio in praedicta uilla anno ab incarnatione domini DCCCLXIX. regni
donuici regis XXIX. mense martio coram testibus istis. Seggi Elli Erlo Vodilbr
helm Ratuuin Ualtheri Altuom Eberco Altmunt Reccheo Emmo Uuer
Uuerin Eggirih Thiotbraht Erpho Sigimunt Erbo Roman Burghart Engi

602. Praeceptum Ludouuici regis de traditione cuiusdam Euerhard

In nomine domini Ludowicus diuina fauente clementia rex Francorum et L
ac patricius Romanorum. Notum sit cunctis fidelibus nostris presentibus et futuris
uir nobilis ac fidelis noster Euerwardus nomine omnes res proprietatis su
diana parte Lippę fluminis habere uisus fuit in pago Dorerinsę. totum et integr
sterium sancti Bonifatii Fulde tradidit atque firmauit et ut deinceps ad idem monaste
stabilitate donatum permaneat optauit. Porro pro integra firmitate eiusdem don
denuo scilicet Dieto uenerabilis eiusdem monasterii abbas atque idem uir religiosus
Euerwardus nomine ut eandem traditionem nostra regali auctoritate firmaremus.
cioni libenter acquiescentes hanc nostrę auctoritatis cartam inde conscribi iussimus
memoratam tradicionem ad monasterium sancti Bonifacii perpetuo iure firmamus
precepto et imperiali decreto communimus ita uidelicet. ut neque ipse Euerwardus
persona ullius dignitatis ullo unquam tempore eandem traditionem nostra presentia
gere inmutare uel refragare possit. sed ab hodierno tempore ad memoratum monas
Euerwardi proprietas per hanc nostram auctoritatem confirmata firmiter semper et
sistat. et quicquid rectores eiusdem ęcclesię de eisdem rebus pro utilitate fratrum
famulantium facere uoluerint liberam in omnibus domno deo propicio potestatem faci
Et ut haec auctoritas tradicionis et confirmationis per futura tempora firmior habeatur
cunctis fidelibus conseruetur certiusque credatur. hanc cartam nostra preceptione decr
scribi et anuli nostri inpressione consignari ut in perpetuum rata sit et inconuulsa.

Signum domni Ludowici inuictissimi regis.

Adelbertus cancellarius recogn. Data VIIII. kal. april. Dat. Wormacię

603. Praeceptum Ludouuici regis.

Ludowicus diuina fauente clementia rex omnibus fidelibus Christi salutem
omnibus sanctę dei ęcclesię nostrisque fidelibus presentibus scilicet et futuris qualite

---

602. Eb. II. 29a mit der Randbemerkung »sigill. est.« Tr. 511. Die Urkunde gehört vielleicht 857 oder 859.

603. Eb. II, 13a. Tr. 512. Die Urkunde kann in das Jahr 861 gehören.

Dito abbas innotuit celsitudini nostrę quod quidam homo nobilis nomine Ethil uillam proprietatis sue ôvilah nuncupatam tradidisset ad sanctum Bonifacium martyrem una cum consensu amicorum suorum ea uidelicet ratione ut prefatus uir eandem uillam diebus uitę suę habeat cum omni tranquillitate et quasdam alias res quę ei ex parte sancti Bonifacii date sunt. post obitum uero suum ecclesię res cum omni integritate emeliorate unà cum prefata uilla ad sancti Bonifacii reuerterentur potestatem. Ideirco ergo memoratus abba Dito deprecatus est celsitudinem nostram ut nostrę auctoritatis preceptum super easdem res facere et cartam de hoc facto inscriptam sigilli nostri impressione signaremus. Cuius peticioni libenti animo assensum prebentes decreuimus fieri quod petiit. Iussimus igitur ei hoc nostrę auctoritatis preceptum fieri per quod decreuimus atque iubemus ut hec eadem tradicio atque delegatio facta ad sanctum Bonifacium in fuldensi monasterio firma sit et stabilis in perpetuum. Et ut in posterum cunctis fidelibus hoc factum sit notum hanc cartam inde conscribi et sigilli nostri iussimus inpressione signari.

Signum Ludowici piissimi regis.

Data VII. kal. novembr. Actum Franchonofurt feliciter.

604. Traditio Gundrahmi.

Ego in dei nomine Gundrahm trado in elimosinam meam meorumque propinquorum deo et sancto Bonifatio martiri eius qui in monasterio supra ripam fluminis quod dicitur Fulda conpacto sacro quiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudini monachorum preesse dinoscitur hoc est quod trado in prouincia uuormazfeldono in uilla quae dicitur Apfloa aream unam cum captura et in flanhemmaro marcu aream .I. et iugera .XV. et uineam .I. et in Loeshemaro marcu areas tres cum totidem hobis cum captura .I. in Nahgeuue ad Simera areas duas cum captura una. et in Mogontia aream unam. mancipiaque numero LVI. quorum nomina sunt haec. Hiltolf. Adalhilt. Uuolfuuolt. Ebanleob. Reginbald. Uuerda. Luodbirg. Sigiram. Theotlant. Uuillibald. Uuolfgis. Reginuuar. Theotrih. Hohgis. Adalgis. Ratmunt. Ualburg. Hitto. Herilind. Liobolf. Liobsuuind. Berehthilt. Ratsuuind. Erllolf. Beretrun. item Ratsuuind. Ratheid. Folcheid. Liutsuuind. Adalger. Gisalpraht. Berehtgart cum duobus natis. Liutrun cum infante I. Rihpraht. Uuillisuuind. Starcheri. Anno. Theotlind. Reginbald. Adalbirg. item Uuolfheid. Hartolf. Vodalheri. Irminrat. Alahtrud. item Irminrat. Sigibald. Albsuuind cum infantibus IIII. item Liobsuuind. Ampo cum infantibus IIII. Uualtheid cum infante I. cum omni eorum suppellectili et sumptu ea uidelicet ratione ut quamdiu uiuam usu fructuario possideam post obitum meum uero omnia quae supra memorauimus aucta et meliorata ad predictum martyrem et memoratum abbatem uel successores eius cum omni integritate sine ullius personae contradictione reuertantur.

605. Traditio Albrihes et Siguuuartes.

Unusquisque hominum dum in hac peregrinatione degit praeuidere debet quomodo per bona opera et studia elimosinarumque largitatem peccatorum suorum ueniam a deo accipere mere-

604. C. 82b, 218. Hd d. Tr. 481.
605. P. 562, II, 209. Tr. 513.

atur et regnum coeleste quod primus parens per inobedientiam perdidit obediendo
portando suaque omnia relinquendo acquirere possit, idcirco ego Albrih et Sigu
tractantes tradimus in elimosinam nostram nostrorumque parentum deo et s. Bonifa
qui in monasterio Fulda sacro quiescit corpore ubi uir nobilis laudabilis et largus
coenobio fuldensium monachorum rectissima norma piae uitae antecedit quicquid
mus in regione Grapfeldorum in finibus Uuestheimono in uilla quae dicitur
in campo et silua et omnibus rebus iure ad nos pertinentibus, insuper etiam
trado in prouincia Tullifeldono in eadem marca in uilla quae uocatur Rubenh
dimidiam et in captura quae dicitur Clingison de inculta terra hobam unam ea
ut a die praesente in potestatem s. Bonifatii martyris et praedicti abbatis integre
haec traditio in monasterio Fulda mense decembri idibus eiusdem coram testibus
signum Alberihes et Siguuuart qui hanc traditionem fecerunt. sig. Uuicfrid
presbyteri Adalfrid diaconus Egirih diaconus Meginbald presbyter Cat
Bernolt subdiaconus.

606. Traditio Suuarzalohes.

Ego in dei nomine Suuarzaloh trado ad s. Bonifatium martyrem Christi
sterio Fulda sacro requiescit corpore ubi uir uenerabilis Thioto abbas multitudin
chorum hoc quod trado in prouincia Grapfelde in finibus Thiodorfono
capturae quae ad me iure pertinere uidetur ea scilicet ratione ut a die praesente
martyrem et praefatum abbatem uel successores eius integre cedat. Facta est haec
nasterio Fulda mense maio die XV. eiusdem mensis coram testibus istis. signum S
qui hanc traditionem fecit. ✝ Sundarolti presbyteri ✝ sig. Hartrati presbyt
harti presbyteri ✝ Gozmar ✝ Reginbrahtes monachi ✝ Emichen scolasti
scolastici ✝ Sigibraht scolastici ✝ Helmpraht scolastici.

607. Traditio Minnae et Geborolti.

In dei nomine ego Minna et filius meus Geborolt tradimus ad s. Bon
propriae haereditatis in uilla quae uocatur Friehus habemus in comitatu Kristan
bus aedificiis pratis agris aquis pascuis mobilibus et immobilibus siluis campis
tradebamus nuncupata his nominibus Bereleih et uxor eius cum filiis. Regin
Otuuar Bereleih Albloug Librat cum omni eorum supellectili ita tamen
uitam meam usufructuario possideam et ut mihi per singulos annos aut unum
uel aliquid consolationis a magistro qui scolasticos procurat absque dilatione
Truogo ✝ Thiothart Halmuot Huoz Otuuin Helmrih Reginbald
Ratger Rathelm Gerhelm Lantuuart Rotolt Fridahelm.

---

606. P. 564, II, 216. Tr. 514.
607. P. 496, II, 6a. Tr. 515.

608. Traditiones Uerinbrahti et Sigiuuini.

Uuerinbraht tradidit tria iugera terrae arabilis in Untargeuuono marcu ad s. Bonifatium. Sigiuuin et mater eius communibus manibus tradiderunt duo iugera in eadem marca cuius ei testes sunt Gundakar Nebi Eberis Meginfrid Hadafrid Hartuuin Uuigfrid Arolf Ercanbot.

609. Traditio Hludouuici regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Hludouuicus diuina fauente gratia rex oportet 671, 15. Iuni.
itur nos qui diuino sumus munere quodammodo prae ceteris mortalibus [1]) sublimati eius in omnus|parere praeceptis cuius clementia praelati sumus atque cuius praecellimus munere loca utie sibi sacrata per appetitiones fidelium nostrorum nostro releuari iuuamine atque regali tueri nimine | quum id nobis et ad mortalem uitam temporaliter transigendam. et ad aeternam feliciter linendam profuturum liquido credimus. Quapropter comperiat omnium fidelium nostrorum praeitium | scilicet et futurorum sollertia qualiter Sigahardus uenerabilis abbas deprecatus est situdinem nostram ut ob mercedis nostrae augmentum quasdam res proprietatis nostrae consistes in Bochonia in loco | qui dicitur Hartrateshus ad sanctum Bonifacium fuldensis monterii concederemus per nostrae auctoritatis praeceptum. Cuius petitioni ob amorem domini nostri em Christi libenti animo assensum praebentes decreuimus ita fieri. Et iussimus fieri hoc nostrae ctoritatis praeceptum per quod decernimus atque iubemus ut praefatae res in Bochonia consistes in loco qui dicitur Hartrateshus cum silua illuc pertinentem omnibusque appendiciis in terris tis pascuis aquis aquarumue decursibus exitibus et regressibus totum et ad integrum ex iure et ninatione nostra in ius et dominationem sancti Bonifacii fuldensis monasterii tradimus atque nsfundimus. Ea uidelicet ratione ut ab hodierna die et deinceps per hoc nostrae auctoritatis eceptum plenius in dei nomine confirmatum nullo inquietante sed deo auxiliante perpetuis temibus praefatae res ad praescriptum monasterium permaneant absque ulla contradictione. Et ut c auctoritas largitionis nostrae firmior habeatur et per futura tempora a fidelibus nostris uerius datur et diligentius obseruetur manu propria nostra subter eam firmauimus. et anuli nostri inssione assignare iussimus.

Signum (M) domni Hludouuici serenissimi regis

Hebarhardus cancellarius ad uicem Liutberti archicappellani recognoui et (R S)

Data XVII kal. iul. anno Christo propitio XXXI regni domni Hludouuici serenissimi is in orientali Francia regnante indictione quarta Actum Triburias in dei nomine feliciter amen.

610. Ludeuuici regis confirmatio decimarum.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi Ludeuuicus propiciante clementia 671, 18. Mai.
rex. si ea quae predecessores nostri Pipinus Karolus Ludeuuicus superna dignatione

---

608. P. 563, II, 212.

609. OU. Eb. II, 10a. Schannat trad. 516 giebt die Urkunde »ex veteri apographo«, welches nicht unbende Abweichungen enthält. [1]) Das Wort steht in der Urkunde zweimal.

610. OU. (?) Eb. II, 38a, jedoch nur die zweite Hälfte, da das vorhergehende Blatt, auf welchem die Hälfte stand, herausgerissen ist. Ferner Eb. II, 57b in sehr abgekürzter Form, abgedruckt in meinen tradi-

illuminati ac suorum fidelium deuotis admonitionibus | instigati pro statu et felicitate
siue seruorum dei statuere decreuerunt nostris confirmamus edictis. hoc nobis pro
eternam beatitudinem regnique nostri tutelam profuturum esse credimus. atque eis
retributorem in posterum habere | credimus. Igitur notum sit omnibus sanctae dei
nostris fidelibus qualiter nostris temporibus oborta est questio inter Liuperdum Mog
primatem et Sigehardum fuldensis caenobii abbatem de decimis | . . . . . .
quia tale negotium nisi in nostri presentia determinari non potuit. euocauimus . . . .
nostram scilicet curtem Ingilunhem. ubi maiores regni conuenerunt. episcopi. abbates
nobiles]que quam plurimi. idonei fautores. testes ac iudices huiuscemodi causae de
quos hic nominatim assignare precepimus. Liuperdus mogontinae ciuitatis metro
archicapellanus. Williberdus coloniensis antistes. Arn wirciburgensis episcopus. Ad
uuormacensis episcopus. Gebehardus spirensis episcopus. comites uero Erluuin ad
Liuthere comes. Friderat comes. ôdalrih comes. Manegolt comes. Kristan com
igitur propicio ac mediatore qui pacis et karitatis amator ac largitor est. in nostri pr
cordantibus predictis episcopis. comitibus omnique conuentu nobilium personarum
Lyutperdo pro timore dei et amore iusticie in id ipsum consentiente. cum sacram
randi eedem decimae . . . . . prouincia confirmatae sunt ad sanctum Bonifatium
tirem in locis ac uillis subter annotatis a uerucibus testibus. aduocatis scilicet pref
quorum hec sunt nomina. Gumbrat. Wolfhere. Madalrih. Moroch. Lyutolf.
Engilbalt. Krappoto. Atto. Gelarat. Hartrat. Folcnant. Adalhelm. Gerr
hart. Walthrat. Ru..... Uuerdant. locorum autem et uillarum nomina hec se
mari. Kintileba. Busileba. Mulinhus. item Mulinhus. Baringe. Vaneri. ad
Tunnaha. item Tunnaha. Tungidi. Tullinestat. Thachebah. Ansoltesleba.
Sumeridi. item Sumeridi. Nordhusa. Arolfeshusa Bitbahe. Berolfesstat
Zuzestat. Zimbra. Berstat. Holzhusa. Atamannesthorph. Busileba. I
Brantbah. Sueberbrunno. Hastinesleba. Rôd. Hadebrantesrod. Alario
Unizanbrunno. Hago. Furari. Tricusti. Gundesleba. Holzsuozara. Bese
zinga. Crichi. Gruzzi. Bolcstat. Felichide. Tiodorf. Heldron. Bruslohe
reshusun. Katonbure. Snelmunteshusa. Gahesteti. Uuiderolteshusun
fesrod. Slethem. Hurbah. Burihtridi. Thuringohus. Zotanestat. Neuit
Heringa. Ratingesstat. Gebenstat. Golherestat. Skidingi. Thriburi. Otta
bah. Bilinga. Heltrunga. Uuoteneshusa. Mannestat. Frumiherestorph. D
Eberstat. Buotestat. Fugelesburc. Istat. Ypanenhusa. Herimotestat. O
torpf. Heuuibah. Kezzilari. Denesteti. Meiskestorph. Oterestorph. Lzb
Almunsteti. Sulzbah. Romastat. Vnfridestat. Lantahesstat. Sunbohusa. N
torph. Trebunestorph. Wonisestorph. Moinuuinida. Finichestorph. T
Rottorph. Vmpredi. Calo. Zitemorotenstenni. Helidingi. item Heliding
item Ingridi. Kessinentorph. Trumbestorph. Zutileba. Buffileba. Mad
mannestorph. Eodem ordine et in ceteris regionibus in nostri presentia in predicta

---

tiones c. 35. Sch. diocc. 239, 8. Ich halte die Urkunde nicht für das Original, schon wegen der
gänzlich abweicht von der in andern Urkunden aus dieser Zeit. Ferner stimmt die Schreibung
nicht mit der in jener Zeit üblichen überein. Endlich hat das noch vorhandene Bruchstück des Sie
lichkeit mit den andern bekannten Siegeln Ludwigs des Deutschen. [1]) Die sämmtlichen Löcher
kunde radirt.

hahem decimae ad sanctum Bonifatium confirmatae sunt. in Wormacense et Renense ab Adalhelmo aduocato. in Uuetreiba a Geltrato. Werdanto et Hararato. in Monihgouue a Folcnando. in Loganaha a Walcberdo. in Hassis a Gerhardo. in Salegouue a Reginhardo. in Graphelt a Ryuggero. Prenominatus autem abbas Sygehardus deprecatus est clementiam nostram ut et nos antecessorum nostrorum piam erga sancta dei loca deuotionem imitantes hoc nostrę confirmationis preceptum ei fieri iubemus ne inter eum et predictum archiepiscopum Lyutperdum uel successores eorum huiusmodi contentio ulterius oriretur. Unde decernimus atque iubemus per hoc nostrae auctoritatis preceptum ut prefato Sigehardo abbati eiusque successoribus abbatibus in perpetuum in regionibus et uillis supra determinatis nullo inquietante sed deo auxiliante absque ullius contradicentis obstaculo reddantur decimę fidelium. Et ut hec confirmatio decimarum stabilis et inconuulsa permaneat. hoc preceptum inde conscriptum manu propria corroborantes sigilli nostri impressione iussimus insigniri.

Signum domni Ludeuici serenissimi regis (M) filii Ludeuici imperatoris.

Hebarhardus cancellarius ad uicem Liutberdi archicapellani recognoui et[2]) (R) (S)

Datum anno domini DCCCLXXIIII. indictione VII. Regni uero domini Ludeuuici serenissimi regis in orientali Francia regnantis XXXVI.[3]) sub die XV. kal. iun. Actum in palacio Ingilunhem in dei nomine Amen.

611. Traditio Cunihiltae.

Si facultates nostras propter amorem dei et remissionem peccatorum ad loca sanctorum 874.
benuola mente deferimus procul dubio in aeterna beatitudine remunerationem accipere credimus. Idcirco ego Cunihilt sana mente salubrique consilio cogitans pro remedio animae meae et parentum meorum dono atque trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in monasterio Fulda sacro quiescit corpore ubi uir uenerabilis Sigihart abbas multitudini monachorum pius pastor praeesse cognoscitur traditumque in perpetuum esse uolo quicquid proprietatis habere uisa sum in pago Grapfelde in comitatu Kristani comitis in uillis uidelicet et terminis earum his nominibus nuncupatis Grinstat Suallunga Smalacalta Uuasunga Kazaha Heripha Gerratehus Uualtratehus Hibistat Sala Helidunga Glismuoteshusun Tanbah Botoluestat Gisanheim. Kristan comes illius loci iussor. cum mansis et mancipiis. nomina eorum haec sunt Albung et uxor eius Hadugast et filii eorum. Albrat Uualtrat Herifrid Ellinsuuind Ata Lantsuuind Uuerinheri Benno et uxor eius Rihhilt et filii eorum. Thiotgelt Egilind Albuuin Berhart et filii eius. Ruodolt Haholt Berhart Heribrant Ratolt Scrot et uxor eius Brunhilt et filii eorum. Thiotman Ludimunt Uuilliger et uxor eius Uuielsuuind et filii eorum. Uuilliger Reginfrid Francrih et uxor eius Uuilliburg et filii eorum. Engilger Albun Reginsuuind Engilger et uxor eius Alblind et filii eorum. Sahger Hiltiburg Meginsuuind Ruodger et sorores eius. Heriuuih Hiltun Thiotburg

---

[2]) Das Wort et und das Recognitionszeichen stehen über den Worten ad uic. Liut. arch. Von dem Siegel ist nur ein kleines Stück übrig, auf dem man ein Büschel von fliegenden Haaren erkennt. Von der Umschrift sind die letzten fünf Buchstaben erhalten: ICVS I. [3]) Das Datum ist wahrscheinlich in neuerer Zeit verändert worden; der Indictionszahl ist ein Einer, in der Zahl der Regierungsjahre dagegen sind zwei Einer ausgekratzt. Eberhard schreibt hier richtig: ind. VII. und anno regni — XXXVI; in dem Summarium weicht er ab; s. meine Anmerkung 574. Die Aenderungen in den Ortsnamen bei Eberhard finden sich in dem Summarium c. 46, welches mit der Urkunde zu vergleichen ist.

611. P. 569, II, 233 und wiederholt 574, II, 243. Tr. 517.

Engila Seliuuib et filii eius. Thiotger Thiothed Irminsuuind Megingoz Gernan et uxor eius Helida et filii eorum. Sindgoz Gernand Rata Nendilo Hiltibirg Adalbrah Adalo Liutger Bilihilt et filii eius. Gerolf Adala Reginheri Baugolf Ashilt Gozmunt Uuerindrud Uuoluolt Mahtsuuind Hitta Totta Uuerindrud Gozmunt Liobuuiz Adaluuiz Uuihmuot Etta Folcolt Liomann. ea tamen ratione ut quamdiu ego uixer ad usus humanos tam istam traditionem quam etiam beneficium a rectoribus monasterii s. Bonifati mihi praestitum possideam. post obitum uero meum cuncta aucta atque meliorata ad praedictum martyrem Christi et ad rectores eiusdem monasterii reuertantur. Praeterea rogo atque obsecro ut traditio haec quam ego deo et s. Bonifatio tradidi post discessum meum de hoc seculo intemerata permaneat ita ut nulli hominum in beneficium praestetur sed ad generales usus fratrum in eodem loco sub regula et abbate diu noctuque militantium perpetualiter deseruiat. Huoggi presbyter et monachus scripsit.[1]) Facta est haec traditionis kartula anno dominicae incarnationis DCCCLXXIII. indictione VII. regni autem Hludouuici gloriosissimi regis anno XXXIIII. coram his testibus signum Kristani comitis. Ruodger Uualdman Uuerinfrid Haholt Maraholt Albrih Erlebraht Galaman Ruodolt Helphirih Ruotger Truogo Geberoh Zazo Herimun Gerolt Ostrolf Uualdman Meginolf Baldrih Uuarto Milo Arndeo Otger Esi Otmar Hiltuuin Haicho Otleib Goteram Thiotbraht Embrico Engilbraht Seggi Bern Erluuin Uuenibraht.

612. Traditio Elli Ermanolti et Baldes.

876, 14. Februar. In nomine domini nostri Ihesu Christi ego Elli Ermanolt et Bald tradimus potestatim manu ad monasterium Fuldam ubi egregius martyr Christi Bonifatius sacro corpore requiescit et uir honorabilis Sigihart abbas turbae monachorum pius probatur praeesse pastor quicquid nobilis Haholt tradidit in suam elimosinam et parentum suorum ad supradictum martyrem tradendum est in uilla quae uocatur Hostheim in pago Grapfelde in comitatu Kristani comitis quicquid ibi iure haereditario proprietatis moderno tempore habuit in terris cultis et incultis domibus aedificiis campis pratis pascuis siluis aquis aquarumque decursibus pecoribus id est oues XL aucae XVIII. pululli II. capones II. mobilibus et immobilibus et ea cuncta quae in praefato loco proprio elaboratu et in his terminis possedit et XXVI. mancipia quorum nomina inferius subscripta. Helmtag et filii eius duo. Liutran Uualdhart Albger et uxor eius Burguuih et filius eius. Ualtheri Albrih Libbraht Reginheri et uxor eius Liobhilt et filii eius duo Ruoduuin Starcman Cunisuuind quae habet filios quatuor. Berehtgis Thrasamuot et uxor eius Uuillirat quae habet unum filium. Reginlind. cum omni supellectili eorum et sumptu ea uidelicet ratione ut a die praesente praefatus abbas eiusque successores firmam et incontractam in omnibus habeant potestatem ac deinceps suis posteris ad possidendum perpetuo relinquant. Acta est haec kartula traditionis in monasterio Fulda anno dominicae incarnationis DCCCLXXVI. indictione VIIII. anno XXXVI. Hludouici imperatoris mense februario die XIIII. mensis eiusdem his testibus subscriptis. Elli Ermanolt Bald Amalheri presbyter Meginbraht presbyter Albrih Zazo Adalolt Marahbald Seggi Folcram Reginhart Albuuin Uuaho Selimuot Vogo Muoto.

---

[1]) In der zweiten Niederschrift steht am Schlusse nach den Zeugen: »*Hvoggi* presbyter et monachus primiscriniusque relegit.

612. P. 570, II, 234 und der Anfang wiederholt 575, 244. Tr. 519.

confirmatum nullo inquietante sed deo auxiliante firmum et stabile permaneat absque dictione. Et ut hęc auctoritas firmior habeatur et per futura tempora a cunctis credatur et diligentius obseruetur manu propria subter signum fecimus et anuli nostri confirmauimus.

Signum domni Ludowici pii regis.

615. Praeceptum Ludouuici imperatoris.

Lòdowicus Romanorum imperator augustus. Quoniam quidem diuino mortalibus presumus. restat ut peticionibus fidelium ob diuinum cultum sublimandum mentię nostrę libenter accomodemus. Quapropter cognoscat omnium fidelium nostrorum qualiter Sigehardus abbas fuldensis monasterii adiens celsitudinem nostram conqueritur quoddam bonum suo monasterio a nostris parentibus contraditum sed a quibusdam Saxonię tyrannis iniuste pregrauatum Gerstungen uocabulo situm in terminis Turuitque ut nostra illud preceptione liberaremus et imperiali tuitione muniremus. quod faciemus. Iussimus ergo hanc preceptionis nostre cartam inde conscribi precipientes hominum eundem locum a patre meo Karolo sancto Bonifacio contraditum a fuldensi auferre audeat uel inuadere presumat sed sit locus ille cum omnibus appendiciis perpetuum subsidium fratrum constitutus atque a nobis et ab omnibus regibus uel imperatoribus perpetua defensione munitus.

616. Praeceptum Ludouuici imperatoris.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis Ludewicus Romanorum imperator. Quoniam ea quę monasterii locis deo dicatis a fidelibus sanctę dei ecclesię iure uel auctoritate corroborari debentur. ideirco notum esse uolumus omnibus nostris Christianis tam futuris quam presentibus. qualiter ob peticionem fidelis nostri Sigehardi fuldensis tradimus et confirmamus eidem fuldensi monasterio loca quedam a nostris parentibus scilicet Carlomanno contradita hoc est Cellingen. Recibah. Tetdelbach. et Hunsbach omnibus appendiciis et compertinentiis suis traditaque et confirmata ea in perpetuum esse nimus. Iussimus ergo presentem cartam inde conscribi et nostrę auctoritatis preceptum fir mari per quod iubemus firmiterque mandamus ut predictus abbas de his locis firmam libertatem quicquid utilitatis suę ecclesię exigit inde faciendi sine ullius contradictionis obstaculo ut hęc tradicio firmiorem in dei nomine postmodum obtineat stabilitatem manu nostra subscriuimus anuloque nostro signiri iussimus.

Signum domni Ludowici gloriosissimi imperatoris augusti.

617. Traditio Erluuini.

377. Ego in dei nomine Erluuin trado ad s. Bonifatium qui in monasterio fuldensi escit corpore ubi uenerabilis abbas Sigihart monachis praeesse uidetur traditumque

---

615. Eb. II, 68a. Diese und die folgende Urkunde scheinen sehr verändert worden zu sein. Bezeichnung patre bei Karolo ist offenbar unrichtig: von der Schenkung selbst durch Carl ist nichts bekannt.

616. Eb. II, 68b.

617. P. 569. II, 232.

uolo in elimosinam meam et uxoris meae quicquid proprietatis habeo in uilla quae dicitur
ırichesstat hoc est areas duas et mansas duas molendinum unum cum caeteris adiacentiis
ı pratis pascuis aquis ea ratione ut quamdiu uixero et uxor mea totum illud per praestariam
adicti abbatis possideamus singulisque annis detur mihi uestimentum lineum unum post duos
s laneum post annos tres pallium sicque post obitum nostri auctum et melioratum ad rectores
asterii memoratae res reuertantur. Acta traditio anno XXXVI. regnante Hludouico gloriomo rege orientalium Francorum coram his testibus. signum Erluuini traditoris ✝ Sigiharti
ıtis ✝ Engilheri presbyteri ✝ Haichoni presbyteri ✝ Uuilloni presbyteri ✝ Ratolfi
byteri ✝ Adalfridi presbyteri ✝ Geroh ✝ Uuignand ✝ Sandrat ✝ Reginhart ✝ Amag ✝ Adalfrid. Heinrich indignus subdiaconus scripsit.

618. Priuilegium Iohannis papae.

Iohannes episcopus seruus seruorum dei Sigihardo religioso abbati uenerabilis mona- 876, 3. October.
i domini saluatoris et per te in eodem uenerabili monasterio successoribusque tuis abbatibus
ırpetuum. Quoniam semper sunt concedenda quae rationabilibus congruunt desideriis oportet
euotioni conditoris pie constructionis auctoritas in priuilegiis praestandis minime denegetur.
ı quia postulasti a nobis quatenus monasterium saluatoris a sancto Bonifatio archiepiscopo con-
ıctum in loco qui uocatur Boconia erga ripam fluminis Fuldaha priuilegii sedis apostolicę am-
ıculis decoretur ut sub iuris dicione sanctae nostrae cui deo auctore deseruimus aeclesiae con-
tum nullius alterius aeclesiae iuris dicionibus submittatur Pro qua re piis desideriis fauentes
nostra auctoritate id quod exposcitur effectui mancipamus. et ideo omnem cuiuslibet aeclesiae
rdotem in praefato monasterio dicionem quamlibet habere [aut] auctoritatem praeter sedem
tolicam et episcopum in cuius diocesi idem uenerabile monasterium constructum esse uidetur
licentiam concedimus tantum cum oportunitas consecrandi altaris fuerit prohibemus. ita ut nisi
bbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollemnitatem quispiam praesumat omnino
ɔrare ut profecto iuxta id quod subiectum apostolicę sedi firmitate priuilegii consistit inconcusse
tum permaneat locis et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet quam quae
ris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pietas uoluerit augere ex donis et oblationibus
misque fidelium absque ullius personę contradictione firmitate perpetua perfruatur. Ceterum
hoc deliberantes decernimus ut congruis temporibus nostrae sollicitudini aeclesiasticę intimetur
iter religio monastica regulari habitu dirigatur concordiaque conuenienti aeclesiastico studio
ɔipetur. ne forte quod absit sub huius priuilegii obtentu animus gressusque rectitudinis uestrae
rma iustitiae aliquo modo retorqueatur. Constituimus quoque per huius decreti nostri paginam
uicumque cuiuslibet aeclesiae praesul uel quacumque dignitate praedita persona hanc nostri
legii kartam quam auctoritate principis apostolorum firmamus temerare temptauerit anathema
t iram dei incurrens a coetu omnium sanctorum extorris existat et nihilominus praefati mona-
dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa.
ıtum per manum Pauli notarii et scriniarii sanctae romanae aeclesiae in mense octobrio in-
ıne nona. Bene ualete. Datum quinta nonas octobrias per manum Gregorii nomencimissi

---

618. Von dieser Schirmbulle sind zwei Copien vorhanden, aus dem 10. und 11. Jahrhundert; ferner steht
ɔi Eb. I, 7a und mit einem Zusatze vermehrt 39a. Schannat Dioec. 238, 7 setzt sie in das Jahr 873, indem
ı Datum, welches in allen vier Abschriften ganz gleichlautend ist, geändert hat.

et apocrisiarii sanctae sedis apostolicae regnante imperatore domno Ihesu Christo anno pontificat domni Iohannis summi pontificis et uniuersalis papę et episcopi [1]) indictione NONA.

619. Immunitas Hludouuici regis.

878, 10 April. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Hludouuicus diuina fauente gratia rex. Co stat nos diuina dispensante gratia caeteris mortalibus supereminere unde oportet ut cuius praece limus munere eius studeamus modis omnibus parere uoluntati. quapropter conperiat | industria atqu utilitas omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet et futurorum quia uir uenerabilis Sig hardus abba ex monasterio quod dicitur Fulda quod est in pago Grapfelt constructum in honor sancti Bonifacii martyris ubi idem gloriosus martyr corpore quiescit | adiens excellentiam culmini nostri optulit nobis quandam auctoritatem immunitatis domni et genitoris nostri Hludouuici gloriosi regis in qua continebatur qualiter idem clarissimus princeps praefatum monasterium cum monachis ibidem domino militantibus et cum rebus uel hominibus ad se | iuste pertinentibus uel aspicientibus sub sua constituisset defensione et immunitatis tuitione. Obsecrauit namque praescriptus abba ut similiter ipsum monasterium cum monachis ibidem deo famulantibus et cum rebus et hominibus sibi legaliter pertinentibus sub nostra constitueremus defensione et paternae auctoritati | nostram iungeremus auctoritatem Cuius petitionem quia iustam immo rationabilem esse iudicauimus libenter accommodauimus et beneficio quod postulauit assensum praebuimus. Ut ideo hanc auctoritatem propter diuinum amorem et uenerationem ipsius sancti loci tranquillitatemque fratrum ibidem consistentium circa ipsum monasterium fieri decreuimus. per quam in futurum sanccimus atque iubemus ut nullus iudex publicus uel quilibet ex iudiciaria potestate in ecclesias uillas loca uel agros [1]) possessiones quas moderno tempore iuste et rationabiliter infra regnum diuinitus nobis concessum praefatum possidet monasterium uel quae deinceps in ius ipsius loci uoluerit diuina pietas augeri ad causas iudiciario more audiendas uel freda undecumque exigendi aut mansiones uel paratas faciendas aut fideiussores tollendos aut homines ipsius monasterii tam ingenuos quam et seruos super terram ipsius commanentes distringendos nec ullas redibitiones aut inlicitas occasiones requirendas nostris futurisque temporibus ingredi audeat uel ea quae supra memorata sunt exigere presumat. sed liceat praefato abbati suisque successoribus res praedicti monasterii cum omnibus sibi subiectis sub immunitatis nostrae defensione possidere et nostro fideliter parere imperio. Et quicquid de praedictis rebus ius fisci exigere poterat pro aeterna remuneratione praefato monasterio et monachis concessimus. Et si quando diuina uocatione iam fatus abba uel successores eius de hac luce migrauerint quamdiu ipsi monachi inter se tales inuenire possint qui ipsam congregationem secundum regulam pii patris Benedicti regere ualeant per hanc nostram auctoritatem consensum et licentiam habeant eligendi abbates. Haec uero auctoritas ut pleniorem in dei nomine optineat firmitatem manu propria subter eam firmauimus et anulo nostro sigillare iussimus.

---

[1]) Schannat hat hinter dieses Wort, welches abgekürzt epī geschrieben ist, *primo* eingeschoben vermuthlich deshalb, weil bei anno die Zahl fehlt, und ausserdem hat er an beiden Stellen die Indictionszahl geändert in *sexta* geschrieben.

619. OU. Eb. I, 86a. H. F. II, 136, 22. Vindic. tab. 6. [1]) Es fehlen hier die Worte seu reliqua m. v. den Immunitätsbrief Ludwig's II. vom J. 834 Nr. 486; ebenso fehlen sie in den folgenden Wiederholungen dieses Briefes.

Signum Hludouuici (M) serenissimi regis Uuolfherius cancellarius ad uicem utberti archicappellani recognoui et (R S)

Data .IIII. id. apr. Anno dominicae incarnationis DCCCLXXVII. [2]) indictione XI. Anno :undo regni Hludouuici serenissimi regis in orientali Francia regnantis. Actum Salz uilla ;ia in dei nomine feliciter amen.

620. Traditio Hludouuici regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Hludouuicus diuina fauente gratia rex. si 850, 24. Juli.
:is deo dicatis quiddam nostrae regiae potestatis impenderimus ad profectum seruitorum dei hoc bis | ad aeternae retributionis premia capessenda profuturum indubitanter credimus. Quapropter uerit omnium fidelium nostrorum tam praesentium quam et futurorum industria qualiter nos | ob ıorem domini nec non et pro nostrae mercedis augmento ad monasterium quod dicitur Fulda um in silua Bochonia et est constructum in honore sancti Bonifacii martyris Christi cui uenera- is abba Sigahardus praeesse | uidetur. quasdam res proprietatis nostrae concessimus. hoc est pago noncupato Muselahgeuui in comitatu Adalhardi. uillam quandam quae dicitur Berge. ıod et ipsum auus noster Hludouuicus ad iam dictum | monasterium tradidit sed quod non tionabiliter confirmatum ab ipso est quorundam interpellatione intercceptum est. Nos autem ob merem domini nostri Ihesu Christi pios antecessorum nostrorum affectus erga sancta dei loca ıantes iteratam traditionem praedictarum rerum fieri uoluimus ad praefatum monasterium. uillam ilicet praenominatam in proprietatem et dominationem Sigahardi abbatis et successorum eius e non et fratrum in iam dicto loco domino seruientium condonauimus. cum omnibus appenditiis. m domibus. aedificiis. mancipiis. campis. agris. pratis. pascuis. siluis. cultis et incultis. aquis uarumque decursibus. uiis et inuiis accessibus et adiacentiis finibus exitibus et regressibus. ut : his nunc et deinceps omni tempore liberam in omnibus habeant potestatem faciendi quicquid ı libuerit. quatinos eos pro nobis. coniuge. proleque nostra. domini misericordiam melius exorare lectet. Et ut haec nostrae concessionis et iteratae traditionis auctoritas firmior habeatur et per :ura tempora a fidelibus nostris melius credatur et diligentius obseruetur. manu propria subter m firmauimus et anuli nostri impressione assignari iussimus.

Signum Hludouuici (M) serenissimi regis. Arnolfus cancellarius ad uicem utberti archicappellani recognoui et (R) (S)

Data .VIIII. kal. aug. Anno dominicae incarnationis DCCC. LXXX. indictione XIII. Anno [:° regni Hludouuici serenissimi regis. Actum Fulda monasterio in dei nomine feliciter amen.

621. Traditio Adalolti.

Diuinae sanctionis penitus fidem gerens qua dictum est date elimosinam et omnia munda 880.
ınt sicut aqua. quapropter ego Adalolt indignus presbyter dono atque trado in elimosinam am parentumque meorum ad s. Bonifatium martyrem Christi qui in loco qui dicitur Fulda sacro uiescit corpore ubi uir uenerabilis Sigihart multitudini praeesse dignoscitur monachorum quic-

---

[2]) Es fehlt an der Zahl ein Einer, welchen Schannat ohne alle Bemerkung auch hinzugesetzt hat.

620. OU. Tr. 520.

621. P. 490, I, 148. Tr. 521.

retorqueatur et quod uelit perficere nequeat. Facta haec traditio anno dominicae
DCCCLXXX.

622. Immunitas Karoli imperatoris.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Karolus diuina fauente clem
augustus. Constat nos diuina dispensante gratia caeteris mortalibus supereminere
cu|ius praecellimus munere eius studeremus modis omnibus parere uoluntati. Quap
riat industria atque utilitas omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet et futu
uenerabilis Sigahardus abba ex monasterio quod dicitur Fulda quod est | situm i
felt. constructum in honore sancti Bonifacii martyris Christi ubi idem gloriosus
quiescit. adiens excellentiam culminis nostri obtulit nobis quandam auctoritatem imm
tris nostri Hludouuici piissimi regis in qua continebatur qualiter | idem clari
praefatum monasterium cum monachis ibidem domino militantibus. et cum rebus. uel
se iuste pertinentibus uel aspicientibus. sub sua constituisset defensione et immu
Obsecrauit namque praescriptus abba ut similiter ipsum monaste|rium cum monachis
famulantibus et cum rebus et hominibus sibi legaliter pertinentibus sub nostra cons
fensione et fraternae auctoritati nostram iungeremus auctoritatem. Cuius petitionem
immo rationabilem esse iudicauimus [2]) et beneficio quod postulauit assensum praeb
hanc auctoritatem propter diuinum amorem et uenerationem ipsius sancti loci tra
fratrum ibidem consistentium circa ipsum monasterium fieri decreuimus. per quam in
cimus atque iubemus ut nullus iudex publicus uel quilibet ex iudiciaria potestate in
loca uel agros [3]) possessiones quas moderno tempore iuste et rationabiliter infra reg
nobis concessum praefatum possidet monasterium uel quae deinceps in ius ipsius
diuina pietas augeri ad causas iudiciario more audiendas uel freda undecumque exig
siones uel paratas faciendas aut fideiussores tollendos aut homines ipsius monasteri
quam et seruos super terram ipsius commanentes distringendos nec ullas redibitiones
occasiones requirendas nostris futurisque temporibus ingredi audeat uel ea quae
sunt exigere praesumat sed liceat praefato abbati suisque successoribus res eius
cum omnibus sibi subiectis sub immunitatis nostrae defensione possidere et nostro
imperio. Et quicquid de predictis rebus ius fisci exigere poterat pro aeterna remu
fato monasterio et monachis concessimus. Et si quando diuina uocatione iam fatus

ım congregationem secundum regulam pii patris nostri Benedicti regere ualeant per hanc no-
m auctoritatem consensum et licentiam habeant eligendi abbates. Haec uero auctoritas ut ple-
ɪem in dei nomine optineat firmitatem manu propria subter eam firmauimus et anulo nostro si-
ɪri iussimus.

Signum domni (M) Karoli serenissimi imperatoris

Uualdo cancellarius ad uicem Liutuuardi archicancellarii recognoui [4]) (S) [Data per
ıum Liutuuardi .II. idus Mai. Anno .IIII. regni Karoli inuictissimi regis.] [5])

623. Traditio Karoli regis.

Karolus rex Francorum et Longobardorum et patricius Romanorum. Si peticiones no- 884, 7. April.
ɪrum fidelium sanctę dei ęcclesię iusta et rationabilia petentium ad effectum perduxerimus. hoc
ɪis procul dubio ad ęternę remunerationis premia capessenda profuturum esse liquido credimus.
apropter nouerit omnium fidelium nostrorum presentium scilicet et futurorum industria. qualiter
gehardus uenerabilis abbas una cum turba monachorum nostram adiens serenitatem postulauit
quasdam res proprietatis nostrę pro dei timore et reuerentia sancti Bonifacii martiris necnon et
medio animę nostrę et parentum nostrorum in ius et proprietatem fuldensis ęcclesię traderemus.
ɪrum peticionibus aures nostrę mansuetudinis accomodantes decreuimus pro dei amore et reue-
ɪia sancti Bonifacii martiris et pro remedio animę nostrę ac parentum nostrorum ita fieri. De-
ɪus itaque ad prefatum locum de rebus nostrę proprietatis in Wetereiba in comitatu Adal-
ɪrdi ad Rosbach uocato loco mansos VIII. cum mancipiis his nominibus. Werenhere et
or eius. Anstrat cum duobus filiis. et Adalberto et uxore eius. Eberolt et uxor eius.
ıhthilt cum filio. Adalhoh et uxor eius. Liutsuint cum filiis suis. Ervvin et uxor eius.
ıanna cum filiis suis. et omnibus ad se iuste et legaliter pertinentibus. mansis pratis terris sil-
cultis et incultis aquis aquarumue decursibus uiis et inuiis necnon et cum omnibus adiacen-
et finibus suis. Hęc omnia superius nominata ad prefatum fuldense monasterium donamus et
limus perpetualiter possidendum eo scilicet rationis tenore ut ad luminaria eiusdem sancti loci
eantur. Et ut hec auctoritas nostrę concessionis et donationis pleniorem in dei nomine obtineat
ıitatem et per futura tempora cunctis nostris fidelibus uerius credatur et diligentius obseruetur.
ıu propria subter confirmauimus et anuli nostri impressione insigniri iussimus.

Signum domni Karoli serenissimi augusti regis.

Ego Sygowinus ad uicem Liuthardi cancellarii recognoui.

Datum VII. idus apriles anno dominicę incarnationis DCCC. LXXX. IIII. indict. II.

---

[4]) Das Recognitionszeichen fehlt; das Siegel ist über der Zeile angebracht. [5]) In der Urkunde fehlt das
ım; wahrscheinlich stand es am untern Rande und ist weggeschnitten worden. Das in Klammern hinzugefügte
ɪt sich bei Eberhard; dasselbe ist jedoch unvollständig und es bleibt unentschieden, welches Jahr gemeint sei:
jeden Fall hat Abt Sigihard sich diesen Immunitätsbrief erst nach dem Tode Ludwig's des Jüngern geben
ɪn.

623. Eb. II, 25a. Tr. 522.

624. Traditio Karoli imperatoris.

885, 23. September.

[In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Karolus diuina fauente clementia imperator gustus. Si ad loca quę diuino cultui sunt mancipata] liberalitas nostra aliquod emolumentu prebuerit procul dubio deum nobis pro hoc placabiliorem ac nos prolixius regnaturos liquido dimus. Quapropter nouerit omnium fidelium sanctae dei ecclesiae nostrorumque presentium sci et futurorum sollertia | qualiter placuit nobis quasdam nostrae iuris res in uilla que uocatur Pe stat [1]) id est quicquid Meginuuard uassallus noster ibi in beneficium habere uidebatur amore dei et remedio anime nostrae | sancto Bonefatio qui in monasterio quod nuncupatur Ful requiescere dinoscitur concedere. eo uero tenore ut per singulos annos in annuali nostrae co crationis die hoc est epiphania domini | et postea in annuali nostri transitus die memoriale nost sacris orationibus recitetur. ac fratres in eodem monasterio commanentes eadem die inde refic tur. Jussimus autem hoc nostrae auctoritatis preceptum inde conscribi per quod decernimus a iubemus. ut haec eadem supradictae res id est quicquid Meginuuart in uilla que uocatur Pe stat benefitialio iure habere uidebatur deinceps ad praefatum uenerabilem monasterium Ful cum omnibus sibi adiacenciis pertineant. hoc est aedificiis. custis. [2]) campis. siluis. pratis. aq aquarumque decursibus. uiis et inuiis. et cum omnibus ad eundem locum pertinentibus perpe liter fratribus ad seruiendum permaneat. Et ut haec nostrae auctoritatis concessio nostris futu que temporibus inuiolabilem obtineat uigorem. manu propria subter eam firmauimus. et anuli n inpressione sigillari iussimus.

Signum (M) domni Karoli serenissimi imperatoris.

Salomon cancellarius ad uicem Liutuuardi archicancellarii recognoui et (R) [3])

Data VIIII kal. octob. anno ab incarnationis domini nostri Ihesu Christi DCCCLXX indictione III. anno uero regni domni Karoli piissimi imperatoris VIIII. imperii eius V. actu palatio Franchenefurd. in dei nomine feliciter.

625. Concambium inter Sigihardum abbatem et Gotesdeu.

887, 16 April

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Notum sit omnibus fidelibus. qualiter ego h lis Christi famulus Gotesdeu cogitans pro ęternę remunerationis obtentu proprietatem mean fuldense monasterium ubi sanctissimus Christi martir Bonifacius corpore quiescit humatus et uenerabilis abbas Sigihardus fratribus preesse uidetur tradidi per manus Lutolfi et Rutha quicquid proprietatis habui in pago Badnegêwe in comitatu Eginonis in loco qui di Tueglenhusen in domibus aedificiis mancipiis campis agris pratis pascuis siluis cultis et cultis uiis et inuiis aquis aquarum decursibus et omnibus utilitatibus humani cultus. Contra accepi per concambium in pago Graphelt in comitatu Heinrici in loco qui dicitur Munric stat a prefato abbate cum consensu fratrum de rebus sancti Bonifacii quicquid in predicto habuit. ęcclesiam uidelicet cum domibus edificiis mancipiis campis agris pratis pascuis siluis c

---

624. OU. Eb. II, 36a. Tr. 523. Die eingeklammerten Worte der ersten Zeile sind in der Urkunde gekratzt; ich habe sie aus Eberhard ergänzt. [1]) In diesem Namen ist an beiden Stellen mit anderer Dinte das *r* verändert worden und bei Eb. steht *Berstat*. Auf der Rückseite der Urkunde steht jedoch von einer sehr Hand: *De behesteti Karoli imp.* [2]) So steht in der Urkunde; Eb. hat *cultis;* Schannat *curtis*. Die übrigen Sch fehler der Urkunde sind leicht zu verbessern. [3]) Das Siegel fehlt.

625. Eb. II, 124b. Tr. 524.

more audiendas uel freda undecumque exigenda aut mansiones uel paratas faciendas, aut iussores tollendos aut homines ipsius monasterii tam ingenuos quam et seruos super terram i commanentes distringendos nec ullas redibitiones aut illicitas occasiones requirendas nostris futu que temporibus ingredi audeat uel ea quae supra memorata sunt exigere praesumat. sed li praefato abbati suisque successoribus eiusdem cenobii cum omnibus sibimet subditis sub imm tatis nostrae protectione quiete possidere et absque omni perturbatione diuinum exercere obsequ nostroque fideliter parere imperio. Quicquid enim de predictis rebus ius fisci exigere poterat aeterna remuneratione iam suprascripto cenobio et monachorum congregationi sub regulari d plina in eo commoranti concessimus. Et si quando superna uocatione iam fatus abba uel suc sores eius de luce huius uitae migrauerint quamdiu ipsi monachi inter se tales inuenire po qui eandem congregationem secundum regulam pii patris sancti Benedicti regere ualeant. per l nostram auctoritatem plenius in Christi nomine roboratam in aeuum consensum et licentiam h ant eligendi abbates. Haec uero auctoritas ut pleniorem perpetuis temporibus obtineat firmit manu propria nostra subtus eam confirmauimus et anuli nostri impressione assignari iussimus.

Signum domni Arnolfi (M) gloriosissimi regis

Engilpero notarius ad uicem Theotmari archicappellani recognoui et (R) (S)

Data .III. ID. DEC. Anno dominicae incarnationis DCCC. LXXX. VII. indictione. Anno .I. regni domni Arnolfi piissimi regis. Actum Forhheim curte regia in dei no feliciter amen.

628. Traditio Martini.

Isti sunt testes qui uiderunt et audierunt quod quidam presbiter nomine Martinus consensu sui domini Bobbonis tradidit ad sanctum Bonifatium quicquid proprietatis uisu habere in loco qui dicitur Buribah et in Einharteshuson illisque capturis quae illis int cent locis in pago Graphelde in nordhemero marca in comitatu Adalberti. in aedifici areis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et inmobilibus et omnibus iure ad pertinentibus. ea uidelicet ratione ut quamdiu uixerit ea possideat. sique ei placuerit saec omittere quatinus ei et alio quem uoluerit in monasterio Fulda una oportuna adhibeatur m cum duobus stipendiis fratrum. et tamen possideat quae tradidit usque ad exitum suum. poste ius et dominium praefati Christi martyris totum et integrum accipiatur. Ratolf diaconus et nachus. Egino presb. et mon. Matto presb. et mon. Regingoz presb. et mon. Liuta presb. et mon. Haicho diac. et mon. Egizo diac. et mon. Helphrih subdiac. et mon. L braht subdiac. et mon. Bobbo comes. Adalbraht. Bobbo. filii eius. Dagolf. Vol Vuago. Erkenger. Thietger.

629. Traditio Arnolfi regis.

888, 9. Februar. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Arnolfus diuina fauente gratia rex. Si ea superna dispensatione nobis in praesenti collata sunt largiter cum fidelibus quibuslibet nostris

628. C. 83b 221. Hd. e. Tr. 526. Die Urkunde ist undatirt. Graf Boppo erscheint als Zeuge in Nr.

629. OU. Buch. 380. Obschon diese Urkunde mit Fulda in keiner Beziehung steht, so habe ich sie genommen, da das Original hier aufbewahrt wird.

ur | ad aeternae salutis profectum id nobis esse profuturum liquido credimus. Quapropter no-
rit omnium sancte dei aecclesie fidelium nostrorumque pręsentium scilicet et futurorum sollertia.
aliter nos | ob mercedis nostrae augmentum et pro merito bonę fidelitatis et seruitutis cuidam
tis nostrae. Hiltigardae. uassallo nomine Uuigant. quasdam res proprietatis nostrae in
anciae partibus | consistentes. quas quidam homines. Deotrih. uidelicet et Gozuuin. antea
beneficio habuerant in pago Puohunna dicto in comitatu filiorum Heimrici comitis in loco
ftaha noncupato perpetuo iure | in proprium concessimus. id est curtem cum casa aliisque
ficiis cum mansis et mancipiis. campis. agris. pratis. pascuis. siluis. aquis. aquarumque decur-
is. uiis et inuiis. molendinis. piscationibus. uineis. cultis et incultis. quęsitis et inquisitis. mobi-
is et inmobilibus. accessibus et adiacentiis. finibus. exitibus et regressibus. et cum omnibus illuc
ı ac legitime respicientibus. Haec itaque uniuersa memorato Uuigando dedimus atque de
tro iure sibi in ius et dominationem tradidimus atque contulimus. ea uidelicet ratione ut ex
ierno die et deinceps de his omnibus liberam habeat potestatem. tenendi. donandi. uendendi.
utandi. uel quicquid sibi exinde libuerit faciendi. nullo inquietante sed deo auxiliante hęc do-
o nostra perpetuis temporibus hoc nostri culminis praecepto roborata stabilis et inconuulsa
maneat. Et ut haec nostrae concessionis auctoritas firmior habeatur et per futura tempora a
libus nostris melius credatur et diligentius obseruetur. manu propria nostra subter eam firmaui-
ı et anuli nostri inpressione subter eam sigillare iussimus.

Signum Arnolfi (M) piissimi regis

Aspertus cancellarius ad uicem Theotmari archicapellani recognoui et (R)[1])

Data .V. id. Febr. indicione. VI. Anno dominice incarnationis. DCCC. LXXXVIII. Anno I.
ıi Arnolfi piissimi regis. Actum Regina ciuitate. In dei nomine feliciter. amen.

630. Traditio Gramani.

Ego in dei nomine Graman trado deo et s. Bonifacio ad monasterium quod dicitur Fulda 889, Januar.
uenerabilis abbas Sigihart multitudinem regit monachorum quicquid ego et frater meus Salu-
ı proprietatis habemus infra terminos illius uillae quae dicitur Cellinga praeter IV. iugera
s siluis pascuis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus quicquid dici et nomi-
potest totum et integrum transfundo ad praefatum locum perpetualiter possidendum et in mo-
orum ibidem deo famulantium usus uertendum. Acta haec traditio anno domin. incarnationis
CLXXXIX. mense ianuario coram his testibus. Sigihart abbas presbyter et monachus.
gi presbyter et monachus. Thiotmar diaconus et monachus. Fridurih presbyter et mo-
us. Uuanger presbyter et monachus. Thioto presbyter et monachus. Lictolf presbyter
onachus.

631. Concambium inter Sigihardum abbatem et Meginfridum.

Nouerit cunctorum sagacitas fidelium quod quidam uir nomine Meginfrid proprietatem 889. 20. Mai
traditam a Ludouico rege in loco qui dicitur Beinerestat et ab his locis legitimis captam

---

[1]) Das Siegel ist herausgeschnitten.

630. P. 490, I, 150. Tr. 527.

631. P. 491, I, 153. Tr. 528.

capturam in Drossestat quam etiam iniuste praepeditam sibi postea coram imper
suam requisiuit potestatem uolens tradere ad s. Bonifatium Christi martyrem alei
aliquid suae proprietatis acciperet. sed uenerandus abbas Sigihartus sua fruen
sauit cum eo concambire nisi in praesentia serenissimi regis Arnolfi contigeri
iussu uenerunt omnes principes regni eius ad palatium Francofurt ad regales tra
et iste iam dictus uir petens praesentiam regis postulauit ut cum ipsi liceret suo
iam dictam proprietatem cum tota captura in ius tradere s. Bonifatii. Iste autem
ferens consilium iussit istum istam proprietatem tradere in sua praesentia Gebeh
ipsa concambitio quam inire uoluerit firmior esset. Fecit ergo ut iussus est et Geb
regale adimplens consilium et consensum imo iussum tradidit statim ad s. Bonifatium
douicus rex proprietatis habuit et Meginfrido gessit in Beinrestetono marcu
felde in comitatu Adalbrahtes iam dicto in loco Beinrestat et in captu
totum et integrum in areis et aedificiis campis siluis pascuis pratis aquis aquarum
uiis et inuiis reditibus et exitibus terminis et capturis in ius et dominium transfu
martyris. Abbas uero contra dedit Meginfrido quicquid Christi martyr Bonifatius
luit in Gunnissiu in pago Lagenahe. uestitura quoque totius concambii coram
anno dominicae incarnationis DCCCLXXXIX. indictione VII. mense maio die XI
testibus. Hattho episcopus. Adalbertus episcopus. Duato episcopus et ceteri.
Cuonrat comes. Liutfrid comes. Eberhard comes. Ruoccheri comes. Bo
Erholf comes et ceteri. Heimo Uuinidheri Hartman Uuignand Ratbald
dant Rehholf Hadaleih Uuarmunt Altuuin Unan Ruotbraht Gerlah
lolf Adałung Germunt Albarih Folcnand Gunzo Hartrat Engilri
Uualto Leggi Bald Cunibraht Suuarzalah Sigfrid Erlabraht Uuarg
Uuolmund Fricco Cunibraht Asuuin Adalman Hadabraht Zazo qui
et uestituram cum abbate accepit et cum suo nuncio Thangmaro monacho
consedendo quaesiuit.

632. Traditio Sigimunti.

849. Mai. Ego in dei nomine Sigimunt trado ad s. Bonifatium martyrem Christi qui
Fulda sacro quiescit corpore quod situm est in pago Grapfeldon ubi uir uener
monachorum pius pater esse dignoscitur quatuor huobas in pago Salagenne et are
quicquid ad easdem huobas pertinet in aedificiis campis pratis pascuis aquis aquar
mancipiis XII. quorum haec sunt nomina, Sigibraht Hruoding Gerhelm
filiis quinque. Libhilt cum filia. Merisuuint Freuuihilt cum duobus filiis.
delicet ratione ut quamdiu ego et coniunx mea uixerit utendum possideamus omn
obitum uero meum et coniugis meae totum et integrum absque ullius contradic
ribus monasterii s. Bonifatii possideatur. Haec traditionis cartula facta est an
mense maio iussu domini Sigihardi abbatis a Uuangario presbytero.

---

632. P. 491, I. 151. Tr. 529.

633. Traditio Arnolfi regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Arnolfus diuina fauente clementia rex. Si [1]) erga 889, 21. Iuli.
loca diuinis cultibus mancipata curam gerimus et terreni honoris commodo donoque regali more
ea | sublimando amplificare satagimus. sempiternae remunerationis compendia nos inde adepturos
esse manifestissime credimus. Qua de re omnium sanctae dei aecclesię fidelium praesentium sci-
icet ac futurorum | patescat agnitioni. qualiter nos pro aeterna parentum nostrorum commemo-
ratione nec non pro animae nostrae remedio per quorundam procerum nostrorum admonitionem [2])
idelicet Pobbonis et Deotpoldi quasdam iuris nostri causas | in pago qui uocatur Uuor-
mazfelda in comitatu Megingaudi consistentes. id est ecclesiam unam cum appenditiis suis
uae constructa est in uilla Dedichestein [3]) apellata ad sanctissimum dei martirem Bonifacium |
ui infra ecclesiam fultensem corporaliter quiescere dinoscitur perpetuo iure in proprietatem con-
essimus. cum curtibus et aedificiis familiis ac mancipiis utriusque sexus agris terris cultis et in-
ultis decimis uineis pratis pascuis aquis aquarumue decursibus uiis et inuiis accessibus et regres-
bus molinis piscationibus quaesitis et inquirendis mobilibus et immobilibus et cum omnibus iure
; legitime ad iam dictam basilicam respicientibus. Iussimus quoque hos nostrae auctoritatis apices
de conscribi per quos decernimus firmiterque iubemus ut memorata donationis nostrae ecclesia
b hodierna die et deinceps perpetuis temporibus cum omni integritate sua ad antedicti [4]) martyris
Christi monasterium ad usus fratrum regulariter domino ibidem famulantium pro nostra parentum-
que nostrorum elemosina inuiolabiliter [5]) redeat atque pertineat. Et ut rectores eiusdem coenobii
eant et de caeteris rebus quae simili modo illuc disponente Christo collatae sunt habeant potes-
tem haec omnia quieto tenore possidere et iuxta utilitatem suam disponere. quatinus eosdem
ratres [6]) tam pro nobis quam etiam pro antecessoribus nostris deuotius misericordiam dei implo-
re delectet. Et ut haec auctoritas nostra inuiolabilem in dei nomine per omnia tempora obtineat
ibilitatem manu nostra subter eam roborantes anulo nostro iussimus insigniri.

Signum domni Arnolfi (M) serenissimi regis.

Aspertus cancellarius ad uicem Theotmari archicappellani recognoui (R) (S)

Data. XII. kal. aug. Anno dominicae incarnationis DCCC. LXXX. VIIII. indict. VII. Anno
o regni domni ARNOLFI piissimi regis. II. Actum Fulte [7]) in dei nomine feliciter amen.

634. Traditio Isanbrahti.

Si aliquid de terrenis facultatibus nostris beneuola deliberatione ad loca conferimus 889.
ctorum procul dubio inde nos in aeterna beatitudine remunerandos fore confidimus. idcirco ego
nbraht trado in elimosinam meam ad s. Bonifatium qui in monasterio Fulda sacro requiescit
pore ubi uir uenerandus abbas Sigihard pius est pastor domin. gregis quicquid proprietatis habeo

---

633. Von dieser OU. ist eine doppelte Ausfertigung vorhanden. Ich habe diejenige abgedruckt, welche
n Tr. 531 steht; die andere (B) ist im Eb. II, 33a copirt; die Abweichungen derselben habe ich angegeben.
; *Si petitionibus fidelium nostrorum sanctae dei aecclesiae iusta et rationabilia petentium ad effectum perduxeri-*
hoc nobis procul dubio ad aeternae remunerationis praemia capessenda manif. cred. [2]) *admonitionem Sigi-*
di scilicet uenerabilis abbatis nec non et Pobbonis et Thiotboldi comitum quasdam res iuris nostri in pago. [3])
Dichesstein. [4]) *ad iam dicti.* [5]) *inuiolabiliter pertineat.* [6]) *eisdem fratribus.* [7]) *Fulda.*

634. P. 491, I, 152. Tr. 532.

in pago Ueringeuue in uilla quae dicitur Binuzfeld et in illa marca quae ad praefatam pertinet uillam in aedificiis et areis campis pratis siluis uineis excepta una paruula quam filio meo tradidi pascuis quoque et aquis aquarumque decursibus et omnibus adiacentibus iure pertinentibus ad meam proprietatem tam mancipiis quam etiam omnibus quae dici uel nominari possunt ea uidelicet ratione ut id ipsum ob beneficium praefati abbatis et aliud inde acceptum cum annosa pecunia quam condiximus ad meam possideam uitam et postea ad praedicti monasterii dominium redeat firma et incontradicta alicuius potestate. Acta est kartula haec traditionis anno dominicae incarnationis DCCCLXXXVIIII. indictione VII. [1]) regnante Karolo [2]) piissimo imperatore. Traditio autem ista eodem anno acta est in comitatu qui dicitur Gozfelda coram his testibus. Herman Uuiderolt Gundheri Ratolf Karcholf Geruuic Beretrih Meginrih Uuillolf Fruming Aldrod Brunihho Reginuuart Sigiman Erkenbald Sindihho Engilbraht Meribald Eltibraht Uualtheri Merling Stur Icho Ruodhoh Garrat Brunhart Sigihart Thanguuart Isinhart Egilolf Anulo Ruodlant Bald Folcuuart Ruodung Uuarolf Adalolt Herimuot Radboto Hartroh Adalman Ruodheri Folcger Lunimunt Berolt Gerhelm Alberih Irminhart Ratger Ratuuin Uuolfuuin Erphung mancipiisque sic nominatis Bliding Helmerih Hugifrid Egizo Gezo Uuillihilt Uuillibold Facco Liutfrid Ruotfrid Libdrud Ercanbold.

635. Traditio Ratheres.

89), 17. Februar. Ego in dei nomine Ratheri indignus presbiter trado ad sanctum Bonifatium martyrem Christi qui in fuldensi monasterio sacro quiescit corpore ubi uir uenerabilis Sigihart abbas monachicam regit in presenti tempore uitam. quicquid proprietatis habeo in comitatu Uualahes in Cruftero marcu et in Fisgobah. excepta una area traditumque in perpetuum esse uolo nulla obsistente persona. ea ratione ut quamdiu uiuam usu fructuario possideam illud et hoc quod e contrario mihi donatum est a prefato abbate inuiolabilem teneat firmitatem. post obitum ergo meum ex toto ad predictum martyrem et memoratum abbatem uel successores eius perpetua reuertatur auctum bene et melioratum. facta est autem haec traditio anno ab incarnatione domini DCCCXC regnante gloriosissimo rege Arnolfo III° regni eius anno feliciter XIII kal. martias coram testibus his. ✝ sig. Uuillibrahtes ✝ sig. Liutgeres ✝ sig. Reccheres ✝ sig. Folcnandes ✝ sig. Rihbaldes ✝ sig. Mioroltes ✝ sig. Albbrahtes ✝ sig. Gisalhelmes ✝ sig. Hiltigastes ✝ sig. Erluuines ✝ sig. Hatten ✝ sig. Helituuines ✝ sig. Ruoduuines ✝ sig. Ratheres presbiteri qui hanc confirmationem fieri postulauit. Ego indignus diaconus Uuigo et bibliothecarius iussus scripsi.

636. Traditio Arnolfi regis.

890, 15. Juli. In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Arnolfus diuina fauente clementia imperator augustus. Notum sit omnium fidelium sanctę dei ęcclesię nostrorumque scilicet presentium ac futurorum magnitudini. qualiter Hatto [1]) fidelis noster abbas fuldensis ęcclesię adiens culmen

---

[1]) P hat III. [2]) So steht bei P für Arnolfo; Schannat hat *Arnulpho Carolo.*

635. C. 83a, 220. IId c. Tr. 533.

636. Eb. II, 25b. Tr. 534. [1]) Der Name ist falsch; Schannat hat daher, jedoch ohne weitere Bemerkung,

serenitatis nostrę. rogans ut quasdam res proprietatis nostre sibi suęque ęcclesię id est monasterio sancti Bonifacii in proprium concederemus. nos uero assensum ei prebentes ita fieri decreuimus. Dedimus namque in pago qui uocatur Falaha in comitatu Otgozi in uilla que uocatur Logena hubas. LXX. et dimidiam cum curtilibus. ędificiis. agris. campis. pratis. pascuis. siluis. aquis. aquarum decursibus. molendinis. piscationibus. terris. cultis et incultis. uiis et inuiis. quesitis et inquirendis. et cum omnibus ad prefatam uillam iuste legitimeque pertinentibus. Vnde placuit celsitudini excellentię nostrę ut hoc nostrę auctoritatis preceptum edici atque conscribi iuberemus. ut prefatas res proprietatis nostrę quas tam ego quam parentes mei predecessores. reges et imperatores deo saluatori nostro et sancto Bonifacio tradidimus et confirmauimus. nullus hominum in posterum audeat uel presumat impedire. Iussimus ergo presentem cartam inde conscribi et nostrę auctoritatis precepto eam confirmari. per quod uolumus firmiterque iubemus. ut predictus abbas Hatto suique successores de his omnibus rebus quas deo et sancto Bonifacio tradidimus. firmissimam habeant potestatem habendi potestatique sue subdendi et incolendi et ad utilitatem sui monasterii fratrumque suorum redigendi uel quicquid utilitas sue exigit necessitatis inde faciendi sine ullius contradicentis obstaculo. Et hęc traditio nostre liberalitatis ut firmiorem in dei nomine postmodum obtineat stabilitatem. manu nostra propria eam subter firmauimus anuloque nostro eam sigillari iussimus.

Signum domni Arnolfi imperatoris pii.

Ego Aspertus cancellarius recognoui.

Datum idus iulii indict. VIII. in dei nomine feliciter.

637. Traditio Egilharti.

Ego in dei nomine Egilhart trado ad s. Bonifatium ubi uir uenerabilis Sigihart abbas esse uidetur quicquid habeo proprietatis in pago Salageuue in uilla Kizicha hoc est duas areas et inter campum et siluas huobas V. pro remedio animae meae ea uidelicet ratione quatenus mihi et sorori meae ad uitam nostram nobis concessum sit et praeterea absque ullius contradictione firmum maneat ad seruitium praefati sancti. Isti sunt qui ibi praesentes fuerunt. sig. Egilharti. Ruodung Albhart Hunger Urolf Uuotan Hiberin Ratolt Uuigger Ruodheri.

638. Traditio Eggiharti comitis.

Dominus ac redemptor noster dei filius salubriter admonet nos dicens date elimosinam et ecce omnia munda sunt uobis. ego quidem Eggihart illius dominicae sententiae memor cogitans pro remedio animae meae atque progenitorum meorum et ideo placuit mihi quicquid habere uisus sum in uillis nuncupatis hoc est in Cellinga et Rosthorf Duesta Ruomfeld.[1]) totum id dono atque trado in elimosinam meam ad coenobium s. Bonifatii martyris quod dicitur Fulda in

---

a beiden Stellen den Namen verändert und *Sigahardus* geschrieben. Und allerdings kann nur Abt Sigihard gemeint sein, wenn anders das Datum richtig ist; denn Sigihard resignirt erst im Jahre 891.

637. P. 489, I, 147. Tr. 535.

638. P. 490, I, 149. Tr. 539. [1]) Die beiden letzten Namen gehören zusammen und bilden nur einen; Herb. summ. 5,161 hat richtig *Uesterenfeld* und so hat auch Schannat geschrieben.

silua Boconia in pago Grapfeld consitum et ubi uir uenerabilis **Sigihart** abbas pa
multitudini monachorum praeesse uidetur quicquid in numeratis **uillulis** possedi aq
in terris quam domibus mancipiis pratis pascuis siluis aquis **aquarumue decursibus**
immobilibus ceterisque rebus quae dici et nominari possunt **ea scilicet ratione** ut
aeterna requie animae meae ad seruitium monachorum absque **ullius contradictione** po
pinquorum meorum dei misericordia cum stipulatione subnixa in **perpetuum** remaneat
bus inferius nominatis. sig. Eggiharti comitis qui hanc traditionem **manu** potest
Erolf † Zotan † Ruadolt † Hiltiger † Truago † Liutheri † Liobsuin
† Sandrat † Irminhart † Sindicho † Ratbraht † Albrih † Huozzi
† Ualdrih † Berahtrih † Geltraht † Hartbraht † **Hartbold** † F
Helpfrih † Uuienand † Friduuuin † Vago † Brunicho † **Uuenibrat**
† Ratheri † Erlebraht.

639. Traditio Hiltingi.

Ego in dei nomine Hilting dono atque trado in elimosinam **meam** in coe
nifatii martiris quod dicitur Fulda ubi Sigihart abbas multitudini **monachorum** pr
quicquid proprietatis habeo in Iuchisino marcu hoc est iugera **XC et unum** homi
coram his testibus qui hic infra annotati sunt. Sigihart † **Milone presbytero**
presbytero † Adalger diacono † Adalraban presbytero † Ortrih † Adalda
† Bubucho † Berolf † Isanhart † Fridubraht † Cunibraht † Embrici

640. Traditio Altmari et Liobuuizae.

Ego in dei nomine Altmar et Liobuuiz mea mater tradimus in Dahbeh
hesfeldono marcu quicquid ibi proprietatis habemus ad s. Bonifatium martyre
Sigihart abbas multitudini praeest monachorum in elimosinam nostram. isti sunt tes
Adalung Unno Uuaning Freuuibraht Liutbraht Ratbraht Uuinibald F

641. Commutatio Ditmari cum abbate Sigehardo.

642. Privilegium Stephani papae Huoggi abbati concessum.

891, 29 Mai. Stephanus seruus seruorum domini Huoggi religioso abbati uenerabili domini saluatoris et per eum in eodem uenerabili monasterio successoribusque suis

---

639. P. 496, II, 7. Tr. 537.
640. P. 571, II, 236. Tr. 536.
641. S. Eberh. summ. 38, 306. Tr. 538.
642. Eb. I, 7b. Eine zweite Fassung steht bei Eb. I, 40a, welche mit dem in der Hauptsache vorhergehenden Privilegium des Papstes Johannes VIII. an Abt Sigihard (s. Nr. 618.) wörtlich übereinstimmt. Schluss lautet ganz kurz: Data mense maio. ind. VIIII. per manum Gregorii scriniarii romanae eccl

perpetuum. Summam gerentes sollicitudinem omnium uenerabilium locorum quantum ex diuino adiutorio possibilitas datur de eorum stabilitate satagere studemus. Hoc namque studio et diuina placatur clementia et laus ęcclesię Christi procuratur. nam potiori et nos fiducia pro impetranda uenia delictorum ęternam pietatem audemus implorare. Et ideo reuerentia tua postulauit a nobis. quatinus iam dictum uenerabile monasterium domini saluatoris a sancto Bonifatio archiepiscopo constructum in loco qui uocatur Boconia erga ripam fluminis Fulda priuilegii sedis apostolicę munimine decoretur. ut sub iuris ditione sanctę nostrę cui deo auctore deseruimus ęcclesię constitutum nullius alterius ęcclesię iuris ditionibus summittatur. De qua re piis desideriis tuis fauentes hac nostra apostolica auctoritate id quod exposcitur effectui mancipamus secundum priuilegii seriem quod ab antecessore nostro beatę memorię Marino [1]) huius almę sedis presule inibi perpetualiter statutum nobis ostendere sategisti. Et ideo omnem cuiuslibet ęcclesię sacerdotem in prefato uenerabili monasterio ditionem quamlibet habere aut auctoritatem preter sedem apostolicam. et episcopum in cuius diocesi idem uenerabile monasterium constructum esse dinoscitur. cui licentiam concedimus tantum cum oportunitas consecrandi altaris fuerit. prohibemus ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollempnitatem quispiam presumat omnimodo celebrare. ut profecto iuxta id quod subiectum apostolicę sedi firmitate priuilegii consistit inconcusse statutum permaneat. locis etiam et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet quam quas futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pietas uoluerit augere ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personę contradictione firmitate perpetua perfruatur. Ceterum uero hoc deliberantes decernimus ut congruis temporibus nostrę sollicitudini ęcclesiasticę iniungatur. qualiter religio monastica regulari habitu dirigatur concordiaque conuenienti ęcclesiastico studio mancipetur. ne forte quod absit sub huius priuilegii obtentu animus gressusque rectitudinis nostrę a norma iusticię aliquo modo retorqueatur. et neque regi neque episcopo cuilibet uel comiti uel alii magnę paruęque personę licitum sit quamlibet uim inferre siue aliquam controuersiam facere in rebus uel familiis eiusdem sepe dicti uenerabilis monasterii. Statuentes apostolica censura decernimus per huius decreti nostri paginam ut quicunque cuiuslibet ęcclesię antistes uel quacumque predita persona dignitate hanc priuilegii nostri auctoritatem quam prerogatiua principis apostolorum firmamus temerare presumpserit nec cito resipiscat. anathema sit et iram dei incurrens a cętu omnium sanctorum extorris exsistat et nihilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate roborata. Qui autem custos exstiterit benedictionem et gratiam a domino consequatur.

Scriptum per manum Gregorii scriniarii sanctę romanę ęcclesię in mense maio indictione VIIII. Bene ualete. Datum IIII. kal. iunii per manum Stephani secundicerii sanctę sedis apostolicę anno deo propicio pontificatus domni nostri Stephani summi pontificis et uniuersalis papę in sacratissima sede beati Petri apostoli. VI° indictione. VIIII.

643. Immunitas Arnolfi regis.

In nomine . . . . . quia uir uenerabilis Huoki nomine ex monasterio 892, 10. Mai
quod Fulta uocatur. . . . . obtulit nobis quandam immunitatis auctoritatem.

---

[1]) Ein solches Privilegium ist sonst nicht bekannt.

643. OU. Eb. I, 90b. H. F. II. 139, 25. Der Immunitätsbrief ist dem an Abt Sigihard ertheilten (s. nr. 627.) gleich; ich habe deshalb nur die abweichenden Stellen mit der Schlussschrift mitgetheilt.

quam iam antecessori suo Sigiharto uenerabili abbati nostrae largitionis munere [illegible]
qua continebatur qualiter nos praefatum monasterium cum monachis ibidem domino [illegible]
. . . . . sub nostra constituissemus defen[illegible]
nitatis tuitione. Obsecrauit . . . . . constitueremus de[illegible]
tecessorum nostrorum auctoritati regiam . . . . . .
. . . . . .
subtus eam firmauimus anuloque nostro sigillari iussimus.

Signum domni Arnolfi (M) inuictissimi regis.

Engilpero notarius ad uicem Asperti archicancellarii recognouí et (R)[1]

Data VI id. mai. Anno domini DCCCXCII. indict. X. Anno .V. regni Arn[illegible] regis. Actum Forhheim curte regia in dei nomine feliciter amen.

644. Traditio Bossonis.

895. Quicquid a uenerabilibus uiris ad sacra traditum fuerit loca credimus sine d[illegible] remunerationis praemio retribui. idcirco ego Bosso pro remedio meae animae tra[illegible] rium sancti saluatoris quod situm est in pago Grapfeld in Uuetareibono marc[illegible] fluminis Fuldae ubi s. martyr Bonifatius sacro quiescit corpore et uir uenerabilis [illegible] multitudini regulariter degentium praeest monachorum quicquid mihi gloriosus rex d[illegible] fus in pago Hasageuue et in Uuetarungu marcu id est mancipiis aedificiis agr[illegible] pascuis aquis aquarumque decursibus mobilibus et immobilibus quicquid dici et [illegible] totum et integrum trado ad praefatum Christi martyrem ea scilicet ratione ut pos[illegible] iugis uitae terminum perpetua illuc seruitute sine alicuius contradictione famuletur. [illegible] qui hanc ipsam traditionem uiderunt et audierunt. † Ascrih † Othart † Berol[illegible] † Erphung † Gerhelm † Uuihing † Meginhart † Blitger † Uuerinbr[illegible] leih † Adalrih † Gozuuin † Ato † Reginhart † Bernhart † Megin[illegible] piorum nomina in Uuetarungu. Alberih et uxor eius Rihlind cum filiis septem et uxor eius Reginhilt cum filiis quatuor. Hamarolf et uxor eius Rihheit [illegible] tuor. Amalbraht et uxor eius Albuuih cum filiis duobus. Uualdman et ux[illegible] muot cum filio uno. Denihilt cum filiis quinque. Alauuar cum filiis duob[illegible] Thiotolf Luto. Acta est autem haec traditionis kartula anno ab incarnatione domi[illegible] regnante serenissimo ac piissimo rege Arnolfo anno regni eius octauo. Ego Rih[illegible] diaconus iussus scripsi.

645. Praeceptum Arnolfi imperatoris de concambio inter Cunradum comitem abbatem facto.

897, 29. Ianuar. In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Arnolfus diuina fauente clem[illegible] augustus. Si fidelium nostrorum peticionibus clementer annuimus. eos etiam fide[illegible]

---

[1]) Das Siegel ist nicht mehr vorhanden.

644. P. 571, II, 237. Tr. 540. [1]) Bei P steht im Texte DCCCXCII; aber am Rande [illegible] ganz richtig die Zahl 895 angegeben.

645. Eb. II, 116a. Tr. 541.

imus permanere obsequio. Quapropter nouerit omnium fidelium nostrorum presentium scilicet futurorum industria. quia Huki fuldensis abbas uenit una cum Chunrado dilecto comite ro per interuentum Hattonis archiepiscopi atque Ottonis fidelis marchionis nostri precatus- est clementiam nostram ut quasdam res de beneficio ipsius Chunradi in pago Eichesfel- ı in comitatu Ottonis sitas ad fuldensis monasterii necessitatem et utilitatem et oportunitatem cederemus. ea ratione ut alteras res ipsius monasterii longius inde remotas ipse Chunradus suis comitatibus. id est Angraria et Hessa sitas sibi in proprium ob hoc acciperet. Quorum tionibus libenter annuentes ita fieri decreuimus. Dedimus namque ad ipsum monasterium in nominato pago quicquid ipse Chunradus beneficii nostri infra terminum uillarum Ambraha Kermara dictarum et in locis Lengenfelt. Emilinhusen. Ditdorf et Dàchreda dictis iit. cum curtilibus. ędificiis. agris. mancipiis. censibus. pratis. pascuis. siluis. aquis. aquarum de- ibus. molendinis. piscationibus. uenationibus. quesitis et inquirendis omnibusque rebus mobili- et immobilibus iuste ac legaliter ad ipsa loca respicientibus in eam uidelicet rationem ut ipse hoc beneficio non utatur sed ex fuldensi monasterio in predictis comitatibus locum Rospach atum cum omnibus rebus ad ipsum locum pertinentibus perenniter in proprium accipiat cum ilibus. ędificiis. terris cultis et incultis. agris. pratis. pascuis. siluis. aquis atque omnibus usi- , et insuper in locis sibi compendiosis tantum ex eodem ęnobio percipiat quousque restituatur atum quod in locis sui beneficii concessum sit et habitatum. quicquid uero in his desertum et atum sit. hoc concambio superhabundans pro remedio animę nostrę simili modo ad ipsum mo- atium in honore sancti Bonifacii perenniter possidendum consistat. Et ideo hoc preceptum atum inde sanccimus et decernimus nostra regali auctoritate. ut prefatus Chunradus de rebus ldensi monasterio perceptis faciat quodcunque sibi placeat fratresque sancti Bonifatii de bene- a Chunrado percepto quicquid libuerit faciant sine alicuius hominum contradictione. Ut m utrumque concambium firmum sit et stabile. manu nostra cartam hanc firmauimus et sigilli ri inpressione insigniri iussimns ut ratum sit omne quod facimus.

Signum domni Arnolfi regis. Ego Ernustus cancellarius recognoui.

Datum .V. kal. febr. indict. XV. Anno domin. incarnationis DCCC. XC. VII. Actum Ra- one in dei nomine.

646. Immunitas Ludowici regis.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Ludowicus diuina fauente gratia rex. Constat 900, 13. April.
· nos diuina prouidente clementia cęteris quodammodo mortalibus preferri. unde oportere mus ut cuius precellimus munere illi omnino pareamus operatione. Quapropter comperiat um fidelium nostrorum presentium scilicet et futurorum industria. quia uir uenerabilis fulden- ęnobii abbas Huggi adiens serenitatem nostram interuenientibus Adalberone episcopo et nrado comite nobis obtulit quoddam diuę memorię genitoris nostri preceptum Arnolfi uide- prestantissimi imperatoris. in quo etiam continebatur qualiter idem clarissimus princeps pre- ı monasterium ubi preciosi martiris Christi Bonifacii sacrum corpus uenerabiliter reconditum um rebus et hominibus ad se iuste pertinentibus sub sua constituisset defensione et immuni- tuicione. Obsecrauit namque predictus abbas ut similiter ipsum monasterium sancti Bonifacii ris quod in pago Graphelt situm est cum monachis illic deo famulantibus ac rebus et homi- sibi subiectis sub nostra constitueremus defensione et immunitatis ratione nostręque aucto-

646. Eb. I, 92a.

ritatis edicto pii patris nostri roboraremus auctoritatem. Huius itaque peticioni p
beatissimi Bonifacii archiepiscopi et martiris libentissime annuentes decreuimus
hanc serenitatis nostre auctoritatem ob dei amorem eiusdemque sacrosancti loci
etiam pro tranquillitate uite regularis fratrumque ibidem degentium firmanda
monasterium fieri concessimus per quam in futurum sanccimus atque omnino
iudex [1]) . . . . . .
sub immunitatis nostre protectione et quiete degere et supradicta omnia secure
. . . . . .
per hanc nostram auctoritatem licentiam perenniter habeant de propria congregatio
tes qui sibi conuenient. Haec uero auctoritas . . . . . .

Signum domni Hludowici gloriosi regis Romanorum.

Ego Engelbero notarius ad uicem Ditmari archicapellani recognoui.

Datum id. April. anno dominicae incarnationis DCCCC. [2]) indict. III. anno
wici. Actum Aquisgrani feliciter amen.

647. Praeceptum Ludowici regis de concambio inter Stephanum comitem abbatem facto.

900, October

In nomine domini Ludowicus dei gratia rex omnibus Christi fidelibus
tem. Non decet inter familiares siue externos cum propriarum uel ecclesiarum
facere uoluerint rerum ut uicissim soli sine testificatione et auctoritate maiorum
trum committant. Vnde precipimus et regia nostra auctoritate decernimus ut omnes
commutationes sub presentibus idoneis testibus fiant et quelibet persona siue tradens
sibi legitimam faciat confirmationem regiamque perducat ad noticiam ne ea quae
fuerint irrita fiant sed in posterum firma stabilitate permaneant. Igitur notum sit
sagacitati tamque presentium quam subsequentium commemorationi. qualiter nobilis
nomine cum uenerando abbate fuldensis cenobii uidelicet Hûggi coram me sibi
bium secundum consilium principum inierit. quod etiam cum consensu germani sui
honis [1]) uiri religiosi et aeque deum timentis idem prefatus comes facere non
in regio palacio quod est Tribure de subnotatis locis si in eis aliquid proprietatis
habere debuisset fecit extraneum. quatinus idem prefatus comes Stefan nomine
haberet de suis bonis tradendi uel commutandi seu quicquid de his placuisset
pter sepe dictus comes tradidit ad sanctum Bonifacium Christi martirem qui in fulda
corporaliter requiescit locum qui consistit in regione Wetereiba nomine Salzah
illum pertinentia loca. quesita et inquirenda. in domibus edificiis areis agris
pascuis molendinis aquis aquarum decursibus exitibus et reditibus et omnibus
tibus. hoc est ubi Brahtaha fluit in Kincicha et inde sursum iuxta Brah

---

[1]) Die ausgelassenen Stellen sind wiederholt aus der Urkunde 627. [2]) In Eberhard's H
Copie derselben steht DCCCC. LXXX., was offenbar unrichtig ist. Da die Indiction und das
Ludwig's des Kindes übereinstimmen und auf das Jahr 900 hinweisen, so habe ich dieses als das

647. Eb. I. 105a. Tr. 543. Der Tauschvertrag selbst steht bei Eb. II. 118a. P. 57
derselbe ist jedoch seinem ganzen Inhalte nach in den Bestätigungsbrief aufgenommen.

[1]) P in dem Tauschvertrage *Uualahes*.

Richenbah indeque usque in Uolenbach et deinde usque in Cressenbach. inde quoque in Steinaha et de Steinaha usque in Kincicha. Et ab ecclesia fuldense abbate Huggi mediante recepit idem Stefan comes locum qui dicitur Criechesfeld cum omnibus iure ad eum pertinentibus. Factum est autem hoc concambium cum consensu fratrum fuldensis monasterii inter abbatem et comitem ea condicione ut ex utraque parte sine ulla ambiguitate seu mutabilitate firmum atque munitum sempiterno tempore permaneat. Et ut firmior ac stabilior hec traditio utrimque in posterum permaneat. placuit nobis eam sigillo regiae maiestatis insigniri.

Acta est autem hęc tráditio et ex utraque parte legitima commutatio presente rege et cunctis regni principibus ipsoque rege precipiente facta est huius conscriptionis cartula anno dominicę incarnationis nongentesimo. indictione tertia. anno uero primo Ludewici serenissimi regis in locò qui dicitur Tribure scientibus et annuentibus atque fauentibus cunctis qui aderant principibus. Hi sunt igitur testes qui affuere ex utraque parte collecti uiri religiosi ueraces et deum timentes quorum nomina sunt haec. Hartmann. Brunicho. Gilting. Tacholf. Uuênilo. Arnolf. Marcuuart. Sigeloh[1]) Ruodolf. Engilscalc. Gunzo. Hadelger. Gerhart. Gundecar. Berhthimil. [2]) Uuenito. Babo. Gerhart. Alberich. Ratolf. Arnhelm. Uuerdant. Berenger. Wolnant.[3]) Folcnant. Herrat.[4]) Hartroh. Berolt. Otacar. item Otacar.

648. Concambium inter Huoggi abbatem et Adalhun.

Nouerit omnium ueritatis amatorum prouida sagacitas qualiter Adalhune concambium 901, 8. Mai.
inire complacuit cum uenerabili abbate uidelicet Huogge. tradidit itaque iam dictus Adalhun ad s. Bonifatium in Gerratuhuson VIIII. familias et in Ibisteti duas familias cum filiis suis et omni supellectili eorum et quicquid ipse uel uxor eius Gunelhilt sociusque eius Adalliub in praefatis locis subnotatisque terminis proprietatis habuerunt quorum unus in Sundheimono marcu et in Hoitinheimono marcu situs est alter uero in Ibistetino marcu in pago Grapfelde et Tullifelde in comitatu Adalbrahtes in areis aedificiis familiis mancipiis pratis campis siluis aquis molinis aquarumque decursibus pascuis uiis et inuiis exitibus et reditibus et quicquid dici uel nominari potest totum et integrum in ius ac dominium almi Bonifatii famulantiumque sibi transfusum est et uestitione firmatum a praenotato Adalhune. quia ipse econtra accepit a praefato abbate cum consensu fratrum et consiliarii iussu serenissimi regis Ludouici quicquid sanctus Bonifatius proprietatis habuit in Uiscbach excepta dimidia silua et una familia cum filiis ac huoba et omni supellectili sua ea uidelicet ratione ut utrumque concambium sine ullius personae contradictione amplius firmiter maneat sicut iuuicem complacuit.

Actum est hoc concambium in regio palatio Dribure anno dominicae incarnationis DCCCCI. indictione IIII. octauo idus maii regnante et illud consentiente Ludouico praeclaro rege istis testibus uidentibus et audientibus. testes Embricho Zazzo Uuolfmund Ruodolt Uualto Suuarzaloh Sigifrid Zazzo Erlebraht Critbraht Recco Uuigo Alberih Engilbald Uuonatheri Alberih Fridurih Gerbraht Albirih Eggi Egilbraht Albirih Abbo Lantfrid Engilmar Glis Othart Leggi Bald Anthad Ruotger Asco Uneluuin Ruot-

---

[1]) P *Sigolf.* [2]) *Berethelm.* [3]) *Uuonat.* [4]) *Hartrat.*

647. P. 573, II, 240; etwas verändert bei Eb. II, 131a und daraus Tr. 544, mit folgendem Schluss, worin ein offenbarer Fehler enthalten ist: Anno dom. inc. DCCCCIIII. indict. XI. his testibus hoc confirmantibus. † sig. *Iattonis* archiepiscopi † sig. *Hermanni* episcopi † sig. *Cunradi* comitis † sig. *Gebehardi* comitis.

frid Uualman Folcrih Ascrih Uuillihelm Brunger Hiltibraht Brunger Reginu
Salram Haholt Ratolt Engilrih Meginrat Adalman Albolt Gerhoh Fricco Galam

649. Privilegium Benedicti papae Hůggi abbati concessum.

901, 18. Mai. Benedictus seruus seruorum dei Hůggi abbati uenerabilis monasterii domini saluato et per eum in eodem uenerabili monasterio successoribusque suis abbatibus in perpetuum. Summ gerentes sollicitudinem omnium uenerabilium locorum quantum ex diuino adiutorio possibilitas dat de eorum stabilitate satagere studemus. Hoc namque studio et diuina placatur clementia et la ecclesiae Christi procuratur. Nam potiori et nos fidutia pro impetranda uenia delictorum ęterna pietatem audemus implorare. Et ideo reuerentia tua postulauit a nobis, quatenus iam dictum u nerabile monasterium domini saluatoris a sancto Bonifatio archiepiscopo constructum in loco B conia erga ripam fluminis Fulda priuilegii sedis apostolicę munimine decoretur. ut sub iuris dicio sanctę nostrę cui deo auctore deseruimus ęcclesię constitutum nullius alterius ęcclesię iuris dicio nibus submittatur. De qua re piis desideriis fauentes hac nostra apostolica auctoritate id quod e poscitur effectui mancipamus secundum priuilegii seriem quod ab antecessore nostro bonae memo Marino huius almę sedis presule inibi perpetualiter factum nobis ostendere sategisti. Et id omnem cuiuslibet ęcclesię sacerdotem in prefato uenerabili monasterio dicionem quamlibet habe auctoritatem preter sedem apostolicam. et episcopum in cuius diocesi idem uenerabile monasteri constructum esse dinoscitur. cui licentiam concedimus tantum cum oportunitas consecrandi alta fuerit. prohibemus ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollem nitatem quispiam presumat omnino celebrare. ut profecto iuxta id quod subiectum apostolicę se firmitate priuilegii consistit inconcusse dotatum permaneat locisque ac rebus tam eis quas moder tempore tenet uel possidet quam quas futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina piet uoluerit augere ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personę contradictio firmitate perpetua perfruatur. Ceterum uero hoc deliberantes decernimus ut congruis temporib nostrę sollicitudini ęcclesiasticę intimetur. qualiter religio monastica regulari habitu dirigatur co cordiaque conuenienti ęcclesiastico ritu mancipetur. ne forte quod absit sub huius priuilegii obte animus gressusque rectitudinis uestrę a norma iusticię aliquo modo retorqueatur. Et neque re neque episcopo cuilibet uel comiti uel alii magnę paruęque personę licitum sit quamlibet uim i ferre siue aliquam controuersiam facere in rebus uel familiis eiusdem sępe dicti uenerabilis mona terii. Et auctoritate nostra interdicimus ut nulla femina inibi ingredi umquam presumat. Nem in eodem monasterio uenerabili uel in ęcteris eius locis placitum habeat. Nemo seruos uel colon ad aliquod seruitium constringat illis tantum exceptis personis quibus abbas ad utilitatem suę n cessitatis assensum prebuerit. Eligendi sibi abbatem quando opus fuerit fratres inter se potestat omnimodis habeant secundum regulam sancti Benedicti sine ullius personę contradictione. Et ti fili dilecte Hůggi. quia te bene eruditum et eloquentem uirum esse nouimus. uerbum dei pre care auctoritate sancti Petri et concedimus et precipimus. Igitur statuentes apostolica cura decer mus per huius decreti nostri paginam ut quicunque cuiuslibet ęcclesię antistes uel quacunque gnitate predita persona hanc priuilegii nostri auctoritatem quam prerogatiua principis apostolor firmamus temerare presumpserit nisi cito resipiscat anathema sit et iram dei incurrens a ę

649. Eb. I, 8b.

sanctorum omnium extorris existat et nihilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta permaneat. Qui autem custos extiterit benedictionem et gratiam a domino consequatur.

Scriptum per manum Leonis scriniarii sancte romane ecclesie in mense maio indictione IIII. Bene ualete. Datum quinta Xa. kal. iunias per manum Anastasii primicerii defensorum sancte sedis apostolice imperante domno piissimo augusto Ludeuuigo a deo coronato magno imperatore anno .I.

650. Praeceptum Ludowici regis de concambio inter Adalhardum comitem et Huoggi abbatem.

In nomine domini dei et saluatoris nostri Ihesu Christi ego Ludowicus dei gratia rex Romanorum. Condecet inter fideles et familiares cum propriarum uel ecclesiarum dei commutationem facere uoluerint rerum uicissim et tradendo alterutrum commutent quod utrimque equali compendio placuerit ut sub presentia et testificatione idoneorum testium sibi idoneam faciant confirmationem ut ea quae utrique tradita fuerint irrita uideantur sed firma stabilitate perpetualiter perseuerent. Igitur notum sit omnium sagacitati fidelium tam presentium quam futurorum. qualiter nobilissimus comes Adalhardus noster fidelis ac familiaris cum uenerabili abbate fuldensis monasterii Huggi [illegible] placitum iniuit concambium. Tradidit itaque ad sanctum Bonifacium dignissimum Christi martirem qui in fuldensi monasterio corporaliter quiescit hec loca. Gremistorf. Hohstet. Ezzinkireken. Adalhartesuuiniden. Zaphendorf. Uunfurten. Knezegowe. cetera [illegible]que loca ad hec pertinentia cum omnibus utilitatibus et facultatibus. locis terris uicis uiculis [illegible] mansionibus noualibus campis siluis agris pascuis cultis et incultis domibus edificiis aquis aquarum decursibus molendinis piscationibus uenationibus et cum omnibus adiacentiis et appendiciis suis mobilibus et immobilibus. econtra recepit idem fidelis noster Adalhardus comes a predicto abbate cum consensu fratrum fuldensium quinque loca in pago Gollagewe. Steinah. Horabah. Larbah. Seheim. Wolenbach. Sed quia prefati comitis res et donationes multo plures et preciosiores sunt. quicquid superfuerit compari concambio totum et ad integrum firmissima traditione dono ad sanctissimum Christi martirem Bonifacium ea scilicet ratione ut utraque traditio sine ullius hominis contradictione atque mutabilitate firma ac munita permaneat et ut memoria nostra et parentum nostrorum commendata sit apud fratres in eterna benedictione. Amen. Et ut hec nostre preceptionis et conscriptionis auctoritas rata et inconuulsa permaneat manu nostra sigillari et confirmari eam precipimus.

Facta est autem huius traditionis et conuentionis cartula anno dominicae incarnationis DCCCC. IIII. indict. VIII. Forheim in aula regia iubente ac mediante serenissimo rege Luderico anno regni eius IIII. [1]) coram his testibus probatis et electis quorum hec sunt nomina. Hatto archiepiscopus. Adelbero episcopus. Erkenbold episcopus. Tuto episcopus. Ruolf episcopus. Einhart episcopus. Ditelah episc. Cunrat comes. Gebehart comes. Burchart comes. Adalbraht comes. Ernust comes. Lutolf comes. Liutfrid comes. Hessi comes. Egino comes. Burchart comes. Meginuuart comes.

Signum domini Ludowici pii et inuictissimi regis Francorum.

---

650. Eb. II., 121 b. Tr. 545. [1]) Die sämmtlichen Zahlen stimmen nicht zusammen. Schannat hat die sie geändert und DCCCCV geschrieben; dazu passen jedoch die Regierungsjahre nicht. Da der Monat und Tag der Ausstellung nicht angegeben ist, so bleibt es unentschieden, in welches Jahr diese Urkunde zu setzen sei. Ich vermuthe das Jahr 906.

651. Concambium Adalberti comitis et Huoggi abbatis.

905, 26. April. Concambium Adalberti comitis strenuissimi et uenerabilis fuldensis coenobii abbatis Huoggeri. conuentione itaque inter se de concambio facta rogatu ante dicti comitis cum scientia et licentia gloriosi Francorum regis Ludouuici iunioris anno regni eius VII. tradidit uero praefatus uenerabilis abbas quod in Stocheim habuit in dominium regis. hanc traditionem accepit ipse comes et ipsius uasallus Fricco eiusdem loci exactor. comes autem Adalbertus quicquid in uilla . . in regis potestate habuit in termino Milizicensis totum ex integro tradidit ad s. Bonifatium. hanc traditionem accepit Uuolfmunt aduocatus abbatis Albuuin monachus et . . . uillicus et consederunt in dominium s. Bonifatii. Factae sunt ergo hae traditiones in uilla [1]) Adalberti comitis Ruodsuuinduhusen IIII. kal. maii firma stipulatione istis sub testibus. Heriman presbyter Eggiuuin presbyter Otfrid Fricco Emicho Sigiloh Bodanolf Geruuin Elis Ruart Egilhart Bebo Richeri Ruotger Druent Ebur Ridant Ramuolt Zazo Uuanno Suuarzaloh Otger Regino Grauuolf Uuinigo Herimot Zazo Rimis Sigifrid Matto Gundbraht Uuicfrid Drodolf Einrat Ruoding Ercanheri Reginbrath Liutfrid.

652. Praeceptum Hludouuici regis quo traditionem Arnulfi imperatoris confirmat.

906, 30. Mai. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Hludouuicus diuina fauente clementia rex dignum et iustum esse censemus ut omnium fidelium nostrorum iustis petitionibus annuamus. presertim tamen his quae pro augendis diuinis cultibus | efficiuntur. Quapropter nouerit omnium fidelium nostrorum presentium scilicet et futurorum industria. quia Huoggi. vir uenerabilis et abbas fultensis coenobii. in pago Folcfelda [2]) in comitatu Popponis. sub honore sancti | Bonefacii martyris Christi constructi. cum quibusdam fratribus eiusdem coenobii quoddam preceptum in nostram presentiam attulit. in quo continebatur qualiter bonę memorię pius genitor noster Arnulfus. imperator augustus. ad ipsum | monasterium pro remedio animę suę haec loca perpetualiter in proprium cum mancipiis et omnibus rebus ad eadem loca rite pertinentibus condonauit. [3]) id est Folchaa superior et inferior. Fvgalespurc cum capella et decimis. | Aachiveld. Lilliveld. ôstheim. Ronopahc. Egininhusa et Kerolteshoua. deprecans ut eandem donationem nostrę auctoritatis scripto roboraremus. Nos quoque illius iusto precatui qui nobis semper fideliter deseruiuit crebrisque donis non solum nos sed etiam nostros in nostro obsequio laborantes accumulauit et adhuc sedulo accumulat. ob dei amorem et sancti Bonefacii libenter annuimus. et consultu fidelium nostrorum Hathonis uidelicet et Adalperonis uenerabilium episcoporum cęterorumque fidelium nostrorum qui ibi affuere quia nulli alii hęc loca prius ab antecessoribus nostris in proprium fuere concessa. hoc preceptum nostri munimini conscribi iussimus. per quod prelibati genitoris nostri ante notatam largitionem per omnia et in omnibus confirmamus. statuentes et decernentes vt supra scripta loca cum omnibus pertinentiis suis. curtilibus. aedificiis. agris. pratis. uinetis. campis. pascuis. siluis. aquis aquarumue decursibus. molinis. piscationibus. uiis et inuiis. exitibus ac reditibus. quesitis et inquirendis. magnis ac paruis. ad ante dictum monasterium perpe-

---

651. P. 560, II, 205. Tr. 548. [1]) P am Rande: »non poterant legi in manuscripto. nos substituimus *uilla*.«

652. OU. Eb. II, 14 b. Tr. 546. [2]) So hat die Urkunde und Eb., was wahrscheinlich nur ein Schreibfehler ist; Schannat hat die Worte *in pago F. in com. P.* hinter *constructi* gestellt; damit ist aber nichts gewonnen. [3]) Diese Schenkung ist nicht weiter bekannt.

tualiter possidenda consistant. Et iuxta prioris precepti tenorem nullus comes aut iudex sev quelibet iudiciaria persona potestatem habeat in his locis quicquid corrigendi. sed haec sola potestas abbati eiusdem loci sibique subiectis sit concessa. Et vt hoc confirmationis nostrae preceptum firmum stabileque consistat. manu nostra illud firmauimus et sigillo nostro consignari iussimus.

Signum domni Hludouuici (M) serenissimi regis.

Ernustus cancellarius ad uicem Thiotmari archicappellani recognouit et (R) (S)

Data .III. kal. iun. Anno incarnationis domini. DCCC. XC.[1]) indict. VIIII. Anno autem regni domni Hludouuici .VII. Actum Triburias feliciter in dei nomine AMEN.[2])

653. Praeceptum Hludouuici regis de concambio inter Huoki abbatem et Reginharium abbatem facto.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Hludouuicus diuina fauente clementia rex. 907, 19. März.
omni collegio christianę religionis notum fieri cupimus praesenti scilicet et futuro. quia Huoki abbensis coenobii uenerabilis abba. in honore sancti | Bonefatii martiris Christi constructi. et missus Reginharii religiosi comitis et abbatis coenobii Eftirnacha dicti. in honore sancti Uuillibrordi uocati. per sucgestionem fidelium nostrorum. Hatthonis uidelicet. Erchanbaldi. Ruodolfi. et Hutonis uenerabilium | episcoporum. comitum uero. Kebeharti. Liutpoldi. Burchartinganonis. Liutfredi. Iringi et Cunpoldi. praecati sunt clementiam nostram. ut causa commodii utriusque loci quoddam concambium inter ipsa monasteria per nostram traditionem fecissemus. et illud | nostrae auctoritatis scripto ob redemptionem animae nostrae roboraremus. Nam loca haec. id est in pago Nitihgouue. Perc. et in Musalachgouue. Rotinbach. prius ad Fuldam pertinentia. longe autem inde posita. et coenobio sancti Uuillibrordi contigua | ad ipsum coenobium. e contra autem loca prius ad Eftirnacham pertinentia. in pagis Salagouue. et Uueringouue sita quorum uocabula haec sunt. Fafunhusa. Phusestat. Urdorf. Gozzinesheim. Gronhaa. ad Pruninges. ad Uuigbrahtes. | ad Kizicha. inde longe semota. opportuna autem rebus Bonefacii ad ipsum monasterium. pro remedio bonae memoriae animae pii genitoris nostri Arnolfi. ac deinde nostrae parentumque nostrorum perpetualiter in proprium iuxta eorum petitionem consentientibus in hoc fratribus utriusque loci tradidimus et donauimus. Iussimus quoque commutationis nostrae praeceptum inde conscribi. per quod uolumus firmiterque iubemus. ut utraeque res. sicuti modo per nostram traditionem et dispositionem ipsis monasteriis collatae sunt. ad ipsa aeternaliter possidendae pertineant. sine alicuius personae obstaculo. Et ut haec pagina concambii et decreti nostri firma stabilisque permaneat. manu nostra illa confirmauimus et sigillo nostro sigillari iussimus.

Signum domni Hludouuici (M) serenissimi regis.

Ernustus cancellarius ad uicem Diotmari archicappellani recognoui et (R) (S)

Data XIIII. kal. april. Anno incarnationis domini DCCCC. VII. Anno uero regni Hludouuici regis VIII. indictione X. Actum in loco Furt dicto in dei nomine feliciter amen.

---

[1]) So steht in der Urkunde geschrieben; bei Eb. fehlen die Worte *anno inc. dom.* mit der Zahl; Schannat ist *D C C* . . . . gegeben gleichsam als wäre die Zahl nicht leserlich. Die Indiction und das Regierungsjahr stimmen zusammen und geben das Jahr 906 an. [2]) Das Wort ist mit griechischen Uncialen geschrieben.

653. OU. Eb. II, 126a. Tr. 547.

654. Traditio Hattonis archiepiscopi.

910, 6. April. Sanctarum auctoritate paginarum et diuinarum monitis scripturarum fidelium aurem multimodis admonitionibus pulsantur. ut huius peregrinationis tempore omni uirtute satagant elaborare. ut bonis operibus et elemosinarum largitate uitam mansuram acquirant. Multum enim est felix et laudabile commercium dum de uilibus et perituris rebus ęternę uitę gaudium comparatur. magna etenim pietas largitoris quę nos docet spretis terrenis cęlestem patriam thesaurizare. Vnde ego Hatto dei gratia et misericordia dispensante mogontiacę ęcclesię archiepiscopus regnante domno Ludowico gloriosissimo rege et residente in palacio triburensi cum reuerentissimo abbate Hugge fuldensis monasterii cęterisque eiusdem monasterii fratribus et clericis ad eorum omnium presentiam quicquid proprietatis habui in massenheimere marca. et in wiccrino marca. et in ruwenheimere marca. et in geraha marca. et in lichsamene marca. hoc totum in manus Gerhardi comitis et Chunradi comitis dedi ea ratione. ut cum omni integritate ad sepulcrum preciosissimi Christi martiris Bonifacii in monasterio fuldensi contraderent. quarum rerum traditiones legitime in presentia gloriosissimi Ludowici regis peractas deprecor et obtestor ipsum abbatem omnemque sancti Bonifacii congregationem per ineffabilem sanctam trinitatem sanctorumque amorem et reuerentiam ut nunquam alicui hominum inbeneficientur sed ad generales usus fratrum perpetim conseruentur. Si uero aliquis successorum meorum contra has res aliquam generare calumpniam presumpserit. primo iram dei omnipotentis incurrat et quod repetit nullatenus euindicet. sed quicunque litem uel controuersiam aliquam intulerit. auri libras XII. argenti XXXVI. libras coactas regiae maiestatis reus exsoluat.

Datum palatio triburensi coram rege Ludouuico qui et conscribi et sigillo suo insignari iussit. anno dominicae incarnationis DCCCC.X. indict. XIII. anno uero domni Ludouuici serenissimi regis .XI. VIII. idus apriles. Ego in dei nomine Hatto archiepiscopus et cancellarius has litteras iussu meo scriptas recognoui et manu propria subscripsi. † sig. Gebehardi et Cunradi comitum qui easdem traditiones rerum fideli manu susceperunt et hoc coram rege iurauerunt ut eas sancto Bonifacio martyri fideliter delegarent et precepto regio confirmarent. † sig. Ditolfi wormacensis episcopi. † sig. Einharti spirensis episcopi. † sig. Uuerinheri comitis. † sig. Liutfridi comitis. † sig. Gotdankes comitis. † sig. Hartmanni comitis. † sig. Ratoltes † sig. Geroltes. et aliorum plurium.

Signum domni Ludouuici gloriosissimi regis.

655. Praeceptum Ludowici regis.

In nomine domini dei et salvatoris nostri Ihesu Christi. Ludowicus diuina repropiciante clementia imperator augustus omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus gratiam et salutem eternam. Cum peticionibus seruorum dei rationabilibus quas maiestatis nostrae auribus insinuauerint diuini cultus amore fauemus. illius misericordiam nobis propensius conciliandam omnino confidimus. Notum igitur uolumus esse cunctis fidelibus sanctae dei ęcclesię filiis et nostris omnibus familiaribus tam presentibus quam futuris. qualiter uenerabilis frater noster Huggi abbas

---

654. Eb. II, 128. Tr. 549.

655. Eb. I, 106b; eine zweite etwas veränderte Fassung steht II, 34, welche Schannat trad. 539. abgedruckt hat.

ique palacii nostri notariorum summus nostrę innotescere studuit maiestati quod predecessor
ı Rabanus abbas fuldensis monasterii necnon et Boppo comes quandam suo tempore com-
stionem [1]) pro utriusque partis utilitate et profectu ęcclesię fuldensis fecissent. expetens ut
lem commutationem nostra auctoritate roborare et confirmare uelimus. Cuius peticionibus an-
e placuit nostrę maiestati eo quod rationabilis uideretur et utilis. Dederat itaque memoratus
anus abbas ex rebus prefati monasterii predicto comiti Bopponi ad partem sui comitatus
istas in pago Uualtsatio in uilla uocata Tharehedinges [2]) id est mansos XL cum man-
ı desuper commanentibus et in eadem uilla consistentibus. Et e contra ad recompensationem
się s. Bonifatii dedit prefatus Boppo ex rebus comitatus sui ex uilla scilicet Rameningen [3])
ano abbati ad partem monasterii sui in eodem pago et foresto uocabulo Spehteshart
dam portionem siluę quę ab his terminis circumdatur. id est ab illo loco ubi Chunenges-
[4]) consurgit. per decursum eius usque quo in Moyn influit. deinde ad locum qui dicitur
marcha. inde ad locum qui dicitur Grintila et heristraza. inde ad erlenbrunnen. inde
cum qui dicitur Wachenbach. inde ad Steinbach. inde ad locum qui dicitur Trûtberc.
ad locum dictum Fifbach et steinenhauc. inde per uiam publicam usque ad quoddam
m. inde ad marcam monasterii uocabulo Niunstat. inde usque ad prenominatum locum ubi
ratus Chuningesbach consurgit. Vnde et super hanc commutationem hoc nostrę auctori-
preceptum fieri iussimus per quod precipimus atque iubemus. ut quicquid pars iuste et ratio-
ter alteri contulit parti deinceps per hanc nostram auctoritatem iure firmissimo teneat atque
teat et quicquid exinde facere uoluerit libero in omnibus potiatur arbitrio. Et ut hęc nostrę
mationis auctoritas perpetuam obtineat firmitatem de anulo nostro subter firmauimus et no-
nostri auctoritate sigillauimus.

Data. VIIII. iul. anno Christo propitio XXV. imperii domni Hludowici piissimi augusti.
. II. [5]) Actum Cruciniaco palatio. feliciter amen.

656. Immunitas Cuonradi regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Cvonradus diuina fauente clementia rex Con- 912, 12. April.
nos diuina dispensante gratia ceteris mortalibus supereminere unde oportet ut cuius praecelli-
munere eius studeamus | modis omnibus parere uoluntati. Quapropter comperiat industria atque
ıs omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet et futurorum quia uir uenerabilis Hvoggi
ex monasterio quod dicitur Fulda quod est situm in pago Grapfelt constructum in honore
i Boni|facii martyris Christi ubi idem gloriosus martyr corpore quiescit adiens excellentiam

---

[1]) Dieser Tauschvertrag ist nicht weiter bekannt. Einige Orte werden angeführt unter den Besitzungen
ropstei Holzkirchen. Eb. summ. c. 28. [2]) E. 2 *Barchedingen;* es ist *Derdingen.* [3]) E. 2 *Rominingas;* es ist
ingen. [4]) E. 2 *Chuninger.bach.* [5]) Das Datum enthält offenbare Fehler. Ludwig das Kind regierte nicht 25
und die zweite Indiction fällt nicht in seine Regierungzeit. Von ganz junger Hand ist aus der Zahl VIIII.
cht worden *VI. non.* und in dem Regierungsjahre sind die Zahlzeichen XV durchstrichen, so dass nur die erste
hen geblieben ist. Die zweite Abschrift Eberhard's hat folgendes Datum ohne Angabe des Orts der Ausstellung:
non. iulii. anno ch. pr. XVo. imp. Lud. aug. imperatoris. indictione secunda. Schannat hat das stillschweigend
lert und geschrieben: anno Ch. pr. X imperii — indictione XIII. Das Wahre wird wohl schwer zu ermitteln
Sollte nicht etwa der Name des Abts verschrieben sein und dieser Bestätigungsbrief gar nicht von Ludwig
errühren?

656. OU. Eb. I, 93b. H. F. II, 140, 26.

decreuimus. per quam in futurum sancimus atque iubemus ut nullus iudex publica
. . . . . .
ad causas iudiciario more aliquando audiendas . . . . . .
sed liceat memorato abbati suisque successoribus eiusdem monasterii cum sibi
munitatis . . . . . .
pro aeterna remuneratione praefato monasterio concessimus. Praecipimus etiam ut
siae sancti Bonifacii seruis etiam et colonis in illis manentibus quas moderno tem
detur uel quae deinceps in iure ipsius sancti loci diuina pietas uoluerit amplificare
dictus abbas successoresque eius potestatem decimas accipiendas propter aedificia
restauranda luminariaque ecclesiarum renouanda. Et ut sibi fidelibusque suis pau
et peregrinis tempore susceptionis usus necessarios possint praebere. secundum id qu
gulae propositum atque mandatum iubet monachos in susceptione hospitum pauper
esse paratos. Et si quando uocatione diuina iam fatus abba successoresque eius
migrauerint quamdiu ipsi monachi inter se tales inuenire possint qui ipsam congregatio
regulam pii patris Benedicti regere ualeant. per hanc nostram auctoritatem concessum
habeant eligendi abbates. haec uero auctoritas ut pleniorem in dei nomine optineat fi
propria eam subter firmauimus et anulo nostro sigillari iussimus.

Signum domni Chuonradi (M) serenissimi regis.

Ödalfridus notarius ad uicem Piligrimi archicappellani recognoui et (

Data .II.[2]) id. april. Anno incarnationis domini. DCCCC. XII. indictione
uero regni inuictissimi regis Chuonradi .I. Actum ad monasterium fuldense in
liciter amen.[3])

657. Traditio Chuonradi regis.

912,12.April. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Chuonradus diuina fauente
Cognoscat deuotio omnium fidelium nostrorum tam praesentium quam absentium.

---

[1]) Der ausgelassene Text lautet wie in der Urkunde Ludwig's von 878 Nr. 619. [2]) Eb. VI
95a steht unmittelbar nach diesem Immunitätsbriefe ein zweiter mit demselben Datum (jedoch ad

ino regni nostri sub die | pridie iduum aprilium ad monasterium fultense. pro salute animae norae. et uisitatione fidelium monachorum ibidem deo famulantium uenerimus. ibique honorifice begneque suscepti sumus. Quapropter | cogitantes pro remedio futurae uitae et memoria nostra. mul et antecessorum nostrorum serenissimorum uidelicet principum. quasdam res iuris nostri in ıgo Grapfeld nuncupato. in loco qui uocatur | Helmericheshusa tres hobas regales. necnon ı marca quae dicitur Hengistdorf. quicquid Ramuolt quondam uasallus noster ibidem in benciıum habuit. cum curtilibus. aedificiis. mancipiis. terris cultis | et incultis. agris. pratis. campis. ıscuis. siluis. aquis aquarumue decursibus. molendinis. piscationibus. uiis et inuiis. exitibus ac ditibus. quaesitis et inquirendis. omnibusque rebus ad praedictas res rite conspicientibus. ad nctum Bonifacium praetiosum martirem Christi qui in supra nominato monasterio corpore reiescit. pro augendis diuinis cultibus. et consolatione eorundem fratrum. in perpetuam proprietatem nauimus. Iussimus quoque hoc praeceptum inde conscribi. per quod uolumus firmiterque iubeıs. quatenus uir uenerabilis Huoggi abba eiusdem coenobii successoresque illius talem inde terius habeant potestatem. sicut et de aliis rebus quae antiquis temporibus ad praefatum sanctum nasterium pertinere uidebantur. Et ut hoc largitionis nostrae praeceptum a nullo umquam succore nostro uioletur sev uiolari incipiatur sed firmum ac stabile per succedentium temporum ıiculа consistat. manu nostra propria subtus illud roborantes confirmauimus anulique nostri imıione insigniri praecepimus.

Signum domni Chuonradi (M) serenissimi regis.

Ödalfridus notarius ad uicem Piligrimi archicappellani recognoui et (R) (S)

Data .II. id. april. Anno incarnationis domini. DCCCC.XII. indictionum XV. Regnante gloriosimo rege Chuonrado anno .I. Actum ad locum fultensem in Christi nomine feliciter amen.

658. Traditio Chuonradi regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Chuonradus diuina fauente clementia rex. Si 912, 1. Juli.
ı sanctorum diuino cultui consecrata. in quibus redemptori omnium iugiter laudes assidue. ac ore celebrantur excubiae. congruis | honoribus adornamus. et ibidem degentium ac deo famuium uitam quo liberius supernae contemplationi. ac dei uacationi possint assistere. temporalibus sidiis satagimus fulcire. non solum ipsos sanctos quibus deuotio famulatus impenditur habebimus onos. verum | etiam omnium iudicem ad cuius laudem cuncta bona deferuntur. procul dubio nerebimur remuneratorem. Quapropter nouerit omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet uturorum industria. qualiter nos ob aeternae mercedis augmentum. et per | intercessionem uenelae ac dilectae genitricis nostrae Glismuodae. sancto martyri Bonefacio quasdam res iuris ri et paternae hereditatis. in pago Hûsitin dicto. et in comitatu Bardonis sitas. id est curDribura nuncupatam. | cum curtilibus. aedificiis. familiis et mancipiis utriusque sexus. terris 's et incultis. agris. pratis. campis. pascuis. siluis. forestibus. aquis. aquarumque decursibus. ısitis et inquirendis. et omnibus quae dici aut nominari possunt appenditiis a praesenti die in ırivm donauimus. Ea uidelicet ratione atque conciliatione. vt praefata cara genitrix nostra a dicti martyris coenobio. in pago Loganacgouue appellato. in comitatu Ottonis fratris ri loca quae vocitantur Mittiu. Altinchirihha. Mestineshusa. Liuna. et Niuun-

658. OU. Eb. II, 17a. Tr. 552.

chirihha. cum curtilibus. aedificiis. accclesiis. mancipiis utriusque sexus. terra s
incultis. agris. pratis. campis. pascuis. siluis. aquis. aquarumque decursibus. uiis e
et reditibus. quaesitis et inquirendis. omnibusque rebus ad eadem loca rite pertine
uitae suae e contra in proprietatem accipiat. Et post uitae suae discessum in
eiusdem coenobii redeant. Iussimus quoque hoc praeceptum inde conscribi. per
factum in omnibus et per omnia confirmauimus. decernentes et statuentes. quatenus
monasterii talem inde ulterius in praedicta coadunatione teneat potestatem. sicut e
quae antiquis temporibus ad eundem locum pertinere uidebantur. Et ut hoc confirm
gitionis nostrae praeceptum firmum stabileque permaneat. manu nostra subtus
anulique nostri impressione insigniri praecepimus.

Signum domni Chuonradi (M) serenissimi regis.

Salomon cancellarius ad uicem Piligrimi archicappellani recognoui et

Data kal. iul. Anno incarnationis domni DCCCC.XII. indictionum .XV. Re
sissimo rege Chuonrado anno .I. Actum Franconofurt. in dei nomine feliciter

659. Concambium inter Huoggi abbatem et Guntherium.

911, Juli. (*) In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Huegi diuina favente clementia
ęcclesię abbas. Nouerit omnium fidelium nostrorum industria quia laicus quidam
rius nomine deprecatus est celsitudinem nostram ut quedam loca proprii iuris ęccle
in concambium donaremus. tandem hoc multis persuadentibus iterata locutione
loca melius profutura nostris commodis quam propria. decreuimus nostra ei conced
minibus prenotata. Nyzenhusen. Ibeneshusen. Tuchelnhusen. Eggolfest
nefelt. et in Hamersheim I. hubam. Et contra dedit nobis quicquid habuit
Steinhoug. Niuseze. Dahbeche. Gertilare. Marchesfelt. Smecheim.
cheim. et quicquid in illis locis habere dinoscitur. et in terminis eorum hoc est
piis. domibus. campis. siluis. pratis. cultis et incultis. pascuis. agris. hortis. Omnia
totum et integrum et ad ea pertinentia firma traditione ad sanctum Christi martir
donauit et contradidit prefatus Guntherius libera ac propria delegatione coram
Hessi comes. Tete comes. Rihmunt. Richere. Albuin. et alii.

Facta est hęc traditio seu commutatio in uilla regia quę dicitur Forcheim
incarnationis DCCCC.XIIII. indictione .II. Regnante rege Chunrado anno regni eius
Signum domni Cunradi regis.

660. Traditio Meginolti.

Isti sunt testes qui uiderunt et audiuerunt quod Meginolt tradidit s. Bon
proprietatis habuit in pago Salageuue in loco qui dicitur Dulba et in ipsis ter
aedificiis sepibus terris siluis aquis aquarumque decursibus pratis pascuis et in omn
die ibidem habere uisus est totum et integrum in elimosinam patris sui et sororis

---

659. Eb. II, 127a. Tr. 553.
660. P. 492, I, 153b. Tr. 556.

artyris Christi transfudit. Huoggi abbas. Otto diaconus et monachus. Himilger diaconus et monachus. Liutbraht diaconus et monachus. Ascholf subdiaconus et monachus. Meginolt. erhoh.

661. Traditio Hessi comitis.

Hessi comes tradidit ad s. Bonifatium in loco Ziuncilesbah in pago Salageuue comitatu ipsius quod illi Ludouicus rex ibidem in proprietatem dedit quando sibi et alia loca n immunitatis autoritate dedit hoc est quicquid rex sibi in eodem loco donauit in areis campis tis pascuis siluis uiis et inuiis aquis aquarumque decursibus totum et integrum in ius praefati rtyris Christi coram istis transfudit testibus. Huogge abbate presbytero et monacho. Thangro presbytero et monacho. Norde presbytero et monacho. Ottone diacono et monacho. ıtberte diacono et monacho. Ualten diacono et monacho. Sigifride diacono et monacho. rtuchen presbytero. Ruotbrahte Ratolfe Frideuuine Managolte Gerbrahte Siride.

662. Traditiones diversae.

Gibraht dedit ad s. Bonifacium quindecim iugera ad Marchereshusen.

Thietrih tradidit ad s. Bonifacium huobas X. areas IV. et pomerium in pago Grapfelde aptura Salzahu et in termino Nordheim uuizzideg halb et in termino Ostheim suae protatis uuizzidiges dimidietatem coram istis testibus. Uuolfmunte Herimuote Uualten Suuarzalahe gen Ramuolte Thiotbalde Aten Egilharte Herolde Ualmunte Iuzen Hegilen Uualdante Thiotbalde ısune Einharte Recchen Reginbrahte Vodilramme Otuuine Ruotgere Ezilen Altmanne Gozbrahte nanne Dagafride Meginbalde Adalolte Friderihhe Uuargaste Brungere Inten Erlbrahte Meginen ırichen Tusamanne Ellen Salramme.

Traditio Alberiches et Cunimuntes ad Brunnunstat areas et XX. huobas. ad ıonbah in Ueringouue quicquid ibidem habuerunt. ad Rezzistat uineas quas ibidem nus eorum habuit. Alberich separatim tradidit ad Barahdorf areas et huobas X. Cuni-ıt uero ad Gebolfeshuson quicquid ibidem proprietatis habuit.

663. Traditio Reginheri et concambium cum abbate Huogge.

Reginheri de Ueitahu tradidit s. Bonifacio Christi martyri almifico in elimosinam Raes XX iugera in campo praefatae uillae. ibidem etiam XXX. iugera et unam aream dedit in parationem equi quem emerat ad fratrem nostrum Offonem.

Idem Reginheri et Meginolt uolentes concambium facere cum uenerabili abbate ›gge ad sanctum tradiderunt Bonifacium quicquid proprietatis habuerunt in pago Tullifelde omitatu Adalbraht in Uuesthemono marcu in duabus uillis Ueitaha nuncupatis et in Fischbach in capturis areis pomeriis campis siluis pratis pascuis aquis aquarumque decur-

661. P. 492, I, 154. Tr. 555.
662. P. 492, I, 155.
663. P. 573, II, 241. Tr. 554.

sibus totum et integrum in ius praedicti Christi martyris transfuderunt. ea scilicet m contra acciperent in captura Sigimareshuson duas areas et duos campos quicqu sanctus dei ibidem proprietatis habuit et capturam Hiltiriches et sicut Uraha d stram et sursum ad Rotunbah ubi ipse emanat et inde per medium oppositi m Ulstram. isti sunt testes in quorum praesentia hoc concambium factum est. Hu Friderih presbyter et monachus. Offo presbyter et monachus. Eburmunt pres nachus. Himilgero diaconus et monachus. Liutbraht diaconus et monachus. I diaconus et monachus. Egilmunt Egino Immo Reginbald Albgoz Ualt Albuuin Rehhart Spitbraht Leibolf Adalolt Thiotbraht Meginbald Uuigger Engilhart Egilolf Meginger Rathelm Otuuart Rudelthang O heri Alaman Roho.

664. Traditio Adalbrahti.

Adalbraht tradidit in pago Grapfeld quicquid ei in partem cedebat i ubi ferrum conflatur et in Hesilinu etiam illam quae ad illum pertinebat parte unum nomine . . et in praesenti uestituram cum fratre tradidit quoque in Liol quae illi iure debetur.

665. Priuilegium Iohannis X. papae Haichoni abbati concessum.

917. 19 Mai. Iohannes episcopus seruus seruorum dei Haichoni religioso abbati m nasterii domini saluatoris et per eum in eodem uenerabili monasterio successoribusque tibus in perpetuum. Summam gerentes sollicitudinem [1]) . . . . . .

. . . . . .

Tibique fili dilecte Haicho quia te bene eruditum et eloquentem uirum e

. . . . . .

et nihilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata perm lica auctoritate roborata. Qui autem custos et obseruator huius priuilegii extiterit. et gratiam a deo consequatur.

Scriptum per manum Iohannis protoseriniarii sanctę sedis apostolicę in mens ctione quinta. Bene ualete. Datum. XIIII. kal. iun. per manum Stephani secund sedis apostolicę anno deo propitio pontificatus domni Iohannis summi pontificis e decimi papae in sacratissima sede beati Petri apostoli quarto imperante domno pius augusto Berngario a deo coronato magno imperatore annno secundo et patricius indictione V.

---

664. P. 574. II, 242.

665. Eb. I, 9b. Eine andere Fassung bei Eb. I, 41a stimmt mit dem Privilegium Stephan (s. Nro. 642), hat aber ein offenbar falsches Datum: Data mense septemb. indict. II. per manum Ma Entweder ist der Name des Papstes oder was wahrscheinlicher ist der Name des Abts verschrieben. Text ist gleich dem im Privilegium Benedict's IV. an Huoggi Nro. 649.

666. Concambium inter Haichonem abbatem et Gramanum.

Notum sit omnibus Christi fidelibus. qualiter conuentio facta est inter uenerabilem Haiionem abbatem et Gramannum laicum ut cambirent inter se de rebus proprietatis suę. De: ergo prior Gramannus laicus beato Bonifacio martiri et uenerabili abbati Haichoni proprieta- suam in pago Logenaha in comitatu Herimanni in uilla quę dicitur Erbenhusen XVI. bas. areas IIII. iugera XXXIIII. et prata XX. et pomerium et edificia domorum XL. et quicquid habuit proprietatis. et ad Erfrateshusen hubas duas et areas II. et quicquid ad illas hubas tinet. E contrario illi datum est ab abbate prefato ad Glene ubi ęcclesia ędificata est quic- d ibi habuit. ut ea conuentione commutationis utrique possessores omni tempore fruerentur. tum est hoc concambium regnante Chunrado rege coram his testibus. Giselbertus. lemarus. Erlolfus. Eremfridus. Meginbaldus. Liunandus. Regimarus. hi et plures affuerunt.

667. Traditio Cunradi regis.

Cunradus diuina clementia fauente et ordinante Romanorum et Francorum rex. Si loca rum diuinis mancipata cultibus et spiritalibus instituta seruiciis donis ac beneficiis nobis a collatis ditare et honorare uoluerimus. non solum ad honoris nostri aucmentum sed ad ęterne m salutis nostre profectum cedere pro certo habemus. Quapropter notum fieri uolumus omnium isti ac nostri fidelium industrię qualiter nos pro amore uitę ęterne et sacrosanctę christianę gionis amore praeelegimus locum fuldensis monasterii specialis praerogatiuę patrocinatione ctissimi Bonifacii defensione muniri locumque requiei post finem uitę deo annuente consequi. le quia incerta est uita hominis super terram oportunum ac ualde necessarium uidetur. ut prae- iamus districti iudicis iram in confessione et purissimę atque mundissimę conscientię oblatione. rimus igitur et contradimus deo et sanctissimo eius martiri Bonifacio predia duo a parentibus ris hereditario iure collata nobis. hoc est in Hagen et Sumerde. cum omnibus suis appen- is cum certis terrarum ac siluarum terminis ea condicione certissimaque pactione. ut predicti ensis monasterii fratres uictum et uestitum inde habeant et pro animę nostrę matrisque nostrę mudę liberatione preces iugiter deo fundant.

668. Immunitas Heinrici regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Heinricus diuina fauente clementia rex. Con- 920, 3. April.
nos diuina dispensante gratia caeteris supereminere mortalibus. unde oportet ut cuius prae- mus munere. | eius studeamus modis omnibus parere uoluntati. Quapropter comperiat indu- atque utilitas omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet et futurorum. quia uir uenera- Hâicho abba ex monasterio quod | dicitur Fulda. quod est situm in pago Grapfeld constru- in honore sancti Bonifatii martyris Christi ubi idem gloriosus martyr corpore quiescit. adiens

---

666. Eb. II, 124a. Tr. 557.
667. Eb. II, 18a. Tr. 558.
668. OU. II. F. II, 141, 27.

excellentiam culminis nostri quando primitus causa illô orationis uenimus. | obtulit nobis quat antecessorum nostrorum Hludouuici uidelicet et Chuonradi auctoritatem. in qua continel qualiter idem principes karissimi praefatum monasterium cum monachis ibidem deo famulan et cum rebus uel homi|nibus ad se iuste pertinentibus sub sua constistuissent defensione et munitatis [1]) tuitione. Obsecrauit namque prescriptus abba ut similiter ipsum monasterium cum nachis ibidem deo militantibus et cum rebus et hominibus sibi legaliter aspicientibus sub n constitueremus defensione ac praefatorum regum auctoritati nostram iungeremus auctoritatem. (petitionem quia iustam immo rationabilem esse iudicauimus et beneficio quod postulauit asse praebuimus. et ideo hanc auctoritatem propter diuinum amorem et uenerationem sancti loci i tranquillitatemque fratrum ibidem consistentium circa ipsum monasterium fieri decreuimus quam in futurum sancimus atque iubemus. ut nullus iudex publicus [2]) . . . . . .
. . . . . .
iudiciario more aliquando audiendas. aut freda . . . . . uel mansiones aut parat ciendas uel fideiussores . . . . . .
sed liceat eidem abbati suisque successoribus eiusdem monasterii cum sibi subiectis sub im tatis nostrae defensione possidere. et quicquid de supra dictis rebus ius fisci exigere poterat aeterna remuneratione praefato monasterio et monachis concessimus. Praecipimus etiam u uillis [3]) . . . . . .
manu propria subtus eam firmauimus et anulo nostro sigillari iussimus.

Signum domni Heinrici (M) serenissimi regis.

Symon notarius ad uicem Herigeri archiepiscopi recognoui. et (R) (S)

Data .III. non. april. Anno incarnationis domini dcccc. xx. indictione VII. [4]) Anno regni gloriosissimi regis Heinrici .I. Actum in coenobio Fulda nuncupato. in dei nomine feliciter a

669. Praeceptum Heinrici regis de concambio inter Haichonem abbatem et Otgari

[Heinricus diuina fauente clementia rex.] Proinde notum fieri uolumus omnibus fidel nostris tam futuris quam presentibus quod quidam fidelis et familiaris noster homo diues ac n Otgarius nomine tradidit in manus nostras uillam unam proprietatis suę Uuegefurte patam rogans ac postulans ut eandem proprietatem sancto Bonifacio in fuldensi monasterio d remus et abinde cum consensu fratrum et abbatis uillam alteram ualde remotam ab ipso lo autem proximam Ditenhusen appellatam reciperemus sibique legitimo concambio contrad et regio precepto utramque traditionem confirmaremus. Quod et fecimus cum consensu fratrum et abbatis Haichonis. licet scitum esset eandem uillam ab antecessoribus nostris re Pippino scilicet et Karolo eidem monasterio contraditam. sed negligentia prelatorum uesq nostra tempora amissam. sed ad dirimendam litem et contentionem consultum ac ratum nobis est. ut tali concambio redimeretur quod longinquitate et seditionis periculo pene inutile uide Placuit ergo nobis hanc inde cartam conscribi. ne rursus aliqua incuriositate quod uix requi est inutiliter amittatur.

---

[1]) U munitatis. [2]) u. s. f. wie in der Urkunde Ludwigs III. von 878. [3]) u. s. f. wie in der Urkunde rads I. von 912. [4]) Es ist VIII zu schreiben.

669. Eb. I, 100a. Tr. 559. Der erste eingeklammerte Satz ist aus Schannat genommen; bei Eb. fe

670. Traditio Heiurici regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Heinricus diuina fauente clementia rex. Si 922. 23 Juni.
n terrenarum rerum facultatibus diuino munere nobis collatis aecclesias et loca sacro dei cultui
ata accumulando conamur augere. deum nobis inde interuenientibus sanctis suis remuneratorem
mereri atque eos qui eisdem praeesse noscuntur nostros uidelicet fideles ob hoc deuotiores ac
mptiores in nostro credimus permanere obsequio. quocirca nouerit omnium fidelium nostrorum
esentium scilicet et futurorum sagacitas. qualiter nos ad uenerabile coenobium quod dicitur
ta causa orationis uenientes ubi uir uenerabilis nomine Hahihho moderno tempore abba dino-
ur esse beato Christi martyri Bonifacio quasdam res iuris nostri in Buochunna sitas hoc est
pago Grapfeld nuncupato in comitatu Bobbonis infra terminum Soresdorf quicquid in
Berahtolfestafta appellato huc usque obtinere uidebamur cum curtilibus aedificiis familiis
ancipiis terris cultis et incultis agris pratis campis pascuis siluis aquis aquarumue decursibus
nis piscationibus uiis et inuiis exitibus et reditibus quesitis et inquirendis omnibusque rebus
nis ac paruis ad eundem locum rite pertinentibus aeternaliter in proprium donauimus. Iussi-
quoque hoc nostrae largitionis praeceptum inde conscribi per quod uolumus firmiterque iubemus
enus praefatus Hahihho egregius abba suique successores talem inde ulterius habeant potesta-
sicut et de aliis rebus quae antiquis temporibus ad memoratum coenobium pertinere [uide-
tur. Et ut hoc praeceptum firmius habeatur ueriusque credatur ac diligentius a cunctis fidelibus
ruetur manu nostra subtus illud firmauimus anulique nostri impressione insigniri praecepimus.

Signum domni Heinrici serenissimi regis.

Simon notarius ad uicem Herigeri archiepiscopi recognoui et (R) (S)

Data X. kal. iul. anno incarnationis domini DCCCCXXII. indict. XI. [1]) anno uero regni osissimi regis Heinrici IIII. actum in loco Uualahusa dicto in dei nomine feliciter amen.

671. Traditio Emhiltae.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Emhilt ad s. Bonifatium martyrem Christi in monasterio Fulda sacro pausat corpore ubi uir uenerabilis largus atque laudabilis Haicho s cum summa castitate atque suauitate multitudinem monachorum ad dei militiam regere uidetur est quod trado in prouincia Grapfeld in finibus Haginiu quicquid sum uisus proprietatis re in loco qui dicitur Cella in areis aedificiis campis pratis pascuis siluis aquis aquarumque rsibus mobilibus et immobilibus et in omnibus his locis quae dicuntur Schilturod et in us Marahesfeld atque Uuitageshuson et in Eigilgereshusen et in Iuhhusen le- ie adiacentiis et mancipiis. ea scilicet ratione haec omnia trado ut quamdiu uiuam usufructuario ideam post obitum uero meum omnia quae supra memorata sunt meliorata non minorata deo nte ad praedictum Christi martyrem et memoratum abbatem uel successorem eius cum omni ritate reuertantur. Isti sunt testes. Egilbraht presbyter. Ratbraht diaconus. Ruoduuin byter. Altbolt diaconus. Uuolmunt Uualah Odalah Zazo Uuigo Buobo Herimuot

---

670. Schannat trad. 562 giebt die Urkunde »ex autographo«, welches jetzt nicht mehr vorhanden ist; da- abe ich sie aus Sch. entlehnt. Eine ganz veränderte Fassung steht bei Eb. II, 46a, mit dem auffallenden ibfehler am Schlusse: actum *Alsatio.* [1]) Es ist X. zu lesen.

671. P. 493, I, 157. Tr. 561.

Thiomman Uuolmunt Adalfrid Helidbraht Raban Uuidarolt Heribraht T hart Otleib item Otleib Vodilbraht Reginmar Nidhart Gerolt Ratolf Ruo Betto Mâroholt Haicho Belding Otuuin Milo Uuacho Ruotfrid Herting Re Ezelfrid Berahtuuin Uuolfbero. Pro illa ratione ista traditio firma sit ut nulli l ullo abbate in beneficium donetur sed omnino ad singulare abbatis firmumque seruitium ista pertineant.

672. Traditio Almari.

Ego Almar trado pro remedio patris et matris meae ad sanctum Bonifatium q proprietatis uisus sum habere in Thietboldeshuson in comitatu Bobbonis in pago Grap in aedificiis in areis. pratis. pascuis. aquis aquarumue decursibus. mobilibus et immobilil omnibus iure ad me pertinentibus. isti sunt testes. Gerolt presb. Thietrih presb. A presb. Thioto diac. Hiltibertus diac. Thiomman laicus.

673. Traditio Dioroni.

Isti testes uiderunt et audierunt quod Dioro tradidit ad sanctum Bonifatium in te Soresdorph in uico Leimbach suae proprietatis iugera LX. cum mansa in qua ipse hal cum domo in ea aedificata et cum aliis aedificiis inibi constitutis sicut idem ipse eandem circumseptam habuit cum tribus mancipiis quorum haec sunt nomina. Rammunt. Ratsu item Rammunt. statimque uestituram cum stipulatione peregit coram istis testibus. Ha presb. Uuicger presb. Folcmar presb. Gerbraht presb. Reginheri presb. Carl presb. Ermenolt diac. et ipse Dioro et filius eius Reginuuart. Lantbraht. Sigerih. Salaman. Rihbalth. Uuigmunt. Uuarrih. Ellihart. Meginbald. mideo. Erphheri. Uualtger. Asbraht. Matto. Eburhart. Egino. Balthl Eggihart. Sigilcih. Reginolt.

674. Traditio Hesses comitis et Starcmanni.

923, October. Traditio Hesses comitis ad Otekaresdorf in pago Salageuue in comitatu ip in Kinzichero marcu hoc est quicquid ibidem habuit in huobis mancipiis aedificiis areis pratis pascuis siluis uiis et inuiis aquis aquarumque decursibus totum et integrum in ius nifacii martyris Christi donauit. isti sunt testes qui hoc uiderunt et audierunt. Ruodolf ipsius praefati Hesses qui hanc traditionem fieri iussit. Uuolmunt Uualah Ato Help Ascrih Albhart. haec traditio facta est anno dominicae incarnationis DCCCCXXIII. indic XI. mense octobri regni uero domni Heinrici regis quinto Hiltiberto uenerando abbate

---

672. C. 83b, 222. Hd e. Tr. 563. Schannat hat bei dieser und der folgenden Urkunde ein Datum hi gesetzt, welches in der Handschaift nicht steht.

673. C. 83b, 223. Hd e. Tr. 564.

674. P. 493, I, 156. Tr. 565 und 566. Nach dem Necrologium fuld. bei Schannat stirbt Graf Hess VII. kal. octobres.

sente multisque sibi monachis subiectis assistentibus qui ad Fuldam coram tumulo s. Bonifacii Christi testis.

Traditio haec acta est et eodem die uno eodemque momento tradidit Starcman et soror eius Gotahilt ad s. Bonifacium quicquid proprietatis habuerunt in loco qui dicitur Fussesstat in pago Salageuue hoc est in huobis mancipiis et quicquid dici et nominari potest quod illis iure pertinebat. hi sunt testes. Uualtrih qui hanc traditionem fecit. (?) Uualah Thiomman Reidolf.

675. Traditio Kristani.

Notum sit omnibus fidelibus. quod quidam uir nomine Kristan sub principe magno 929.
Heinricho furto raptos equos indomitos in Salzungun pii pastoris fuldensis coenobii cui nomen Hadamarus. et noxae conuictus in uulgari concilio. sub pignore tradidit in manum fidelem Bopponi comiti in cuius etiam comitatu iacet quicquid in Bâhfeldono marku et in Heidu biuange habere uisus est in campis et siluis. seu pratis. aquis aquarumue decursibus. et omnibus quae iure hereditario illic habuit. et ipse Boppo comes tradidit hanc ipsam hereditatem ad sanctum Bonifatium martyrem Christi ut firmiter illic incontradicta maneat. Isti sunt testes qui uiderunt et audierunt. Helicbraht. Rumolt. Uualmunt. Otung. Geberoh. item Geberoh. Friderih. Adalhelm. Sindicho. item Sindicho. Rohing. Rvodolt. Hartuuic. Unno. Anno dominicae incarnationis DCCCCXXVIIII. indictione II. anno XII. [1]) regni piissimi regis Heinrichi.

676. Traditio Hartmanni.

In nomine domini nostri iudicis et regis Iesu Christi ego Hartman dono atque trado ad 929.
s. Bonifacium quicquid in Brahtahu habere uisus sum in mancipiis aedificiis terris cultis et incultis pratis aquis aquarumue decursibus mobilibus et immobilibus et quicquid dici aut nominari potest pro remedio animae meae parentumque meorum. Facta est haec traditio in monasterio Fulda dignissimo Hadamaro abbate astante cunctisque fratribus. isti sunt testes qui uisu et auditu istius traditionis affuerunt. Meginheri Anzo Gunduuin Thietrih Hruodacar Hruodbraht Ingilbold. regnante Henrico rege anno uero eius regni XI.

677. Traditio Hartmanni.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Hartman pro remedio animae meae paren- 930, 20. März.
tumque meorum dono atque trado ad sanctum Bonifacium quicquid in Treise habere dignoscor in pago Uuetereiba in terris campis pratis siluis pascuis aquis aquarumue decursibus domibus aedificiis mancipiis ea ratione ut firmiter et incontradicte in nostra permaneat potestate. quod autem in Lintheim trado hoc est liten unam seruos duos cum huobis cum uxoribus et liberis hac

675. C. 71 a, 194. Hd d. Tr. 567. [1]) L. XI.
676. P. 514, II, 46. Tr. 568.
677. P. 575, II, 245. Tr. 569.

ratione constat ut ego et coniux mea Berahtheid ad nostram utamur uitam. hoc autem quod in inferiore Muggunstat et in ea marca quae Rotunbah nuncupatur uisus sum habere et in Ruommothuson seu in Quetbrunn ut ego et praedicta mea coniux neptisque mea Egina habeamus usque dum uiuamus ea uidelicet ratione ut ego et coniux mea Berahtheid et neptis mea Egina si inconiuncta maneat monasterium in Rotunbah ad nostram possideamus uitam. Facta est haec traditio in monasterio Rotunbah anno domini DCCCCXXX. indictione tertia mense martio die XX. feria VII. anno XI. regni piisimi regis Heinrici subnotatis testibus praesentibus. Isti sunt testes traditionis quam tradidit Hartman in Treise et Muggistat et in Ruommuothusun seu in Quetbrunn. Anselm Adalhelm Uuicbern Ruotbraht Eggihart item Eggihart item Adalhelm item Eggihart Berahtolt Alarih Uuonat Ruodung Uuibato Uualdman Egilbraht Uuitger Folcbraht Hartrat Ruodolf Heimerat Uto item Ruodung Helpherat Engilbald Thietrih Gunduuin Amalrih item Folcbraht Hatto item Eggihart Brunnuuart Vogo Uuolfheri Diotgoz Antger.

678. Praeceptum Heinrici regis de concambio cum Hadamaro abbate facto.

932, 3. Juni. Heinricus diuina concedente clementia rex et aduocatus Romanorum augustus. Nouerint omnes fideles nostri presentes scilicet et futuri. qualiter Hadamarus uenerabilis abbas fuldensis monasterii tradidit nobis cum consensu fratrum inibi deo famulantium quicquid in Triburi in pago Engilin in comitatu Meginwardi presidis. et in Istat in pago Nabelgowe in comitatu item eiusdem Megenwardi. et in Merseburc in pago Hôsgowe in comitatu Sigifridi proprietatis habere uisi sunt fuldenses fratres preter illa mancipia quę nominatim constat esse interdicta. E contra nos illis dedimus quicquid in Abunheim in pago Uuormazgowe in comitatu Chunradi. cum omnibus ad hec iure pertinentibus. cum ęcclesiis mancipiis curtilibus ędificiis agris pratis aquis uineis siluis pascuis molendinis piscationibus cultis et incultis exitibus et regressibus omnibusque appendiciis et conpertinentiis suis totum et integrum concedimus predicto monasterio in eternam proprietatem. Iussimus quoque hoc preceptum inde conscribi precipientes quatenus predictus abbas Hadamarus suique successores talem ulterius inde habeant potestatem sicut de aliis monasterii rebus quae ab antiquis patribus regibus scilicet et principibus fratribus sancti Bonifacii martiris in consolationem uictus et uestitus collata sunt. Et ut hoc uerius ab omnibus fidelibus credatur. manu nostra propria illud subter firmauimus anuloque nostro sigillari iussimus. Scire preterea tam futuros quam presentes uolumus, quia prefatis fratribus nostris fuldensibus unaquaeque huba plena in natali sancti Martini carradam uini nostrae uel mogontinae mensurae persoluere et ad Rumphenheim debet portare. et ęętera omnia in tribus itineribus et seruiciis statuta conseruare uolumus. et aduocato ter in anno siclos XX. aut quantum cum eis comparari possint dari precipimus. Si qua uero de seruicio aut de suo iure aut de legitimis eorum discordia oriatur. in Bingenheim in pago Wetereiba generali placito terminetur.

---

678. Eb. II, 19a. Tr. 570. Wersebe, Gaue zwischen Elbe u. s. w. S. 65 kann sich von der Aechtheit dieses Diploms nicht überzeugen; aber seine gegen dieselbe vorgebrachten Bemerkungen sind im Ganzen unbedeutend und lassen sich leicht widerlegen. Ich kann nur eines zugeben, nämlich dass wir die Urkunde nicht in ihrer ursprünglichen Fassung besitzen; an dem Tausche selbst ist nicht zu zweifeln. Schon die folgende Urkunde bezeugt die Schenkung; dass aber das Kloster Fulda in jenen drei genannten Orten Besitzthum gehabt, ist aus Eberhards Summarien bekannt. Einen ganzen Ort wie Merseburg hat allerdings König Heinrich nicht eingetauscht; aber davon ist auch nicht die Rede. Waitz Jahrbücher des d. Reichs unter Heinrich I. S. 104 u. 119 beruft sich nur auf Wersebe

Signum domni Heinrici inuictissimi regis.
Ego Boppo notarius recognoui.
Datum III. non. Iun. indictione quinta anno dominicę incarnationis DCCCC. XXX°. II°. ıum in Erpesfurt feliciter amen.

679. Traditio Heinrici regis de Abunheim.

Hanc traditionem ex imperio domni Heinrichi serenissimi regis Kuonradus comes ıu sua in Uuormazfelde stipulatione subnixa peregit presentibus his testibus quorum nomina ıus continentur ut ea quae in presenti armario sigillo regis cum immunitate firmantur etiam latione firma habeantur testium. † Grimoldus. † Eurolfus. † Uuarmunt. † Vodalrih. Iuarger. † Beteuuart. † Adalhart. † Iahheri. † Bruning. † Ebernand. † Rih-ı. † Adalolt. † Sigifrid comes. † Altbraht. † êrih. † Helmbraht. † Thiodolt. Iruning. Adalbraht. Gundheri. item Adalbraht. Ceizzolf. Folcnand. Gerolt. rtrat. Adalhelm. Ruotbraht. Eggihart. Berahtolt. Alarih. Gerlah. Altduom. ıdolt. Suonheri. Reginboto. Azacho. Gerhard. Vuolfhart. Birnicho. Folcbraht.

680. Concambium cum Cunrado comite factum.

681. Priuilegium Leonis papae.

Leo episcopus seruus seruorum dei Hadamaro religioso abbati uenerabilis monasterii 936, 13 Mai
ni saluatoris. et per te in eodem uenerabili monasterio successoribusque tuis abbatibus in per-
ım. Summam gerentes sollicitudinem omnium uenerabilium locorum. quantum ex diuino ad-
io possibilitas datur. de eorum stabilitate satagere studemus. Hoc namque studio et divina
ıtur clementia. et laus ecclesię Christi procuratur. Nam potiori et nos fiducia pro impetranda
a delictorum aeternam pietatem audemus implorare. Et ideo reuerentia tua postulauit a nobis.
inus iam dictum uenerabile monasterium domini saluatoris a sancto Bonifacio episcopo con-
ıtum in loco qui vocatur Boconia erga ripam fluminis Fuldaha privilegii sedis apostolicę muni-
ı decoretur. ut sub iuris dicione [1]) . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
ullius personae contradictione. Tibique fili dilecte Hadamare quia te bene eruditum . . .
. . . . . .
ihilominus [2]) praefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inviolata permaneat apo-
ca auctoritate roborata. Qui autem custos et obseruator huius nostri priuilegii extiterit. bene-

---

679. C. 9b, 16. Hd c. Tr. 571.
680. S. Eberh. summ. 42,310. Tr. 572. Schannat hat den Namen *Hadamar* eingeschoben, welcher bei icht steht.
681. Cll. des 11. Jahrhunderts; Eb. I, 11a. [1]) u. s. w. wie in dem Privilegium Benedict's IV. vom J. 901. rgl. das Privilegium Johann's X. vom J. 917.

dictionem et gratiam a domino consequatur. Scriptum per manus Leonis scriniarii sanctae romai aecclesiae in mense maio. indictione nona. Datum .III. idus maii per manum Nicolai primic summae apostolicae sedis. Anno deo propitio pontificatus domni Leonis summi pontificis et u uersalis sexti papae in sacratissima sede beati Petri apostoli primo in mense [maio] et indictione no

682. Immunitas Ottonis I. regis.

936, 14 October. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Otto diuina fauente clementia rex. Constat nos diui dispensante gratia caeteris supereminere mortalibus. unde oportet ut cuius precellimus mune eius studeamus modis omnibus | parere uoluntati. Quapropter comperiat industria atque utili omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet et futurorum. quia uir uenerabilis Hathum, abba ex monasterio quod dicitur Fulda. quod est situm in pago Grapfeld. constructum | in hono sancti Bonifatii martiris Christi. ubi idem gloriosus martyr corpore quiescit. adiens excellentia culminis nostri quando de provintia Sclauorum qui uocantur Riaderi in pace uenimus a Magathaburg. obtulit nobis | quandam antecessorum nostrorum Hludouuici uidelicet e Chuonradi nec non et genitoris nostri beatae memoriae Heinrici auctoritatem. in qua contin batur qualiter idem principes karissimi praefatum monasterium cum monachis | ibidem deo fam lantibus et cum rebus uel hominibus ad se iuste pertinentibus sub sua constituissent defensio et immunitatis [1]) tuitione. Obsecravit namque [2]) . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
successoribus eiusdem monasterii cum sibi subiectis sub nostra defensione possidere et quicquid
. . . . . .
uel quae deinceps in iure ipsius loci dominus amplificauerit habeat praefatus abbas . . . .
. . . . . .
manu propria subtus eam firmauimus. et anulo nostro sigillari iussimus.

Signum domni Ottonis (M) serenissimi regis. Adaltag notarius ad uicem Hildipert archiepiscopi recognoui. et (R) (S)

Data II id. octobr. Anno incarnationis domini DCCCCXXXVI. indictione VIIII. Anno ue regni gloriosissimi regis Ottonis .I. Actum in Magathaburg. in dei nomine feliciter amen.

683. Concambium inter Hadamarum abbatem et Emichonem.

940. 30 Mai. Ego uidelicet Hadamar fuldensis coenobii dei donante gratia abba omnibus sanctae e religiosae christianitatis fidelibus notum fieri cupio. qualiter quidam uir nomine Emicho quanda complacionem apud me fieri postulauit. ego quoque eius petitioni unâ cum consensu sanctae co gregationis mihi commissae assensum prebens manu mei aduocati Gerolti eidem Emicho Cvonradi comitis uasallo. in loco qui dicitur Horegeheim .V. hvobas cum curtilibus ad ea dem hvobas iure pertinentibus ac mancipia .V. a terra uero salica iugera .LVI. ea uidelicet ratio

---

682. OU. Eb. I, 108b. H. F. II, 143, 29. [1]) U *munitatis*, wie in der Urkunde Heinrich's. [2]) u. s. f. w in der Urkunde Heinrich's I vom Jahr 920.

683. C. 85a, 225. Hd c. Tr. 573.

tradidi. ut ipse singulis annis libram .I. ad missam sancti Martini in uilla Ab...[1]) dicta persoluat. et si ita non reddet cum iniquitate sua emendet. Post obitum uero suum quicquid in eodem loco illa die adquisitionis uel possessionis in qualicunque re habere uideatur totum et ex integro iure hereditario ad sanctum Bonifatium succedat. Praefatus autem Emicho tradidit sancto martyri Bonifatio in uilla Alehesheim hvobam .I. cum curtili huic statim abrenuntians. Testes. Domnus abbas Hadamar. Hatto. Haicho. Adalhart. Egilolf. Cvónrat comes. Gerolt. Vogo. Vuitger. Rvodhart. Hiltibraht. Vodilhelm. Gebo. Franko. Thiodolt. Marcuuart Focko. ôzo. Adalbraht. Actum .III. kal. iunias anno incarnationis domini .DCCCCXL. anno autem Ottonis regis .V. in Ingelenheim. Ego etiam Uuigger presb. iussus haec scripsi et subnotaui.

684. Praeceptum Ottonis I. regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Ottho diuina auxiliante clementia Romanorum rex. Nouerit omnium fidelium nostrorum presentium necnon et futurorum sollertia. qualiter Hadamarus uenerabilis abbas de monasterio sancti Bonifatii martiris Christi. quod Fultha uocatur. quod situm est in pago Graphuelt aput ripam fluminis Fulthae. deprecatus est celsitudinem nostram. ut homines quosdam super terras ipsius monasterii conmanentes. qui ad partes regni pertinebant. quos etiam quondam diuae memoriae Hlodewicus rex antecessor noster contulerat scolasticis dicti monasterii. sibi monasterio iam prefato scolasticisque necnon et monachis tradere et confirmare regali auctoritate dignaremur. Nos igitur quia petitionem suam iustam et rationabilem iudicauimus assensum ei prebuimus et pro remedio animae nostrae uel etiam dilectissimi genitoris nostri Heinrici regis prefatos homines seu colonos super terras memorati monasterii ubiuis conmanentes ipsis tradimus et donamus et eosdem homines supradicto abbati Hadamaro et suis successoribus necnon et monachis in sepedicto monasterio domino militantibus auctoritate regia confirmamus. quibus etiam damus hos apices serenitatis nostrae per anulum nostrum insignitos per quos precipimus et mandamus. ut nullus iudex publicus uel aliquis iudiciariae potestatis memoratos homines constringere uel perturbare presumat aut ab eis aliquid extorquere. sed sepedictus abbas et sui successores liberam habeant potestatem hominum eorumdem nec liceat eis. ut aliquem de sepefatis hominibus alicui mortalium in beneficium tradant uel in feodo conferant. quia eos sub hac conditione in monasterii ipsius iura transire permittimus. ut eorum conditio deterior non fiat sed quod sepe dicendo monasterio Fulthae quo ad nutriendas personas et inbuendas scolasticis disciplinis seruiant de omnibus que ad ius fisci regalis poterunt prouenire de hominibus antedictis. Preterea precipimus et confirmamus nostraque regali potestate et auctoritate interdicimus. ne ullus principum. ducum. uidelicet marchionum. comitum uel aliorum regni nobilium in terminis aut fundis. quos sub romano imperio ipsum uenerabile fulthense monasterium possidet. oppida. castra uel castella uel aliquas omnino munitiones ponat. instituat aut informet. thelonea etiam. uectigalia. pedagia. monetas et wiltbannos. omnibus hominibus cuiuscumque nobilitatis. dignitatis uel preeminentiae existant interdicimus in terminis seu possessionibus monasterii supradicti. Et quia sepefatus abbas Hadamarus nobis est conquestus. quod comites prouinciales et alii nobiles ministros et vassos ac alios homines suos ad iudicia publica extra terminos pertrahant genere monomachiae

940, 1 December.

---

[1]) Zwei oder drei Buchstaben sind verwischt.

684. CU. aus dem 11. Jahrh. Schannat II. F. II, 145, 31 giebt die Urkunde »ex chartario«, womit er sonst p cod. Eberh. bezeichnet; aber in diesem findet sie sich nicht. Sein Text weicht übrigens nicht unbedeutend ab.

unde monasterium affligitur et grauatur. Ideoque ut sepedictus abbas et sui successores a
fulthense monasterium cum personis et omnibus bonis suis plena gaudeat libertate. distri
prohibemus ut nullus iudex publicus. dux. marchio. comes uel uicecomes ministros. uassa
homines ipsius monasterii tam ingenuos quam et seruos ad iudicia aliqua trahant sed coram
qui tunc fuerit causas suas agant. et si abbas tepidus et remissus aut iniuriosus querulantibu
coram rege uel imperatore uel deputatis ab eis iusticiam consequantur. Et ne per futura
aliquis mortalium contra hos apices serenitatis nostrae uenire possit uel audeat. eos anulo
ut superius premisimus consignatos manu roborantes propria abbati Hadamaro et suis succe
monachisque et monasterio fulthensi damus et tradimus in robur omnium premissorum. ut
lius sanctam congregationem ipsius monasterii delectet pro nobis coniuge nostra ac prole
misericordiam exorare.

Signum domini Otthonis inuictissimi regis. (M) Hoholt cancellarius ad uicem
nonis archicapellani recognoui. [1])

Data kal. decembris anno dominicae incarnationis DCCCC.XL. indict. XIIII.a [2]) regi
domni Otthonis piissimi regis quinto. Actum aput Frankenwrth in nomine domini felicite

685. Privilegium Marini papae Hadamaro abbati concessum.

943, 27 Mars

Marinus episcopus seruus seruorum dei Hadamaro religioso abbati uenerabilis
sterii sancti Christi martyris Bonifatii et per eum in eodem uenerabili monasterio uestrisque
cessoribus in perpetuum. Quoniam semper sunt concedenda quę rationabilibus congruunt de
oportet ut deuotioni conditoris pię constructionis auctoritas in priuilegiis prestandis minime
getur. Igitur quia postulasti a nobis. quatenus monasterium saluatoris a sancto Bonifatio
constructum et a te nouiter ędificatum in loco Boconia erga ripam fluminis Fulda priuilegi
apostolicę infulis decoretur et sub iuris dicione nostrę cui deo auctore deseruimus ęcclesi
stitutum nullius alterius ęcclesię iuris dicionibus submittatur. idcirco piis desideriis fa
nostra auctoritate id quod exposcitur effectui mancipamus. et ideo omnem cuiuslibet ęccle
dotem uel episcopum in praefato monasterio dicionem quamlibet habere aut auctoritate
sedem apostolicam prohibemus ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum
sollempnitatem quispiam presumat omnino celebrare. ut profecto iuxta id quod subiectum ap
sedi firmitate priuilegii consistit inconcusse dotatum permaneat locis et rebus tam eis quas
tempore tenet uel possidet quam quas futuris temporibus in iura ipsius uenerabilis monaste
pietas augere uoluerit ex donis et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personę
dictione firmitate perpetua perfruatur. [1]) Constituimus quoque per huius decreti nostri pa

---

[1]) Das R fehlt; übrigens war auch ein imprimirtes Siegel an der Urkunde, welches jetzt nicht m
handen ist. [2]) Es muss heissen XIII. Nach Köpke Jahrbücher unter Otto I S. 49 war Otto allerdings de
cember 940 in Frankfurt.

685. Eb. I, 10b und eine zweite Fassung I, 43a. H. F. II, 146, 32. [1]) E. 2 hat hier noch folgend
satz. »Et neque regi neque episcopo uel comiti uel aliae qualicunque personae licitum sit aliquam uim
quamlibet controuersiam inferre uel familiae eiusdem monasterii iniuriam facere. Et ut nulla femina ibi
Nemo ibi ex secularibus personis iudicium habeat uel placitum. Nemo seruos uel colonos ad seculare
stringat. Eligendi sibi abbatem quando opus fuerit fratres inter se potestatem habeant secundum preceptum
Tibi quoque karissime frater tuisque successoribus predicare uerbum dei potestatem damus ut tua doctrin

nque cuiuslibet ęcclesię presul uel quacunque dignitate persona hanc nostri priuilegii kartam auctoritate principis apostolorum firmamus temerare temptauerit. anathema sit et iram dei ens a cętu omnium sanctorum extorris existat. et nihilominus prefati monasterii dignitas a indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa.

Scriptum per manum Theodori notarii regionarii atque scriniarii sanctę romanę ęcclesię nse martio et indictione prima.

Datum .VI. kal. april. per manum Nycolai primicerii summę apostolicę sedis anno deo cio pontificatus domini nostri Marini summi pontificis et uniuersalis iunioris papę in sacra- a sede beati Petri apostoli primo. [2]) in mense. et indictione prima.

686. Praeceptum Ottonis I. regis.

In nomine sanctae et indiuiduę trinitatis Otto diuina propiciante clementia rex. Hada- 943, 24 Mai.
abbati ab apostolica sede directo. literis domni | Marini romanę sedis apostolici a uene- paternitate tua nostrę allatis excellentię obtemperantes. monasterium quod constructum est in dine Boconia iuxta fluuium Fuldaha in loco | quem beatę memorię Carlomannus antecessor sancto Bonifacio archiepiscopo legato germanico legitima donatione concessit. sicut ex aucto- sancti Petri principis apostolorum priuilegio Zacharię sanctissimi | papę necnon successoris prefati domni Marini sublimatum esse constat. ita etiam nostrę auctoritatis precepto roborari ius. Quocirca placuit nobis hanc regalis nostrę preceptionis seriem | quam et Pippinus eus predecessor noster prenominato sancto archipresuli Bonifacio per interuentum apostolicum munitate regalique tuitione predicti monasterii concessit exarari pro dei amore et ueneratione Petri. per quam et priuilegium sanctę sedis apostolicę tibi collatum cum consensu episco- a ceterorumque fidelium nostrorum per omnia roboramus. precipientes ut nullus sacerdotum ęno nostro diuinitus nobis concesso in prefato monasterio ditionem aliquam sibi uindicet preter i apostolicam. ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollemnia are quisquam presumat. sed iuxta id quod subiectum constat apostolicae sedi firmitate priui- inconcusse roboratum permaneat. locis et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel pos- quam quę futuris temporibus iuris ipsius monasterii diuina pietas augere uoluerit ex donis et onibus decimisque fidelium absque ullius personę contradictione firmitate perpetua perfruatur. tem quispiam huic nostrae auctoritatis precepto repugnare uoluerit. sententiam apostolicę di- onis quę in priuilegio expressa est experiatur. et tamen hoc quod ob amorem dei et uenera- n sancti Petri nostra auctoritate firmauimus stabile permaneat. manu nostra roboratum. et tam nostri impressione quam fidelium nostrorum stipulatione subnixum.

---

ntur. De caetero hoc decernimus ut congruis temporibus nostrae sollicitudini aecclesiasticae intimetur. qualiter monastica regulari habitu dirigatur concordiaque conuenienti ecclesiastico studio mancipetur. ne forte quod ab huius priuilegii obtentu gressus rectitudinis uestrae a norma iusticiae retorqueatur.» [2]) Eb. *primi*. Hinter fehlt wie in frühern Privilegien der Name des Monats.

686. OU. Eb. I, 107b. Dioec. 241, 9. Vind. tab. IX. Die Schrift in dieser Urkunde weicht durchaus von den andern Urkunden Otto's ab; der Inhalt selbst beweist nichts gegen die Aechtheit. Vergl. auch Köpke's icher unter Otto I. S. 55. Anm. 2. Mit Böhmer habe ich übrigens die Urkunde unter das Jahr 943 gesetzt, Indiction und das Regierungsjahr auf dieses hinweisen.

Signum domni Ottonis (M) inuictissimi regis.
Brun cancellarius ad uicem Fridurici archicappellani recognoui (S) et (R)
Data VIIII kal. Iunii. Anno dominicę incarnationis. DCCCCXLIIII. indict. I. Regn Ottone serenissimo rege anno .VII. actum Balgesteti in domino feliciter amen.

686. Traditio Gerhardi et Snelburgae.

944. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. licet parua et exigua sint quae pro inm peccatis nostris domino conditori nostro offerimus. tamen ipse pius non quantitatem muneris deuotionem animi prospicit offerentis. Ideo ego Gerhardus et coniux mea Snelburg com consilio parique uoto donationem nostrae proprietatis facimus sancto saluatori sanctoque Boni ad monasterium quod dicitur Fulda. ubi ipse sanctus ac gloriosus martyr sacro requiescit cor et ubi dominus abbas Hadamarus preesse uidetur. hoc est quod donamus in pago Grapf in comitatu Bopponi comitis quicquid ad nos pertinet in Sehilturode. et in Belliriod. etiam in Geresfeld. pro salute animarum nostrarum totum ex integro potestatiua manu dom ad prefatum locum a nobis iam penitus derelictum illucque iure hereditario perpetuo possident Predictus etiam uenerandus abba de suis locis accommodauit nobis in beneficium haec loca id Milizza et Cella. nobis ad dies uitae nostrae seruiendum. ut quisquis nostrum id est ego G hardus aut coniux mea Snelburg longiore uiuat tempore hoc beneficium hoc est Milizz Cella habeat et post obitum utriusque nostrum iterum illuc unde nobis accommodatum est re tatur. si uero postea aliquis hoc irritum facere uoluerit ad nos nostra proprietas integre re Acta est haec traditio et hoc pactum anno dominicae incarnationis DCCCCXLIIII. indiction Regnante Ottone rege. Regni uero eius anno .VIIII. sub titulatione istorum testium. Do abbas Hadamarus. Hatto presbit. Moricho prbr. Friderih diac. Ruoduuin Thietrih subdiac. Abbo subdiac. † Ratgeil. Rimis. Otoloh. Buobo. Adal Fridohelm. Uuigfrid. Lantfrid. Albirih. Regino. Matto. Almar. Helicbr Ruodi. Luth. Runzolf. Heribraht. Adalhart. Hatto. Huozzi. Betilo. U tant. Gerhelm. Rumolt. Folcbraht. Helpherat. Herting. Geberat. Arc Salaman. Albuuin. Ratbraht. Albuuin. Hadabraht. Hagano. Adalolt. Ruodolt. Fridicho. Gotehelm. Friderih. Gernolf. Sigifrid. Adalram. B Billing. Buobo. Gernid. Altthuring. Uuillibraht. Gerhart. Folcrih. Megin

687. Priuilegium Agapiti papae.

948, 2. Januar. Agapitus episcopus seruus seruorum dei Hadamaro uenerabili abbati et per eu monasterio a sancto Bonifatio primitus constructo atque nouiter renouato suisque successo

---

686. C. 29a, 59. Hd c. Tr. 574.

687. CU. des 11. Jahrhunderts. Ganz abweichend davon ist das Privilegium Agapitus II., welches S nat in der Dioec. 241, 10 ex authentico, wie er sagt, hat abdrucken lassen; ich habe dasselbe nicht auffinden kö Ein anderes Privilegium von Agapitus an Abt Hiltebrand steht bei Eb. I, 42a, dat. kal. octobr. indict. VIIII. Hiltebrand ist Hildibert zu verstehen, welcher schon in dem sehr alten index abbatum (s. meine traditiones Hiltibraht und Hildibrand genannt wird. Aber Hildibert war Abt von 923—927 und lebte nicht mit Agapitus, von 946—956, zusammen.

abbatibus in perpetuum. Quoniam semper sunt concedenda [1]) . . . . . .

. . . . . .

Scriptum per manum Stephani notarii et regionarii atque scriniarii sancte romane ecclesie in mense ianuario et indictione .VI. Datum .IIII. nonas ianuarias.

688. Praeceptum Ottonis I. regis.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Otto diuina fauente clementia rex. notum sit omnibus fidelibus nostris presentibus et futuris | qualiter nos per interuentum dilecti fratris nostri Brunonis generique Cuonradi nostri ducis maximeque nobis animae confidentes remedium inde nasciturum | petitionibus abbatis Hadamari rationabilibus assentiuimus. quasdamque res ad sanctum Bonifacium traditas ab antecessoribus nostris regibus augmentare decreuimus id est ut forestam | quae ad uillam Achizuuila pertinet in qua prius erat communis omnium ciuium venatio nullus uenandum audeat ingredi nisi licentia eiusdem abbatis Hadamari successorumque illius. de monte Vuinternol usque in fluuium Hurnufa. et inde donec Hurnufa intrat in amnem Nita. deindeque sursum usque ad curtem Tûrenheim inferiorem. et ad Sleitfelde et usque ad Cuoluesbrunnon iterumque vsque ad Uuintersnol et ut haec auctoritatis nostrę iussio firmior permaneat a futurisque uerius credatur ac cautius ab illis obseruetur. praecepimus illam conscribi anulique nostri impressione corroborari subtus eam manu nostra firmantes (S) [1]) (R) 951, 19. Ianuar.

Signum domni Ottonis regis (M). Brun cancellarius ad uicem Friduriсi archicappellani recognoui.

Data .XIIII. kals. febr. anno incarnationis domini nostri Ihesu Christi .DCCCC. LI. indictione .IIII. [2]) Anno regni Ottonis regis .XV. Actum Froncanofurt in dei nomine feliciter amen.

689. Traditio Ottonis I. regis.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Otto diuina fauente clementia imperator omnibus suis fidelibus salutem. Notum sit omnium fidelium nostrorum tam presentium quam et futurorum industrię. qualiter nos pro animę nostrę remedio uel etiam dilectissimi genitoris nostri beatę memorię Heinrici regis quasdam res proprietatis nostrę ad ęcclesiam sancti Bonifacii martiris Fuldę ubi Hadamarus uenerabilis abbas monachis preesse dinoscitur. tradidimus uillam Northeim [1]) uocatam in pago Salzgowe [2]) in comitatu Ottonis comitis fidelis nostri. cum omnibus appendiciis et adiacentiis suis. curtilibus. mancipiis. ędificiis. terris cultis et incultis. agris. pratis. pascuis. siluis. aquis. aquarum decursibus. uiis et inuiis. exitibus et reditibus. mobilibus et immobilibus et cum omni utilitate humani incolatus. cum familia utriusque sexus. totum ergo et integrum prefatę uillę predium donamus. atque deuota liberalitate nostra contradimus deo et sancto Bonifacio martiri

---

[1]) u. s. w. mit unbedeutenden Abweichungen, wie in dem Privilegium Marinus II. von 943.

688. OU. (?) Eb. I, 110a und II, 20a, beidemal mit Zusätzen. H. F. II, 147, 33. [1]) Von dem Siegel ist nur noch ein kleines Stück übrig mit den letzten Buchstaben der Umschrift: A REX. [2]) Es ist die Zahl V vor den Zinern weggelassen und es muss heissen .VIIII.

689. Eb. II, 77a. Tr. 579. [1]) u. [2]). Beide Namen sind von späterer Hand corrigiert.

fratribusque eiusdem monasterii in perpetuam proprietatem. ea conditione ut nostri nos or parentum semper sint memores et pro terrenis eterna compendia nobis impetrent. Iussimus q hoc regalis nostrę auctoritatis inde fieri preceptum. per quod uolumus firmiterque iubemus. u nostrę traditionis condonatio firma et stabilis per succedentium temporum curricula perm Hanc quoque cartam inde conscribi et anulo nostro iussimus insigniri. ut nullus hominum ire et refragare aut impedire nostram ualeat edictionem.

690. Traditio Helmolti et sociorum.

Helmolt et Gozboto simul et Ualhtbraht tradiderunt ad sanctum Bonifacium quid proprietatis habuerunt in superiore Lutturu seu inferiore in Uuestheimono man aedificiis et sepibus in campis areis pratis siluis aquis aquarumque decursibus pascuis cul incultis uel quicquid in captura supra dictorum locorum habere uisi sunt et econtra accep concambium in Scunturu aequalem traditionis partem in latitudine et longitudine per m Alarici aduocati qui hanc traditionem accepit et stipulatione subnixa firmauit. signum d Hadamari abbatis. Askirih praepositi. Moricho Haicho Adalger Eggihart Alari Helmolt Gozboto Ualtbraht qui hanc traditionem fecerunt. Ruoduuin Regin Ualtbraht Friduuuin Scunolf item Friduuuin Ellinbraht Gebehart Eggi Ecko Eburhart Arindeo Gozboto Mendicho Engilhart Reginbold.

691. Traditiones diversae.

1. Ruodolf comes tradidit suum seruum Uuillibrahten ad s. Bonifatium istis pr sentibus. Ruoduuin Albrih Erih Fridehelm Adalman Hatto Engilbero.

2. Ebo aduocatus s. Mariae uasallus Chonrati comitis tradidit ad s. Bonifatium i mancipia Bilinru Uunnigart Uuignand Thiotmar Ruodekar Eggiunit Uuillig Mahtroud Otuuar Uuinleih Geraunt Adalmuot Hadabraht Ruoduuar Ruodb Uuilliam Richolf Fridihilt Otger Landfrid Liobtag Nanzo Ualmar. isti s testes. Hadamar abbas. Adalhart presbyter et monachus. Egilolf subdiaconus. Rihlei diaconus. Eggihart Gerrat Hessi Ratgeil Hiethraht Beratolt Uuigger.

3. Hampho tradidit ad s. Bonifatium in Kilbahara marcu quinquaginta iugera unu mansu cum domo et horteo. Thiethart etiam totidem iugera cum area domo et hort Sigihelmi XXX. iugera. Reginbraht tantundem iugerum numerum impleuit in eodem term cum area domo et aedificis. horum omnium uestituram cum stipulatione subnixa perfecit.

4. Ualahtrid tradidit ad s. Bonifatium pro redemptione animae suae et parentum s rum quicquid propriae haereditatis habuit in Scuntarahu marcu in pago Salageuue in cam silu s cultis et incultis aquis aquarumque decursibus et unum mancipium nomine Giselbr praesente domino Hadamaro abbate. Hattone presbytero. Haichone presbytero. Uuigga presbytero. Eggihardo diacono. sig. Fridahelmi laici. sig. ipsius Uuahlafridi.

---

690 P 432. I. 19 Ir 582
691 P 493 u 494. I. 158 160 — 162

692. De traditione Uuilliperahti.

Uuilliperaht et uxor eius Hiltiburg tradiderunt ad s. Bonifatium partem haereditatis suae. tunc contigit quod Uuilliperaht obiit et de hac luce migrauit et tunc gener ejus Uuolfhart qui suam habuit filiam iniuste consedit illam traditionem quam tradidit Uuilliperaht et uxor eius Hiltiburg. tunc centurio Sigifrid qui aduocatus noster fuit et una fratres nostri cum eo placitum constituerunt ad Sundheim et ille Uuolfhart supra dictam rem iniuste consessam coram centurione illo et Ortrohe et Hungere et coram hominibus multis reddidit cum suo iure et emendauit quod iniuste consedit illam traditionem cum tali parte qualem Uuilliperaht suae tradidit filiae et nunc iterum quod ante reddidit possidet et fruitur in Hoitono marcu. in illa captura nostra unam stirpem factam habet.

693. Concambium quod fecit Brun cum Hadamaro abbate.

Concambium quod dedit Brun frater regis Ottonis domino abbati Hadamaro. de Calbaha iurnales mille I. et DCCC.XXX. de Bruninges et Sanderates et Uuigbrahtes iurnales CCC. et LXX. familiae. Otuuin Thietida cum duobus filiis. Thiotolf Ummuot cum duobus filiis. Trasemunt Uuighilt Uuolrat Hiltiburg cum quatuor filiis. Sandarat Ruotsuuind cum tribus filiis. Uuillifrid Adalrat cum una filia. Baldheri Mahttrud et unum filium. item Uuolfat Adalbirg cum filio uno. Thioto Gisalniu cum duobus filiis. item Mahtrud et una filia. Anelo et Liebhilt. item Uuillifrid Uuerinfrid Irminheid cum duobus filiis. Haberhilt cum filio uno. Suaneloug Albrun cum quatuor filiis. Liutrat cum quatuor filiis. Hiltrud cum tribus filiis. Himiltrud cum duobus filiis. Arindeo Unlaz Ruotbirg cum duobus filiis. Engilhelm Uuillimuot cum filio uno. de Elmaha et Steinaha iurnales duo millia et CC. familiae.

De Steinahu iurnales. Adalhelm Liobhilt cum quatuer filiis. Gisilbraht Rihheid Nending Focca cum duobus filiis. Thiotbald Mila cum duobus filiis. Liutheri Imma cum duobus filiis. Ratant Ualtburg cum sex filiis. Herrat Uuericho Radbraht Uuigolt Eggilind cum tribus filiis. Meginhilt cum quatuor filiis. Uueldrud cum quatuor filiis. Adalniu Folcsuind Germuot cum duobus filiis. Albger Heituuar cum duobus filiis. Baldger Suoshilt cum tribus pueris. Thiothart et uxor eius cum uno filio. Altolf et uxor eius cum duobus filiis. item Altolf et uxor eius cum uno filio. Albloug cum quinque filiis.

694. Traditio Liunnandes.

Liunnand tradidit ad s. Bonifacium praedium suum in loco qui dicitur ad Liunnandes in Uuolfesharodi marcu id est duas mansas cum aedificiis suis et capturam suam in campis siluis aquis aquarumue decursibus et arabilis terrae iugera CVI. † Adalger presbyter. Uuigger presbyter. Egilolf diaconus. Gerbraht presbyter. † Reginbald Liunnand Otunin Reginhart Meginfrid Meginhart Otger Dietger Gerbraht Ruothern Diothart.

---

692. P. 514, II, 45.
693. P. 526, II. Tr. 583.
694. P. 526, II. 92.

695. Concambium Hadamari abbatis et Bernes et Arnes.

Concambium domini Hadamari abbatis et uasalli eius Bernes et Arnes. Arn tradid deo et s. Bonifatio et abbati Hadamaro quicquid in Kasabach habuit proprietatis in aedifici et sepibus areis campis siluis pratis pascuis iu molendina aquis aquarumue decursibus exitibus reditibus et in Buotiruod quatuor huobas et quicquid illic habere uisus est in Buotiruodon marcu campis et siluis et VI. mancipia circa tria alia mancipia et haec nomina eorum sex Deganmar Uolfrith Rihheri Meginheri item Meginheri et soror eius. et Bern tradidit in Cellingun deo et s. Bonifatio molendinam unam et aream molarem unam et duas mansas et iugera duo uinearum erga decem mancipia. et item Bern tradidit in Cellingoro marcu quatuor huobas in concambium ut acciperet supra memoratum praedium in Buotiruod erga praedium quod est in Ruodihhesheim et addidit XXV. iugera plus ut illi peccati ratio non adiiceretur.

696. Traditio Suuanaburgae.

Nouerit sagacitas omnium beneuola mente inuestigantium quomodo Suuanaburg cum consensu filiorum suorum loca iure haereditario ad se in pago Grapfeld pertinentia hoc est in Dungdorph et in Thietriheshusun quicquid habere illic uisa est in locis curtilibus areis aedificiis campis cultis et incultis pratis siluis aquis aquarumue decursibus mobilibus atque immobilibus uel quicquid nominari potest in mancipiis seu aliis quibusque rebus tota integritate tradidit in manus uirorum fidelium Reginboldi scilicet seu etiam Liunnandi necnon et Uualdberti et Engilhardi ea ratione ut post obitum suum ipsi traderent hoc ipsum praedium ad s. Bonifatium sine ullius contradictione personae quod et perfecerunt praesidente dominó admodum reuerendo Hadamaro abbate caeteris uenerabilibus uiris coram adstantibus Einhardo praeposito. Geraldo decano. Hattone archicapellano. Adalgario presbytero et monacho. Alpoldo presbytero et monacho. necnon et isti secundi ordinis praesentes erant. Thiommar diaconus et monachus. Rihbraht subdiaconus et monachus. Uuertuum scolasticus. Uuerinheri scol. Hatto scol. Agoz scol. Adalhart scol. † isti sunt qui traditionem fecerunt et statim uestituram perpetrarunt. Reginbold Uualdbraht Liunnanth.

Testes. Meginfrid Reginbold Otuuin Ruoduuin Engilhart Helmolt Icho Friduuin Meginbold Amalbraht Adalhelm Reginhart Seolf Uuerinfrit item Friduuin item Engilhart.

697. Traditio Bereuuelfes.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Bereuuelf pro remedio animae meae parentumque meorum trado ad s. Bonifatium ubi ipse sacro corpore requiescit et ubi uenerabilis abbas Hadamar multitudinem regit monachorum quicquid uisus sum habere in Uuanolfeshusone marcu et in Nitahari marcu quod est in uilla Bonlanton et in pago Uuetareiba situm hoc est in

---

695. P. 527, II, 95.
696. P. 560, II, 206. Tr. 578.
697. P. 575, II, 247. Tr. 585.

ɛolis aedificiis terris siluis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus et quicquid nominari uel dici ɪtest absque ullius contradictione perpetualiter traditum esse uolo. Facta est haec traditio coram tis testibus. Hadamar dominus abbas. Hatto presbyter et monachus. Otbraht presbyter monachus. Thioto diaconus et monachus. Meginuuart subdiaconus et monachus.

698. Traditio Fricconi.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Fricco trado ad s. Bonifatium in pago ɪpfeld in uilla Dingesleia duas huobas cum areis. in Heigesdorf duas huobas cum areis ɪtuor seruos quorum haec sunt nomina Milo Birnicho Adalheri Ruotbraht et quatuor ɪillas Ratunt Liomburg Thioterat et Frumihilt.

699. Traditio Rihhelmi.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Rihhelm et coniux mea Irminrat tradi- ɪ ad s. Bonifatium martyrem Christi ubi uenerabilis Hadamar abbas multitudinem regit mona- ɪum hoc est quod trado in prouincia Tullifeld in comitatu Bobbonis quicquid habuimus in ɪdorfero marcu aream unam iugera LX. et quicquid habuimus in campis siluis pratis aquis ɪrumque decursibus. isti sunt testes Megino Buobo Sigiuuart Arindeo Antger ɪimunt Bernger. hanc uestituram traditionis Sigiuuart accepit anno.

700. Cambium inter Popponem episcopum et Hadamarum abbatem.

Ad Utenhusun areae XXV. huob. XIII. IV iugera pratorum. Ad Uualdbaringun ɪra LXX. Ad Rohingeshuson area I. agri LX. ad Hentinge iugera LXXX. ad Rosdorf ɪe X. huob. III. agri XXXIV. iugera. pratorum LX. iugera. ad Uuertaho quicquid s. Kilianus habuit absque area in qua ecclesia stat. in Affeldrahe regales huob. XV. XXV. iugera ɪrum. quercini nemoris XIV. huob. et XL iugera. in Hiltiboldesdorf huob. III. et XX. ɛra. arearum X iugera. pratorum uero X. et IX. iugera.

701. Traditio Uuolmundes.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis ego Uuolmunt dono atque trado ad sanctum ɪifatium martyrem Christi quicquid in Uuolmunteshusun habere dinoscor in pago Grapheld erris et in campis. pratis. siluis. pascuis. aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis mancipiis ɪilibus et inmobilibus. quicquid dici uel nominari potest ea uidelicet ratione ut firmiter et incontradicte

---

698. P. 576, II, 248.
699. P. 576, II, 249. Tr. 586.
700. P. 588.
701. C. 71b, 175. Hd, d. Tr. 576.

in uestra permaneat potestate. et ut illa omnia quae in Beinrastat ad s. Bonifacium pertine quamdiu uixero habeam ad meum seruitium. post obitum uero meum illuc reseruata reuertant isti sunt qui uiderunt et audierunt presente pio pastore ipsius monasterii Hadamaro qui ha traditionem accepit. Fricco. Ebur. Egino. Diomman. Sigiuuart. Reginuuart. Lantfri Gerbraht. Arindeo. Rimis. Abbo. Megino. Uuargast. Emhart. Herrih. Adalbra Galaman. Otger. Gundakar. Betto. Friderih. Helmbold. Uuidigo. Albuuin. Uuo munt. Suuarzalob. Sigiram. Hamideo. Hunolt. Uualman. Almar. Unarg. Herim Ato Cunimunt.

702. Traditio Sigiuuartes.

In nomine patris et filii et spiritus sancti licet parua et exigua sint quae pro quantitate et mole peccaminum deo offerimus tamen pius dominus noster Ihesus Christus uoluntatem offerentium inspicit. Ideoque ego Sigiuuart et uxor mea .... ut ueniam pro his mereamur accipere donamus ad monasterium sancti Bonifatii quod est ad Fuldam donamus prompta uoluntate ex integro quicquid possidemus in domibus uel edificiis in mancipiis in campis pratis cultis et incultis aquis aquarumue decursibus mobilibus seu immobilibus quicquid in Ithharteshusono biuange et in Diodorphono marku habere uisi sumus et haec nomina mancipiorum. Bernhart. Huoggi Helphrat Rvomniu. Citikuma. Sinmot. Eberhart. Uuanlog. Ruodikuma. Gerdrud. Rahhilt. Meginuuart. item Gerdrud Alpsuind. Ceizbirg. Liobgart. Liobmot Reginbraht. Adalrat. Hartbraht. Rvodheri. Liutbraut. Diothart. Berahtger. Guntbraht. Irmindrud. Ratolt. Bernfrid. Uuinileih. Isti sunt testes qui uiderunt et audierunt. Altduom. Rimis. àto. Herimot. Helichraht. Ratgeil. Bvobo. Egino. Galaman. Emhart. Uuargast. Megino. Uualdman. Hartger. Friderih. Haicho. Cunimunt Dietrih. Uuidarolt. Uuitger. item Friderih. Greifing. Unlaz. Ruotbraht. Deniold Sigiram. Egilrat. Rathelm. item Uuitger. Albuuin. Vodibraht. Alrih. Arindec Otger.

703

Ebur et Rihlind uxor eius tradiderunt ad sanctum Bonifatium quicquid in Sundhemino marcu et in uilla Uuolmunteshusun proprietatis iure habere noscuntur in siluis uel i campis coram his testibus. Altduom. Rimis. Ratgeil. Uuarger. Eggihart. Helichraht Diomman. Herimvot. Otger. Uuargast. Reginmar. Greifing. hoc pacto ut mancipi subtus nominata incontradicta quoadusque uixerint in suo seruitio habeant quorum haec sunt nomina. Reginburg. Reckio. Uuunnihilt.

704.

In Bernolfeshusun Heimbraht tradidit ad sanctum Bonifatium LX iugera. mansa unam. iugera prati J. domum J. horreum J. ista sunt nomina testium. Emhart. Sigiuuar Arindeo. Megino. Helmgoz. Cunimunt. Antger. Suitger.

---

702. C. 9a, 15. Hd. c. Schannat trad. 55. setzt die Urkunde in das Jahr 778; aber das Datum, welche er hinzugefügt hat, steht nicht in der Handschrift. Nach den Zeugen gehört sie in die Zeit Hadamar's.

703 u. 704. C. 71b u. 72a. 196—198. Hd d.

705.

Otger tradidit ad sanctum Bonifatium ancillam suam Liutuuiha. filiumque eius Uuernolfen. in concambium aliorum totidem mancipiorum. sub testibus supra notatis in traditione Ebures.

706. Traditio Greiphinges.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Ego Greiphing dono atque trado pro filio meo Uuitgario ad sanctum Bonifatium quicquid in Ostheimero marcu habere uisus sum proprietatis in terris cultis et incultis campis. siluis. pratis. pascuis. aquis. aquarumue decursibus. mobilibus et immobilibus sine ullius contradictione personae subnixa stipulatione. et seruum unum nomine Fricko. sub istis testibus. Sunarzilab. Sigifrith. Uuitger. Gerolt pr. Uuitger pr. Helmfrith pr. Stareman pr. Carlman pr. Sibigelt pr. Batifrid pr. Ermenolt diac. Uuigbraht diac. Gerbraht subd.

707. Traditio Fridohelmi.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Ego Fridohelm cogitans pro salute animae meae et debitorum meorum dono atque trado ad sanctum Bonifatium martyrem Christi in pago Grapfeld in Bernriod quinque hvobas cum .V. mansis et ad unumquamque hvobam XXX iugera cum mancipiis XX. quorum unus est Reginunart cum quo uestituram aliorum et traditionem facio ea ratione et eo pacto ut quamdiu uixero mihi in usum fructuarium et in seruitium habeam et post obitum meum incontradicte ad predictum sanctum pertineat. Testes huius traditionis. ✝ domnus Hadamarus abbas. Hatto pr. Haicho pr. Adalger p. Moricho p. Uuigger p Eggihart diac. Egilolf d. Dietrih d. Ratheri d. Gerbrat subd. Dietirih p. Thiotgoz subd. Mahtgis.

708. Traditio Helides.

Sacrosancto monasterio cuius uocabulum est Fulda ubi sanctus Bonifatius corporaliter requiescit ubi etiam uir uenerabilis Hadamar abbas multitudini coenobitarum pius praeest pastor. ego Helid dono atque trado ad dignissimis reliquiis pro remedium animae meae parentumque meorum quicquid in Mogontio et in Dienenheim habere dinoscor etiam in Spiozesheim unam hvobam. isti sunt qui hoc audierunt et uiderunt. Uuisirih. Altman. Hunbald. Helpherich. Sigifrid. Albhart. Boxgolf. Ellecho. Steinhart. Batirih. Flambraht.

709.

Dono atque trado ad sarcofagum dignissimi Christi martiris quicquid in Eriueldon et Gotelohon proprietatis uisus sum habendo in terris. campis. pratis. siluis. uineis. pascuis.

---

705. C. 72a, 198. Hd. d.
706. C. 73a, 199. Hd. e.
707. C. 73a, 200. Hd. e. Tr. 58 a.
708. C 74b, 201. Hd. e. Tr. 581.
709. C. 74b, 202. Hd. e. Tr. 575 mit einem Datum, welches in der Handschrift nicht steht

aquis aquarumque decursibus domibus aedificiis. mancipiis. mobilibus et inmobilibus. nom sunt mancipiorum. Sibicho. Fridirih cum filiis III. Heriger. Uuobbo. Oto. Lieb uxor eius cum filiis .II. Reginolt et uxor eius. Abba cum filiis .II. hvoba uacua .I. H aliv. (?) Helphuuin. Uuolfhoh. Uuigger. Albirih. Uuizzo. Herizo. Sandhil Hiltibraht. Uuilla. Uuilla. Nanno. Thioto. Nanna. Uuilla. Benno. Sigilo. Ge filiis .II. Frouilo. Gunzo. Thietila. ea uidelicet ratione ut firmiter et incontradicte i permaneant potestate. et ut illa omnia quae in Bvotesfad ad sanctum Bonifatium pertine diu uixero habeam ad meum seruitium post obitum uero meum illuc reseruata reuertu sunt testes tradicionis. Megingoz. Erih. Erhart. Otan. Babo. Liutung. Regi Thiothelm. Erluuin. Nandheri. Gundolt. Gozo. Engilger. Rvodic. Risolf. R Uuinidheri. Ebernand.

Isti sunt qui censum reddere debent. Folcmar. Uuilla. Geila. Teila. (Richiu. Ratheri. Abba.

710. Traditiones diversae.

1. Ego Helmolt tradidi meum alotum quicquid concessit mihi in finibus Scu aedificiis in siluis sancto saluatori et sancto Bonifatio. isti sunt testes. Friduuuin. Ne Gozboto. Engilhart. Otuuin. Uualtbraht.

2. Uuillikumo et Folcmar tradiderunt ad s. Bonifatium quicquid idem Uuilli in Hettenhusono marku et in eadem captura proprietatis habere uisus est. hoc est XXXIII. aream unam. et unam domum. horreum 1. molendinum 1. cum loco molari. isti su huius traditionis. Reginbald. Reginhart. Albuuin. Folcmar. Otakar.

3. Deganmar. Uuolfrid. Rihheri. Meginheri. item Meginheri et frat haec mancipia . . . . . dominus Hadamarus abbas Berne suo uasallo tradit . . ergo molam et uineas necnon et areas duas.

Vuolfrid Meginhart Riholf et uxor eius filiusque eius et filia eius Heffa. M . . . . . Hiltigart Diozza.

4. Gundakar et Nandung. quicquid predioli habuerunt in Lutteru. uno di Bonifacium dederunt. testes. Eggihart. Ratgeil. Engilhart. Helmolt. Gozboto. U frid. Sigifrid.

5. Rvodolt tradidit ad s. Bonifatium quicquid predii habuit medietatem in Su dorphono marku iuxta terminum Sigimareshusun et per manum Friderici uestitura

6. Betto de Struphidorph tradidit tria iugera ad s. Bonifatium in eadem mark tes et de ipsis cum eadem terra uestituram fecit.

711. Privilegium Iohannis XII. papae.

961, 30. Dec.? Iohannis episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Hattoni uenerando abb rabilis monasterii sancti saluatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Bonifacii martyr quod situm est in loco Boconiae super ripam fluminis Fuldae. tibi successoribusque tuis a

---

710. C. 85b u. 86a (Umschlagblatt) von verschiedenen Händen. 3. vergl. oben Nr. 695. und Chron.
711. Eb. I, 14a und 15a zweimal copirt.

in perpetuum. Quoniam semper sunt concedenda [1] . . . . . .
quatinus prefatum monasterium sancti saluatoris priuilegii sedis apostolicae infulis decoretur ut sub . . . . . .
Et ideo omnem cuiuslibet ęcclesię sacerdotem in prefato monasterio ditionem . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Scriptum per manum Leonis secundicerii sedis apostolicae in mense decembrio. indictione quinta. Datum .IIII. idus decembris per manum Iohannis episcopi et bibliothecarii sanctae sedis apostolicae. anno deo propicio pontificatus domni Iohannis summi pontificis et uniuersalis papę XII°; in sacratissima sede beati Petri apostoli. in mense. VI°. [2]) indictioue quinta.

712. Traditio Ottonis II. regis.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Otto diuina fauente gratia imperator. Nouerit omnium 966, 18 Jan.
sanctę ęcclesię nostrorumque fidelium tam presentium scilicet quam futurorum industria. qualiter nos interuentu dilectissimi fratris nostri Willehelmi sanctę moguntiacensis ęcclesię archipresulis necnon et Wiggeri nostri fidelissimi comitis amico nostro fuldensis ęcclesię reuerendo abbati Erkenbaldo fratribusque illius monasterii quicquid predii uel hereditatis in uillis et marchis subnotatis. scilicet in uilla Culmnaha. et in ûrbah. et in uilla Berhtelesrode in comitatibus Wiggeri uidelicet et Willehelmi comitum haberemus cum omnibus appendiciis et utilitatibus tradidimus et perpetua stabilitate concessimus atque confirmamus. quicquid in illis terminis iusta possessione habere uisi sumus tam in mancipiis quam et in ędificiis. terris. cultis et incultis. curtibus. uiculis. uiis et inuiis. exitibus atque reditibus. quesitis et inquirendis. pratis. pascuis. siluis. aquis. aquarumue decursibus. molendinis. piscationibus seu uenationibus. mobilibus et immobilibus. cum omni integritate seu cuiusque modi utilitate. qua ad nostrum ius idem predium haberi uidebatur predicto abbati Erkanbaldo ac fratribus fuldensis ęcclesię donauimus et confirmauimus in laudem et honorem domni nostri Jhesu Christi et sanctissimi martiris eius Bonifacii archiepiscopi qui in ipso fuldensi monasterio corporaliter requiescit pro ęterno remedio et memoria animę nostrę ac parentum nostrorum. ut omnes abbates eiusdem monasterii absque ullius semper contradictione liberum arbitrium habeant tenendi. donandi. uendendi. commutandi. seu in beneficium dandi seu concedendi uel quicquid sibi libuerit exinde faciendi. Et ut huius traditionis seu delegationis auctoritas per imperiale nostrum preceptum fixum et incommutabile per omne seculorum ęuum permaneat. cartam hanc conscribi et anuli nostri impressione iussimus insigniri. quam et manu propria subtus firmauimus et hunc caracterem nominis nostri transscribi precepimus. Amen.

Signum domni Ottonis serenissimi imperatoris augusti.

Ego Liutoldus cancellarius recognoui.

Datum. XV. kal. febr. anno dom. inc. DCCCC. LX. VI. indictione decima. Actum Mulinhusen feliciter in domno amen [1]).

---

[1]) Gleichlautend mit dem Privilegium Marinus II. von 943, mit Ausnahme der angegebenen Abweichungen.
[2]) Ich glaube, dass diese Zahl an einer unrechten Stelle steht und hinter das Wort apostoli gehört; der Name des Monats ist ausgelassen wie in früheren Privilegien.

712. Eb, II, 40a. Tr. 587. [1]) Der Name des *Erkanbald* ist offenbar falsch; im Jahre 966 war Hatto II. Abt. Schannat hat daher an der ersten Stelle *Hattoni* geschrieben, an der zweiten den Namen ganz weggelassen.

713. Privilegium Iohannis XIII. papae.

Iohannes episcopus seruus seruorum dei karissimo nobis in Christo filio Uuerinh
969, 8. Nov. sacri cenobii uuldensis abbati religiosissimo et per eum suis successoribus abbatibus in perpe
Desiderium quod ad religionis propositum sanctorumque locorum stabilitatem pertinere mons
sine aliqua est deo auctore mora perficiendum ut ex hoc uigor religionis sanctę roboretur et e
sanctis locis salus et indempnitas solidetur. nobis quoque lucri potissimum premium a con
omnium deo in regnis celestibus adscribatur. Igitur quia per interuentum domni Ottonis
lentissimi piissimique imperatoris augusti nostrique spiritalis filii et sanctę ecclesię defensoris
nominatus Uuerinharius abbas postulauit a nobis quatenus uenerabile monasterium cui pr
uidetur quod olim a sanctę memorię Bonifacio episcopo ad honorem dei et domini nostri salu
in loco qui uocatur Boconia erga ripam fluminis Ultaha constructum priuilegii summę
apostolicę infulis decoretur. et sicut per sanctissimi papę Zacharię constitutionem aliorumque
rabilium pontificum predecessorum decessorumque nostrorum precepta dicioni sanctę nostr
deo auctore deseruimus ęcclesię subpositum est. ita perpetuis temporibus perseueret et nullius
quam alterius ęcclesię iurisdicionibus summittatur. quapropter piis desideriis fauentes hac
auctoritate id quod exposcitur digno effectui mancipamus. ideoque omnem cuiuslibet ęc
sacerdotem in praefato monasterio dicionem quamlibet habere aut auctoritatem preter sedem
stolicam prohibemus. ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem sol
quispiam presumat omnimodo celebrare ut profecto iuxta id quod subiectum apostolice sedi
tate priuilegii consistit. inconcusse omni tempore dotatum permaneat locis et rebus uniuer
tam eis quas a primordio sibi uendicare debet uel quas moderno tempore tenet et possidet
eis quas futuris temporibus in ius ipsius sacri monasterii diuina prouidentia augere ex do
oblationibus decimisque quorumlibet Christi fidelium uoluerit absque ullius personae contradi
firmitate perpetua perfruatur. Adicientes autem pro magno amore prefati piissimi et christ
simi domni Ottonis imperatoris augusti specialiter constituimus ut isdem uuldensis abbas
alios abbates Galliae seu Germaniae primatum sedendi in omni loco quo conueniant obtineat
non et archimandrita consultior et honorabilior nostra apostolica auctoritate permaneat. C
tuimus quoque per huius nostri decreti paginam ut quicumque cuiuslibet ęcclesię presul uel
cumque dignitate predita persona hunc nostri priuilegii tenorem quem auctoritate beatissimi a
lorum principis cuius uice fruimur confirmamus et recorroboramus uiolare et transgredi tempt
anathema sit et iram dei omnipotentis incurrens a cetu omnium sanctorum alienus existat et
minus prefati monasteri dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica in on
auctoritate subnixa.

Scriptum per manum Stephani scriniarii notarii et regionarii sanctę romanę ęccle
mense octobrio et indictione tertiadecima [1]).

Datum .VI. idus nouembris. per manum Uuidonis episcopi et bibliothecarii sanctę
apostolicę anno pontificatus domni nostri Iohannis terciidecimi papę quarto. imperii uero
nostri Ottonis augusti maioris octauo et minoris secundo. indictione XIII.

---

713. CU. des 11. Jahrhunderts; Eb. I, 15b. Dioec. 243, 11. Eine zweite kürzere und abweichen
sung steht bei Eb. I, 45a mit dem Datum: scriptum per manum *Leonis* secundicerii sed. apost. in mense de
indictione quinta. [1]) Die Indiction ist unrichtig; Schannat hat daher undecima geschrieben, was zu den Regieru
ren auch nicht stimmt; aber auch in diesen hat sich Schannat Aenderungen erlaubt.

714. Praeceptum Ottonis II. imperatoris.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Otto diuina fauente clementia imperator au- 973, 22 Oct.
stus. quoniam utilitatibus aecclesiarum imperatoria auctori | tate nos prouidere oportet si quid,
mmodi faciendi in possessionibus ad easdem pertinentibus aecclesias ab earum rectoribus inten-
ur a nobis roborari decet. Idcirco nobis rogatu fidelium | nostrorum. Adalberti scilicet sanctae
igadaburgensis aecclesiae archiepiscopi. et Uuerinharii uenerandi abbatis sancti fulden-
coenobii. concambium ab illis in presentia piissimi genitoris nostri | Triburie factum. nostra
n auctoritate roborare decreuimus. Dedit sane archiepiscopus mutuaria concambii lege de rebus
clesiae suae in ius et proprietatem sancti martyris Christi Bonifatii quicquid | in prouintia et
itatibus australis Thuringiae dono et munificentia eiusdem serenissimi genitoris nostri. nostro-
. in locis subnotatis proprium aecclesiae suae uisus est habere. hoc est Dungide. et Don-
ıa. et Bröheim. et Ostmilinge. et Cruciburg. totamque uuestmilingero marcam in
ibus locis et rebus cultis et incultis. et Thachebechi. et Uualchesleba et Còrnere. et
linge. et Rokkessteti. et Salzunga cum omnibus appenditiis et utilitatibus suis. tam in
lesias quam in aliis aedificiis. et mancipiis utriusque sexus terris cultis et incultis. uineis.
is. pascuis. siluis. uenationibus. piscationibus. salinis. aquis. aquarumue decursibus. molendinis.
ilibus scilicet et immobilibus. uiis et inuiis. exitibus et reditibus. quesitis et inquirendis. et
ibus utilitatibus uel pertinentiis suis. Et ut hoc concambium firmum et stabilem permaneat. rogatu
dem archiepiscopi nostri quicquid in Drikkestedi utilitatis uel proprietatis uisi sumus habere
andem mutationem munifica largitate transfundimus et donamus. Item e contra de possessionibus
ti Bonifatii martyris praescriptus uenerabilis abbas Uuerinharius pari mutuatione concambii
t in ius et proprietatem sancti Mauritii martyris quicquid in Frekenleba et Scekkensteti.
ıeri. Lembeki. et Fateresrod. Kerlingorod. Mannesfeld. Duddondorf. Rodon-
lli. Nienstedi. Purtin. et Elesleba. aliisue uillis uel uillarum partibus. quas sclauanicae
liae inhabitant ad haec loca pertinentibus cum omnibus utilitatibus et appenditiis suis. tam in
esiis. aliisue aedificiis. quam in mancipiis utriusque sexus. terris. cultis et incultis. uineis.
is. pascuis. siluis. piscationibus. aquis. aquarumue decursibus. molendinis. mobilibus scilicet et
ıobilibus. uiis et inuiis. exitibus et reditibus. quesitis et inquirendis uisus est habere. Quoniam
r utriusque loci tuitio uel defensio nobis pertinet. id ipsum concambium sicut in praesentia
imi genitoris nostri per manus aduocatorum. Ricdagi scilicet sanctae magadaburgensis
lesiae. et Adalberti sancti fuldensis coenobii traditum et confirmatum est. nostra item aucto-
e roboramus et confirmamus. Et ut haec auctoritatis nostrae confirmatio utrique parti firma
abilis permaneat. hanc concambii cartam conscribi et anuli nostri impressione signari iussimus.
n et manu propria subtus firmauimus.

Signum domni Ottonis (M) magni et inuictissimi imperatoris augusti.

Uuillisus notarius ad uicem Rotberti archicancellarii subscripsi (S)[1]) (R).

Data XI kal. novembr. Anno dominicę incarnationis dcccc. lxxiii. indict. II. Anno regni
ıi Ottonis iunioris serenissimi imperatoris augusti .XIII. imperii autem .VI. actum Altstedi
ter in dei nomine amen.

---

714. OU. Eb. II, 21a. Tr. 588. [1]) Das Siegel fehlt. Die Indictionszahl ist nicht richtig: dagegen stimmen ihre des regnum und imperium. Böhmer vermuthet, die Urkunde gehöre vielleicht in das Jahr 974.

715. Immunitas Ottonis II. imperatoris.

975, 27. Mai. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Otto diuina fauente clementia imperator au
Constat nos diuina dispensante gratia caeteris supereminere mortalibus. unde oportet ut cuius praec
muncre eius studeamus modis omnibus parere uoluntati. quapropter comperiat | industria atque
omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet et futurorum. quia uir uenerabilis Vuerint
abba ex monasterio quod dicitur Fulda. quod est situm in pago Grapfeld. constructum in honor
Bonifatii martyris Christi. ubi idem gloriosus martyr corpore quiescit. | adiens excellentiam c
nostri quando primum ad praefatum locum uenimus. obtulit nobis quandam antecessorum nos
Pipini uidelicet. Ludeuuici. et Chuonradi. Heinrici. necnon et genitoris nostri be
moriae Ottonis imperatoris augusti auctoritatem. in qua | continebatur qualiter idem pr
carissimi praefatum monasterium cum monachis ibidem deo famulantibus et cum rebus uel
bus ad se iuste pertinentibus sub sua constituissent defensione et munitatis tuitione. Obs
namque praescriptus abba | ut similiter ipsum monasterium cum monachis ibidem deo milit
et cum rebus ac hominibus sibi legaliter aspicientibus sub nostra constitueremus defensio
praefatorum regum auctoritati nostram iungeremus auctoritatem. cuius peticionem quia iustam
rationabilem esse iudicauimus. et beneficio quod postulauit assensum praebuimus. et ideo
auctoritatem propter diuinum amorem et uenerationem sancti loci ipsius tranquillitatemque fi
ibidem consistentium circa ipsum monasterium fieri decreuimus. per quam in futurum sa
atque iubemus. ut nullus iudex publicus [1] . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
manu propria subtus eam firmauimus et anulo nostro sigillari iussimus.

Signum domni Ottonis (M) imperatoris augusti Folcmarus uice Uuillegisi capellani notaui (R) (S).

Data VI kal. iun. anno dominicae incarnationis dcccclxxv indict. II. [2]) anno uero domni Ottonis XIIII imperii VII. actum Fulda.

716. Praeceptum Ottonis II. imperatoris.

975, 2. Juni. In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Otto diuina fauente clementia imperator aug
Quoniam ea quę monasterii locis deo dicatis a fidelibus sanctę dei ęcclesię iure traduntur. auctoritate corroborari debentur. idcirco notum esse uolumus omnibus nostris tam futuris presentibus fidelibus. qualiter quędam matrona nomine Wentilgart. quę sub regali et im patrocinio nostro semper esse uidebatur. nostram adiit serenitatem postulans ut cum licentia quoddam predium suę hereditatis cenobio sanctę fuldensis ęcclesię in honore domni nostri Christi necnon et sanctę dei genitricis semperque uirginis Marię atque sancti martyris Be sua beniuolentia contradere liceret. Nos quoque quoniam sub publica defensione nostra patrocinio nostro hactenus esse uidebatur. pię peticioni eius nostrę serenitatis aures accomod

---

715. OU. Eb. I, 111a. H. F. II, 148, 35. [1]) u. s. w. wie in der Urkunde Otto's I. vom Jah
[2]) Die Indictionszahl sowie die Jahre des regnum und imperium stimmen nicht; sie sind sämmtlich um e
heit zu klein.

716. Eb. II, 23a. Tr. 589.

stituimus etiam et ad praebendam eorundem fratrum sp[ecialiter delegamus quicquid in locis notatis usque ad hęc nostra tempora sub praedecessorum nostrorum uisi sunt habuisse tem id est in ipso monasterio. uel locis istis. scilicet Dafdaho. Ingimarestat. Sulaho. Os Buocho [Haselaha cum aliis uillulis ad illas] pertinentibus necnon in uilla quę Vargelao i deresteti dicitur. cum quibus duabus praefatum monasterium in die cons[ecrationis dotatum est ut audiuimus. Volumus etiam ut in his locis quę subseri[buntur nullam uiolentiam p ab aliquo. quę fideles quique pro animarum suarum remedio eidem contulere monasterio Negelstedi. Melre. Gleddestedi. Ysanesheim. Keistriche. uel Uhsino. quę specialiter [debent habere dominio. haec] igitur loca et quicquid in quibuscunque ea pertinere dinoscitur. ad peculiarem praebendam fratrum in praefato monasterio Rad deo famulantium constituimus atque delegamus. et ut nullus successorum nostrorum [regum u ratorum] neue aliquis praedicti fuldensis cenobii abbas de eisdem rebus quicquam auferre uel alic ficare presumat. firmissime praecipimus atque iubemus. Propter iustam uero et rationabilem pe dilecti et fid[elis nostri Egberdi] cancellarii praefatę autem ecclesię praepositi. ne inter abba densem et eius loci praepositum aliqua surgat controuersia in posterum. ad perpetuam emunitate positure in Radesdorf. praenominato Egberdo et omnibus successoribus [eius] praepositi ius uillicationis omnemque rationem in aministrandis rebus ecclesię confirmamus. saluo tantum antiquo. qui specialiter de eadem uillicatione debetur uel abbati uel eius fratribus vel canon praescripto loco consistentibus.

Signum domni Ottonis inuictissimi (M) imperatoris augusti.

Egbertus cancellarius ad uicem Uuilligisi archiepiscopi et archicapell[ani] . . . .

Data .XII. kal. iunii Anno dominicę incarnationis DCCCCLXXVII°. indict. V. Anno regni pii Ott[onis XVI. imperii uero .X. actum Fuldae in dei] nomine amen.

718. Traditio Ottonis II. imperatoris.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Otto diuina fauente clementia imperator augu Quoniam regię uel imperatorię dignitatis officium esse dinoscitur ut monasteria uel loca de sanctis eius dicata ob diuini cultus augmentum nouis semper auctoritatibus roboremus. idcirco tum esse uolumus omnium fidelium nostrorum tam presentium quam et futurorum industrię. qui nos pro remedio animę domni genitoris nostri scilicet imperatoris augusti Ottonis proque sal tate regni et imperii nostri necnon et pro spe diuinę remunerationis pro sanitate quoque fi coniugis nostrę Theophanię. quicquid predii uel hereditatis in ciuitate Sletheim. in Thuringię. in comitatu Wiggeri habere uisi sumus. uidelicet mancipiis. terris cultis et inc edificiis. uiis et inuiis. exitibus et reditibus. quesitis et inquirendis. pratis. pascuis. siluis. a aquarum decursibus. molendinis. piscationibus. cum omnibus appendiciis seu cuiuscunquemodi tatibus ad nostram imperialem dignitatem haberi uidebatur. fratribus deo sanctoque Bonifac fuldensi monasterio die et nocte deuote famulantibus in perpetuam proprietatem donauimus. eo le et conditione ut fratres prefati monasterii teneant et possideant et suis utilitatibus sicut libuerit ea nostram donationem adiungant. Precipimus etiam nostra regia et imperiali auctoritate ut nem

---

[2]) Ueber der Zeile befand sich ein Siegel.

718. Eb. II, 22a. Tr. 590.

uocatione intromittat. nisi quem abbas et fratres fuldensis monasterii sibi utilem elegerint et tuant. Preterea precipimus et confirmamus omnia bona fuldensis ęcclesię specialiter ea quę et antecessores nostri imperatores et reges illuc pro animę suę remedio contulerunt ut nullus ısorum ab eodem uenerabili monasterio aliquid tollat uel in beneficium suscipiat preter minies ęcclesię quibus iure debentur bona ęcclesię pro defensione loci. ne forte quod absit rareıus monasterii facultatibus monachi incipiant egere et thesaurum ęcclesię necessitate cogente ınt pro corporum sustentatione distrahere. sed magis quę sua sunt seruentur monasterio et ıę nos ęęlestia premia speramus consequi largiendo. alii ignem ęternum mercentur auferendo iistrahendo. Vt autem presentis precepti confirmatio nostris futurisque temporibus firmius tur ueriusque ab omnibus fidelibus credatur. hanc cartam conscribi nostroque sigillo iussimus iri.

Signum domni Ottonis imperatoris. Ego Folcmarus cancellarius recognoui. Datum al. iun. indictione .II. [1]) Actum Fulde feliciter in domino amen.

719. Traditiones Ertagi.

978 und 980.

720. Praeceptum Ottonis II. imperatoris.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Otto diuina fauente clementia imperator augustus. 979. 30 December.
ıus cristianae fidei religiosis cultoribus ac regiae et imperialis excellentiae magnitudinem | fidedebita iure honorantibus per subiectum adhibiti scripti titulum patere uolumus quomodo fidelis : Uuerinharius vuldensis ecclesię abbas venerandus nostram adiuit clementiam reclao | sese de altercatione quadam inter se et Gozbertum heroluesveldensis ecclesiae abbatem s habita eo quod ipse iam dictus abbas Gozbertus in fluuio quodam Hursilla vocato qui in Lupinzgovve a ripa ad ripam | sine spatii intermissione gurgustium [1]) percutiendo hoıus suę ecclesię ac sibi naualis cursus transmeatum vetaret. Proinde humiliter nostram precatus ıagnificentiam vt legatis ex nostris sacramentariae | inquisitionis testimonio a populis in pago minis antefati circa ripas habitantibus sciscitaretur possitne annon sibi ac suis decursus ille m fluuii superius scripti per alueum secundum legem a prędicto abbate prohiberi et sic per ationem illorum relatus terminus litigio nostra auctoritate poneretur. Hanc itaque petitionem nos non renuentes inquisitionis et amouendę litis causa illuc delegando nostros fideles Deocum uidelicet metensis ecclesię episcopum et Hildiboldum vuormaciensis ecclesię prouiı ac cum eis comites nostros Sigebertvm. Sigefridum. et Brunonem aliosque comı quos ipse abbas vuldensis Vuerinharius nomine in breue suo ad pręsens ac futurum onium notatos secum tenet comperta rei ueritate ab eis mutuam inter abbates litem interdixiıc viam fluminis fractione gurgustii pandere iubentes vt deinceps per illud nauigantibus tan-

---

[1]) Schannat hat die Zahl verändert und V. geschrieben und setzt die Urkunde in das Jahr 977. Da sich . dem Immunitätsbriefe Otto's II. vom Jahre 975 derselbe Fehler in der Indictionszahl findet und da die obige le in Fulda an demselben Tage, an welchem jener Brief, ausgefertigt ist, so glaube ich, dass sie in das Jahr ıört.

719. Aus Eb. mitgetheilt in meinen tradit. fuld. c. 54 und 73.

720. OU. Eb. II, 39a. H. F. II, 149, 36. [1]) Bei Eb. die Glosse: i. *rüse*.

tum spatii in itinere pateat quod duę naues tripedalem mensuram in fundo habentes vt ne tram tangat sibi inuicem sine palorum vtrimque fixorum etiam tactu occurrere possint nosti natione nouiter statuimus ac nostrae auctoritatis pręsenti pręceptione abbati prędicto Vueri et hominibus ecclesię vuldensis cui pręest successoribusque suis viam per flumen antefat petuo habendum concessimus sicut a fidis relatoribus inter abbates Hadamarum videli densis congregationis et Haganonem heroluesveldensem beatę memoriae Ottonem ge nostrum imperatorem augustissimum hęc eadem fideli legatione fecisse comperimus. Et nostrae dominationis concessio firmior in futuris temporibus a eynctis fidelibus habeatur hoc dominationis praeceptum inde conscribi manuque propria svbtvs notatvm sigilli nostri inpr iussimus assignari.

Signum domni Ottonis inuictissimi (M) imperatoris augusti [2]).

Hildiboldus episcopus et cancellarius ad uicem Uuilligisi archicapellani rec

Data III kal. ianuar. Anno dominicę incarnationis DCCCCLXXVIIII. indictione VI vero regni secundi Ottonis XVIII. imperii autem XII [3]) Actum Palide in dei nomine felicite

721. Praeceptum Ottonis II. imperatoris de foresto Branuirst.

980 25 Jan. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Otto diuina fauente clementia imperator aug si piis petitionibus fidelium nostrorum benignam assensionem praebemus inde procul dubio sentis commoda salutis et aeternae | mercedis praemia nobis oriri posse confidimus. Quocirca nium fidelium nostrorum tam praesentium quam et futurorum industriae pateat qualiter fidelis n Vuerinharius vuldensis ecclesiae videlicet venerabilis abbas | nostram adiuit celsitudinem di nobis quomodo forastum quendam ad ecclesiam cui praesidet pertinentem nostrae dominationis iutorio in perpetuum ecclesiae ius vellet submittere ita ut nullus in eo uenationis aut | alt commodi vsum sine illius et futurorum adhuc abbatum licentia possit habere rogauitque magi dinis nostrae excellentiam vt banno praeceptoque nostro ne quis hoc faceret firm interdiceremus. Nos itaque petitioni illius assensum praebentes super forastum eum Branuirst nominatvm incipientem de Milsiburg seseque trahentem in fluuium Huna uoc exinde ad uillam Vuizilahes indeque in Ruhenvuesberg. et deinde in Uuasgunberg inde in Uuldam inferius et de Vulda in Ruhunbach. de Ruhunbach in kuningesv et inde in Suuarzanauurt. deinde in grabananhoug. post in Rinaha inferius. inde in H aha. de Hunaha inferius in Eidrahavuag. de Eidraha superius usque illuc quo eme inde superius in Ruotgeresberg. hinc in Lintberg. inde in Lollünburg. sic in Ni indeque superius ad locum qui dicitur Adalhardes. et hinc iterum ipse tractus ducitur ad Milsiburg. bannum nostrum facere iussimus nostraeque dominationis auctoritate in pe ius ecclesię et adhuc viuentis futuroramque abbatum ad integrum confirmauimus. ita ut nemo licentiam praedicti abbatis successorumque illius in eodem forasto superius nominato dehinc aut alium aliquem vsum habere si regiae vel imperialis gratiae particeps esse velit praesum ut hęc nostrae confirmationis auctoritas in futuris temporibus firmior habeatur hoc nostrae nationis pręceptum inde conscriptum sigilli nostri inpressione signare iussimus manuque prop infra uidetur insuper corroborauimus. [1])

---

[2]) Rechts von dieser Zeile befand sich das Siegel, welches fehlt. [3]) Die Indiction und die Jahre d gierung sind wiederum zu klein. Im Jahre 979 zu Weihnachten war übrigens Otto II. in Pöhlde bei Alt

721. OU. Eb. I, 112a. Buchon. 336. [1]) Eb. hat noch einen Zusatz, welchen das Original nicht dagegen fehlt bei ihm der ganze Schluss mit dem Datum.

eius | pręceptiones in quibus continebatur quomodo antedictus imperator magnus Karolus eccl-
siae vuldensi in honore sancti Bonifacii martyris ibi constructae et consecratę sua pręceptione
nouo contradidit omnes vtilitates et immunitates ac iustitiam quę ab hominibus eiusdem eccles
ingenuis seu liberis aut servis ad regium | vsvm et fiscum a publicis exactoribus solitę erant exi
et donari in pago Moynichgouue dicto ad stiptem et staplum villę Omundestat vocatę in
aliquibus audientiis. seu fredis. vel bannis. aut aliis quibuscumque solutionibus. ita vt nullus co-
mes vel iudex. seu publicus exactor aut vlla iudiciaria persona | aliquam potestatem in pręfata
immunitate vel iustitia agenda excepta illa sola lege quę ad ecclesiam antefatam pertinet exer-
cere pręsumat pręter abbates et aduocatum quem ipsi super hoc negotium constituerent. et
ut ipse imperator pręlibatus nouiter sua eiusque successores reges et imperatores omnia
hęc suis post eum pręceptionibus confirmauerunt. Pro rei tamen firmitate petiit celsi-
tudinem nostram vt nos denuo id ipsum nostra donatione confirmaremus. Cuius petitionem
ob amorem dilectae genitricis nostrae Theophanię videlicet imperatricis augustae et inter-
uentum fidelium nostrorum Vvilligisi mogontinę sedis archipręsulis ac Hildibaldi vuor-
maciensis cleri episcopi benigne suscipientes eidem ecclesiae nostrae dominationis hoc nouum pręc-
ceptum decreuimus fieri. per quod regia potestate firmiter iubemus ut nullus comes vel iudex
publicus exactor aut ulla iudiciaria persona seu aliquis de fidelibus nostris in prędicta vtilitate
immunitate aut iusticia a supra scripto Karolo magno imperatore illuc tradita et a suis succes-
soribus vsque ad nos confirmata praesenti aliquam aut futuro tempore potestatem exerceat aut
mines praenotatę ecclesię tam ingenuos seu liberos vel seruos in locis eiusdem ecclesię aut al
commanentes in aliquibus negotiis distringere pręsumat siue ullas legationes aut redibitiones in
eandem immunitatem excepta iustitia soli ecclesię antefatę agenda exigere aut facere audeat. se
liceat prędicto abbati Branthoho suisque successoribus pręfatam immunitatem a beatę memori
Ottone auo nostro et ab ęquiuoco illius genitore nostro imperatoribus augustis et a prędecesso
ribus eorum post traditionem Karoli imperatoris confirmatam absque omnium hominum contra
dictione iustitiam dare et accipere. Et ut hęc nostrę donationis confirmatio firma modo et ultra
permaneat hoc praeceptum inde conscriptum signare iussimus manuque propria ut infra videtur
corroborauimus.

Signum domni Ottonis (M) gloriosissimi regis.

Hildibaldus episcopus et cancellarius uice Uuilligisi archicapellani recognoui. (S)

Data VI nonas ivlii. Anno dominicę incarnationis DCCCCLXXXV. indictione XIII. Anno
vero tertii Ottonis regnantis secundo. Actum Franconovurt in dei nomine feliciter amen.

724. Traditio Hartmanni.

Nouerit presentium ac futurorum pia deuotio quemadmodum vir quidam nobilis. Har-
mannus nomine. cum consensu et annisu uxoris suę Hiltigundis matronę predium suum qu
uocatur Scamberaha cum possessoribus cunctisque possessionibus suis ad sanctum Bonifaci
preciosissimum martirem qui in fuldensi requiescit ecclesia tradidit ea lege et conditione. ut ip

---

724. Eb. II, 81b. Die Urkunde fällt unter Branthoh I, Abt von 983—991. Schannat trad. 631 hat d
Schluss von den Worten *haec traditio* an weggelassen und setzt sie um das Jahr 1137.

rtmannus et prefata coniux eius Hiltegunt locum qui dicitur Mursina cum omni ad eum tinentia ad uitę suę terminum haberent et post mortem ipsorum omnia ad usum fuldensis monasterii redirent. Predium autem s. Bonifacio in loco qui dicitur Muggestat et in Sundilin- cum mancipiis inhabitantibus ipsi heredesque ipsorum perpetualiter possidendum et incolendum iderunt. Hartmannus uero pro beneficio suo ut nullam omnino faceret expeditionem nulque seruitutem. nisi cum potestas regia aut abbatis necessitas eum secum ire compelleret. Hęc tio facta est sub Ottone imperatore qui et confirmauit eam et sigillo suo roborauit precepit- ut inuiolata et firma semper permaneat. Acta sunt hęc Fuldę sub abbate Brantoho simul te fratrum concilio. et sunt hi testes. Bernhart. Chunimunt. Trutwin Boppo. Gozwin. lbraht. Folcmar. et alii.

725. Priuilegium Iohannis papae.

Iohannes episcopus seruus seruorum dei karissimo nobis in Christo filio Hattoni coe- 995, 31 October. sacri uuldensis religiosissimo et a nobis consecrato abbati et per uos cunctis abbatibus suc- ibusque uestris in laude et dei seruitio ibidem permanentibus in perpetuum. Desiderium d propositum sanctę religionis sanctorumque locorum stabilitatem pertinere monstratur. sine contradictione est deo auctore perficiendum. ut ex hoc uigor religionis sanctę roboretur. et sanctis locis salus et indemnitas solidetur. nobis quoque lucrum potissimum a conditore um deo in regnis cęlestibus asscribatur. Igitur quia per interuentum domni Ottonis excel- simi regis nostrique spiritualis filii et futuri dei gratia imperatoris et sanctę romanę ęcclesię soris piissimi uotumque piissimę auię suę Adalheidę imperatricis augustae soluendum to abbas a nobis postulauit. quatinus iam dictum uenerabile monasterium quod olim a sanctę orię Bonifacio archiepiscopo ad honorem dei et domni nostri ac saluatoris in loco qui uocatur nia erga ripam fluminis quod dicitur Fulda constructum est. priuilegii summę sedis apostolicę is decoretur. et sicut per sanctissimi papę Zacharię constitutionem aliorumque uenerabilium ecessorum nostrorum pontificum pręcepta dicioni sanctę nostrę cui deo auctore deseruimus ec- ę suppositum est. ita perpetuis temporibus perseueret et nullius umquam alterius ecclesię iuris nibus summittatur. Quapropter piis desideriis fauentes hac nostra auctoritate id quod exposcitur o effectui mancipamus. ideoque omnem cuiuslibet ęcclesię sacerdotem in prefato monasterio nem quamlibet habere uel auctoritatem prętor sedem apostolicam prohibemus. ita ut nisi ab te monasterii iam nominati fuerit inuitatus neque missarum sollemnia aliquis celebrare presu- omnimodo. ut profecto iuxta id quod subiectum apostolicę sedi firmitate priuilegii consistit inconcusse tempore dotatum permaneat. locis et rebus uniuersaliter tam eis quae a primordiis sibi uendicare t uel quae moderno tempore tenet et possidet quam et eis quae futuris temporibus in ius ipsius monasterii diuina prouidentia augere ex donis et oblationibus decimisque quorumlibet Christi um uoluerit absque ullius personę contradictione firmitate perpetua perfruatur. et isdem uul- s abbas ante alios abbates Gallię seu Germanię primatum sedendi in omni loco conuentuque a apostolica auctoritate obtineat. adicientes pro amore prędicti regis Ottonis spiritualis filii i iam dicto Hattoni abbati. ut in missarum sollemniis dalmatica et sandaliis cum nostrę

725. CU. aus dem 11. Jahrhundert; Eb. I, 13a. H. F. II, 151, 39. Eine zweite, theilweise sehr veränderte ig steht bei Eb. I, 44a.

apostolicę auctoritatis licentia utatur. Constituimus per huius nostri decreti paginam ut q cuiuslibet ecclesię pręsul uel quacunque dignitate predita persona hunc nostri priuilegii quem auctoritate beatissimorum apostolorum principis cuius uice fruimur confirmamus et co mus uiolare et transgredi temptaverit anathema sit et iram omnipotentis dei incurrens a c omnium sanctorum alienus existat et nihilominus prefati monasterii dignitas inuiolata pe apostolica auctoritate subnixa.

Scriptum per manum Georgii scriniarii et notarii sanctae romanae ecclesiae. i octobrio VIII. idus. Bene valete.

Datum .II. kal. nouembres per manum Iohannis episcopi sanctae albanensis eccl bibliothecarii sanctae sedis apostolicae mense octobrio die .XXXI. indictione VIII.

726. Priuilegium Gregorii V. papae.

907. 7 Februar. Gregorius episcopus seruus seruorum dei. Omnium fidelium presentium uidel futurorum noticię pateat. qualiter per meritum dignitatis Hattoni fuldensis ęcclesię abbati rando id quod nostri antecessoris pietas concessit nostra deuotio non denegauit. ideoque quia lauit a nobis dignum duximus ut eiusdem loci supradictę ecclesię uenerabili antecessoris renouando confirmaremus concessum. Venerabilis enim antecessor noster illum supradictum a Romae consecrauit eique debitę subiectionis iugum subeunti concessit cum dalmatica et sa missam celebrare. Ad quod animum uertentes. quia specialius aliis suis consimilibus nost manę ecclesie famulatur. specialius digniore munere condonari decreuimus. Quare sine om tradictione nostra auctoritate apostolica concedimus. ut cum dalmatica et sandaliis missam c talique pignore nostrę romanę ecclesię subiectione presignetur. Scriptum per manus Petri narii notarii et scriniarii sanctę romanę ecclesię anno dominicę incarnationis nongentesimo | gesimo] [1]) septimo. mense februario indictione decima. Bene valete. Datum VII. idus feb manus Iohannis episcopi sanctę albanensis ecclesię et bibliothecarii sanctę apostolicę sedis

727. Determinatio advocationis fuldensis ecclesiae.

In dei nomine ego Erchanbaldus dei gratia sanctę mogontinę sedis archiepiscop densis autem procurator adhuc licet indignus· eiusdem sanctę fuldensis ęcclesię fidelibus. Q iusta petuntur | dignum existimans assensum prebere decreui suggestionem dilecti filii mei donis comitis gratanter adimplere. Idem enim filius meus Lando comes quantum est in omnibus hominibus pacem | habere cupiens rogauit ut aduocationem fuldensis ęcclesię quę neret in mei presentia circumduci et determinari iuberem. ea uidelicet ratione ut inter se quos aduocatos | qui se per circuitum undique attingunt pax et concordia firmior permanea suorum terminos finium ut fortius ita etiam concordius unusquisque illorum pacificare ac dere | queat. Quod pactum pacis et concordię cum placuisset omnibus tam pusillis qua ioribus aduocationem predicti comitis in nostri presentia circumduci et determinari fecimus.

---

726. Eb. I, 12b. [1]) Diese Zahl fehlt bei Eberhard; ich habe sie ergänzt.
727. OU. Copiar. XI, 119; ein Bruchstück bei Brower 160; Buchon. 327.

nodum sub Sigehardo decessore meo determinatam ueraciter didicimus a decrepitis et ex-
stis senioribus adhuc in carne spirantibus. Hęc est autem terminatio. ubi Iazaha influit in
ldam. et sic ascendendo ex ista parte Branfirst usque in lapideum pontem. inde ascendendo
Hunam usque in Friosanaha et sic per Friosanaha ascendendo usque ad Ruothardes.
oblique super Owelesberc inter terminos duarum uillarum Diodericheshusun et Hei-
felt. et sic oblique super illam hart. inde descendendo in Haholdesbach. ibi oblique in
icenrohd. et sic recte in Reidelberch in illum fontem. inde descendendo in Luthram.
blique super Luthram usque ad Ögenroth in illum fontem. et sic recte ante se in Mithebach et
Mithebach deorsum in Fuldam. ibi oblique super Fuldam usque in villam Smalanaha. et sic
iam quae clericorum uia dicitur usque in Tugilhoubeth. et per Tugilum descendendo usque
canfuldam. inde per Scanfuldam deorsum in Hegibach. inde per Hegibach ascen-
o usque in Amenbrunnun. et sic ascendendo usque ad Steinenstamph. et ibi descen-
o in nigram Calbaha. et sic per nigram Calbaha usque in puram Calbaha. et sic per
m Calbaha descendendo usque in Fliedena. inde per Fliedena deorsum usque in Weide-
nesbruggun. et sic sursum in Reinneuuech. inde per Reinneuuech usque ad
kandenstein. inde in Mosam. inde in ueterem Slyrepham. et sic descendendo per
em Slyrepham usque ad terminos uillę Heribrahteshusun. inde ad Reggisesfelt. et sic
mm per Slyrepham usque in Slytisam. et ibi per quandam uiam usque in Meisenge-
id in illam stratam et sic per illam stratam descendendo usque in Iazaha. inde deorsum per
m usque in Fuldam. quam etiam determinationis noticiam precepi subter assignari et ne futuris
oribus possit in dubium uenire cartam conscriptionis huius sigillo meo insigniri. (S)

Scripta siue data XVIII. kal. Iulii. Anno primo pontificatus domni Erchanbaldi archi-
opi. qui est annus DCCCCLXXXVI [1]) ab incarnatione domini. indictione VII. Actum Fuldę
i nomine feliciter amen.

728. Priuilegium Silvestri iunioris papae datum Erkanbaldo abbati.

Siluester episcopus seruus seruorum dei dilectissimo filio Erkanbaldo uenerabili ab- 999, 31 December.
sacri monasterii saluatoris nostri Ihesu Christi cunctisque tuis successoribus abbatibus eiusdem

---

[1]) Das Jahr sowie die Indiction sind unrichtig. Ercanbald wurde Abt 997 nnd Erzbischof von Mainz 1011.
mat hat deshalb das Datum weggelassen.

728. Dieses Privilegium ist in einer dreifachen Fassung vorhanden; A in einer Copialurkunde des 11. Jahr-
rts; B bei Eb. I, 16b; C bei Eb. I, 46a. A stimmt bis auf wenige Worte, welche nicht wiederholt werden
en, mit dem Privilegium Marinus II. von 943 überein und hat folgenden Schluss, in welchem die Indiction
ar falsch ist: »Scriptum per manum *Theodori* notarii regionarii atque scriniarii sancte romanę ecclesię in mense
o et indictione prima. Datum VI. kal. apriles per manum *Nycolai* primicerii summę apostolicę sedis anno deo
cio pontificatus domni nostri *Siluestri* summi pontificis et uniuersalis iunioris papae in sacratissima sede beati
apostoli primi in mense et indictione .I.« B ist verdächtig und scheint interpolirt, indem das Andreaskloster
n erwähnt wird, welches erst Papst Clemens II. im Jahre 1046 dem Abt von Fulda schenkt. Deshalb habe
abgedruckt, jedoch mit der Schlussschrift von B, da es in C nur kurz heisst: Datum .II. kal. Januar. Schannat
245, 13 hat aus B und C einen neuen Text zusammengesetzt, jedoch die Stelle, wo von dem Andreaskloster
de ist, weggelassen. Endlich steht bei Eb. I, 18a ein priuilegium von Papst Silvester ertheilt dem Abt Richard,
cht möglich ist; es ist gleichlautend mit B, auf welches es folgt, mit einem kleinen Zusatze und einigen Ab-
ngen, welche sich nothwendig ergaben, und hat den Schluss: Scriptum per manus *Stephani* notarii regionarii
niarii sancte romanę ecclesię in mense aprili. indictione III. Bene ualete.

cenobii in perpetuum. Pontificii nostri cura nos urget sanctarum omnium dei ecclesiarum utilitatibus fauere ac secundum quod unaquaeque in proprio statu mansura sit congruum eis impertire suffragium. Quocirca dilectissime fili omnia quę a predecessoribus nostris iure ac rationabiliter tui postulauere precessores, tibi tuisque successoribus perpetuo confirmamus. Monasterium ergo fuldense quod sanctissimus Christi martir Bonifacius primitus construxit et regum ac principum donariis propriisque facultatibus magnifice ditauit, cum omnibus cellis ęcclesiis curtibus cunctisque ad se pertinentibus tibi nostri priuilegii preceptione concedimus et confirmamus, ut nullus inde futurus abbas consecrationem umquam presumat accipere nisi ab hac sede apostolica. Inter omnia Germanię cenobia primum ordinem sedendi sine iudicandi et concilium habendi tibi tuisque successoribus attribuimus. Nulli episcoporum archiepiscoporum patriarcharum temere nisi a nobis accepta licentia super altare uestri patrocinii missarum sollemnia celebrare liceat. Nullius persona principis neque totum neque partem de rebus monasterii alicui mortalium subdere uel sub beneficii nomine dare presumat, sed soli romanę sedi specialiter fuldensis ęcclesia semper libera securque deseruiat. Si quod absit aliquis abbas de uestro monasterio aliquo crimine infamis fuerit, constituimus ac precipimus ut pulsationis iudicium non sentiat, donec a nostra apostolica sede audiatur et examinetur. Liceat etiam tibi karissime fili tuisque successoribus abbatibus eiusdem monasterii episcoporum more apostolicam sedem ad defensionem tui tuęque ęcclesię appellare ac contra omnes emulos uestros romanę maiestatis scuto uos defensare. Decernimus hoc quoque deliberantes ut congruis temporibus nostrae sollicitudini intimetur, qualiter religio monastica regulari habitu dirigatur et concordia fratrum ecclesiastico studio custodiatur, ne forte quod absit sub huius priuilegii obtentu animus gressusque rectitudinis uestrę a norma iusticię retorqueatur. Interdicimus et hoc secundum decretum Zacharię antecessoris nostri, ne ulla femina idem monasterium ingrediatur. Sed et hoc summopere precipimus et commonemus ut nullus de reditibus et fundis uel decimis ceterisque fidelium oblationibus a sancto Bonifacio martire multisque aliis principibus deo ibidem oblatis aliquid preter legitima ministerialium beneficia auferat uel cuiquam prestet, sed sicut beatus ille patronus uester constituit omnia sint rata et ordinata tam ea quae ad hospitale pauperum et portam hospitum quam quae ad necessitates fratrum pertinere uidentur. Super hęc omnia constituimus per huius decreti paginam quam auctoritate principis apostolorum confirmamus, ut si quis hanc priuilegii nostri cartam temerare audeat anathema sit et iram dei omnipotentis incurrens a cętu sanctorum excommunicetur, et nihilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat.

Scriptum per manus Antonii notarii et scriniarii sanctę romanę ęcclesię. Bene valete.

Datum .II. kal. ianuar. per manum Iohannis episcopi sanctę albanensis ęcclesię et bibliothecarii sanctę apostolicę sedis anno deo propicio pontificatus domni Siluestri iunioris papę primo, imperante domno Ottone .III°. pacifico, imperii eius anno .III°. indictione XIII.

729. Traditio Heinrici II regis.

1012, 16 December. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Heinricus diuina fauente clementia Romanorum rex. Constat nos diuina disponente gratia ceteris superemineere mortalibus ideoque conuenit ut

---

729. CU. aus dem 12. Jahrhundert. Trad. 893. Auch aufgenommen in eine Urkunde Carl's IV. von 1354. H. F. II, 264, 171.

s precellimus munere eius uoluntati parere in omnibus studeamus. ideoque omnibus cristianae i cultoribus nostrisque fidelibus tam presentibus quam futuris cupimus esse notum. qualiter erabilis abba Branthoh de monasterio sancti Bonefacii quod Fultha uocatur una cum mona- suis supplicauit celsitudini nostrae. ut homines romano quondam imperio attinentes. qui super as monasterii eorum commanent. quos olim diuae memoriae domnus Lodewicus rex itemque inus Ottho imperator huius nominis primus contulerunt et confirmauerunt scolasticis mona- ii fuldensis et eorum successoribus pro pueris nutriendis et disciplinis scolasticis inbuendis ad um diuinum uberius augmentandum. nos quoque ipsis ac monasterio eorum tradere et confirmare oritate regia dignaremur una cum prouincia Sarowe dicta et quadam uilla sita in Thurin- Holzhus nuncupata. quae eis quidam comes de Boemenia nomine Thacholf in testa- to contulit aput ipsos eligens sepulturam. insuper alia bona quae eis nostri antecessores im- tores reges principes ac alii fideles infra romanum imperium deuotionis intuitu optulerunt. igitur ob diuinum amorem et ipsius sancti loci reuerentiam omnia bona tam mobilia quam bilia cum abbatiis. comiciis. centis. iudiciis. theloneis. monetis. bannis. districtibus. wiltbannis. dicionibus quibuscumque. quae idem fulthense monasterium possidet infra regnum diuinitus s datum uel quae in futurum adipisci poterit domino concedente. una cum hominibus imperii ictis et cum omnibus super terras ipsorum residentibus. qui pro condicione sua ad fiscum m censum soluere deberent. necnon et predicti Thacholfi comitis testamentum ipsi abbati thoo eiusque successoribus et monasterio fulthensi per hos apices serenitatis nostrae tradi- et auctoritate regia in perpetuum confirmamus. preterea districtissime prohibemus. ne i nostri uel balliui imperii aliquid tollant rapiant uel inuadant de suppellectili aut rebus tum decedentium sed successori omnia reseruentur. nec pro inuestitura. quae per sceptrum m fieri debet. ab abbate de nouo creato aliquid expetatur. sed sic omnia pro libertate eiusdem ti loci taliter ordinentur. ut ibidem cultus domini perpetuo stare possit. Et ne quisquam inum futuris temporibus contra hanc nostram traditionem seu confirmationem uenire audeat. apices inde conscriptos manu propria roborantes sigillo nostro fecimus insigniri.

Signum domni Heinrici (M) regis inuictissimi.

Erkanbaldus archicapellanus recognoui.

Data XVII° kal. ianuar. indictione XIa anno uero domni millesimo XII°. Item anno domni rici secundi regnantis XI°. Actum Fultha monasterio in nomine domini feliciter amen.

730. Traditio Heinrici regis de foresti Zunderenhart.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Heinricus diuina fauente clementia rex. Si 1012, 29 December.
esiarum dei loca alicuius doni incre|mento sublimare uel meliorare studuerimus. nobis nostrique i statui id proficere minime dubitamus. Quapropter omnium fidelium nostrorum | presentium et ac futurorum industriae notum esse uolumus. qualiter nos diuini amoris instinctu. interuentu ue ac peticione Branthoy abbatis. | quandam iuris nostri regni forestim infra istos fines entem hisque terminis precinctam De Biberaho scilicet usque ad Uuolfeshart. ac inde

730. OU. Eb. II, 50a, mit Zusätzen. Tr. 594. In der Urkunde selbst wird der Wald nicht genannt; auf nssern Seite der Urkunde steht von einer Hand des 13. oder 14. Jahrhunderts bemerkt: Heinrici imper. confir- de foreste Zunderenhart.

recte | transcurrendo Rodenmannun et Byochineberge usque ad Calbaho et Fliedenu. hinc autem ad Langenaho et Widenaho. hinc vero in Guncenaho et in Mosebrunnen. et inde sic recte transiendo loca ufecreginfelt. Warmuntessneida. Iliuuineshusun et Heribrahteshusun. necnon Slierefa deorsum in Slidesa et sic per deorsum usque in Fuldam. sibi suaeque sanctae aeclesiae in honore dei genitricis sanctique Bonifacii archiepiscopi et martyris consecratae ac constructae cum banno et cum suis omnibus pertinentiis per hanc nostram regalem paginam in proprium concedimus atque largimur. et de nostro iure ac dominio in eius ius et dominium omnino transfundimus. ea scilicet ratione ut predictus abbas Brantho suique successores de praedicta foresti et eius pertinentiis liberam dehinc potestatem habeant quicquid sibi inde placuerit faciendi ad usum tamen aeclesiae omnium hominum contradictione remota. Et ut haec nostrae traditionis auctoritas stabilis et inconuulsa per futura permaneat tempora. hoc praeceptum inde conscriptum manu propria corroborantes sigillo nostro insigniri iussimus.

Signum domni Heinrici (M) regis inuictissimi.

Guntherius cancellarius uice Erchambaldi archicapellani recognoui. (S)

Data IIII. kal. ianuarii. indictione X. Anno dominicae incarnationis millesimo XIII [1]. Anno vero domni secundi Heinrici regnantis XI. Actum Polida [2]) feliciter amen.

731. Traditio Heinrici II. regis de Lupence marca.

30. December 1012. (?)

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Heinricus diuina fauente clementia Romanorum imperator augustus omnibus fidelibus nostris presentibus scilicet et futuris gratiam et salutem in Christo. Notum esse uolumus omnium catholicę fidei memorię qualiter interuentu ac peticione Chunigundę imperatricis augustę nostre dilectę coniugis per hanc nostri imperialis precepti paginam concedimus sanctę fuldensi ęcclesię et domno Bopponi abbati eiusque successoribus in perpetuum bannum nostrum super diuersi generis feras inter fines et terminos Lupencemarcha quaquauersum eadem Lupencemarcha extenditur ex consensu et uoluntate Erkenbaldi mogontinensis archiepiscopi necnon et Arnoldi abbatis herfeldensis et Willehelmi comitis et fratris eius Bopponis. Sigimari quoque aduocati et omnium circa habitantium qui ibi iuxta predia habere noscuntur. eo uidelicet tenore quatenus eadem prenominata sancta scilicet fuldensis ecclesia nosterque fidelis Boppo eiusdem ęcclesię uenerabilis abbas omnesque qui in presenti fuldensi ęcclesia sibi pro futuris temporibus successuri sunt infra prefatos fines forestandos hac nostra imperiali tradicione talem pacem et securitatem amodo et deinceps de ceteris comprouincialibus et circum sedentibus obtineant. qualem hęc eadem ceteręque ęcclesię hactenus habere uisę sunt. que nostra siue predecessorum nostrorum imperatorum uidelicet et regum de huiusmodi forestibus forestandis precepta susceperunt. Et ut hęc banni nostri concessio stabilis semper et inconuulsa

---

[1]) Diese Zahl ist unrichtig; mit Böhmer habe ich die Urkunde in das Jahr 1012 gesetzt. [2]) Eb. hat geändert *Fulde*.

731. Eb. I, 111b; eine zweite veränderte Fassung steht bei Eb. II, 47a, welche Schannat trad. 595 gegeben hat. In dieser fehlt jedoch die Angabe der Mark, welche Schannat aus der ersten Abschrift aufgenommen und in die Urkunde eingeschoben hat. Die erste Fassung ist ohne Datum; die zweite hat das in Klammern beigefügte. Schannat setzt die Urkunde um 1015; aber Heinrich II. war am 30. December dieses Jahres nicht in Fulda. Ich glaube vielmehr, dass Eberhard, sowie er in der vorhergehenden Urkunde *Fulda* statt *Polida* geschrieben, so auch hier die Namen verwechselt habe, und es wäre dann diese Urkunde einen Tag später als die vorhergehende ausgefertigt.

maneat. hoc preceptum inde conscriptum manu propria corroborantes sigilli nostri inpressione imus insigniri et nominis nostri caractere confirmari.

Signum Heinrici gloriosissimi imperatoris augusti.

[Ego Guntherius cancellarius recognoui. Datum .III. kal. ianuar. Actum Fulde feliciter.]

Notum sit omnibus fidelibus qualiter nos cum ecclesia fuldensi concambium facientes de-
os sancto Bonifacio locum proprietatis nostrę in Lupence marcha et recepimus alia loca
: est Wazerlosen et Eibingen.

Hi sunt autem fines et termini Lupence marcha. Trúchenebach inde ad steinen-
nnen. inde ad birkinen solen. inde ad Holchiberen. inde ad alterum Biberen. inde
Hattenbach. inde ad leingrûben. inde ad cumbelum. inde ad lyôpbergun. inde ad
rsuerzum. inde ad brestinesbrunnen. inde ad hohen eihcholcen. inde ad mêren-
den. inde ad habechental. inde ad steininen strazen. inde ad weidenbrunnen et
taha inferius ad steinenbrunnen. inde ad widinen solen. inde ad marcsteinen. inde
neptale sursum et neptale infra. inde ad setensteten per capellam. de capella ad hûr-
ên. inde ad ottereswag. inde ad horwiden. inde ad lachweige. inde kabenbuhele.
ad wartbergen in fontem. inde ad zugenturnen. inde ad madungen. inde ad ger-
ssteinen. inde ad alwiges sol. inde ad suarzbach. inde ad âlinde. et alinde inferius
rrith. inde ad liggenhoûg. inde ad drinhougen. inde ad rotensolen. inde ad got-
h. inde ad ahorne. inde ad kubach. et de kubach infra in werraha. et de werra in-
s in predictum truckenebach.

732. Concambium Heinrici II. imperatoris cum Bobbone abbate.

In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Heinricus diuina fauente clementia Romanorum 1015, 11 Mai.
erator augustus. | Omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet ac futurorum vniuersitati
at. qualiter nobis quoddam concambium cum Bobbone vultensi | abbate. consensu ac collau-
one Bernhardi aduocati sui. necnon monachorum. militum. seruorumque suorum facere placuit.
pientes ab eo in proprium duas | cortes. Ratolfesdorf et Ezelenkyricha. cum cunctis
m pertinentiis. villis. vtriusque sexus mancipiis. agris. campis. pratis. pascuis. siluis. uenatio-
s. | aquis. aquarumque decursibus. molendinis. piscationibus. viis uel inuiis. exitibus et reditibus.
s et incultis. quesitis seu inquirendis. siue cum omnibus quae quolibet modo dici aut nominari
unt utilitatibus. E contra praedicto abbati suaeque abbatiae in honorem sancti Bonifatii con-
ctae duas nostrae proprietatis cortes. quarum una Waraha altera vero Bereskyez nuncu-
r. cum cunctis earum pertinentiis. additis simul .IIII. ministerialibus meis. Alwino et Rôdolfo
feris. Folcoldo et Erkengero marescalcis meis. cęterisque vtriusque sexus mancipiis. agris.
pis. pratis. pascuis. siluis. uenationibus. aquis. aquarumque decursibus. molendinis. piscationibus.
et inuiis. exitibus et reditibus. cultis vel incultis. quaesitis seu inquirendis. siue cum omnibus quae
ibet modo dici aut nominari possunt vtilitatibus. per hanc nostram imperialem paginam in pro-

---

732. OU; Eb. 1, 118a und wiederholt mit Abweichungen II, 73a. Tr. 596. Eberhard hat der zweiten
ung folgende Ueberschrift gegeben: Temporibus *Heinrici* imperatoris qui cognomento dicebatur *Huffekalz*. quod
nationem a fera quadam in femore lesus sit. factum est concambium inter ipsum Heinricum et Bobbonem cet. Es
ir nicht bekannt, dass Heinrich II. diesen Beinamen noch sonst wo erhalten habe. Bei Brower Antiq. Fuld.
ist ein Druckfehler.

proprium concedimus atque largimur. et de nostro iure ac dominio in eius ius et dominium omnino transfundimus. ea uidelicet ratione. ut praedictus abbas Bobbo suique successores ad praescriptae aecclesiae utilitatem de iam dictis cortibus earumque pertinentiis dehinc liberam habeant potestatem quicquid eis placuerit faciendi omnium hominum contradictione remota. Et ut haec nostri concambii siue donationis auctoritas stabilis et inconuulsa omni permaneat tempore hoc imperiale praeceptum inde conscriptum manu propria corroborantes sigilli nostri inpressione insigniri iussimus.

Signum domni Heinrici serenissimi (M) et inuictissimi imperatoris augusti. (S)

Guntherius cancellarius uice Erchanbaldi archicapellani recognoui.

Data .V. idus Maias. Anno dominicae incarnationis Millesimo XV. indictione XII. Anno vero domni Heinrici secundi regnantis. XIII. imperii autem .II. Actum Chöfunga feliciter amen.

733. Traditio Ernusti.

In nomine saluatoris domini nostri Ihesu Christi ego Ernust et coniux mea Gotelin nomine praedium nostrum Baraha dictum in pago Grapfeld situm in comitatu Gebeharti comitis cum omnibus ad id pertinentibus ad s. Bonifacium Fuldae corpore quiescentem ubi piissimus pater Bobbo gregi inibi deo militanti praeest tradimus. et econtra in loco qui dicitur Seuua habens XXXIII. ad utriusque nostrae uitae finem ea ratione recepimus ut dum ambo uiuamus pariter teneamus. si quando autem deo iubente separati fuerimus superstes ad suae uitae exitum recepto fruatur. post amborum vero terminum in praedicti martyris Christi redeat dominium ut de eo quod dedimus similiter et quod recepimus praenominati abbatis successorumque eius quodlibet faciendi subiaceat potestati. et ut nulla occasio hanc traditionem destruendi haeredibus nostris contingeret quod donauimus nihil inde retinentes sed omnino nobis alienantes statim in manus praedicti pastoris concessimus et quod nobis dedit ingressi sumus. Isti sunt testes qui haec audierunt et uiderunt. Cunimunt Eneger Gozmar Bobbo Reginbodo Engilhart Beddo Cadeloch Razo Reginhart.

734. Concessio Heinrici II. imperatoris de moneta et mercatu.

1019, 1 Juli. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Heinricus diuina fauente clementia Romanorum imperator augustus. | Venerabilia diuinae religionis cenobia munificentiae nostrae donis exaltare ac seruorum dei utilitates misericorditer adtendere nobis ęternae remunerationis spe necessarium esse ducimus. | Proinde omnibus Christi nostrique fidelibus notum esse uolumus. qualiter nos interuentum dilectae coniugis nostrae CHVNIGVNDAE inperatricis augustae in loco qui Fulda | dicitur ubi monasterium sub regula monachica in honore sanctae dei genitricis Mariae ac beatissimi facii martiris in pago Pochonia constructum est. cui etiam uenerabilem ac religiosum uirum Richardum | praefecimus legitimam monetam ac puplicum mercatum concedimus ac statuimus omnibusque quibus placet uendendi et emendi facultatem et potestatem tribuimus. omnium hominum contradictione et inquietudine remota. Theloneum [1]) etiam ac districtum omniaque de eodem mercato

---

733. P. 532, II, 109. Tr. 597.

734. OU. Eb. II, 49a. H. F. II, 153, 40. [1]) Bei Eb. ist diese Stelle so geändert: theloneum dum fuit nostri et regię mercationis forum in palmis quod ad nos spectat ceteraque ad nos omnia ex regali et imp. cet, wahrscheinlich weil der Markt an diesem Tage gehalten wurde.

perpetuum. Conuenit apostolico moderamini pia religione pollentibus beniuola compassione succurrere. et poscentium | animis alacri deuotione impertiri assensu. ex hoc enim lucri potissimum premium aput conditore omnium deo si uenerabilia sanctorum loca ordinate | ad meliorem fuerint sine dubio statu perducta. Igitur quia postulasti a nobis. quatinus concederemus ac reconfirmaremus uobis supradictum monasterium saluatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Bonifatii. situm in loco qui Bochonia iuxta ripam fluminis quod uocatur Fulda. cum omnibus rebus mobilibus et inmobilibus sibi pertinentibus que nunc habet et inantea deo auxiliante habebit. Iterum concedimus hac donamus uobis monasterio in honore sancti Andree apostoli quod exaiulo. quod situm est iuxta ecclesiam sanctae dei genitricis semperque virginis Marie que a presepe. cum omnibus mansionibus. caminatis. cellis uinariis. et quoquina. cum uineis et ortis iuxta se. cum diuersis arboribus pomorum cum curte atque puteum. cum introito suo et exito per porta maiore a uia publica et cum omnibus ad eum generaliter pertinentibus. seu que foris extra urbem siue infra urbem sunt. que ei iure ac rationabiliter pertinere dinoscitur. a presenti septima indictione perpetualiter inmunitate sancte nostre romane sedis apostolice id ipsum sacratissimum monasterium permanendum statuimus et statuendo confirmamus. ita ut cuncta loca ipsius monasterii amodo et usque in finem seculi cum omni securitate et tranquillitate uos cum posteris uestris tenere et possidere ualeatis. ut sub iure dicione sancte nostre cui deo auctore deseruimus ecclesie constitutum nullius alterius ecclesiarum dicionibus submittatur. pro qua re piis desideriis fauentes hanc nostram auctoritatem id quod exposcitur effectui mancipamus. et ideo omnem cuiuslibet ecclesie sacerdotem in prephato monasterio dicionem quamlibet habere aut auctoritatem preter sedem apostolicam proibemus. ita ut nisi à abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollemnitatem quispiam presumat omnino celebrare. ut profecto iuxta id quod subiectum apostolice sedi firmitate priuilegii consistit inconcusse dotatum permaneat locis et rebus tam eis quas moderno tempore tenet uel possidet quam que futuris temporibus in iure ipsius monasterii diuina pietas uoluerit augere ex donis et oblationibus decimisque fidelium. absque ullius persone contradictione firmitate perpetua perfruatur. Constituimus quoque per huius decreti nostri paginam ut quicunque cuiuslibet ecclesie presul uel quacunque dignitate predita persona hanc nostri priuilegii kartam quam auctoritate principis apostolorum firmamus temerare temptauerit anathema sit et iram dei incurrens a cetu sanctorum omnium extraneus existat et nihilominus prephati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa scriptum. † BENE VALETE.

Data .VI. idus februar. per manus Piligrimi coloniensis archiepiscopi et bibliothecarii sanctę sedis apostolicę qui uicem Benedicto commisit episcopo. Anno deo propitio pontificatus domni Benedicti summi pontificis et uniuersalis octaui papae XII. Imperii uero domni Heinrici secundi imperatoris augusti X. indictione VII.

737. Decretum Heinrici II. imperatoris.

1024, 9 März. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Heinricus diuina fauente clementia Romanorum imperator augustus. omnibus fidelibus tam presentibus quam et futuris notum fore cupimus quoniam assidua proclamatio nostras aures inquietabat ob innumeras et fre|quentes contentiones quae semper erant inter uuldensem et heruеldensem familiam quae iam in tantum conualuerunt. ut eum innumerabilia inter se fierent homicidia et inde maximum detrimentum utraque pateretur ecclesia

---

737. OU. Eb. II, 48a. II. F. II, 156, 43.

ditare ęcclesias. eidem deuotioni licet perpauca munera. pia tamen nostra presto est uoluntas in domino qui dat premia pro bona uoluntate. Quapropter Christi nostrique nouerit uniuersitas. qualiter nos pro remedio animę nostrę per interuentum ac petitionem dilectę coniugis nostrę Chunigundę imperatricis augustę necnon et fidelis nostri Richardi fuldensis abbatis comitatum Stoddenstat situm in pago Moyngowe Fuldę ad altare sancti Bonifacii tali iure talique constitutione quali et debet et a principio ab omnibus sibi placitis prelatis hucusque est habitus in potestate predicti abbatis sine alicuius contradictione donauimus ea uidelicet ratione ut ipsi suique successores sicut de ceteris eiusdem abbatię bonis dehinc liberum habeant arbitrium quoquomodo desuper precipiendi seu quodlibet utile predictę ęcclesię inde faciendi. Hoc tantum caueant abbates prelati monasterii. ne uel religio monasticę consuetudinis suis temporibus cassetur uel cura animarum sibi commissarum periclitetur uel alimenta deo ibidem seruientium rarescant ob hoc maxime quod deo collata patrimonia et decimationes ecclesiarum laicorum manibus tradita polluuntur illique deo culpabiles inueniuntur. qui pro nichilo habent quod peccata hominum super se onerauerunt. Ecce qui terrena patrimonia deo et sanctis conferunt de peccatis suis exonerantur. illi uero qui decimationes fidelium recipiunt et ea quę deo debentur et ad dei seruicium traduntur rursus ad seculum pompam et superbiam exercendam concedunt oneraria peccata super se duplicant. Vnde constituimus et precipimus ut modus his ponatur et terminus. Inter hęc tamen unum medium est. Optamus ut in ęcclesiis multę sint facultates et maxime in fuldensi. quia cui plus committitur plus ab eo exigitur. Multa enim debet dare seruicia et romanę et regali curię propter quod scriptum est reddite quę sunt cęsaris cęsari et quę sunt dei deo. Quapropter consulant sibi et prouideant scandala antequam fiant habeantque secum quę deo offeruntur nec abiciant incassum quia ueniet tempus quando mundus recipit quod deo dedit. et monasteria quae iam sunt inhabitabilia prima erunt in rapina. ut fiat quod saluator ait. habundante iniquitate refrigescet caritas multorum Precipimus ergo sub districtione diuini iudicii ut omnes tradiciones regum et decreta apostolorum atque oblationes fidelium sub tuta custodia teneantur et fideliter obseruentur. Et ut hęc traditio et preceptionis auctoritas stabilis et inconuulsa omni tempore permaneat hanc paginam conscribi sigillo nostro eam iussimus insigniri.

Signum domni Heinrici inuictissimi Romanorum augusti imperatoris. Datum .VI. kal.[1] indict. .VII. Actum Goslarie feliciter amen.

739. Traditio Chuonradi II. regis.

1025, 29 März. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Chuonradus diuina fauente clementia. Nouerit omnium Christi nostrique fidelium uniuersitas. qualiter nos ob | interuentum ac petitionem dilectę coniugis nostrę Gislę scilicet reginę. necnon Aribonis archiepiscopi. et Rihhardi fuldensis abbatis. comitatum Nederne in pago | Renicgouue situm Fulde ad altare sancti Bonifacii cum tali iure talique constitutione quali et debet et a principio ab omnibus sibi prelatis hucusque est habitus. | in potestate predicti abbatis sine alicuius contradictione donauimus. ea uidelicet ratione. ut ipse suique successores sicut de cęteris eiusdem abbatię bonis dehinc | liberum habeant arbitrium quoquomodo desuper praecipiendi seu quodlibet utile praedictę ecclesię inde faciendi.

[1]) Böhmer hat gewiss Recht, wenn er vermuthet, es sei zu verstehen: *VI. kal. iuliias.*

79. OU. Eb. I, 120a. Tr. 599.

Boconia iuxta ripam fluminis Fuldę et per te omnibus tuis successoribus. Congruit apostolico moderamini pia religione pollentibus beniuola compassione succurrere et poscentium animis alacri deuotione assensum prebere. Igitur quia postulasti a me fili karissime. quatenus predictum fuldense monasterium priuilegii sedis apostolicę infulis decoretur. ut sub iuris ditione sanctę romanę ęcclesię specialiter constitutum nullius alterius ęcclesię iuris ditionibus summittatur. idcirco piis desideriis fauentes hac nostra auctoritate id quod exposcimur effectui mancipamus. Commendamus itaque tuę fidei et discretioni prefatum monasterium cum omnibus rebus mobilibus et immobilibus sibi pertinentibus quas nunc habet uel in futurum deo auxiliante habebit. Concedimus etiam atque donamus uobis monasterium sancti Andreae quod uocatur Exailum situm iuxta basilicam sanctę Marię ad presepe cum omnibus mansionibus suis. Monasterium ergo fuldense quod sanctus martir Christi Bonifacius primitus construxit et pluribus ornatibus ac prediis ditauit regumque ac principum defensionibus muniuit. cum omnibus cellis ęcclesiis et curtibus cunctisque ad se pertinentibus nostri priuilegii preceptione confirmamus hocque iubemus et statuimus. ut nullus inde futurus abbas consecrationem usquam presumat accipere nisi ab hac sede apostolica. quem etiam idcirco specialiter ordinamus et consecramus atque priuilegiis romanę et apostolicę sedis insigniri uolumus. ut nouerint cęterę ęcclesię fuldensem ęcclesiam specialem sanctę romanę ęcclesię esse filiam. Tibi ergo fili karissime inter omnes abbates Gallię et Germanię primatum sedendi et iudicandi et consilium cum ceteris abbatibus habendi concedimus. Nulli episcoporum archiepiscoporum patriarchatum temere nisi a uobis accepta licentia super altare uestri patrocinii missarum sollempnia celebrare liceat. Nullius persona principis neque totum neque partem de rebus eiusdem monasterii alicui mortalium subdere uel in beneficium prestare audeat excepto solo abbate. qui legitima beneficia uiris ac ministerialibus suis prestare habet. sed soli romanę ęcclesię specialis filia fuldensis ęcclesia libere atque secure deseruiat. Si quod absit aliquis abbas de uestro monasterio aliquo crimine infamis fuerit. precipimus ut pulsationis iudicium non sentiat donec a nostra apostolica se deaudiatur. Liceat etiam tibi karissime fili tuisque successoribus abbatibus eiusdem monasterii episcoporum more apostolicam sedem ad defensionem tui tuęque ęcclesię appellare et contra omnes emulos uestros romanę maiestatis scuto uos defensare. Preterea ob amorem et reuerentiam uenerabilis fuldensis ęcclesię tibi frater karissime tuisque successoribus abbatibus usum dalmaticę et sandaliorum in celebratione misse concedimus ut et in hoc pre cęteris nostri amoris priuilegio specialiter insignitus appareas. Decreuimus quoque deliberantes ut congruis temporibus nostrę pro uobis sollicitudini intimetur. qualiter religio monastica regulari habitu dirigatur et concordia fratrum studio ęcclesiasticę professionis custodiatur. ne forte quod absit sub huius priuilegii obtentu animus gressusque uestrę rectitudinis a norma iusticię aliquomodo retorqueatur. Interdicimus etiam secundum peticionem sancti Bonifacii et decretum Zacharię antecessoris nostri. ne ulla femina idem uenerabile monasterium ingrediatur. Sed et hoc summopere precipimus et commonemus. ut nullus hominum de reditibus et fundis uel decimis eeterisque fidelium oblationibus seu familiis ad hospitale pauperum uel ad portam hospitum pertinentibus aliquid auferat uel in beneficium suscipere presumat. sed sicut beatissimus Christi martir Bonifacius instituit omnia sint rata et ordinata tam ea quę ad usus fratrum quam ea quę ad diuersos officiorum cultus pertinere uidentur. Super hęc omnia constituimus per huius decreti nostri paginam. ut quicunque cuiuslibet ęcclesię presul uel quacumque dignitate predita persona hanc nostri priuilegii cartam quam auctoritate principum apostolorum firmamus temerare temptauerit. anathema sit et iram dei incurrens a cętu omnium sanctorum extorris existat. et nichilominus prefati monasterii dignitas a nobis indulta perpetualiter inuiolata permaneat apostolica auctoritate subnixa.

habeant eligendi abbates. et quisquis huic nostrae praeceptioni reniti temptauerit apostolicam quam in priuilegio Zachariae papae expressa est experiatur sententiam. Haec uero auctoritas ut pleniores in dei nomine obtineat firmitates manu propria subtus eam firmauimus sigilloque nostro insigniri iussimus.

Signum domni Chuonradi inuictissimi Romanorum imperatoris (M) augusti.

Ödalricus cancellarius uice Bardonis archiepiscopi recognouit. (L. S.)

Data .XVIII. k. Oct. Indic. XIIII^a. Anno dominicae incarnationis millesimo XXXI°. Anno autem domni Chuonradi secundi regn. VIII. Imperii uero .V. Actum Belgari feliciter amen.

743. Traditio Chuonradi II. imperatoris.

1035, 2 April. In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Chunradus diuina fauente clementia Romanorum imperator augustus. Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus qualiter ob interuentum ac peticionem dilectę coniugis nostrę Giselę imperatricis augustę necnon et matissimę prolis Heinrici regis nos quoddam nostri iuris predium quod tempore antecessoris nostri Heinrici imperatoris augusti iuridiciali sententia ad regni imperium noscitur esse translatum. quod modo dei fauente gratia nostrę subiacet potestati et dominationi in loco Birkehe dicto in loco Germare marca in comitatu Lutegeri comitis situm. ad Fultense monasterium sancti Bonifacii martiris cui Richardus uenerabilis abbas preest in proprium tradidimus cum omnibus appendiciis. areis. ędificiis. agris. campis. pratis. pascuis. aquis. terris. siluis. cultis et incultis. quesitis et inquirendis. cum omni proprietate et potestate traditumque confirmamus. eo tenore et conditione ut fratres fuldensis monasterii nostri perpetuo sint memores et habeant potestatem eiusdem predii firmam et inuiolabilem quolibet modo utendi sine alicuius hominis contradictione. Et ut hę nostrę tradicionis auctoritas per futura tempora stabilis et inconuulsa permaneat. hanc cartam inde conscribi et nostro sigillo eam iussimus insigniri.

Signum domni Chunradi Romanorum imperatoris. Datum .IIII. nonas apriles indict. II anno dominicae incarnationis M^oXXX^oV^o.

744. Concambium inter Sigifridum Mimigardafurdensem abbatem et Richardum abbatem

Notum sit omnibus huius transitoriae uitae mortalibus quod domnus Sigifridus Mimigernefurdensis [1]) coenobii venerabilis antistes oportunitatis adductus gratia cambiauit siue mutauit hereditatem quandam contra abbatem fuldensis monasterii Richardum nomine eiusque preposito Hemodum uocabulo data curti quam Godascalcus Osgeri [2]) filius sancto Paulo tradidit . . . . . qui dicitur Thetton [3]) iuxta fluuium Strouua nuncupatum ubi eiusdem predicti abbatis fiscus habetur cum territorio duobus aratris sufficiente necnon et decima ad eandem curtim pertinente insuper et basilicam in eodem loco positam. petitionibus eius aures inclinans datis relliquiis et dote uestiuit dedicando consecrauit quin etiam iuxta auctoritatem sibi

743. Eb. II, 80a. Tr. 601.

744. Tr. 603. *ex autographo.* Da das Original nicht mehr vorhanden ist, so habe ich die Urkunde von Schannat entlehnt. Bei Eb. II, 113a steht eine sehr abgekürzte Copie, jedoch mit Angabe der Zeugen, welche ich in Klammern beigefügt habe. [1]) Eb. *mindensis.* [2]) *Otgeri.* [3]) *Ditenhausen.*

acceptabile uenerabilis Sigewardi abbatis sanctae vuldensi aecclesiae et praedicto abbati reuerendo | comitatum Maelstat in Wetereiba quem comes Berchtoldus habere uisus est in proprium donauimus atque tradidimus. ea uidelicet ratione. ut praedictus abbas suique successores de praefato comitatu liberam dehinc potestatem habeant obtinendi. praestandi. uel quicquid illis placuerit inde faciendi. Et ut nostrae traditionis regalis auctoritas stabilis et inconuulsa omnium contradictione remota per succedentium temporum momenta permaneat. hanc cartam inde conscriptam manu propria ut infra uidetur corroborantes sigilli nostri iussimus impressione signiri.

Signum domni Heinrici tercii (M) regis inuictissimi.

Adelgerus cancellarius uice Bardonis archicancellarii recognoui. (S)

Data VII idus Ianuar. Anno dominicae incarnationis MXLIII. Indictione XI. Anno autem domni Heinrici tercii ordinationis eius XV. Regni uero IIII. Actum Goslare in dei nomine feliciter amen.

747. Traditio Clementis II. papae.

1046, 29 December.

Clemens episcopus seruus seruorum dei. dilecto et spirituali filio nostro | Roingo abbati et religioso abbati. uenerabilis monasterii saluatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Boniphatii. quod situm est in loco qui uocatur Bochonia iuxta | ripam fluminis quod uocatur Fulda. et per eum in eodem uenerabili monasterio tuisque successoribus in perpetuum. Conuenit apostolico moderamini pia religione pollentibus beniuola com|passione succurrere. et poscentium animis alacri deuotione impertire assensum. Ex hoc enim lucri potissimum premium a conditore omnium deo proul dubio | promeremur dum uenerabilia loca oportune ordinata ad meliorem fuerint sine dubio statum perducta. Igitur quia postulastis a nobis. quatinus nostra apostolica | preceptione concederemus et reconfirmaremus perpetualiter uobis uestrisque successoribus supradictum monasterium saluatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Boniphatii. situm in loco qui Bochonia iuxta ripam fluminis quod uocatur Fulda. cum omnibus rebus mobilibus et immobilibus siue [1]) pertinentibus. quas nunc habet et inantea deo auxiliante habebit. iterum concedimus ac donamus uobis karissime ac dilectissime fili uestrisque successoribus abbatibus in perpetuum pro magno amore et nimia dilectione quam circa uos habeo et habere inantea debeo quo usque uixero. monasterium in honorem sancti Andreae apostoli et sancti qui uocatur Exaiulo. quod situm est iuxta ecclesiam sanctae dei genitricis semperque uirginis Mariae. quae uocatur ad presepe. cum omnibus mansionibus. kamis cum cellis uinariis. et coquina. cum uineis et hortis. cum diuersis arboribus pomorum. cum molis atque puteo. et introitu suo per portam maiorem a uia publica. et cum omnibus ad idem gonobium pertinentibus. seu quae extra urbem siue intra urbem erunt. quae et [2]) iure ac rationabiliter pertinere dinoscuntur. Ergo presenti quinta decima indictione perpetualiter et specialiter sub inmunitatem sanctae nostrae romanae sedis apostolicae id ipsum sacratissimum monasterium permanendum statuimus et tuendo confirmamus. ita ut cuncta loca ipsius monasterii amodo et usque in finem seculi cum omni securitate et tranquillitate uos cum posteris uestris tenere et possidere ualeatis. ut sub iure et dicione sanctae sedis cui deo auctore deseruimus ecclesiae constitutum nullius alterius ecclesiae iuris dicionibus committatur. pro qua rê piis desideriis fauentes hac nostra auctoritate id quod expoescitur effectui mancipamus. Et ideo omnem cuiuslibet ecclesiae sacerdotem in prephato monasterio dicionem quamlibet habere aut auctoritatem preter sedem apostolicam proibemus ita ut nisi ab abbate monasterii

---

747. OU. Eb. I, 21a. Tr. 605. [1]) L. *sibi*. [2]) L. *ei*.

specialissimo dilectionis affectu perpetuo habituram concedimus ac firmiter corroboramus. Vsum autem sandaliarum. calligarum ac dalmaticarum. qui sacris canonibus tuo ordini interdicitur. apostolica auctoritate non solum tibi tuisque successoribus in perpetuum. uerum etiam cunctis uiuentibus ac uicturis omnium monasteriorum abbatibus in orbe terrarum consistentium abradendum omnino iubemus. Quamuis fuerint nonnulli in hac summa sede pontifices. qui tyrannide prauorum coacti hoc indigne uestrę ac ceteris diuersis concesserunt ęcclesiis. quod sanctorum patrum sanctionibus constat esse diuersum. Nos uero quoniam praue nouimus fuisse petitum pessimeque per priuilegii paginam esse concessum. non solum confirmare nolumus. uerum etiam penitus abdicare gestimus. Si enim monasterium nostrum quod sacratissimum beati apostoli Pauli corpus amplectitur hunc superstitiosum morem a sancto Petro impetrare non meruit. aliqua orbis terrarum abbatia qualiter obtinebit? Totus paene mundus nouerit. quod specialissimas dignitates nostri episcopi ac cardinales presbiteri atque diacones habeant. quas ceterarum ęcclesiarum huiuscemodi gradibus habere non licet. Dalmaticas nostri cardinales presbiteri ferunt. naccis in processionibus [3]) sollempniis utuntur. si dignum hoc nostris sanctissimis decessoribus uideretur. abbatia sancti Pauli quae uniuersis proximior ac familiarior nostrę sedi fore constat dalmaticis ac sandaliis liberaliter ac sollemniter potiretur. vnde quod sanctus Paulus a sancto Petro non expetit ceteri [4]) iuniores sancti nostra ineuitabili auctoritate obtinere desistant. Igitur quicumque huius nostri priuilegii obseruator extiterit. omni benedictione repleatur. Qui autem quoquomodo hanc nostram preceptionem uiolare presumserit. nisi resipiscat. indiuiduae trinitatis iram incurrat. sancti Petri apostolorum principis maledictione redundet. trecentorum decem et octo patrum sacrosancto concilio dampnetur atque in extrema die iudicii amaranatha anathemate perditus lucis claritudinem nesciat. sed exteriores tenebras cum diabolo ac consentaneis eius perpetualiter gemat. Scriptum hoc priuilegium per manum Iohannis scrinarii ac notarii sacri palatii. ✝ Bene valete.

Datum pridie kal. ianuarias per manus Petri diaconi bibliothecarii et cancellarii sancte apostolicę sedis. Anno domni nostri Ihesu Christi M.XLVI°. Domni Clementis secundi papę .I. ind. XV. [5])

749. Traditio Werinhardi.

1048, 19 December. In nomine patris et filii et spiritus sancti. Nouerint cuncti fideles tam presentes quam et futuri. qualiter quidam vir nobilis Werenhardus nomine dedit et tradidit sancto Bonifacio archiepiscopo et martiri in honore domini nostri Ihesu Christi et sanctę Marię uirginis in conspectu domini Egberti abbatis fuldensis monasterii quedam predia ob beneficium quod tunc uiuens tenuit quedam uidua nomine Acela. nomina uero locorum que dederat hęc sunt. Arestbach et Megelenrot. cum omnibus illuc iure pertinentibus. ecclesiis. molendinis. decimis. agris cultis et incultis. siluis. campis. terris. aquis. aquarum decursibus. quesitis et inquirendis. et in omni genere utilitatis sub tali conditione. ut ab hac die in reliquum tempus predictus abbas suique successores liberam habeant potestatem se intromittendi. possidendi et in usus ęcclesię redigendi omnia. Predictus autem abbas dedit illi beneficium quod predicta tenuit Acela excipiens unam curtem Mullinhusen uocatam. eius scilicet terram salicam. cum XXX tribus hubis. Et si in eadem uilla

---

[3]) Die ganze Stelle von *usum autem* bis *obtinere desistant* hat Schannat weggelassen. [3]) C wohl richtiger *processionalibus*. [4]) C *sanctus Bonifacius ac ceteri iuniores*. [5]) An einem Pergamentstreifen hängt die Bulle.

749. Eb. II, 55b. Tr. 606. Die zweite Hälfte der Urkunde gehört in die Zeit des Abts Widerad zwischen 1060—1075.

iuste ac recte pertinere dinoscuntur. Prohibemus autem omnem cuiuslibet ecclesię sacerdotem in idem uestrum fuldense monasterium quamlibet ditionem habere uel auctoritatem preter nostram apostolicam sedem. specialiter episcopum in cuius diocesi constructum esse uidetur. ita ut nisi ab abbate monasterii ipsius fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollemnia celebrare presumat. Dona uero et oblationes decimasque fidelium absque ullius personę contrarietate firmitate perpetua ipsi monasterio uestro secundum predecessorum nostrorum priuilegia confirmamus et corroboramus. Decernimus etiam ne alicui personę magnę uel paruę liceat aliquam uim uel controuersiam inferre eidem monasterio in rebus et familiis eius. Et ne femina umquam illuc ingredi presumat. nostra apostolica interdicimus auctoritate. et ne quis umquam placitum ibi habeat uel in cęteris eius locis nec seruos nec colonos ad aliquod seruitium constringat. nisi cui abbas ad utilitatem suę necessitatis assensum prebuerit. Eligendi quoque sibi abbatem quando opus fuerit fratres inter se potestatem habeant secundum regulam sancti Benedicti sine ullius contradictione personę. Cęterum uero hoc deliberantes decernimus. ut congruis temporibus nostrę sollicitudini ęcclesiasticę intimetur. qualiter religio monastica regulari habitu dirigatur concordiaque conuenienti ecclesiastico studio mancipetur. ne forte quod absit sub huius priuilegii optentu animus gressusque rectitudinis uestrę a norma iusticię aliquo modo retorqueatur. Concedimus etiam tibi quem bene eruditum et bene eloquentem uirum esse nouimus dulcissime fili predicare uerbum dei auctoritate sancti Petri apostoli et nostra eius indigne uicarii. et ut tam uos quam successores uestri ante alios abbates Gallię seu Germanię primatum sedendi in omni loco conuentuque nostra apostolica auctoritate optineatis. Usum quoque dalmaticę et sandaliorum in missarum sollemniis licentia nostrę apostolicę auctoritatis concedimus tam uobis quam successoribus uestris secundum quod in priuilegiis predecessorum nostrorum habetur. Abbas uero nonnisi a nostra apostolica sede benedicatur. á qua benedici debet. Et si in aliquo crimine accusatus fuerit. de eadem nostra apostolica sede tantum iudicium expectet. Illud etiam generaliter addendum dignum duximus. ut quicquid auctoritate antecessorum quorumlibet nostrorum. regum et imperatorum ipsi uestro fuldensi monasterio constat fuisse concessum. sit etiam nostra apostolica auctoritate per hoc nostrum priuilegium confirmatum atque corroboratum. statuentes apostolica censura sub diuini iudicii obtestatione. ne quis umquam nostrorum successorum pontificum romanorum. regum. ducum. marchionum. comitum. et preterea archiepiscoporum. ac cuiuslibet dignitatis uel condicionis hominum contra hoc nostrum priuilegium quicquam audeat attemptare. quod si quis presumserit. sciat se nostri anathematis uinculo usque ad dignam satisfactionem insolubiliter innodatum. qui autem pio intuitu se custodierit et ne in aliquo infringatur in se obseruauerit. benedictionis gratiam et peccatorum suorum absolutionem a retributore omnium bonorum deo consequi mereatur. ut in celesti sede glorietur.

(Sign. pap. symb.) Bene valete.

Datum [1]) per manus Petri diaconi et bibliothecarii sanctae romanae et apostolicae sedis mense iunio. anno domni Leonis VIIII. primo. indict. II.

751. Concambium Egberti abbatis.

1049, September. Notum sit omnibus ęcclesię fidelibus qualiter Egbertus abbas uenerabilis monasterii fuldensis. in quo preciosus Christi martir Bonifacius sacro corpore quiescit. cum quodam milite nobili

[1]) C *Datum idibus iunii* per m. P. d. bibl. *et cancellarii* s. apost. s. anno domni *noni papae Leonis primo.* ind. secunda.

751. Eb. II, 128b. Tr. 607.

episcopo. ut clericus in forensi ecclesia fuldensis loci ab abbate subrogatus bannum ab episcopo wirceburgensi accipiat et in suburbanis uillulis quę sunt inter locum fuldensem et fluuiolum Hunaha dictum. quod burchfelt inibi dicitur. placitum habeat. adiectis duabus uillulis Hunefelt et Ratesdorf nuncupatis. Hoc quoque statutum est ut si dicti episcopi clericus. parrochianus uidelicet fuldensis plebis. aliquid plus iusto errauerit et ratione conuictus aut morte preuentus fuerit. alter clericus a predicto abbate subrogetur bannum et altare ab episcopo suscepturus et statutis temporibus sibi rationem redditurus. Hanc uero preceptionem nostram superius intimatam ob dei amorem eiusdemque sacrosancti loci reuerentiam necnon etiam pro tranquillitate uitę regularis fratrumque ibidem degentium securitate firmanda ipsi loco concedimus atque in perpetuum indultam esse uolumus. ut ibidem domino annuente nostris et futuris temporibus proficiat in augmentis quatinus ipsam congregationem pro anima pii genitoris nostri Chunradi imperatoris necnon et Gisilę imperatricis. nostrę genitricis. et pro nobis uxoreque nostra et filiis nostris domini dei nostri misericordiam attentius deprecari delectet.

Hęc vero nostra regia auctoritas ut pleniores in dei nomine obtineat dignitatis firmitatem. auctores consilii et testes prefati negotii hic iussimus subscribi et manu propria subtus eam firmauimus sigilloque precepimus insigniri.

Isti sunt testes huius compositionis atque regię preceptionis de venerabili loco fuldensi inter episcopum wirceburgensem et locum fuldensem. ipsemet imperator Heinricus augustus. Bardo archiepiscopus mogunciensis. Hunfridus archiepiscopus magdeburgensis. Eberhart archiepiscopus treuirensis. Ecelinus episcopus hildinesheimensis. Brun episcopus mindensis. Rudolf episcopus bamberbrunn. Megenhere abbas heruеldensis. Winthere cancellarius regius germanicus. Opozo cancellarius italicus. Bernhart dux. Vto comes. Diterih comes. Otto comes. Eberhart comes. Sigiboto comes Friderich comes. Giso comes. Gozwin comes. Boppo. Vto. et alii plures.

Signum Heinrici tertii regis. Ego Wintherius cancellarius recognoui. Datum XII. kal. Decembr. anno dom. incarnationis M°. XL°. VIIII. indict. II. Actum Mog. feliciter.

753. Immunitas Heinrici III. imperatoris.

1056, 23. September. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis Heinricus diuina fauente clementia Romanorum imperator augustus. Constat nos diuina disponente gratia ceteris supereminere | mortalibus unde oportet ut cuius praecellimus munere eius studeamus modis omnibus parere uoluntati. Quapropter omnium dei nostrique fidelium praesentium scilicet ac futurorum nouerit industria qualiter Ekberhtus. uenerabilis abbas ex | monasterio quod dicitur Fulda in pago Grapfeld situm. in honore sanctae dei genitricis Mariae sanctique Bonifacii martiris Christi constructum ubi idem gloriosus martyr corporaliter requiescit. serenitatis nostrae clementiam adiit humiliter ob|secrans. ut more antecessorum nostrorum Pippini uidelicet. Karoli. Ludouuici. Chuonradi. necnon trium Ottonum. Heinrici. et Chuonradi imperatoris augusti felicis memorię scilicet patris nostri praefatum monasterium cui ipse deo donan|te praesidet cum monachis et talia bona qualia ab antecessoribus nostris regibus uel imperatoribus et ab episcopis abbatibus uel aliquibus beatę recordationis uiris illuc collata sunt immunitatibus in abbatiis in forestis in theloneis in monetis in

753. OU. Eb. I, 122a. H F. II. 165. 49.

755. Privilegium Victoris II. papae.

1057, 9. Febr. Victor episcopus seruus seruorum dei Echberto pio et religioso abbati | monasterii saluatoris domni nostri Jhesu Christi et sancti Bonifacii. quod situm est in loco qui uocatur Bochonia iuxta ripam fluminis quod uocatur Fulda. et per te eidem venerabili monasterio suisque successoribus in perpetuum. | Conuenit apostolico moderamini pia religione pollentibus benignam compassione succurrere et poscentibus iuste et religiose alacri deuotione assensum impertiri. et hoc enim lucri potissimum premium a conditore | omnium deo procul dubio promeremur. si venerabilia loca oportune ordinata ad meliorem fuerint sine dubio statum perducta. Igitur quia postulastis a nobis. decreuimus nostra apostolica preceptione reconcedere ac reconfirmare | perpetualiter uobis vestrisque successoribus predictum monasterium saluatoris domini nostri Jhesu Christi et sancti Bonifacii situm in loco qui uocatur Bochonia iuxta ripam fluminis qui dicitur Fulda. cum omnibus rebus mobilibus et immobilibus sibi pertinentibus quas nunc habet et in futuro deo auxiliante habebit. Concedimus etiam atque donamus uobis kariissime ac dilectissime fili vestrisque successoribus abbatibus in perpetuum pro magno nostro amore nimiaque dilectione quam circa uos habemus et habere deinceps cupimus monasterium sancti Andreę apostoli quod uocatur exaiulum situm Romę iuxta ecclesiam sanctę dei genitricis Marię semper virginis quę uocatur ad presepe. cum omnibus mansionibus. caminatis. cellis vinariis. et coquina cum vineis. ortis. diuersisque generibus pomorum. cum curte et puteo et introitu per portam maiorem | uia publica et cum omnibus ad idem monasterium generaliter pertinentibus tam intra quam extra urbem sitis quę ei iuste ac recte pertinere dinoscuntur. Prohibemus autem omnem cuiuslibet ecclesiae sacerdotem in idem uestrum fuldense monasterium quamlibet ditionem habere uel auctoritatem preter nostram apostolicam sedem. specialiter episcopum in cuius diocesi constructum esse uidetur. ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit inuitatus nec missarum sollempnia ibidem celebrare presumat. Dona uero et oblationes decimasque fidelium absque ullius personę contrarietate firmitate perpetua ipsi monasterio uestro secundum predecessorum nostrorum priuilegia confirmamus et corroboramus. Decernimus etiam ne alicui personę magnę uel paruae liceat aliquam uim vel controuersiam inferre eidem monasterio in rebus ac familiis eius. et ne femina umquam illuc ingredi presumat. nostra apostolica interdicimus auctoritate. et ne quis umquam placitum ibi habeat vel in ceteris eius locis nec seruos nec colonos ad aliquod seruitium constringat. nisi cui abbas ad utilitatem suę necessitatis assensum prebuerit. Eligendi quoque abbatem sibi quando opus fuerit fratres inter se potestatem habeant secundum regulam sancti Benedicti sine ullius contradictione personę. Ceterum vero hoc deliberantes decernimus. ut congruis temporibus nostrae sollicitudinis ecclesiasticę intimetur. qualiter religio monastica regulari habitu dirigatur concordiaque conuentus ecclesiastico studio mancipetur. ne forte quod absit sub huius priuilegii obtentu animus gressus rectitudinis uestrae a norma iusticię aliquomodo retorqueatur. Concedimus etiam tibi quem hominem eruditum et bene eloquentem uirum esse nouimus dulcissime fili predicare uerbum dei auctoritate sancti Petri apostoli dei et nostra eius indigne uicarii. et ut tam uos quam successores uestri atque alios abbates Gallię seu Germanię primatum sedendi in omni loco conuentuque nostra apostolica auctoritate optineatis. Abbas uero non nisi a nostra apostolica sede benedicatur a qua benedictio

755. OU. Eb. I, 25 b. H. F. II, 166, 50.

Acta sunt hęc in Biberaha coram Egberdo abbate eiusque fidelibus. Anno domini incarnationis millesimo. LVII°. indict. VIIII. Regnante Heinrico eiusdem nominis quarto re primo anno regni eius.

757. Traditio Sigifridi de Suallungen.

1057. In nomine patris et filii et spiritus sancti. Notum sit omnibus Christi fidelibus tam pr sentibus quam et futuris. qualiter quidam uir nobilis nomine Sigifridus de Suallungen tr didit deo et sanctissimo martiri eius Bonifacio necnon et uenerando abbati Eggeberto ceterisq fratribus sanctę fuldensis ęcclesię in pago Graffelt quedam predia sua sita in uiculis subter nomi in Westheim XI areas et VIII hobas et XXIII mancipia. in Hilteriches III hubas et biuanc qui dicitur blancstruth. in Regenharteswineden XI hubas. ad Folcholdes hubas. in Drasenróde Nangozesbiuanc et iuxta eum Folcholdesbiuanc. ad Sigifri desrode illum biuanc qui ibi captus est. cum omnibus rebus facultatibus atque subs prenominata loca iure pertinentibus. agris. cultis et incultis. siluis. campis. quesitis et inq et cum omni iure utilitatis. Facta est autem hęc tradicio in fuldensi monasterio sub Heinri imperatore IIII°. atque ab eo confirmata est et sigillo ipsius insignita et precepto eius ita co borata. ut nullus hominum eam infringere debeat. Huius rei testes sunt. Egbertus abbas. Wer hart. Ermenrich. Hartwin. Heinrih. Nendinc. Liuz. Regil. Rudger. et alii quam pl rimi. Acta sunt hec anno dom. incarnationis M°. L. VII. indict. VIIII.

758. Conçambium inter Richardum abbatem et Theophanu abbatissam.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Omnibus aecclesiae dei fidelibus tam praes tibus quam futuris sit notum. qualiter uenerabilis Richardus fuldensis abbas et domna The phanu abbatissa | placitum sibi fecere concambium. Dedit itaque memoratus abbas ian uenerabili abbatissę in pago Saxonum quandam curtem Scersteti dictam cum omni eandem curtem pertinentibus. ut dum uiueret | absque ullius contradictione firmam in eis ill ret potestatem illaque defuncta iterum in potestatem abbatis rediret. E contra uero domna tissa tradidit in ius et dominium sancti Bonifacii martiris | Christi quoddam predium in gouue in loco Bonemesi nominato cum omnibus quę ibi iuste et legaliter uisa est p ea conditione. ut a die illa et in reliquum predictus abbas eiusque successores potestatem rent quod de eo facere uellent. Et hoc coram testibus infra scriptis pepigit. ut si iam s ctus abbas uel aliquis successorum eius uellet hoc pactum infringere illa nullo prohibente suum repetere. Postea uero eadem uenerabilis matrona ob amorem et peticionem beatę Rohingi abbatis reddidit supradictum beneficium in potestatem domni abbatis. ut in loci heim et Heririche acciperet beneficium quod ualeret X. talenta. insuper omnibus annis a

757. Eb. II, 81 a. Tr. 610.

758. OU. Eb. II, 52 b. Schannat trad. 600 hat den Schluss der Urkunde von den Worten Pa weggelassen und setzt sie um das Jahr 1030. In jene Zeit kann der ursprüngliche Tauschvertrag fallen; vorliegende Fassung und Bestätigung gehört in die Zeit Egbert's.

gun. hinc per plateam in Uraha. hinc Phafenhusun. deinde ad Bilatein. inde ad Buochgrindilun. dehinc in fluuium Elehenbach.[5]) et sic in Orbaha. et per litus Orbaha usque ad Gerstacharun. hinc in Engilgeresdal.[6]) inde Waeidinenbrunnen.[7]) deinde in Kincicha. et sic sursum usque in Steinaha. deinde ad Helmeriches. indeque ad crucem. hinc Widenaha. hinc iterum in Wostunsteinaha ad forestum Zunderenhart. inde iterum ad aliud forestum Branuorst. in proprium dedimus atque tradidimus. ea uidelicet ratione. ut praedictus abbas cęterique sui successores liberum eiusdem uuiltbanni potestatem habeant. nullusque sine suo suorumque successorum consensu in praenominatis terminis uenari praesumat. Et ut haec nostra regalis traditio stabilis et inconuulsa omni permaneat aeuo. hanc cartam inde conscribi manuque propria ut subtus cernitur corroborantes sigilli nostri impressione iussimus insigniri. Consenserunt autem huic nostrae traditioni. Adalbero wirziburgensis episcopus. Eberhardus comes. Sigiboto comes. Gozuuinus comes. Tammo comes. Gerhardus. Ramuolt comes. Ŏto. Reginhardus. Ŏto. cęterique . . .[8]) quicunque aliquod praedium aut beneficium sine aduocationem in his praescriptis terminis possederunt sic habeant ut idem Sigifridus abbas omnesque post eum fuldensis aecclesiae abbates tam piscandi quam uenandi preuatam potestatem habeant.

Signum domni Heinrici quarti regis. (M) (S)

Gebehardus cancellarius uice Liutpaldi archicancellarii recognoui.

Data est. kal. Decembris. Anno dominicae incarnationis. M. L. VIIII. indictione. XIII. Anno autem ordinationis domni. H. quarti regis. VI. regni uero .IIII. Actum Wizenburc in dei nomine feliciter amen.

761. Conventio inter Witeradum abbatem et Erenfridum.

1061. In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus qualiter ego Witeradus gratia dei fuldensis abbas suscepi a quodam nobili uiro Erenfrido et uxore eius Rucela tale predium quale in prouincia Hassia in comitatu Werenheri habebant et econtra illis precarium prestiti quod expetebant. Primum enim ipsi in castello Bingenheim coadunatis manibus tradiderunt ad reliquias sancti Bonifacii et in manus Gerhardi aduocati predictum predium cum XXX mancipiis sine omni pacto uel condicione tantum pro sola fide. et ipsi more clientum se in manus nostras commendauerunt. et a nobis quicquid in curte nostra Mursna ad manus nostras pertinebat susceperunt in beneficium. Isti sunt testes qui hoc uiderunt et audierunt. Uto comes. Gerhart comes. Otto comes. Tammo comes. Ramuolt comes. Gozwin comes. Adelbrath. Otpraht. et alii plurimi. Deinde cum ipsi ad nostram curtem accessissent et suam nobis cum omnibus quę ad eam pertinebant in proprietatem sancti Bonifacii redigendam duarum ebdomadarum spacio reliquissent. uenientibus nobis in uillam Ruteshusen predictus uir una cum coniuge sua nobis obuiam uenit et coram prouincialibus nostris predium quod suum erat a nobis in beneficium suscepit adiecta seruitutis condicione. ut pro eo nobis nostrisque successoribus infra prouinciam prout imperatum fuerit seruiat. sed sumptus uictus

---

[5]) *Helkenbach.* [6]) Eb. 1 *Engeresdal;* Eb. 2 *Eingesgerstal.* [7]) Eb. 1 *Weredinenbrunnen;* Eb. 2 *Weidenbrunnun.* [8]) Das Wort ist durch den Bruch unleserlich geworden; Schannat hat *alii* geschrieben.

761. Eb. II, 51 b. Tr. 613.

763. Privilegium Alexandri II. papae.

1064. † A. episcopus servus servorum dei. Widerato pio et religioso abbati venerabili nasterii salvatoris | domini nostri Ihesu Christi et sancti Bonefatii. quod situm est in loc uocatur Bochonia iuxta ripam fluminis quod uocatur Fulda. et per te eidem uenerabili mona suisque successoribus imperpetuum. Conuenit apostolico moderamini pia | religione polle beniuola compassione succurrere et poscentibus iuste et religiose alacri deuotione assensum i tiri. Ex hoc enim lucri potissimum premium a conditore omnium deo procul dubio promerem si uenerabilia loca oportune ordinata ad meliorem fuerint sine dubio statum perducta. Igitur postulastis a nobis. decreuimus nostra apostolica preceptione reconcedere ac reconfirmare p tualiter uobis | uestrisque successoribus predictum monasterium salvatoris domini nostri Christi et sancti Bonefatii situm in loco qui uocatur Bochonia iuxta ripam fluminis quod d Fulda cum omnibus rebus mobilibus et immobilibus sibi pertinentibus quas nunc habet et in f deo auxiliante habebit. Concedimus etiam atque donamus [1] . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

et ut tam uos quam successores uestri ante alios abbates Gallię seu Germanię primatum in loco conuentuque nostra apostolica auctoritate optineatis. Usum quoque dalmaticę et sandali in missarum solemniis licentia nostrę apostolicę auctoritatis concedimus tam uobis quam succ ribus uestris secundum quod in priuilegiis predecessorum nostrorum habetur. Abbas uero nisi a nostra apostolica sede benedicatur. a qua benedici debet. et si in aliquo crimine accu fuerit. de eadem nostra apostolica sede tantum iudicium expectet. Illud etiam generaliter a dum dignum duximus . . . . . .

. . . . . .

ne quis unquam nostrorum successorum pontificum Romanorum . . . . . .

. . . . . .

. . . . . ut in celesti sede glorietur.

(S. p. s.) B. V.

Datum per manus Petri sanctę romanę ecclesię subdiaconi et uice domni Annonis colon archiepiscopi. cancellarii in lateranensi palatio. Anno ab incarnatione domni nostri Ihesu C millesimo sexagesimo. IIII. indictione. III. [2])

764. Pactio de decimis in Thuringia.

1069. In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Notum sit omnium fidelium tam futurorum presentium noticię qualiter deo mediante finita est seditio quam inter Sigifridum archiepisc mogontinum et Witeradum abbatem fuldensem decimarum peperit inquisitio. Nam cum pre

---

763. OU. Eb. I, 27 a. H. F. II, 167, 51. Eine zweite Copie bei Eb. I, 54 a enthält eine von de ginal und der ersten Abschrift ganz abweichende Fassung. [1]) Der ausgelassene Text ist gleichlautend mit de vilegium Victor's II. von 1057. [2]) An seidner Schnur die Bulle Alexander's II. Die zweite Abschrift Ebe hat den Schluss: *Datum .IIII. nonas Aug. per manum Iohannis primiscrinii,* ohne Jahr oder Indiction.

764. Eb. II, 122 b. Dioec. 251, 23.

sedis archiepiscopus sicut de cęteris intra parrochiam suam habitantibus ita et de seruis et colonis s. Bonifacii decimas sibi uendicaret. procurator autem fuldensis cum easdem decimas per priuilegia romanorum pontificum sub perpetuo anathemate stabilitas et per precepta regum et imperatorum fuldensi monasterio concessas affirmaret. de hisdem decimis non parua inter eos contentio extitit. sic tamen ut licet archiepiscopus exigeret et abbas non sibi dandas contenderet. terminari non potuit. Huius causam contentionis quia soli inter quos agebatur archiepiscopus scilicet et abbas per se suosque terminare non poterant. ut iusticię maioris auctoritate tractaretur. utrisque utrorumque fidelibus coram rege cęterisque principibus complacuit diligenter examinare. Inquisitione autem archiepiscopi et contradictione abbatis coram principibus satis caute discussa ut firma pax perpetuaque concordia inter ipsos ipsorumque successores et utramque familiam confirmaretur. iuxta Heinrici IIIIti regis edictum aliorumque multorum consilium ab utrisque conlaudatum est. quatenus sub hac condicta pactione ab omni deinceps cessarent dissensione. Igitur decretum est ut ex beneficiis militum abbatis in Thuringia decimę archiepiscopo persoluantur et eisdem militibus ex ipsis decimis tanta pars ab episcopo rependatur quanta prius eis ex debito decimationis persoluebatur. Illud quoque conplacuit firmiterque sanccitum est. quatinus omnibus in locis ad s. Bonifacium intra parrochiam suam pertinentibus de curtibus. de ecclesiis. de territoriis. de noualibus. de [illegible]lis. de clericorum et ministrorum prediis et beneficiis. de lidis. triduanis. liberis. colonis. Sclauis quicquid huiusmodi est. absque omni contradictione abbati decimę ab apostolicis pontificibus [illegible]ę et ab imperatoribus et antiquis regibus confirmatę permaneant nec archiepiscopus uel [illegible] clerici ullam in his exigendi exerceant ulterius potestatem. Preterea illud confirmatum est. [illegible] pro confirmanda predictę pactionis ratione prenominatus archiepiscopus uel successores eius [illegible]que in Adesfelt. Rodeheim. Widenhart. nec usquam in tota parrochia sua ulterius predicti loci procuratores uel suos colonos de exactione decimationis ulla inquietare presumant uexatione. sed sicut sancti patres statuere ita locus fuldensis sine ulla perturbatione permaneat et sua [illegible]neat.

Acta sunt hec in Mulinhusen anno incarnationis dominicę millesimo LX. VIIII. indictione VII. sub rege Heinrico IIII: qui|et testis et iudex atque mediator extitit. Hi sunt testes huius pactionis et conuentionis. Anno coloniensis archiepiscopus. Burchart haluerstatensis episcopus. Ebbo zicensis episc. Benno osnebrugensis episc. Babo cancellarius. Hiltebolt. Burchart episcopi. Otto dux Baioariorum. Tete marchio. Bernhart comes. Tammo comes. Erkenbraht comes. Adelbraht comes. Boppo comes. Diterich comes. Friderih comes et alii.

765. Traditio Gerhardi comitis.

In Christi nomine. Notum sit omnibus fidelibus tam futuris quam presentibus quod Heinrico quarto regnante et Ruthardo abbate fuldensem ecclesiam gubernante Gerhardus aduocatus eiusque contectalis Hacecha prefatum abbatem adierunt et s. Bonifacio martiri predia sua tradiderunt quae habuerunt in locis subscriptis. in Misgede et Roggenberc. ea uidelicet ratione ut si filios procrearent et Gerhardus prior uita decederet predicta matrona quamdiu uiueret haberet.

765. Eb. II, 75b. Tr. 615.

et beneficia militum subscripta possideret scilicet in Walahesleba. Tucheldi. Vaner Truhtmaresheim. et in Madelungen. in Otgereshusen. in Hengesbach. in Flages bach. cum decimis et omni utilitate. Insuper etiam beneficia militum istorum Ögonis scilicet Mareholdi Diterici Ditonis Irmingeri Ruggeri tradita sunt ecclesię fuldensi et beatissimo Bonifacio martiri ab eodem Gerhardo comite et uxore ipsius Hacecha ea condicione ut eorum commemoratio semper sit cum fratribus eiusdem monasterii. Acta est hęc tradicio in monasterio fuldensi et hi sunt testes eiusdem traditionis. Manegolt et eius filii. Richwin. Manegolt Kuno. Alberich. Dudó. Friderih. Rupraht. Regingerus. et ceteri fideles.

Postero tempore idem Gerhardus comes et uxor Hacecha tradiderunt sancto Bonifacio Fulbas X. in Fogetdeshagen et in Wanesbach et in Adelesfelt terciam partem cum decimis decretumque est ut nullus hominum hanc traditionem infringere possit.

766. Traditio Berthae.

1079. In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis ego Rûthardus abbas sanctę fvldensis cuiusque omnibus futuri temporis hominibus salutem et | benedictionem a domino. Notum facimus omnibus uenturi temporis hominibus qualiter Herige homo nostrę ęcclesię de Engersgowe | accepit in uxorem feminam quandam liberę condicionis nomine Bertham natam de uilla quę uocatur Hildeberc in prouincia | Weterebia. et quia ipsa femina libera fuit. ut posset eam uir suus iuuare bonis ęcclesię. exuit se libertate sua et fecit se ipsam mancipium ęcclesię delegans se propria manu ad altare sancti Bonifacii martyris patroni nostri in Fulda ea conditione. ut quamdiu ipsa uiueret duos denarios pro recognoscenda iusticia sua et pro tutela quam uolebat ab ecclesia habere ad altare dicti martyris in festo passionis eius annuatim persolueret illaque mortua quisquis de stirpe sua cuiuslibet sexus maior inter ceteros natu fuerit in predicto censu matri succedat ab interius a censu uacantibus. et quamdiu hunc modum obseruent et ecclesię suam iusticiam exhibeant. ubicunque locorum uoluerint habitent et nulli homini preter fuldensi ecclesię aliquid debeant sed et nullus posterorum nostrorum alicui mortalium liceat eos inbeneficiare. Acta sunt hec anno millesimo LXX. VIIII^{no} incarnationis dominicę sub rege Heinrico et abbate Rûthardo. sub istis testibus. Vtone aduocato fuldensis ecclesię. Brunone decano. Gunzelino cellerario. Fukelino camerario. et his ministerialibus ęcclesię. Hartmanno. Herstalo. Cuniberto. Ditone. Gundekaro. Ekberto. Trutmanno et aliis multis. (S)

767. Traditio Fukelini presbiteri.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Notum sit omnibus christianę fidei cultoribus futuris quam presentibus qualiter Fukelinus presbiter et monachus huius sanctę congregationis non infimus. uir magnę probitatis et discretionis. cum per gratiam dei et licentiam abbatis sui memorię Rûthardi multis bonis habundaret. eo quod camerarius eius esset. cogitabat uir prudens

766. OU. Tr. 616.

767. Eb. II, 179a. P. III, 581, 26 ein Auszug, in welchem der Schenker *Guilelmus* genannt wird. F. I, 43.

quomodo ex his quę sibi suppetebant facultatibus domini misericordiam complacaret ęternamque sibi memoriam prepararet. Cumque animus prudentis uiri circa talia uersaretur. ut memoriam sui aliqua certa consolatione fratribus suis commendare uellet. uenit ei ad manus sic utile negotium scilicet ut uillam haut procul hinc remotam Wâten nuncupatam licentia predicti abbatis sui dato pretio ab heredibus redimeret et pro eterna recordatione sui fratribus huius congregationis ad annę seruitutis usum deo et beato Bonifacio delegaret. Cumque deo aspirante et adiuuante cęptum opus ad felicem perduxisset effectum. uenit cum multitudine fratrum pariterque cum turba non modica testium probatorum uirorum ciuium ac militum obtulitque deo et sancto Bonifacio patrono suo quod ex suis laboribus conquisiuerat predium uidelicet in Waten eo pacto ut fratres reditum illius loci accipiant et non solum fraternam et debitam sed et specialem eius commemorationem semper agant.

768. Traditio Gerhil de Truthilingun.

Notum sit omnibus deum diligentibus tam futuris quam presentibus quod Gerhil | de 1000.
Truthilingun mulier liberę conditionis ancillam propriam nomine | Diezelam cum filiis suis ad
[illegible] sancti Solae confessoris in Solenhouen pro re|medio suę animę perpetuo iure delegauit. ut
omni posteritate potirentur eo iure quo fruuntur ministeriales sancti Bonifacii fuldensis ęccle-
[illegible]. Facta est autem hęc traditio anno millesimo XCV. indictione III[a] imperante Heinrico IIII. im-
[illegible]tore. abbate Rûthardo fuldensem ęcclesiam regente et Berwardo sancti Solę praeposito
[illegible]stente. Huius rei sunt testes. Erkenbraht. Woffo. Bernger. et Fridericus aduoca-
[illegible] sancti Solę. Radebodo. Brun. Hartman. Einwic. Burchart. Suicger. Cûn-
[illegible]t. Bernger. Hartpreht. Adelhart. Ôdelscalc. Cadelher. Dealher. Cûno.
[illegible]delger. Becelin. Arnolt de Solenhouen. Heinricus. Rûpreht et alii quam plures.

769. Traditio Gerhardi prefecti moguntiacensis.

Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus qualiter dominus Ger-
[illegible]ardus prefectus moguntiacensis et uxor eius Berhta diuino instinctu prouocati et ex spiritus
[illegible]ancti gratię dono incitati ceperunt tractare apud se. ut de caducis et temporalibus donis eternum
[illegible] indeficientem thesaurum mercarentur in cęlis secundum preceptum domini qui cęlestia pro terre-
[illegible]is et mansura pro caducis se daturum promisit. Hac igitur spe incitati idem Gerhardus et pre-
[illegible]ta uxor eius Berhta. X. mansos ad sanctum Bonifacium in Fulda specialiter ad usum fratrum
[illegible]elegauerunt in uilla quę Phaffenhusen dicitur pro remedio animarum suarum et filię suę
[illegible]tiusque posteritatis suę ea interposita condicione. ut ipse Gerhardus et posteri sui super his ad-
[illegible]catione fruantur. Acta sunt hęc sub abbate Godefrido eo tempore quo filię suę Arnoldo
[illegible]miti iam desponsatę beneficium suum fuldense allegarunt coram his testibus. Fukelino came-
[illegible]rio. Ecelino preposito. Gerhardo aduocato fuldensi.

---

768. OU; das Siegel ist herausgebrochen.
769. Eb. II, 181a. Tr. 617.

770. Immunitas Heinrici V. imperatoris.

1111, 9 November.

In nomine sanctae et individuae trinitatis Heinricus diuina fauente clementia quartus Romanorum imperator augustus. Constat nos diuina disponente | gratia cęteris supereminere mortalibus unde oportet ut cuius precellimus munere eius studeamus modis omnibus parere uoluntati. Quapropter omnium dei nostrique fidelium presentium scilicet ac | futurorum nouerit industria. qualiter Wolfhelmus venerabilis abbas ex monasterio quod dicitur Fulda in pago Grapfeld situm in honore sanctę dei genitricis Marię sanctique Bonifacii | martiris Christi constructum ubi idem gloriosus martyr corporaliter requiescit serenitatis nostrę clementiam adiit humiliter obsecrans. ut nos antecessorum nostrorum Pippini videlicet. Karoli. Ludewici. | Cuonradi. necnon trium Ottonum. Heinrici. et Cuonradi imperatoris augusti praefatum monasterium cui ipse deo donante praesidet monachis et talia bona qualia ab antecessoribus nostris regibus vel imperatoribus et ab quibusdam abbatibus vel aliquibus pię recordationis uiris illuc collata sunt inmunitatibus. in abbaciis. in theloneis. in monetis. in bannis. et in omni districtu. in praediis maioribus et minoribus. in mancipiis utriusque sexus. per auctoritatem nostri praecepti in nostrum mundiburdium et tuicionem suscipiemus et confirmaremus. Cuius peticioni pium sicut iustum erat assensum praebentes ob diuinum amorem necnon ob remedium animę nostrę nostrorumque parentum. videlicet aui nostri secundi Heinrici imperatoris et patris nostri tercii Heinrici imperatoris augusti pięque matris nostrę Berthę praescriptum monasterium cum monachis et cum supra nominatis bonis in nostrum mundiburdium et in ius nostrę defensionis per hoc imperiale praeceptum suscepimus ea uidelicet ratione vt nullus publicus iudex. dux. comes. uel uicecomes aut quilibet ex iudiciaria potestate in ęcclesias. villas. loca. vel agros. possessiones. quas moderno tempore iuste et racionabiliter infra regnum diuinitus nobis concessum prefatum possideat monasterium uel quę deinceps diuina pietas illi augere uoluerit. ad causas iudiciario more aliquando audiendas. aut freda undecunque exigenda uel [1]) paratas faciendas. aut fideiussores tollendos. aut homines ipsius monasterii tam ingenuos quam et seruos super terram ipsius commanentes distringendos. nec ullas redibitiones uel illicitas occasiones requirendas nostris futurisque temporibus ingredi audeat. uel ea quę supra memorata sunt exigere presumat. sed eidem abbati suisque successoribus liceat eiusdem monasterii cum omnibus subiectis sub nostra defensione possidere. et quicquid de supradictis rebus ius fisci exigere potest pro ęterna remuneratione prefato monasterio et monachis confirmauimus firmissime praecipiens ut de uillis ęcclesię sancti Bonifacii. seruis etiam et colonis in illis manentibus. quas moderno tempore habere uidetur uel quę deinceps in ius ipsius loci dominus amplificauerit. habeat prefatus abbas successoresque eius potestatem decimas accipiendas propter ędificia perficienda uel restaurandum luminariaque renouanda. et ut sibi suisque fidelibus pauperibus quoque et peregrinis tempore susceptionis usus necessarios possint impendere. idque sanctę regulę propositum ac mandatum in monachos in susceptione hospitum pauperumque semper esse paratos. De militibus suis iubemus ut nullus comitum in omni regno nostro illos pro aliqua expetitione hostili inquietare presumat suorumque sequaces. et ipse potestatiue et honorifice suos et suorum habeat potestatem [illegible]

---

770. OU. H. F. II. 168, 52.

[1]) Es fehlen die Worte: *mansiones aut.*

nostrum iussum. Et si quando uocatione diuina iam prescriptus abbas de hac luce migrauerit. quamdiu ipsi monachi tales inter se possint inuenire qui ipsam congregationem secundum regulam sancti Benedicti regere ualeant. per hanc nostram auctoritatem saluo consensu regis uel imperatoris licenciam habeant eligendi abbates. Et quisquis huic nostrę preceptioni reniti temptauerit. apostolicam quę in priuilegio Zacharię papę expressa est experiatur sententiam. Haec uero auctoritas ut pleniores in dei nomine obtineat firmitates. manu propria subter eam firmauimus sigilloque nostro insigniri iussimus.

Signum domni Heinrici quarti Romano (M) rum imperatoris augusti. (S)

Adilbertus archicancellarius et archiepiscopus recognoui.

Data .V. id. novemb. anno dominicę incarnationis millesimo. C. XI. anno ordinationis domni Heinrici quinti regis. XI°. regni autem eius. .VI.to imperii uero .I°. eiusdem quoque anni indictione. III.a Actum est Herisfelt in nomine domini amen.

771. Traditio Gundolfi.

In nomine dei omnipotentis. Ego seruus Christi Gundolfus cogitans atque deliberans 1111.
[illegible]ndo in maligno iam posito ad portum salutis confugere et pro terrenis cęlestia. pro caducis [illegible] recipere. ad uenerabile fuldense monasterium ego et frater meus uenientes dedimus pro [illegible]dio animę nostrę dimidiam hubam in Hunolteshusen et partem agri et molendinum in [illegible] uilla positum. et omne predium quod habuimus in Asmareshusen cum omni utilitate [illegible]porum. siluarum. domorum et mancipiorum utriusque sexus. ea condicione ut ipsa familia eam[illegible] possessionem inhabitet et censum debitum annuatim ab ipso bono et a se ipsa persoluat. et [illegible]od quisque eorum habuerit in uestibus uel iumentis cum de hac uita migrauerit monasterio sancti [illegible]nifacii contradat. Tradimus etiam ad ipsum monasterium quandam uillulam nomine Adolfes[illegible]et iuxta ciuitatem Francwarteshusen sitam. quę nunc quidem destructa et desolata est. post[illegible]dum uero cum fuerit reedificata et exculta reddat censum quem debeat.

Acta est hec tradicio anno dominicę incarnationis M°. C. XI. indictione IIII. regnante [illegible]einrico rege V°. sub abbate Wolfhelmo. Gozmaro aduocato. coram his testibus. Ernust [illegible]repositus. Odalricus camerarius. Sigifrit. Altûm. Eribo. Reginfrit. Almunt. Gunde[illegible]ech. Friderih. Gezo. cum aliis compluribus testibus.

772. Traditiones in Sterrenrode et Mecelnrode.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Notum sit cunctis ortodoxę fidei cultoribus tam 1114.
[illegible]uris quam presentibus. qualiter quidam fidelis homo nomine Heinricus de Lantenhusen [illegible]tulit ad altare s. Bonifacii martiris de bonis suis ad X. solidos in uilla Sterrenrode nun[illegible]pata tum pro se tum pro filio suo Heroldo in presenti ęcclesia monacho. Deinde uero Fri[illegible]ericus de Angeresbach pro animę suę remedio obtulit etiam in eadem uilla Sterrenrode ad [illegible]quinque solidos. et sic uterque census fratribus in oblationem deditus annuatim soluebat XV. soli-

771. Eb. II, 82 a. Tr. 618.
772. Eb. II, 174 b. Tr. 619.

dos. quibus prefuit quidam Eggehardus uir fidelis et honestus. qui utraque bona a fratribus habebat et eundem censum annuatim ad monasterium fideliter afferebat. Euolutis autem aliquot annis quidam noster ministerialis Berngoz nomine uita excedens apud nos sepultus est. pro cuius anima parentes eius mansum unum in uilla Mecelnrot obtulerunt V. solidos persoluentem. Veniens ergo prefatus Eggihardus petiuit a fratribus ut mansum illum in Mecelnrode uenderet et in Sterrenrode de suis propriis bonis tantum ęcclesię restitueret. scilicet ut prioribus X. et quinque solidis quinque alios superadderet et ex his omnibus talentum integrum annuatim persolueret. Hoc itaque fratres permiserunt fieri sub hac conditione. ut siue idem Eggihardus siue sui heredes de bonis in Sterrenrôde talentum annuatim ut pacti sunt non soluant. et ipsa bona amittant et mansum supradictum in Mecelnrot ęcclesię restituant. Ut autem hęc conuentio firma et inconuulsa permaneat. presentem cartam inde conscribi et sigillo patroni nostri preciosissimi martiris Bonifacii decreuimus insigniri. Acta sunt anno dominicę incarnationis M°. C°. XIIII. indictione VII. regnante Heinrico imperatore. Erlolfo abbate. Gozmaro aduocato. Warmundo decano.

773. Traditio Bobbonis comitis de Hennenberg.

1116. Ego Bobbo comes de Heinnenberc pro spe ęternę uitę territorium quod in Salzungen proprietatis iure | possedi. in altare beati Bonifacii Christi martyris in Fulda hac conditione delegaui. ut priuato | usui fratrum eiusdem ęcclesię in memoriam mei cedat. et sepultura me iuxta ipsos post mortem meam | maneat. et anniuersarium meum communis oratio eorum deo commendet. Porro idem predium ab ipsis hac lege suscepi. ut tam ego quam posteri mei annuatim ex eodem talentum persoluamus. ne ab aliis usibus eorum alienetur. Hanc traditionem ego Erlolfus abbas confirmo et ne a quouis infringatur auctoritate sigilli mei insigno. Acta sunt hęc anno incarnationis millesimo C. XVI. indictione VIIII. imperante glorioso Romanorum imperatore Heinrico iuniore. advocato eiusdem ęcclesię Gozmaro seniore. Warmundo decano. Aldûn maiore preposito. et hi sunt testes qui uiderunt et audierunt. Godebertus comes de Heinneberg germanus eiusdem B. Cunimundus de Hildeberc. Erf de Nithardeshusen. Gerlacus de Geysaha. Dûdo de Steyn. Reginher de Salzungen. Erminold de Slitese. Dûdo de Fulda. et Almunt. et alii quam plures. Hęc qui irrita fecerit quod conferenti in bonum cedit. sit in contrarium auferenti. (S.)

774. Traditio Albhardi in Warzaha.

1117. In nomine sanctę trinitatis et individuę vnitatis. Ego Erlolfus non meis meritis sed gratuita dei gratia solo nomine dictus abbas sacrosanctę fuldensis ęcclesię omnibus Christi fidelibus salutem et pacem. Quia iuxta Salomonis uocem generatio preterit et generatio aduenit. notum facimus uestrę in Christo dilectioni qualiter Albhardus quidam uir deo plenus abrenuntiauit seculo duas hubas regales in Warzaha pro anima sua suorumque carorum tradidit deo sanctoque Bonifacio. ut libere ab omni potestate secularium personarum absolutę singulis annis censum

773. OU. Eb. II, 176 b in etwas veränderter Fassung. Tr. 620.
774. Eb. II, 56 b und mit verändertem Eingang wiederholt 185 a; abgekürzt bei P. III, 588, 88. Tr. 621.

persoluant. LXXX. [1]) solidorum. Has autem hubas ad eundem censum quidam uir Gerwigus[2]) nomine suscepit et ut sibi posterisque suis confirmaretur aream in ipsa uilla cum ędificiis instantibus sancto Bonifacio tradidit. hac conditione ut quamdiu ipse aut posteri eius censum predictum dare uoluerint has hubas cum omnibus suis conpertinentiis habeant. Si autem non. fratres cui voluerint cum ceteris sibi commissis committant. Facta est hęc tradicio anno M°. C°. XVII. [3]) indict. XI. tempore Heinrici imperatoris et tradita per manus Gozmari aduocati huic fuldensi ęcclesię in utilitatem fratrum ad oblationem eorum. Soluuntur autem census duobus anni temporibus. in pascha et in festo sancti Michahelis. Hi sunt autem testes huius tradicionis. Heinrih. Adelbero. Tuto. Gundelah. Gerlah. Ermenolt. Trageboto. Willihart. Rupraht et alii.

775. Traditio Ermenoldi de Slitese.

In Christi nomine. Notum fieri uolumus omnibus christianę fidei cultoribus tam futuris quam presentibus. qualiter Ermenoldus de Slitese huius ęcclesię ministerialis sat diues et ingenuus post mortem Gerbirgę coniugis suę. tactus dolore et cordis compunctione. uolens tam pro se quam pro illius animę recordatione eternum sibi in fuldensi ęcclesia facere memoriale. quidam predium quod habebat in Heimenrode promto animo ac pia uoluntate obtulit deo sanctoque Bonifacio. ea conditione et tenore ut fratres in eodem monasterio regulariter deo et sanctis eius die noctuque seruientes huius predii censum in suae seruitutis conuertant usum eiusque ac defunctae coniugis suae annuam recordationem agant et pro peccatis ac negligentiis eorum omnipotentis misericordiam attentius exorare non omittant. Facta est autem hęc tradicio tempore Erlolfi abbatis regnante Heinrico imperatore augusto anno dominicę incarnationis millesimo centesimo XVIII. indictione XII. Hi sunt testes huius tradicionis. Gerhardus comes. Gozmarus aduocatus. Reginhart. Hartunc. Adelbero. Willehart. Rupraht. Berthoh et frater eius Luthere. Trageboto et alii. Est autem census istius predii quinque solidi. qui soluitur in festiuitate sancti Michahelis. 1118.

776. Traditio Adalhardi in Northeim.

In nomini domini. Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam praesentibus qualiter ego Adalhardus cum uxore mea Hucela et sex filiis meis quorum haec sunt nomina. Adalhart. Ortuuin. Bernger. Hertuuic. Rihger. Folmar et filia Mahtilda. ad sanctum Bonifacium in Fulda delegaui hubam unam in Northeim et areas III. cum totidem domibus et curtilibus suis et unum molendinum cum aquae ductu et prato et curtili suo ea conditione interposita. ut ipsi et posteri eorum ea quae nobiscum bona obtulerunt hereditario iure possideant et omnis singulis de ipso predio IV. solidos in festiuitate sancti Bonifacii martyris persoluant quem censum usui fratrum sanctae fuldensis ecclesiae specialiter deputaui ut mei perpetuo memores 1120.

---

[1]) P. XV. solidorum. [2]) E. 2 *Berengerus*. [3]) Bei Eb. steht M° C° XXVII; mit Schannat habe ich ein X weggelassen; jedoch stimmt damit nicht die Indiction.

775. Eb II, 170 a: abgekürzt bei P. III, 577, 7. Tr. 622.

776. Aus Schann. trad. 623; abgekürzt bei Eb. II, 181 b und P. III, 584, 33.

sint in orationibus suis et solatia sumere dignentur de laboribus meis. Hoc uero praecipue stat praecipio atque confirmo ut nec posteritatis meae oblatio de eodem bono nec alia hereditatis me possessio ulli hominum in beneficium detur sed a fuldensi aduocato ab omnibus iniuriis et offe sionibus omni tempore defendatur. Facta est haec traditio anno ab incarnatione domini MCX coram Erlolfo abbate et cuncta fuldensi congregatione praesentibus et adstantibus Gozma sanctae fuldensis ecclesiae aduocato et multis idoneis testibus quorum nomina haec sunt. Ha tunc. Reginhart. Poppo. Hertuuic. Gerlah. Uuillihart. Tuto. Reginfrit et alii plur

777. Privilegium Calixti II papae.

1122, 9. Mai. Calixtus episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Erlolfo abbati uenerabilis mon sterii saluatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Bonifatii. quod situm est in loco | qui mu tur Bochonia. iuxta ripam fluminis quod uocatur Fulda. eiusque successoribus regularit ab stituendis in perpetuum. Cum uniuersis per orbem ecclesiis debitores ex apostolicę sedis auto tate | ac beniuolentia existamus. illis tamen locis quę specialius ad Romanam noscuntur eccles pertinere. propensiori nos conuenit studio prouidere. Quam ob rem dilecte in Christo fili Erlolf abbas. petitiones | tuas benignius admittentes. saluatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Bo fatii monasterium regimini tuo commissum ad exemplar predecessoris nostri sanctę mem Alexandri papę beati Petri patrocinio | communimus. Statuimus enim ut quęcumque bona, qu cunque possessiones. concessione pontificum. liberalitate regum uel inperatorum. oblatione fidelium uel aliis iustis modis idem cenobium in presenti quintadecima | indictione possidet. uel in futuru largiente deo poterit adipisci. firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Sane omni cuiuslibet ecclesię sacerdotem et ipsum specialiter episcopum in cuius diocesi locus idem constr ctus est quamlibet ibi ditionem habere uel auctoritatem preter nostram sedem apostolicam prohib mus. ádeo ut nisi ab abbate fuerit inuitatus nec missarum ibidem sollemnia celebrare presum Interdicimus etiam ne magnę cuilibet aut paruę personę facultas sit uim aliquam seu controuersi monasterio eidem inferre in rebus et familiis eius. Nec placitum ibi uel in ceteris eius locis u quam quis habeat. nec seruos uel colonos ad seruitium aliquod constringat. nisi cui abbas p necessitatis suę utilitate assensum prebuerit. Nec femina illuc ingredi qualibet temeritate presum Porro quicquid in donis oblationibus et fidelium decimis sepedicto monasterio uestro per an sorum nostrorum priuilegia concessum et confirmatum est. nos quoque concedimus et pre priuilegii pagina [1]) confirmamus. Vsum quoque dalmaticę atque sandaliorum prout a nostris decessoribus constitutum est tibi karissime fili tuisque successoribus ex apostolicę sedis libera concedimus. Obeunte te nunc eiusdem loci abbate uel tuorum quolibet successorum nullus qualibet surreptionis astutia seu uiolentia preponatur. nisi quem fratres communi consensu uel p consilii sanioris secundum dei timorem et beati Benedicti regulam elegerint a romano pontifice c secrandum. qui primatum in omni loco et conuentu ante alios abbates Gallię et Germanię obt bit. et si forte aliquo fuerit crimine accusatus de sede tantum apostolica iudicium expectabit. Co gruis vero temporibus monasterii uestri religio sedi apostolicę intimetur. ne forte quod absit mi

---

777. OU; Eb. I, 56 a mit geringen Abweichungen. H F. II, 170, 54. [1]) In der OU. steht vor diesem Worte die Sylbe *con*, ist jedoch mit derselben Dinte durchstrichen Schannat hat daraus *etiam* gemacht.

gressusque rectitudinis uestrę a norma iustitię ob nostri libertatem priuilegii retrahatur. Ad hęc patrum nostrorum uestigiis insistentes tibi tuisque successoribus concedimus et inuiolabili stabilitate conferimus monasterium sancti Andreę apostoli quod uocatur Exaiulum. situm Romę iuxta ecclesiam sanctę dei genitricis semperque uirginis Marię quę uocatur ad presepe. cum omnibus mansionibus caminatis et cellis. cum curte puteo et introitu per portam maiorem a uia publica. et cum omnibus intra uel extra urbem iuste ad ipsum pertinentibus. Si quis igitur archiepiscopus aut episcopus. imperator. rex. dux. marchio. comes. aut ecclesiastica quęlibet secularisue persona hanc nostrę constitutionis paginam sciens contra eam temere uenire temptauerit. secundo tertioue commonita si non satisfactione congrua emendauerit. potestatis honorisque sui dignitate careat reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat atque in extremo examine districtę ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iusta seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi. quatinus et hic fructum bonę actionis percipiant et apud districtum iudicem premia eternę pacis inueniant. Amen.

Scriptum per manum Geruasii scriniarii. regionarii et notarii sacri palatii.

(S. p.) Ego Calixtus catholicę ecclesię episcopus. (B. V.)

Datum per manum Grisogoni sanctę ecclesię diaconi cardinalis ac bibliothecarii. VII°. idus Maii. indictione XV. [a] incarnationis dominicę anno M°. C°. XXII°. pontificatus autem domni Calixti secundi papae anno IIII.° [2]).

778. Traditio Vodalrici abbatis.

In Christi nomine. Notum sit omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam successuris qualiter bonę memorię Vodalricus fuldensis abbas sempiternam memoriam sibi in benedictione domini in congregatione s. Bonifacii statuere uolens a duobus fratribus Kunone scilicet et Diterico uiris liberae conditionis uillam unam Elbwines nuncupatam acquisiuit. Diterico precium quinque talentorum impendens. Kunoni uero mansum unum in Heimechen accomodans ea interposita ratione. ut ipsis uiuentibus predictam uillam sine censu haberent. post mortem uero eorum sine ullius contradictione census et usus ad monasterium rediret. Hac pactione inducti predicti duo fratres Kuno uidelicet et Ditericus eandem uillam Elbwines nuncupatam ad altare s. Bonifacii sicut abbas postulauerat delegauerunt. et fratres huius ęcclesię ab eodem altari ipso domno abbate iubente possidendum et incolendum susceperunt ea conditione. ut anniuersarium ipsius abbatis summa cum deuotione et sollempni commemoratione celebrarent. Idem etiam abbas Vodalricus acquisiuit et coemit uillam unam Sigifrides nuncupatam a nepote suo Godefrido de Kemenaten quae ei precipue hereditatis iure cesserat. datoque condicto precio legitime eam comparauit et per manus ministerialium huius fuldensis ęcclesię eandem uillam ad altare s. Bonifacii delegare fecit. eadem conditione ut supra scilicet ut fratres fuldensis ęcclesię reditum et censum annuatim inde susciperent et eius perpetuam inde memoriam per singulos annos celebrarent. Acta sunt hęc temporibus Heinrici iunioris imperatoris anno dominicę incarnationis M°. C°. XXI°. indictione VII. [1])

---

[2]) An seidner Schnur die Bulle.

778. Eb. II, 164 b. P. III, 579, 18. H. F. II, 171, 55. [1]) Das Jahr und die Indiction sind falsch. Udalrich wurde erst im Jahre 1122 Abt. Schannat hat geschrieben MCXXIV und die Indiction weggelassen. Bei P. steht kein Datum.

1127. **779. De oblatione Gerlahi.**

780. Traditio Berthoi de Bruslohen.

1128, Februar. Notum sit omnibus Christi fidelibus qualiter ego Berthous de Bruslohen nobilis laicus ecclesiae ministerialis die qua filius meus Herimannus puerilibus adhuc constitutus in annis ablatulit deo semet ipsum in fuldensi cenobio regulariter ad uiuendum tradidi ad prefatum monasterium s. Bonifacii martyris in usum fratrum sub regula s. Benedicti deuote deo famulantium tam pro memet ipso quam pro filio meo Herimanno necnon et pro omnibus caris meis uiuentibus ac defunctis quicquid hereditario iure possederam in uilla quae Owa nuncupatur V. uidelicet laneis cum omni utilitate ad ipsam possessionem pertinente. et ne eadem possessio propriis careat cultoribus tria tradidi mancipia ad ipsam possessionem pertinentia quorum haec sunt nomina. Luheri Adalburc Ditmar. eo pacto ut eandem possessionem iure legitimo ad incolendum possideant et ex ea talentum in usus fratrum annuatim persoluant. hac igitur traditione coram domino Henrico uenerabili s. fuldensis ecclesiae abbate praesentibus cunctis fratribus eiusdem sacrosancti loci legaliter firmiterque peracta recepi eadem bona ego Berthous in usus fructuarios ad dies uitae meae concedente ac permittente abbate omnique praefata congregatione ea uidelicet ratione ut annuatim ab ipsa possessione solidus persoluatur post obitum uero meum ex integro in usum fratrum reuertatur. Facta est haec traditio in fuldensi monasterio anno dominicae incarnationis MCXXVIII. mense februario regnante Lothario imp. aug. Gozmaro comite. huius traditionis testes sunt praefatus abbas Heinricus et omnis congregatio fuldensium fratrum. Gozmarus aduocatus. Gozwinus comes. Goteboldus comes. Adelbertus comes. Regenhart. Boppo. Hertuuic. Gerlah. Uuillehart. Rupraht. Herchint. Dietrich et alii plures.

Praedictus Berthous iam confectus aetate cum extremam diem mortis uideret appropinquare quare tactus infirmitate ad Fuldam se transferre postulauit oblatisque praediis suis uilla scilicet Siegenroth et sex beneficiis in Opoldesroth in id heredibus suis consentientibus habitum religionis suscepit sicque migrans ad dominum ante fores monasterii intra claustrum sepultus a fratrum compassione tum recordatione suae hereditatis illis in memoriam eiusdem oblatae quae

781. Traditio Gerlahi de Slitise.

Christi fidelibus tam futuris quam presentibus notum fieri uolumus qualiter uir nobilis religiosus nomine Gerlahus filius Ermenoldi de Slitese pia patris sui defuncti commemoratione commonitus predium quoddam in Sualmanaha digno precio ab heredibus comparauit ob recordationem predicti patris sui Ermenoldi ad altare s. Bonifacii in fuldensi monasterio

---

779. S. meine traditiones c. 69.
780. Aus Schann. tradit. 625; unvollständig bei P. III, 586, 39 und bei Eb. II, 164 a.
781. Eb. II, 170 a. Tr. 626.

coram abbate Heinrico et ceteris fratribus delegauit. ea uidelicet conditione et pactione ut fratres prefati monasterii annuum censum ab eodem predio ab incolis susciperent et tam eius quam patris sui pie ac deuote memoriam in suis orationibus facerent. cuius peticionem uenerandi fratres nostri qui tunc temporis erant cum pie ac deuote suscepissent. decreuerunt traditionem bonorum illus suscipere et amborum commemorationem studiose ac deuote fieri debere ut non solum prestates sed et futuri fideles per hoc commoniti carorum suorum memoriam tanto diligentius atque frequentius eius commendarent quanto studiosius eos pro defunctis fidelibus die noctuque domini misericordiam exorare uiderent. Facta est itaque hec tradicio et prefate pactionis condicio tempore Lotharii imperatoris sub abbate Heinrico Gozmaro aduocato. anno M°. C°XL. IIII. indic. VIII [1]). Census est VI. solidorum.

782. De oblatione Warmundi.

783. Praeceptum Lotharii imperatoris.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Lotharius diuina fauente clementia imperator augustus. Cum memorię occurrit quantum deuotionis affectum pro instituendo religionis cultu antecessores nostri. Pippinus uidelicet. Carolus. Ludewicus. Cunradus et Henricus ceterique prefati imperatores ac reges catholici in fundandis et ditandis tuendisque dei ecclesiis ac monasteriis exhibuerint. mens nostra quadam indignationis molestia afficitur eo quod nostri regiminis temporibus non solum religione decrescere et inminui uerum etiam oblationes fidelium miserabiliter distrahi et inutiliter cernimus distribui. quem compassionis affectum cum omnibus ecclesiis debeamus recipue tamen super fuldensis ęcclesię desolatione compati debitores sumus. quem licet uigorem religionis omnino non amiserit perfecte tamen omnino propter defectum et indigentiam seruare non potuit sicut debuit. quę speciali prerogatiua religionis et bonę conuersationis a sanctis et ueneranda patribus antiquitus instituta floruit et uiguit. Quia uero huius inminutionis causa maxime predecessorum ignorantia et negligentia extitit. notum esse uolumus tam futuris quam presentibus qualiter communicato principum consilio concordante non minus fratrum fuldensium concilio cedente Vodalrico aliquid minus de monasterii rebus sollicito Heinricus eiusdem monasterii decanus uir per omnia perfectus et religiosus in locum eius subrogetur. cui precipimus et per nostram imperialem commonitionem iniungimus ut res monasterii dispersas congregare congregatas conseruare studeat. Huius inquam peticioni et suggestioni pium et deuotum semper prebebimus assensum et ob diuinum amorem predictum fuldense monasterium cum fratribus ac familiis cum prediis et substantiis et cum omnibus interioribus et exterioribus ecclesiasticis facultatibus in nostrum mundiburdium et in ius nostrę defensionis suscipimus et omni protectionis munimine solidamus. ea uidelicet ratione ut nullus iudex aut aduocatus uel comes seu

1130, Mai.

---

[1]) Das Jahr und die Indiction sind falsch. weshalb Schannat den ganzen Schluss weggelassen hat. Wenn die Indictionszahl richtig ist, so gehört die Urkunde in das Jahr 1130.

782. S. meine Tradit. c. 68.

783. Eb. I, 129 a.

quilibet ex iudiciaria potestate in ecclesias uillas aut loca uel agros aut possessiones quas moder tempore infra regnum nostrum prefatum possidet monasterium uel quę deinceps diuina pietas auxerit ad causas iudiciario more audiendas aut freda exigenda uel mansiones faciendas uel serv aut colonos distringendos nec ullas redibitiones uel illicitas occasiones requirendas nostris futu que temporibus ingredi audeat uel ea quę supra memorata sunt exigere presumat. sed liceat abb fuldensis monasterii totam familiam cum cunctis eiusdem ęcclesię rebus sub nostra defensione p sidere et decimas sibi apostolica auctoritate traditas accipere nec laicis in beneficium tradere prestare. Et quicquid de supradictis monasterii rebus ius fisci nostri exigere debuit pro gra remuneratione prefato monasterio et fratribus deo ibi famulantibus conferimus firmissime precipi tes ut in bonis et locis ac familiis eorum nullus eos contristet. Habeat ergo abbas prefati mon sterii potestatem tam ex nostra quam ex patrum nostrorum regum donatione thelonea mauta uectigalia reditusque prediorum suorum simulque omnem decimationem tollere et in suę diuin utilitatem redigere propter ędificia facienda et lapsa restauranda et hospites pauperesque secu preceptum regulę confouendos. Quicunque ergo contra hoc nostrum regale et imperiale p tum facere presumpserit. centum libras auri impendat camere nostrę et insuper dampnum q tulit prefato monasterio in duplum restituet. Quod ut uerius credatur et ab uniuersis d monasterii insidiatoribus inuiolabiliter custodiatur. presentis decreti paginam sigilli nostri impr iussimus insigniri.

Signum domni Lotharii III. imperatoris augusti.

Ego Ecgehardus cancellarius vice recognoui. Datum anno d. incarn. M°. C°. III ind. VIII. mense maio.

784. Traditio pro Liutgarda et Heinrico.

In nomine domini nostri Jhesu Christi. Notum fieri uolumus cunctis fidelibus chri ortodoxę fidei catholicis qualiter quędam matrona huius ęcclesię ministerialis femina filia Berg gozi de Spanelo quę successerat in coniugium cuidam Heinrico filio Willehardi de B beraha hereditatem suam quę ei a parentibus suis legitima ac manifesta proprietate in Utel bach obuenerat marito suo predicto Heinrico iure matrimonii dedit. at defuncta eadem f Liutgarda nomine cum filio quem ab ipso Heinrico conceperat non post multum tempus et Heinricus eius uidelicet maritus post ipsam moritur. Conuenientes itaque utrorumque parent que cognati diuiserunt idem prenominatum predium quod ambo simul habebant dum uiuer partem quę uxori cessit in Biscofesberc ubi ipsa mulier Liutgarda tumulata est pro re animę eius delegauerunt. partem uero mariti sui uidelicet Heinrici defuncti nobis fuldensibus tribus apud [quos] et idem Heinricus sepultus est in memoriam animę eius tradiderunt. H autem eiusdem predii fiunt. VIII. solidi. quorum medietas nobis debetur pro commemoratione H rici. altera medietas debetur in Biscofesberc pro commemoratione Liutgardę. Testes multi al

---

784. Eb. II, 173b; abgekürzt bei P. III, 579, 14. Tr. 628.

785. Privilegium Innocentii II. papae.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Henrico abbati monasterii 1131, 1. Apr.
toris domini nostri Jhesu Christi et sancti Bonifacii quod situm est | iuxta ripam fluminis quod
tur Fulda eiusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum. In eminenti apostoli-
sedis specula disponente domino constituti ex | iniuncto nobis officio religiosas debemus per-
s diligere et loca eis commissa apostolicae protectionis patrocinio defensare. Proinde dilecte
mino fili Henrice abbas tuis rationabilibus | petitionibus annuentes monasterium saluatoris do-
nostri Jhesu Christi cui deo auctore presides presentis scripti suffragio roboramus. statuentes
ascunque possessiones quaecunque | bona idem monasterium inpresentiarum iuste et cano-
possidet aut in futurum concessione pontificum. largitione principum. oblatione fidelium. seu
iustis modis prestante | domino poterit adipisci. firma tibi tuisque successoribus et illibata per-
ant. In quibus haec propriis nominibus duximus annotanda. Monasterium uidelicet sancti
eę apostoli quod uocatur Exaiulum situm Romae iuxta aecclesiam sanctae dei genitricis Marię
er uirginis quae uocatur ad presepe a predecessore nostro sanstę memoriae pp. Leone pre-
ssori tuo Hecberto religioso abbati amoris causa donatum cum omnibus mansionibus [1]) . .
. . . . . pertinere noscuntur.
le quoque quod eidem monasterio deuotionis intuitu contulisti [2]) nostra auctoritate apostolica
perpetuum confirmamus. Prohibemus autem omnem cuiuslibet aecclesiae sacerdotem in pre-
nestro fuldensi monasterio aliquam ditionem habere . . . . . .
ate perpetua eidem monasterio confirmamus. Interdicimus etiam ne femina umquam illuc in-
presumat. et ne quis umquam placitum ibi habeat . . . . . .
. . . . assensum prebuerit. Obeunte uero te eiusdem loci abbate nullus ibi per uiolen-
aut subreptionem nisi quem fratres communi assensu secundum beati Benedicti regulam eli-
im decreuerint abbas substituatur. Statuimus autem ut congruis temporibus . . . . . .
. . . . . retorqueatur. Concedimus etiam tibi. fili karissime. predicare
m dei auctoritate nostra apostolica. et ut tam tu quam successores tui . . . . . .
. . . . . licentia nostrae auctoritatis tam tibi quam successoribus tuis
dimus secundum quod in antecessorum nostrorum priuilegiis continetur. Abbas uero non nisi
tra sede benedicatur a qua benedici debet. Et si in aliquo crimine accusatus fuerit eiusdem
nmodo nostrae sedis iudicium exequatur. Illud etiam generaliter addendum esse dignum
ius ut quicquid auctoritate predecessorum nostrorum. regum uel imperatorum ipsi uestro ful-
monasterio constat fuisse concessum. sit etiam nostra auctoritate apostolica per hoc nostrum
egium confirmatum. Si qua igitur in futurum aecclesiastica secularisue persona hanc nostrae
tutionis paginam sciens contra eam temere uenire temptauerit. secundo tertioue commonita si
atisfactione congrua emendauerit a sacratissimo corpore dei et domini redemptoris nostri
Christi aliena fiat atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem

---

785. OU und mit sehr unbedeutenden Abweichungen Eb. I, 59 a. H. F. II, 172. 56.
[1]) Die ausgelassenen Stellen sind gleichlautend mit dem erwähnten Privilegium Leo's IX. vom J. 1049.
[2]) S. m. tradit. c. 67.

eidem loco iusta seruantibus sit pax domini nostri Jhesu Christi. quatenus et hic fructum l actionis percipiant et apud districtum iudicem premia aeternae pacis inueniant. Amen. Amen. A

(S. p.) Ego Innocentius catholicę ecclesię episcopus. (B. V.)

Datum. Leodii. per manum Almerici sanctae Romanae aecclesiae diaconi. cardi et cancellarii. kal. aprilis. indictione VIIII.ª incarnationis dominicae anno M°. C°. XXXI°. pon tus uero domini Innocentii JI. papae anno. II.° [3]).

786. Traditio Rudolfi canonici wirciburgensis.

Quanta spe quantoque eternorum bonorum desiderio attractus quidam clericus huius siae filius. ex nobili ministerialium prosapia genitus et alitus. wirciburgensis quoque ec canonicus nomine Rudolfus sacris orationibus uenerabilium fuldensium fratrum se comm tam moderni quam fideles omnes agnoscant et abinde normam et exemplum tantę pietatis et tionis trahant. Igitur prefatus idem uenerabilis clericus tam nobilitate quam probitate prec uolens matrem suam uenerabilem uidelicet fuldensem ecclesiam condigna honorare deuotio ampliori sanctę fraternitatis se societate commendare cupiensque et amplectens plenę ora eorum auxilio domino saluatori et sancto Bonifacio eius inquam patrono ac domino propin obtulit ad altare eiusdem preciosi martiris quędam predia quę ei hereditario iure in Bone den et in Huntesfelde obuenerunt. Insuper et uineam quandam in Hamelenburch suis rebus legitime ac iuste acquisierat in eternam sui commemorationem simul cum ceteris o et coram multis testibus tradidit ac delegauit. ea uidelicet conditione atque peticione ut plenę ternitatis et orationis consortio sancto iungeretur conuentui ipsique fratres studiose eius co morationem facerent ac bonorum suorum quę obtulerat annuum censum sine ullius hominis tradictione perciperent. Census hic XXX. sol. in natiuitate s. Mariae et in palmis datur.

787. Traditio Eggihardi presbiteri.

1131, Juli Ad laudem et gloriam nominis domini dei nostri. Notum sit omnibus fidei christianę toribus qualiter quidem uenerabilis clericus parrochianus presbiter Eggihardus nomine de positura s. Sixti in Holzchirechen audita fama summe bonę religionis fratrum de monas sancti Bonifacii quod situm est Fuldae in honore s. saluatoris et quia diuinę seruitutis et sa sanctę conuersationis feruor attrahit quosque fideles ad participandum orationi et fraternitati eo cogitabat intra se quomodo posset particeps fieri societatis et fraternitatis eorum. ut per illo intercessionem peruenire queat ad regna ubi uera sunt gaudia. cumque magno desiderio est intrinsecus misit deus in cor eius ut ex terrenis et perituris rebus eternam sibi societatem pr raret in celis. Volens ergo eternam sibi memoriam cum fratribus fuldensis monasterii prepa et cum eis eterni regui sedes possidere predium quoddam in Heitenefelt a se precio comp tum et ab his quibus propria hereditate obuenerat coemptum obtulit s. Boni

---

[3]) An seidener Schnur hängt die bleierne Bulle.

786. Eb. II, 169 a; abgekürzt bei P. III, 577, 5. Tr. 629.

787. Eb. II, 162 a. P. III, 577,2. Tr. 630.

in fuldensi monasterio fratribus ibidem deo deuote seruientibus ut in perpetuo eorum esset obsequio. obsecrans et postulans obnixius ut sui memores essent in diuino ministerio et ut animam ipsius deo commendantes eius fruerentur beneficio. Facta est autem hęc traditio anno dominicę incarnationis M°. C°. XXX°. I°. regnante Lothario imperatore inuictissimo. mense iunio.

788. Praeceptum Lotharii imperatoris.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis Lotharius diuina fauente clementia tertius Romanorum imperator augustus | Cum memorię occurrit. quantum deuotionis affectum pro instituendo religionis cultu antecessores nostri in fundandis ecclesiis exhibuerint. | mens nostra quadam indignationis molestia afficitur. dolentes nostris temporibus non solum religionem decrescere et imminuerum etiam — oblationes fidelium miserabiliter distrahi. inutiliter distribui. Quem compassionis affectum cum omnibus ęcclesiis debeamus. | precipue tamen fuldensi debitores sumus. quę licet uigoris sui statum omnino non seruauerit. tamen speciali praerogatiua religionis | et bonę conuersationis antiquitus instituta uiguit. Quia uero huius imminutionis causa maxime praelatorum ignorantia et neglegentia extitit. notum esse uolumus tam futuris quam presentibus. qualiter nos instinctu consortis nostrę Richinzę imperatricis. communicato principum nostrorum consilio. concordante non minus electione fratrum suorum Berthoum religionis amatorem et secularis administrationis gnarum praefatę ęcclesię praefecimus. Cui sicut fidelissimo nostro in omnibus quę pro reformanda religione petierit. exauditionis aurem praebere uolentes. res praeposituarum quę in praesenti monasticę professioni seruierint. seu postmodum per manus abbatis de beneficio uacante. uel ex suis reditibus. uel ex oblatione fidelium oblatę fuerint. omnino a iure beneficii absoluimus. priuilegii nostri auctoritate talem inde facientes traditionem. ut nec ipse uel aliquis suorum successorum potestatem habeat eas mittendi in beneficium. idque praecipientes confirmamus. et confirmantes praecipimus. Si quis uero contra hoc quod non credimus presumpserit. centum libras auri. medietatem camerę nostrę. et medietatem ęcclesiis ad quas pertinent componat. et is qui beneficiatur temeritate accepti beneficii quinquaginta libras ad cameram nostram persoluat. Quod ut uerius credatur et ab omnibus inuiolabiliter custodiatur. presentis decreti paginam sigilli nostri impressione insigniri iussimus. 1133.

Signum domni Lotharii tercii Romanorum imperatoris (M) inuictissimi [1]). (S)

789. Privilegium Innocentii II. papae.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Bertoo abbati monasterii salvatoris domini nostri Jhesu Christi sancti Bonifacii quod situm est iuxta ripam fluminis | quod 1133, 5 Juni.

788. OU; Eb. I, 131 b. Client. fuld. 195, 3.

[1]) Recognition und Datum fehlen; vielleicht standen sie am untern Rande der Urkunde und sind weggeschnitten. In Eberhard's Abschrift stehen sie abgekürzt und lauten: Ego Eggehardus uice Adalberti archicancellarii et archiepiscopi mogunt. recogn. Dat. id. mr. Indict. XI. Der Monat ist aber offenbar verschrieben.

789. OU; Eb. I, 110 b. Dioec. 255, 27.

Fulda uocatur. eiusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum. Officii nostri nos hortatur auctoritas pro ecclesiis dei tam prope quam longe positis attentam sollicitudinem | gerere. et earum quieti et utilitati salubriter auxiliante domino prouidere. Dignum namque et honestati conueniens esse cognoscitur. ut qui ad ecclesiarum regimen assumpti sumus. eas et a prauorum hominum nequitia tuea|mur. et apostolicę sedis munimine roboremus. Eapropter dilecte in domino fili Berthoe abbas tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus. et saluatoris domini nostri Jhesu Christi monasteri|um. cui deo auctore preesse dinosceris. sanctę Romanę ecclesię priuilegio communimus. Statuimus enim. ut quascumque possessiones. quęcumque bona idem monasterium inpraesentiarum iuste et legitime | possidet. aut in futurum concessione pontificum. largitione regum uel principum. oblatione fidelium [1] . . . . . .
. . . . . .
predecessori tuo Hecberto religioso abbati respectu dilectionis donatum . . . . . .
. . . . . .
pertinere noscuntur. Prohibemus autem omnem . . . . . .
. . . . . in cuius dyocesi constat esse constructum
. . . . . .
contrarietate eidem monasterio perpetuo firma esse sancimus. Interdicimus . . . . . .
. . . . . .
nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu uiolentia preponatur. nisi quem fratres communi consensu. aut fratrum pars consilii sanioris. secundum beati Benedicti regulam elegerint. Statuimus autem. ut congruis temporibus nostrę sollicitudini ecclesiasticę intimetur. qualiter religio monastica inter fratres tuo regimini commissos regulari habitu dirigatur . . . . . .
. . . . . in missarum sollemniis ex apostolicę sedis benignitate. secundum quod in antecessorum nostrorum priuilegiis continetur. dilectioni tuę concedimus. Et ob maiorem familiaritatis prerogatiuam. quam in sancta Romana ecclesia nostro tempore consequi meruisti. licentiam utendi mitra et anulo tibi tuisque successoribus nichilominus impertimur. Abbas uero . . . . . .
. . . . . .
sit etiam nostra auctoritate apostolica per huius scripti paginam confirmatum. Nulli ergo omnium hominum liceat prefatum cenobium temere perturbare. aut eius possessiones auferre. uel ablatas retinere. minuere. aut aliquibus uexationibus fatigare. sed omnia integra conseruentur. eorum pro quorum gubernatione et sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura . . . .
. . . . . .
emendauerit. potestatis honorisque sui dignitate careat. reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. et a sacratissimo corpore ac sanguine dei . . . . . .
. . . . . premia eternę pacis inueniant. Amen.

(S. p.) Ego Innocentius catholicę ecclesię episcopus (B. V.)

Datum. Laterani. per manum Almerici sanctę Romanę ecclesię diaconi cardinalis et cancellarii. Nonis iunii. Indictione XI^ma^ Incarnationis dominicę anno. M°. C°. XXX°. III°. Pontificatus uero domni Innocentii anno IIII^to^

---

[1]) Der weitere Text ist mit Ausnahme der angegebenen Stellen gleichlautend mit dem Privilegium Innocenz II. vom J. 1131.

790. Traditio Gerhardi de Vargalaha. 1143.

791. Priuilegium Innocentii II. papae.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Chunrado abbati monasterii 1137, 21. Juni.
saluatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Bonifatii quod situm est iuxta ripam | fluminis quod Fulda uocatur. eiusque successoribus regulariter substituendis. in perpetuum. Cum omnibus ecclesiis et ecclesiasticis personis debitores ex iuncto nobis a deo apostolatus | officio ac beniuolentia existamus. illis tamen propensiori karitatis studio nos conuenit imminere. quas de iure ac proprietate apostolice sedis speciali prerogatiua constat existere. | Nec dubium quod si fratrum nostrorum peticionibus clementer annuimus. nostris procul dubio desideriis propitium dominum repperimus. Quam ob rem dilecte in domino fili Chunrade abbas. | tuis postulationibus debita benignitate impertimur assensum. et monasterium domini ac saluatoris nostri Ihesu Christi atque Bonifatii cui deo auctore presides. apostolice sedis priuilegio communimus. in primis | siquidem statuentes. ut quascumque possessiones. quecumque bona idem venerabilis locus hodie iuste ac legitime possidet. aut in futurum concessione pontificum. largitione regum. uel principum. oblatione fidelium. seu aliis iustis modis deo propitio poterit adipisci. firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. In quibus haec propriis duximus exprimenda uocabulis. Monasterium scilicet sancti Andree apostoli. quod uocatur Exaiulum situm Romę. iuxta aecclesiam sanctę dei genitricis semperque uirginis Marię quae dicitur ad presepe. a predecessore nostro beatę recordationis papa Leone. intuitu dilectionis predecessori tuo Hecberto religioso abbati collatum. cum omnibus caminatis. mansionibus. cellis uinariis. et coquina. cum uineis. ortis. diuersisque pomorum generibus. cum curte. puteo. et introitu per portam maiorem a uia publica. et generaliter cum omnibus tam intra quam extra urbem iuste ac recte ad idem monasterium pertinentibus. Prohibemus etiam omnem cuiuslibet ecclesie sacerdotem in eodem uestro cenobio sibi ditionem uel auctoritatem aliquam usurpare. excepta dumtaxat apostolica nostra sede. Sed neque episcopo in cuius dyocesi idem monasterium situm est. nisi ab abbate ipsius loci fuerit inuitatus. missarum sollempnia ibidem liceat celebrare. Porro donationes. oblationes. decimasque fidelium. absque alicuius persone contradictione eidem monasterio perpetuo firmas et inconuulsas fore decernimus. Interdicimus insuper ne femina umquam illuc intrare presumat. nec aliquis ibidem uel in ceteris eius locis aliquando placitum habeat. nec ad aliquod seruitium ipsius loci seruos colonosue constringat. nisi is cui abbas ad utilitatem eiusdem uenerabilis domus id consenserit faciendum. Obeunte uero te nunc ipsius loci abbate. uel tuorum quolibet successorum. nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu uiolentia preponatur. nisi quem fratres communi consensu. aut fratrum pars consilii sanioris secundum dei timorem et beati Benedicti regulam prouiderint eligendum. Electus autem non nisi a romano pontifice benedicatur. Constituimus sane ut congruis temporibus ecclesiasticę nostrę sollicitudini suggeratur. qualiter ordo monasticus inter fratres regimini tuo dilecte in domino fili abbas Chunrade commissos regulari habitu dirigatur. concordiaque conuenienti inter eos ecclesiastico studio conseruetur. ne forte quod absit sub optentu huius priuilegii animus gressusque

---

790. S. meine traditiones c. 75.
791. OU; Eb. I, 62b. H. F. II, 173, 57.

rectitudinis uestre a norma iustitię in aliquo reflectatur. Concedimus tibi preterea fili karissime uerbum dei auctoritate nostra apostolica predicare. et ut tam tu quam successores tui ante alios abbates Gallię. seu Germanię. primatum optineatis in omni loco atque conuentu ubi presentes fueritis. Ad exemplum quoque predecessorum nostrorum usum dalmatice ac sandaliorum in missarum sollempniis ex apostolicę sedis benignitate tibi concedimus. Et ut tua deuotio erga beatum Petrum ac nos ipsos amplius augeatur. ad maioris familiaritatis euidentiam. qua te sub apostolicę sedis gremio uolumus confouere. tibi tuisque successoribus utendi mitra et anulo tribuimus facultatem. Quodsi abbas prefati monasterii aliquo crimine fuerit forte pulsatus. romane tantummodo sedis iudicium exequatur. Illud autem huic nostrę sanctioni generaliter addendum esse prospeximus. ut quicquid auctoritate predecessorum nostrorum. regum. uel imperatorum. eidem fuldensi cenobio constat fuisse concessum. eidem loco perpetuis temporibus presentis priuilegii manet auctoritate subnixum. Nulli ergo omnino hominum liceat. prefatum cenobium temere perturbare. aut eius possessiones aufferre. uel ablatas retinere. minuere. aut aliquibus uexationibus fatigare. Sed omnia integra conseruentur. eorum pro quorum gubernatione et sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum aecclesiastica secularisue persona hanc nostre constitutionis paginam sciens. contra eam temere uenire temptauerit. secundo tercioue commonita. si non satisfactione congrua emendauerit. potestatis honorisque sui dignitate careat. reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. et a sacratissimo corpore ac sanguine domini dei redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat. atque in extremo examine districtę ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem cenobio sua iura seruantibus. sit pax domini nostri Ihesu Christi. quatenus et hic fructum bonę actionis percipiant et apud districtum iudicem premia aeternę pacis inueniant. Amen. Amen. Amen.

(S. p.) Ego Innocentius catholicę ecclesię episcopus. (B. V.)

† Ego Guido diaconus cardinalis sancti Adriani.

Datum. Bari. per manum Luce presbiteri cardinalis agentis uicem domini Almerici sanctae Romanae aeclesie diaconi cardinalis et cancellarii. XI. kal. iulii. indictione XV^a. incarnationis dominicę anno. M^o. C^o. XXX° VII°. pontificatus autem domni Innocentii papae. II. anno VIII°.[1]

792. Traditio Bertheradae.

1137. In nomine sanctae et indiuiduae trinitatis. Nos fuldenses fratres tam futuris quam praesentibus innotescimus qua ratione Bertheradam uiduam Christani de Goltbeche et ministerialem ecclesiae nostrae in consortium fraternitatis nostrae susceperimus. Transactis paucis annis post mortem mariti sui cum liberae uoluntati relinqueretur spe aeternae uitae ad Christum relicto mundo tendere deliberauit et hoc propositum isto modo ad effectum perduxit. Adhuc uiuente praedicto uiro suo predium quoddam uillam scilicet Elendi a Ratgunda de Cruciburg aeque ministeriali ecclesiae nostrae ut ipsa quod eidem lege hereditaria a parentibus suis euenerat condigno pretio redemit et idem predium cum aliis quae sibi uel proprietatis iure uel beneficiali lege undecumque contigerant filiae suae a Wiggero de Wartberc in matrimonium ducta

[1]) An seidner Schnur die Bulle.

792. Eb. II, 180a und abgekürzt II, 54b. P. 582, III, 30. Tr. 632.

cederent excepit ut ubi deus illam conuerti disponeret illic deo seruientibus in memoriam sui et ad commemorandum anniuersarium eius specialiter offerret. sic ad nos uenit et per manum Hartungi de Scarfenberc germani sui et Rabenoldi de Leimbach ministerialium huius fuldensis ecclesiae in altare sancti Bonifacii martyris patroni nostri ad specialem usum fratrum nostrorum pro commemoratione anniuersarii ipsius delegauit. hic ordo suae oblationis. haec adeptio nostrae plenae fraternitatis concessa utrobique prebenda ut petiuit data loco ad inhabitandum in monte dei genitricis ubi uoluit. assignata nobis ipsa possessione ad manus quam obtulit et in presens omne sibi ab eodem debitum seruicium abdicauit. Condescendentes igitur eius petitioni unam prebendam in maiori ecclesia per manum piae memoriae domni Cvonradi abbatis aliam in monte sanctae Mariae concessimus quo se locari et commendari petiuit ubi et habitum religionis postposita mundi cura suscepit. Aderat eodem tempore domnus Theotuuinus cardinalis episcopus et apostolicae sedis legatus qui ipsam traditionem auctoritate beati Petri apostoli et domini apostolici Innocentii confirmauit. et si quis eam infringeret in uerbo domini et potestate principis apostolorum ac domini papae dispensatione sibi credita sub ipsis missarum sollempniis ubi uerbum uitae ad populum habuit anathematisauit nec cuiquam licere eum absoluere uel etiam ipsi episcopo in cuius diocesi esset nisi rebus nostris nobis reconsignatis per condignam satisfactionem in uirtute spiritus sancti decretum dedit.

Acta sunt haec anno incarnationis domini MCXXXVII. indict. XV. regnante Cunrado glorioso Romanorum rege. tertio anno Cvonradi fuldensis abbatis. Gozmaro aduocato altaris eiusdem ecclesiae. presente eodem abbate simulque tota congregatione. et hi sunt testes qui uiderunt et audierunt. Gerlach de Haselstein. Bobbo de Boimeneburch. Hertuuich de Geysaha. Hertuuich de Hunnenfelt. Dudo de Sconersteti. Gerhart de Vargelaha. Gerlach de Slidese. Heribort et Cvonrat de Bienbach. Almunt et Godefrit de Lutero. Trageboto de Uuillehart. Rupracht. Gerlach. Uuigant. Bertoch. Uuigger. Iordan. Uuigger. Arnolt. Sigefrit. Gezo. Godefrit. Sigebold. Uuignant. Adelun et alii multi. Confirmamus ipsam traditionem nos fuldenses fratres auctoritate sigilli nostri patroni quam qui uiolauerit iuxta uerbum apostolici legati anathema sit.

793. Traditio Hecekindi.

Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus qualiter Hecekindus huius sanctę ecclesię ministerialis et huius fuldensis ciuitatis indigena satis nobilis et ingenuus pro remedio animę suę filiique sui defuncti quoddam predium quod iure propinquitatis heredum suorum legeque proprietatis in uilla quę Hutten nuncupatur possederat beato Bonifacio contradit ea lege et condicione. ut reditus eiusdem predii fratribus annuatim in usum cederet. quatenus eo libentius atque diligentius tam sui quam filii sui ceterorumque carorum suorum memores essent. quo suorum beneficiorum commodis perfruerentur.

---

793. Eb. II, 178a; im Auszug bei P. III, 581, 23. Tr. 634.

794. Traditio Clementiae.

Nouerint omnes christianę fidei cultores tam futuri quam presentes qualiter decedente hac vita christianissimo uiro Gozmaro aduocato matrona eius uidua Clementia nomine. nol lis ac deum semper timens omnibusque bonis operibus iugiter intenta. memoriam uiri eius ac su in fuldensi ecclesia uolens constituere adiit fratrum conuentum ad portam sancti Petri petiq obnixius multis obortis lacrimis. ut sui pariterque mariti precibus assiduis memores esse uell attentius. Quibus statim deuotissime communiter atque priuatim promittentibus se libentissime p eo oraturos animamque illius deo commendaturos et ex debito utpote aduocati sui fidelissimi. q non solum congregationis sed et loci et totius familiae defensor ac patronus in omnibus et p omnia fuerat promptissimus. obtulit illa tota animi deuotione uillam quandam Sorekesbach m cupatam quam iure proprietatis ipsa et filia eius possederant. ambęque delegauerunt in manu fr trum totius sacri conuentus. ea conditione ac firmissima pactione ut anniuersarium illius cum deuotione agerent. optimum exemplum nobilitatis ac liberalitatis cęteris matronis r ut defuncto uiro fidem post mortem exhibeant et pro animabus eorum quęque cara ac impendant. Census iste X. solidorum in festo s. Michaelis soluitur.

795. Praeceptum Chunradi regis.

1141. In nomine sanctę et individuę trinitatis Chunradus diuina fauente gratia Rom rex et aduocatus. Cum uniuersi orbis gubernacula diuina prouidentia possidere nos consti stat ut eius solius subdamur imperio qui nostro cuncta subiecit imperio. Notum sit igitur om bus nostris Christique fidelibus quia promptam in omnibus habentes uoluntatem circa monast diuino cultui mancipata sollerti cura dilapsa reparare et ablata restituere. ad memoriam q reuoluimus quantum deuotionis affectum pro instituendo religionis cultu antecessores nostri pinus. Karolus. Ludowicus. Lotharius. Chunradus et Heinricus ceterique equinoci eorum imperatores ac reges catholici in reparandis et ditandis tuendisque dei ecclesiis ac monaster hibuerunt. Hunc ergo bonę sollicitudinis affectum cum omnibus ecclesiis impendere deb precipue tamen super fuldensem ecclesiam sepius inuigilare debemus quę speciali prerogat ligionis et bonę conuersationis titulo insignita sicut a sanctis patribus antiquitus instituta fu etiam usque ad tempora nostra floruit et uiguit. licet in multis suis necessitatibus destituta et inconsolata fuerit. Quia uero huius destitutionis et indigentię causa maxime prelatorum rantia et neglegentia extitit. nos diuino zelo tacti intrinsecus communicato principum consilio cordante non minus fratrum fuldensium concilio secundum communem eorum electionem Al fum religiosam personam et ab ipsis fratribus satis commendatam in abbatię gradum nostro iure promouimus et ad apostolicę benedictionis consecrationem cum litteris nostrę commend direximus. cui precepimus et per nostram imperialem commonitionem iniunximus. ut res mo rii dispersas congregare. congregatas conseruare studeat. Ob diuinum igitur amorem et bea Bonifacii martiris deuotionem predictum fuldense monasterium cum fratribus ac familiis cum

---

794. Eb. II. 171a; ein Auszug bei P. III, 578, 9. Tr. 635.
795. Eb. I. 132b. H. F. II, 175, 59, verändert und unvollständig.

dis et substantiis et cum omnibus interioribus et exterioribus ecclesiasticis facultatibus in nostrum mundiburdium et in ius nostrę defensionis suscipimus et regię protectionis munimine solidamus ea intentionis interminatione. ut nullus iudex aut aduocatus uel comes seu quilibet ex iudiciaria dignitate in uillas aut loca seu possessiones quas moderno tempore infra regnum nostrum prefatum possidet monasterium uel quę deinceps diuina pietas adauxerit ad causas iudiciario more audiendas aut freda exigenda uel mansiones faciendas uel seruos aut colonos distringendos uel ullas redibitiones aut illicitas occasiones requirendas nostris futurisque temporibus ingredi audeat uel ea quę memorata sunt agere presumat. Liceat ergo abbati fuldensie monasterii totam sibi subiectam familiam gubernare ac regere et res facultatesque ecclesię nostra defensione possidere. decimas apostolica sibi auctoritate traditas in usus suarum prepositurarum dispendere. nec laicis ullum beneficium contra canonum decreta prestare. Et quicquid de supra dictis rebus ius fisci nostri poterat exigere pro ęterna remuneratione prefato monasterio et fratribus deo ibidem famulantibus expendimus. Firmissime autem omnibus circum habitantibus precipimus ut in bonis ac locis familiaque eiusdem monasterii nullus hominum sanctissimi martiris Bonifacii omnino contristet conuentionem. sed habeat abbas ac fratres sui quibus ipse iniungit officia obedientię suę ex nostra aut ex antiquorum regum donatione potestatem theloneo et uectigalia ac monetas ceterosque reditus suos statuere atque recipere et in suę ditionem utilitatis redigere propter edificia facienda uel reparanda et hospites pauperesque ac peregrinos iuxta preceptum regulę recipiendos et continendos. Quicunque hoc preceptum tam apostolicum quam nostrum uiolauerit. ex sententia Zacharię papę dampnandus et excommunicandus erit. amen. Data non. Marcii.

796. Privilegium Innocentii II. papae.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Aloifo abbati monasterii sal- 1142, 15. November.
uatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Bonifatii siti iuxta ripam fluminis quod Fulda uocatur iusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum. | Cum uniuersis dei fidelibus ex iniuncto nobis a deo apostolatus officio debitores existamus. illis tamen locis atque personis. quę ad sedem apostolicam specialius pertinere noscuntur. propensiori nos conuenit ca | ritatis studio uacare. Eapropter dilecte in domino fili Aloifo abbas. tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus et saluatoris domini nostri Ihesu Christi monasterium. cui deo auctore pre | esse noscaris. sanctę romanę ecclesię priuilegio communimus. Statuimus enim ut quascumque possessiones . quecumque bona idem monasterium inpresentiarum iuste et legitime possidet aut in futurum concessione ponti | ficum . largitione regum uel principum . oblatione fidelium seu aliis iustis modis prestante domino poterit adipisci. firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hęc propriis nominibus duximus annotanda. Monasterium uidelicet sancti Andree apostoli. quod uocatur Exaiulum. situm Romę iuxta ecclesiam sanctę dei genitricis Marię semper uirginis quę uocatur ad presepe. a predecessore nostro felicis memorię Leone predecessori tuo Hecberto religioso abbati respectu dilectionis donatum. cum omnibus caminatis. mansionibus. illis uinariis et coquina. cum uineis. ortis. diuersisque pomorum generibus. cum curte et puteo. cum introitu per portam maiorem a uia publica et cum omnibus ad idem monasterium generaliter

796. OU; Eb. I, 114 b. Schannat H. F. II, 176, 60 gibt die Urkunde ex chartario, daher die Unterschriften unvollständig sind.

pertinentibus tam intra quam extra urbem sitis quę ei iuste ac recte pertinere noscuntur. Prohibemus autem omnem cuiuslibet ęcclesię sacerdotem in iam dicto uestro fuldensi monasterio aliquam ditionem habere uel auctoritatem preter nostram apostolicam sedem. Specialiter uero episcopum in cuius dyocesi constat esse constructum. ita ut nisi ab abbate ipsius monasterii fuerit inuitatus. nec missarum ibidem solemnia celebrare presumat. Porro dona. oblationes ac decimas fidelium absque ullius personę contrarietate eidem monasterio perpetuo firma esse sancimus. Interdicimus etiam ne femina unquam illuc ingredi presumat. et ne quis unquam placitum ibi habere uel in ceteris eius locis. nec seruos nec colonos ad aliquod seruitium constringat nisi cui abbas ad utilitatem suę necessitatis assensum prebuerit. Obeunte uero te nunc eiusdem loci abbate nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu uiolentia preponatur nisi quem fratres communi consensu aut fratrum pars consilii sanioris secundum beati Benedicti regulam elegerint. Statuimus autem ut congruis temporibus nostrę sollicitudini ęcclesiasticę intimetur. qualiter religio monastica inter fratres tuo regimini commissos regulari habitu dirigatur concordiaque conuenienti ecclesiastico studio mancipetur. ne forte quod absit sub huius priuilegii obtentu animus gressusque rectitudinis uestrę a norma iustitię aliquo modo retorqueatur. Concedimus etiam tibi fili karissime predicare uerbum dei auctoritate nostra apostolica. et ut tam tu quam successores tui ante alios abbates Gallię seu Germanię primatum in omni loco conuentuque optineatis. Vsum quoque dalmaticę et sandaliorum in missarum sollemniis ex apostolice sedis benignitate secundum quod in antecessorum nostrorum priuilegiis continetur dilectioni tuę concedimus. Et ob maiorem familiaritatis prerogatiuam. quam in sancta romana ecclesia nostro tempore consequi meruisti. licentiam utendi mitra et anulo tibi tuisque successoribus nichilominus impertimur. Abbas uero non nisi a nostra sede benedicatur a quo benedici debet. Et si in aliquo crimine accusatus fuerit. eiusdem tantummodo romanę sedis iudicium exequatur. Illud insuper generaliter addendum esse dignum duximus. ut quicquid auctoritate predecessorum nostrorum. regum uel imperatorum ipsi fuldensi cenobio certum est fuisse concessum. sit etiam nostra auctoritate apostolica per huius scripti paginam confirmatum. Nulli ergo omnino hominum liceat [1]). . . . . .

. . . . . .

eterne pacis inueniant. Amen. Amen. Amen.

(S. p.) Ego Innocentius catholicę ecclesię episcopus (B. V.)
† Ego Cunradus sabinensis episcopus.
† Ego Stefanus prenestinus episcopus.
† Ego Guido sanctae romanae ecclesie indignus sacerdos.
† Ego Petrus presbiter cardinalis de tit. Pastoris.
† Ego Thomas presbiter cardinalis tit. Vestine.
† Ego Gregorius diaconus cardinalis sanctorum Sergii et Bachi.
† Ego Otto diaconus cardinalis s. Georgii ad uelum aureum.
† Ego Hvmbaldus diaconus cardinalis sanctę Marię in uia lata.
† Ego Octauianus diaconus cardinalis s. Nicholai in carcere.
† Ego Petrus diaconus cardinalis s. Marie in aqro.
† Ego Petrus diaconus cardinalis s. Marie in porticu.

Datum Laterani per manum Gerardi sanctę romanae ęcclesię presbiteri cardinalis ac bibliothecarii. XVII. kal. decembr. indictione. VI. incarnationis dominice anno M° C° XL° II° pontificatus uero domni Innocentii. II. papae anno XIII [2]).

[1]) Der weitere Text wie in dem Privilegium vom J. 1137. — [2]) An seidner Schnur die bleierne Bulle.

cordi nobis est et ut incremento sui ad meliora semper procedat consortium nostrum precatur e optat. licet enim quod nostrum est facere omnes ad bona tendentes eo affectu caritatis quo possumus amplectimur. tamen de uestro profectu amplius solicitamur quas pro nobis et statu loc nostri dominum exorare tum gratia fraternitatis tum debito iustitię non dubitamus. Volentes igitur pro tempore circa uos affectum debitę dilectionis ostendere quod sepius a nobis humilitati specie exegistis. tradimus ad augmentum prebendę uestrę ex compassione paupertatis quam in quotidiano uictu habetis pro consilio et assensu patris nostri Marcwardi abbatis beneficia scilicet nostrę recordationis quę possidemus in Bonlanden Hundesfeld Hohheim. hac interposita ratione ut uineas nostras in Hamelenburc et Heidingesfeld et predicta Hohheim exinde colatis et duas partes uineę in Hamelenburc et Heidingesfeld et medietatem de Hohheim nobis persoluendo dirigatis. reliqua in usus nostros cedant. et si forte habitus illic immutetur uel alio transferatur et hoc sine consilio et assensu aut decreto nostrae ecclesiae. ut concessa beneficia ad nos redeant eisque perpetuo careatis. Hoc ne a quouis peruertatur sigillo patroni nostri confirmamus. Acta sunt hęc anno dominicę incarnationis MCL. indictione XIII. regnante domino Conrado glorioso Romanorum rege. primo anno abbatis nostri et tota congregatione id concedente et uotiua concordia confirmante in honorem dei et memoriam sui. Hec qui irrita fecerit anathema sit.

801. Priuilegium Eugenii III. papae.

1151. 12. Januar. Eugenius episcopus seruus seruorum dei. dilecto filio Marchwardo abbati monasterii saluatoris domini nostri Ihesu Christi et sancti Bonifatii quod situm iuxta ripam fluminis quod Fulda uocatur eiusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum. | Cvm omnibus ęcclesiasticis personis debitores ex iniuncto nobis a deo apostolatus officio existamus. illis tamen propensiori cura nos conuenit imminere, qui in religionis habitu omnipotenti domino militant et sedi apostolicam | sedem speciali prerogatiua pertinere noscuntur. Dignum namque et honestati conueniens esse cognoscitur. ut qui ad ęcclesiarum regimen assumpti sumus eas et a prauorum hominum nequitia tueamur et apostolicę sedis munimine robo | remus. Eapropter dilecte in domino fili Marchwarde abbas tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus et saluatoris domini nostri Ihesu Christi monasterium cui deo auctore preesse dinosceris ad exem|plar predecessoris nostri felicis memorie papae Innocentii sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti priuilegio communimus. Statuentes ut quascumque possessiones quecumque bona idem monaste|rium inpresentiarum iuste et legitime possidet. aut in futurum concessione pontificum largitione regum uel principum. oblatione fidelium. seu aliis iustis modis prestante domino poterit adipisci. firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hec propriis nominibus duximus annotanda. Monasterium uidelicet sancti Andree apostoli quod uocatur Exaiulum situm Rome iuxta ecclesiam sancte dei genitricis Marie semper uirginis. quę uocatur ad presepe. a predecessore nostro felicis memorie papa Leone predecessori tuo Hecberto religioso abbati respectu dilectionis donatum. cum omnibus caminatis [1]). . . . . .

---

801. OU; Eb. I, 66b. Dioec. 259, 30. — [1]) Der weitere Text wie in dem Privilegium Innocens II. vom J. 1142.

decimas fidelium quas usque modo possedistis. absque ullius persone contrarietate . . . .
. . . . . .
matum quem hactenus habuistis in omni loco conuentuque optineatis . . . . . .
. . . . . .
mia eterne pacis inueniant. Amen. Amen. Amen.

(S. p.) Ego Eugenius catholicę ecclesię episcopus.
† Ego Imarvs tusculanensis episcopus.
† Ego Nicolaus albanensis episcopus.
† Ego Gregorius presbiter cardinalis tit. Calixti.
† Ego Hvbaldus presbiter cardinalis tit. sancte Praxedis.
† Ego Nicolaus presbiter cardinalis tit. sancti Cyriaci.
† Ego Manfredus presb. cardin. sancte Sauine.
† Ego Aribertus presb. cardin. tit. sancte Anastasie.
† Ego Vbaldus presb. cardin. tit. sce crucis in Ierusalem.
† Ego Julius prbr cardin. tit. sancti Marcelli.
† Ego Bernardus prbr cardin. tit. sancti Clementis.
† Ego Oddo diaconus cardin. sci Georgii ad uelum aureum.
† Ego Octauianus diac. card. sancti Nicholai in carcere tulliano.
† Ego Johannes Paparo diacon. cardin. sancti Ádriani.
† Ego Gregorius diaconus cardinal. sancti Angeli.
† Ego Astaldus diaconus cardinal. sancti Eustachii iuxta templum Agripe.
† Ego Gvido diac. cardin. sancte Marie de porticu.
† Ego Iacintus diac. cardin. sancte Marie in cosmydyn.

Datum Ferentini per manum Bosonis sanctę romanę ecclesię scriptoris id. ian. indictione. I. incarnationis dominicę anno M° C° quinquagesimo [1]). pontificatus uero domni Eugenii. III. ie anno sexto [2]).

802. Praeceptum Conradi III. regis.

In nomine domini. Chunradus diuina disponente gratia Romanorum rex et aduocatus pa-us. Cunctis fidelibus liquet quanta sollicitudine et cura dei ecclesias et monasteria sacrę reli-ii dedita. ex quo dei nutu regnare cępi. complector et intueor et quę ab antecessoribus nostris eratoribus et regibus deo et sanctis oblata sunt seruare atque défendere paratus et promptus . Vnde notum esse uolumus cunctis nostris Christique fidelibus quę nostris temporibus circa ensem ecclesiam regalem et principalem totius Germaniae abbatiam domino mediante peracta . quomodo eam inuenerim et quomodo reliquerim. Christi et totius ecclesię suscepi inimicos.

---

[1]) Da Marquard im April 1150 vom König Conrad III. zu Speier zum Abt vorgeschlagen und hierauf erst hlt wurde, so kann das Privilegium allerdings nur in das Jahr 1151 gehören, wohin auch die Indiction weist. r hat Schannat geändert und geschrieben MCLI. und am Schlusse anno VII. Aber diese Aenderung ist aus nten Gründen nicht nöthig.

[2]) An seidner Schnur hängt die Bulle.

802. Eb. I. 134a. Fehlt bei Schannat.

a ciuitate domini Ierosolima cum pace essem reuersus. inueni prefatam fuldensem ecclesiam omnino disturbatam multorum insidiis predonum expositam. eo quia oues pastore orbatę erant et luporum insidiis faucibusque patebant. Is enim quem abbatem antea reliqueram et omnibus ecclesię rebus legitime prefeceram ab apostolico domino Eugenio accusantibus eum cunctis fratribus auditus Treueris depositus est. Fratres prefatę congregationis cum inter se de alterius electione discordarent. sano consilio habito medium me sibi fecerunt et omne consilium mihi imposuerunt. Quorum pium desiderium uidens et considerans estimaui iustum et dignum succurrendum loco et mei iuris esse. ut prouiderem tam fratribus quam toti familię.

Accitis igitur religiosis uiris et deum timentibus habui consilium ubi tamen inuenirem uirum per quem regulariter et honeste secundum deum et secundum mundi cultum fuldensem regere possem monasterium. At illi consilio inter se habito obtulerunt mihi uenerabilem et perfectum uirum domnum scilicet Marquardum omni religione et regulari consuetudine adprime imbutum. Quem statim cunctis fratribus cum gaudio occurrentibus tam loco quam omni populo prefeci. et non post longum tempus cum litteris nostris Romam ad Eugenium papam sublimandum et promouendum cum duobus episcopis Basiliense et Constantiense direxi. Qui susceptum eum clementer atque benigne tum propter nos tum propter honorem fuldensis loci promotum. sublimatum infulatum. cum priuilegiis ceterisque honoribus debite sibi pro loci honore inpensis cum gaudio eum ad nos remisit. Quem rursus susceptum cum digno honore postmodum habui commendatum credens pro certo eum in omnibus eidem monasterio utilem esse futurum. Cui primum in mandatis dedimus ut omnes uillicationes a laicis reciperet et per prepositos suos uiros honestos et religiosos officia dispensando disponeret. Postmodum uero ei in omnibus propter deum et loci honorem adherentes ab omnibus curis et sollicitudinibus etiam et a quibusdam insidiatoribus absoluimus. securi de eius industria et probitate. quod tam interius quam exterius dei opus sit expleturus. Auditis autem quibusdam primi sui negotii inpedimentis id est quod tam ministeriales quam homines sui plus multo de bonis monasterii sibi adiacentibus diripuissent quam in legitimo beneficio suo haberent. iterum uenimus ei in auxilium precipientes ut nullus ei esset molestus uel contrarius in his quę ad iusticiam et ad utilitatem monasterii spectant. Nos ergo propter religionem et reuerentiam uiri inclinatum semper ad eius peticionem habentes animum perfecteque cognoscentes animum eius totum in hoc esse. ut non solum res monasterii dispersas congregare. congregatas studeat conseruare. uerum etiam pro iusticia et pro honore loci eius ipsam uitam uelit impendere. suggestioni eius pium et deuotum quamdiu superuixerimus prebebimus assensum et ob diuinum amorem predictum fuldense monasterium cum rebus et omnibus ad se pertinentibus in nostrum mundiburdium et in ius nostrę defensionis suscipimus et nostrę protectionis munimine solidamus tali sub interminationis condicione. ut nullus iudex uel aduocatus uel comes seu quilibet ex iudiciaria potestate in ecclesias aut uillas aut loca uel possessiones. quas moderno tempore infra regnum nostrum prefatum possidet monasterium uel quę deinceps diuina pietas adauxerit. ad causas iudiciario more audiendas aut freda exigenda uel mansiones faciendas uel seruos aut colonos distringendos nec ullas redibitiones uel illicitas occasiones requirendas nostris futurisque temporibus ingredi audeat uel ea quę memorata sunt exigere presumat. Liceat ergo abbati totam sibi subiectam familiam regere et res facultatesque ecclesię suę sub nostra defensione possidere decimas sibi apostolica auctoritate concessas accipere nec laicis eas in beneficium prestare. Et quicquid de supradictis rebus ius fisci nostri poterat exigere. pro eterna remuneratione prefato monasterio et fratribus deo ibidem seruientibus conferimus. Habeat ergo abbas fuldensis monasterii tam ex nostra quam ex antiquorum regum donatione potestatem thelonea et monetas ac uectigalia reditus

que bonorum simul cum decimatione per suos prepositos et dispensatores tollere et in utilitatem suę ditionis redigere propter edificia facienda et lapsa reparanda. hospites et pauperes ac peregrinos secundum preceptum regulę suscipiendos ac recreandos. Quicunque hoc nostrum imperiale et apostolicum preceptum uiolauerit iuxta sententiam Zacharię papę ceterorumque apostolicorum qui uenerabile hoc vuldense monasterium suis priuilegiis confirmauerunt excommunicandus erit.

Signum Cunradi regis pacifici.

803. Traditio Gerhardi praetoris fuldensis.

Quia uoce domini celestia pro terrenis et mansura pro caducis promissa sunt. hac spe Gerhardus prętor ibidem et uxor Berta incitati X. mansos ad s. Bonifacium in Fulda specialiter ad usum fratum delegauerunt in uilla quę Pfaffenhusen dicitur uidelicet pro remedio animarum suarum et filię suę totiusque posteritatis suę ea interposita conditione ut ipse Gerhardus posterique eius super his fruantur aduocatione.

804. Traditio Perhtoldi.

Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam praesentibus. qualiter quidam miles de Sconerstete in Turingia. ministerialis huius ęcclesię. de nobili genere oriundus Perhtoldus nomine. de morte patris sui Tutonis ualde contristatus uenit ad monasterium s. Bonifacii in Fuldam et allocutus est fratres nostre congregationis dicens se uelle pro recordatione patris mi defuncti beato Bonifacio martiri hubam unam .VIII. solidos singulis annis soluentem fratribus in oblationem offerre. obsecrans et petens ut plene fraternitatis orationibus ei dignarentur subuenire et omnipotentem dominum pro ipsius requie studiosius exorare. Cuius petitionem fratres uenerabilis conuentus simul collecti clementer ac deuote susceperunt et orationum suarum tam eum quam patris animam unanimiter fecerunt [1]). Tum ille cum multis amicis et cognatis suis qui simul adfuerunt ad altare s. Bonifacii accedens obtulit deo et sanctissimo eius martiri Bonifacio hubam unam in Sconerstete ad VIII. solidos fratribus in oblationem. ut singulis annis in anniuersario illius placabiles hostias pro ejus absolutione offerrent deo et annuum censum susciperent ab ipso quod obtulit predio. Suscepitque eandem hubam ab ipsis fratribus dum uiueret excolendam eundemque censum persoluendum.

805. Traditio Ebbeceiz matronae.

In Christi nomine. notum fieri uolumus omnibus fidei orthodoxe catholicis modernis quam successuris. qualiter quedam matrona Ebbeceiz nomine huius fuldensis ciuitatis incola commota

---

803. P. 584, III, 34. Dieses Summarium ist mit dem der folgenden Urkunde bei P. in eine Nummer zusammengezogen.

804. Eb. II, 185b. P. 584, III, 34. Tr. 639. [1]) *participem?*

805. Eb. II, 178a. P. III, 581, 24. Tr. 640.

dolore non modico de morte uiri sui Gundelahi tam ipsa quam filii sui possessionem quam iure proprietatis in uilla Kemercella possederant ad altare s. Bonifacii patroni nostri in memoriam eiusdem Gundelahi delegauerunt. ea lege et conditione ut reditus eiusdem possessionis fratribus in annuam seruitutem cedat. eisque caritatis munus abinde inpendatur et ab ipsorum orationibus anima eius deo commendetur. ut memoria illius in libro uitę asscribatur. Testes sunt huius traditionis Trageboto. Wigandus. Almundus. Berthoh. et alii.

806. Traditio Ebezae matronae.

Cunctis fidelibus christianis tam presentibus quam futuris notum esse uolumus quemadmodum quedam matrona nomine Ebeza tam pro se ipsa quam uiri sui Almundi defuncti animę remedio duas hubas in uilla Nuwenstete nuncupata cum duobus mancipiis easdem hubas possidentibus et incolentibus cum omni genere utilitatis ad se pertinentis. uel que modo in presenti habent uel quę deinceps habituri sunt uel addi possunt. per manus ministerialium nostrorum Willihardi et Ruperti Gundelahi et Hecekindi ad altare s. Bonifacii martiris in fuldensi monasterio delegauit et contradidit. ea conditione ut fratribus eiusdem monasterii annuus census inde solueretur et anniuersarius predicti Almundi studiose celebraretur. illud summopere petens atque stabiliens. ut post mortem suam etiam ipsius memoria inde celebretur et pro amborum commemoratione fratribus caritas exhibeatur. Excepit autem. ne super hec bona cuiuslibet dignitatis persona potestatem aut dispensationem habeat. nisi qui communem fratrum prouidere debet utilitatem. Huius rei testes sunt Trageboto. Wigant. Almunt. Gerlah. Jordan. Diterih. Eberhart. Wigger. Adelbero. Heinrih.

807. Traditio Ruperti.

In nomine et honore sanctę et indiuiduę trinitatis. notum sit omnibus Christi fidelibus futuris atque presentibus qualiter Rupertus frater Willihardi ministerialis huius ęcclesię uir probus et honestus et in omnibus consiliis prudens ac prouidus. cum infirmitate atque languore graui usque ad mortem se detineri persensisset. uocauit ad se filios suos et fratrem Willihardum ceterosque cognatos et amicos et ait illis. Ecce ego moriar et uado ad patres meos. vos autem seruite deo in timore et sancto martiri ac domino patrono nostro Bonifacio et habebitis gloriam et laudem in hoc et in seculo futuro. ponite animas uestras periculo pro defensione domus dei fuldensis scilicet monasterii a quo habetis gratia domini predia et beneficia totius commodi uestri. Deinde rogauit eos obnixius atque diligentius. ut partem prediorum suorum in Heimenrode uidelicet ad sex solidos ad altare s. Bonifacii unanimi uoto pro eterna anime illius requie et annua commemoratione delegarent atque contraderent. eo tenore et pactione ut fratres sancte fuldensis ęcclesię annuum censum inde percipiant et suis orationibus pro anima illius intercedant. Illi autem hęc audientes fecerunt sicut erant docti. Fratres uero nihilominus corpus illius defuncti solitis orationibus ceterisque funereis executionibus ex more celebratis ad ostia monasterii sepelierunt et eius memoriam deuote peregerunt.

---

806. Eb. II, 179b. P. III, 581, 27.
807. Eb. II, 188b. Tr. 641.

808. Traditio Gumbrahti.

Christi fidelibus tam futuris quam presentibus notum esse cupimus qualiter quidam homo liber ac nobilis Gumbraht nomine de Bleichenbach diuitiis et secli honoribus pollens ac prepotens. habens noticiam huius sanctę congregationis ex affinitate quorumdam fratrum nostrorum religiosorum ualde uirorum uidensque sepenumero sancte conuersationis ac diuini seruicii feruorem in fuldensi nostro monasterio compunctus et attactus spiritus sancti instinctu cogitabat ac desiderabat particeps fieri sanctę fraternitatis huius sacrosanctę congregationis. Proponens ergo ut uir sapiens in animo quid uoueret domino quod reddere posset. incidit illi consilium bonum ut sanctum Christi martirem uisitaret Bonifacium offerretque ei de pura conscientia suaque propria quam non habebat ex rapina substantia sacrificium illibatum corque contritum et humiliatum quod ubicunque deus respicit non contempnit. Vir itaque deo plenus ueniens ad fuldense monasterium. secum deportans optimum hoc uotum. obtulit deo et s. Bonifacio predium quoddam in Rotenkirchen quod de suo comparauit et fratribus huius ęcclesię in sui memoriam pia uoluntate contradidit. ut oratione eorum ipse cum suis deo commendetur et in recordatione tam futurorum quam presentium fratrum semper habeatur.

809. Traditio Hilderici.

Notum fieri uolumus cunctis Christi fidelibus tam futuris quam presentibus. qualiter quidam homo fidelis et christianę religionis deuotione ac uirtutum perfectione preditus nomine Hildericus huius ęcclesię ministerialis haut infimus. tactus instinctu diuini amoris et sanctę caritatis igne succensus cepit intra se cogitare quomodo deum creatorem et redemptorem suum sanctumque eius martirem Bonifacium posset placare. ut in tremendo iudicio coram districto iudice possit securus apparere. Cumque hęc et his similia sepius in corde reuolueret misit deus in cor eius ut ad s. Bonifacii fuldense monasterium pergeret et saluatori suo deuota munera offerret. Venit ergo uir deo plenus et obtulit deo sanctoque martyri eius Bonifacio bona sua in uilla Wizenesheim nuncupata ad quatuor uidelicet uncias eo tenore et conditione. ut fratres sanctę fuldensis ęcclesię eundem censum annuatim accipiant et pro ęterna animę illius requie dominum deum nostrum deuote atque studiose exorare non desinant. Audita itaque peticione illius fratres sanctę fuldensis ęcclesię susceperunt eum in plenarię fraternitatis consortium iusseruntque ei hoc describi testamentum. ut nullus hominum eius oblationis irritum faceret uotum neque bonorum istorum traditio a fuldensium fratrum umquam remoueretur seruicio. Quod si quis faceret et iram dei omnipotentis incurreret et a cetu sanctorum segregatus eternaliter interiret.

810. Traditio Godeboldi canonici in Wirceburch.

Cunctis Christi fidelibus tam futuris quam presentibus constet esse notissimum. qualiter quidam uenerabilis ac nobilis clericus de ęcclesia quę est in Wirceburch. canonicus scilicet

808. Eb. II, 178 b. P. 581, III, 25. Tr. 642.
809. Eb. II, 189 a. Tr. 643.
810. Eb. II, 169 b. P. 577, III, 6. Tr. 644.

sancti Kiliani. [nomine Godeboldus [1]).] cum rerum mundanarum substantia ac diuiciis copiosissime ut illud hominum genus solet habundaret. uolens ex his quę sibi deus contulit commemorationem suam in fuldensi preparare monasterio. ut per gratiam domini et per interuentum beat martiris Bonifacii suffultus cottidianis precibus uenerabilium fratrum in eodem sacrosancto fuldens monasterio particeps ęternę uitę fieri mereretur. decreuit aput se. ut predium suum in Hohchei quod sibi proprietatis et hereditatis iure ac lege obuenerat deuotissimę uoluntatis affectu ad altar s. Bonifacii patroni nostri pro remedio animę suę et pro spe cęlestis patrię deo offerret fratrumque per hoc ut sui memores esse dignarentur gratiam conciliaret. Tandem nacta oportunitate uenit ad uenerabile s. Bonifacii martiris templum obtulitque in eo quod in uoto habebat supradictum predium suum in Hohheim ea intentione cum humili supplicatione. ut plenę fraternitatis et orationis consortio sancto iungeretur conuentui ipsique fratres studiose eius commemorationem facientes bonorum suorum quę obtulerat annuum censum sine ullius hominis contradictione perciperent. — XL. denar.

811. Traditio pro Berhtoldo in Ascbeche.

812. Traditio Wernt.

Memorie cunctorum fidelium tam futurorum quam presentium uolumus esse notissimum. qualiter quidam ministerialis huius ęcclesię. nobilis et ingenuus inter suos comprouinciales Werat nomine miles strenuus uir honestus et probus secundum seclum. erga deum religiosus et bonus. de Abbechelingen. postquam secli hũius diuiciis et honoribus sibi large affluentibus satis fuerat fatigatus cogitabat intra se quod dicitur in euangelio. quid prodest homini si lucretur universum mundum. se ipsum autem perdat et detrimentum animę suę faciat. Volens ergo temporalibus eterna lucrari bona sua quę habebat in Abbechelingen et nuwen Helingen quę ei iure hereditarię proprietatis successerant fratribus s. Bonifacii martiris in fuldensi ęcclesia ad possidendum propter nomen domini et propter amorem cęlestis patrię delegauit. ea conditione ut annuum reditum predicti fratres de tradito sibi patrimonio accipiant et eum tam uiuentem quam morientem in pleuarię fraternitatis societatem recipiant. Quam traditionem cum deuote et intente peregisset et testes idoneos adhibuisset. a mundo perfecte conuersus euasit et ad nos transiens monachum se uerum fecit sicque multis annis nobiscum in bona conuersatione uiuens in extrema ętate feliciter hominem exuit et ad celestia regna felicius transmigrauit. census XXVIII sol.

813. Traditio pro Ditmaro de Luitfrideshusen.

Fideles cuncti tam presentes quam successuri cognoscant qualiter oblatio uenerabilium fratrum fuldensium a fidelibus christianis collata et tradita idcirco a sanctis patribus predecessoribus

---

[1]) Der Name steht bei Pistorius.

811. S. m. tradit. c. 70.

812. Eb. II, 171b. P. 578, III, 10. Tr. 646.

813. Eb. II, 172a. P. 578, III, 12. Tr. 647.

ostris uiris religiosis et deum timentibus concessa est et permissa. ut si quando defectum pa-
rentur fratres in uestimentis seu in alimentis ex fidelium oblationibus possint sustentari. Preter
e multis utilitatibus monasterii congruit census iste fidelium diligenter collectus et conseruatus.
tantum illi qui presunt et conportant animarum suarum salutem in eo custodiunt et pre oculis
bent quod dominus ait. qui fidelis in paruo. fidelis est in maximo. et e contra. Nec dubium
quin seculares homines mundi diuitias possidentes eo deuotiores nobis sint alia conferre.
anto diligentius uiderint ista tractare. Multi enim sunt qui tam pro se ipsis quam pro caris
s hoc quod offerunt diligunt et fideliter dispensari cupiunt. Defuncto Ditmaro de Luit-
ideshusen ministeriali huius ecclesię heredes sui cęlum pro terra illum hereditare cupientes
dium quod proprietatis iure per illum possederant in Kolbendorf in recordationem sui nobis
diderunt. hac oblatione memoriam eius nobis commendantes eiusque animam a nobis commen-
i attentius postulantes. cui peticioni fratres deuote annuerunt et postulata concesserunt. —
solidi.

814. Traditio Bernhardi civis fuldensis.

Omnium fidelium christianorum cognouerit auctoritas. qualiter quidam uir religiosus ac
ens deum ciuis fuldensis ciuitatis Berenhardus nomine. cum uideret tam ex longinquis quam
prope positis terrarum partibus omnes gentes uenientes deferre munera et oblationes ad altare
cti Bonifacii martiris et exinde adiuuari a fratribus precibus piis et sacris orationibus dicebat
a se. Quid nos miseri fuldenses ciues dicturi sumus qui prope positi inutiles et infructuosi
am preciosissimi martiris Christi Bonifacii sine gratiarum actione possidemus. cum ex longin-
s locis totius pene orbis fideles innumerabiles cum suis ueniant muneribus commendare se
et beatissimo martiri Bonifacio sanctoque conuentui uenerabilium fratrum deuotissime deo fa-
lantium in nostro monasterio. Talibus ergo bonis cogitationibus a deo interius excitatus et ad
a opera aliorum bonorum uirorum exemplo prouocatus sicque inductus assidua eorum comme-
ratione quorum recordatio cottidie agitur in monasterio et participari his desiderans uenit et
e prompto animo totoque succensus desiderio offerens deo et s. martiri Bonifacio uillulam
ndam in Snepfenrode coram multis testibus. ea conditione ut fratres annuum censum inde
ipiant et suum memorialem diem annuatim agant tantoque intentius deum pro eo exorent quanto
us beneficio largius fruantur. — X. solidi epiphan.

815. Traditio heredum Wigandi de Quekkaha.

Dei fideles tam futuri quam presentes agnoscant. fideliter firmiterque hoc factum omnes
stiani credant. heredes cuiusdam Wigandi de Quekkaha huius ecclesię ministerialis uiri
mortem ipsius sperantes eum apud districtum iudicem a peccatis suis per orationes uenera-
m fratrum fuldensium alleuari predium quoddam in Ditolfesrode quod iure propinguitatis

814. Eb. II, 168b. P. III, 577, 4. Tr. 648.
815. Eb. II, 174a. P. III, 579, 13. Tr. 649.

per ipsum hereditaria uice possederant fidelibus fratribus fuldensis ecclesię pro remedio anim illius delegauerunt. ut quod inde annuo censu administrari possit singulari eorum utilitati ceda Facta igitur hac uotiua postulatione per parentes predicti Wigandi fidelis defuncti uiri fratres u nerandi s. fuldensis ecclesię qui nichil umquam negare solent fidelium peticioni susceperunt obl tiones fidelium uirorum pariterque promiserunt se oraturos et fraternitatis obsequium deuote e hibituros. ut idem defunctus propinquus uidelicet illorum Wigandus ob deuotionem et fid offerentium communionis et fraternitatis societatem habeat cum eis in fuldensi monasterio extu et nunc et tempore perpetuo. Testes huius rei sunt. Wigant et fratres eius Berthoh Almunt. Trageboto. Gerlah. Adelbero. et ceteri ministeriales. – Census III. sol.

816. Traditio Goteboldi.

Ad laudem et gloriam nominis domini. Notum fieri uolumus cunctis christianę et orto doxę fidei cultoribus. qualiter quidam parochianus uenerabilis clericus de Ermeneswerde dives et inclitus secundum seculi gloriam. secundum deum uero misericors bonus atque benignus. tactus interius igne diuinę compunctionis cepit cogitare intra se quia terrena et temporalis gloria caduca et instabilis esse dinoscitur et quia diuicię undecumque quesitę morientem hominem non secuntur. premium uero uitę eternę non solum magno sed et paruo constare precio dicente beato pap Gregorio. Regnum inquit cęlorum tantum ualet quantum habes. Hęc itaque et his similia u diximus perpendens religiosus idem clericus nomine Goteboldus et sepius secum tacite reuol uens tandem elegit uiam incedere et relictis omnibus secularibus cum Maria ad pedes domi sedere. Misit ergó deus in cor eius consilium bonum ut beatissimi Bonifacii martiris in fulden ecclesia peteret patrocinium ipsosque uenerabiles fratres ex terrenis rebus intercessores facere ut eo melius deo propinquaro posset. Quoddam ergo predium in Asmareshusen comparau et beato Bonifacio offerens nobis fratribus ob recordationem sui contradidit. ipse uero non mult post seclo relicto ad nos uenit et monachus factus in sancta conuersatione uitam finiuit. – V. sol. Michael.

817. Traditio Adelberti.

Cunctis fidelibus Christi tam futuris quam presentibus notum sit. qualiter quidam Adel bertus nostrę substantię fidelis et utilis procurator multo tempore nobiscum in bono proposit conuersatus. religiosam castamque uitam ducens. de sua proprietate et labore quantum potu ęcclesię contulit. quatuor videlicet mancipia et de prediolo suo quantum habuit in Luterenbal sed et in uilla Wigeres nuncupata ad III. solidos. obtulit etiam beatę Marię semper uirgi unum macellum in fuldensi foro. quod singulis annis reddit de adipe siue de sepo talenta XI quinque ad illuminandum altare sanctę dei genitricis Marię in orientali parte monasterii nostr Idem uir beatus diu cum egrotaret et dolorem intrinsecus multis diebus perpessus fuisset. fratr

816. Eb. II, 177b. P. 581, III, 22.
817. Eb. II, 189b.

819. Traditio Gysonis comitis de Bilstein.

Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus. qualiter Gyso c de Bilstein abrenuntians seclo dedit nobis in oblationem quoddam predium suum in Rie ad XXX. solidos. ut memoriam eius annuatim agamus et orationibus nostris animam eius commendemus. Is cum antea tres hubas de prebenda nostra iniuste sibi usurpando rapuiss Hamelenburch et multo tempore contentio nobis fuisset cum eo. compunctus demum aliqu deo iubente soluit eas a nobis cum alio bono suo in hunc modum. ut pateremur eum habere dem hubas ad spacium tantum uitę suę uel si hoc deo placeret magis usque ad conuersi suam et postmodum haberemus simul ipsas hubas cum concambio quod dederat. Postquam a mutatione dexterę excelsi mundum relinquere et ad Christum confugere disposuit. per interue domini Adę ebracensis abbatis easdem hubas reddidit eo tenore et conditione ut easdem h in Tulbam monialibus in aucmentum prebendę eorum daremus et ab eis bona nostra in l heim quę antea eis dederamus reciperemus. quod et fecimus. Placuit ergo nobis hęc omnia certa testificatione conscribi et memorię omnium tradi ne aliqua inde rursus permutatio r oriatur.

820. Priuilegium Hadriani IV. papae.

Adrianus episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Marchwardo abbati uener monasterii sanctę fuldensis ecclesię salutem et apostolicam benedictionem in Christo. Inter uersas ecclesias theutonici regni ab antiquis patribus et predecessoribus nostris sanctis et ap licis uiris priuilegiis et decretis confirmandum est fuldense monasterium et ideo non immeri auctoritate romanę curię et tutela principis apostolorum Petri floruisse opibus et dignitatis e lentia idem constat claruisse locus. cui nimirum benignius semper in suis negociis sacros romana prouidit ecclesia et quanto ipsum ad ius et tutelam suam specialius pertinere atque i deuotione firmius manere perspexit. tanto attentius in suis necessitatibus ei subuenire cu Scientes igitur quantis idem monasterium contra sanctorum precepta patrum procellarum qua incursibus et quantas per secularium uirorum nequiciam pressuras patiatur atque molestias. duros etiam et remissos quosdam fratres et coepiscopos nostros multoties ad exhibenda ti malefactoribus tuis iusticiam inuenias attendentes. id auctoritatis personę tuę ex benignitate apostolicę decreuimus indulgendum ut uidelicet si de malefactoribus tuis et commissę tibi ec et inuasoribus bonorum ipsius in quibuscunque episcopatibus constitutis ad episcopos illos ad cura illorum spiritualiter pertinet querelam secundo tercióue pertuleris et ipsi tibi iusticiam f recusauerint. liceat tibi malefactores illos post secundam et terciam commonicionem nisi ti ecclesię tuę sicut rectum est satisfccerint. auctoritate nostra excommunicationis sententia inn et non ante a quoquam episcoporum eadem sententia relaxetur quam tibi de his quę aduersu habueris satisfactionem exhibeant competentem. Tu itaque dilecte in domino fili taliter mat

---

819. Eb. II, 187a. Tr. 651.
820 Eb. I, 68b.

rosanctę romanę ecclesię pro indulto tibi beneficio deuotis et fidelis existe et taliter tibi indulta re potestate. ut et hoc beneficium non immerito uidearis adeptus et ad alia impetranda conue- ıter assurgere comproberis. Et quia prouidentiam tuam fuldensi monasterio in multis scimus necessariam. ex auctoritate nostrę apostolicę sedis statuimus et confirmamus. ut omnia quę editibus ecclesię a laicis requisiuisti et de prius ablatis uel iniuste possessis monasterio tuo ituisti sint rata et stabilia in perpetuum. Ea etiam quę fratribus tuis in consolationem cenę stituisti uel quę ceteris congregationibus tuis ob recordationem tuę memorię tribuisti. firma et nuulsa permaneant. Denique ędificia murorum et possessiones castellorum ceterosque labores quos in eodem monasterio fecisti auctoritate apostolica roboramus. ut nullus hoc audeat in- gere quod tu pro dei timore studuisti tuo monasterio requirere et requisita conseruare. Super omnia decernimus et apostolica auctoritate sancimus. ut quicunque hęc ceteraque quę a sanctis ibus eidem monasterio tradita sunt irrita fecerit anathema sit.

Datum II. nonas Iulii.

821. Traditio Herolti.

Notum sit tam futuris quam presentibus lidum quendam nostrum nomine Herolt in uilli- 1156.
nem nostram Hamelenburc pertinentem uillam Scunderun inhabitasse et uxorem de hthermes nomine Osterlint in gingium duxisse et eam predio quod iure proprietatis posse- ıt ibidem dotasse. hęc pertinuit ad curiam cellarii nostrorum fuldensium fratrum. Genuit autem em Osterlint marito suo duos filios et duas filias quorum nomina haec sunt. Helenuic olfbero Tolcrat Adelgund. Uolentes ergo prefati tam prole sua quam nepotibus in fu- m prospicere ipsa predia quę in denominata uilla possederant ad curiam cellarii nostri hac dicione delegauerunt. ut singulis annis in festo s. Martini tam ipsi quam heredes sui cellario ro duos solidos de eodem predio persoluant nec uiolentia alicuius ad possidenda alia benefi- nostrę ecclesię cogantur. Acta sunt hęc anno incarnationis dominicę MCLVI. indictione IV. erante glorioso Romanorum imperatore Friderico. Marcuuardo abbate. Godefrido ocato maiores domus. Dudone cellario. et hi sunt testes qui uiderunt et audierunt. Uuilli- t. Rudipraht. Adalun. Ripraht. Iordan. Meginfrit. Uuigger. hęc qui irrita rit anathema sit.

822. De villicatione in Ottenhusen. 1157.

823. Traditio Ruggeri in uilla Kemercella.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Ego Marquardus sanctę fuldensis ecclesię hu- 1158.
minister notum fieri uolo uniuersis fidelibus tam presentibus quam futuris. qualiter quidam

821. P. 475, I, 102.
822. S. meine traditiones c. 74.
823. Eb. II, 182a. Dioec. 264, 34

[illegible] uir per omnia probus et honestus et sacrę religionis amator et in dei [illegible] Ruggerus nomine de monte sanctę Marię semper uirginis inter cete[illegible] predium quoddam comparauit situm in uilla Kamercella nuncupato dato di[illegible] eiusdem predii sine omnium hominum contradictione. Ipsum uero predium [illegible] fuldensis monetę in maiore monasterio ad altare s. Bonifacii martiris c[illegible] obtulit sub ea condicione ut quinque solidi ad illuminandum sacellum be[illegible] uirginis pertineant. octo autem solidi ad fratrum communem utilitatem cedant. [illegible] diligentius habeatur et perpetuo inter fratres conseruetur. hanc eius tradit[illegible] conscribi et sigilli impressione roborari iussimus. ut et futuris omnibus p[illegible] persona infringi uel immutari preualeat. Acta sunt hec anno domin. in [illegible] VIII°. indict. VI. regnante Friderico glorioso imperatore sub abbate Mar[illegible] aduocato. Huius rei testes sunt. Ludewicus. Herimannus. Lam[illegible] [illegible]ardus. Rupertus. Jordanus. Wiggerus. Richardus. Reginfrid[illegible]

824. De villa in Riggozes.

Ego Marcwardus dei gratia fuldensis abbas cum uiderem fratrum meorum in[illegible] reditibus usque ad meo tempora fuisse dispositam hoc ordine eam ampliaui ac mel[illegible] ut infirmis et debilibus maior ibi possit esse requies et recreatio pro eius amore [illegible] in fine mundi dicturus est. Infirmus fui et uisitasti me. et. Quod uni ex mini[illegible] fecistis mihi fecistis. Villa in Riggozes pro custodia forestis nostri in Bramuirs[illegible] [illegible] fuit. sed eadem silua e medio facta predicta uilla seruicio nostro uacauit. E[illegible] ex diuino mandato curam infirmorum amplius mihi incumbere. pro alleuanda eorum [illegible] ad infirmarium fratrum meorum fuldensium tradidi et censum qui inde persoluitur [illegible] infirmantium indigentiae administrari. Porro prefati cognoscentes mansos suos in[illegible] allegatos esse. cum fratre nostro Ortwino procuratore tunc temporis eiusdem o[illegible] [illegible] conuenerunt. ut singulis annis in festo s. Walpurgis datis VII. solidis et VI. [illegible] tributi in festi s. Martini et X. solidis in epifania domini eosdem mansos iure [illegible] [illegible] hoc adiecto ne quicquam ex his quę ad ipsos mansos pertinent inuade[illegible] [illegible] per maiores uel minores natu se uel beneficiale iure aliis pertinentes quo[illegible] [illegible] Igitur me permittente et predicto fratre nostro Ortwino concedente eadem [illegible] [illegible] quamdiu hoc decretum per nos ab illis persoluitur. Quodsi per eos n[illegible] [illegible] hereditate priuentur. Acta sunt hęc anno dominicę incarnationis M°. C°. L. VIII°. in[illegible] [illegible] Romanorum imperatore augusto. G. aduocato. presente omni congregation[illegible] [illegible] sunt testes huius rei. Ludewicus dec. Hermannus praepos. Lambertus c[illegible] [illegible] ecclesię Trageboto. Willehart. Rupraht et alii. Ego Marcwardu[illegible] [illegible] hanc traditionem feci et sigillo meo confirmatam memorię futurorum et presentium [illegible] [illegible] traditionem violauerit, perpetuo anathemate innodatus ab ipso domino et [illegible] [illegible] [illegible] erit.

[illegible]

825. Traditio Lamberti camerarii.

Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus. qualiter ego Lamber- camerarius sanctę fuldensis ecclesię comparaui quoddam predium in Kemercella quod sin- is annis sex persoluit solidos et obtuli illud domino meo s. Bonifacio martiri in oblationem rum nostrorum fuldensium pro recordatione dilectissimi amici mei domni Friderici abbatis de Godchardo in Hildenesheim pii ac reuerentissimi uiri. qui dum solito more ad festiuitatem s. ifacii uisitandi et orandi gratia. nam puer ipse olim hic nutritus est. aduenisset. incidit in itudinem qua et defunctus est. Ego uero nimiam uiri familiaritatem et ueterem amicitiam et ectę fidei illius caritatem impetraui a domino abbate et a sancto conuentu fuldensium fratrum exequię eius festiue et honeste celebrarentur et in loco celeberrimo iuxta dominos et patres ros sanctę fuldensis ecclesię abbates sepeliretur. cuius memoriam annuatim postmodum cele- i a fratribus obtinui et commendationem singulis annis ad sepulcrum eius ab omni conuentu impetraui. Huius rei gratia pro recordatione animę illius singulis annis statui caritatem fra- us de prefato predio exhiberi. ut eo libentius annuam recordationem illius agant. quanto pro te animę ipsius et requie caritatis oblata percipiant.

826. Traditio Ebbonis praepositi.

Est operę precium cunctis Christi fidelibus tam futuris quam presentibus innotescere. qua- dominus Ebbo prepositus huius sanctę congregationis. presbiter uenerabilis et monachus. uir omnia fraternę caritatis affectione deuinctus. cogitans quomodo post mortem suam eandem tatis deuotionem quam et uiuens solebat fratribus suis impendere potuisset. ut sua memoria eis semper in benedictione esset. petiit licentiam et assensum abbatis et decani sui ut quędam dia ex his quę sibi subpetebant compararet. de quibus nobis tam uiuens quam moriens annua- deuotissime ministraret. Accepta ergo ut iam diu desiderabat a suis prelatis licentia quędam dia in Burchartes et in Bellemunt a se comparata nobis fratribus suis ea lege et condi- e delegauit. ut festum s. Willibaldi episcopi et confessoris patroni illius pleno officio a nobis memoriam sui agatur et ipsa die caritas panis piscium et uini ab eodem prescripto predio ab coempto nobisque contradito subministretur. post mortem uero ipsius anniuersarius a nobis ote ac studiose celebretur reditusque supradictorum prediorum cunctis fratribus in oblationem commemorationem sui annuatim prebeatur uel si hoc magis placet fratribus caritas in refectorio t suprascriptum est in anniuersario eius subministretur. Census X. solidorum in festo s. haelis persolui debet.

827. Traditio Folmari praepositi.

Noverint tam seculares quam spiritales cunctique fideles presentes atque futuri fuldenses es semper tantę nobilitatis ac liberalitatis extitisse. ut in omnibus studiis diuini cultus sese pre

825. Eb. II, 188a. H. F. I, 44.
826. Eb. II, 172a. P. III, 11. H. F. I, 42.
827. Eb. II, 172b. P. 578, III, 11, mit dem Summarium der vorhergehenden Urkunde in eine Nummer amengezogen. H. F. I, 42.

omnibus exhibuerint priores et anteriores tam in cultu diuini ministerii quam in exercicio exteric quod inde datur intelligi quia in conscriptione librorum. in coemptione prediorum ceterorumq diuinorum studiorum exercicio uelut apes mella comportantes alius ante alium sollicitus est. qu modo aliquid ecclesię conferant. unde celestem sibi patriam acquirat. Igitur prepositus huius clesię Folmarus nomine quoddam predium in Kemercella per licentiam et consensum abba ac fratrum suorum dato precio redemit et fratribus huius ecclesię in eternam sui memoriam tra dit. confidens assidua eorum oratione ac fusa ad dominum continua prece peccatorum suorum al solutionem inuenire posse. At illi uidentes piam sollicitudinem beati uiri et caritatis indefessa beniuolentiam succeperunt eius oblationem benigno intuitu statueruntque communiter ut pro reme dio animę eius annua recordatione commemorationem facerent. qua de re et hanc conscriptione iusserunt fieri ut inter cetera pietatis opera aliorum fidelium computaretur profectus. quod frate iste quantum potuit pro salute animę suę laborauit. — V. solidi.

828. Traditio Ortwini.

In nomine domini nostri Ihesu Christi saluatoris et redemptoris omnium. Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus. qualiter ego humilis frater Ortwinus consi derans penuriam nostri hospitalis. ubi pauperes et peregrini in uice Christi sunt suscipiendi. col legi ex his quę abbatis mei licentia et ex commissa mihi obedientiâ tam in Fresia quam in nostr patria de laboribus meis seu per abstinentiam siue per diligentiam continere potui et ex his con paraui matri meę ecclesię quicquid boni potui. uidelicet in Thuringia uilla Rifenheim presti sex marcas puri atque probati argenti super unam hubam mihi in uadimonio positam cuidam Bo Poni nostrę ecclesię ministeriali. quę huba X. solidos annuatim reddit. Emi etiam a quoda Hartmanno in eadem uilla hubam unam sex solidos per singulos annos statuto tempore hoc e in festo s. Michahelis et sanctę Walpurgis reddentem. quę omnia licet pauca domino et patron meo s. Bonifacio cum ceteris quę uel in libris uel in aliis ecclesiasticis utensilibus quę soli de omnium bonorum retributori cognita sunt trado et offero totaque mentis deuotione confirmo. e condicione ut idem uadium siue predium annuo censu ad hospitale pauperum et peregrinorum deseruiat et apud Christum qui pro nobis omnibus pauper fieri dignatus est pro meis offensionibu intercedat.

829. Traditio Burchardi praepositi.

1162. In nomine sancte et indiuiduae trinitatis Marcwardus dei gratia fuldensis || abba presentibus et futuris Christi fidelibus salutem in perpetuum. Ea quę diuina cooperante clemen tia || fratribus nostris a fidelibus in sublementum sui nostro tempore conferuntur. ad memoria futurorum || litteris commendamus. ut diligentiam circa presentes et ipsos quam bonam habeamus ex animo perpendant et memoriter teneant. Inde est quod notum omnibus facimus || qualit

828. Eb. II, 187b. Dioec. 265, 38.
829. OU.

Burchardus maior praepositus nostrę ęcclesię et sancti Andreę in Nuenberc predia in Glihchen et Rodeheim quę comparauerat ex his sumptibus qui ei superfuerant de praepositura in Nuenberc per manus Gerhardi germani sui comitis in Nuringes et Bertoldi comitis in Nitehe in altare sancti Bonifacii patroni nostri singulari usui fratrum nostrorum nostra licentia et consensu ipsis per futurum delegasse. ipsaque predia usu fructuario quoad uiueret recepisse. hac nostra dispensatione. ut singulis annis duas plaustratas uini ex eisdem prediis fratribus nostris in maiori ecclesia persoluat. Ad hęc uoluntarie quęcunque de futuro eius sollercia conquireret. eisdem fratribus cessura uoto se obligauit. et ut hęc ipsa ex dispensatione nobis credita consequeretur. mediantibus fratribus nostris precum instancia obtinuit. Auctoritate nobis a deo et romana sede collata hęc rata haberi decernimus et sigillo nostro inpresso presentem actionem confirmamus. Acta sunt hęc anno incarnationis dominicę millesimo. C. LX. II° indictione X^a monarchiam romani imperii gubernante Friderico glorioso imperatore et semper augusto. VIII° nostri regiminis anno. aduocato Heinrico cognomento albus. Hii sunt testes qui audierunt et uiderunt. Ortuuinus decanus. Lambertus camer. Ruggerus praepositus cellę sanctę Marię. Ortwinus praepositus cellę sancti Michahelis. Diemarus praepositus cellę sancti Johannis. et omnis congregatio fuldensis ęcclesię. de ministerialibus ęcclesię nostrę. Drageboto et filius eius Gerlacus. Williherus et filius eius Williherus. Růpertus et filii eius Williherus et Heroldus. Berthous et filius eius Wigandus. Gerlacus et filius eius Cůnradus. Ermenoldus. Cůnradus et filius eius Berthous. Eberhardus et frater eius Diemarus. et alii quam plures. Hęc qui irrita fecerit anathema sit. (S.)

830. Traditio Marcwardi praepositi.

1166.

Notum sit cunctis fidelibus tam futuris quam praesentibus. qualiter ego Marcwardus dei gratia s. Andreę apud || Fuldam dictus praepositus dimidiam huobam in Biligrimecella. diu ante tempora nostra in solitudinem redac || tam. Adelberdo cuidam libere condicionis homini. filio Rudegeri de Albenwineden libere colendam contra || didi. hac lege ut tam ipse quam omnis sua posteritas cum hereditario iure possiderent. quamdiu || singulis annis in festo s. Andreę apostoli patroni huius loci. IIII^or inde solides persoluerent. aliaque ministeria contribulium suorum seruicio similia omnimodis adimplerent. Acta sunt hęc anno dominicae incarnationis milles. C. LX. VI. indictione XIIII. regnante glorioso Romanorum imperatore Friderico. Herimanno abbate. Rudolfo aduocato. Huius rei testes sunt fratres de claustro in Nůwenberc. Heinricus decanus. Hiltwinus. Godeboldus. Bern cellerarius. Diedericus de ciuitate. Iggihardus et Reginfridus de Biligrimecella. Berngerus de Welgeres. Rudegerus iique quam plures. Ne autem hęc tradicio ab aliquo infringi possit uel adrichilari. sigillo domni ichardi abbatis fundatoris huius loci placuit eam insigniri et confirmari. (S.)

---

830. OU. Diocc. 266, 39.

831. Traditio Bobbonis de Sunneburne.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Burchardus fuldensis ęcclesię abbas. || Quotiescunque per diuinam misericordiam et nostram fidelem suppeditationem diebus nostris ea promouentur. quę ad communem profectum fratrum || nostrorum prouenire dinoscuntur. ea nimirum scriptis commendari decet et oportet. ne processu temporis in obliuionem ueniant. quę ad usum posteritatis salubriter fieri comprobantur. Inde est quod ad noticiam tam presentium quam futurorum presenti scripto deducimus. qualiter Bobbo de || Sunneburne ministerialis fuldensis ecclesię presentiam nostram adiit et quia internorum arbiter ei in aure cordis locutus erat. mundus || hic transit et concupiscentia eius. omnia quę in subscriptis allodiis iure beneficiali uel quouis modo possidebat. spe futurorum bonorum nobis resignauit eo uidelicet pacto. ut in communes usus fratrum libera et absoluta donatione transferrentur. specialiter oblationibus ipsorum deputata. allodium in Sunneburne cum omnibus suis pertinentiis. allodium in Wingarten cum omnibus suis pertinentiis. et quasdam areas in Haagen. allodium in Richenbac cum omnibus suis pertinentiis allodium in Bernwarterode cum omnibus suis pertinentiis. et molendinum in Aldenhagen. Fratres uero nostri boni uiri iusta desideria pio amore prosequentes communicato consilio quasdam possessiones quę ad ipsorum oblationes libere spectant omni tempore uitę suę tali conditione ei concesserunt. ut annuatim debitum inde censum eis persoluat et post obitum ipsius ad usus fratrum sine omni impedimento redeant. Possessionum autem nomina sunt hęc. predium in Wutensberc cum omnibus suis pertinentiis. Hattenhusun cum omnibus suis pertinentiis molendinum in in Eberstete. Scire autem omnes desideramus. quod tam hec quam premissa bona liberrima sunt ob omni lege exactionis nec nobis nec alicui successorum nostrorum licitum sit uel prefato Bobboni uel alicui ecclesiasticę siue seculari personę in omnibus his bonis aduocatum constituere uel aliquid ex his beneficiali iure aut quouis malo ingenio occupare. Ut autem hęc actio rata et inconuulsa omni tempore permaneat. hanc cartam inde conscribi et sigilli nostri impressione firmari et testes subter annotari precepimus. quorum nomina sunt hęc. Mehtfridus maioris ecclesię decanus. Bertolfus maior prepositus. Reginhartus camerarius. Růggerus prepositi. Gundelacus prepositus. Sifridus praepositus. Laici. Růdolfus comes et frater eius Gozmarus comes de Zigenhagen. Bobbo comes de Velsberc. Tragebodo et frater eius Gerlacus. Willehartus et frater eius Heroldus. item Willehartus. Gerlacus et filius eius Cůnradus. Bertohus et filius eius Wigandes. Bertohus et frater eius Bertolfus de Maggencello. Adelbertus et frater eius Fridericus de Hunivelt. Fridericus et filius eius Fridericus de Alegozes. Gerlacus et frater eius Henricus. Bertohus Teclo. (S.)

832. Traditio Geroldi.

In nomine sanctę et indiuiduę trinitatis. Multi fidelium animabus post mortem atque in die iudicii resurrecturis elemosinas prodesse sperantes. quecunque possederunt mobilia atque immo-

---

831. OU. Tr. 652.
832. Eb. II, 196b, auf dem letzten Blatte, jedoch nicht von Eberhard's Hand geschrieben, H. F. I, 50.

V. solidos et reliquis prepositurís singulis tres solidos annuatim de ipsis bonis persolueret. Si autem uita decessisset. nominata iam bona non solum ecclesię nostrę sed et reliquis prepositurís libere uacarent in tantum ut nullus heredum suorum ullo unquam ingenio aliquid in eis sibi iuris uendicet. Et ne traditio ista tam legitime celebrata ullo temporis processu posset oblitterari auctoritatis nostrę sigillo fecimus insigniri. Acta sunt hęc anno millesimo. C°. LXXX°. VII°. indictione V. regnante glorioso Romanorum imperatore Friderico. Cunrado moguntinę sedis archiepiscopo. Testes sunt hii. Otto decanus. Berngoz cellerarius. Cunradus. Bernhardus. Heinricus et Heinricus prepositi. Ludegerus et frater eius Ditherus de Haselstein. Dragebodo et filii eius Eberhardus et Cunradus. Bertohus de Macchencelle. Wigandus dapifer. Ermenoldus de Slitese. Bertoldus de Rockenstole. et alii multi. Amen. (S.)

834a. Privilegium Clementis III. papae ecclesiae in Radesdorf datum.

1190, 25. Mai. Clemens episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis Conrado praeposito ecclesiae sancti Iohannis Baptistae in Radesdorf eiusque fratribus tam praesentibus quam futuris canonice substituendis in perpetuum. Effectum iusta postulantibus indulgere et uigor postulat aequitatis et ordo exigit rationis praesertim quando petentium uoluntates et pietas adiuuat et ueritas non relinquit. Ea propter dilecti in domino filii uestris iustis postulationibus clementer annuimus et praefatam ecclesiam sancti Iohannis Baptistae et sanctae Caeciliae in Radesdorf in qua diuino mancipati estis obsequio sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et praesentis scripti priuilegio communimus statuentes ut quascunque possessiones quaecunque bona eadem ecclesia in praesentiarum iuste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum largitione regum uel principum oblatione fidelium seu aliis iustis modis praestante domino poterit adipisci firma uobis et uestris successoribus et illibata permaneant in quibus haec propriis duximus exprimenda uocabulis. locum ipsum in quo praefata ecclesia sita est cum omnibus suis pertinentiis. ecclesiam sancti Laurentii in Ussine cum ipsa uilla et omnibus suis pertinentiis. Doftaha. Ingimaristat. Sulaha cum earum pertinentiis. Geitinstat. Isileibes. Negilstete cum earum pertinentiis. Melre. Cledistete cum omnibus suis pertinentiis. Datinberch. Serlinges. Gozoldesdorf. Haselaha. cum aliis uillis et pertinentiis omnium supradictarum uillarum. Libertates praeterea et immunitates curiarum claustralium uestrarum necnon antiquas et rationabiles consuetudines ecclesiae uestrae concessas et hactenus obseruatas ratas habemus et eas futuris temporibus illibatas manere sancimus. Autoritate quoque apostolica nihilominus duximus prohibendum ne aduocatus uester qui pro tempore fuerit locum ipsum uel quae ad eum pertinent grauare seu quibuslibet indebitis exactionibus tam in forestis et nemoribus quam noualibus ecclesiae uestrae fatigare praesumat sed his quae antiquitus sibi concessa sunt et ad iustitiam suam pertinent contentus existat. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat praefatam ecclesiam temere perturbare aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere minuere seu quibuslibet uexationibus fatigare

---

834a. Entnommen aus dem Copiarium des Collegiatstiftes Rasdorf fol. 14b und wiederholt in einem Notariatsinstrument fol. 18a. Bei Schannat fehlt die Urkunde; dagegen giebt er Dioec. 266. 40 das Privilegium des Papstes Coelestinus vom J. 1191, welches fast nur eine wörtliche Wiederholung der obigen Bulle ist.

sed omnia integra conseruentur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura salua sedis apostolicae autoritate et diocesani canonica iustitia [1]). Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens contra eam temere uenire temptauerit secundo tertioue commonita nisi reatum suum digna satisfactione correxerit potestatis honorisque sui dignitate careat reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat atque in extremo examine diuinae ultioni subiaceat. cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Ihesu Christi quatinus et hic fructum bonae actionis percipiant et apud districtum iudicem praemia aeternae pacis inueniant. Amen.

Datum Lateran. per manum Moysi sanctae romanae ecclesiae subdiaconi uicem agentis cancellarii VIII. kalend. iunii indictione VIII. incarnationis dominicae anno. M. C. XC. pontificatus uero domini Clementis papae tertii anno tertio.

834b. Traditio Gerlaci de Haselstein.

In nomine domini amen. Favorabilibus negotiis laudabilis non incongrue memoria suffra- 1239, 1. Nov.
gatur. ut dubium laudem non amputet neque calumnia subnascens ex tempore favori praeiudicium inducat. Sane ad praesentes et futuros accedat. quod ego Gerlacus de Haselstein ad consequendam amplius diuinae miserationis clementiam quae sperantes in se sublevat copiose pro salutaribus animae nostrae remediis requisito favore domini Conradi abbatis fuldensis et communicato consensu coniugatae meae Mechtildis legaui fratribus maioris ecclesiae de Fulda deo et s. Bonifacio ibidem militantibus advocatiam quatuor villarum quas certis nominibus duximus exprimendas. Deiten. Batten. Syfrides. Vindelines. ut proventus ipsarum in usus fratrum dictorum sublato obstaculo convertantur. ita quod in die beati Michaelis plena caritas fratribus de tribus talentis provide ministretur. nec volumus ut eodem die pauperes debito subsidio defraudentur. in anniuersario etiam nostro seruitium caritatis pro XXXV solidis predictis fratribus innovetur. ut multiplicata fratrum intercessio ueniam nobis a domino obtineat salutarem. et ut huius facti dubietas ab omnibus auferatur. ut nostra memoria oblivionem evitet. praesens scriptum sigillis domini abbatis et meo duximus perpetuo roborandum. Acta sunt haec anno gratiae M. CC. XXXIX. indict. XII. kalendis novembris. coram his testibus. Theoderico decano maioris ecclesiae. Gerlaco s. Mariae. Bertoldo s. Petri. Ludewico s. Ioannis prepositis. Rudolfo notario. Simone de Slidise. Ruperto de Manerspah. et aliis quam pluribus.

835. Traditio Rudolfi notarii fuldensis.

In nomine domini amen. Rudolfus notarius fuldensis omnibus in perpetuum. cum ei a 1241, 26. Ap.
uo bona cuncta procedunt a preceptoribus donorum digni et laudabiliter non immerito seruiatur.

---

[1]) Die Worte *et diocesani episcopi canonica iustitia* stehen auch und zwar an derselben Stelle, im Privilegium Coelestin's; Schannat aber hat sie weggelassen.

834b. Tr. 654.

835 Tr. 655.

840. Praeceptum Wilhelmi regis de castro Stolzenberc.

1252, 13. Dec. Willelmus dei gratia. Romanorum rex. semper augustus. vniuersis imperii fidelibus. ad quos peruenerit presens scriptum. gratiam suam et omne bonum. || Celsitudinis regie honor intenditur et eius benignitas approbata coruscat, cum ecclesiarum, que regalibus sunt suffulte || remediis et libertatibus honorate, commodis honoribus et quieti magnifico prouidet incremento vt igitur ecclesia || Fuldensis multis decorata priuilegiis prauorum incursibus potenter resistat, ad noticiam vniuersorum cupimus peruenire || quod nos ven. H. abbati Fuldensi, dilecto principi nostro, qui se nobis gratum multipliciter reddidit et deuotum, || presentibus liberaliter indulgemus, quod reparet auxilio nostro. et fauore regali castrum suum Stolzenberc. quod per inimicos ecclesie. et nostros diebus nostris exstitit maliciose destructum, vt igitur nostre permissionis beniuole et fauoris dubietas ab omnibus auferatur. presens scriptum sigillo nostro duximus roborandum. Datum apud Isenachum. Idus decembres, indictione X[a][1]).

841. Traditio Tragbodonis de Binbach.

1278. In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Berthous diuina fauente clemencia fuldensis ecclesie abbas, Albertus decanus, Fridericus praepositus totusque conuentus eiusdem loci uniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in filio dei uiui. Ne pie deuotiones fidelium que merito in benedictione eterne misericordie permanebunt a succedentium cordibus facile dilabantur, sollicitudo prouida modernorum consueuit eos litteris autenticis perhennare, ut posteri nostri animadvertere possint, quid honoris, quos fructus quidue utilitatis pro eis antecessorum industria duxerit ordinandum. Inde est quod ad noticiam tam presentium quam futurorum praesentibus litteris volumus peruenire, quod fidelis noster Tragbodo de Binbach coadunata manu uxoris sue Cunegundis ad manus nostras libere resignauit quatuor talenta fuldensium denariorum que de moneta nostra fuldensi singulis annis tam ipse quam sui heredes percipere debuerunt, quorum unum antiquum et iustum feodum fuit, reliqua tria suis progenitoribus et eidem Tragbotoni et suis heredibus pro feodo castrensi perpetuo a nostris predecessoribus collata fuerunt. in quorum recompensationem duos mansos in villa Gunthers sitos multo meliores quam dicta tria talenta pro feodo castrensi nobis et abbatibus nobis succedentibus assignauit, et de hiis quatuor talentis antedictis de nostra permissione conuentus etiam nostri accedente consensu suum et uxoris sue prefate condidit testamentum. Statuit enim ut monetarius fuldensis qui pro tempore fuerit omni anno in festo purificationis beate virginis ad liberarium siue ad armarium nostrum sub bona testimonio seniorum capituli nostri quatuor talenta legalium fuldensium denariorum omni occasione postposita representet, de qua pecunia comparabit purpura que vulgariter dicitur samyt vel baldekin, quod pro ipsa pecunia melius poterit comparari, et in die patroni nostri beati Bonifacii per manus decani qui tunc pro tempore fuerit ad altare eiusdem offeretur, ut idem precioso martir una cum aliis patronis nostris pro peccatis et erratibus memorati Tragbotonis et uxoris

---

840. OU, an welcher noch die grössere Hälfte des Siegels hängt. Buch. 389. [1]) Dies ist die ursprüngliche Zahl. Mit anderer, fast frischer Dinte ist eine I. hinter X. hinzugesetzt und diese Zahl XI. giebt Schannat.

841. Copiar. 8. 175[b]. Tr. 660.

redditus predictus comes per officiatos locorum predictorum eidem abbati sine diminutione f
annis singulis presentari. Conventui etiam fuldensi amministrabitur sua prebenda iuxta posi
tatem redditum ecclesie. sicut hactenus est consuetum. Preterea dictus abbas de beneficiis e
siasticis et feodis ecclesie conferendis nichil faciet nisi pro comodo et utilitate ecclesie cum i
Eb. comitis consilio et consensu. Insuper ministeriales et fideles ecclesie de mandato abbat
presentia nostra facto ipsi comiti per eosdem sex annos deuote obedient in omnibus et inten
Munitiones vero et castra ecclesie ipse comes ministerialibus et aliis attinentibus ecclesie
dignis committet. sic quod ab ecclesia alienari non possint. sed ex spirante amministrationis
pore ad ipsam ecclesiam libere reuertantur. Si vero medio tempore abbatem eundem eccles
decedere contingat. tunc monachis libera electio permanebit. Praeterea abbas cum suo sigill
conuentus cum suo sigillo. quod trium personarum fidedignarum de consilio predicti comit
hoc eligendarum custodie committetur. non debent sine debent sine scitu et voluntate ipsium
aliquas litteras sigillare. per quas res et possessiones ecclesie alienentur aut obligentur. ex
quas ecclesia ledi possit. Insuper de consilio trium monachorum deum timentium debe
abbatem et comitem status spiritualium in melius reformari et facinorosa crimina pe
pari. Preterea si prefatum comitem occasione amministrationis predicte notoria seu
dampna contingat incurrere. de hiis ipsum et suos heredes predicti . . abbas et conuentus
nem reddere tenebuntur. sed pro huiusmodi dampnis munitiones castra et possessiones
ipsi comiti et heredibus nullatenus obligantur. Hec omnia supradicta idem abbas iurame
posito et conuentus fide prestita in nostra presentia promiserunt inuiolabiliter obseruare. T
huius sunt. Venerabilis Heinricus Basiliensis episcopus princeps noster. Nobiles viri
fridus Seynensis. Johannes de Spanheim. Burkardus de Hohenberg. Henrich
Wilenowe comites . . . De Tyndorf magister curie. B. de Libsberg. Rabens
Hertuigus de Hasilstein. Gerlacus magister coquine milites ecclesie fuldensis. et
plures alii fidedigni. In cuius rei euidentiam pleniorem presentes litteras sigillo maiestatis
iussimus roborari. Nos vero abbas et conuentus sepefati omnia promissa recognoscimus
in testimonium eorum sigilla nostra presentibus litteris appendentes. Actum et datum Mag
nonis nouembr. indictione XI. Anno domini millesimo ducentesimo. octuagesimo secundo.
uero nostri anno decimo. [1])

843. Rudolfi regis confirmatio privilegiorum.

1289, 16. April. Rvdolfus Dei gratia Romanorum Rex. Semper Augustus. Uniuersis Sacri Impe
mani fidelibus, praesentes litteras inspecturis. gratiam suam et omne bonum. Eius gratia
solium Regni residentes, qui dat omnibus affluenter, nec improperat ipsius imitantes uestigia,
nostre modulo || paruitatis. postulantibus gratie beneficium non negamus, Presertim uotis
liberalius annuentes, qui seculo se castrantes vigili sollicitudine diuinis obsequiis fam
Accedentes itaque viri religiosi venerabilis Heinricus abbas fuldensis, Princeps noster
vna cum fratribus Conuentus || Monasterii eiusdem nostre Maiestatis praesentiam

---

[1]) Die beiden Siegel sind angehängt.
843. OU. H. F. II, 215, 106.

bonis et iuribus que diui Imperatores et Reges Romanorum, Principes ac alii fideles infra Ro num imperium sepedicto Monasterio deuotionis intuitu obtulerunt, et quecunque iam possedit in futurum adipisci poterat domino concedente. Nos igitur Rudolfus Romanorum Rex predi ob diuine clementie reuerentiam ac anime nostre remedium salutare deuotissimis dicti venera abbatis, Principis nostri dilecti, necnon fratrum Monasterii fuldensis precibus inclinati priuil superius annotata, que perfecta, non cancellata, non abolita nec in aliqua sui parte uitiata, conspeximus necnon intelleximus oculata a felicis recordationis diuis Imperatoribus et Regi Romanorum superius nominatis concessa liberaliter et indulta iuxta superius expressorum ac a rum in predictis priuilegiis contentorum articulorum continentiam per has nostre serenitatis innouamus, approbamus et auctoritate Regia predicto abbati et suis successoribus necnon sterio supradicto in perpetuum confirmamus. decernentes ex nunc irritum et inane quicquid contra tenorem supradictorum priuilegiorum et inmunitatum in preiudicium vel grauamen fuldensis Monasterii siue in personis suis siue in rebus ab aliquo hominum cuiuscunque aut conditionis exstiterit fuerit attemptatum saluis tam iuribus quibus nostri predecessores vsi sumus pacifice et quiete, in cuius rei testimonium presens scriptum Maiestatis nostre iussimus communiri. Datum apud Germersheim, sexto decimo kalendas Maii. Indictio cunda. Anno domini millesimo ducentesimo LXXX°. nono. Regni vero nostri anno sexto Signum domini Rudolfi Romanorum Regis inuictissimi. (M, in der Mitte der vier letzten Zeil

844. Traditio Mechtildis.

1289. Nos Heinricus dei gratia fuldensis ecclesiae abbas recognoscimus et notum omnibus praesentes litteras inspecturis, quod cum Mechtildis relicta quondam Ebbirha dicti Holzsatil militis bonae memoriae piae devotionis accensa fervore de bonis suis, nobis et ecclesia nostra procedunt in feodo, hoc quod animabus vtriusque ipsorum salubre et vtile ordinare decrevisset nosque sicut iustum erat ut ad idem per consensum nostrum dare vellemus, humiliter et cum instantia requisisset, sperantes inde nos etiam si annuerem hoc, quippe cum id quod deuote a nobis postulatum exstitit, in usus pios prouenire deberet, mium singulare posse consequi a domino, affectum petitionis dictae Mechtildis ad effectum duximus tali modo videlicet, quod allodium et uniuersa bona ac iura, quae prefatus Ebbirhard et uxor sua iam dicta tenuerunt et possederunt hactenus in uilla Utensahsin necnon ac quascumque sibi in dicta villa competentes ad manus nostras per ipsam Mechtildim volun et libere resignata et donata dilectis in Christo Marquardo decano, Wigando prepo conuentui maioris ecclesiae nostrae fuldensis et eorum successoribus in perpetuum contulim dedimus ac per presentes conferimus et donamus cum omni iure et actione quibus per sepe Ebbirhardum et Mechtildim hactenus habita sunt et possessa pro ipsorum et Frid filii eorundem animarum remedio perpetuo possidenda inducentes prenotatos decanum prepo et conuentum nostrum fuldensem ac ipsorum successores in supradictorum bonorum posses auctoritate presentium. Ita sane quod collector fidelium qui pro tempore fuerit in dicta ec

---

[1]) An seidner Schnur das Siegel.

844. Tr. 661.

Stolzcemberg instauratum de nouo de plenitudine potestatis Regie libertamus et eidem opido et hominibus ipsum inhabitantibus, vndecumque illuc confluxerint, omnia iura, libertates et gratias possidendas perpetuo et habendas, quae ciuitas nostra et Imperii Frankenfort habet et possidet ab antiquo, de Regali clemencia concedimus et donamus. Preterea eiusdem Heinrici Abbatis fuldensis precibus in signum nostre beniuolencie similiter inclinati, in memorato opido Stolzcental ebdomedale forum in secunda feria perpetuo duximus edicendum. vbi ementium atque vendencium procuretur vtilitas et alterna commoditas augeatur. volentes et presenti scripto mandantes, quod omnes et singuli, qui in dicto foro pro huiusmodi empcionis et vendicionis commercio confluxerint, in personis et rebus nostra et Imperii speciali protectione congaudeant et forensium priuilegio libertatum. Insuper ex affluencia benignitatis Regie thelonium in prefato opido Stolzcental perpetuo duximus statuendum volentes, vt idem thelonium eo modo et moderamine solui et recipi debeat prout in aliis nostris et Imperii ciuitatibus solui et recipi est consuetum. In premissorum omnium testimonium et memoriam sempiternam presens scriptum exinde conscribi et maiestatis nostre sigillo iussimus communiri. Datum in Frankenfort. II. non. Iulii. Indictione nona. Anno domini M°. CC°. LXXXXVI. Regni vero nostri anno quinto. [1])

847. Alberti regis confirmatio privilegiorum.

1200, 15. Ian. Albertus dei gratia Romanorum Rex semper augustus vniuersis sacri Romani Imperii fidelibus imperpetuum. Clemencie regna firmantis virtus exuberans, gratiarum liberalis et hylaris propagatrix, sic de ipsa speran||cium vota dirigit et disponit, vt ipsa vota grata regnantibus inuenire precipuos fauores valeant, et feliciter obtinere pietatis desiderate beneficia se confidant. Accedentes itaque viri religiosi venerabilis Heinricus Abbas || Fuldensis, princeps noster dilectus, vna cum fratribus conuentus Monasterii eiusdem nostre maiestatis presenciam deuotissime supplicarunt, quatenus diuine remunerationis intuitu quedam ipsorum priuilegia expressione certorum articulorum || in eis contentorum inferius summarie annotata, a diuis Imperatoribus et Regibus Romanorum nostris predecessoribus Abbatibus et fratribus predicti Fuldensis monasterii eorumque successoribus ab diuinum amorem concessa et indulta, coram nostra maiestate perspecta || lecta et intellecta, dignaremur innouare donare et auctoritate regia confirmare. Dominus enim Ludewicus illustris Rex [2]) . . . . . .

. . . . . .

vel in futurum adipisci poterat domino concedente. Nos igitur Albertus Romanorum Rex predictus ab diuine clemencie reuerenciam ac anime nostre remedium salutare, deuotissimis dicti Heinrici venerabilis Abbatis principis nostri dilecti necnon fratrum monasterii fuldensis precibus inclinati, priuilegia superius annotata, que perfecta, non concellata . . . . . .

. . . . . .

saluis tam iuribus quibus nostri predecessores in regno uel imperio Romano et nos vsi sumus pacifice et quiete. In cuius rei testimonium euidens et memoriam sempiternam presens scriptum

---

[1]) An seidener Schnur das Siegel.

847. OU. H. F. II, 219, 110. [2]) Der weitere Text wiederholt aus dem Diplom Rudolf's v. 1289.

inde conscribi et maiestatis nostre sigillo iussimus communiri. Signum domni Alberti Romarum Regis inuictissimi.

Ego Eberhardus de Lapide prepositus Wizzemburgensis regalis aule cancellarius cognoui. Datum in Vlma. XVIII°. kalendas Febr. Anno domini Millesimo Trecentesimo. Inctione. XIII. Regni vero nostri anno secundo. (M).

848. Traditio Rilindis.

Ego Rilindis relicta quondam Wigandi dicti Ismbel recognosco praesentibus publice 1300, 30. Iuli.
ofitendo, quod me et filio meo unico ac coherede Rudolfo quondam in arcto aegritudinis conutis decreuimus unanimi de consensu nostra bona in Hergersdorf sita in remedium ac conationem nostrarum animarum conuertere in pios usus, ut noster anniuersarius oportunis temribus celebrius ageretur. in quibusdam bonis ibidem sitis, quae colit dictus Cuno, fratribus in yn unum talentum annis singulis deputando, qui ipsum | hactenus sine impedimento quolibet rceperunt. alia nostra bona in Hergersdorf insimul cum decima nobis iure et titulo merae oprietatis competentia conuentui fuldensis ecclesiae maioris contradidimus et donavimus eo modo, od si alterutrum decedere contigerit superstes usum ipsorum bonorum perciperet temporibus ae suae. quo etiam de hoc medio sublato utilitas et usus sicut et proprietas siue dominium ut e donata fuerunt ipsi conuentui modis omnibus perueniant. Praedicto vero Rudolfo praertuo ad monitionem ipsius conuentus per Cunradum dictum de Tilia tunc custodem et Marardum decanum ac portenarium quondam Hersfeldensem Ditmarum ad locum publicum rochialis ecclesiae fuldensis accessi, sana mente et deliberatione prouida praehabita ipsa bona etradita et donata in personis dictorum fratrum simpliciter resignaui, percipiendo ab ipsis libere quiete usum eorumdem bonorum sub censu annuo unius talenti cerae in signum recognitionis minii supradicti, proprietatem vero ipsis simpliciter resignando, in cuius usus perceptione hacte-s ad decennium sum gauisa ipsum censum praetactum inuiolabiliter soluendo. Haec sunt acta esentibus domino Henrico plebano parochialis ecclesiae fuldensis. domino Sifrido. domino odfrido sociis eiusdem. magistro Henrico de Erfordia. Vincone fratre meo milite. Henco dispensatore seniore. Conrado Speculo. Conrado Herden. Steuenone. Uigando erdenis. et aliis quam pluribus scabinis fuldensibus et ceteris fide dignis. Sed ad innouationem memoriam praedictorum per ipsum dominum Marquardum decanum. dominum Ditmarum ondam portenarium Hersfeldensis ecclesiae. dominum Henricum de Euersberge. denuo exrato dicto decennio euocata ad domum plebani fuldensis omnio et singula praemissa recognoui assentiendo recognosco praesentibus domino Henrico plebano fuldensi ac praeposito in Rasrf. domino Henrico praeposito in Hunefeld. domino Henrico praeposito s. Florae. domino tefrido ac Eckehardo vicariis fuldensibus. magistro Henrico de Erfordia. magistro hanne rectore puerorum ibidem. domino Rabenoldo. Rudolfo de Rode. Henrico Vinne militibus. Iutta de Rinbach. Iutta filia Vinconis. Cunrado dicto Herden Steuine. Henrico dispensatore seniore. Vigando Herden. Gerlaco filio dispensatoris et aliis am pluribus clericis et laicis fide dignis ad hoc specialiter vocatis et invitatis coram ipsis

848. Tr. 662.

omnia praemissa et singula recognoscens conuentumque insuper praesentibus litteris muniendo quas in euidentius robur sigillis honorabilis uiri domini plebani fuldensis et ciuitatis fuldensis impetraui et obtinui consignari. Datum et actum anno domini M. CCC. in crastino beatorum Simplicii Faustini et Beatricis.

849. Donatio proventuum quam Heinricus abbas tradidit conventui pro prebenda.

1300, 11. Nov.

Heinricus dei gratia fuldensis ecclesie abbas. Cum propter debilem hominum industriam subsequens legis auctoritas ad reminiscentiam inuitet videlicet memoriam preteritorum, scientiam presentium et prouidentiam futurorum, ideo defectum prebendarum quae ab antiquo per abbates fuldenses predecessores nostros dilectis in Christo decano et conuentui ibidem consueuerant ministrari, qui quidem defectus inter dictos abbates et conuentum plerumque materiam edidit discordandi, ad memoriam plenius reuocantes nunc in presenti uolumus penitus eneruare, ne idem defectus nobis inpingi de cetero valeat vel nostris successoribus in futurum de consensu dilectorum in Christo filiorum Marquardi decani totiusque conuentus nostri predictorum eidem conuentui sponte et libenti animo acceptanti et in hoc contento irrefragabiliter existenti nec nos uel successores nostros pro victualibus aliquibus ullo umquam ingenio infastanti bona subscripta nobis et abbatie nostre specialiter attinentia saluis nobis et successoribus nostris iuris dictionem in omnibus et iuribus specialiter patronatus perpetuo donamus approperamus tradimus seu assignamus literas per presentes, ut ex eis prebendas suas percipiant domino seruituri secundum s. Benedicti regulam et consuetudinem ordinis rationabiliter approbatam. videlicet in uilla Peterwile omnes possessiones et iura que a retroactis temporibus predecessores nostri et nos dinoscimur hactenus possedisse, que siue fuerint uel non fuerint emendata idem conuentus pro trecentis quartalibus siliginis et tritici tamquam pro completo ministerio acceptabunt. Si qua etiam bona uel iura predictis possessionibus ab antiquo uel iuribus attinebant, a quocunque sunt alienata illicite uel distracta, ipse conuentus ad hoc agendi et reuocandi quam ex nunc sibi concedimus liberam habeat potestatem. et reuocata sibi seruient tamquam prima, quod quidem ius agendi reuocandi et utendi in singulis subscriptis articulis eidem conuentui conferimus et donamus. In Sorsdorf ea que ipsi conuentui a retroactis temporibus iure fidelium attinebant tam colonos ipsius conuentus quam ipsa bona ab omni singulari exactione uel hospiciorum inquietate ex parte nostri uel cuiuslibet alterius nostro nomine liberos facimus et exemptos nisi alii incole eiusdem ville propter commune terre subsidium a quo nullus lege vetante poterit excusari contributionem faciant quam dicti coloni prout alii incole debent tollerare pro debita portione. Item bona in uilla Dikenrode et in villa Ysenwerc iam dudum laicis titulo pignoris obligata et per ipsum conuentum de nostro consensu redempta videlicet in Dikenrode pro quinquaginta sex libris et in Ysenwerc pro viginti duabus libris fuldensium denariorum legalium et bonorum, pro quibus eisdem laicis fuerant obligata cum omni iure nostris successoribus et nobis competenti in personis et rebus mobilibus et immobilibus, nec incolas inibi hospiciis vexabimus nisi dicto modo. Item redditus sex quartalium in villa Rudungesdorf nisi quod appetbete vulgariter appellatur cum aduocatia, quam idem conuentus antea in sex mansis videlicet tribus in Rudungesdorf et tribus in

---

849. Copiar. 8, 8a.

legiis gratiis obtentis et obtinendis exceptioni non numerati non traditi non soluti iuri dicenti generalem renuntiationem non ualere et generaliter et specialiter omni iuris auxilio canonici vel ciuilis quo possemus dictis omnibus vel eorum alicui contraire. In cuius donationis et testamenti nostri nos Heinricus dei gratia abbas predictus et nos Marquardus decanus et conuentus predicti in acceptationis predictorum et specialiter exsecutionis testamenti memorati testimonium sigilla nostra appendimus huic scripto. Datum et actum anno domini M°. CCC°. tertio idus Nouembris.

850. Alberti regis litterae, quibus iudaeos Heinrico abbati obligat.

1301, 9. Febr. Nos Albertus dei gratia Romanorum Rex semper augustus. Ad vniuersorum noticiam volumus peruenire, quod || venerabili Heinrico, ecclesie fuldensis Abbati, principi nostro dilecto, ob grata seruicia, que nobis impendit hactenus || et gratiora, que nobis faciet et impendet, prout nobis promisit firmiter, quingentas marcas denariorum Coloniensium, tri||bus Hallensibus pro denaria computatis, duximus largiendas. Et quia paratam pecuniam non habemus, vniuersos || Iudeos ad presens in suis ciuitatibus et municionibus residentes, et eos etiam, qui imposterum se recipient ad easdem, obligamus eidem tenendos tamdiu et habendos, quousque sibi de predicta summa pecunie per nos aut nostros in imperio successores fuerit satisfactum. Presentium testimonio litterarum sigilli nostri robore signatarum. Datum in Frideberg. Anno domini M°. CCC°. primo. Indictione XIIII°. V°. idus februarii. Regni vero nostri anno tercio.

851. Traditio Cunradi decani Aschaffinburgensis.

1307, Nouerint uniuersi presentium inspectores, quod ego Cunradus decanus ecclesiae Aschaffinburgensis ignorans diem mortis meae et quid crastina pariat mihi dies, legaui lego et do nomine testamenti pro remedio animae meae religiosis viris decano et conventui maioris ecclesiae fuldensis ordinis s. Benedicti curiam in Slierbach superiori cum omnibus iuribus suis prout eandem curiam apud nobilem virum dominum Ulricum de Hagenawe et honestam matronam dominam Elizabeth uxorem, suam legitimam pro trecentis libris Hallensibus comparaui sicut in litteris eorundem coniugum super hoc mihi traditis plenius continetur, quam hactenus possedi pacifice et quiete. Et eosdem decanum et conuentum ex nunc in corporalem possessionem praedictae curiae in Slierbach legaliter induco reservans usumfructum mihi in omnibus prouentibus usque ad festum s. Petri ad kathedram proxime nunc venturum, ita sane quod conuentus praefatus IIII. maldra siliginis conuentui s. Mariae ibidem, conuentui s. Johannis ibidem IIII. maldra silig., conventui s. Petri IIII. maldra silig., conuentui s. Michaelis II. maldra silig. et sanctimonialibus in Blankenowe IIII. maldra silig. annis singulis amministret, ut exinde anniuersarius meus in perpetuum peragatur sollempni officio defunctorum et ut omnia et singula praemissa robur firmitatis perpetuum obtineant, sigillo ecclesiae Aschaffinburgensis cum meo sigillo obtinui roborari. Datum anno MCCCVII. in crastico Marci euangelistae.

---

850. OU. und Copiar. 8, 101a. H. F. II, 220, III. Das Siegel fehlt.
851. Tr. 663.

852. Heinrici regis confirmatio privilegiorum.

Heinricus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus vniuersis sacri Romani Imperii fidelibus imperpetuum. Clemencie regna firmantis virtus exuberans gratiarum liberalis et hylaris propagatrix sic de ipsa sperancium uota dirigit || et disponit, vt ipsa uota grata regnantibus inuenire precipuos fauores uoleant et feliciter obtinere pietatis desiderate beneficia se confidant. Accedentes itaque viri religiosi venerabilis Heinricus abbas fuldensis, princeps noster dilectus, vnâ || cum fratribus conuentus monasterii eiusdem nostre Maiestatis presenciam deuotissime supplicarunt, quatenus diuine remuneracionis intuitu quedam ipsorum priuilegia expressione certorum articulorum in eis contentorum inferius summarie annotata a diuis Imperatoribus et Regibus || Romanorum nostris predecessoribus Abbatibus et Fratribus predicti Fuldensis monasterii eorumque successoribus ob diuinum amorem concessa et indulta coram nostra Maiestate perspecta, lecta et intellecta dignaremur innouare, donare et auctoritate regia confirmare. Dominus || enim Ludowicus [1]) . . . . . 1309, 14. Iuli.

. . . . . .

Nos Heinricus igitur Romanorum Rex predictus ob diuine clemencie reuerenciam ac anime nostre remedium salutare deuotissimis dicti Heinrici venerabilis Abbatis, principis nostri dilecti. necnon fratrum monasterii fuldensis precibus inclinati priuilegia superius annotata, que perspecta non cancellata . . . . . .

. . . . . .

Saluis tamen iuribus, quibus nostri predecessores in Regno vel Imperio Romano et nos usi sumus pacifice et quiete. In cuius rei testimonium euidens et memoriam sempiternam presens scriptum exinde conscribi et maiestatis nostre sigillo iussimus communiri. Signum domini Heinrici Romanorum Regis inuictissimi. Ego Frater Heinricus Abbas villariensis imperialis aule cancellarius, vice et nomine domini Petri Archiepiscopi Maguntini sacri imperii per Germaniam Archicancellarii recognoui. Datum in Nurenberg .II. idus Iulii. Indictione septima. Anno domini. Millesimo. Trecentesimo. Nono. Regni vero nostri anno primo. (M) [2]).

853. Heinrici regis edictum.

Heinricus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus prudentibus viris Sculteto, Scabinis ac ciuibus in Suinfûrte fidelibus suis dilectis gratiam suam et omne bonum. Fidelitati vestre precipimus ac mandamus, quatenus ciues oppidi in Hamelnburg ac quoslibet homines venerabilis Henrici abbatis fuldensis ecclesie principis nostri karissimi ad vestrum iudicium deinceps nullatenus euocetis, sed de premissis hominibus coram dicto abbate secundum formam priuilegiorum et libertatum quondam a dominis Imperatoribus et Regibus nostris predecessoribus fuldensi 1309, 11. Nov.

---

852. OU, welche in doppelter Ausfertigung vorhanden ist. In dem Exemplar, welches Schannat H. F. II, 224, 117 mitgetheilt hat, fehlen in der Schlussschrift die Worte *vice et nomine — archicancellarii.* [1]) Die ausgelassenen Stellen sind wiederholt aus der Urkunde Rudolfs v. 1289. [2]) An seidener Schnur hängt das Siegel.

853. Aus einer von dem kaiserlichen Notar *Bertoldus* quondam *Embrichonis* dicti *Rode* de Aschaffimburg gefertigten Abschrift, Aschaffenburg, 1311, 9. December, genommen. Buch. vet. 401.

ecclesie concessarum, quas dicto abbati confirmauimus, recipiatis iusticiam expeditam. Datum Columbarie sub secreto nostro. III. idus nouembres. Regni nostri anno primo.

854. Heinrici regis litterae de priuilegiis oppidi Huneveld.

1310, 27. Iuli. Heinricus dei gratia. Romanorum Rex semper Augustus. Vniuersis sacri Romani Imperii fidelibus || presentes literas inspecturis gratiam suam et omne bonum. Ad hoc in specula regalis fastigii nos || a supremo rege cognoscimus collocatos. vt honorificum reipublicae statum promouere. et subiectorum Imperii || commodis oportunis intendere liberaliter debeamus. Nam dum de munificencie nostre beneplacitis ipsorum prosperita||ti prospicimus, deuocionem eorum attendimus in exhibicione promptitudinis et fidei plenioris. Eapropter grata, que || venerabilis Heinricus abbas fuldensis, princeps noster karissimus, hactenus nobis et Imperio impendit obsequia, ad memoriam non immerito reuocantes et sperantes, quod idem abbas nobis et dicto Imperio graciora prebere non cesset obsequia in futurum, ipsius contemplacione opido et opidanis suis in Hvneueld fauoris regii plenitudinem impertimur. Concedentes eisdem culminis auctoritate regalis omnes libertates, emunitates, iura, consuetudines et gratias, quibus opidum nostrum et imperii ac ciues in Geylnhusen, fideles nostri dilecti, gaudere et perfrui dinoscuntur. In cuius rei testimonium presentes literas scribi et nostre maiestatis sigillo iussimus communire. Datum in Frankenford. VI. kal. Augusti. Anno domini millesimo. trecentesimo. decimo. Regni vero nostri anno secundo [1]).

855. Heinrici regis litterae de iudaeis.

1310, 6. Septbr. Nos Heinricus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus ad vniuersorum tam presencium quam futurorum || noticiam has nostre serenitatis literas intuencium volumus peruenire, quod grata, fidelia et fructuosa ser||uicia nobis, nostris predecessoribus et imperio per venerabilem Heinricum fuldensis ecclesie Abbatem, principem et secre||tarium nostrum karissimum suis sumptibus hactenus inpensa multipliciter, et que in futurum nobis et imperio exhibere || poterit, recensentes, sibi suis successoribus Abbatibus et ecclesie fuldensi vniuersos et singulos iudeos || in opido fuldensi et aliis dicte ecclesie opidis et munitionibus existentes, et qui in posterum fuerint in eisdem ex regia liberalitate donamus et concedimus per presentes, ita quod nec per nos, nostros successores uel officiatos nostros aut aliquos alios cuiuscunque condicionis uel status existant, unquam vllo tempore a prefatis iudeis stůra seu aliquid subsidium eo tempore quo demorantur in dicte ecclesie opidis seu municionibus exigatur, recipiatur, vel eciam requiratur, sed quod Abbas qui pro tempore fuerit et ipsa ecclesia fuldensis in dictos iudeos quo ad stůre uel subsidii inposicionem exactionem et receptionem et quo ad quelibet alia iura plenam et liberam habeant potestatem. Nos enim decernimus irritum et inane si quicquam contra premissa uel eorum aliquod in futurum per aliquem contingerit attemptari. In quorum testimonium nostre maiestatis sigillum presentibus duximus apponendum. Datum Spire anno domini millesimo CCC°. decimo. Octauo idus Septembris. Regni vero nostri anno secundo.

---

854. OU. Buch. 360. [1]) An seidener Schnur hängt das Siegel.
855. OU, an welcher noch die eine Hälfte des Siegels hängt. Tr. 664.

versus Thuringiam et Missnam facere promisit, sibi tria milia || librarum Hallensium colligendo de theloneo nostro predicto in Ludenstorf nunc duxerimus deputandas, vobis || theloneariis nostris qui iam in dicto loco sunt uel pro tempore fuerint, sub obtentu nostri fauoris et gracie districte precipiendo mandamus, precise ac omnino volentes, quatenus eundem Abbatem uel suum nuncium exhibitorem presencium suo nomine de collecta iam pecunia si quam habetis vel de illa quam proxime congregabitis sine contradictione ac protractione qualibet de his tribus milibus, non *obstante*, quod alias nobis adhuc existentibus in Alamannia sibi apud vos seu predecessores vestros quinque milia librarum Hallensium similiter deputauimus, quas eidem iuxta priorum nostrarum literarum tenorem si non sunt solute, nichilominus persolui uolumus, expedire taliter studeatis, quod suo ad presens nobis et imperio arduo seruicio non fraudemur sicut indignacionem Regiam volueritis euitare. Quibus vero solutis vos de dicta pecunia liberos dicimus et solutos, harum testimonio literarum nostre maiestatis sigilli robore signatarum. Datum apud Portum Veneris. VI°. kalend. Marcii Anno domini. Millesimo. Trecentesimo. duodecimo. Regni vero nostri anno quarto.

859. Heinrici regis litterae de villa Cellingen.

1312, 12. März. Heinricus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, Vniuersis sacri Romani Imperii fidelibus presentes litteras inspecturis || gratiam suam et omne bonum, Ad hoc in specula Regalis fastigii nos a summo Rege recognoscimus collocatos vt honorificum reipu||blice statum sollicite promouere ac subiectorum Imperii commodis oportunis intendere debeamus, Nam dum munificencie nostre oculis || ipsorum prosperitati prospicimus deuocionem eorum accendimus in exhibicione promptitudinis et fidei plenioris. Cum itaque venerabilis || Heinricus Abbas ecclesie fuldensis princeps noster dilectus villam Cellingen sibi et ecclesie sue fuldensi proprietatis titulo per||tinentem nostris manibus libere resignarit nosque eandem sibi et eidem ecclesie duxerimus in feodum concedendam, eisdem ac hominibus dicte ville de specialis beniuolencie gracia indulgemus, vt villam ipsam in oppidum construant et cingant muris pariter et fossatis. Concedimus insuper ex vberioris dono gratie hominibus illius oppidi sic constructi vt ipsi et eorum posteri ac ipsum oppidum omnibus iuribus, libertatibus, graciis, immunitatibus et franchisiis, quibus oppidum nostrum Swinfůrte ab Imperatoribus et Regibus, nostris predecessoribus, et a nobis dotatum gaudet et hactenus est gauisum, de cetero libere gaudeant et fruantur. Sic tamen, quod dictum oppidum nobis ad vtilitatem et honorem nostrum et Imperii patere debeat quociens fuerit oportunum. Aduocatis nostris per Wetrebiam et Rotemburg constitutis tenore presencium firmiter iniungentes, vt Abbatem et homines predictos in constructione dicti oppidi promoueant et ad hoc auctoritate nostra efficaciter manuteneant et defendant. sicut indignationem Regiam voluerint euitare. In cuius rei testimonium presentes litteras nostre maiestatis sigillo iussimus communiri. Datum Pysis. IIII°. idus Marcii. Indictione decima. Anno domini Millesimo. Trecentesimo. XII°. Regni vero nostri anno quarto.

---

859. OU. mit dem Siegel an seidenem Bande. Buch. 433.

860. Heinrici regis litterae.

Heinricus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus nobili viro . . . . aduocato 1312.
trebie qui est || vel pro tempore fuerit fideli suo gratiam suam et omne bonum. Querelam 18. März.
rabilis Heinrici Abbatis ecclesie || fuldensis, principis et secretarii nostri dilecti, nostra in-
xit serenitas continentem quod nonnulli nobiles, mini||steriales, vasalli et alii quedam castra,
iciones et structuras in preiudicium suum et ecclesie fuldensis ac || contra iura, gratias et
tates suas erexerunt et adhuc erigere et construere non verentur, petentis || sibi super hoc
ideri de remedio oportuno. Ideoque fidelitati tue committimus et mandamus, omnino volentes,
enus ea, que inueneris in preiudicium dicti Abbatis et ecclesie sue ac contra iura, gratias
bertatem ipsorum circa erectionem sev constructionem castrorum, oppidorum sev municionum
aptata, in statum debitum studeas reuocare, contradictores auctoritate nostra Regia cohercendo.
nque Abbatem et ecclesiam suam in iuribus et libertatibus suis circa predicta manuteneas et
ndas. Datum Pysis. XV. kal. Apriles Regni nostri anno quarto.

861. Heinrici regis litterae de ciuibus qui dicuntur pfalburger.

Heinricus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus vniuersis sacri Romani imperii 1312,
ibus has litteras || inspecturis gratiam suam et omne bonum. Meruit sincera deuotio venera- 30. März.
Heinrici Abbatis fuldensis || principis nostri dilecti, meruerunt grata et fidelia ipsius ac
ecessorum suorum obsequia, que nobis et imperio || hactenus impenderunt, vt nedum ipsum
cclesiam suam in suis foueamus iuribus, sed ipsos eciam speciali || prosequamur gratia et
re, Indempnitatibus igitur ipsorum precauere salubriter disponentes statuimus, volumus et man-
us, vt iuxta generale edictum nostrum apud Frankenfurt pronuntiatum nullus ciuis, incola, seu
o de municionibus et terra ecclesie fuldensis in eiusdem preiudicium in ciuitatibus, opidis uel
is extra terram fuldensem in ciuem qui uulgariter dicitur pfalburger, recipi ualeat siue
it Mandantes vniuersitati vestre sub obtentu nostri fauoris et gracie, quatenus nullum de pre-
s in . . . vestrum conciuem in preiudicium dicti Abbatis et ecclesie sue contra huius nostri
i tenorem recipere presumatis. In cuius rei testimonium presentes conscribi et nostre maie-
s sigillo iussimus communiri. Datum Pysis III° kalendas Aprilis. Anno domini Millesimo
entesimo duodecimo Regni vero nostri anno quarto.

862. Ludowici regis litterae de libertate oppidi Salchenmünster.

Nos Ludowicus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus. Ad vniuersorum sacri 1320,
ani Imperii fide||lium noticiam volumus peruenire. Quod gratis supplicacionibus venerabilis 4. August.

---

860. OU; das Siegel fehlt. Andere Abdrücke giebt Böhmer an.
861. OU; das Siegel fehlt. Buchon. 332.
862. OU. mit angehängtem Siegel an seidener Schnur. Buchon. 388.

866. Kaiser Ludwig verleiht dem Abt Heinrich das Ungeld zu Salmünster und So

1332, 15. August. Wir Lvdowig von Gots genaden Romischer keyser. ze allen ziten merer des R Veriehen || vnd tun chunt allen den die disen brief sehent oder horent lesen. Daz wir von sundern genaden || gunst vnd liebe. die wir haben zů vnserm fursten Henricus Abbt ze Fu und zů dem Gotshus || da selben. vnd auch dar vmb daz der selbe vnser lieber furste vnd Gotshus dester baz von || Gelt chomen mugen. Haben wir im verlihen vnd verleihen auch disem brief vnser vngelt ze || Salchenmůnster und ze Sůden. Also daz er ie von zwe eimern wines einen eymer ze vngelt nemen mag vnd sol. als lang. vncz an vnsern oder nu nachomen an dem Riche. kunige oder keyser widerruffen vnd willen. Vnd wellen vnd gebiete allen vnsern vnd des Richs getruwen swie die genant sein. vestichlich. daz si in an den genanten vngelt weder irren noch beswaren. besunder wellen wir. daz si im darzů behelfen daz im daz vngelt geualle vnd werde als lieb in unser vnd des Richs hulde sein. Vnd ze vrchunde geben wir im disen brief. versigelten mit vnserm keyserlichem insigel. Der gab ist ze Nurnberg an vnser frowen tag. als si ze himel fůr. Da man zalt von kristus gebu druitzehenhundert iar. darnach in dem zwey vnd dreizzigstem iar In dem achtzehenden iar unsers Richs vnd in dem funften des keysertums.

867. Kaiser Ludwig befiehlt dem Landgrafen Heinrich zu Hessen den Abt und das Stift zu Fulda zu schirmen.

1332, 15. August. Wir Ludowig von gotes gnaden Romischer keiser, zu allen ziten merer des riches ir bieten vnserm lieben fursten Henrich lantgrauen herren zu Hessen vnser hulde vnd alles gůt. wan wir vnserm lieben fursten abt Henrich vnd siuen stift zu Fulde durch die sunder gnade vnd gunst, die wir zu ime haben, vnd durch ergetzunge vnd widerbringunge allers irs vngemachs vnd schadens, den sie hant genumen, vnd wan sie vnser vnd des Riches stift phlanzunge hie sent vnd sint, so neme wir si in vnser besunder gnaden vnd schirm vnd haben si da in genommen. Nu getruwen wir daz zu niemand also wol als dir. vnd da von inphelen wir si dir mit diesem brief. daz du si an vnser stad. ir lute vnd gůt schirmest vnd fridest. da dust du vne sunder hulde vnd dienst an, vnd wold si ieman daruber laidegen oder biswern in kainen sachen, daz solt du vndersten vnd wenden, swan si daz an dich můtend als uerr du kunnest vnd mugest. des wellen wir dir nummer vergezzen. zu vrkunde dieses briefes der gegeben ist zu Nurenberg an vnser frauwen dag als si gein himel fur in dem achtzehenden iar vnsers Riches. vnd in dem funften des keiserdumes.

---

866. OU. mit dem Siegel an seidener Schnur.

867. Aus dem cartul. des Abts Heinrich VI. n. 664. Eine dritte Urkunde Ludwig's von demselben Tage über die Befestigung von Frankenstein steht in der Buchon. S. 407; das Original ist nicht mehr vorhanden.

predictis Iudeis obligatos vel constitutos dicimus ob hanc obligacionem nullatenus ad obstagia euocandos. Si vero ausu contrario vocati fuerint, obstagia subintrare nullatenus teneantur. Preterea volumus. vt heredes quondam Philippi senioris de Valkenstein, qui se principalem pro quadam summa pecunie ad predictum Salmannum et heredes suos constituerat et fideiussores nomine suo et dicte ecclesie obligarat prout prescriptum est ab omni impeticione seu inquietacione coram quocunque iudice seculari, a sepedicto Salmanno et suis heredibus liberi maneant et soluti. nec strepitibus iudiciariis pregrauentur. Datum apud Nuremberg. III°. kalendas Maii. Anno domini M°. CCC°. vicesimotercio. Regni vero nostri anno nono.

865. Ludowici regis confirmatio privilegiorum.

Ludowicus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus. Vniuersis sacri Romani imperii fidelibus presentes literas inspecturis gratiam suam et omne bonum. Accedens serenitatis nostre presenciam venerabilis Heinricus abbas ecclesie ful||densis princeps et secretarius noster dilectus nobis humiliter supplicauit, vt vniuersa priuilegia, gratias, libertates, emunitates et iura sibi ac ecclesie sue a diuis Imperatoribus et Romanorum Regibus predecessoribus nostris indulta et concessa approbare, innouare || et confirmare ex benignitate Regia dignaremur, et specialiter de quodam priuilegio diue memorie Heinrici Romanorum Regis predecessoris nostri, in quo quorundam priuilegiorum ecclesie prelibate concessorum speciales articuli sunt excepti, quod vidimus et audiuimus. cuius tenor ta||lis erat. Heinricus dei gratia Romanorum Rex [1]) . . . . . 1323, 18. August.

. . . . . .

Ad hec quoddam predicti Heinrici Romanorum Regis diue memorie vidimus priuilegium speciale, per quod vniuersos Iudeos opidi fuldensis et aliorum ipsius ecclesie opidorum et municionum qui ad presens inessent eisdem sev in posterum subintrarent, eo quo in eis tempore existerent donauit et concessit, ut nulli penitus obligarentur vel tenerentur in stewrarum peticionum sev obsequiorum prestacionibus sed tantum ipsi Abbati qui tunc preerat vel succederet in ecclesia memorata, decernens irritum et inane, quicquid contrarii fuerit attemptatum. Nos vero racionabilibus et honestis sepefati Heinrici Abbatis petitionibus inclinati, omnia priuilegia gratias libertates emunitates et iura ipsi ac ecclesie sue a diuis Imperatoribus et Romanorum Regibus predecessoribus nostris indulta et concessa et specialiter ex certa scientia vniuersos articulos priuilegio diue memorie Heinrici Romanorum Regis insertos et quod de Iudeis commemorat, approbamus, innouamus, et auctoritate Regia confirmamus. Insuper ob grata et fructuosa sepefati Heinrici Abbatis obsequia, nobis et Imperio impensa et impendenda, gratiam adicimus gratiis prenotatis, vt mineras quascunque in districtibus suis reperiat, easdem pro profectibus et vtilitatibus suis et ecclesie sue vendicare possit et libere laborare et nullum nec ad nos nec ad alium quemcunque respectum de hiis habere debeat vel timorem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre approbationis, innouationis, confirmationis et donationis paginam infringere. vel ei in aliquo ausu temerario contraire. Quod qui [illegible]ere presumpserit indignationem regiam se nouerit incursurum. In cuius rei testimonium presentes [illegible]ras conscribi et nostre maiestatis sigillo iussimus communiri. Datum Arensteten XV° kalendas [illegible]ptembres. Anno domini. Millesimo. Trecentesimo. vicesimotertio. Regni vero nostri anno nono.

865. OU; das Siegel fehlt. H. F. 243, 141. [1]) Es folgt die Bestätigungsurkunde Heinrich's VII. von 1309.

bus, libertatibus et gratiis, quibus nundine vestre generales, que vulgaritur dicuntur die palmwoche, celebrantur, attemptantur et per adeuntes et visitantes peraguntur, celebrandas, attemptandas et peragendas instituimus, augemus et ampliamus ex munificentia nostre gratie singularis, Mandantes propterea singulis et vniuersis nostris et Imperii fidelibus dilectis et ceteris quibuscumque, ne quis quempiam dictas nundinas adire vel etiam abire volentem contra huiusmodi nostre institutionis, augmentationis et ampliationis gratiam perturbet, grauet in aliquo seu molestet, sicut nostram gratiam conseruare vltionemque condignam voluerit euitare | In cuius rei testimonium presentes conscribi maiestatisque nostre sigilli appensione et munimine dedimus firmiter insignitas | Datum Nůrimberch in vigilia sancte Walpurgis anno domini millesimo trecentesimo trecesimo tercio, Regni nostri anno decimo nono, Imperii vero sexto.

870. Kaiser Ludwig bestätigt die Schulden, welche der Abt Heinrich und das Süft zu ihrem Nutzen gemacht haben.

1339, 24. Iuni. Wir Ludowig von gotes gnaden Romischer keiser ze allen ziten merer des Richs. Veriehen offenlich mit || diesem brief, das wir, als der erwirdig Heinrich Abbt ze Fulde vnser liber furst, . . der || Techant . . Probest . . Amptherren vnd die Samenung gemeinlich des gotshuses ze Fulde vber die || schulde vnd die gemeinen gebrechen, die ir vorgenantes gotshuse angent, vnd dar ein si veruallen || sint swerlich, als si vns furgeben habent, vberein chomen sint, vnd die bedahtichleich mit gemeinem rat vber chomen hant, irm gotshuse ze nutz und ze frummen beuest und bestetigt haben von vnserm keiserlichen gewalt, vnd beuesten si och, als ver si dem vorgenanten gotshus ze nutz, ze hilf, vnd ze gut chomen mugen, Mit vrchunt ditzs briefs versigelt mit vnserm keyserlichen Insigell, der geben ist ze Auspurg an sant Iohannis tag ze sunnwenden, nach kristes geburde driuzehen hundert iar dar nach in dem niun vnd dreizzigesten iar, in dem funfvndzweintzigistem iar vnsers Richs, vnd in dem zwelfen des keisertumes.

871. Kaiser Ludwig verordnet, dass die Gueter des Stifts, welche ohne Einwilligung desselben von den Aebten verkauft oder versetzt seien, dem Stifte wiedergegeben werden.

1340, 31. März. Wir Ludowig von gotes gnaden romischer keiser ze allen ziten merer des Riches || Veriehen offenlichen mit disem brief. das die erbern vnd geistlichen mann . . der || Dechant . . die Pröbst. vnd der Conuent gemeinlich des stiftes ze Fulde. vnser || lieb dymutig vns furgelait habent. das ettliche lüten irs stiftes gut verschumert || seien von den Abbten. dar zu die selben niht reht haben. on des Conuentes Insigel. Vnd wan wir den stifte in vnsern vnd des Riches schirm genomen haben. wellen vnd mainen wir. wer der sei. edel oder unedel, Burger oder Gebüre, der des selben stiftes güt innhabe. dem diu verchofft, versetzzt oder anders verschumert sein, on des Conuentes Insigell. das des dar an dhein gwer oder reht haben sulle. vnd das diu dem Conuent vnd Stifte widerwerden sullen vnd an geuallen, Er well dann beweisen als reht ist, das im diu

---

870. OU. mit dem Siegel.
871. OU. mit dem Siegel.

Zur Nachricht.

Der Herausgeber, Gymnasialdirektor Dr. DRONKE, hat die Vollendung seines Werkes leider nicht erlebt, er starb nach langem Leiden am 10. Dezemer v. J. Ich erbot mich sogleich, die Leitung des Drucks der wenigen noch übrigen Bogen zu übernehmen. Doch vor Allem kam es mir auf die Zugabe eines Registers an und wirklich fand sich auch der Entwurf zu einem solchen unter Dronke's hinterlassenen Papieren. Dieses Register war indess auf dieselbe Weise angelegt, wie dasjenige, welches Dronke seinen »Traditiones et Antiquitates Fuldenses« beigefügt hat. Statt die sämmtlichen Ortsnamen in eine einfache alphabetische Ordnung zu reihen, hatte er sich der undankbaren Mühe unterzogen, dieselben nach den verschiedenen Gauen zu gruppiren. Dass bei einer solchen Ordnung unzählige Irrthümer mitunterlaufen müssen, liegt in der Natur der Sache, da in den meisten Urkunden die Angabe des Gaus fehlt. So war es auch Dronke z. B. mehrfach begegnet, norddeutsche Orte in süddeutsche Gaue zu versetzen. Ueberdies überzeugte mich auch eine Prüfung, dass das Register nicht vollständig war. Alles dieses machte eine gänzliche Umarbeitung des Registers nothwendig und ein dem Verstorbenen nahestehender junger Gelehrter übernahm die Ausführung dieser Arbeit. Obwohl ich mich klar über die Art der Ordnung dieses neuen Registers ausgesprochen hatte, so erhalte ich doch jetzt statt dessen nur eine einfache Abschrift des Entwurfs mit allen seinen Mängeln. Gern würde ich nun selbst die Hand daran gelegt haben, aber ein schon seit Monaten dauerndes Augenübel, in Folge dessen ich mich aller Arbeit enthalten muss, macht mir dieses unmöglich. Ich habe deshalb dem Herrn Verleger gerathen, die Ausgabe des letzten Hefts des Codex nicht länger aufzuschieben, das Register aber später nachzuliefern. Sobald meine Augen es gestatten, werde ich dasselbe aufstellen.

Kassel, am 3. August 1850.

Dr. *G. Landau.*